NAŠE SVĚTLA

EDF

Všechna práva vyhrazena

Svatí ochránci naši, orodujte za nás!

NAŠE SVĚTLA

Čtení ze životů svatých

Sestavil

RUDOLF SCHIKORA CSsR.

Ilustrovali

ARNOŠT HRABAL

JAN OBŠIL

EXERCIČNÍ DŮM VE FRÝDKU

1947

IMPRIMI POTEST
Pragae, die 2. Februarii 1947. P. Franciscus Suchomel, CSsR., Superior provincialis

NIHIL OBSTAT
P. Venceslaus Jalovecký, CSsR., Censor ex officio

IMPRIMATUR
Český Těšín, die 22. Februarii 1947. Dr Franciscus Onderek, Ordinarius. Nr. 461/47

ÚVOD

Jako světla v temnotách svítí nám příklady svatých na stezku k věčnému cíli. Ukazují nám cestu, povzbuzují nás, když únavou klesáme, varují nás, abychom nezbloudili.

Čtěme životy svatých, uvažujme o nich, *následujme je.*

Svatí byli lidé jako my. Musili se namáhati jako my. Měli pokušení jako my. Ano, někdy i klesli, ale zase povstali. Měli i své chyby, ale nikdy se s nimi nesmířili, nýbrž bojovali proti nim až do krve a právě tím se stali svatými. To je též naše cesta do nebe. Učme se od nich! — Svatí jsou hrdinové, kteří nestavějí své hrdinství na odiv, ne, oni svým životem nám ukazují cestu k pramenům lepšího života: k věčným pravdám a věčným silám, z nichž žije duše jednotlivce i celého národa.

*

Prameny, jichž bylo použito, jsou kromě novějších časopiseckých zpráv: Acta Sanctorum Boll., Metod Kulda: Církevní rok, Fr. Eckert: Církev vítězná, Isidor Vondruška: Životopisy svatých v pořadí dějin církevních (1930) a několik cizojazyčných děl.

Podle dekretů papeže Urbana VIII. a apoštolské konstituce „Officiorum" papeže Lva XIII. prohlašuji, že rozhodnutí o zázracích, zjeveních a jiných nadpřirozených událostech patří Církví, které se ve všem podrobuji, neboť svou přísností, s níž posuzuje takové věci, jest mi neomylnou vůdkyní.

Ve Frýdku na svátek Zjevení Páně 1947.

R. S.

Duše spravedlivých jsou v ruce Boží,
a mučidlo smrti nedotkne se jich.
Zdálo se nemoudrým, že je veta po nich,
za neštěstí měli odchod jejich,
a že se od nás odebrali, za zkázu;
ale oni v pokoji jsou.
Neboť i když podle mínění lidí trpěli muky,
všecka důvěra jejich tkvěla v nesmrtelnosti;
maličko trestáni byvše dojdou hojného blaha,
ježto Bůh zkusil je a shledal, že ho jsou hodni.
Jako zlato v ohni vyzkoušel je,
a jako celopalnou oběť je přijal;
přijde pak doba, kdy dojdou povšimnutí.
Skvíti se budou lidé spravedliví,
a jako jiskry po strnisku poběží.
Soudit budou lidstvo, ovládat národy,
a jejich králem bude Hospodin na věky.
Ti, kdož doufali v něho, porozumějí pravdě,
a věrní v lásce odpočinou v něm,
neboť milosti a pokoje dostane se vyvoleným jeho.

(Moudr. 3, 1, 9.)

Tehda budou se spravedliví stkvíti
jako slunce v království Otce svého.

(Mt. 13, 43.)

Buďte mými následovníky, bratři, a patřte na ty,
kteří tak žijí, jak máte příklad na nás.

(Filip. 3, 17.)

LEDEN

1. LEDNA. OBŘEZÁNÍ PÁNĚ A OKTÁVA NAROZENÍ PÁNĚ.

Dnes je zároveň starobylý svátek mariánský. Církevní modlitba: Bože, jenž jsi plodným panenstvím blahoslavené Marie lidskému pokolení udělil dar věčné spásy, dej, prosíme, abychom zakoušeli, že se za nás přimlouvá ta, skrze niž jsme zasloužili obdržeti Původce života.

Moc slova Božího.

Josef z Palerma jmenoval se ve světě Vincenc Deliberto. Narodil se 1. února 1864 v Palermu v Italii. Jeho otec, inženýr, měl s hochem mnoho starostí. Nezdárný syn vyváděl, jak jen mohl. Škola a učení se mu protivily. Když si již otec s ním nevěděl rady, dal ho do vychovávacího ústavu. Nic to však nepomohlo. Místo aby se polepšil, sváděl ještě druhé svým příkladem k neposlušnosti a lenosti. Ředitelství ústavu ho propustilo. Co teď? Otec chtěl zlomit zlou vůli synovu, a proto hledal pro něho ústav ještě přísnější. Našel jej v koleji sv. Rocha. Syn na to odpověděl: „Budu vyvádět ještě víc!“

Avšak nestalo se tak. V koleji sv. Rocha bylo zvykem denně rozjímati a v katechismových hodinách byly pro život vysvětlovány věčné pravdy. Z počátku si Vincenc ze všeho dělal posměch. Ale pravdy Boží vnikaly hlouběji a hlouběji do jeho duše a proměňovaly ji. Byl znepokojován svým dosavadním hříšným životem. Svědomí mu nedalo klidu, až dobrou životní zpo-

vědí dal minulost do pořádku. Tím se však nespokojil. Prosil otce, aby mu dovolil úplně se obětovat Bohu a vstoupiti do kláštera. Otec svolil a Vincenc se stal kapucínem. Dali mu jméno „fráter Josef". Ačkoliv byl nadaný, chtěl zůstati obyčejným fráterem. Avšak dlouho jím nebyl. Těžce onemocněl. Bolesti nemoci vděčně přijímal od Boha, až dne 1. ledna 1886 odešel k Bohu, kterého tolik miloval.

„Živé je slovo Boží a účinné a říznější nad každý meč dvojbřitký, proniká až do rozdělení duše a ducha, kloubů a morku, a rozeznává myšlenky a úmysly srdce" (Žid. 4, 12). Avšak nesmíme nechati pravdy Boží na povrchu duše, musíme o nich rozjímati.

Podáváme krátký návod k rozjímání: Přečtu si úryvek z Písma sv. a táži se:

1. Co jsem četl? Při tom se mohu již modliti: Bože, věřím v tuto pravdu! Bože, děkuji ti za tvé slovo! Bože, raduji se z tvého světla!

2. Co z toho pro mne vyplývá? Jak se to hodí právě pro mne? Právě pro dnešní den?

3. Proč tak mám činiti? Je to rozumné, užitečné, prospěšné.

4. Jak jsem to dosud činil? — Jestliže dobře, děkuji Bohu, že mi svou milostí k tomu pomohl; jestliže špatně, lituji.

5. Jak to chci v budoucnosti konati? Jak ještě dnes? Které překážky se mi staví v cestu? Jak je přemohu?

— Na konec srdečný rozhovor s andělem strážcem, s Pannou Marií, s Pánem Ježíšem. —

Velice snadný způsob rozjímání je: Přečísti si úryvek ze života světce a tázati se: Jak toho světce mohu dnes následovati? Jak dnes žíti jeho životem? Při tom projíti celý den, hodinu za hodinou... Nakonec vroucí rozhovor s naším světcem: Děkuji ti..., žes nám dal tak krásný příklad. Stydím se, že jsem ti dosud tak nepodobný... Budu tě následovati, zvláště v této ctnosti... Prosím tě, přimlouvej se za mne u Boha! Připomeň mi mé předsevzetí!

„. . . z celého srdce svého."

(Mat. 22. 37.)

Makarius mladší narodil se koncem třetího století v Alexandrii. Byl cukrářem, prodával koláče, sladké ovoce a různé pamlsky. Ze skromného výdělku šetřil, aby měl něco na stáří. Tu slyšel slova evangelia: „Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti." (Mt. 6, 24.) Tato slova ho tak dojala, že rozdal, co si ušetřil, mezi chudé a šel na poušť.

Má-li však člověk již 40 let, nedají se staré náklonnosti tak lehce ze srdce vymýtiti. Kdysi mu pokušitel namlouval: „Co zde sedíš o samotě a skrýváš hřivnu svou na poušti? Jdi mezi lidi, aby viděli tvé skutky, tam můžeš pro duše pracovat, ďábly vyhánět, nemocné uzdravovat! K čemu ti dal Bůh moc nad zlými duchy? Jdi do Říma! Postav světlo své na svícen!" Nijak ho nechtěly tyto marnivé a pyšné myšlenky opustiti. Avšak bojovník Boží se nedal. Skoro rozmarně si sedl na práh své poustevny, vystrčil nohy a zvolal: „Táhněte, ďáblové, táhněte! Odvlečte mne odtud! Sám dobrovolně nepůjdu!"

Jindy Makarius dostal chuť cestovat. Co udělal? — Naplnil koš pískem, vzal jej na záda a tak s ním v úpalu slunečním chodil pouští. „Co to neseš, otče," tázal se kdosi, „pojď, pomohu ti!" — „Nech jenom," odvětil světec, „trápím toho, který mne trápí." Když se celý znavený večer vrátil do své poustevny, pokušení pominulo.

Člověk, který celým srdcem miluje Boha, je opravdu šťastný. Jednou jel světec se svým přítelem Makariem Egyptským člunem po řece Nilu a rozmlouval s ním o nebeských věcech. Proti nim pluli dva vysocí světští hodnostáři, kteří zvolali: „Jak jste blažení ve své chudobě!" Makarius odpověděl: „Ovšem, jsme blaženi. Jsme-li však šťastni proto, že pohrdáme světem, co si máme mysliti o vás, kteří si libujete v okovech světa?"

Tato slova dojala jednoho z mužů tak, že rozdal své jmění chudým a opustil svět.

Kdysi přinesl někdo Makariovi krásný zralý hrozen. Světec již měl chuť ho okusiti, ale vzpomněl si, že by hrozen víc občerstvil bratra, který nedaleko něho těžce pracoval. Poslal mu hrozen. Bratr přijal vděčně dar, ale vzpomněl si, že nablízku je nemocný mnich, kterému by jistě hroznem způsobil velikou radost. Daroval mu jej. Ten však jej daroval zase jinému, a tak nakonec hrozen, po delší pouti, byl zas vrácen Makariovi. Makarius dojat děkoval Bohu, že dal tak velikou bratrskou lásku jeho mnichům.

V oné době popíral bludař Arius božství Ježíše Krista. Protože Makarius zůstal pravověrný, přemluvili Ariáni císaře Valenta, aby ho poslal do vyhnanství. Jedné noci byl Makarius s dvěma druhy polapen a odvlečen na vzdálený bahnitý ostrov. Na ostrově přebývali divocí pohané. Ariáni se domnívali, že tam světec najisto zahyne. Avšak Duch svatý praví: „Těm, kteří milují Boha, všecky věci napomáhají k dobrému.“ (Řím. 8, 28.) Suroví obyvatelé ostrova vidouce Makaria, jak všecka protivenství trpělivě snáší, všech požitků světa se odříká a patrné divy činí, přilnuli k němu, poslouchali rádi jeho učení a brzy se stali horlivými katolíky. Když i mnozí Ariáni z okolí chodili za Makariem na ostrov, jemu se obdivovali a apoštolem Páně ho nazývali, ulekli se toho zarytí bludaři a dali Makaria opět odvésti z ostrova do jeho poustevny.

Palladius, který tři roky bydlel v jeskyni vedle Makaria a později napsal jeho životopis, přišel jednou v návalu sklíčenosti k němu a prosil: „Pověz mi pro Boha, otče, co mám činiti?

Stále slyším hlas: Odejdi odtud, jsi lenoch.“ Makarius dal odpověď, která lépe než dlouhé pojednání nám zjevuje pohnutky všech obětí světcových. Radil mladému Palladiovi: „Odpověz pokušiteli: ‚Z lásky k Ježíši chci střežit tuto jeskyni.‘“

Makarius zemřel roku 394.

3. LEDNA. OKTÁVA SV. JANA.

Mnoho zmůže modlitba spravedlivého usilovná.

(Jak. 5, 16.)

Svatá Jenovefa zv. Pařížská narodila se r. 421 v Nanterre, blízko Paříže. Neznámý spisovatel napsal v 6. století její životopis, umělecké dílo náboženské vroucnosti, ačkoliv jeho latina je barbarská. I když některé zázraky tam vypravované vyrostly z básnické obrazotvornosti lidu, v jádru vypravuje pravdivé události z doby, kdy římská moc a sláva hynula a mladý národ franský vystoupil do popředí.

Rodiče Jenovefini mají ještě jména římská: Severus a Gerontia, Jenovefa je jméno franské.

Když byla ještě dítětem, zastavili se u nich na cestě do Anglie dva misijní biskupové German a Lupus. German spatřiv malou Jenovefu, již z očí zářila nevinnost, blahořečil rodičům a napomínal je: „Vychovejte dívku pro Boha.“ Na rozloučenou jí dal měděný peníz s obrazem Ukřižovaného.

Patnáctiletá Jenovefa složila s dvěma družkami slib panenské čistoty do rukou pařížského biskupa. Srdce její háralo láskou k Bohu, takže hořce plakávala, kdykoliv uslyšela, že někdo svými hříchy urazil Boha.

Po smrti rodičů Jenovefa se přestěhovala do Paříže, kde v domě kmotřenky žila velmi kajícně. Od 15. do 50. roku jen dvakrát týdně jídala. Jejím pokrmem byl ječný chléb a med. Teprve ve stáří požívala z nařízení lékařů též ryby a mléko. Vína a opojných nápojů nikdy neužívala. Noc ze soboty na

neděli probděla na modlitbách a v zimě v létě byla vždy první na bohoslužbách.

Její ctnost byla příliš veliká, než aby byla pochopena lidem světsky smýšlejícím. Není divu, že se o ní šířily pomluvy. Obviňovali ji u biskupa z pokrytectví a výstřednosti. Biskup byl nemile dotčen těmito řečmi. Aby se přesvědčil, vstoupil nehlášen do jejího bytu. Co tam spatřil, zaplašilo poslední stopu podezření. Dojat pokornou kajícností a mlčící trpělivostí, obhájil ohnivými slovy světici před lidem.

Všecka utrpení, tělesná i duševní, byla přípravou pro budoucí úlohu svaté panny k záchraně národa a města.

R. 451 zaplavil surový král pohanských Hunů Attila svým vojskem Francii a blížil se již k Paříži. Lid se chvěl hrůzou, neboť kam Hunové přišli, tam loupili, pálili a vraždili. Celá Paříž byla zděšena a obyvatelé se usnesli, že opustí město a utekou do krajin, které byly bezpečnější před vpádem nepřátel.

Tu vyšla Jenovefa ze své klášterní samoty, svolala ženy pařížské, vyzvala je, aby se vroucně modlily, postily se a činily pokání, aby Pán Bůh odvrátil od města neštěstí. Ženy uposlechly. Také mužům domlouvala, aby neopouštěli město, neboť budou zpustošeny právě ty kraje, do kterých chtějí utéci, kdežto Paříž bude milostí Spasitelovou zachráněna.

Vskutku se stalo, jak svatá panna předpověděla. Attila se zastavil před Paříží a dal se jiným směrem. Později byl v bitvě poražen. Obyvatelé města poznali, že Jenovefa zachránila je modlitbou a radou od zkázy a velice si jí vážili.

Velikou úctu k svaté panně měl král Childerich, ač byl pohanem, a na její přímluvu daroval život několika na smrt odsouzeným. Jednou však nechtěl žádným způsobem odsouzencům dáti milost. Aby Jenovefa nepřišla za ně prositi, dal zamknouti bránu, kterou přicházívala svatá panna na místo popravné. Sotva to Jenovefa uslyšela, spěchala, aby zase prosila krále o milost pro ubohé hříšníky. Přišla k zavřené bráně, ale ta se ihned sama otevřela ku podivu všech přítomných; u krále prosila tak vroucně za odsouzence, že se i tentokráte smiloval a daroval jim život.

Legenda vypravuje o sv. Jenovefě, že jednou v noci, když světice šla do kostela na noční hodinky a služka jí svítila, zhasla svíce. Avšak jakmile Jenovefa vzala svíci do ruky, zas zazářila, rozsvícena andělskou rukou. Proto se vyobrazuje světice se svící v ruce. Svíce je symbol oběti, hoří a shoří ve službě druhých, symbol naší světice, která v noci vstává, aby se modlila za hříšné velkoměsto.

4. LEDNA. OKTÁVA MLÁĎÁTEK.

„Úzká je cesta, která vede k životu."

(Mat. 7, 14.)

Anděla Foliňská žila v 13. století v městě Foligno v Italii. Nesmírně ji těšily zábavy a móda. Provdala se a měla několik dítek.

Co ji přivedlo k Bohu? Byla to strmá a trnitá cesta. Sama o tom píše: „Přemýšlela jsem o svých hříších a z toho poznání jsem pocítila velikou bázeň, že budu zavržena, a hořkou bolest."

„Potom jsem se počala hanbiti za své hříchy a tak velice jsem se styděla, že jsem své hříchy ve zpovědi zamlčela a svatokrádežně přistoupila ke stolu Páně. Svědomí mne trápilo ve dne v noci, takže jsem prosila Boha o pomoc; konečně jsem nalezla kněze, kterému jsem se ze všeho vyzpovídala a dostala jsem

rozhřešení. Cítila jsem při této zpovědi hořkost, stud a bolest, avšak necítila jsem lásky."

„Pak jsem rozjímala a poznala milosrdenství Boží, které mi pomohlo z hříchů se vyznati, a tak mne zachránilo od pekla."

„Poznala jsem jasně, jak jsem svými hříchy křižovala Ježíše Krista, a zmocnila se mne tak horoucí láska a lítost, že jsem si umínila všeho se vzdáti, abych se jemu obětovala."

„Na mé hledání byla mi ukázána křížová cesta, útočiště všech hříšníků. Pán mi řekl: ‚Chceš-li ke kříži, musíš se učiniti lehčí a svobodnější, to jest: všem musíš odpustiti, sebe osvoboditi ode všeho, co máš, srdce Kristu darovati a kráčeti trnitou cestou utrpení.' — Proto jsem odložila lepší šaty a zřekla jsem se lepšího jídla; ale bylo mi to dosti obtížné, protože jsem ještě necítila silnou lásku k Bohu."

Jak přitáhl Bůh k sobě kající Andělu? Zemřel jí manžel a děti. Byla ještě mladá. Aby snadněji překonávala pokušení, vstoupila do třetího řádu sv. Františka. Statečně bojovala proti smyslnosti a hříchu, až konečně s pomocí Boží zvítězila. Ráda rozjímala o utrpení Kristově. Napsala náboženské spisy: O vzdělanosti evangelické, O obrácení... Ačkoliv své hluboké náboženské vědomosti čerpala přímo zjevením Božím, říkávala: „Duchovní život nezáleží ve zjeveních, která mohou činit člověka domýšlivým, nýbrž v činorodé lásce k Bohu." Proto chodila, ač sama byla churava, do nemocnic, aby ošetřovala trpící. Nikdy však nepřišla s prázdnýma rukama. Zemřela 4. ledna 1309.

Když dospěla již vrcholku dokonalosti, viděla na modlitbách Boha. Píše o tom: „Tážeš se mne, co jsem viděla? Pravím: Viděla

jsem Boha. Mohu jenom říci: Viděla jsem plnost a jasnost, kterou jsem se cítila tolik proniknuta, že toho nedovedu popsati... Spatřila jsem krásu nejvyšší, která obsahuje všecko dobré. A všichni svatí stáli před čarokrásnou Velebností Boží, aby ji chválili.

Bůh mi tehdy řekl: „Přemilá dcero! Všichni svatí v nebi vroucně tě milují, také má Matka. Jednou budeš patřiti do jejich počtu."

Jindy pravil ke mně: „Nekonečně tě miluji. Avšak neukazuji ti tuto lásku, nýbrž skrývám ji před tebou."

Duše moje mu řekla: „Proč máš tak velikou lásku ke mně a takovou radost ze mne? Vždyť jsem tak ošklivá a celý život jsem tě urážela!"

On však odpověděl: „Prokázal jsem ti tolik lásky, že takřka chyb tvých nepamatuji, ačkoliv oči mé je vidí; také jsem v tobě uložil veliký poklad."

V Bohu jsme spojeni se všemi svatými, ale jenom tehdy, když máme poklad milosti posvěcující. Hleďme se očistit od hříchu smrtelného dobrou zpovědí a po stupních svaté Anděly kráčeti k většímu a většímu spojení s Bohem a jeho svatými.

5. LEDNA. VIGILIE ZJEVENÍ PÁNĚ.

„Umučení Páně posilni mne!"

Ctihodný Jan Nepom. Neumann narodil se 28. března 1811 v Prachaticích v Čechách. Jeho otec pocházel z Bavorska, matka byla Češka, rozená Lepší. — Na gymnasiu v Českých Budějovicích nevynikal zvláštním nadáním, ale rád čítával duchovní knihy, zvlášť Umučení Páně a Život sv. Vincence z Paul.

Jak působila tato četba na jeho duši, možno poznati z této události: Jistý spolužák napsal na ředitelství anonymní dopis, v němž lživě očernil Jana; ředitel uvěřil dopisu a nevinného pokáral. Jan znal pisatele, ale nepomstil se mu.

Jako bohoslovec odebral se do Ameriky, kde byl vysvěcen na kněze a stal se farářem ve Williamsville u Buffala. Tehdy seznav zblízka působení kongregace redemptoristů, vstoupil r. 1840 do tohoto řádu.

„Umučení Páně posilni mne!“ tak se modlívají redemptoristé dvakrát týdně. Tuto modlitbu si vyvolil biskup-redemptorista, náš krajan z Prachatic, za své heslo. Velice ho posilňovala, takže vždycky zachoval radostný, pokorný klid.

Jako provinciál přišel do kláštera v Novém Yorku. Vrátný, nováček, vida skromně oblečeného, malého muže, domníval se, že je to kostelník ze sousedství. Táže se: „Čeho si přejete?“

„Chtěl bych mluviti s P. Superiorem. Je doma?“ — „Ano.“ — „Jak se jmenujete, bratře?“ — „Jsem bratr N.“ a odcházel, aby zavolal představeného. Když P. Neumann chtěl za ním, bratr mu nedovolil: „Zůstaňte jenom zde a sedněte si na lavici, já zavolám pátera superiora.“ Odcházeje mumlal: „Ten kostelník je zvědavý a drzý, že chce i do klausury.“ Za nějaký čas se vrátil s otázkou: „Jak se jmenujete a čím jste?“ — „Jsem P. Neumann.“ — „Když jste knězem, můžete dovnitř.“ Jak se však polekal, když představený poklekl a prosil o požehnání. Nechtěl se už ani ukázati před P. Provinciálem. Ten však ho navštívil ve světnici a uklidnil ho laskavými slovy, že konal jen svou povinnost. Dodal žertovně: „Jenom si nenavykněte hlasitě mysliti.“

Na cestách usnul jednou na lodi a uličníci mu křídou namalovali na kabátě plno křížů. Když se probudil, upozornil ho kdosi a chtěl ho očistiti. „Není třeba,“ odvětil P. Neumann, „časem ty kříže zmizí samy.“

Bratr Athanasius na modlitbách viděl P. Neumanna v biskup-

ském ornátě ozářeného slávou a milostí Boží. Jeho představený P. Seelos, psal o tom P. Neumannovi. Ten ihned odpověděl: „Řekněte dobrému bratrovi, jestli se neminul rozumem, ať se pilně modlí, aby rozumu nepozbyl."

Za šest měsíců r. 1852 se stal P. Neumann vskutku biskupem ve Filadelfii. Před tím, když se dověděl, že svatý Otec má tento úmysl, prosil mnohé kláštery o modlitbu, „aby Pán Bůh od jisté diecése odvrátil veliké hrozící neštěstí".

Avšak umučení Páně ho naučilo poslouchati; proto přijal úřad biskupský. Napsal: „Kdyby mi Pán ponechal volbu, buď zemříti neb se státi biskupem, volil bych raději zítra život svůj vrátiti do jeho božských rukou, než se dáti vysvětiti na biskupa; spása mé duše by nebyla na soudu Božím tak ohrožena, jako když musím vstoupiti před Soudce s odpovědností biskupskou."

Obyvatelé filadelfijští s radostí přijali jmenování nového biskupa. Znali jeho pokoru, proto se usnesli, že ho přivítají bez nádhery a místo zevnější slávy že založí katolickou školu. Biskup zářil radostí a řekl: „Ó, jak vám děkuji, pánové, za toto tiché a srdečné přivítání. Tak jsem si to přál."

Dne 5. ledna 1860 odpoledne vyšel do města za úřední záležitostí. Pojednou klesl k zemi raněn mrtvicí. Proces o blahořečení byl zahájen již 1866.

6. LEDNA. ZJEVENÍ PÁNĚ.

„Pojďme, klanějme se jemu!"

„Když Ježíš narodil se v Betlemě judském za dnů Heroda krále, hle, mudrci od východu přišli do Jerusalema, řkouce: „Kde jest ten novorozený král židovský? Neboť viděli jsme hvězdu jeho na východě a přišli jsme poklonit se jemu." Uslyšev to Herodes král, vzrušil se, a všecken Jerusalem s ním. I shromáždiv všecky velekněze a zákoníky lidu, tázal se jich, kde se má Vykupitel naroditi. Oni pak řekli jemu: „V Betlemě jud-

ském; neboť takto jest psáno skrze proroka: A ty Betleme, území judské, nikoli nejsi nejmenší mezi knížecími městy judskými: neboť z tebe vyjde vévoda, který bude spravovati lid můj israelský.“ Tu Herodes, povolav tajně mudrce, vyptal se jich bedlivě na čas, kdy hvězda svitila, a poslav je do Betléma, řekl: „Jděte a ptejte se pilně po dítěti, a když je naleznete, zvěstujte mi, abych i já přijda poklonil se jemu.“ Oni pak vyslechnuvše krále odjeli; a hle, hvězda, kterou byli uzřeli na východě, předcházela je, až přišedši stanula nad místem, kde bylo dítě. Uzřevše hvězdu, zaradovali se radostí velmi velikou. I vešedše do domu, nalezli dítko s Marií, matkou jeho, a padše klaněli se jemu, a otevřevše poklady své, obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. A dostavše napomenutí ve snách, aby se nevraceli k Herodovi, navrátili se jinou cestou do vlasti své.“

Mudrci byli pohané. Z daleké země. Jaká to oběť pro ně, opustiti domov! Sousedé a známí vtipkovali, že pozbyli rozumu, že chtějí se klaněti dítěti, o němž jen z temných proroctví slyšeli. Cestování tehdy nebylo tak pohodlné jako dnes. Jak namáhavá a nebezpečná byla jejich cesta!

A přece tito šlechetní muži šli; jejich zbožná touha viděti božské dítě přemohla posměch, obtíže a nebezpečí.

Jak veliká byla jejich víra; hledali krále světa a nalezli v chudém domku v Betlemě u chudého dělníka novorozeňátko, dítě, na pohled jako jiné děti. A přec nepochybovali, nýbrž padli na kolena a klaněli se jemu jako Bohu.

Evangelium jmenuje ony muže „mudrci“, lid jim dal čestné

jméno „králové“. I když sotva byli králi v našem slova smyslu, v jednom má lid pravdu: tito muži byli královského smýšlení. Teprve v 7. století se vyskytují jména Kašpar, Melichar, Baltazar.

V darech svatých mudrců viděli všichni svatí Otcové významné symboly: Zlato znamená královskou důstojnost, kadidlo božskou slávu, trpká myrha člověčenství Vykupitele, podrobeného utrpení a smrti.

Při čtení dnešního evangelia nejen naslouchámе slovům sv. Matouše, nýbrž spojujeme se s holdem prvotin pohanů. Neboť při slovech „a padše, klaněli se jemu“ poklekáme.

Dnes je svátek misií mezi pohany. Při mešním obětování zpívá Církev: „Budou se mu klaněti všichni králové země, všichni národové budou sloužiti jemu.“

*

Ctihodný Petr Donders narodil se 27. října 1809 v Tilburgu, v severním Brabantsku. Rád by se byl stal knězem, ale rodiče byli chudobní, Petr byl slabého zdraví a nebyl nadaný. Aby podporoval rodiče, naučil se řemeslu tkalcovskému; když mu bylo 22 let, přijal místo sluhy v malém semináři s dovolením, že se smí zúčastňovati vyučování. Bylo to pro něho velkým pokořením sedět mezi chlapci a skoro ze všech předmětů dostati špatnou známku. Ale silná vůle jeho přemohla všechny překážky. Vystudoval a byl přijat do kněžského semináře. Po vysvěcení se odebral do misií v Paramaribě v Jižní Americe. Vstoupil k redemptoristům a po noviciátě šel k malomocným v Batavii. Byl otcem všech. Ošetřoval nemocné, štípal dříví, čistil jejich obydlí, upravoval lůžko, obvazoval hrozné rány malomocných, pral ošklivě páchnoucí obvazy. Víc ještě se staral o jejich duše. V této úmorné práci vydržel až do 77. roku. 31. prosince 1886 měl v kostele poslední kázání. Pak ulehl. Stále opakoval svojí oblíbenou modlitbu: „Staň se vůle Boží. Ano. Staň se vůle Boží!“ Zemřel 6. ledna 1887.

7. LEDNA. DRUHÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

Když jsme pochybili.

ucián se narodil v syrském městě Samosatě (na řece Eufratu). Bohabojní rodiče ho vychovali v bázni Boží, která jest počátkem moudrosti. Když mu bylo dvanáct let, osiřel, rozdal dědictví po rodičích chudým a odebral se do města Edessy k sv. Makariovi, aby se od něho naučil posvátným vědám a křesťanské dokonalosti. Čtením Písma sv. a spisů sv. Otců vzdělal se tou měrou, že mohl nejenom křesťany utvrzovati ve víře, nýbrž i bludaře přiváděti na pravou cestu. Prospívaje ve vědách posvátných, Lucián nezanedbával ctností křesťanských. Trval horlivě dnem i nocí na modlitbách, jídával jenom jednou denně, masitých pokrmů se zdržoval.

Později se odebral do slavného města Antiochie a tam založil školu, na níž bezplatně vyučoval mládež náboženství a všem potřebným vědomostem. Jako výborný znalec Písma sv. byl od biskupa ustanoven učitelem a vykladačem knih Starého a Nového Zákona. Vida, že řecký překlad Starého Zákona, řečený Septuaginta, byl od bludařů valně porušen, opravil tento překlad podle původního jazyka hebrejského. V té době jeho krajan Pavel ze Samosaty, biskup antiochijský, upadl do bludů ebionitských a popíral nejsvětější Trojici. Pavel však dovedl své bludy tak opatrně skrývati do neurčitých slov, že se k němu přidal i Lucián. Zanedlouho Pavel ze Samosaty a jeho přívrženci byli vyloučeni z Církve. I odešel Lucián z Antiochie a odebral se do města Nikomedie v Bithynii k příteli svému Eusebiovi. U něho

se bludů zřekl a opět se s Církví smířil. Jak upřímný byl jeho návrat, dokázal Lucián později tím, že hájil všemožně Církev a dal se umučiti pro víru.

Císař Maximián věděl, jaké vážnosti Lucián požívá u věřících; chtěl ho proto lichocením přivésti k odpadu. Řekl: „Nemohu pochopiti, jak může člověk tak učený hlásati víru, které nelze dokázati." Na to sepsal Lucián krásnou knihu na obranu křesťanství. Protože nechtěl zapříti víru, byl odveden do žaláře, kde ho katané ukrutně zbičovali a zraněného položili na lože poseté ostrými střepinami a tak ho nechali několik dní bez jídla. Po dlouhém postu přinesli mu chutně upravené masité pokrmy ze zvířat modlám obětovaných, domnívajíce se, že pokušení neodolá. On však řekl: „Raději chci hladem zemříti, než abych požíval těchto pokrmů a dal tím pohoršení křesťanům." Když mu hrozili novými mukami, neměl jiné odpovědi než: „Jsem křesťan!"

V žaláři navštívili Luciána křesťané a prosili ho, aby jim naposled ještě podal Tělo Páně. Svatý mučedník ležel na zemi tak přikován, že jenom ruce měl volné. I položili mu na prsa chléb s vínem a tak sloužil oběť mše svaté. Hruď jeho byla oltářem, žalář svatyní. Posilniv se Tělem Páně, šel klidně smrti vstříc. Byl sťat 7. ledna r. 312.

Blouditi je lidské, ale trvati tvrdošíjně na svém mínění, není znamením duševní síly, nýbrž pýchy a také sebelásky. Uznati chybu a napraviti ji, znamená zvítěziti nad sebou a zůstati v Bohu.

*

Sv. Valentin přišel asi z Nizozemska do Pasova jako věrozvěst. Neměl úspěchu, proto šel do Říma k papeži Lvu I. Papež mu nařídil, aby se vrátil na své působiště: „Jen jdi, bratře, pros, tresci, žehři... a uvidíš dobré výsledky; ne-li, dávám ti povolení, abys šel k jiným národům." Valentin poslechl, ale pasovští ho

zbili a vyhnali. Proto se odebral do Švýcar a hlásal tam víru Kristovu. Zemřel kolem r. 470 a byl pochován v Castrum Majense (Mayes v Tyrolsku).

8. LEDNA. TŘETÍ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

Křesťan a statky pozemské.

Sv. Severin působil v těžké době stěhování národů v kraji zvaném Norikum, jižně od středního Dunaje. Nikdo nevěděl, odkud přišel. Mluvil plynně latinsky, proto se soudilo, že je Říman. Když se tázal kněz Primenius, odkud je, odpověděl žertovně: „Máš-li mne za uprchlého otroka, hledej výkupné!“ A vážně dodal: „Co pomůže sluhovi Božímu, poví-li o svém původu? Jaký prospěch je v tom pro jeho působnost? Naše vlast je království Boží; kéž po ní toužíme!“

Kdysi bylo město Fabiana souženo hladem. Obyvatelé měli důvěru, že jim bude pomoženo, až k nim přijde muž Boží. Přišel a řekl jim: „Jenom pokáním se vysvobodíte z tohoto hrozného hladu.“ Když podle jeho návodu obyvatelé činili pokání, poznal světec zjevením Božím, že vdova jedna, jménem Prokula, skrývá mnoho potravin. Pokáral ji a řekl: „Proč ty, jsouc dcerou šlechetných rodičů, činíš se služebnicí svých žádostí a stáváš se otrokyní lakoty, která jest podle slov apoštolových modloslužbou? Hle, Pán pečuje ve svém milosrdenství o své služebníky. Jestliže zadržíš toto obilí, kterého jsi neprávem nabyla, nebudeš z něho nic míti, budeš nucena vysypati je do Dunaje a krmiti ryby za to, že jsi nechtěla nasytiti lidi.“ Tato káravá slova tak polekala ženu, že rozdávala chudým ze svých

zásob. Nedlouho potom ledy na Dunaji neočekávaně polevily a do města připlulo mnoho lodí s obilím. Všichni chválili Boha, že jim pomohl.

Ačkoliv světec často napomínal lidi, aby z plodů země dávali desátek chudým, neučinili tak obyvatelé města Lorchu. A hle, Bůh je trestal. Obilí na poli sice krásně stálo, najednou však sněť zachvátila úrodu a byla obava, že všechno na polích uschne. Sklíčení spěchali lidé k Severinovi a přiznávali se mu, že je Bůh trestá za jejich tvrdošíjnost. Severin je potěšil: „Kdybyste dávali chudým desátek, byli byste za to dostali odměnu věčnou, a ještě byste měli přebytek statků pozemských. Protože však se vyznáváte ze své viny, slibuji vám pro milosrdenství Páně, že tato pohroma neuškodí obilí. Jenom hleďte, aby vaše víra v budoucnosti nekolísala!"

Občané slíbili desátek chudým. Potom je vybídl světec, aby si na usmíření spravedlnosti Boží uložili půst; a hle, když se postili, přišel vlahý déšť, obilí na poli se vzkřísilo a zase byla hojná úroda.

Severin sám žil nadmíru přísně, chodíval bos i za mrazů, odíval se žíněným rouchem, spával na holé zemi; vína nikdy nepil a jídal toliko jednou za den po západu slunce. Byla mu nabízena biskupská hodnost, ale ve své pokoře jí nepřijal a přebýval dál v poustevnické chatrči.

Bohaté dary, jež mu lidé přinášeli, rozdával chudým, neb jich použil k budování kostelů a klášterů.

I pohanští a ariánští panovníci si vážili světce a žádali ho o radu a poučení, prosili o požehnání. Král Rugů Falcitheus propouštěl na přímluvu Severinovu zajatce a činil lidu mnoho dobrého.

Když světec cítil, že se blíží konec jeho života, povolal své řeholní bratry a dal jim svá poslední napomenutí: „Čiňte pokání, když jste se nebáli hřešiti! Varujte se hříchu! Poroučím vás Bohu a jeho milosti. Budiž jméno Páně pochváleno!"

Zemřel 8. ledna r. 482. Jeho žák Eugippius přinesl tělo svého mistra do Italie a napsal jeho životopis.

Sv. Jakub praví: „Kdyby bratr neb sestra byli nazí a měli nedostatek denní výživy, někdo z vás pak by jim řekl: ‚Jděte v pokoji, ohřívejte se a nasycujte se, avšak nedali byste jim věcí tělu potřebných, co to prospěje? Tak i víra, nemá-li skutků, jest mrtvá sama v sobě.‘“ (Jak. 2, 15—17.)

9. LEDNA. ČTVRTÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

Tajemství výchovy.

Sv. Petr Sebastijský pocházel ze zvláštní rodiny. Babička byla sv. Makrina Starší, otec sv. Basil Starší, matka sv. Emmelia. Nábožní tito manželé měli deset dětí, z nichž dva vynikli jako slavní spisovatelé církevní, sv. Basil Veliký a sv. Řehoř Nyssenský. Sestra jejich byla sv. Makrina a nejmladší bratr sv. Petr. Svatořečeni byli až po smrti. Ale již za života obdivovali se lidé jejich ctnostnému životu a tázali se jich: „Jak to, že vás rodiče tak dobře vychovali?“ Odpověď byla překvapující, ale hluboce pravdivá: „Rodiče milovali nás, ale milovali Boha víc než nás.“

Mnozí moderní rodiče nechápou toto tajemství výchovy. Mají svého jedináčka za boha, milují ho nade všecko, všeho mu dopřejí, všecka jeho přání mu splní, jsou jeho otroky a — diví se, že z toho jejich boha vyrostl zloduch, sobec, otrok vášní a žádostí, tyran druhých a často i svých vlastních rodičů, kteří ho tak milovali.

Ze stoleté zkušenosti můžeme utvořit pravidlo: největším nepřítelem dítěte je, kdo dítě dělá bohem. A toto pravidlo platí

nejen ve výchově. Můžeme se přesvědčiti, že platí i v jiných oborech. Na příklad: největším nepřítelem národa je, kdo národ činí bohem.

Sv. Ignác na počátku exercicií předkládá nám k rozjímání jako základ duchovního života: „Člověk je stvořen, aby Boha poznal, Boha miloval, Bohu sloužil, a tak se na věky blaženým stal." A pak pokračuje: „A všecko ostatní je stvořeno, aby mu k tomuto cíli pomáhalo. Proto musím tvory tolik milovat, kolik mi pomáhají k dosažení mého cíle, a tolik se od nich odloučiti, kolik mi překážejí na cestě k cíli. Je třeba zachovati ke všemu, co není Bůh, sanctam indifferentiam, t. j. svatou rovnováhu. To jest jedna z nejdůležitějších zásad duchovního života, která však platí nejen pro osobní pokrok ve ctnostech, nýbrž i pro práci ve společnosti lidské. Jenom kdo zachová správný pořad hodnot, může prospěšně pracovat ve prospěch jiných." —

Když Petr záhy osiřel, vychovávala ho sestra Makrina, jsouc mu výborným příkladem dokonalosti.

Ještě před svou smrtí založila Emmelia klášter pro panny a jeho správu poručila dceři Makrině. Založila i druhý klášter pro muže a jeho prvním představeným se stal syn Basil Veliký. Do tohoto kláštera vstoupil později i Petr a za vedení svého staršího bratra vynikal svatými ctnostmi tou měrou, že si získal důvěru a lásku všech mnichů. Nebylo tedy divu, když Basil byl povýšen na biskupský stolec v Cesareji v Kappadocii, že byl jeho nástupcem v klášteře jednomyslně zvolen Petr, ač mu bylo teprve dvacet let. Pokorný Petr se zdráhal přijmouti tuto důstojnost a svolil teprve, když ho bratří neustávali snažně prositi. Zároveň se dal vysvětiti na kněze.

Toho času zuřil v Pontu a Kappadocii hlad. Odevšad se hrnuli hladoví lidé do kláštera a prosili o chléb, takže se pustá okolní krajina podobala velikému tábořišti. Opat Petr vítal všecky prosebníky a přijímal je jako samého Krista. Důchody a statky kláštera obracel na výživu hladových lidí, a když to nestačilo, hledal pomoci u jiných křesťanů.

Pro své veliké zásluhy a ctnosti byl Petr r. 379 povolán na biskupský stolec v Sebastě, aby v tomto, ariánskými bludy nasáklém městě, obnovil a oživil katolickou víru. Působil tak požehnaně, že byl nazýván „nejpevnějším sloupem víry katolické". Zemřel r. 387.

10. LEDNA. PÁTÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

Pavel Ginhac narodil se dne 31. května 1824 na dvorci Le Mazel v jižní Francii. Byl to pravý revolucionář, lehkomyslný, nespokojený, protivil se kázni, ustavičně naříkal na omezování svobody a na otroctví. Když ho dali rodiče do vychovávacího ústavu, tvářil se nemocným tak dlouho, až mohl ústav opustiti. —

Kdysi ho nutily matka a sestry, aby šel do Mende na misie, konané kněžími Tovaryšstva Ježíšova. Šel tam, ne aby nábožně poslouchal kázání, nýbrž aby měl o čem vtipkovati v kruhu veselých přátel.

Na konec misie byl průvod s misijním křížem. Z nenadání se Pavel setkal s průvodem. Pohled na veliký kříž jej ohromil. Bylo mu, jako by z Ukřižovaného vycházelo světlo, které bleskem osvítilo jeho srdce. V tomto světle poznal, že musí začíti nový život.

Pavel byl nepřítelem polovičatosti. K úžasu svých rodičů se rozhodl, že vstoupí do Tovaryšstva Ježíšova. Nebyl to pro něho lehký krok. Ale pohledem na kříž překonal všecky obtíže.

Pohled na kříž vzbudil v něm také touhu po utrpení. Jednou

končil exercicie slovy: „Vidíte, bratří, kdo okusil sladkosti, která je ukryta v utrpení a sebemrtvení, ten dychtí po utrpení více, než dychtí smyslný člověk po zakázaných rozkoších."

Pohled na kříž naučil ho laskavosti a mírnosti k druhým, zvláště k hříšníkům. Říkávalo se o něm: „P. Ginhac je na sebe přísný jako kat, na jiné mírný jako něžná matka."

Nebyl vynikajícím řečníkem ani nevynikal učeností. A přece nikdo nedovedl tak působiti na duše jako on. Proč? Protože sám prožil to, čemu učil.

Říkával: „Svatost nezáleží v konání skutků podivuhodných, nýbrž v tom, aby člověk konal to, co konati má a jak to konati má."

Zemřel 10. ledna 1895.

Uvažuj rád o bolestech a lásce Spasitelově! Své utrpení snášej dobrovolně za všechno lidstvo. Každý může říci s apoštolem: „Mě miloval a za mne se obětoval." (Gal. 2.) Nebylo hříchu aniž bude, za nějž by Spasitel nebyl trpěl. „On jest obětí smírnou za hříchy naše, ale nejen za hříchy naše, nýbrž i za hříchy celého světa." (1. Jan 2, 2.) Děkuj mu vroucně za tuto lásku a snaž se, aby ani pro tebe, ani pro tvého bližního Syn Boží netrpěl nadarmo!

Svatí nazývají umučení Spasitelovo podivuhodnou knihou, otevřenou celému světu, aby v ní lidé čtli o velikých tajemstvích spravedlnosti a lásky Boží. Kristus Pán zjevil kdysi sv. Anděle: „Kdo chce nabýti milosti, nechť neodvrací očí od kříže!" A vpravdě, duše hříšná, rozjímajíc o umučení Páně, bývá povzbuzena, aby se navrátila k Bohu, vlažná duše bývá roznícena k nové horlivosti, duše Boha milující dochází pak vroucnějšího spojení se svým Vykupitelem.

Sv. Albert Veliký praví: „Kdyby ses celý rok každý pátek postil o chlebě a vodě, nemáš z toho tolik užitku, jako když zbožně rozjímáš o utrpení Páně." Proto podáváme věřícím k rozjímání to, co nám o umučení Páně zachovala evangelia.

Kristus trpěl za nás, zůstavuje vám příklad, abyste následovali šlépějí jeho." (I. Petr. 2, 21.)

11. LEDNA. ŠESTÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ. VZPOMÍNKA SV. HYGINA, PAPEŽE, MUČEDNÍKA.

Blažená samota.

Theodosius (Bohdan) narodil se v pátém století v Magarisse v Kappadocii a byl od svých rodičů Proeresia a Eulogie vychován k pravé zbožnosti. Vstoupil do služby církevní a stal se lektorem.

Jednoho dne, když četl jako lektor při bohoslužbách, jak Bůh Abrahamovi rozkázal, aby opustil domov svůj i příbuzné své, byl tím hluboce dojat a zdálo se mu, jako by ta slova Bůh mluvil k němu. Šel na poušť a tam se učil za vedení zkušeného poustevníka Longina zbožnému životu.

Miloval svou samotu, ale na rozkaz Longinův vrátil se do světa, aby spravoval kostel, ležící na cestě do Betlema. Pověst o jeho zbožnosti se šířila a brzy měl tolik posluchačů, že se bál, aby nezpyšněl. Proto utekl zase do milované samoty na pustou horu a bydlil tam v jeskyni.

V 5. století povstalo na východě bludařství monofysitů, kteří se zdráhali uznati článek víry o dvojí přirozenosti Kristově. Řecký císař Anastasius přál zřejmě bludařům a chtěl také Theodosia získati pro sebe. Poslal mu mnoho peněz „pro chudé". Světec peníze rozdal chudým a zároveň napsal císaři rozhodně, že chce raději umříti pro víru než žíti dlouhý život, ale v bludu. „Raději bych viděl, aby kostely byly spáleny, než aby se v nich učilo bludům."

Jeho slova byla tak dojemná a mocná, že nikdo jim neodolal. Jednou se dva řeholní bratři prudce hádali. Theodosius jim padl k nohám a prosil tak úpěnlivě, že se smířili.

Věděl, že myšlenka na smrt mocně odvrací od hříchu a nabádá k ctnostem; i dal u kláštera vykopati hrob a řekl: „Kdo z nás bude první do hrobu položen?" Otevřený hrob měl u všech kolemjdoucích vzbuzovati vzpomínku na smrt a snahu po spáse duše.

Sto pět let měl Theodosius, když umíral. Poslední rok byl nemocen a trpěl velikými bolestmi. Jednou mu kdosi řekl: „Pros Boha, aby ti ulevil v bolestech!“ Světec odvětil: „Nemluv takové řeči; mnoho dobrého jsem zažil od Boha za dlouhého života svého, nechať tedy snáším také trochu soužení, abych směl doufati odměnu od Boha.“

Láska k samotě je hlavním rysem života svatého Theodosia. Když se probouzí zrnko pšeničné v zemi k životu, neroste napřed stéblo k světlu Božímu, nýbrž napřed zapustí kořínek do hloubky. Teprve když se pevně v půdě zakořenilo, začíná růsti do výšky a přináší plody. Tak je tomu v životě duše. Napřed musí zapustit kořeny do hloubky. A to může nejlépe o samotě a s Bohem. Mojžíš šel na poušť, než se stal vůdcem lidu. Podobně sv. Jan Křtitel, sv. Pavel a Spasitel sám. Samota je koupel pro duši, kde se duše ponoří v Boha a osvěžena, očištěna a posilněna se vrací do světa.

Kdo nemiluje samotu, nenalezl ještě Boha.

O samotě exercicií řekl papež Pius XI., když slavil padesáté výročí svého posvěcení na kněze:

„Nic nám nemůže býti milejšího, než vzpomínky na ony nebeské milosti a nevýslovné útěchy, které jsme často okoušeli za duchovních cvičení; jejich užitek pro duše byl tak velký a jejich výsledek tak neuvěřitelný, že právem v nich spatřujeme obzvláštní oporu věčné spásy.“

Nejtěžší choroba, kterou jest sužován náš věk, a spolu vydatný pramen běd, na něž si kdekdo rozumný stěžuje, jest

lehkomyslnost a nerozvážnost, svádějící lidi na scestí. Odtud ono ustavičné a náruživé obírání se jen zevnějšími věcmi, odtud ona nenasytná chtivost po bohatství a rozkoších, která v člověku znenáhla oslabí a udusí touhu po vyšších statcích, a tak jej zaujme věcmi zevnějšími a prchavými, že mu nedá pomysliti na Boha samého, jediný počátek a konec veškerenstva."

„V exerciciích je člověk nucen přičiňovati se o to, aby si přesněji uvědomil a bedlivěji představil vše, co myslí, mluví a koná; tím se jeho schopnosti podivuhodně vzpruží: rozum si zvyká na tomto slavném kolbišti ducha každou věc zavčas uvážiti a správně zhodnotiti, vůle se zoceluje, náruživosti krotnou pod správou rozumu, životní činnost, spojená s rozmyslem, probíhá šťastně podle jistého plánu a pravidla, konečně duše se povznáší k své prvotní ušlechtilosti a kráse."

12. LEDNA. SEDMÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

Skutečná víra.

Arkadius žil v třetím století v Mauretanii v Africe. Zuřilo pronásledování křesťanů. Arkadius utekl na poušť, aby se tam rozjímáním a postem připravil k nastávajícímu boji za víru. Majetek svůj v městě Cesareji ponechal v opatrování svému strýci, pohanu.

Když se zjistilo, že Arkadius nepřichází obětovati pohanským bohům, zatkli vojáci jeho strýce, jenž střežil dům. Uslyšev Arkadius, co se v městě stalo, opustil svůj úkryt, předstoupil dobrovolně před císařského náměstka a řekl mu: „Jestliže strýc můj v žaláři držen jest k vůli mně, žádám, aby byl propuštěn, neboť jest nevinen. Přicházím sám a jsem hotov vydati počet ze všeho, nač budu tázán." Náměstek odpověděl: „Rád ti prominu útěk tvůj, odhodláš-li se obětovati římským bohům." — Arkadius od-

pověděl: „To neučiním! Jsem křesťan. Což myslíš, že věrného služebníka Božího postrašíš, když mu vyhrožuješ smrtí? Víme, co psáno jest: ‚Pro mne žíti jest Kristus a umříti zisk.‘ (Filip. 1, 21.) Vymysli si mučení jakékoliv, nás od pravého Boha neodvrátíš!“

Rozhněvaný náměstek rozkázal: „Svažte mu ruce i nohy a řežte mu úd za údem z těla, aby tolikráte pocítil smrtelnou úzkost, kolik má údů.“ Katané uřízli mu nejprve prsty na rukou a na nohou. Statečný mučedník podával katanům ruce a nohy a ve svém trápení se modlil: „Bože věčný! Tys mi dal tyto údy, a proto je obětuji Tobě, neboť ty mně je zase vrátíš, až všecka těla z hrobu povstanou!“

Náměstek rozkázal usekati od trupu ruce a nohy. Mučedník však volal hlasem velikým: „Jak šťastny jste údy těla mého, že jste se staly hodnými sloužiti Bohu svému! Nikdy jste mi nebyly tak milé, pokud jste ještě byly spojeny s tělem mým, jako nyní. Odloučen jsem od vás na čas, ale jednou zase budeme slavně spojeni a půjdeme před Krále a Soudce svého, Ježíše.“

Potom napomínal diváky, které až k slzám dojala jeho trpělivost: „Vy všichni, kdo jste přítomni tomuto krvavému divadlu, poznejtež, že veškeré muky tělesné nejsou nic pro toho, jemuž kyne koruna nevadnoucí na věčnosti. Věřte umírajícímu, že vaši bohové nejsou žádnými bohy, a přestaňte se jim klaněti, ježto vám pomoci nemohou. Poznejte Boha pravého, jenž mne posiluje, pro něhož umříti znamená živ býti, pro něhož trpěti přináší rozkoš. Jeho láska nikdy nevychladne, jeho sláva nikdy ne-

nepřestane, a k němu i já se dostanu nyní za malé své utrpení, abych byl věčně živ u něho a již nikdy se od něho neodloučil."

Nakonec vzdechnuv: „Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého," skonal Arkadius v Pánu. Byl umučen r. 312. Nad jeho hrdinskou smrtí žasli i pohané a křesťané byli jí povzbuzeni k statečnému vyznání své víry. Sebrali jeho údy a pochovali je uctivě a velebili Ježíše Krista, jenž svým bojovníkům propůjčuje sílu, aby trpěli i muka nejhroznější.

Sv. Pavel napomíná: „Oblecte se v plnou zbroj Boží, abyste mohli čeliti úkladům ďáblovým; neboť bojování naše není proti krvi a tělu, nýbrž proti knížetstvím a mocnostem, proti světovládcům této temnosti, proti duchům zlým v povětří. Proto vezměte plnou zbroj Boží, abyste mohli odolati v den zlý a vykonajíce všecko státi (vítězně)! Stůjte tedy (pohotově), jsouce opásáni na bedrech pravdou, oblečeni v pancíř spravedlnosti a obuti na nohou hotovostí pro evangelium pokoje, — vezměte ke všemu tomu štít víry, kterým byste mohli uhasiti všecky ohnivé šípy nešlechetníkovy! A vezměte přilbici spásy a meč Ducha, to jest slovo Boží!" (Efes. 6, 11—17.)

13. LEDNA. OKTÁVA ZJEVENÍ PÁNĚ.

Cizí hříchy.

Bohumír byl vzorně vychován od bohabojných, vznešených rodičů. Stal se vojínem, postoupil brzy na vysokého důstojníka a vstoupil do stavu manželského s Jitkou, dcerou hraběte z Arnsberka. Oba manželé žili nábožně, prokazovali chudým a nemocným skutky křesťanského milosrdenství, chovali se k poddaným svým spravedlivě a laskavě, a za to též od lidí byli váženi a milováni.

Bohumír se snažil úzkostlivě jako důstojník, aby zabránil

všemu bezpráví a násilnostem vojínů na chudém lidu. Když však pozoroval, že jeho snahy jsou často marné, začal se obávati, že bude jednou před Bohem klásti přísný počet z hříchů, jichž se dopustili jeho vojáci. Pozdvihl své ruce k nebi a modlil se v slzách: „Pane Ježíši Kriste, pro veliké milosrdenství své vytrhni mne zprostřed této nepravosti, abych v onen den mohl před Tebe předstoupiti připraven a bez poskvrny! Nejvýš spravedlivý soudce, vím, že na mou hlavu padne to, čím se proviňují moji vojáci a v čem chybují mou nedbalostí, to trestat budeš spravedlivou přísností.“ I prosil Boha za dar rady, co by měl činiti, aby sobě i jiným prospíval.

Toho času zavítal do Vestfálska sv. Norbert, zakladatel řádu premonstrátského. Bohumír poslouchaje nadšená kázání Norbertova o pokání a křesťanské dokonalosti, zatoužil po tom, aby se mohl zříci věcí světských a věnovati celý svůj život Bohu v klášteře. I jeho manželka se rozhodla, že vstoupí do kláštera. Ale její otec Bedřich zuřil nad tímto rozhodnutím, a když ničeho nedosáhl hrozbami, jal se ukazovati Bohumírovi všecko své bohatství a poklady. Avšak světec řekl komusi z družiny: „Můj tchán se snad domnívá, že mám radost z takových marností, — ani shnilé stéblo bych nedal za všechno to bohatství, které mi zde ukazuje.“

Brzy potom zemřel starý hrabě náhlou smrtí. Poddaní připomněli Bohumírovi, že by mohl převzíti bohaté dědictví, kdyby nevstupoval do kláštera. Světec však odmítl: „Nemusil bych při své smrti také všecko opustiti jako můj tchán? Co velikého jsem učinil, že jsem opustil, co nijak v mých rukou zůstati nemohlo? Kdybyste mohli bohaté město koupiti za fazolový lusk, podrželi byste raději lusk?“ — „To by byl nerozum.“ — „Ještě nerozumněji jedná ten, kdo si nechce za zlato a majetek koupiti království nebeské.“

Zemřel r. 1127.

Tak málo pamatujeme na to, že budeme odpovídati nejen za své hříchy, nýbrž i za hříchy jiných, spáchané naší vinou! Hříchy

cizí jsou: Ke hříchu raditi, hřích poroučeti, ke hříchu jiných svolovati, ke hříchu ponoukati, hřích jiných chváliti, ke hříchu mlčeti, hřích netrestati, na hříchu podíl bráti, hřích jiných hájiti. — Zpytujme svědomí své!

Slovo Hospodinovo: „Řeknu-li já bezbožnému: ‚Smrtí zemřeš!' a nebudeš-li ho varovati, nebudeš-li mu domlouvati, aby se odvrátil od své cesty a živ byl: umře on, bezbožník, ve své nepravosti, ale krev jeho z ruky tvé vymáhati budu. Budeš-li však ty varovati bezbožného, ale on se neodvrátí od své bezbožnosti, od své cesty bezbožné, on zajisté ve své nepravosti zemře, ty však jsi zachránil svou duši.

Taktéž odvrátí-li se spravedlivý od své spravedlnosti a bude-li činiti nepravost a položím-li před něho, nač by narazil: oní zemře, protožes ho nevaroval, ve svém hříchu umře, a nebude pamatováno na skutky jeho spravedlivé, jež byl činil, ale krev jeho z ruky tvé vymáhati budu. Budeš-li však vystříhati spravedlivého, aby nehřešil spravedlivý, a on nebude hřešiti: jistě bude živ, protože's ho vystříhal a ty jsi zachránil svou duši." Ezechiel 3, 18—21.

14. LEDNA. HILARIUS, BISKUP, VYZNAVAČ, UČITEL CÍRKVE.

Hilarius se narodil v Piktavii, t. j. v Poitiers ve Francii počátkem čtvrtého století. Jako syn vznešené pohanské rodiny studoval na školách v Řecku a v Římě, stal se řečníkem a spisova-

telem, oženil se a spokojeně žil své rodině a studiu. To ho odvádělo víc a více od římského pohanství a přibližovalo k víře v jednoho Boha. Tak připraven studoval knihy Starého Zákona, které mu otevřely nový svět, jehož splnění poznal v Novém Zákoně. Neodolal milosti a stal se křesťanem.

Jaké úcty požíval u svých krajanů, lze poznati z toho, že r. 350 byl jednomyslně zvolen biskupem.

Dějinného významu nabyl Hilarius, když bouře arianismu šla Evropou a způsobila náboženské a politické zmatky. Hilarius chtěl být dobrým pastýřem duší a nemíchal se do věcí státních, nemohl však mlčeti, když se stát míchal do věcí náboženských. To se stalo na milánském sněmu, kdy císař Konstancius nutil biskupy, aby hlasovali pro blud ariánský.

Hilarius veřejně hájil katolickou víru. Když mu radili k opatrnosti, odpověděl: „Nepřijali jsme ducha bázně!" Nedopřál si pokoje, až katoličtí biskupové Francie vyloučili ariánského biskupa Saturnina z Církve. Saturnin se pomstil, udal Hilaria u císaře a dosáhl, že byl ze země vypověděn. Musil do Malé Asie, kde bylo hlavní sídlo arianismu. Tam se oddal studiu a napsal dvanáct knih: „O víře" a „O nejsv. Trojici".

Žádal u císaře slyšení, aby mu vysvětlil své katolické stanovisko, byl však odmítnut. Dosud věřil v dobrou vůli císařovu, ale po tomto odmítnutí poznal jeho pravé smýšlení a napsal plamenný protest proti znásilňování Církve, z něhož vybíráme několik vět: „Je čas, abych mluvil, neboť mlčení by nebylo znamením mírnosti, nýbrž slabosti... Kdo má vyříkati pravdu, ne-li služebník pravdy?... Chci tobě, ó císaři Konstanci, mluviti, jako bych byl mluvil k Neronovi: Ty vedeš boj s Bohem a s jeho slu-

žebníky a přetvařuješ se, jako bys byl křesťanem.“ Císař, aby se nepříjemného mravokárce zbavil, poslal ho zpět do Gallie, kde ho věřící s velikou radostí přivítali.

Večer svého života strávil v klidu a toho klidu použil, aby vytvořil duchovní písně a hymny. Zemřel 13. ledna 368.

*

Bernard z Corleone byl synem obuvníka a také se vyučil otcovskému řemeslu. Avšak po smrti otcově dal se k vojsku a brzy byl znám široko daleko jako rváč.

Kdysi v souboji zmrzačil nepřítele. Utekl před soudem, a když byl tak ode všech opuštěn, napadlo mu, zdali nebude za své hříchy opuštěn i od Boha. Proto prosil u kapucínů, aby ho přijali za bratra. Byl přijat a stal se vrátným a ošetřovatelem nemocných.

Boj duchovní byl mu mnohem těžší než dřívější život vojenský. Stávalo se z počátku, že se v nesprávné horlivosti dlouho modlil a tím zanedbával svou službu v kuchyni. Představený mu to jednou vytýkal. Bernard se rozčileně tázal: „A copak chybí bratřím?“ Hned toho však litoval a tak prudce se udeřil přes ústa, že mu rty krvácely. — Jindy zase odpověděl přenáhleně. I vytrhl z krbu kus hořícího dřeva a popálil si ústa řka: „Neodpovídej! Neodpovídej! Kolikrát jsem ti to již řekl: Neodpovídej!“

Když byla v létě nesnesitelná vedra, Bernard si vzal místo osvěžujícího nápoje nenápadně teplé vody z kuchyně. Posty církevní a řádové zachovával tak přísně, že požíval jen chléb a vodu. Toliko z poslušnosti jedl něco víc. Jednou o velikonocích mu představený poručil, aby si vzal z každého jídla. Bratr Bernard přesně poslechl. Ze všeho si vzal, všecko ve své hliněné

misce smíchal a potom tuto sváteční hostinu jedl a pochvaloval si: „Jak je to krásné: jísti a býti poslušný, najíst se a při tom si rozmnožiti své zásluhy."

Zemřel 12. ledna 1667.

15. LEDNA. PAVEL, POUSTEVNÍK.

Pavel Thebský narodil se asi r. 230 v Thebách v Horním Egyptě. Rodiče mu brzy zemřeli. Jeho svat se chtěl zmocnit jeho jmění a udal ho jako křesťana. Pavel utekl na poušť. Tam po dlouhém bloudění našel místo skalními stěnami obehnané, kde rostla obrovská palma a blízko níž byl pramen čerstvé vody. Místo to se mu zalíbilo a zůstal tam, aby o samotě Bohu sloužil. Žil tam v přísném odříkání mnoho let, a celou tu dobu nikoho neviděl a neslyšel.

Jednou viděl, že se do jeho samoty dobývá cizinec. Napřed ho nechtěl pustit dovnitř. Když se však dověděl, že devadesátiletý host je poustevník Antonín, otevřel mu, posadili se oba a rozmlouvali. Pavel se vyptával, co se všecko ve světě událo od doby, kdy opustil svět, zdali ještě zuří pronásledování křesťanů, jak se jmenuje nynější císař. Když se loučili, řekl Pavel: „Bůh poslal mi tebe, bratře, abys mé tělo pochoval, neboť hodina smrti mé se blíží. Jdi tedy domů a přines plášť, který ti daroval Athanáš; do něho zabal mé mrtvé tělo!"

Když se Antonín vrátil ke svým bratřím, zvolal: „Nejsem nic. Nejsem hoden slouti mnichem neb služebníkem Božím. Neboť viděl jsem Eliáše. Viděl jsem Jana na poušti."

Pak vzal plášť a vrátil se k jeskyni Pavlově. Ale už ho nezastihl na živu. S pláčem zvolal: „Proto jsem tě poznal tak pozdě, abych tě tak brzy ztratil?“ Pochoval tělo Pavlovo a na památku si vzal poustevnické roucho jeho, vyrobené z palmového listí, jež pak nosíval dvakrát do roka o největších svátcích.

Sv. Pavel zemřel kolem r. 342, stár jsa asi 112 let. Život jeho napsal sv. Jeronym r. 376 a sv. Athanáš.

*

Makarius Veliký narodil se v jižním Egyptě. V mládí pásával s jinými chlapci stáda. Ostatní šli jednou krásti fíky, a když utíkali, upadl jim jeden fík. Makarius fík zdvihl a snědl. Kdykoliv si později vzpomněl na tuto příhodu, plakával lítostí nad tímto nepatrným pokleskem.

Když mu bylo 30 let, odešel na poušť. Žil tak přísně a byl vzezření tak vážného, že mu říkali „mladý kmet“ (pajdariogeron).

Šedesát let žil na poušti. Přicházeli k němu lidé a prosili o poučení, jak nejlépe Bohu sloužit. Říkával: „Pamatujme vždy, že jest nám Bůh přítomen. Takovým jednáním rozmnožujeme čest a slávu Boží a vítězíme nad svými nepřáteli.“

Že to nebyla prázdná slova, poznáme ze zkoušek, které Makarius musel podstoupit. — Jedna dívka prohřešila se s jakýmsi mladíkem, a když byla od svých rodičů tázána, kdo ji svedl, obvinila křivě Makaria. Rodiče polapili světce, vodili ho ulicemi, bili ho a volali: „Hle! tento mnich svedl naši dceru, nepustíme ho, dokud nám nedá ručitele na výživu dívky.“ Makarius pokynul příteli, který s hanbou za ním šel, aby se zaručil za něho. Ztrýzněný poustevník vrátil se do své chýšky, prodal všecky vyrobené koše a stržené peníze dal přítelem doručiti oné drzé

ženštině. Neztratil klidu, jen říkal žertem: „Makarie, když jsi dostal manželku, musíš pilněji pracovati, abys ji mohl uživiti.“ Tak pracoval dnem i nocí, aby ženštině té opatřil výživu. Bůh však světce neopustil. Ona dívka onemocněla a byla trápena velikými bolestmi. Poznala trest Boží a přiznala se, že Makaria křivě obvinila. Věc se rozhlásila a nenávist proti Makariovi proměnila se v uctivost. On však odešel dál na poušť, aby ušel poctám lidským.

Jednou se ubíral Makarius na horu a poslal svého žáka napřed. Ten potkal pohanského kněze, jak nese břevno na ramenou. I vzkřikl na něho: „Kam běžíš, ďáble?“ Kněz se rozhněval a žáka zbil. Pospíchaje dál, setkal se s Makariem. Ten ho vlídně pozdravil, dal se s ním do řeči a získal ho pro víru křesťanskou. Ano, pohan se stal mnichem, čemuž se ostatní pohané tak divili, že se mnozí z nich stali proto křesťany.

Jindy se vloudil zloděj do chýšky Makariovy a odnášel jeho chudý nábytek na svého velblouda. Makarius nenadále se vrátiv, zastal zloděje, i bral sám ze svého nářadí a přikládal na velblouda. Pak si povzdechl v prázdné jizbě: „Nic jsme na svět nepřinesli, nic se světa neodneseme.“

Zemřel r. 390 ve věku 90 let.

16. LEDNA. MARCEL, PAPEŽ, MUČEDNÍK.

Marcel I. byl papežem r. 308—310. Tehdy vládl v Římě vetřelec Maxencius. Papež měl řešiti palčivou otázku, co

s křesťany, kteří za pronásledování odpadli. Někteří pokorně prosili o přijetí do církve. Jiní si chtěli toto přijetí vynutiti násilím. Papež byl ochoten přijmouti odpadlíky, vykonají-li předepsané pokání. Mnozí však nechtěli pokání činiti. Byly z toho i nepokoje na ulicích římských. Kdosi svalil odpovědnost za tyto nepokoje na papeže. Císař ho dal zatknout a poslal ho do vyhnanství. — Marcel rozdělil město Řím na 22 okresů, aby se věřící snadněji mohli zúčastniti kázání a bohoslužeb.

Kronika papežská „Liber pontificalis“ vypravuje: Jistá paní, jménem Lucina, odkázala celé své jmění Církvi. Uslyšev to císař Maxencius, chtěl se zmocnit toho majetku, proto pohrozil papeži smrtí, nebude-li obětovat modlám. Marcel zůstal pevný a proto byl odsouzen, aby ve zvěřinci poklízel dravá zvířata. Ale i při této potupné práci zastával svůj úřad papežský. Poslal list do Antiochie, v němž dovozoval, že církev římská je hlavou celé Církve a že se bez svolení papeže žádný sněm nemá konati. Byl ztlučen kyjem a vyhnán z města. Zemřel r. 309.

*

Honorát (Čestmír, Ctislav) pocházel ze vznešené rodiny pohanské. Nadán jsa velikými schopnostmi, poznal marnost světa a dal se pokřtíti. Otec ho chtěl odvrátiti od života křesťanské dokonalosti lovem, divadly a hrami, avšak statečný jinoch řekl sám k sobě: „Takový život sice baví, ale též klame. Něco jiného se mi doporučuje v kostele a něco jiného doma. Tam jsem veden k pokoře, zdrženlivosti, klidu duše a k čistotě, zde se pěstuje bezuzdná rozpustilost; tam mne Kristus zve k věčnému království, zde mne ďábel láká k věcem pomíjejícím. Všecko ve světě je marnost a žádost očí; svět pomine i rozkoš jeho; kdo však plní vůli Boží, zůstává na věky, jako i Bůh je věčný. Pospíším

si, abych se osvobodil z osidel světa, pokud ještě nejsem jimi spoután. Nechci býti otrokem vášně a hříchu."

Nejen že odolal nástrahám otcovým, nýbrž svým dobrým příkladem získal staršího bratra Venancia, že také dal výhost marnostem světským a cvičil se v křesťanské dokonalosti.

Sv. Hilarius napsal: „Oba bratří závodili potom mezi sebou, kdo z nich jest horlivější ve zbožnosti a střídmější v jídle, kdo v řeči jest přívětivější a v oděvu skromnější; kdo méně mluví a raději se více modlí; kdo nejméně spí a nejvíce se zabývá rozjímáním; kdo trpělivěji křivdy snáší a ochotněji koná milosrdné skutky; kdo si odpírá a cizinci to dává; kdo laskavěji příchozího přijímá a ctí více v něm Krista Pána; kdo nejméně o světě a nejčastěji o Kristu Pánu rozmlouvá a kdo při všelikém snažení o křesťanskou dokonalost sám sebe pokládá za nejmenšího."

Když bratří viděli, že jsou pro své ctnosti ode všech váženi, chtěli se odebrati do samoty, aby pýchou neutrpěli škody na duši. Cestou však Venancius zemřel a Honorát založil klášter na ostrově Lerině ve Středozemním moři. Řeholním svým bratřím byl laskavým otcem a výborným vůdcem na cestě spásy. Klášter lerinský se stal slavným semeništěm křesťanských věd a útočištěm trpících. Později se stal Honorát biskupem arelatským. Zemřel r. 429.

„Bratří, nevíte-li, že ti, kteří běží o závod, všichni sice běží, ale jen jeden dostává cenu vítězství? Tak běžte i vy, abyste dosáhli. Každý však, kdo závodí, zdržuje se všeho, a oni činí to, aby dostali věnec porušitelný, *my však korunu neporušitelnou!*" (1. Kor. 9, 24—25.)

17. LEDNA. ANTONÍN VELIKÝ, POUSTEVNÍK, OPAT.

Modli se a pracuj!

Antonín Veliký narodil se r. 251 v Kómě v severním Egyptě. Pomáhal se svou sestrou rodičům v hospodářství. Rodiče

brzy zemřeli a Antonín se musil starati o hospodářství a osiřelou sestru.

Když bylo Antonínovi asi dvacet let, slyšel v neděli při bohoslužbách slova evangelia: „Chceš-li býti dokonalý, jdi, prodej, co máš, a dej chudým, a budeš míti poklad v nebi; a pojď a následuj mne!“ (Mat. 19, 21.) Doslova tak ihned učinil, jenom něco peněz si ještě podržel pro sebe a mladičkou sestru. Když však zase slyšel v evangeliu slova Páně: „Nepečujte úzkostlivě o zítřek“ (Mat. 6, 34.), rozdal i zbytek svého majetku a začal o samotě vésti život přísného sebezáporu.

Zbožný život není zbožná zahálka. Antonín byl pamětliv slov apoštolských: „Nechce-li kdo pracovati, ať nejí.“ (2. Soluň. 3, 10.) Proto pletl rohožky. Části výdělku užil ke své výživě, zbytek rozdával hned chudým. Přitom se neustále modlil podle slov evangelistových: „Třeba se vždycky modliti a neustávati.“ (Luk. 18, 1.)

Zlý duch ho nejednou pln nenávisti prudce pokoušel, avšak Antonín porazil ďábla pokornou modlitbou, postem a myšlenkou na poslední věci.

Pověst o jeho dokonalosti se šířila a přicházelo k němu nejen mnoho jinochů, aby se naučili životu zbožnému, ale též mnoho zvědavců, aby viděli slavného muže.

Proto utekl Antonín hlouběji do pouště. Tři dni a tři noci putoval, až přišel k vysoké hoře. Na úpatí nalezl pramen dobré vody a vůkol rovinu, na níž bylo několik palem. Toto místo si vyvolil. Chléb mu přinášeli pastevci, kterým se líbila jeho přívětivá, radostná zbožnost. Když se dověděli jeho učedníci, kde je, i oni přinášeli mu jako dítky svému otci potraviny. Antonína však mrzelo, že se pro něho tolik unavují, i prosil je, aby mu přinesli sekeru, rýč a trochu obilí. Vybral si kousek půdy, obdělal ji a zasel obilí, aby měl dosti chleba na výživu. Radoval se, že již nikomu nebude na obtíž. Když opět začali k němu přicházeti lidé, pěstoval ještě trochu zeleniny, aby mohl cestujícím podati občerstvení.

Jeho žáci si zřídili blízko něho své chýšky. Tak vznikla první osada mnichů. Slula Fainum. Antonín vzdělával všecky v duchovním životě svým příkladem a slovem. Dal jim moudrá pravidla pro duchovní život. Zde některá z nich: Ctnost není tak těžká, jak se zdá. — Nejvíce prospívá křesťanu, když si každodenně pomyslí: Dnes teprve začínám sloužiti Bohu svému, a tento den může také býti poslední mého života. — Proti vlažnosti je nejprospěšnějším prostředkem myšlenka, že život člověka je krátký a nejistý jeho konec.

Jednou přišli k němu dva pohanští mudrci. Řekl jim: „Proč jste konali tak dalekou cestu, abyste viděli prostičkého člověka?“ Když mu odpověděli lichotivě, že je člověkem velice rozumným, pravil k nim: „Máte-li mne za rozumného muže, *buďte takoví jako já.*“

Císařové Konstancius a Konstans poslali Antonínovi listy, doporučeli se do jeho modliteb a prosili, aby je dopisem potěšil. Mniši se podivovali tomu, že císař píše Antonínovi. On však odpověděl: „Nedivte se, že císař mně píše, vždyť je pouhý člověk; divte se spíše tomu, že Bůh sám napsal lidem zákon a že Syn Boží mezi lidmi přebýval.“ A pak dal napsati císaři, aby vládl spravedlivě, aby byl laskavý k chudým, aby se nevynášel nad ostatní lidi, protože také on bude jednou souzen Bohem.

Za pronásledování r. 311 vydal se do Alexandrie, kde plamennými slovy nabádal křesťany k vytrvalosti u víře. R. 355 přišel opět do Alexandrie, aby hájil svého žáka Athanasia proti pomluvám, jako by byl bludařem.

Ve městě se mu nelíbilo. Vrátil se na poušť. Když cítil, že zemře, řekl svým žákům: „Následujte Krista! Vystříhejte se odpadlíků a bludařů!“

Zemřel maje let života svého 105, z nichž skoro 90 prožil na poušti.

18. LEDNA. NASTOLENÍ SV. PETRA V ŘÍMĚ.

Církevní modlitba: „Bože, jenž jsi svatému Petru, apoštolu svému, se svěřenými klíči království nebeského velekněžskou moc svazování a rozvazování odevzdal, uděl, abychom mocí jeho přímluvy vysvobozeni byli z pout našich hříchů.“

*

Bl. Marketa Uherská. Tataři vpadli do Uher; rodina královská musila utíkati. Ve své úzkosti slíbil král Bela, že dítě, které se mu narodí, obětuje Bohu, jestliže zachrání jeho říši. Nepřítel byl poražen. Králi se potom narodila dceruška, jíž dali na křtu jméno Marketa.

Ještě neměla čtyři léta, když ji dali na vychování k dominikánkám do Veszprimu. V klášteře viděla malička veliký kříž. Tázala se, co to je. Když jí vysvětlili, že je to náš Pán a Spasitel, jenž tolik vytrpěl za naše hříchy, začala plakati a umínila si, že se nikdy hříchu nedopustí.

Když jí bylo čtrnáct let, přišli rodiče do kláštera. Král Bela chtěl se po dlouhých bojích smířiti s králem českým Otakarem a k zabezpečení míru chtěl mu dáti Marketu za manželku. Ta

však rozhodně odpírala: „Raději rozsekejte mé tělo na kousky! Spíše chci snášeti jakékoliv tresty, než abych porušila věrnost, kterou jsem slíbila svému Pánu, Ježíši Kristu."

Jednou se jí tázal domácí kněz, aby ji zkoušel: „Tvůj otec tedy tě chce vdáti? To budeš váženou paní, budeš míti mnoho nádherných šatů —" „Otče," vpadla mu odmítavě do řeči, „žádného pozemského manžela nechci! Jedině Pánu Ježíši chci sloužiti."

Že je dcerou královskou, netěšilo ji tolik, jako že je dítkem Božím. Jednou naříkala: „Bože můj, kdybych byla raději služebnou než dcerou královskou, mohla bych ti lépe sloužiti!"

K tajemstvím utrpení Páně cítila něžnou zbožnost. Když se čtlo kdysi na Květnou neděli při obědě o umučení Páně, začala hořce plakati. Ve dne v noci nosívala u sebe kříž s ostatky svatého kříže, na němž Spasitel náš umřel.

Jednou, když se připravovala k sv. přijímání, napadlo jí, že jedna ze sester s ní nemluví již tři dni. Domnívala se, že snad onu sestru nevědomky urazila. Hned šla k ní, padla jí k nohám a prosila za odpuštění. Teprve potom se odvážila přistoupiti ke stolu Páně.

„Proč tolik pracuješ," vytýkala jí jednou představená. „Kdyby tvůj otec, král, o tom věděl, neb tvá matka, jistě by mne za to pokárali." Odpověděla: „Prosím, nechte mne to činiti *pro Ježíše!*"

Krátce před smrtí tázala se jí jedna sestra: „Jak se mám modliti a Bohu dobře sloužiti?" Odpověděla: „Doporuč tělo své i duši svou Pánu a měj srdce své vždycky připraveno pro něho, aby tě ani smrt, ani stvoření neodvrátilo od lásky Boží!"

Tato věrnost k Ježíši ji naplnila takovým světlem, že viděla do duší jiných. Jedna spolusestra vypravuje: „Kdysi jsem byla naplněna hněvem proti spolusestře a u stolu jsem přemýšlela, jak bych se jí pomstila. Po obědě mi řekla Marketa: ‚Kateřino, jaké myšlenky jsi to měla u stolu! Vytrhni je ze svého srdce a neodháněj Boha od sebe!'"

Zemřela r. 1271. Svátek dnes nebo 28. ledna.

19. LEDNA. MARIUS, MARTA, ANDIFAX, ABACH, MUČEDNÍCI. PAMÁTKA SV. KANUTA, KRÁLE, MUČEDNÍKA.

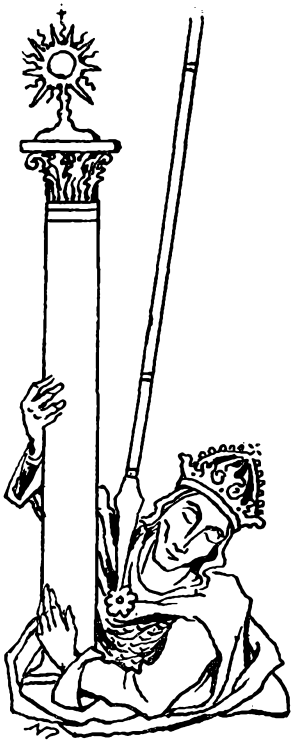
Moc královská.

Kanut, syn dánského krále Svena III., byl vychován ve víře křesťanské. R. 1080 se stal králem. Žil prostě a panoval spravedlivě jsa pravým otcem svých poddaných. Když mu pochlebovali, že je všemohoucím pánem na moři i na souši, král jsa u břehu mořského sedl, svěsil nohy nad vodu a zvolal: „Moře, poroučím ti, aby ses zdvihlo a smočilo mé nohy!“ a ihned doložil: „Hle, jak jsem mocný! Moře mých rozkazů neposlechlo.“ Vlastní bratr Olaf naň nevražil a proti němu se vzbouřil. Sv. Kanut byl proboden před oltářem v chrámě sv. Albana v Odensee r. 1086. Umíraje se modlil: „Bože můj, rád ti obětuji svůj život. Umírám ke cti a slávě tvé a pro ochranu tvé Církve. Přijmiž milostivě tuto oběť mou a dej nepřátelům mým milost, aby zločin svůj poznali a ho litovali. Odpusť jim, jakož i já jim odpouštím!“

*

Felix pocházel z města Noly v italské provincii Kampanii. Byl povahou tichý a zbožný, zastával úřad lektora, t. j. předčitatele Písma svatého. Stařičký biskup nolský ho posvětil na kněze a měl v něm věrného přítele a ochotného pomocníka v duchovní správě.

Za pronásledování císaře Decia bylo dosti slabých křesťanů, kteří z bázně před smrtí obětovali modlám. Jiní, jmenovitě biskupové, přejíce si, aby byli zachráněni svým věřícím, prchali i skrývali se na poušti podle rady Páně: „Když vás budou pronásledovati v městě tomto, utecte do jiného!“ (Mat. 10, 23.) Také biskup Maximus uprchl z Noly na poušť, svěřiv správu své církve knězi Felixovi.

Když biřici nenalezli biskupa, zatkli jeho zástupce. U soudu byl zmrskán a potom odveden do žaláře, kde ho položili na podlahu posetou střepinami. A aby se nemohl ani hnouti, sevřeli mu nohy do klády.

Zatím se skrýval starička biskup Maximus na skalnaté poušti. Zmořen hladem a zimou ležel opuštěn na zemi, blízek smrti. Tu se zjevil v noci anděl Páně Felixovi, vysvobodil ho ze žaláře a přivedl ho na poušť, kde Maximus již zápasil se smrtí. Felix snažil se mu pomoci. Modlil se vroucně k Bohu a hle, na blízkém keři spatřil hrozen, vzal jej a vytlačil jeho šťávu stařečkovi do úst. Kmet se probral ze mdloby a se slzami v očích děkoval svému zachránci. Felix odnesl pak biskupa na bezpečné místo, kde ho dal v ošetřování nábožné stařeně.

Horlivý Felix znovu začal pilně pracovati o spáse duší. Proto ho pohané po druhé hleděli sprovoditi se světa. Jelikož ho v bytu nenašli, spěchali s vytasenými meči na náměstí, kde Felix právě měl křesťanské naučení. Ačkoliv ho mnozí z pronásledovatelů osobně znali, byli najednou tak zaslepeni, že se ho samého tázali, zdali neviděl Felixa. S úsměvem odpověděl, že ne.

Když ho dále hledali, ukryl se ve zbořeništi opodál města. Jeho úkryt byl však prozrazen a pohané přišli, aby ho odvedli. Avšak Prozřetelnost Boží zachránila ho zvláštním způsobem. V krátké době vchod do skrýše opředl pavouk pavučinou. Biřici přiběhli, ale vidouce pavučiny, v domnění, že zde Felix nemůže býti ukryt, odešli a upustili od pronásledování.

Potom se skrýval Felix po šest měsíců ve vyschlé studnici, kam mu nosila nábožná jedna křesťanka potravu.

Když nastaly klidnější časy, vrátil se Felix domů k veliké radosti věřících. Křesťané ho chtěli míti biskupem, on však z pokory odmítl. V čas pronásledování bylo mu zabráno celé dědictví po rodičích. Radili mu, aby se ho soudně domáhal. On však odvětil: „Co jsem obětoval za víru, nechci již zpět. Raději chci následovati svého Pána v chudobě; on, jenž mne tak dlouho živil ve studnici, bude mne živiti dále až do smrti."

Felix zemřel přirozenou smrtí ve vysokém věku r. 256 nebo 266. Svátek jeho je 14. ledna.

20. LEDNA. FABIÁN, PAPEŽ A MUČEDNÍK, A ŠEBESTIÁN, MUČEDNÍK.

Šebestián pocházel z rodiny šlechtické. Aby mohl prospívati křesťanům v době pronásledování, vstoupil do vojska, kde brzy tak vynikl, že ho učinil císař Dioklecián plukovníkem a vůdcem své osobní stráže a měl k němu velikou důvěru. Tohoto postavení užíval Šebestián, ne aby se obohatil, nýbrž aby zabránil nespravedlnostem. Posiloval křesťany, aby zůstali věrni své víře i za pronásledování.

Toho času byli dva bratři Marek a Marcelián pro víru jati a vězněni. Měli lhůtu třiceti dnů na rozmyšlenou. Jejich matka přiběhla za nimi a hořekovala: „Slitujte se nad svou matkou, která vás vychovala a nevydávejte se svévolně na smrt! Kdybyste byli šli do války, byla bych se pro vás vrhla i do nejprudší řeže. Kdybyste do zajetí byli upadli, byla bych běžela za vámi, abych

vás vysvobodila. A hle! teď sami pospícháte na smrt.“ — Také otec, kmet stříbrovlasý, řekl: „Synové moji, doufal jsem, že děti pochovají mne, a zatím já je mám pochovati. Rozvažte, jaké pošetilosti se dopouštíte, když sami hledáte svou smrt. Podrobte se vůli císařově, abych neviděl téci vaši krev!“ Manželky obou bratří přišly majíce dítky v náručí a plakaly: „Co bude z nás? Co bude z těchto nemluvňátek? Komu nás necháte za služky? Komu budou náležeti naše domy? Ó ukrutní manželové, že takto opouštíte manželky a děti své a sami se vydáváte katům!“ Oba vězňové se octli takto v hrozném duševním zápase, a již již ochabovali. V pravý čas se dostavil do vězení Šebestián, napomínal vězně, aby vytrvali ve víře a k příbuzným řekl: „Nepřemlouvejte těchto bojovníků Kristových! Nechtějte, aby si vážili života časného víc než života věčného! Pamatujte: Krátkým utrpením lze získati radost věčnou!“ Bratři zůstali pevni až do smrti.

Avšak jakýsi odpadlík vyzradil císaři, že náčelník jeho osobní stráže jest křesťanem a že mnohé vznešené osoby obrátil na víru Kristovu.

Dioklecián povolal Šebestiána k sobě a řekl mu pln hněvu: „Učinil jsem tě prvním ve svém paláci. Učinil jsem tě svým důvěrníkem a přítelem. Ty však ses mi odměnil nevděkem. Kul jsi zradu, jednal jsi proti bohům, proti říši i proti mému blahu.“

Klidně a důstojně odpověděl Šebestián: „Věř, pane můj, že nemáš sluhy věrnějšího nežli mne a poddaných lepších nad křesťany! Modlím se za tvé blaho ustavičně k pravému Bohu, od něhož svou císařskou moc máš, a prosím ho dnem i nocí za

spásu celé říše, nemodlím se však k němým modlám, jež žádné moci nemají!“

Císař rozkázal, aby byl šípy usmrcen. Střelci ho přivázali k sloupu a stříleli na něho z luků, až omdlel. Potom domnívajíce se že jest mrtev, odešli.

V noci přišla sv. Iréna s jinými křesťany, aby tělo sv. mučedníka pohřbila. Vidouc však, že Šebestián ještě dýchá, léčila a ošetřovala ho, až se uzdravil. Křesťané mu radili, aby se zachránil útěkem. Ale křesťanský hrdina, neznaje bázně lidské, vstoupil do císařského paláce a pravil císaři: „Proč pronásleduješ nevinné křesťany? Proč věříš pomluvám proti nám? Křesťané se ničím neprovinili proti tobě. Jsou věrni tobě i říši a nepřestávají vzývati Boha věčného za tebe, za vojsko tvé a za blaho vlasti.“

Císař ustrnul, když uviděl Šebestiána, jejž pokládal za mrtvého. Tázal se ho, je-li on vskutku Šebestián.

„Jsem zajisté Šebestián,“ odvětil. „Právě z toho, že mne vysvobodil Bůh zázračně ze smrti a uzdravil, poznej, císaři a pane můj, jak mocný je tento Bůh, jemuž se my křesťané klaníme, a uznej, jak nespravedlivě jednáš, když pronásleduješ jeho sluhy.“

Císař probrav se z překvapení, rozhorlil se a rozkázal, aby byl Šebestián ihned odveden na popraviště a umučen. Stalo se to 20. ledna 288.

21. LEDNA. SV. ANEŽKA, PANNA A MUČEDNICE.

Moc nevinnosti.

Sv. Anežka je nejslavnější z římských mučednic. Jmenujeme ji při každé mši sv. po pozdvihování. Pocházela z urozené rodiny římské a v útlém věku podstoupila mučednickou smrt asi r. 304 za císaře Diokleciána.

Bližších dějinných zpráv o sv. Anežce nemáme. Sv. Ambrož první o ní vypravuje z ústních zpráv starších křesťanů.

Anežka měla sotva třináct let, když musila prodělat zkoušku,

která i pro statečného muže by byla těžká. Neví se přesně proč i tato mladičká dívka byla postavena před soud.

Pozdější legenda vypravuje, že syn římského místodržitele Symfronia zahořel k ní láskou. Přinesl jí drahocenné šperky a vzácné roucho, žádaje ji, aby se stala jeho manželkou. Ona však řekla: „Nepřijímám těchto darů, neboť jsem již zasnoubena jinému ženichu." — Mladý Říman zvolal: „Kdo se mi může rovnati rodem, krásou nebo bohatstvím?" — Anežka odpověděla: „Můj snoubenec je krásnější než všichni smrtelní jinoši, Je všemohoucí, nebe je mu trůnem a země podnožím. Je nejbohatší, neboť všecky poklady jsou jeho. Kterak bych mohla opustit svého snoubence, jenž mi slíbil neskonalé dary, zůstanu-li mu věrná?" Odmítnutý jinoch odešel a onemocněl hořem. Jeho otec zvěděv, že Anežka je křesťankou, dal ji předvolati a snažil se hrozbami ji donutiti, aby obětovala modlám. Anežka však odpověděla: „Jako nemohu tvého syna míti za manžela, tak také nemohu mrtvým modlám obětovati." Symfronius vzkřikl: „Kdybych nešetřil tvého mládí, ihned bych pomstil urážku bohů." Statečná dívka odpověděla: „Nehleď na mou mladost, neboť víra a věrnost nepřebývá v letech, nýbrž v nesmrtelné duši. Bůh zkouší více smysl nežli věk. Jsou-li vaši bohové tak mocní, nuže, ať mne přinutí, abych jim obětovala!"

Byla dána do žaláře. Když ani sliby, ani hrozby ji neodvrátily od víry, bylo jí násilím vloženo do ruky kadidlo, ona však, když jí pustili ruce, kadidlo pohodila a vzývajíc trojjediného Boha, poznamenala se svatým křížem.

Když soudce viděl, že nepochodil, přišel na opravdu ďábelskou myšlenku. Hrozil jí, že nebude-li obětovati bohům, učiní jí to nejhorší, čím může ctnostné panně pohroziti, že totiž dá ji odvésti do domu hanby a tam ji ponechá libovůli zpustlíků. Statečná panna neztratila mysli. Ode všech opuštěna, doufala v Ježíše Krista.

A Ježíš Kristus čistou pannu neopustil. Když byla přivlečena do onoho domu, stál anděl Páně u ní a nebeská zář ji obklíčila.

Zhýralci, kteří přišli do domu, byli naplněni takovou hrůzou, že se dali na útěk. Jenom jeden z nich, syn sudího Symfronia, zůstal a odvážil se přiblížiti se k svaté panně. Avšak v tom okamžiku klesl k zemi oslepen a polomrtev.

Sudí Symfronius zvěděv o tom, přiběhl polekán a vytýkal Anežce, že svými kouzly poranila mu syna. Anežka však odvětila: „Nikoli moc kouzelnická, ale hříšná žádostivost oslepila a poranila ho!“ Tu zmírnil se pyšný pohan a prosil světici o přímluvu u Boha křesťanského, aby syna uzdravil. Svatá dívka zapomínajíc příkoří jí učiněných, pomodlila se za svého nepřítele a ten vstal zdráv.

Na popud pohanských kněží byla Anežka vedena k jinému soudci; ten nad ní vyslovil rozsudek smrti. Kat vida útlou dívku, zachvěl se a váhal. Anežka však dodávala mu mysli řkouc: „Nač prodléváš? Nenech čekati nebeského Snoubence na mne!“ Potom zvolala: „Přijmiž, Pane, duši mou, za kterou jsi bolestnou smrt podstoupil.“

Rodiče pochovali Anežku v zahradě za městem a chodívali se na hrob modlit. Jednou prý se jim zjevil sbor svatých panen, mezi nimiž poznali svou dceru, ozářenou nebeskou slávou, s bělostným beránkem. Řekla jim: „Neplačte nade mnou, ale radujte se, že Kristus mi dal korunu slávy věčné!“

Nad hrobem sv. Anežky byla za dob papežů Symmacha a Honoria I. postavena nádherná basilika.

22. LEDNA. VINCENC A ANASTASIUS, MUČEDNÍCI.

Vítěz.

Sv. Vincenc (jméno znamená: vítěz) byl umučen ve Španělsku ve čtvrtém století. Patří k nejslavnějším mučedníkům, které si připomínáme denně při mši sv. a které vzýváme v litaniích ke všem svatým. Jeho životopis byl v pozdějších letech ozdoben mnohými legendami, vytvořenými zbožnou obrazotvorností.

Ze starších spolehlivějších pramenů víme asi toto: Vincenc pocházel z Aragonie. Saragoský biskup Valerus vysvětil ho na jáhna, a protože sám neměl daru řečnického a zajíkal se, svěřil mu úřad učitelský. V té době vydal císař Dioklecián zákony o pronásledování křesťanů a jeho náměstek Dacián je krutě prováděl ve Španělsku. Pátral zvlášť po křesťanských duchovních, a proto dal uvěznit biskupa Valera a jáhna Vincence. V žaláři je kázal ponechati o hladu, aby byli povolnější.

Při výslechu Valerus odpovídal těžko a nejasně. Proto mu Vincenc řekl: „Dovol, otče, abych soudci odpovídal!“ — Biskup na to: „Nejen dovoluji, ale i nařizuji, abys odpovídal, vždyť máš už ode mne dávno svěřeno hlásání pravdy Kristovy.“ — Vincenc prohlásil soudci: „Jsme křesťané, vyznáváme víru v Krista Ukřižovaného; jsme služebníci jediného pravého Boha. Jsme ochotni za víru i život položiti. Nevnucuj nám svých mrtvých model!“ — Dacián se rozzuřil nad neohroženým vyznáním, odsoudil Valera do vyhnanství, Vincence pak dal natáhnouti na skřipec tak ukrutně, že se mu klouby vymkly. Tázal se jizlivě: „Jak se ti daří?“ Vincenc odpověděl: „Jsem ochoten pro Krista

trpěti více, než tvá zloba vymysliti může.“ Dacián dal tedy Vincence rozdrásati železnými drápy. Pak byl položen na rozpálený rožeň a pálen rozžhavenými kovovými deskami. V mukách se Vincenc modlil tak vroucně, že i kati byli dojati. Pak byl uvržen do žaláře. Po uzdravení měl býti znovu trýzněn, avšak umřel z velikého utrpení asi r. 304. Je vyobrazován s roštem jako sv. Vavřinec.

*

Blesilla byla sice křesťankou, ale zůstala elegantní, mladou Římankou světského smýšlení. Byla bohatá a dovedla užívati bohatství. Ráda se dala obdivovati. Celé hodiny vytrvala před zrcadlem, aby se „šlechtila“. Celé hodiny ji musily služebné česat a zdobit. To byla její největší starost, aby vždy byla oblečena podle nejnovější módy.

Co se však stalo. Manžel jí náhle zemřel. Sama těžce onemocněla a octla se na pokraji hrobu. Události tyto byly jí k spáse. Oko duše se otevřelo a poznala nicotnost všech věcí pomíjejících. Přesvědčila se, jak liché jsou všecky starosti světáků. Poznala, že to všecko nám nic nepomůže, přistoupí-li k lůžku nemilosrdná smrt a vede nás na soud Boží. Tu přestává život býti hračkou. Tu pomůže jen jedno: posvěcující milost, která nám nakloní věčného Soudce.

Blesilla pochopila tuto pravdu a neváhala ani na okamžik život zaříditi podle ní. Rozhodně odložila všecku bázeň lidskou a začala žíti životem novým, který byl opakem života dřívějšího. Nehleděla již do zrcadla, aby zdobila tělo; jejím zrcadlem byl

Ježíš Kristus, od něhož se učila zdobiti duši svou ctnostmi. Nehonila služebné sem a tam; mluvila s nimi, jako by byla podobna tomu, jenž řekl o sobě: „Nepřišel jsem, aby mi bylo slouženo, nýbrž abych sloužil.“ Už netoužila líbiti se lidem a nositi krásné šaty, jedinou touhou její bylo líbiti se Bohu v pokoře. Šperky prodala a co za ně stržila, rozdala chudým.

Když Blesilla umírala, prosila kolemstojící: „Proste Pána Ježíše, aby mi odpustil, že jsem nemohla všecko vykonati, co jsem chtěla!“

Zemřela r. 383.

23. LEDNA. RAYMUND PENNAFORTSKÝ, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. EMERENCIÁNY, PANNY A MUČEDNICE.

Spasitelná pokárání.

Raymund se narodil r. 1175 v Barceloně ve Španělsku. Jeho předkové byli spřízněni s královskou rodinou aragonskou. Raymund pilně studoval a již jako dvacetiletý byl povýšen za učitele filosofie. Pak studoval v Bologni v Italii právo a stal se veřejným obhájcem chudých lidí před soudem. Biskup barcelonský ho přiměl, aby se vrátil do svého rodiště a učinil ho svým generálním vikářem. — Když mu bylo 45 let, vstoupil do řádu dominikánského. Byl věhlasným kazatelem, zpovědníkem a učencem. Pověst o něm přiměla papeže Řehoře IX., že ho povolal do Říma a učinil ho svým zpovědníkem a domácím kaplanem.

Úřad tento zastával Raymund velmi svědomitě. Jednou zpozoroval, že do papežského paláce přišlo mnoho chudých, jichž si nikdo nevšímal, a že tito s nepořízenou odešli. Světec za to papeže pokáral a uložil mu za pokání, aby se chudých pečlivě ujímal a jim pomoc poskytoval.

Papež se pro to nezlobil, nýbrž poděkoval světci za upozornění a sám bedlivě přihlížel, aby o chudé bylo postaráno.

Raymund byl nějakou dobu také zpovědníkem krále aragon-

ského Jakuba. Kdysi král požádal svého zpovědníka, aby ho doprovodil na ostrov Majorku, kam chtěl právě plouti. Potají však vzal na loď také osobu, se kterou žil v hříšném poměru, ačkoliv zpovědník ho vážně a důrazně pokáral a král přislíbil, že osobu tu propustí a bude se jí nadále vystříhati.

Jakmile Raymund na ostrově přistal a zvěděl, že král slib svůj zrušil, řekl mu otevřeně: „Buď vaše královská Milost tu osobu ihned propustí, anebo se vrátím bez meškání do Barcelony!“

Král se rozhněval nad touto rozhodnou řečí a rozkázal, aby se nikdo neopovážil Raymunda vzíti na loď a převézti do Španěl. Světec nevěděl o rozkazu tomto, odebral se do přístavu a vstoupil na loď, která se právě chystala na cestu do Španěl. Byl však odmítnut.

Co udělal světec? Pln důvěry v Boha, rozestřel svůj plášť na moře, vstoupil na něj, odrazil od země a za šest hodin připlul do Španěl.

Z rozkazu papežova pokračoval Raymund v Gracianově sbírce papežských a sněmovních církevních výnosů. Pracoval o díle 3 léta.

Když ochuravěl, vrátil se do své vlasti. Řeholní bratří ho zvolili r. 1238 generálem řádu. Za dvě léta složil svůj úřad a žil nadále jako prostý řeholní bratr. Ještě jako stařec věnoval se misionářskému dílu u mohamedánů a židů a založil školy pro budoucí misionáře. Zemřel ve věku skoro 100 let dne 6. ledna 1275.

Buďte milosrdní...

Jan Almužník narodil se kolem r. 552 v městě Amatě na ostrově Cypru, kde jeho otec byl vladařem. Na přání rodičů se oženil, ale když mu zemřela manželka, rozdal všecko jmění chudým a žil prostě a přísně. Stal se knězem. R. 608 byl zvolen patriarchou alexandrijským.

Jako patriarcha měl mnoho důchodů, žil však co nejskromněji, aby mohl podporovati chudé.

Jednoho dne daroval mu zámožný měšťan drahocennou koženou pokrývku. Jan však nemohl pod ní usnouti, soužen jsa myšlenkou: „Kolik je v městě ubožáků, kteří nemají, čím by se oděli, a ty máš tak zbytečnou věc.“ Druhého dne hned ráno rozkázal ji prodati a rozdal stržené peníze chudým. Když onen měšťan o tom zaslechl, nehněval se, znaje šlechetné smýšlení sv. Jana, nýbrž koupil tu pokrývku a vrátil ji biskupovi. Ten však ji prodal po druhé, a když ji dárce opět koupil a přinesl, řekl mu Jan: „Uvidíme, kdo z nás se dříve unaví, ty či já.“

Jednou mu děkoval někdo za poskytnutou pomoc. Světec ho objal a řekl mu: „Bratře, vždyť jsem ještě neprolil krev svou za tebe, jak mi to Spasitel velí.“

Když jednoho dne nepřišel k němu žádný prosebník, dal se světec do pláče a řekl: „Dnes nemohl jsem Bohu žádnou oběť dáti za svoje viny a nezískal jsem si žádných zásluh u něho.“

V Alexandrii nastala neúroda a drahota. Pokladny patriarchovy byly prázdné a mimo to byl Jan dlužen tisíc hřiven. Tu přišel k němu boháč, jenž neměl dobrou pověst, a nabízel mu množství

peněz a obilí, jestliže ho vysvětí na jáhna. Patriarcha odvětil: „Oběť tvá je veliká, ale úmysl tvůj není čistý. Bůh bude nás živiti i bez tvé oběti. Jako druhdy rozmnožil pět chlebů na poušti, rozmnoží zajisté i těch deset měr obilí, které mně ještě zbyly.“ Sotva muž onen odešel, přišla radostná správa, že se dvě lodi, vyslané pro pomoc, vrátily do přístavu, naplněné obilím.

Když Jan poznal, že se blíží jeho smrt, odebral se na ostrov Cypr a tam zemřel r. 616 ve věku 64 let.

24. LEDNA. TIMOTEUS, BISKUP A MUČEDNÍK.

Posilňuj se v milosti.

(2. Tim. 2, 1.)

Timotej (česky *Bohuslav*) pochází z Lystry v Lykaonii. Jeho otec byl pohan, jeho matka Eunika židovka. Sv. apoštol Pavel obrátil Timotea i jeho matku i bábu Loidu na víru křesťanskou. R. 52 přišel Pavel opět do Lystry a vyvolil si Timotea za spolupracovníka svého, neboť mu dávali dobré svědectví bratří z města a okolí. (Sk. ap. 16, 1—3.)

Apoštol národů mu vydává v listech svých krásné svědectví jako muži Božímu, věrnému svému spoludruhu a neúnavnému šiřiteli evangelia.

Přidružil se k sv. Pavlu, ačkoliv věděl, že byl v Lystře před několika lety kamenován, a tak se mohl přesvědčiti, co čeká apoštoly křesťanství. Mnoho let byl stále v nejbližší blízkosti apoštola národů, procestoval s ním Malou Asii, Macedonii a Řecko, je svědkem neslýchaných úspěchů, ale též nejtěžších zklamání. Stará se pečlivě o svého mistra, odnímá mu tělesnou práci, aby se více mohl věnovat hlásání evangelia, ošetřuje ho, když onemocněl, a těší ho ve sklíčenosti.

Pavel ho miluje jako svého syna, protože je vždy veselý a ochotný. Někdy ho sice posílá na krátký čas do některé ohrožené obce, jako do Korintu, ale vždy s úzkostí čeká, až se zas vrátí. Jak něžně píše ke Korintským: „Přijde-li Timoteus, hleďte,

aby byl u vás beze strachu, neboť koná dílo Páně jako já. Nikdo tedy jím nepohrdej, nýbrž doprovoďte ho v pokoji, aby přišel ke mně, neboť ho očekávám." (1. Kor. 16, 10.)

Timoteus byl také v Římě v době prvního věznění sv. Pavla. Po dvouleté vazbě v Římě ustanovil ho sv. Pavel biskupem v Efesu.

Pavel poslal Timoteovi dva listy. V prvním, odeslaném z Macedonie, dává mu moudrá poučení k vedení pastýřského úřadu. Když byl Pavel po druhé uvězněn v Římě a dověděl se, že je odsouzen k smrti a bude brzy popraven, napsal Timoteovi druhý list, plný otcovské lásky. Píše: „Toužím tebe uzříti, pamětliv jsa tvých slz, abych byl naplněn radostí, neboť jsem se rozpomenul na nelíčenou víru, (která je) v tobě." (2. Tim. 1, 4.)

V posledním listu píše sv. Pavel Timoteovi: „Pospěš, abys brzy přišel ke mně!" (2. Tim. 4, 9.) Jistě splnil Timotej poslední přání svého mistra, je však pochybno, zdali ho ještě zastihl mezi živými, neboť krátce po odeslání dopisu byl sv. Pavel popraven.

Tím též mizí určitě doložené zprávy o Timoteovi. Jen legenda nám ještě vypravuje, že žil mnoho let v Efesu po boku sv. apoštola Jana, a že při nějaké slavnosti ke cti bohyně Diany byl ukamenován. Rok jeho smrti je asi 97.

*

Sv. Macedonius žil počátkem pátého století. Byl poustevníkem v Syrii. O samotě, vzdálen ruchu světa, modlil se a činil pokání. Čtyřicet pět let žil na poušti v jámě pod širým nebem; potom žil v lese.

Jednoho dne lovil jakýsi vyšší důstojník v onom kraji a na-

jednou stanul před poustevníkem.

„Řekni mi přec, muži Boží," oslovil ho udiveně, „co tě sem přivedlo? Co hledáš zde v divokém lese?"

„Rád ti to řeknu," zněla odpověď, „avšak napřed ty mi pověz, co ty tu hledáš."

„Inu," smál se lovec, „já zde hledám zvěř; lovím jeleny, medvědy a divoké kance."

„A já," odvětil muž Boží, „hledám svého Boha. Od tohoto šlechetného lovu neupustím, dokud ho jednou neuvidím."

Ve světě každý něco hledá, po něčem touží, loví.

Jedni hledají bohatství. Ve dne v noci si nedají pokoje, jen aby co nejvíce nashromáždili. Lopotí se, namáhají se, a nakonec stojí před soudem Božím — s prázdnýma rukama.

Jiní se honí za rozkošemi. To jest jejich bůh. Kolik obětí *mu přinášejí. Svůj čas, své zdraví mu obětují. Celou noc probdí pro tohoto boha. A konec jejich je — „pláč a skřípění zubů."*

Jen málo jich jest, kteří hledají Boha. Přinášejí mu oběti. Přemáhají se, aby mohli žíti ctnostně. A odměna? Již na tomto světě štěstí a pokoj, „jakého svět dáti nemůže", štěstí, které se nekončí smrtí, pokoj, který trvá na věky.

25. LEDNA. OBRÁCENÍ SV. PAVLA.

Pane, co chceš?

Že tato tři slova mohou hříšníka přetvořiti ve velikého světce, vídíme na sv. Pavlovi. Třikrát je jeho obrácení vylíčeno v Písmě svatém. Ve skutcích apoštolských píše sv. Lukáš:

„Šavel soptil ještě hrozbou i vraždou proti učedníkům Páně. I přistoupil k veleknězi a žádal od něho listů do Damašku k synagogám, aby nalezne-li (tam) některé stoupence toho učení, muže i ženy, přivedl je svázané do Jerusalema. Když však byl na cestě a blížil se k Damašku, náhle ho obklíčilo světlo s nebe a on padnuv na zem uslyšel hlas, an k němu praví: „Šavle, Šavle, proč mě pronásleduješ?“ On pak řekl: „Kdo jsi, Pane?“ A on: „Já jsem Ježíš, jehož ty pronásleduješ. Ale tvrdo ti bude proti ostnu kopati.“ Tu on chvěje se a žasna pravil: „Pane, co chceš, abych činil?“ A Pán k němu: „Vstaň a jdi do města; tam poví se tobě, co máš činiti.“ I vstal Šavel se země a otevřev oči neviděl nic. Pojavše ho tedy za ruku, uvedli ho do Damašku; i byl tam tři dni nevida a nejedl ani nepil.

Byl pak v Damašku jeden učedník jménem Ananiáš; i řekl k němu Pán u vidění: „Ananiáši!“ On řekl: „Tu jsem, Pane!“ A Pán k němu: „Vstaň a jdi do ulice, která slove Přímá, a vyhledej v domě Judově muže jménem Šavla z Tarsu; hle, modlí se.“ Ananiáš však odpověděl: „Pane, slyšel jsem od mnohých

o tom muži, kolik zlého učinil tvým věřícím v Jerusalemě. A zde má moc od velekněží spoutati všecky, kteří vzývají jméno tvé." I řekl Pán k němu: „Jdi, neboť tento muž jest nástrojem ode mne vyvoleným, aby nesl jméno mé před pohany a krále i syny Israelovy, já zajisté ukáži mu, kolik musí trpěti pro jméno mé." I odešel Ananiáš a vešed do domu, vložil na něho ruce a řekl: „Bratře Šavle, Pán Ježíš, jenž se ti ukázal na cestě, kterou jsi přicházel, poslal mě, abys prohlédl a naplněn byl Duchem svatým." A hned spadly s očí jeho jako lupiny a prohlédl; i vstal a dal se pokřtíti. A přijav pokrm, posilnil se.

Pobyl pak několik dní s učedníky, kteří byli v Damašku, a hned hlásal v synagogách Ježíše, že totiž on jest Syn Boží. I žasli všichni, kteří ho slyšeli a pravili: „Není-li to ten, jenž hubil v Jerusalemě ty, kteří vzývali to jméno, a sem k tomu konci přišel, aby je spoutal a dovedl k velekněžím?" Ale Šavel počínal si statečněji a statečněji a uváděl v rozpaky židy, kteří bydlili v Damašku, dokazuje, že tento jest vykupitel. Když pak minulo mnoho dní, uradili se židé vespolek, že ho zabijí; ale úmysl jejich byl oznámen Pavlovi. Hlídali i u bran dnem i nocí, aby ho zabili, avšak učedníci vzavše ho, v noci ho vypustili zdí městskou, spustivše ho v koši." (Sk. ap. 9, 1—25.)

*

Když Jindřich Suso měl třináct let, dali ho rodiče k dominikánům v Kostnici na jezeře Bodamském. Až do 18. roku žil životem obyčejným, chránil se větších chyb, ale nepokračoval ve ctnostech. Až Bůh se nad nim smiloval, roznítil v něm nespokojenost a touhu po věcech nebeských a tím ho odvrátil od věcí pomíjejících. Bůh ho vedl svou cestou, to jest cestou bolestí.

Jindřich začal činiti pokání, aby se osvobodil od sebe; bičoval se, nosil žíněné roucho, spával na židli, v zimě bez dostatečných přikrývek, nikdy se nezhříval u kamen, jídával jen jednou denně, dobrovolně se trápil žízní. Ve čtyřicátém roku však poznal, že Bůh si nepřeje, aby si ničil zdraví.

Avšak Bůh mu poslal jiná utrpení. Byl obžalován, že ukradl zásvětné dary v kapli. Obviňovali ho z podvodu s krvácejícím obrazem Ukřižovaného. Vlastní jeho sestra opustila klášter, padla do hříchů a on s hanbou a bolestí ji musil zas přivésti do kláštera. Když vypukl mor, byl by skoro o život přišel, protože prý otrávil studnice. Šlechticové ho chtěli zabíti, protože jejich dcery a snoubenky vedl k životu duchovnímu. Nejhorší však vytrpěl od jisté ženy, která v ďábelské zlobě ho obviňovala z hříchu nečistoty a tak ho připravila o dobrou pověst.

Jak to všecko Jindřich snášel? Na počátku svého duchovního života byl jednou bolestí tak sklíčen, že se nemohl ani modliti. A když tak nečinně a bez útěchy seděl, slyšel v srdci hlas: „Proč zde sedíš? Vstaň a ponoř se do mého utrpení, a tak přemůžeš utrpení své!“ — Povstal ihned, začal rozjímati o utrpení Páně a v tomto utrpení zmírnila se všecka jeho utrpení tak, že jich skoro necítil. Ve všech bolestech cítil Jindřich v duši převelikou radost. Zprávu o svém životě končí slovy: „Tak člověk, který dobře dovede trpět, za své utrpení zčásti již v tomto čase dostává odměnu, neboť získává pokoj a radost ve všech věcech a po smrti najde život věčný. Amen.“

26. LEDNA. POLYKARP, BISKUP A MUČEDNÍK.

Církev katolická je apoštolská.

Polykarp patří k apoštolským Otcům, kteří své učení přejali přímo od apoštolů Páně. Náleží k nejslavnějším mučedníkům 2. století.

Sv. biskup Irenej píše: „Vzpomínka na onu dobu, když jsem byl ještě chlapcem a u Polykarpa v Malé Asii, tkví v mém duchu daleko živěji než přítomnost. Ještě dnes bych mohl ukázati místo, kde seděl a učil, mohl bych vylíčiti, jak přicházel a odcházel, jeho zevnějšek, jeho způsob řeči před lidem. Je mi,

jako bych ho ještě slyšel vypravovat o jeho obcování s apoštolem Janem a s jinými, kteří viděli Pána."

Už tehdy vyskytovaly se mezi křesťany a zejména v Římě rozličné bludy. Jak velice se Polykarp hrozil všech těchto bludařství, odporujících pravdě Kristově, o tom svědčí sv. Irenej, když píše o něm: „Zaslechl-li učení bludařské, zacpával si uši, volaje: ‚Bože dobrý, k jakým časům jsi mne dochoval!' a hned utíkal s místa, na kterém seděl nebo stál. Jednoho dne setkal se v Římě se zatvrzelým bludařem Marcionem, který se ho tázal: ‚Znáš mne?' Polykarp mu odpověděl: ‚Znám prvorozence satanova.' Takto, dí sv. Irenej, apoštolové a jejich učedníci byli pečliví, aby ani ve slovech se nespolčovali se žádným z těch, kteří pravdu podvracejí, podle napomenutí sv. Pavla: ‚Člověka bludaře po jednom a druhém napomenutí se varuj, věda, že takový člověk je převrácený.'" (Tit. 3, 10.)

Protože stařičký Polykarp tehdy jediný mohl o sobě říci, že učení Kristovo přijal od samých apoštolů, působila jeho slova na mnohé bludaře tak neodolatelně, že se veliký zástup jich kajícně vrátil do Církve katolické.

Požehnaný život svůj dokonal Polykarp slavnou smrtí. Když zuřilo pronásledování za císaře Marka Aurelia, odešel světec na prosby věřících z města na blízký statek. Ačkoliv mohl utéci, když vojáci ho přišli hledati, nechtěl a řekl: „Staň se vůle Páně!" Pohostil vojáky a poprosil, aby mu dali hodinu k modlitbě. Modlil se za všecky lidi, s nimiž se byl kdy sešel, a za celou Církev katolickou. Potom ho vedli do Smyrny.

Soudce Herodes a jeho otec jeli mu naproti, vzali ho k sobě na vůz a přemlouvali ho: „Což, je to něco zlého, říkati císaři: ‚Pane', nasypati kadidla a konati, co s tím spojeno, a takto sebe zachrániti?" Polykarp jim z počátku neodpovídal, když však na něho doléhali, řekl: „Neučiním, co mi radíte!" I obořili se na něho a shodili ho s vozu, takže si nohu poranil.

U soudu řekl mu prokonsul: „Rouhej se Kristu a propustím tě!" Polykarp odpověděl: „Šestaosmdesát let sloužím Kristu

a nikdy mi neublížil. Jak bych se mohl rouhati králi svému, jenž mne vykoupil?“

Soudce mu hrozil: „Mám dravá zvířata, těm dám tě předhoditi.“ Polykarp na to: „Poruč jim přijíti!“ Soudce: „Ohněm dám tě stráviti.“ Polykarp: „Hrozíš ohněm hodinku hořícím a zakrátko hasnoucím; neznáš zajisté ohně budoucího soudu a věčného trestu připraveného lidem zlým.“

Prokonsul poslal hlasatele do závodiště, aby po třikráte provolal: „Polykarp se přiznal, že je křesťanem.“ Tu vzkřikli pohané: „Polykarp je otcem křesťanů, je nepřítelem našich bohů. Pusťte na něho lvy!“ Protože však doba zápasů se šelmami už byla ukončena, bylo voláno, aby byl upálen.

Lid horlivě počal snášeti polena a otýpky, aby nakupil hranici. Ochotně jim pomáhali židé. Žoldnéři chtěli Polykarpa přibíti ke sloupu. On však řekl: „Nechte mne tak! Ten, jenž mi dá snésti oheň, dá mi i bez připevnění státi na hranici nepohnutě.“ Tedy ho nepřibili. Polykarp se modlil: „Pane Bože všemohoucí, velebím Tě, že mi ráčíš v počtu svých mučedníků podíl dáti z kalichu Krista tvého ke vzkříšení k životu věčnému. Chválím tě za všecko, čest budiž tobě i se Synem tvým Ježíšem Kristem v Duchu svatém.“ Tu zanítili žoldnéři oheň; plamen vyšlehl, vzdul se, jako v klenbu a obkličoval tělo mučedníkovo se všech stran. Vidouce žoldnéři, že oheň nestravuje tělo Polykarpovo, probodli ho dýkou. To se stalo r. 167.

O jeho mučednictví napsala obec smyrnenská okružní list, který patří k nejstarším a nejskvělejším aktům mučednickým.

27. LEDNA. JAN ZLATOÚSTÝ, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE.

Sláva Bohu za všecko!

Jan se narodil v Antiochii Syrské. Otec zemřel brzy po narození synáčka. Matka Anthusa věnovala všecku svou péči výchově Janově. Jan již jako chlapec vynikal rozhodností a neohrožeností svých úsudků. Když jeho učitel v řečnictví Libanius umíral a tázali se ho, kdo by měl býti jeho nástupcem, odpověděl: „Jan, kdyby ho křesťané nebyli získali pro sebe."

Největší vliv na vnitřní vývoj Janův měl jeho přítel Basil. Společně navštěvovali školu Libaniovu, aby se vzdělali na velikých básnících a řečnících starověku. Společně pak sedávali u nohou biskupa Meletia, jenž je uváděl do Písma sv. a do tajů křesťanské bohovědy. Když bylo Janovi dvacet let, přijal křest.

Po ukončení studií zvolil si Jan povolání advokáta. Avšak za nedlouho se mu znechutily úskoky a lsti soudních síní. Tři léta po jeho křtu r. 372 vysvětil jej Meletius na lektora. Nejraději by byl již tehdy odešel do samoty, aby tam žil jen studiu a rozjímání. Ale matka ho prosila, aby neodcházel. Zůstal tedy u matky a dal přednost lásce synovské před osobními zálibami. Po smrti matčině chtěli ho i Basila vysvětiti na biskupy. Z převeliké úcty před stavem kněžským utekl na poušť a zůstal tam šest let. Tuhými posty však ochuravěl a byl nucen se vrátiti do Antiochie. Tam byl přese všechno pokorné zdráhání vysvěcen r. 386 na kněze a ustanoven kazatelem při hlavním chrámu. Po

deset let kázal tam téměř každý den a rozněcoval svou výmluvností srdce svých posluchačů.

Věhlas jeho pronikl až do Cařihradu, a když r. 397 zemřel patriarcha cařihradský, přál si císař Arkadius, aby se Jan stal jeho nástupcem. Pod nějakou záminkou byl přiveden do Cařihradu a posvěcen na biskupa.

U dvoru císařského se domnívali, že Jan bude ochotným dvořenínem, který bude mlčet ke všem zlořádům. Nestalo se tak. Jan se vyhýbal dvorní společnosti, staral se o duchovní správu, své příjmy rozdal chudým, kázal proti znemravnělosti lidu i dvora. Lid miloval dobrovolně chudého patriarchu, císařský dvůr však nelibě nesl mravokárce, který neznal rozdílu osob. Káral marnotratnost, nestřídmost a přepych. Vytýkal zámožným, že utiskují chudé, a plamennými slovy je napomínal k pokání.

Horlivost jeho vzbudila mu nepřátelství císařovny Eudoxie. Na její nátlak musil Jan do vyhnanství. Před svým odchodem řekl na kazatelně: „Vlny se zdvíhají, ale já se nebojím, že utonu, neboť stojím na skále. Ať se moře pění, skalou neotřese. Ať se vlny dmou, lodičku Kristovu nepohltí. Či myslí někdo, že se něčeho obávám? Čeho? Smrti? Mně živu býti Kristus jest a umříti zisk. Vyhnanství? Celá země náleží Pánu, i vše, co na ní jest. Ztráty statků? Nic jsme na svět nepřinesli, nic s sebou nevezmeme. Hrozbami světa pohrdám a lákadlům jeho se směji. Bohatství nežádám, chudoby se neštítím a smrti se nestrachuji.“

Nevinný šel do vyhnanství, ale vinníci se ze svého činu dlouho neradovali. Neboť téže noci Bůh potrestal město zemětřesením a císař povolal Jana zpět. S jásotem ho lid vítal. Patriarcha vystoupil na kazatelnu a mluvil k lidu: „Co mám kázati? Co mám mluviti? Sláva buď Bohu! to bylo poslední slovo, když jsem odcházel; toho slova se zase chápu — ale ne, i tam ve vyhnanství jsem se toho slova držel. Vzpomeňte si, jak jsem vám připomínal Joba, a řekl: ‚Jméno Páně budiž pochváleno na věky!‘ Toto slovo jsem vám zanechal na rozloučenou. Toto slovo budiž mi dnes slovem díků: ‚Jméno Páně budiž chváleno na věky!‘“

Jen krátký čas trval klid. Když Jan opět nebojácně zakročil proti zlořádům, byl po druhé poslán do vyhnanství, do chudého městečka Kukusu v Malé Armenii. Jelikož i odtud blahodárně působil apoštolskými dopisy, byl poslán do Pithyus na východním břehu Černého moře. Cestou na nové místo zemřel r. 407.

Jeho poslední slovo bylo: „Sláva Bohu za všecko."

28. LEDNA. PETR NOLASKUS, ZAKLADATEL ŘÁDU.

Hrdina milosrdné lásky.

Petr Nolaskus se narodil r. 1189 v Carcassoně v jižní Francii. Matka chtěla, aby se oženil, Petr však šel jako průvodce mladého králevice aragonského Jakuba do Španělska a tam zůstal až do smrti.

Ve Španělsku poznal útrapy křesťanů, kteří upadli do zajetí mohamedánských Maurů. Rozhodl se, že všechno své jmění obětuje na vykoupení zajatců. Učinil tak a vykoupil jich velký počet. Nespokojil se tímto činem, nýbrž získal několik šlechetných mužů a žen, kteří jeho dílo podporovali. V Katalonii byla už od r. 1192 družina kněží a rytířů, kteří ošetřovali nemocné, navštěvovali vězně a sbírali almužny na vykoupení otroků. Petr proměnil tuto družinu v řád a r. 1223 složil se 6 kněžími a 7 rytíři řeholní sliby a připojil čtvrtý, že na vykoupení křesťanských zajatců obětuje, bude-li třeba, i svobodu a život. Nový řád Matky Boží na vykoupení zajatců potvrdil papež Řehoř IX. r. 1235.

Nadlidskou námahou a strádáním ve službách lásky podryl si sv. Petr své zdraví a zemřel r. 1256 ve věku 66 let.

Útěcha slova Božího.

Pavla pocházela z bohaté rodiny římské. Narodila se r. 347. Provdala se za vznešeného Římana Toxocia. Byla sice křesťankou, ale milovala svět a jeho nádheru a pohodlí. Když přestala veliká pronásledování, bylo módou stát se křesťanem a hrdinský duch mučedníků, láska k Bohu a ochota trpěti pro Krista a víru vymizely. Věřilo se sice v Krista, ale žilo se, jako by Kristus nikdy nebyl na svět přišel.

Ani Pavla nedělala výjimku. Bohatá, zhýčkaná, matka pěti dětí, snila o trvalém štěstí zde na světě. Nic ji to nerušilo, že manžel byl ještě pohanem, vždyť jejich předkové Scipionové a Gracchové též byli pohané a přitom hodní lidé. Tak smýšlela Pavla a všichni její přátelé a příbuzní, až blesk Prozřetelnosti rozbil skleněný dům její spokojenosti. Toxocius zemřel.

Pavla byla jako beze smyslů. Div bolestí nezemřela. Mlčky odmítla všechny projevy soustrasti. Najednou se jí zošklivila prázdná slova a nalíčené tváře. — Kde v této nadměrné bolesti nalezne útěchu? Sáhla po knize, po které dříve netoužila, po Novém Zákoně. A tato kniha přetvořila její duši. Začala nový život. Všecku svou lásku věnovala Bohu a svým dětem. Proto odmítla nové manželství, ačkoliv jí bylo teprve třicet let a její krása, bohatství a vznešený rod přitahovaly mnoho nápadníků. Navázala upřímné přátelství s vdovou Marcellou, která s několika dámami z římské šlechty tvořila klášterní družinu. Marcella jí ukázala nejlepší prostředek k přemáhání bolestí: péči o cizí bolest. Společně šly do ulic, kde bydlily davy chudého lidu.

Pavla byla bohatá. Dosud pokládala bohatství za samozřejmost. Teď se jí oči otevřely a poznala, že bohatství jí ukládá povinnost pomáhati těm, kteří si sami pomoci nemohou. Římská šlechta na ni ukazovala prstem, když šla ulicemi v jednoduchém vlněném šatu. Příbuzní jí vyhrožovali, protože se báli ztráty dě-

dictví, a děti jí bez ostychu řekly do tváře, že neníní vésti život jako ona.

Blesilla, nejstarší dcera, se vysmála matce, když jí vykládala o svých chudých. Byla přec mladá a šťastná jako kdysi Pavla sama. Jen Eustochium, nejmladší dcera, se přidružila k matce a nalezla svou radost v skutcích milosrdenství. Blesille však umřel manžel, nebe štěstí se zachmuřilo, a ona se stala nejvěrnější pomocnicí své matky, až přílišnými posty zeslabena zemřela. Tato nová ztráta sklíčila Pavlu ještě víc než smrt manželova. Lid jí vytýkal: „Žádná pohanka tak neoplakávala své děti jako ona.“ — Konečně však Pavla přinesla obět největší, opustila své děti a šla do Svaté země, kde na místě narození Páně založila dva kláštery a poutnický dům.

Konečně onemocněla na smrt. Její dcera Eustochium jí poslouhovala. Pavla cítila blížící se smrt. Půl těla bylo již mrtvé a údy jí chladly. Ona však, jako by se z ciziny odebírala domů, modlila se tiše: „Pane, miluji krásu domu tvého, místo, kde přebývá sláva tvá.“ (Ž. 25, 8.) „Jak líbezné jsou stany tvé, Hospodine zástupů; duše má touží a dychtí po předsíních Páně.“ (Ž. 83, 2.) Potom umlkla. Sv. Jeronym se jí tázal, proč mlčí, zdali ji něco rmoutí. Odpověděla, že nic ji netrápí a že před jejím zrakem je klid a pokoj.

Potom zavřela oči, aby již nic pozemského ji nerušilo a tichým hlasem šeptala po druhé ona slova žalmu. Pozdvihla ruku, požehnala ústa znamením sv. kříže a tak s chvalozpěvem na rtech odevzdala duši svou Stvořiteli. Bylo to 26. ledna r. 404.

29. LEDNA. FRANTIŠEK SALESKÝ, BISKUP, VYZNAVAČ, UČITEL CÍRKVE.

Trpělivostí získáte duše své!

(Luk. 21, 19.)

František Saleský žil v době mezi Lutherem a třicetiletou válkou. Bylo to století pýchy, odboje, zmatku a rozvratu.

Narodil se 21. srpna r. 1567 na zámku Sales v Savojsku. Když šel na studia, řekla mu matka, podle vzoru svaté Blanky: „Raději bych tě viděla mrtvého, než abych slyšela, že jsi upadl do smrtelného hříchu." Studoval filosofii a bohovědu v Paříži. Nejoblíbenější jeho knihou byl „Duchovní boj" od Skupoliho.

V té době prodělal František velikou zkoušku vnitřního života: ztratil veškerou chuť k modlitbě a k práci. Temno bylo v duši. Stále ho trápila myšlenka, že je od Boha zavržen. Nepovolil těmto citům a modlil se: „Bože, obětuji ti celé své srdce. A kdyby vskutku mne stihl hrozný osud, že bych tě nesměl milovati věčně v nebi, chci tě milovati aspoň, pokud žiji." A hle, touto obětavou láskou uzdravila se jeho duše.

V tu dobu František onemocněl. Příznačná pro jeho smýšlení jsou slova, která tehdy řekl přátelům: „Až umru, dejte mé tělo lékařům k pitvě, abych aspoň takto byl prospěšný světu." Uzdraviv se dokončil svá studia a stal se doktorem práv. Rodiče z toho měli velikou radost a vyhledali mu bohatou nevěstu. Jaké však bylo jejich zklamání, když syn prohlásil, že chce býti knězem. Otec po dlouhém zdráhání svolil, neboť očekával, že se stane aspoň prelátem. František se však po kněžském svěcení r. 1593 hlásil za misionáře v kraji Chablais, kde kalvínci na smrt nenáviděli všecko katolické. Otec po druhé zklamaný se rozhněval a nechtěl ho pustit. František tedy odchází bez rozloučení a bez požehnání otcova. Jedná podle svého svědomí.

Čtyři léta působil v onom kraji. Sám uprostřed nepřátel. Přátelé ho zbaběle opustili. Spolubratři utekli neb byli vyhnáni. Otec se

hněval. Kníže savojský mu nedal povinného platu. František by byl hladem umřel, kdyby mu matka nebyla občas potají poslala nějaké peníze.

Jako misionář putoval pěšky bez zavazadel v průvodu služebníka, jenž byl hluchoněmý. Nejednou se stalo, že se v nebezpečí života musil skrýti ve stodole neb v peci na chléb, neb že musil vylézti na strom před hladovými vlky. To všecko by byl rád podstoupil, kdyby byl měl aspoň trochu úspěchu! Ale zdálo se, že všecko je nadarmo. Kázal, disputoval, navštívil jednotlivé rodiny, — všecko marně. Kde ho při první návštěvě vlídně přijali a vyslechli, tam po druhé nalezl zavřené dveře, neboť moc protikatolicky zaujatého teroru byla veliká.

Byla mu nabídnuta vojenská stráž na ochranu. On však odmítl: „Raději se chci vzdáti svého úřadu, než bych dopustil, aby kalvínci roztrušovali, že násilím chci vynutiti jejich obrácení. Nikoliv. Půjdeme k nim jako apoštolové, jiné zbraně nemajíce než slovo Boží."

Čím větší překážky se mu stavěly v cestu, tím větší byla jeho důvěra v Boha. Kázal prostě a srdečně, všímal si dítek, uděloval chudým almužnu a tak zlomil odpor lidu a získal si jeho srdce. Za 4 léta misionářské činnosti obrátil kolem 72.000 kalvínců.

Stařičký biskup Granier si přál, aby se stal jeho koadjutorem (pomocníkem) a později jeho nástupcem. Tak se stal František biskupem ženevským r. 1602.

František byl povahy ohnivé a vznětlivé, nakloněn k prchlivosti a ke hněvu; avšak vytrvalým přemáháním těchto vášní stal se vzorem tichosti, trpělivosti a laskavosti.

Jeho vlídnost nebyla slabostí. Kde bylo třeba, dovedl světec i rázně zakročiti. V jeho biskupském sídle byla osoba, která svým životem způsobila mnoho pohoršení. Když ji světec marně napomínal, viděl se nucen, učiniti tak veřejně s kazatelny. Osoba ta se mu ďábelsky pomstila. Navedla jednoho šlechtice, který dovedl napodobiti písmo Františkovo, aby jí napsal milostný dopis, podepsaný jménem biskupovým. Postarala se, aby onen list přišel ve známost u lidu. Pohoršení bylo veliké. I přátelé Františkovi věřili, že dopis je pravý. Lidé přestávali choditi na kázání světcova. Jenom František zůstal klidný. Když mu ukázali padělaný dopis, řekl klidně: „Písmo je jako mé, ale způsob vyjadřování není můj.“ Potom však mlčel, spoléhaje na Boha. Skutečně po třech letech onemocněl padělatel dopisu na smrt, vyznal se ze svého zločinu a prosil svatého biskupa za odpuštění. Světec za něho obětoval mši sv.

R. 1622 cestoval František do Francie. Vraceje se zastavil se v Lyonu, kde na Hod Boží vánoční kázal. Příštího dne onemocněl. Připravil se na smrt a dne 28. prosince 1622 zemřel. Pochován je v Annecy.

30. LEDNA. MARTINA, PANNA, MUČEDNICE.

Křížová cesta ženy.

Maria Wardová narodila se r. 1585 v Anglii. Měla všecky vlastnosti anglické povahy: byla hrdá, sebevědomá, silné vůle, schopna vládnout, odvážná. Byla dcerou zbožné katolické hraběcí rodiny. Bylo to v době královny Alžběty, kdy v Anglii pod trestem smrti bylo zakázáno sloužiti mši sv. neb ukrýti kněze.

Když viděla, jak obětaví kněží přese všechny zákazy navštěvují katolíky a udělují sv. svátosti, vzbudila se v ní touha také něco

udělat pro udržení náboženského života své vlasti. Zatím viděla jen jedinou cestu: činiti pokání v nejpřísnějším klášteře. Probojovala se k rozhodnutí, že odejde do Nizozemska a tam poprosí o přijetí do kláštera. Rodina se tomu houževnatě bránila, a teprve když jí bylo dvacet let a již se zabývala myšlenkou potají utéci z domova, konečně otec svolil a dal jí požehnání.

Krátce po svátcích svatodušních 1606 přistala v St. Omer a na doporučení jesuity George Keynesa byla přijata u klarisek, ale jen jako laická sestra. Jejím úkolem bylo: s pytlem na zádech chodit po ulicích a prositi o almužny. To byla práce pro zhýčkanou šlechtičnu! Zmužile vzala toto pokoření na sebe a ze své vlastní vůle by nebyla odešla z kláštera. Avšak sám generál Ondřej Soto řekl jí při visitaci: „Dcero, tento způsob života se nehodí pro vás. Můžete Bohu jiným způsobem sloužit v nějakém řádě. Já vás podle svých sil budu podporovat."

Odešla a sama založila novou kongregaci ještě přísnější než byl řád klarisek. Avšak sama nebyla připuštěna k slibům a nakonec poznala vůli Boží, že má vystoupiti.

Vrátila se do Anglie, aby tam něco pro Boha a spásu duší vykonala. Jako dáma ze vznešené společnosti měla přístup do všech kruhů. Vidí rány, které způsobilo pronásledování katolickému životu. Vidí, že je třeba nového řádu řeholnic bez řeholního roucha, bez uzavřené klausury, který by zachraňoval mládež propadlou bezvěří a nemravnosti. Založila školu pod vedením „anglických slečen", jak jim lid říkal. Tyto řeholnice nosí světské šaty, ale mají přísnou řeholi podle vzoru řehole Tovaryšstva Ježíšova.

Zdálo se, že nový řád bude míti úspěch, zvláště když biskup a královský dvůr jej hájil proti nespravedlivým útokům. Ale všecko, co nové řeholnice činily, bylo jim vykládáno ve zlé. Že měly světské šaty, že neměly přísnou klausuru, že chodily do společnosti. Nadávali jim „jesuitek". Maria trpěla vším tím, ale nikdy nenařikala.

Rozhodla se zařídit odbočku své společnosti v Londýně. Pře-

vlečena za službu bydlela mezi dělníky, ale její postava a tvář vzbudily podezření policie. Říkalo se o ní, že škodila anglikánské církvi víc než šest jesuitů. Po čtyřleté činnosti byla polapena a odsouzena k smrti. Shodou okolností se stalo, že byla propuštěna. Jako by se nic nestalo, šíří svou společnost a zakládá nové domy v Lutychu, Kolíně a Trevíru.

Žádá r. 1616 papeže o schválení nové řehole, ale dostává vyhýbavou odpověď. Proto se dá pěšky na cestu do Říma, nehledá advokáta, ale sama vede svou věc moudře a pevně. Tři léta se snaží o uznání, zakládá v Římě školy, aby ukázala kardinálům svou vychovávací metodu. A konec všech námah byl: školy v Italii zavřeny a ústav anglických panen nedovolen.

Jiná žena by se snad zhroutila neb vzdala, ale ne Maria Wardová, jíž jeden z prelátů řekl, že je „pyšná jako lucifer". Prohlásila, že bude dál působit, pokud nepřijde přímý papežský zákaz. Zakládá nové domy v Mnichově, ve Vídni, v Bratislavě. V Mnichově byla „jako kacířka, která pobuřuje proti svaté Církvi", zatčena a u klarisek vězněna. Již byla zaopatřena svatými svátostmi umírajících, když přišlo papežské rozhodnutí, že má býti propuštěna na svobodu. Zdálo se, že je to první krok k uznání společnosti, avšak bylo tomu naopak. 21. května 1631 byla vydána bulla Urbana VIII., v níž papež žádá rozpuštění „jesuitek".

To byla hodina nejtvrdší zkoušky pro víru a věrnost k Církvi. Marie se bezpodmínečně podrobila. Ještě stále doufá, a vskutku stalo se něco nepochopitelného a nečekaného.

Papež její ústav dovolil. Tím Maria Wardová dokončila své životní dílo a tím též její zdraví, které ostatně vždycky bylo

chatrné, bylo podlomeno. S rozpětím posledních sil jde přes zasněžený Mont Cenis, přes Savojsko, kde zuří válka, do svého domova, kde ještě šest let žije. Dne 20. ledna 1645 umírá s vědomím, že o mládež Anglie je postaráno a že jiné duše povedou její dílo.

31. LEDNA. JAN BOSKO, VYZNAVAČ.

Láska je vynalézavá.

Jan Bosko narodil se 16. srpna 1815 v Becchi-Murialdo v Italii. Když mu byla dvě léta, zemřel mu otec. Matka Marketa, sama světice, vychovala syna k jadrné zbožnosti podle hesla: Modli se a pracuj.

Když se jednou vracel z misijního kázání, tázal se ho kaplan: „Odkud pak tak pozdě, synáčku?“ — „Byl jsem v Buttiglieře na kázání.“ — „Zdalipak sis zapamatoval aspoň jednu větu z kázání?“ Jan odříkal celé, a chtěl i předešlá kázání opakovati. Kaplan žasl a řekl matce: „Jan musí studovati.“ S velikými překážkami studoval. Aby si vydělal, dělal krejčího, čišníka, dělníka. Vyučoval druhé a tak si pomáhal.

Bavil mládež veselými kousky, provazolezectvím. Ale kdo chtěl býti divákem, musil se též s ním modliti nebo poslouchat kázání. Cvičil s mládeží zbožné zpěvy, modlil se růženec, vykládal katechismus. Mezi spolužáky založil spolek, jemuž dal jméno „Allegri“, t. j. Veselí. Každý člen musil vypravovati nějaké žerty, aby pobavil jiné. Kdo však klel nebo vedl neslušné řeči, byl ze spolku vyloučen.

Jan byl nakloněn ke hněvu. Ale jeho přítel Comollo, mírný

a trpělivý, měl na něho veliký vliv. Říkával mu: „Mnoho koná, kdo koná, co konati má. Nic nekoná, kdo mnoho koná, ale nekoná, co konati má."

Dokončiv studia byl Jan r. 1841 vysvěcen na kněze. Na svátek Neposkvrněného početí oblékal se Don Bosko ke mši sv. Do sakristie nahlédl zvědavě kluk. „Co tu chceš?" okřikl ho kostelník, „Tu máš mešní knihu a půjdeš ministrovat." — „Ale já neumím ministrovat." — „A tak nač jsi sem přišel" rozkřikl se kostelník a tloukl kluka hlava nehlava. Don Bosko se táže: „Proč bijete toho synka? Co vám udělal? Je to můj přítel, hned ho zavolejte." Chlapec se vrátil a Don Bosko laskavě k němu promluvil: „Pojď sem, příteli, neudělám ti nic zlého. Byl jsi už na mši svaté?" — „Ne." — „Zůstaň tedy na mši svaté, a potom ti něco povím, co se ti bude líbiti." Po mši sv. rozpředl se mezi oběma rozhovor: „Jak se jmenuješ?" — „Bartoloměj Garelli." — „A odkud jsi?" — „Z Asti." — „Jakého jsi řemesla?" — „Zedník." — „Máš ještě tatínka?" — „Ne." — „A maminku?" — „Také už zemřela." — „Kolik je ti let?" — „Šestnáct." — „Umíš číst a psát?" — „Ani jedno, ani druhé." — „Ale zpívat a pískat umíš, že ano?" — Chlapec se usmál a Don Bosko se zaradoval. „Pověz mi, milý Bartošku, byl jsi už u prvního sv. přijímání?" — „Ještě ne." — „A u zpovědi jsi už byl?" — „Ano, ale tomu je už dávno, hned jak jsem byl malý." — „Modlíváš se ráno a večer?" — „Zapomněl jsem se už modliti." — „Chodíváš v neděli na mši svatou?" — „To ano, skoro vždycky." — „Na katechismus také chodíš?" — „Bojím se." — „Proč?" — „Stydím se, ti malí kluci vědí víc než já." — „Kdybych ti vykládal katechismus zvlášť, přišel bys ke mně?" — „Velmi rád, jen když mne nebudete bít." — „Neboj se, nikdo ti nic neudělá. Kdy začneme?" — „Kdy chcete." — „Dnes večer?" — „Ano." — „Chceš-li začneme hned, ano?" — „Jak si přejete." — Tak začal apoštolát Boskův mezi zanedbanou mládeží. Příští neděli přivedl Bartoloměj šest kluků s sebou. Brzo vzrostl počet na stovku.

Bosko si s nimi hrál, bavil. Všeho, čemu se naučil, použil, aby spasil duše. Byl dělníkem, stavitelem, obuvníkem, krejčím, kuchařem, všecko z lásky k zanedbaným hochům. Říkával jim: „Miluji vás celým srdcem. Sotva někoho najdete, kdo by vás více miloval a více si přál vaší věčné spásy než já.“

S chlapci začínal obyčejně takto: „My dva musíme býti dobrými přáteli. A víš, co to znamená býti přítelem Boskovým?“ — „To znamená, že mám poslouchat.“ — „Ano, ale tvá odpověď není ještě dosti jasná. Býti přítelem Boskovým, to znamená: musíš mi pomoci...“ — „A v čem?“ — „Jenom v jedné věci: spasiti tvou duši; všecko ostatní je vedlejší.“

Boskovi bylo překonávati mnoho překážek. Jeho škola se musila stěhovat s místa na místo. Lidé ho podezřívali. Měli ho za blázna. Bosko však vytrval. Nedal se zastrašit nezdarem.

Ústav Boskův vychovával dobré křesťany a poctivé řemeslníky. Kázeň byla dobrovolná, bez nucení.

Se svými pomocníky založil kongregaci salesiánů. Zemřel 31. ledna 1888. Při jeho smrti měla kongregace 200 domů, v nichž bylo vychováno 200.000 chovanců.

ÚNOR

1. ÚNORA. IGNÁC, BISKUP A MUČEDNÍK.

„Pšenice Kristova jsem.“

Ignác pocházel z Antiochie syrské a byl učedníkem svatého apoštola Jana. Těžké byly počátky Církve v Antiochii. Řídil ji sv. Petr, apoštol, po něm Evodius a po Evodiovi Ignác, žák apoštolů. Miloval Ježíše tak, že mu dali příjmení: Theoforus, t. j. Bohonositel.

Císař Trajan, opojený vítězstvím nad nepřáteli, chtěl křesťany přinutiti, aby obětovali bohům. Když přišel do Antiochie, dal

si předvésti sv. Ignáce a tázal se ho: „Kdo jsi ty, duchu zlý, že tak neúnavně přestupuješ mé rozkazy a také jiné svádíš?“ Ignác odpověděl: „Nikdo nemůže nazývati Theofora zlým duchem, neboť zlí duchové se straní služebníků Božích.“ Císař se tázal: „Kdo jest Theoforem?“ — „Ten, kdo Krista nosí v srdci svém.“ Tu řekl císař: „Což myslíš, že my nenosíme v srdci bohů svých?“ Sv. biskup odvětil: „Bludně nazýváš zlé duchy pohanů bohy. Neboť jest jeden toliko Bůh, jenž stvořil nebe i zemi i moře se vším, což v nich jest. A jeden jest Kristus, jednorozený Syn Boží.“ Císař vynesl rozsudek: „Poroučím, aby Ignác, jenž praví, že nosí Ukřižovaného v sobě, spoutaný byl odveden od vojáků do Říma a tam byl dán za pokrm dravé zvěři pro obveselení lidu.“ Sv. mučedník děkoval Bohu za tuto radostnou zprávu. Na cestě do Říma ho střežilo 10 žoldnéřů. K jednomu z nich byl Ignác připoután řetězem. Ze Seleucie plavil se do Smyrny, kde byl pozdraven svatým Polykarpem a celou obcí. U svatého Polykarpa prodlel nějaký čas. Z širokého okolí přišli zástupci církví ho přivítat. Napsal obcím děkovné listy, plné horlivosti apoštolské. Jsou to skvosty starokřesťanského písemnictví.

Toužil po koruně mučednické. Efeským napsal: „Doufám, že vašimi modlitbami dosáhnu, abych se mohl v Římě potýkati s divokými šelmami.“ Jiné napomíná: „Zůstaňte ve svornosti; vím, že jsou mezi vámi bludaři; odpovězte jim pokorou a tichostí!“ Jenom jednu obavu měl, aby křesťané v Římě nemístnou soustrastí ho nepřipravili o korunu mučednickou. Proto jim napsal

dopis, v němž nazývá církev římskou „předsedkyní svazku lásky". V tom dopise prosí: „Bojím se lásky vaší, aby mně nebyla k úrazu. Nikdy nebudu míti takové příležitosti dosáhnouti Boha. Pšenice Boží jsem a musím býti rozemlet zuby dravých zvířat, abych byl shledán jako čistý chléb Boží." — „Toho hledám, jenž pro nás umřel; po tom toužím, jenž pro nás z mrtvých vstal. On stojí přede mnou jako odměna... Čisté světlo ať přijmu! Dostanu-li se tam, budu mužem Božím. Nechte mne býti následovníkem utrpení mého Boha!"

Ze Smyrny pluli vojáci s Ignácem do Troady. I tam zůstali několik dní. Z Troady napsal listy do Filadelfie, do Smyrny a Polykarpovi. List ke Smyrnenským je hoden pozoru tím, že tam po prvé je nazvána Církev katolickou. Praví: „Kdekoliv se biskup ukáže, tam budiž církev! Jako kde Kristus jest, tam jest též církev katolická."

Loď přistala v ústí řeky Tibery u Ostie. Křesťané římští přišli naproti slavnému biskupu. V Římě hned byl přiveden do amfitheatru a puštěni na něho lvi, kteří rozsápali jeho tělo tak, že z něho zůstalo jen několik kostí. Křesťané je posbírali a uschovali jako drahocenný poklad.

Církev katolická sv. Ignáce zvlášť vyznamenala tím, že ho jmenuje denně při oběti mše sv. a na jeho svátek ve zpěvu k sv. přijímání užívá jeho slov: „Pšenice Kristova jsem, nechť jsem rozemlet zuby zvířat, abych byl shledán jako chléb čistý."

O Svátosti oltářní psal sv. Ignác v listě k Římanům: „Nemám radosti z pokrmu pomíjejícího ani z rozkoší tohoto života. Po chlebě Božím toužím, po nebeském chlebě, po chlebě života, jenž jest Tělo Ježíše Krista, Syna Božího... a nápoj Boží chci, jeho Krev jest nehynoucí láska a věčný život."

Mnozí křesťané nechápou hluboký význam mše svaté. Účastniti se Oběti nejsvětější znamená: obětovati se. Jako pšenice musí býti rozemleta a musí projíti ohněm, aby se stala chlebem.

2. ÚNORA. SLAVNOST OČIŠŤOVÁNÍ BL. PANNY MARIE (HROMNIC).

„Světlo k osvícení pohanů."

Dnes vzpomínáme, jak přinesli božské Dítě do chrámu, aby je postavili před Pánem a dali předepsanou oběť. Stařec Simeon, Duchem svatým osvícen, poznal Dítě, vzal je na lokty své a velebil Boha: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji, — neboť viděly oči mé spásu tvou, — kterou jsi připravil před očima všech národů, — světlo k osvícení pohanů — a k slávě lidu svého israelského." (Luk. 2, 29—32.)

Zároveň slavíme svátek muže, který první byl osvícen tímto světlem a stal se křesťanem. Písmo sv. vypravuje: „V Cesareji žil jeden muž, jménem Kornelius, setník tak zvané čety italské, jenž byl nábožný a bohabojný s veškerým domem svým a dával mnoho almužen a modlil se k Bohu povždy. — Ten uzřel u vidění zřetelně asi v devátou hodinu denní anděla Božího, an k němu sešel a mu řekl: ‚Kornelie!' Ale on pohleděv naň a byv pojat bázní, řekl: ‚Co jest, pane?' I řekl mu: ‚Modlitby tvé i almužny tvé vstoupily na paměť před Bohem. Ale nyní pošli muže do Joppe a povolej jistého Šimona, jenž má příjmí Petr! On jest pohostinu u jakéhosi Šimona, koželuha, jenž má dům u moře.' — A když odešel anděl, který k němu byl mluvil, povolal dva ze svých služebníků a jednoho bohabojného vojína z těch, kteří mu byli podřízeni, a vypověděv jim všecko, poslal je do Joppe.

Druhého dne, když byli na cestě a se přibližovali k městu, vystoupil Petr na střechu, aby se pomodlil; bylo kolem poledne.

Tu zlačněl a chtěl pojísti. Když mu přistrojovali, připadlo na něho vytržení mysli; i uzřel nebe otevřené a jakousi schránu jako veliké prostěradlo, ana se snáší dolů, jsouc spouštěna za čtyři cípy s nebe na zem; v ní byli všichni čtvernožci a plazi pozemští a ptáci nebeští. I zazněl k němu hlas: ‚Vstaň, Petře, bij a jez!' Ale Petr řekl: ‚Nikoli, Pane, neboť jsem nikdy nejedl nic poskvrněného a nečistého.' A hlas opět, po druhé (řekl) k němu: ‚Co Bůh za čisté prohlásil, ty neprav býti poskvrněným.' To se stalo po třikrát; a hned (potom) vzata jest schrána do nebe. Když pak Petr sám u sebe byl na rozpacích o tom, co by znamenalo to vidění, které byl uzřel, hle, muži od Kornelia vyslaní, doptavše se na dům Šimonův, stanuli přede dveřmi; zavolavše tázali se, je-li tu pohostinu Šimon, příjmím Petr. Mezitím co Petr přemýšlel o vidění, Duch řekl jemu: ‚Hle, tři muži hledají tě; vstaň tedy, sestup dolů a jdi s nimi nic se nerozpakuje, neboť já jsem je poslal.' I sestoupil Petr k těm mužům a řekl: ‚Hle, já jsem ten, jehož hledáte; pro kterou příčinu jste přišli?' Oni řekli: ‚Setník Kornelius, muž spravedlivý a bohabojný, jenž jest dobře osvědčen od celého národa židovského, dostal napomenutí od anděla svatého, aby tě povolal do svého domu a poslechl poučení od tebe.' Pozvav je tedy dovnitř, přijal je pohostinu. Druhého dne vstav šel s nimi; někteří z bratří joppenských ho doprovodili. Den potom přišel do Cesareje; Kornelius očekával jich, pozvav k sobě své příbuzné a nejdůvěrnější přátele. Když Petr byl již na tom, aby vešel, Kornelius vyšel mu naproti, a padnuv k nohám jeho, poklonil se. Ale Petr pozdvihl ho řka: ‚Vstaň, i já jsem člověk.' A rozmlouvaje s ním vešel dovnitř a nalezl tam četné shromáždění. I řekl jim: ‚Vy víte, jak nedovoleno jest muži židu připojovat se nebo přistupovat k muži jiného pokolení; ale mně ukázal Bůh, abych žádného člověka nenazýval poskvrněným nebo nečistým. Proto byv povolán přišel jsem bez zdráhání. Ptám se vás tedy, pro kterou příčinu jste mne povolali?' Kornelius řekl: ‚Před čtyřmi dny, právě v tuto hodinu devátou modlil jsem se ve svém domě,

a hle, přede mnou stanul muž v rouše bílém a řekl: »Kornelie, vyslyšena jest modlitba tvá a tvých almužen vzpomenuto jest před Bohem. Pošli tedy do Joppe a povolej si Šimona příjmím Petra; ten jest pohostinu v domě koželuha Šimona u moře.« Ihned tedy poslal jsem k tobě a ty jsi dobře učinil, žes přišel. Nuže, my všickni stojíme nyní před tebou, abychom uslyšeli všecko, co ti jest přikázáno od Pána.' Tu Petr otevřev ústa svá řekl: ‚Vpravdě shledávám, že Bůh nestraní osobám, nýbrž v každém národě jest mu příjemný, kdo se ho bojí a činí spravedlnost. Bůh poslal (své) slovo svým synům israelským, zvěstuje pokoj skrze Ježíše Krista. Ten jest Pánem všech. Vy znáte tu událost, která se stala po celém Judsku, počínajíc od Galileje po křtu, který hlásal Jan, kterak Ježíše Nazaretského Bůh pomazal Duchem svatým a mocí a kterak on chodil, dobře čině a uzdravuje všecky posedlé od ďábla, protože Bůh byl s ním. My jsme svědky všeho toho, co činil v krajině judské i v Jerusalemě. Toho i usmrtili, pověsivše na dřevo. Toho Bůh vzkřísil třetího dne a dal mu, aby se ukázal viditelně, nikoli všemu lidu, nýbrž svědkům od Boha předzřízeným, totiž nám, kteří jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání. I přikázal nám, abychom hlásali lidu a svědčili, že on jest ten, jenž byl od Boha ustanoven soudcem živých i mrtvých. Jemu všichni proroci vydávají svědectví, že skrze jméno jeho dostanou odpuštění hříchů všichni, kdo v něho věří.' Když Petr ještě mluvil tato slova, připadl Duch svatý na všecky, kteří to slovo slyšeli. I užasli věřící z obřízky, kteří přišli s Petrem, že se také na pohany vylila milost Ducha svatého, slyšeli je totiž, ani mluví jazyky a velebí Boha. Tu promluvil Petr:

‚Může-li kdo zabrániti vodě, aby nebyli pokřteni ti, kteří přijali Ducha svatého jako i my?‘ I rozkázal je pokříti ve jménu (Pána) Ježíše Krista.“ (Sk. ap. 10, 9—47.)

3. ÚNORA. BLAŽEJ, BISKUP A MUČEDNÍK.

Blažej byl biskupem v pontském městě Sebastě na rozhraní Malé Armenie a Kappadocie. Proslavil se milosrdnou láskou k bližnímu. Před svým povýšením na stolec biskupský zabýval se studiemi lékařskými. Znalostí svých používal, aby mohl svěřenému lidu co nejvíce prospěti.

R. 313 vydali císařové Konstantin a Licinius v Miláně prohlášení, že křesťané mají úplnou svobodu. Přesto Licinius nedbal svého prohlášení a jeho náměstek v Sebastě Agrikola pronásledoval křesťany.

Podle akt, které nejsou historicky spolehlivé, Blažej uprchl z města na horu Aegeus, kde o samotě Bohu sloužil modlitbou a prací. Plachá lesní zvěř, kterou zkrotil svou laskavostí, byla jedinou jeho společností. Kdysi však lovci honili zvěř a tu hledali útočiště v jeskyni Blažejově. Blažej byl jat a předveden před náměstka. Když odepřel obětovat bohům, byl drásán železnými hřebeny a pak vlečen do žaláře. Pět křesťanských žen ho provázelo na cestě k žaláři. Když se náměstek dověděl, že jsou křesťanky, dal je popravit.

Zbožná legenda vypravuje: Když Blažej byl vlečen vojíny k soudu, mezi lidmi, kteří se s pláčem k němu hrnuli, přichvátala křesťanka, vdova, s polomrtvým chlapcem, jemuž uvázla

v hrdle rybí kost. Svatý mučedník požehnal polomrtvého hocha, jenž hned pak přišel k vědomí a uzdravil se.

Proto se v den svatého Blažeje uděluje požehnání se dvěma rozžatými, křížem přeloženými svícemi slovy: „Na přímluvu svatého Blažeje, biskupa a mučedníka, uchovejž tě Bůh ode vší choroby hrdla a od kteréhokoliv jiného zla."

Sv. Blažej byl umučen r. 316.

„A když jste všecko učinili, rcete: služebníci neužiteční jsme." (Luk. 17, 10.)

Ve Francii byl prastarý klášter, zvaný Corbie (vysl. Korbí). Přijali do něho na výchovu chlapce jménem Ansgar. Když vyrostl a stal se knězem a řeholníkem, bylo jeho největší touhou šířiti křesťanství mezi pohany a tam umříti jako mučedník.

V té době byl r. 826 král Dánů Harald vyhnán ze své vlasti. Žádal císaře za pomoc a dal se i s dvorem svým pokřtíti. Aby se však křesťanství v Dánsku zachovalo a rozšířilo, potřeboval kněze. Ansgar se dobrovolně hlásil a vzal přítele Autberta s sebou. Autbert však brzy zemřel. Král Harald zvlažněl a Ansgar byl odvolán do vlasti.

Mezitím bylo císaři Ludvíku Pobožnému ze Švédska hlášeno, že je tam mnoho duší, které touží po pravdě křesťanské. Ansgar znovu se hlásil a dal se na cestu. Avšak loď, která ho měla přivésti na nové působiště, byla přepadena, a Ansgar zachránil pouhý život. Čtyřicet rukou psaných knih, dary císařovy pro krále švédského, všecko bylo ztraceno. Za velikých útrap došel do města Byrka. Král Björn jej laskavě přijal a dovolil mu misijní práci.

R. 831 odejel k císaři Ludvíkovi, aby mu podal zprávu. Císař se rozhodl založiti v Hamburku biskupství, které by bylo východiskem pro misie v severských zemích. O vánocích 831 byl Ansgar vysvěcen na biskupa. Papež jmenoval ho legátem sever-

ních zemí. To byl počátek soustavné misijní činnosti v Dánsku a Švédsku. Dílo zkvétalo.

Avšak najednou přijelo 600 lodí pohanských Normanů do města, zničili město, kostel i klášter a Ansgar stěží vyvázl životem. Zdálo se, že celé jeho životní dílo je zničeno. Světec však nepozbyl důvěry. Těšil se slovy Písma sv.: „Hospodin dal, Hospodin vzal, budiž jméno Páně pochváleno!"

A Bůh pomohl. Ansgar se stal biskupem v Brémách a jel po druhé do Švédska; tam s velikým úspěchem kázal dvě léta. I nový král dánský ho prosil o věrozvěsty a také tam se šířilo utěšeně křesťanství.

Ansgar žil jako mnich. Mnoho se postil a modlil. Nosil stále na těle žíněný pás. Zjednal mnohým otrokům svobodu. I na svých misijních cestách pletl sítě, aby sám sebe uživil a nebyl nikomu na obtíž.

Když umíral r. 865, řekl: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!"

4. ÚNORA. SV. ONDŘEJ KORSINI, BISKUP A VYZNAVAČ.

Dvě matky.

Ondřej se narodil r. 1302 ve Florencii ze šlechtického rodu. Rodiče byli zbožní a snažili se vychovat syna dobrým slovem a příkladem. Ale jejich námaha byla marná. Ondřej miloval společnost lehkovážných druhů, s kterými prohýřil celé noci. Rodiče byli bezradni. Matka Peregrina padla před obrazem Panny Marie na kolena a modlila se plačíc: „Matko Boží! Matko Vykupitele našeho Ježíše Krista! Ty víš, že mému synu hrozí zkáza, víš v jakém je nebezpečí. Smiluj se nad ním! Oroduj za něho, aby byl zachráněn!"

Na ulicích města Florencie bylo ještě ticho. Ještě se neprobudil ranní městský život. Tři jinoši vycházeli z jedné herny, kde byli strávili celou noc. Kdo by řekl, že mezi těmito mladíky byl mladý kníže Ondřej Korsini? Když přišli k bráně paláce, mladý kníže se rozloučil se svými druhy a pak chvatně stoupal

po schodech, aby ho nikdo neslyšel. Sotva však otevřel dveře chodby, spatřil v domácí kapli klečeti matku před obrazem Panny Marie. Celou noc tam klečela na modlitbách v slzách, čekajíc na návrat svého jediného syna. Marně se snažil mladý kníže, aby ho matka neviděla a neslyšela, neboť již vstala, šla mu vstříc řkouc: „Jak dlouho ještě, synu můj, mne budeš mučiti? Jak dlouho ještě hanbu činiti? Kolik bolestí jsem vytrpěla této noci!“

Jinoch bolestí matčinou dojat, zastyděl se, zakryl tvář svou a řekl: „Máš pravdu, drahá matko, máš pravdu. Cítím, že to není cesta, po které bych se měl bráti; jsem bídník, jsem nešťastník.“

Po těchto slovech prosil matku, aby si šla odpočinout, a sám vešel do svého pokoje. Zavřel za sebou dveře, padl na kolena a propukl v usedavý pláč. Začal se modlit. Modlil se dlouho. Pak odhodil kord, kterým byl opásán, strhl s klobouku a se šatu ozdoby a odcházel po druhé z domu. Běžel ulicemi města, nevěda, co činiti a kde se zastaviti.

V tu dobu se právě otvíraly dveře kostela otců karmelitánů. Jda kolem, spatřil nešťastný jinoch v pozadí kostela sochu Panny Marie a nerozmýšleje se, běžel k jejím nohám, padl na kolena a se slzami v očích volal hlasitě: „Pomoz, ó Maria, pomoz, ó útočiště hříšníků! Zachraň mne, ó drahá matko!“

Tuto hlasitou modlitbu zaslechl jeden z otců karmelitánů. Podivil se, když viděl tam klečeti mladého knížete. Tázal se ho: „Kníže, vy zde? Co se vám přihodilo?“

„Co kníže,“ odpovídal jinoch, „jaký kníže? Ohavník jsem,

bídník jsem, hříšník jsem! Jděte k mé matce a řekněte jí, že se zříkám knížectví a všeho majetku a že se nevrátím domů, dokud představený kláštera mi nedovolí, abych byl přijat za řeholníka."

Matka plesala nad tímto obrácením a děkovala za to vroucně Bohu. Obrácení bylo opravdové. Mladý řeholník konal pokorně nejnižší práce v klášteře. Krotil své tělo a svou pýchu. Musil podstoupiti tuhý boj a projíti ohněm prudkých pokušení. Také bývalí druhové se snažili ho vylákat z kláštera řkouce: „Zahoď hrubý oděv mnišský, opusť ponurý klášter a vrať se k nám do světa, kde tě čeká sláva a rozkoš." Ale Ondřej zvítězil nad pokušením a vytrval.

R. 1328 byl vysvěcen na kněze a začal s apoštolskou horlivostí pracovat o obrácení hříšníků. Když se vrátil do vlasti, zemřel biskup fiesolský. Chtěli zvoliti Ondřeje jeho nástupcem. On však ve své pokoře utekl do kláštera kartusiánů. Již se voliči chystali k nové volbě, když malé dítě zvolalo: „Světec, který má být naším biskupem, se modlí v kostele kartusiánů." Ondřej v poslušnosti přijal volbu a byl vysvěcen na biskupa r. 1360. Přísnost života nezměnil. Apoštolskou horlivost zdvojnásobil. Bedlivě pátral po zatvrzelých hříšnících; neustal se za ně modliti a jim domlouvati, až se polepšili. Ve věku 71 let onemocněl prudkou zimnicí a zemřel r. 1373. Hned po smrti byl ctěn jako světec.

5. ÚNORA. AGATHA (HÁTA) DOBROMILA, PANNA A MUČEDNICE.

„Blahoslavení čistého srdce!"

Agatha pocházela z rodiny bohaté a vznešené v Katanii na Sicilii. Císařský náměstek na Sicilii si umínil, že získá Agathu pro sebe, aby se takto obohatil. Věděl, že je horlivou křesťankou, proto ji dal zatknouti. Znal však již ze zkušenosti, že ctnostná křesťanská panna nezapře tak lehce svou víru. Proto ji chtěl

poznenáhla zkaziti. V městě bydlela nestydatá žena Afrosie. Odevzdal jí Agathu a přislíbil hojnou odměnu, podaří-li se jí odvrátiti pannu od víry a svésti ji k hříchu.

Kdykoliv ji však Afrosie chtěla svésti, odvětila svatá panna: „Víra a čistota má stojí na pevné skále a skalou tou jest Spasitel, můj Kristus. Slova vaše jsou pouhým větrem, lichocení vaše jest lijákem a hrozby vaše jsou povodní, jež marně na tu skálu dorážejí."

Po měsíci řekla Afrosie vladaři: „Zbav mne uložené povinnosti, abych svedla tuto křesťanku, neboť snáze bych obměkčila kámen a ohnula železo, nežli překonala zatvrzelost její." —

Vladař znovu povolal Agathu k soudu a radil jí, aby zachránila svůj život. Ona však odpověděla: „Život můj a spása má jest Kristus, od něhož neustoupím!" — Vladař jí hrozil: „Dám tě mučiti, že na kolena padneš a v hrozných bolestech o smilování prositi budeš." Svatá panna odpověděla: „Železo a okovy připoutají mne ještě pevněji ke Kristu, oheň roznítí mou lásku k němu ještě více a blízká smrt vzbudí touhu mou po něm; Bůh, můj pomocník a ochránce, bude mým těšitelem." —

Soudce dal svatou pannu natáhnouti na skřipec, zbičovati, železnými hřebeny sápati, pochodněmi páliti a jiným způsobem mučiti. Avšak v noci anděl Boží uzdravil svatou mučednici.

Když po čtyřech dnech dal vladař Agathu znovu předvésti a viděl ji dokonale zdravou, přičítal to kouzlům a sváděl ji znovu k modloslužbě. Ona však kárala jeho zatvrzelost a ukrutnost a vyznala, že nikdy neodstoupí od Krista, jenž ji uzdravil. I rozkázal soudce položiti ji na střepiny a žhavé uhlí. Bůh však

těšil a sílil ji v těchto mukách. Náhle se otřásla země, lid pohanský se vzbouřil a zastrašený vladař dal polomrtvou Agathu odnésti do žaláře. Nemohouc již poklesnouti, pozdvihla naposled ruce a modlila se: „Hospodine, Bože můj, děkuji Ti za všecko! Miloval jsi mne a posiloval jsi mne v mukách, přijmiž mne nyní milostivě k sobě!“ Takto se modlíc usnula v Pánu. Rok smrti 251.

„Přijmete sílu, když na vás sestoupí Duch svatý.“

Jen půl čtvrtého roku působil sv. František Xaverský v Japonsku, a přece símě evangelia tak krásně vzešlo, že za čtyřicet let vzrostl počet křesťanů na tři sta tisíc. Víra tak hluboce zapustila kořeny v srdci lidu, že obstála v první zkoušce.

Císař Taiko Sama pojal podezření proti křesťanským misionářům, jako by chtěli vydati říši jeho v moc výbojných Portugalců, proto vydal rozkaz, aby jesuité byli z říše vypuzeni.

Časem utišil se hněv císaře proti křesťanům, znenadání však vzplanulo pronásledování znovu. Jistého španělského kapitána tázal se japonský císař: „Proč váš král vládne téměř polovici světa?“ — Kapitán odpověděl: „Španělští misionáři, kamkoli přijdou, připravují cestu španělským vojákům, kteří se za nimi ubírají a za pomoci nových křesťanů země ty podmaňují.“ Řečí tou probudilo se v císaři znova jeho podezření proti křesťanům a dal rozkaz k vyhlazení křesťanství.

Křesťané se posilovali k boji tím, že přijímali svátost sv. biřmování a pak s radostí se hlásili dobrovolně u soudu.

Když jedna matka chtěla svoji dcerušku, desetiletou Gratiu, poslati do jiného města, aby tam byla zachráněna, začala Gratia

plakati a řekla: „Pročpak? Nebyla jsem také pokřtěna? Když všichni křesťané zemrou, proč bych já měla žíti?“ a zůstala u své matky.

Jednoho pětiletého hošíka se tázali, co udělá, až bude vyslýchán. „Řeknu, že jsem křesťan.“ — „A když tě budou chtíti zabíti?“ — „Připravím se na smrt.“ — „Ale jak se připravíš na smrt?“ — „Budu až do smrti vzývati milosrdenství Ježíšovo.“

Tak se všichni připravovali na smrt, ale jen 26 tehdy dosáhlo koruny mučednické. — K smrti bylo odsouzeno 6 františkánů, 20 rodilých Japonců a 3 jesuité.

Na místě popravy byli přivázáni na kříže. Všichni se modlili. Malý Antonín zbožně vyslovil svatá jména Ježíš a Maria a začal zpívati žalm 112. „Chvalte děti Hospodina!“ Na znamení soudce vojáci kopím probodli srdce odsouzenců, — a Japonsko má své první mučedníky, církev nové světce. Bylo to r. 1596.

6. ÚNORA. TITUS, BISKUP A VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. DOROTY, PANNY A MUČEDNICE.

Titus narodil se z rodičů pohanských, nejspíše v Antiochii syrské. Ke křesťanství byl přiveden sv. Pavlem, jenž ho jmenuje milým svým synem. (Tit. 1, 4.)

Titus se stal vynikajícím šiřitelem evangelia a doprovázel sv. Pavla na jeho misijních cestách. Byl též pověřen nejedním důležitým úkolem.

R. 51. provázel sv. Pavla do Jerusalema na sněm apoštolský (Gal. 2, 3.). R. 57 neb 58 prokázal svatému Pavlovi důležité služby, byv od něho poslán do Korintu, do Efesu a po druhé do Macedonie, kdy donesl Korinťanům druhý list Pavlův.

Když se sv. Pavel vrátil z římského vězení, ustanovil Tita biskupem na Krétě. Aby naučení, jež mu dal, zachoval lépe v paměti, poslal mu r. 65. list, v němž mu připomíná, koho má ustanoviti za biskupa a k čemu má naváděti jednotlivé stavy věřících. Na Krétě měl Titus tuhou práci, poněvadž tamní lid

Sv. Josef

byl velmi mravně pokleslý. Sv. Pavel cituje ve svém listu řeckého básníka, který praví: „Kréťané jsou vždycky lháři, zlá zvěř, břicha lenivá.“ (Tit. 1, 12.)

Když sv. Pavel byl po druhé vězněn v Římě, působil Titus v Dalmacii (2. Tit. 4, 10.), kde dosud je uctíván jako první věrozvěst. Odtud se vrátil zase na Krétu a podle podání zemřel tam v Gortyně ve věku 94 let. Tělo jeho bylo r. 823 přeneseno do Benátek, kde se chová v chrámě sv. Marka.

Domov duše.

Dorothea (Dorota, Bohdanka) žila koncem 3. století v Cesarei, hlavním městě kapadockém. Legenda o ní vypravuje: Dorota vynikala zbožností, čistotou a krásou. Za pronásledování křesťanů byla předvedena k císařskému náměstku Sapriciovi. Na výzvu, aby obětovala bohům, odpověděla: „Nikdy nebudu obětovati vašim bohům, kteří přebývali jako my v smrtelném těle, neřestně žili a pravého Boha nepoznali.“

Sapricius dal Dorotu odvléci do žaláře a poslal k ní dvě sestry, Chrastu a Kallistu, které byly dříve křesťankami, ale z bázně před mukami zapřely svou víru. Tyto dvě dívky měly Dorotu odvrátiti od víry. Avšak nestalo se tak. Dorota dívkám domlouvala, a ony zahanbeny a povzbuzeny, znovu prohlásily, že chtějí setrvati ve víře Kristově a za své pobloužení činiti pokání. Obě byly umučeny v kotli, naplněném vroucí smolou.

Sapricius nařídil, aby i Dorota byla umučena. Ona odvětila: „Učiň, co zamýšlíš, abych brzy viděla toho, po němž touží

duše má. Z lásky k němu nebojím se ani mučení, ani smrti."

Pro Dorotu přišla toužená hodina.

Soudce ji odsoudil k smrti mečem. Radostně zvolala: „Hospodine, budiž veleben, že mne voláš do ráje a k svatbě!"

Kráčela na smrt jako na svatbu. Byl bouřlivý zimní den; ledový vichr burácel krajem a sněhové vánice halily zemi i oblohu šedou smutnou rouškou.

S úsměvem řekla mučednice: „Hleďte, jak pustá a nevlídná jest tato země! Blaze mi, že jdu do krásnějšího kraje, kde se blankyt nebeský nikdy mrakem nezahaluje, kde ustavičně vane jarní vzduch, nivy se zelenají a v zahradě mého snoubence skvějí se lilie, kvetou vonné růže a sladké plody zrají. Jak plesám, že smím již do tohoto ráje vstoupiti!"

Náhodou zaslechl tato slova mladý úředník Theofil, jenž si rád z křesťanů tropil žerty. Přistoupil k světici a řekl jí posměšně: „Nevěsto Kristova, tak mi pošli ze zahrady svého snoubence kytici těch krásných růží a košíček sladkého ovoce, které tam budeš trhati." Svatá panna pohlédla vážně na posměvače a řekla: „Stane se, čeho si žádáš; dostaneš růže i ovoce, jen buď hoden toho daru!"

Na popravišti poklekla sv. mučednice a modlila se. Tu přistoupilo k ní sličné pacholátko, majíc v ruce košíček a v něm tři růže a tři jablka. Řeklo: „Sestro milá, Snoubenec tvůj ti to posílá." Ona pak mu řekla: „Dones to tajemníku Theofilovi, že mu posílám, čeho si přeje." Po těchto slovech byla mečem sťata a duše její s radostí se vznesla do nebeského ráje. —

Ve společnosti veselých druhů vyprávěl Theofil žertovně, že čeká každou chvíli z ráje krásné květiny a ovoce, jež spanilá dívka odtamtud poslati mu slíbila. Tu vstoupil k němu hošík s košíčkem, v němž byly svěží růže a jablka, řka: „To ti posílá Dorothea ze zahrady Snoubence svého."

Theofil zvážněl. Duch jeho otevřel se nebeskému světlu. Uvěřil v Krista a vyznal svou víru. Byl natažen na skřipec, trhán železnými háky a pochodněmi pálen.

V převelikých mukách se modlil: „Kriste, Synu Boží, vyznávám tě: Uveď mne do sboru svých vyvolených!“ Bylo to r. 303.

7. ÚNORA. ROMUALD, OPAT.

Sto let pokání.

Romuald pocházel z rodu vévodů ravenských. Narodil se roku 907. Vychován pro svět, honil se po zábavách a pustých radovánkách a žil prostopášně. Odvážné jízdy, honby a hry, nestoudné ženštiny a hlučné pitky byly jeho radostí.

Otec jeho Sergius pohádal se pro kus pozemku se svým příbuzným a vyzval ho na souboj, jehož svědkem musil býti Romuald. V souboji tom zabil Sergius svého přítele. Tato událost otřásla lehkomyslným rozmařilcem a vyrvala ho z propasti hříchu. Od té doby nedalo mu svědomí pokoje, vytýkajíc mu, že jest spoluvinníkem na hrozné vraždě. Aby došel klidu, odebral se do blízkého kláštera, podrobil se tam čtyřicetidennímu pokání, jež ukládáno bývalo kajícníkům za zločin zabití. V tichu kláštera a vytrvalé modlitbě poznal vůli Boží, aby činil pokání. Vstoupil do benediktinského kláštera a začal život přísné sebekázně. Některým řeholníkům vlažným jeho horlivost nebyla milá. Vytýkali mu, že přísností svou ruší pokoj a svornost v klášteře. Romuald vyžádal si od představeného, aby byl propuštěn, a odebral se do krajiny nedaleko města Benátek k poustevníkovi Marinovi, aby se od něho učil přísnému, nábožnému životu.

Marin ho cvičil zvláště v pokoře a trpělivosti. Zpívali spolu žalmy. Po každé, když Romuald udělal ve čtení chybu, udeřil

ho jeho učitel prutem na levou líc. Když to Romuald již nemohl vydržeti, prosil skromně: „Milý mistře, udeřte mne prosím na pravou stranu! Neboť na levé ucho už jsem skoro hluchý.“ Mistr se podivil této trpělivosti a od té doby mírnil svou převelikou přísnost.

Romuald rád čítával životy svatých. Cokoliv u nich dobrého poznal, hleděl následovati. Říkával: „Život svatých mi proniká kosti, a když pozoruji, co konám já, je mi, jako bych studem musil zemříti.“

Pro nepokoje v území benátském odebral se se svým duchovním mistrem do lesnatých pustin na pomezí španělské. Po třech letech opět se vrátil do Italie a počal tam neúnavně horliti o obnovu původní přísnosti života řeholního a povznesení života kněžského. Této myšlence zasvětil všecky své síly, obcházeje Italii jako chudý, rozedraný poustevník a plamenný hlasatel pokání. Založil a obnovil veliký počet řeholních domů a pousteven a vychoval mnoho horlivých a svatých mnichů. Po nějaký čas byl opatem v kláštеře klasenském u Raveny.

Hlavní zásluhy si získal založením přísného poustevnického řádu kamaldolského. První osada byla zřízena v Toskánsku na pozemku, nazvaném podle dárce Campo Maldoli neb Camaldoli. Členové tohoto řádu žili velmi přísně, zachovávali úplné mlčení, strohý půst o chlebě, zeleninách a vodě, chodíce bosi s hlavou oholenou a dlouhými vousy. Každý z nich měl vlastní chýšku s kapličkou, všechny pak poustevny byly ohrazeny zdí. Uprostřed stál kostel, v němž se poustevníci shromažďovali ke mši svaté a církevním hodinkám. Jinak přebývali ve svých chýších, trávíce život v modlitbách, v rozjímáních a ruční práci.

Když osada Kamaldoli byla upevněna v kázni, odebral se Romuald na horu Sitrii v Umbrii, kde založil novou poustevnickou osadu, a tam po 7 let žil, vycházeje odtud na misijní cesty po Italii.

Řád kamaldolský rozšířil se po celé Církvi a vykonal mnoho pro obnovu života řeholního.

Romuald pocítil, že brzo bude již povolán na věčnost. Řekl jednomu z bratří: „Dvacet let připravuji se na smrt, a čím více se chystám k ní, tím více se mi zdá, že nejsem hoden, abych předstoupil před Boha."

Zřídil si poustevnu, aby tam v ústraní zemřel. Avšak i poslední dny nepovolil v postu a pokání. Jednoho večera prosil bratry, kteří mu chtěli přisluhovati, aby šli spat. Zastavili se však u dveří a naslouchali. Za nějakou chvíli již neslyšeli starce dýchati. Vešli a nalezli ho mrtvého.

Zemřel r. 1027 ve věku 120 let. Plných 100 let činil pokání za hříchy svého mládí. Jeho žák, slavný reformátor, svatý Petr Damiani, napsal 15 let po jeho smrti skvělý jeho životopis.

8. ÚNORA. JAN Z MATHY, VYZNAVAČ.

Jan z Mathy se narodil r. 1160 v Fauconu v Provenci ve Francii. V mládí již vynikal ušlechtilou láskou k chudým. Když byl na studiích v městě Aix, rozdával chudým z peněz, které mu otec posílal. Po studiích na vysokých školách v Paříži byl vysvěcen na kněze. Při první mši svaté měl podivuhodné vidění. Viděl anděla bělostným hávem oděného s červenomodrým křížem na prsou a majícího po obou stranách otroka, z nichž jeden zdál se býti křesťan, druhý Maur. Aby pochopil, co toto vidění znamená a aby lépe poznal vůli Boží, odebral se do samoty k sedmdesátiletému poustevníku Felixovi z Valois. Žili tam tři léta v bratrské lásce, ač věkem byli tak rozdílní. Jan vypravoval zjev, který byl spatřil, a oba v něm viděli znamení, že Jan má svůj život zasvětiti úkolu vykupovati křesťany ze zajetí mohamedánských Maurů. Oba, Jan i Felix, se odebrali do Říma, aby papeži svůj úmysl vyložili. Papež Innocenc III. s největší radostí schválil řád a nazval jej řádem trinitářů čili řádem nejsvětější Trojice na vykupování křesťanských zajatců a určil za řádový oděv bílý šat s červenomodrým křížem na prsou. Jan byl jmenován prvním představeným.

Výtěžek majetku řádového měl býti rozdělován na tři díly, jeden pro výživu řeholníků, jeden na podporu chudých nemocných a jeden na vykupování křesťanů ze zajetí mohamedánského. Aby trinitáři měli přístup do zemí mohamedánů, kupovali mohamedánské otroky a nabízeli je jako výměnu za otroky křesťanské.

Francouzský král Filip August přál novému řádu. Šlechtic Gouthier de Chatillon daroval pozemek na řece Marně k zařízení kláštera. Prvním představeným tohoto kláštera byl Felix z Valois. Jan z Mathy působil hlavně v Italii. Brzy sebral značně peněz, s nimiž poslal dva bratry do Maroka. Vrátili se a přivedli s sebou 186 vysvobozených křesťanů. Za jásotu obyvatelstva je vedli do Paříže. Zvony všech chrámů zněly na uvítanou, lid plakal radostí a vzdával díky obětavým řeholníkům. Po tomto prvním zdaru řád vzkvétal, ačkoliv podmínky přijetí byly přísné. Vždyť se členové zavazovali, že i svobodu, a bude-li třeba, i život svůj obětují za vysvobození křesťanských otroků.

Jan by byl rád cestoval do Afriky za křesťanskými otroky, ale k jeho veliké bolesti ho zadržel papež Inocenc a poslal ho s poselstvím na královský dvůr do Dalmacie, kde svým příkladem a ohnivými kázáními blahodárně působil o obnově křesťanství.

Konečně se mu přec podařilo dostat od papeže dovolení k cestě mezi mohamedány. Byl tam dvakrát a vysvobodil po prvé 110, po druhé 120 vězňů. Povzbuzoval křesťanské otroky, které nemohl vysvobodit, a upevňoval je ve víře. To rozzuřilo nepřátele tak, že ho přepadli a polomrtvého nechali ležet na ulici. Na štěstí ho nalezli křesťané a zachránili ho. Touto nehodou se nedal odstrašiti od svého podnikání. Řekl: „Rád bych obětoval život za ubohé vězně."

Když s vykoupenými křesťany vstoupil na loď, přihnali se ještě jednou mohamedáni, rozbili kormidlo, roztrhali plachty a odrazili loď od břehu, aby tak všichni zahynuli. Ale křesťané rozestřeli místo plachet své pláště a s pomocí Boží loď šťastně přistala v Ostii u Říma. Ale zdraví Janovo bylo podlomeno, že už nemohl cestovat mezi Saracény. Zůstal v Římě, tam zakládal „domy milosrdenství", v nichž propuštění zajatci byli ošetřováni. Jeho řád převzal duchovní péči o poutníky a při křížových výpravách staral se též o starce a nemocné. Jan zemřel 19. prosince 1213.

9. ÚNORA. CYRIL ALEXANDRIJSKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKVE. PAMÁTKA SV. APOLONIE, PANNY A MUČEDNICE.

Obhájce Bohorodičky.

Cyril se narodil v druhé polovici 4. století. Vědeckého vzdělání nabyl ve školách alexandrijských. Věděl však, že vzdělanost rozumu může přivésti na scestí, proto šel k mnichům na poušť, aby se od nich naučil pravému ctnostnému životu. R. 412 byl povýšen na patriarchu v Alexandrii. Tehdy povstal bludař Nestorius, jenž tvrdil, že v Kristu jsou dvě osoby, a protože Maria byla matkou jen člověka Krista, nemá nárok na název Bohorodička. Jakmile se Cyril dověděl o učení Nestoriově, vystoupil na obranu pravé víry v epištole velikonoční v listu k mnichům r. 429. Současně se obrátil „podle starého zvyku" na hlavu

křesťanstva, biskupa římského Celestina I. Papež zavrhl učení Nestoriovo a pohrozil mu vyloučením z Církve, neodvolá-li svých bludů. Sv. Cyril sestavil na sněmu alexandrijském formuli víry, kterou měl Nestorius přijmouti. Když se však Nestorius nepodrobil, byl r. 431 svolán všeobecný sněm efeský, na němž bylo slavně prohlášeno, že Kristus je pravý Bůh a pravý člověk, že obojí přirozenost, božská a lidská, je v něm spojena v jedné osobě, a to v osobě Boha Syna. Protože obě přirozenosti se nedají oddělit, Panna Maria právem se nazývá Bohorodičkou. Nestorius si získal přízeň císaře Theodosia II., jenž dal Cyrila uvěznit. Avšak věznění netrvalo dlouho. Posléze blud byl úplně potřen a Cyrilovi, jako obránci pravověrnosti, dostalo se slavného zadostučinění. Zemřel r. 444.

Cyril patří mezi veliké učitele Církve. Vyniká četnými spisy věroučnými; napsal 30 knih proti Juliánu Odpadlíkovi a pět proti Nestoriovi. Vyložil téměř celé Písmo svaté. Vynikal jasností úsudku, všeobecným vzděláním a přístupnou mluvou.

„Vy však jste tělem Kristovým!"

Anna Kateřina Emmerichová narodila se 8. září 1774 ve Flamke u Koesfeldu ve Vestfálsku. Otec byl chudý zbožný chalupník. Když byl s dceruškou na poli, říkával: „Hle, tam je kostel; i odtud se můžeme klaněti Bohu. On nám žehná." Byl

i při práci přítomen mši svaté, modlil se a zpíval mešní písně.

Anna Kateřina chodila jen málo do školy. Když jí bylo dvanáct let, byla dána do služby k jistému rolníkovi. Její touhou bylo vstoupit do kláštera, avšak musila překonati mnoho překážek, než se jí to podařilo.

Z jejích zápisků a výpovědí lze se mnohému naučit. Praví: „Vždycky jsem cítila, že jsme všichni v Ježíši Kristu jedno tělo a jako bolest na prstu mé ruky, tak mě bolela bolest bližního."

Viděla-li někoho nemocného, prosila Boha, aby nemoc tuto dal jí samé a nemocného aby zbavil bolesti. „Vzpomínám, že má matka trpěla růží a s oteklou tváří ležela na lůžku. Byla jsem sama u ní a cítila jsem velikou soustrast s ní. Poklekla jsem v koutě a vroucně jsem se modlila k Bohu; potom jsem ovinula hlavu matčinu šátkem a modlila jsem se dál. Najednou jsem cítila veliké bolení zubů a celá tvář mi otekla. Když ostatní přišli domů, poznali, že matka je zdráva. Avšak mně se také brzy ulevilo."

Mnoho se modlila za ty, kteří se nemodlili. Říkávala Bohu: „Když chuďas neprosí, nedostane daru. Tak též ty, ó Bože, nepomáháš těm, kteří nechtějí prositi a trpěti. Hle, já prosím a volám za ně, protože oni to nečiní."

Zvláštním osvícením poznala každého dne, za koho se má modliti. Viděla v obrazech neštěstí a nebezpečí na těle a na duši, za jejichž odvrácení měla prositi. Viděla netrpělivé nemocné, zarmoucené vězně, nepřipravené umírající; viděla cestující, zbloudilé, trosečníky, nuzné, sklíčené, kterým Božská Prozřetelnost chtěla uděliti z ovoce jejích modliteb pomoci a útěchy.

Kateřina se přiznala svému duchovnímu vůdci: „Od mládí jsem se modlila ne tak za sebe, jako spíše za jiné, aby se nestal hřích, aby žádná duše nebyla zavržena. Všecko jsem vyprošovala na Bohu, a čím více jsem dostala, tím více jsem prosila a nikdy jsem neměla dosti."

Nejvíce trpí duše v očistci. Proto Kateřina obětovala za ně

velikou část svých modliteb a utrpení. Duše ji často prosily o pomoc. Mnohdy v zimě klečela ve sněhu a dlouho se modlila, až tělo zimou zkřehlo. Jindy klečela na hranatém kusu dřeva neb klekla do kopřiv, aby takovými skutky kajícími modlitba byla účinnější.

Pro svou velikou lásku k trpícímu Spasiteli a jeho církvi byla vyznamenána stigmaty, t. j. jizvami trpícího Ježíše. Byl to pramen nových útrap tělesných i duševních. Zemřela 9. února 1824.

10. ÚNORA. SCHOLASTIKA, PANNA.

Čím srdce je naplněno, tím ústa přetékají.

Scholastika se narodila r. 480 v Nursii. Otec Euprobus pocházel ze vznešeného rodu Aniciův. Matka Abundancia, porodivši dvojčata Benedikta a Scholastiku, zemřela při porodu. Scholastika zdědila po otci veliké statky, ale pohrdla světem a umínila si, že bude zachovávati tři evangelické rady: chudobu, čistotu a poslušnost. Její láskou byli chudí a nemocní, které denně navštěvovala, aby jim sloužila.

Když její bratr, arciotec západního mniššstva, zařídil na Monte Cassinu klášter, Scholastika opustila domov a zřídila s pomocí bratrovou u Piambarole první panenský klášter benediktinek, jejž sama řídila. Byla sestrám mateřskou učitelkou. Benedikt jí byl duchovním vůdcem na cestě k dokonalosti i rádcem ve vedení řeholních sester. Scházívali se jednou ročně v klášterním dvorci na úpatí hory montekasinské.

O posledním jejich setkání píše svatý papež Řehoř: „Scholastika, sestra ctihodného otce Benedikta, která se byla hned za svého dětského věku věnovala Bohu všemohoucímu, přicházela jednou za rok k němu, a muž Boží sestoupil k ní do domu, který patřil klášteru na Monte Cassino. Jednoho dne přišel opět podle obyčeje ctihodný bratr její s učedníky svými. Když pak byli celý den strávili chválíce Boha a rozmlouvajíce o věcech svatých, povečeřeli společně za nastalé už noční tmy. Nábožná sestra vidouc, že se bratr za pozdní hodiny chystá k odchodu, pravila k němu: „Prosím tě, neopouštěj mne této noci, abychom až do rána rozmlouvali o radostech života nebeského.“ Svatý Benedikt odvětil jí: „Co pak to mluvíš, sestro, mimo klášter nemohu nikterak zůstati!“ — Bylať noc tak jasná, že nebylo na obloze ani mráčku. Nábožná sestra, jakmile uslyšela záporná slova bratra svého, položila sepjaté ruce na stůl a sklonila hlavu na ně, aby se modlila k Bohu všemohoucímu. Když pak hlavu pozdvihla, povstalo z čista jasna takové blýskání a hřmění a lil se takový déšť, že ani ctihodný Benedikt, ani jeho bratří mniši spolupřítomní nemohli překročiti práh domu.

Muž Boží, vida, že pro blýskání, hřmění a hustý déšť nemůže odejíti do kláštera svého, zarmoucen naříkal sobě, řka: „To odpustiž tobě, sestro, všemohoucí Bůh! Co jsi to učinila?“ — Svatá Scholastika odvětila jemu: „Aj, prosila jsem tebe, a nechtěls mne vyslyšeti; prosila jsem Boha svého, a vyslyšel mne. Nyní tedy, vykroč, můžeš-li, a opustiv mne, vrať se do kláštera svého!“

Po třech dnech prodlévaje ve své světničce, pozdvihl sv. Benedikt očí svých k nebesům a spatřil duši sestry své Scholastiky, ana opustivši tělo v podobě holubice se vznášela k nebi. Zaradovav se z této slávy její, zpívaje, vzdával za to chválu a díky Bohu všemohoucímu, a blaženou smrt sestřinu ohlásil bratřím mnichům, z nichžto některé ihned vypravil na cestu, aby tělo její přenesli do kláštera na Monte Cassinu a pochovali je ve hrobě, jejž byl pro sebe uchystal. To se stalo r. 542. A již dne 21. března

léta Páně 543 svatě v Pánu zesnul i ctihodný bratr její sv. Benedikt, a tak v jednom hrobě uložena byla těla těch, jejichžto duše vždycky sjednoceny byly v Bohu za živa." (Lib. II: Dialogorum sancti Gregorii Papae.)

Pán Ježíš řekl: „Po ovoci poznáte je!" Často však poznáme strom i po listech. Ovoce jsou skutky člověka, listy jeho řeči. Sv. Benedikt a sv. Scholastika, mluvili po celou noc o věcech náboženských. Mluvili o tom, čím jejich srdce bylo naplněno. Jak milé jsou Bohu takové rozhovory, ukázal tím, že zázrakem splnil prosbu světice. Scholastika měla přísloví: „Mlč nebo mluv o Bohu; neboť co na tomto světě jest hodno slova?"

11. ÚNORA. ZJEVENÍ NEPOSKVRNĚNÉ PANNY MARIE V LURDECH.

R. 1854 byl prohlášen článek víry o Neposkvrněném početí Panny Marie, že ona totiž ani okamžik nebyla v hříchu dědičném. Čtyři léta později, dne 11. února, zjevila se Panna Maria zbožné, prosté, pokorné dívence Bernardetě Soubirous na skalisku massabielském u Lurd a prohlásila: „Já jsem Neposkvrněné početí" a vybízela k pokání za hříšníky.

Dnešní svátek zavedl papež Pius X.

Cena a milost mše svaté.

Saturnin, kněz v Abitině v Africe, jeho synové Saturnin mladší a Felix, lektoři, dcera Marie, nejmladší syn Hilarion a jiní křesťané byli právě přítomni mši svaté, když je překvapili pohanští bičici. V řetězech je odvedli k soudu do Karthaginy. Bylo to ve dnech pronásledování křesťanů za času císaře Diokleciána.

Prokonsul Anulinus se obořil na kněze Saturnina: „Shromáždil jsi tyto lidi proti rozkazu císaře k bohoslužbám?" — „Ano," odpověděl kněz, „klidně jsme konali své bohoslužby." — „Proč?"

— „Protože nesmíme v neděli zanedbávati bohoslužeb. Tak nás tomu učí zákon, tak nám poroučí zákon.“

Za tuto odpověď, hodnou kněze, byl natažen na skřipec a ukrutně mučen. Avšak jeho zmužilost a věrnost ke Kristu byla neoblomná:

„Kriste, k tobě volám, smiluj se nade mnou! — Synu Boží, přijď mi na pomoc! — Tak nás učí zákon, tak nám poroučí zákon,“ to byla poslední slova stařičkého kněze.

Kněz ještě neskonal a již se tlačil dopředu lektor Emetirus a vyznal hlasitě: „Já jsem vším vinen. V mém domě bylo ono shromáždění.“ — „Proč jsi jim to dovolil?“ tázal se soudce. — „Protože jsou mými bratry a nemohl jsem jim to zabrániti.“ — „Měl jsi jim to zabrániti.“ — „Ne!“ odvětil zmužile vyznavač, „nesměl jsem, neboť my křesťané nemůžeme býti bez nedělních služeb Božích.“

Za vroucích modliteb obstál i on zkoušku pravého křesťana. „Prosím Tě, Kriste! Díky vzdávám Tobě, Pane Ježíši Kriste! Dej mi síly k vytrvalosti! Volám k Tobě! Tobě budiž chvála, Kriste! Vysvoboď mne, Kriste! Pro jméno Tvé trpím. Jenom krátké jsou bolesti; trpím však rád! Pane Ježíši Kriste, nedej nám zahynouti!“

Tak a podobně modlili se a trpěli všichni. Žádný z těch padesáti hrdinů víry nebyl ušetřen boje.

„Jsme křesťané,“ tak ujišťovali znovu a znovu, „nemůžeme jednati jinak. Musíme zachovati svatý zákon Boží, i kdyby to stálo naši krev!“

Nepřemožitelná tajuplná síla jim prýštila z nedělní mše svaté;

byla jim ochranou ducha i těla. Způsobila, že zůstali věrni zákonu Božímu a nedali se odloučiti od něho.

Na konec byl mučen malý Hilarion; ani hrozba, ani lichocení ho neodvrátilo: „Jsem křesťan," přiznal se otevřeně. Z vlastního popudu a z vlastní vůle jsem se účastnil s otcem a bratřími nedělních bohoslužeb."

Prokonsul mu hrozil, že mu uřízne nos a uši. Nadarmo! „Dělej, co chceš!" odpověděl klidně mladý hrdina. A když ho prokonsul nakonec dal odvésti do žaláře k mučení, řekl při této krvavé oběti to, co říká lid na konci oběti nekrvavé: „Deo gratias" — Bohu díky.

12. ÚNORA. SEDM ZAKLADATELŮ ŘÁDU SERVITŮ, VYZNAVAČŮ.

Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie r. 1233 rozhodlo se z vnuknutí Božího sedm urozených a zbožných občanů florentských dáti výhost světu a zasvětiti se výlučně službě a úctě Matky Boží: *Bonfiglio Monaldi, Buonagiunta Manetti, Monetto Antellese, Amadeo degli Amadei, Uguccione degli Uguccioni, Sosteneo dei Sostenei a Alessio Falconieri.* Utvrzeni v přesvědčení, že nebeský pokyn k dokonalému životu vyprosila jim Panna Maria, jednomyslně se zavázali, že se jím věrně budou říditi. Rozdali své patricijské statky chudým, oblékli se v kající roucho a uchýlili se do samoty (nejprve v okolí Florencie, později na témě pusté hory Senario). Tam trvali v postech, modlitbách, rozjímáních o utrpení Páně a bolestech Panny Marie.

Z počátku žili ve volném sdružení, potom však z návodu svého biskupa Ardinga se usnesli, že založí zvláštní církevní řád. Zvolili řeholi sv. Augustina a po dokončeném noviciátě byli posvěceni na kněze, až na jediného Alessia (Alexia), jenž z pokory chtěl zůstat jen řeholním bratrem, aby konal nejnižší ruční práce. Papež Alexander IV. potvrdil tuto novou řeholi s názvem *Služebníků Panny Marie čili servitů.* Zanedlouho usadili se servité i ve Florencii při chrámu Zvěstování Panny Marie, kde zřídili mateřský klášter nového řádu. Řehole servitů došla veliké obliby a rychle se šířila po všech katolických zemích. Již po smrti Alexia Falconieri r. 1310 měl řád kolem 10.000 členů. Servité věnovali se podle svých řeholních pravidel hlavně rozjímání o utrpení Páně a bolestech Panny Marie. V domech jejich ozývaly se dnem i noci modlitby a posvátné zpěvy na počest Rodičky Boží. Brzy vzniklo i ženské odvětví řehole servitů a t. zv. třetí řád pro věřící, žijící v světském povolání. Servité proslavili se i pěstováním věd a kazatelstvím. Největší ozdobou řehole servitů byl sv. Filip Benitius, jenž r. 1267 byl zvolen generálním představeným. Všech sedmero zakladatelů proslavilo se svatým životem a hrdinskými ctnostmi. Hrob jejich je na hoře Senario.

V Čechách měli servité kdysi kláštery na Novém Městě pražském u Panny Marie na Slupi, kam je uvedl Karel IV., na Starém Městě pražském u sv. Michala, v Konojedech a v Rabštýně. Dosud jsou v Nových Hradech. Klášter servitů v Králíkách odevzdán byl r. 1883 redemptoristům.

„Nesuďte a nebudete souzeni."

(Mt. 7, 1.)

Benedikt Anianský pocházel z hraběcí rodiny languedocké. Zprvu byl číšníkem na dvoře krále Pipina Krátkého. Když r. 774 provázel krále Karla Velikého do boje proti Langobardům, spadl do řeky Tassina a málem by byl utonul. Vyváznuv z nebezpečí smrti, umínil si opustit svět a úplně

se zasvětit službě Boží. Vstoupil do kláštera. Když po smrti opata měl býti zvolen jeho nástupcem, uprchl z pokory do své vlasti Akvitanie a založil tam na statku po rodičích zděděném u potoka Aniána klášter, řečený Aniánský, kde se usadil s několika mnichy, kteří si přáli zachovávati řeholi svatého Benedikta podle původních přísných pravidel svatého zakladatele.

Jednou ukradl zloděj klášterní koně. Byl však polapen a důkladně zbit. Konečně ho přivedli k opatovi, aby zloděje potrestal. Opat však, když viděl ubožáka tak zraněného, měl s ním soustrast, dal rány jeho vyhojiti, nakládal s ním laskavě, obdaroval ho penězi a propustil ho.

Jindy šel cestou s bratrem a potkali člověka, an jede na koni ukradeném v klášteře. Bratr poznal koně a začal křičeti: „Chyťte zloděje!“ Avšak opat mu poručil, aby mlčel, a dodal: „Často podobá se kůň koni. Nevíš jistě, zdali je to náš kůň.“ Po chvíli však, když zloděj už byl daleko od nich, řekl opat: „Poznal jsem také, že je to náš kůň, ale nechtěl jsem toho člověka veřejně zahanbiti.“

Tak se řídil světec podle slov sv. Pavla: „Nikomu neodplácejte zlým za zlé! Avšak lační-li nepřítel tvůj, nakrm jej; žízní-li, dej mu píti; neboť to čině, uhlí žhavé shrneš na hlavu jeho. Nedej se přemoci zlému, nýbrž přemáhej zlé dobrým!“ (Řím. 12, 17. 20. 21.)

Kdo stojí, hlediž, aby nepadl! Kdykoliv vidíme člověka hříšného, připomeňme si vlastní slabost. Nejsme-li takoví, jako mnozí jiní hříšní lidé, není to zásluhou naší, nýbrž dílem milosti Boží.

Kdyby Bůh nám odňal milost svou, padli bychom hlouběji než nejhorší hříšníci. Bl. Tomáš Kempenský dí: „Nechlub se dobrými skutky, neboť jinak soudí Bůh než lidé; jemu se nelíbí mnohdy, co lidem zalíbení působí. Máš-li na sobě něco dobrého, věř o jiných ještě lepší věci, abys zůstal pokorný."

13. ÚNORA.

Kateřina de Ricci narodila se ve Florencii roku 1522. Matka brzy zemřela a otec odevzdal dceru na výchovu do kláštera panen řehole sv. Dominika v Monticelli. Když jí bylo 14 let, odvedl ji otec domů a zamýšlel ji provdati. Ona však prosila, aby mohla vstoupiti do kláštera a po svolení otcově vstoupila k dominikánkám v Pratě v Toskansku. Ráda a mnoho se modlívala; zdržovala se masitých pokrmů, požívala jen chleba, zeleniny a vody. Mrtvila své tělo bičováním a hrubým oděvem. Při tom byla mysli jasné a veselé.

Když bylo Kateřině 25 let, byla zvolena převorkou. Vládla sestrám více příkladem než slovem. Nejraději rozjímala o utrpení Ježíše Krista. Toužila po tom, aby mohla z lásky ke Kristu mnoho trpěti. Byla dvě léta těžce nemocná. Když jednou rozjímala o umučení Páně, přišla do vytržení mysli a byla omilostněna pěti ranami Kristovými. Cítila palčivou bolest v rukou, v nohou, v boku a v hlavě. Zatajovala mimořádné milosti, které dostávala, ale pověst o nich se přec rozšířila do světa. Lidé v zástupech, přicházeli k ní, aby si od ní vyprosili přímluvy a rady.

Někteří lidé ji měli za blouznilku a tupili ji, nazývajíce ji po-

kryteckou osobou. Kateřina trpělivě přijímala všechen posměch a byla jím v pokoře ještě více utvrzena. Zemřela 67letá 2. února 1589.

„Řeč vaše budiž vždycky v milosti, okořeněna solí."

Jordán se narodil snad v Jerusalemě z rodičů, kteří tam dleli na pouti. Byl pokřtěn v Jordáně. Studoval v Paříži a seznámil se tam s řádem sv. Dominika. Vstoupil do tohoto řádu a po smrti sv. zakladatele se stal generálem. Slynul pokorou a dobročinností. Byl od Boha zvlášť vyznamenán darem řeči.

Jednou v Paříži kázal o hříchu: „Kdybys viděl mladého člověka seděti u brány kláštera, a také zítra a tak den co den, kdo by nemyslil: tento jinoch jistě vstoupí do kláštera? V Písmě sv. stojí o hříšnících: ‚Oni stále sedí u brány pekelné.' (Kaz. 21, 11.) Kdo je tedy celá léta v hříchu, celá léta sedí u brány pekelné; kam na konec přijde?"

Jistý muž, který kdysi odpadl od církve, nyní však se vrátil a chtěl upřímně Bohu sloužiti, zažádal o přijetí do kláštera. Jordán řekl: „Tento muž sice spáchal mnoho hříchů, avšak kdo ví, nespáchá-li jich ještě více, když ho nepřijmeme." — Proti tomu namítl jeden bratr: „Však to sám zavinil." — Jordán pln horlivosti odvětil: „Kdybys za tohoto nešťastníka byl vylil jen jednu kapku krve, jako Kristus prolil svou krev za něho, jistě bys tak nemluvil!" Bratr zahanben poklekl a prosil za odpuštění.

Jednou se ho tázal bratr-student: „Co je lepší, úplně se věnovati jen modlitbě nebo studovati Písmo svaté?" Na to odvětil mistr: „Co je lepší, vždy jen píti neb vždy jen jísti? Jako jídlo a pití musí se střídati, taktéž je s modlitbou a prací."

R. 1236 vykonal pouť do Svaté země. Na zpáteční cestě loď utonula a všichni zahynuli. Tělo jeho bylo nalezeno a pochováno v Ptolemaidě.

14. ÚNORA. VALENTIN, KNĚZ A MUČEDNÍK.

Světlo světa.

Valentin byl římský kněz. Pro svou dobročinnost požíval úcty i mezi pohany. Za císaře Klaudia byl polapen a odveden před soud. Akta o tom vypravují: Císař mluvil k němu vlídně řka: „Slyším tě chváliti jako muže moudrého; proto tím více se podivuji, že si libuješ v pošetilé a bohaprázdné pověře křesťanské. A krom toho: křesťané jsou nepřáteli říše.“ Valentin odpověděl: „Křesťané nejsou nepřáteli říše. Já sám chovám k tobě a k lidu lásku, jsem poslušen zákonů říšských a modlím se za tebe i za celou říši.“ Jeden z přítomných rádců císařových se otázal Valentina: „A co soudíš o našich bozích?“ — Valentin odpověděl neohroženě: „Tito bohové vaši buďto nikdy nežili, anebo trávili svůj život v oplzlostech a prostopášnostech; sami vaši spisovatelé a básníci tak vypravují.“ Císař řekl k Valentinovi: „Je-li Kristus pravý Bůh, dokaž!“ Valentin odpověděl: „Přesvědčíš se o tom, ale dříve třeba, abys pokání činil, v Krista věřil a křest přijal.“ Císař přerušil soudní řízení a odevzdal Valentina náměstku Kalpurniovi s rozkazem, aby Valentina vyšetřoval dále.

Kalpurnius odevzdal jej soudci Asteriovi. Valentin přiveden byv do obydlí Asteriova, uviděl tam sošky domácích bůžků i zvolal: „Kéž by Ježíš Kristus, světlo pravé, vyvedl obyvatele tohoto domu ze tmy bludu! Kéž by je osvítil, aby poznali jediného a pravého Boha!“ Asterius řekl: „Uvěřím v tvého Krista, dokážeš-li, že on každého osvěcuje. Mám v domě dívku, slepou

již po dvě léta. Otevře-li jí Kristus oči, uvěřím." I přivedli nevidomou dívku. Valentin pozdvihnuv ruce k nebi, modlil se takto: „Bože všemohoucí, Otče Pána našeho Ježíše Krista! Tys poslal Syna svého na svět, aby nás ze tmy k pravému světlu přivedl, volám k tobě, abys tuto služebnici svou ráčil osvítiti světlem moudrosti své." A když dokončil modlitbu, slepá dívka ihned prohlédla. S úžasem Asterius padl na kolena a prosil Valentina o výuku ve víře křesťanské a o křest. Zvěst o zázračném uzdravení nevidomé dívky roznesla se rychle po celém městě. Pohané zuřili; hnali se k domu Asteriovu, vedrali se dovnitř, ztloukli Valentina a vyvlekše ho za město k silnici Flaminiově, sťali ho mečem. Stalo se to r. 269

Přemáhej zlé dobrým!

Abraames vedl život poustevnický v Mesopotamii a cvičil se v postech, v modlitbě a sebezáporu. Slyšel, že v horách libanonských je vesnice, jejíž obyvatelé vedou bezbožný život. I umínil si, že tam půjde, aby ony lidi získal Bohu. Proto se převlékl za obchodníka a nakupoval v oné vesnici ořechy. Za nějaký čas začal se svými druhy polohlasitě se modliti žalmy.

Když to obyvatelé zpozorovali, shlukli se kolem onoho domu, vylezli na střechu a sypali prach a hlínu na zbožné muže. Ti však mlčeli a modlili se dále. Proto je vytáhli z domu a chtěli je vyhnati z osady.

V tom přišli celníci, aby na vesničanech násilím vymáhali daně. Někteří vesničané byli uvězněni, jiní potupně biti. — Abraames však následoval Spasitele, jenž se na kříži modlil za ty, kteří ho ukřižovali; taktéž světec nedbal urážek mu učiněných, nýbrž přimlouval se u celníků, aby se mírnili. Když ti žádali ručitele, byl světec i k tomu ochoten a slíbil, že za několik dní přinese sto zlatých. Odešel do sousedního města, kde si od dobrých známých vypůjčil slíbené peníze a v určitý den se vrátil do osady.

Když obyvatelé viděli jeho horlivost, žádali, aby byl jejich starostou. Svolil, avšak s podmínkou, že vystavějí kostel. S velikou ochotou přijali podmínku a nabízeli mu různá místa ke stavbě. Abraames vyvolil nejvhodnější místo a hned se začala stavba tak, že za krátkou dobu kostel byl vystavěn. Když byl kostel hotov, žádal světec, aby povolali kněze. Avšak obyvatelé prohlásili, že nechtějí nikoho jiného za kněze než jeho samého. Abraames svolil a dal se vysvětiti na kněze. Potom zůstal tři léta u nich a uváděl je do křesťanské víry a cvičil je v křesťanských ctnostech.

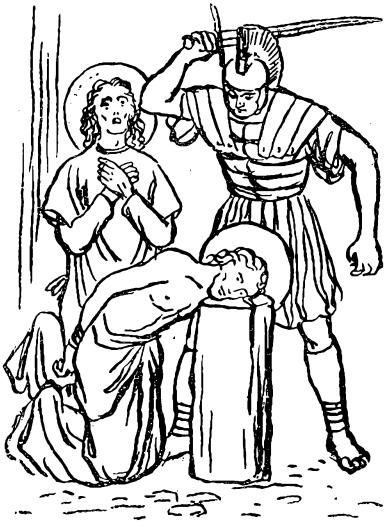
Když uplynula tři léta a všecko bylo dobře zařízeno, Abraames se postaral o to, aby jiný kněz převzal duchovní správu, sám pak se vrátil do své samoty.

Jelikož i tam byla jeho zbožnost a dokonalá láska známa, byl zvolen biskupem v městě Karré. I v městě vedl přísný život jako poustevník. Zemřel r. 422.

Jsou křesťané, kteří by rádi jiné obrátili k životu zbožnému. Domnívají se, že toho dosáhnou mnohým napomínáním a kázáním. Abraames nám ukazuje, jak nejúčinněji získáme duše: trpělivostí, laskavostí a dobrým příkladem.

15. ÚNORA. FAUSTINUS A JOVITA, MUČEDNÍCI.

Faustin a Jovita narodili se koncem prvního století v lombardském městě Brescia. Proslavili se neohroženou a obětavou láskou k uvězněným, když císařský náměstek pronásledoval křesťany. Neúnavně obcházeli domy a skrýše věřících a těšili je. Biskup Apollonius, jenž byl od přátel svých odveden na bezpečné místo, povolal je k sobě a z vděčnosti za služby křesťanům prokázané posvětil Faustina na kněze a mladšího Jovitu na jáhna a svěřil jim hlásání slova Božího. Ihned se dali do práce jim svěřené. Silou vnitřního přesvědčení hlásali slovo pravdy a přivedli mnoho pohanů do svaté Církve. Pověst o jejich působení se ši-

řila po celém městě a okolí, a tím počet obrácených vzrůstal víc a více. Avšak přiblížila se doba zkoušky.

Pohané a modlosluženbníci, rozzuřeni jejich úspěchy, rozhodli se zničiti tyto dva horlivce. Udali je u náměstka Italika a žádali jejich odsouzení. Italikus je dal uvěznit a žádal, aby obětovali bohům, což rázně odmítli. Náměstek je ponechal ve vězení, až by je císař sám soudil. Když přišel císař do města, dal rozkaz, aby chrám boha slunce byl co nejkrásněji ozdoben a tam povolal všechno obyvatelstvo města. Faustinus a Jovita byli předvedeni před císaře, jenž je sliby a hrozbami chtěl pohnouti k odpadu od víry. Ale nepodařilo se mu to. Hlasitě vyznávali, že Ježíš Kristus je jediný pravý Bůh. Při těchto slovech se zřítila pohanská modla. Císař se rozhněval a dal je předhoditi divokým šelmám v závodišti. Dva lvi se vyřítili na ně, avšak neviditelnou silou zkroceni, položili se na zemi, aniž jim ublížili; byli tedy oba bratří sťati, což se stalo kolem r. 128.

*

Mučedníci pražští. Když r. 1611 vtrhlo pasovské vojsko do Prahy, dostoupily štvanice proti mnichům vůbec a zvláště proti františkánům vrcholu. Bylo jim spíláno „holenců a Božích bláznů". Byli na ulici biti a kamenováni. Jinověrci jim vytýkali, že nepodávají Tělo Páně pod obojí způsobou. Také byly šířeny nepravé pověsti, na příklad, že v klášteřích jsou ukryty zásoby zbraní a prachu a pod. Rozjitřené zástupy, které byly ponejvíc vyznání lutherského, kalvínského a bratrského, vrhly se dne 15. února 1611 s pokřikem „vzhůru na kuklíky" zprvu na Vyše-

hrad, pak do Emauz na benediktiny, odtud do augustiniánského kláštera. Tam zavraždili převora Melichara Holmanna a bratra Ondřeje Kobra. Poté se vrhli na opata Kašpara Čepla.

Odtud se hrnuli na klášter františkánů-bosáků u Panny Marie Sněžné. Kdo jim přišel v cestu, toho ukrutným způsobem usmrtili. Stařičký kuchař Kryštof Greiss nesl právě dříví. Rozpoltili mu hlavu řeznickou širočinou. Kněz Jan Martinez právě dokončoval mši svatou; slyše vřavu chtěl zachrániti ciboř s hostiemi. Zbojníci ho sekali do rukou, až upustil ciboř a sv. hostie se vysypaly, což vyvolalo surový chechtot. Vrahové rozsápali kněze, pošlapali hostie volajíce: „Jak chatrný je Bůh papeženců, když se nohama šlapati dá.“ — Kněz Bartoloměj Dalmasoni byl zmrskán býkovcem a železným bičíkem a klesl bezduchý k zemi. — Stařičký kněz Šimon byl utlučen okovaným kyjem a probodnut mečem. — Jáhen Jeronym, hrabě z Aresia, vida vraždění, utekl se k mariánskému oltáři připravit se na smrt. Byl proklán mečem. — Vikář Bedřich Bachstein a jiní, chtějíce zachrániti životy, uchýlili se na vížku, ale byli dopadeni, kopím probodeni nebo sestřeleni, někteří na kusy rozsekáni. Jména ostatních jsou: podjáhen Kašpar Daverius, klerikové Jakub z Augsburga, Kliment a Jan, bratří-laikové Jan Didak, Emanuel, Antonín.

Umírajícím řeholníkům byly uřezány rty, nos a uši, vypíchány oči a pod. Jen představený kláštera Jiljí Smout, jenž dlel mimo Prahu, a dva bratři unikli smrti. Vůdcové vrahů neušli trestu. Z rozkazu práva Staroměstského byli popraveni, počtem 14, dne 18. dubna 1611.

Pražské obyvatelstvo mělo ubité řeholníky v úctě pro jejich vzorný život a pro jejich apoštolskou horlivost.

16. ÚNORA.

Nepohrdej nikým!

V době apoštolů žil v městě Kolossách vážený zámožný muž jménem Filémon. Sv. Pavel obrátil ho na víru křesťanskou.

Filémon měl sice podle tehdejšího zvyku otroky, ale jako horlivý křesťan byl jim pánem dobrotivým. Jeden otrok, pohan Onesimus, zneužil dobroty pánovy, okradl ho a utekl. Na svých potulkách přišel také do Říma. Zde se setkal se sv. Pavlem.

Ačkoliv sv. Pavel byl tolik zaměstnán obracením celých národů, nepohrdal ani ubohým poběhlíkem, nýbrž ho poučil ve víře a pokřtil ho. Pak ho vrátil jeho pánu Filémonovi s dopisem, který patří ke spisům Nového Zákona. V něm píše sv. Pavel: „Posílám ti svého syna Onesima, ty ho přijmi jako mé srdce. Rád bych ho byl podržel u sebe, aby místo tebe posluhoval mi v okovech, které trpím pro evangelium, avšak bez tvého souhlasu nechtěl jsem nic učiniti, aby dobrý skutek tvůj nebyl jako z přinucení, nýbrž dobrovolný. — Důvěřuje v tvoji poslušnost, píši ti, věda, že učiníš ještě víc než pravím."

Oč Pavel prosil, Filémon splnil. Když zběhlý otrok přišel s dopisem Pavlovým, nebyl nijak potrestán, nýbrž propuštěn na svobodu a poslán zpět k Pavlovi, aby mu sloužil, neboť Pavel byl už starcem a v zajetí.

Z nevěrného otroka stal se s milostí Boží tak dobrý a věrný křesťan, že Pavel ho posvětil na jáhna. Když Pavel psal později svůj list ke Kolossenským, poslal Onesima, aby donesl dopis.

O dalších osudech sv. Onesima nevíme nic přesného. Některé zprávy vypravují, že byl poslán do Španělska, aby tam hlásal evangelium. Když se odtud vrátil do Asie, byl vysvěcen na biskupa v Efesu, kde byl nástupcem svatého Timothea. Svědčí o tom list sv. Ignáce, mučedníka, poslaný Efeským, v němž tento světec žádá věřící, aby biskupa svého Onesima podle Je-

žiše Krista milovali a všichni jemu podobni byli. Z Efesu byl nakonec Onesimus odveden v okovech do Říma, kde pro víru Kristovu by ukamenován asi r. 107.

Sv. Pavel nepohrdal ubohým hříšníkem, zběhlým otrokem. Kdo pohrdá bližním, protože je nevzdělaný neb nižšího postavení, nemá v sobě ani jiskry ducha Kristova. Takový člověk jednou s hrůzou uvidí, že ten, jímž pohrdal, je v úctě u Boha, kdežto on bude vyvržen z království Božího a bude snad žebrati, jako boháč v evangeliu prosil chudého Lazara o kapku vody.

Ještě hůře je, pohrdáme-li bližním a odsuzujeme ho, protože jest velikým hříšníkem. Nevíš, co z toho hříšníka ještě bude, a nevíš, co bude s tebou. Můžeš upadnouti do větších hříchů než on. Může se obrátiti a státi se velikým světcem. Hle, jeden apoštol si zoufal a oběsil se. Lotr na kříž přibitý se obrátil a je v ráji s Ježíšem Kristem. Vidíš-li, že někdo zhřešil, pomodli se za něho a snaž se, abys ho přivedl zpět k Bohu. To je dílo opravdu křesťanské, neboť k tomu přišel Kristus na svět, aby hledal, co bylo zahynulo.

Křesťanská vzdělanost.

Juliána pocházela z bohatých rodičů pohanských v Nikomedii. Pilně čítala spisy mudrců a řeckých básníků. Ale ty neukojily její vědychtivosti. Šlechetná mysl její prahla po pravdě. Panenská její mysl se štítila neřestí, o nichž se dočítala v pohanském bájesloví. Odvrátila se od modlářských bludů a snažila se poznati křesťanskou víru. Byvši vyučena v pravdách křesťanských, uvěřila celou duší v Ježíše Krista, dala se pokřtíti a stala se horlivou křesťankou.

Bohatý a urozený Eleusius požádal rodiče Juliániny o její ruku. Rodiče ochotně svolili. Avšak Juliána prohlásila, že se nemíní provdati. Otec, pokládaje zdráhání dceřino za mladické blouznění, domlouval jí laskavě řka: „Považ, dcero, že jsi mým nejmilejším dítětem, mou radostí a útěchou. Způsobilas mi jednu bolest, když ses zřekla nesmrtelných bohů a když ses stala křesťankou; druhé bolesti, kdybys pohrdla bohatým a ušlechtilým jinochem Eleusiem, bych ani nesnesl. Sama si maříš svou skvělou budoucnost.“ — Juliána hluboce dojata laskavými slovy svého otce odpověděla: „Otče milý! Kterak bych mohla ruku svou spojiti s rukou pohana, který obětuje lichým bohům? Kterak bych mohla život svůj spojiti se životem muže, který je ve věcech víry, týkajících se ducha a srdce mého, názorů zcela protichůdných? Vždyť by život náš byl ustavičným soubojem! Rozdvojenost ve víře vedla by ke stálým různicím. Jen v Kristu je manželství posvátným a milostiplným svazkem dvou lidských srdcí.“

Juliána vzkázala Eleusiovi: „Věříš-li v Boha mého a jsi-li ochoten dáti se pokřtíti a klaněti se Bohu Otci i Synu i Duchu svatému, podám ti svou ruku. Ne-li, hledej si jinou nevěstu!“ Otec líčil Julián ě, že Eleusius má šlechetné a ryzí srdce a že k ní chová upřímnou lásku. Juliána odpověděla, že láska ženichova, byť byla sebe horoucnější, jest jen pozemská, a že mu podá ruku jen tehdy, očistí-li a posvětí-li tuto pozemskou lásku vírou v Krista Ježíše.

Poté se otec rozhněval, a čeho nedosáhl po dobrém, chtěl dosíci po zlém. Zmrskal Juliánu a křičel: „Budeš-li pak se klaněti bohům nebo ne? Proč se jim neklaníš?“ — „Protože v ně nevěřím,“ zněla odpověď. „Jsou hluší a němí. Klaním se toliko Bohu pravému.“ Tu otec uvrhl dceru do vězení a sužoval ji hladem. Také láska Eleusiova se proměnila v zuřivou nenávist; pohnal Juliánu k soudu a obžaloval ji, že je křesťankou. Vladař ji dal na zem hoditi a mrskati. Poté ji pálili pochodněmi a sťali ji mečem. Rok smrti asi 303.

„Kořen všeho zlého je žádost, jíž někteří puzeni jsouce, pobloudili od víry."

Flavián se stal patriarchou cařihradským r. 447. Byl mužem pevné, živé víry a svaté horlivosti pro čest a chválu Boží i časné a věčné blaho věřícího lidu. — V tehdejší době bývalo zvykem, že patriarchové posílali císařům na důkaz úcty tak zvané eulogie, totiž posvěcené chleby; později však zavedli lakotní dvořané císařští obyčej, že místo chlebů byly od patriarchů dodávány ke dvoru chleby z ryzího zlata. Když se Flavián stal patriarchou, poslal císaři podle starého zvyku prosté chleby posvěcené. To rozzlobilo lakotného důvěrníka císařova Chrysafia. Žádal arcibiskupa, aby poslal chleby zlaté. Flavián odvětil: „Zlata a stříbra nemám. Poklady chrámové nejsou mým majetkem; těch smím užívati jen ke cti a slávě Boží a na výživu chudých." Od té doby nenáviděl pyšný Chrysafius Flaviána a vyčkával vhodné příležitosti, aby se mu pomstil.

Ta se brzy našla. Nestorius tvrdil, že v Kristu jsou dvě osoby. V boji proti němu upadl opat Eutyches do nového bludu a tvrdil, že prý lidská přirozenost v osobě Krista Pána byla jeho božskou přirozeností pohlcena jako kapka vody mořem a zničena tak, že Spasitel měl vlastně jen jednu, a to božskou přirozenost. Toto učení je nesprávné. Kdyby Kristus nebyl měl přirozenost lidskou, totiž pravé lidské tělo a skutečnou lidskou duši, nebyl by mohl za nás trpěti.

Proti Eutychovi hájil Flavián pravou víru. Avšak Chrysafius se spojil s pánovitým biskupem alexandrijským Dioskurem a oba přemluvili císaře, že svolal r. 449 do Efesu sněm, který má v dějinách jméno: sněm loupežnický.

Na sněm tento poslal papež Lev I. své zástupce s listem, v němž praví: „Jednorozený Syn Boha Otce, počatý z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, takže jeden a týž jest Syn

Boží a spolu také i syn člověka. Ke shlazení viny naší spojil se Bůh s člověkem, aby jediný náš prostředník mezi Bohem a lidmi, Ježíš, mohl za nás trpěti."

Avšak násilný Dioskur nepřipustil, aby dopis papežův byl přečten. Dioskur a jeho stoupenci odsoudili Flaviána jakožto původce nových sporů, sesadili ho s úřadu a nepřipustivše, aby se obhájil, vyobcovali ho. Když papežští vyslanci proti tomu povstali a pravověrní biskupové s pláčem a na kolenou prosili, aby Církev nebyla vrhána do hrozných zmatků, vedrali se na pokyn Dioskurův do sněmovny ozbrojení vojáci. S meči, kyji a biči pustili se do pravověrných biskupů. S hrůzou rozprchli se tito, hledajíce pod stoly a sedadly úkryt před zběsilými vojíny. Sám Dioskur se svými stoupenci vrhl se na Flaviána. Tloukli ho pěstmi v tvář, povalili na zem a kopali do něho, až nakonec ho dali polomrtvého odnésti do žaláře. Neslýchaným tímto násilím zastrašeni podepsali přítomní biskupové všecko, co ničemný Dioskur jim předložil. Flavián byl vypovědě do vyhnanství, ale již třetího dne na cestě zemřel.

Již r. 451 sešel se čtvrtý obecný sněm do Chalcedonu, kde bludařství Eutychovo (t. zv. monofysitismus) bylo zkoumáno a zavrženo. Když byl přečten list papeže Lva I. o dvojí přirozenosti Kristově, zvolalo shromáždění Otců: „Toť víra otců, to je víra apoštolů; tak věříme všichni; skrze Lva promluvil Petr."

Zároveň vzdali chválu statečnému obhájci pravé víry Flaviánovi a prohlásili ho za mučedníka.

18. ÚNORA. SIMEON, BISKUP A MUČEDNÍK.

Simeon Jerusalemský byl synem Kleofáše a Marie, „sestry", t. j. sestřenice Marie, Matky Páně. Měl bratry: Jakuba Mladšího, Judu Tadeáše, apoštoly, a Josefa. Všem se v evangeliu říká „bratři Páně". Když r. 62 Jakub Mladší byl od židů zavražděn, apoštolové ustanovili Simeona biskupem jerusalemským. Simeon šířil neúnavně víru Kristovu a proslul pastýřskou moudrostí a neohrožeností. Když židé povstali proti Římanům, byli vojenskou mocí přemoženi. Tu se křesťané jerusalemští, pamětlivi slov Kristových, uchýlili do města Pelly za Jordánem. Po zkáze Jerusalema vrátili se a usadili se ve zříceninách města. Tam Církev křesťanská znovu rozkvetla. Císař Trajan rozkázal vyhledati v Judsku potomky krále Davida. Židé udali Simeona u císařského náměstka Attika. Ten měl útrpnost se ctihodným starcem a domlouval mu, aby se vzdal Krista. Simeon odmítl. Za svou statečnost byl mučen na skřipci a ukřižován. Stalo se to r. 107.

„Tak svěť světlo vaše!"

Dcera císaře Konstantina Konstancie byla vychována v pohanství. Když těžce onemocněla, šla k hrobu sv. Anežky a prosila o pomoc. Když u hrobu usnula, ukázala se jí světice a řekla jí: „Jednej statečně, Konstancie, a věř, že Ježíš Kristus je Syn Boží a tvůj Spasitel, skrze něhož brzy dojdeš uzdravení mnohých

ran svého těla.“ Když se probudila, byla zdráva. Z vděčnosti se dala vyučiti ve víře křesťanské, přijala svatý křest a od té doby hořela láskou k Bohu a horlivostí o spásu duší.

V té době se navrátil vojevůdce Galikanus z vítězné války proti Peršanům a žádal císaře o ruku jeho dcery Konstancie. Císař věděl, že se jeho dcera zasvětila Bohu, ale nechtěl uraziti svého vojevůdce. Když Konstancie pozorovala jeho starosti, potěšila ho slovy: „Vím, že Bůh mne bude chrániti. Proto můžeš slíbiti moji ruku Galikanovi s podmínkou, porazí-li Skyty. Ať mezitím dá své dvě dcery z prvního manželství pod mou ochranu a za to ať si vezme mé komorníky Jana a Pavla, aby poznal jejich smýšlení.“ Galikanus rád přijal návrh. Než jeho dcery přišly ke Konstancii, modlila se takto: „Ó Pane a všemohoucí Bože, jenž jsi mne na přímluvu svaté mučednice své Anežky uzdravil a ukázal mi cestu bázně své, získej dcery Galikanovy pro křesťanskou víru! Přiveď k víře i jeho samého, jenž mne chce odvrátiti od Tebe! Otevři, Pane, ústa má pro jejich srdce a uši jejich pro má slova a pohni srdcem jejich, aby se otevřelo radám mé lásky! Uděl slovům mým vítězné síly, abych v nich vzbudila horoucí lásku k tobě, aby tě hledaly celou svou duší!“ Její modlitba byla vyslyšena. Atika a Artemia přijaly s radostí víru křesťanskou a zasvětily se Ježíši Kristu.

Po vítězství nad Skyty vrátil se Galikanus a podal císaři tuto zprávu: „Při posledním obléhání se již moji tribunové a vojíni chtěli vzdáti. Tu jsem si vzpomněl na radu, kterou mi dali Jan a Pavel: ‚Učiň Bohu nebes slib, že přijmeš křesťanství, jestliže ti pomůže. Pak jistě zvítězíš.‘ Učinil jsem slib a v tom okamžiku viděl jsem jinocha, jak nesl kříž a řekl mi: ‚Vezmi meč a pojď za mnou!‘ Učinil jsem tak a hle, vojáci se vzmužili a vítězství bylo naše.

Podle slibu stal jsem se křesťanem a také jsem se rozhodl, že nevstoupím v manželství.“

S radostí ho objal císař a sdělil mu, že se i Konstancie zasvětila Bohu. Vedle hrobu sv. Anežky založila Konstancie klášter,

v němž žila až do svého osmdesátého roku. Zemřela r. 354.

*

Mansuet (česky Miloslav), biskup milánský, skvěl se učeností a životem bezúhonným. Na sněmech v Miláně a Římě odsoudil blud monotheletů, kteří učili, že u Krista byla jen jedna vůle. Zemřel morem r. 681.

19. ÚNORA.

Štěstí v neštěstí.

Konrád byl synem urozených rodičů v italském městě Piacenza. Dospěv oženil se šťastně s bohabojnou pannou Eufrosinou. Jeho spoluobčané ho měli rádi, neboť byl veselé povahy. Vládl pozemskými statky, a protože se mu ve všem dařilo dobře, žil jako žijí tisíce jiných lidí. Nebyl zlý, ale též nevynikal v ctnostech. Přikázání Boží a církevní zachovával, avšak pro mnohé světské požitky a radosti neměl ani času, ani chuti, aby vážně přemýšlel o tom, čeho jedině jest nám potřebí, totiž: spasiti svou duši.

Nade všecko miloval honbu. Jednou odebral se časně zrána do lesa na čekanou. Avšak tentokrát mu nepřálo štěstí. Plachá lesní zvěř větříc nebezpečí, skryla se do doupat v neprostupné houštině. Rozmrzen marným čekáním zapálil netrpělivý lovec křoví a trní na pokraji houštiny, aby zvěř vyplašil. Pojednou zavanul prudký vítr a rozdmýchal oheň, takže plamen zasáhl blízké stromy a zanedlouho hořel celý les. S hrůzou hleděl Konrád na děsné plameny, jež nemohl ani zadržeti, ani uhasiti.

Nepozorovaně odešel domů. Zatím se vyhrnuli lidé z města a pátrali po žháři. Měli v podezření chudého člověka, kterého polapili v blízkosti lesa. Ubožák byl uvězněn a v mukách na skřipci se „vyznal", že zapálil les a byl za to odsouzen k smrti.

Konrád se mezitím skrýval ve svém domě, trápen jsa výčitkami. Dnem i nocí uvažoval, co má činiti. Co by si lidé o mně pomyslili? Jak hrozný trest mě očekává!

Konečně po dlouhém boji zvítězil hlas svědomí. Konrád odebral se k soudu, vyznal se z nepředloženého skutku, vysvobodil nevinně odsouzeného člověka a nabídl úplnou náhradu za škodu požárem způsobenou. Zaplativ odškodné, pozbyl velikou část svého jmění, nabyl však zase pokoje svědomí.

Chudobou byl vyléčen ze svých náruživostí a vášní. Poznal, že učiní nejlépe, když dá výhost světu a bude se starati jen o spásu duše. Zbožná manželka souhlasila ochotně s ním. Rozešli se a zasvětili život svůj Bohu. Manželka vstoupila do kláštera Klarisek a muž se stal poustevníkem na ostrově Sicilii, kde vzdálen od vlasti strávil život svůj v kajícnosti.

Doufal, že v odloučenosti nalezne ihned klid duše a útěchu. Nestalo se tak. Musel prodělat ještě mnoho bojů. Tělo jeho, zvyklé lahodným pokrmům a pohodlnému životu, vzpíralo se chudé stravě. Odpočívati na zemi se příčilo změkčilému tělu. Samota ho tísnila. K tomu byl trápen mnohým pokušením: vzpomínky na rozkoše minulých dob a svůdné představy ho pronásledovaly. Pak přicházela malomyslnost a pochybnost, zdali vytrvá. Konrád však nepovolil. Tělo krotil postem, svůdné

vzpomínky a představy zahnal pilnou prací a v malomyslnosti se s důvěrou modlil k Bohu. A hle, v jeho srdci se usídlil pokoj a blažený mír. Čím byly prudší boje, tím slavnější a radostnější bylo vítězství. Pověst o jeho dokonalosti se roznesla po celém okolí, i biskup syrakuský si ho vážil. Když Konrád poznal, že se mu blíží konec života, odebral se do města, aby přijal svaté svátosti. Zemřel 19. února 1351.

*

Odran, vozka, sloužil věrně svatému Patrikovi. Pohan Falge přísahal, že zavraždí Patrika. Odran se o tom dověděl. Když vezl Patrika ke hradu Falgeovu, řekl mu: „Po léta jsem ti byl vozkou, dnes budiž vozkou mým ty!“ Svatý Patrik nic netušil a poslechl. Falge se vyřítil z hradu a zavraždil Odrana v domněnce, že je to Patrik.

20. ÚNORA.

„Kdo hřích páchá, je otrokem hříchu!“

Vilfrik žil v Anglii v 12. století. Ačkoliv byl knězem, rád se ještě oddával světským radovánkám. Když jednou jel na koni z lovu, prosil ho žebrák o nový peníz. „Vždyť ani nevím, mám-li nový peníz v kapse,“ odvětil Vilfrik. Žebrák pravil na to: „Jen hledej v kapse, najdeš tam dva!“ Vilfrik se podivil a vskutku našel dva nové peníze v kapse. Žebrák řekl ještě: „Ten ať ti odmění, z lásky k němuž jsi mi tak učinil. A já ti zvěstuji jeho jménem, že brzy odcestuješ na jiné místo, kde nalezneš pokoj a až do konce budeš Bohu sloužiti a nakonec do společnosti svatých budeš povolán.“

Brzy potom byl Vilfrik přeložen na jiné místo, kde začal nadmíru přísný život.

Legenda ještě vypravuje o něm: „V severní Anglii žil ubohý člověk, který nechtěl chudobu svou trpělivě snášeti; proto se zaprodal ďáblovi, aby tak se dostal k penězům. Později však

litoval svého činu a radil se, jak by se mohl zase vysvoboditi z moci zlého ducha. Vtom se mu ukázal ďábel a hrozil mu ukrutnými mukami, kdyby porušil uzavřenou smlouvu. Onen člověk na to mlčel, ale dal se na cestu k sv. Vilfrikovi s nadějí, že mu snad světec pomůže.

Když přišel k řece, zlý duch ho uviděl a pln hněvu ho zadržel, řka: „Co chceš činiti, bídný zrádce? Chceš zrušiti naši smlouvu? Marně! Teď musíš trpěti za zradu, kterou ses zřekl Boha. Bídně se utopíš.“ Přitom držel člověka, aby se nemohl pohnouti s místa. Ale co se nestalo? Vilfrik u vytržení viděl vše, co se událo. Řekl svému knězi: „Vezmi kříž a svěcenou vodu, jdi rychle k onomu člověku, pokrop ho svěcenou vodou a přiveď ho ke mně!“ Kněz tak učinil. Svěcenou vodou zahnal zlého ducha, zatím co se Vilfrik modlil.

Vilfrik vzal ubožáka do světnice, pohnul ho, aby se zkroušeně vyznal z hříchů, dal mu svátostné rozhřešení, a když mu podal Tělo Páně, propustil ho v pokoji.

Kdo se hněvá na bratra svého, hoden je soudu.

Nikefor byl horlivý křesťan v Antiochii Syrské. Měl přítele Sapricia. Avšak oba tito přátelé se pro nějakou věc znepřátelili tak prudce, že se druh druhu vyhýbal, až z toho bylo veřejné pohoršení u křesťanů. Nikefor po čase poznal, že hněv ten je nekřesťanský a byl hotov smířiti se s bývalým přítelem svým Sapriciem. Poslal k němu jiné přátele, aby Sapricia jménem jeho odprosili. Poslové se vrátili s nepořízenou. Nikefor šel tedy sám k Sapriciovi a odprosil ho řka: „Odpusť mi, pro Boha.“ Avšak Sapricius nedovedl ukrotiti svého hněvu.

V té době vzniklo pronásledování křesťanů na rozkaz císaře Valeriana. Sapricius byl dříve pohnán k soudu než Nikefor. Když vyznal svou víru, byl nad ním vynesen ortel, aby byl mečem sťat. Nikefor dověděv se, že bývalého přítele Sapricia vedou na popraviště, spěchal za ním a volal: „Vyznavači Kristův! Odpusť mi, čím jsem se proti tobě provinil!“ Ale Sapricius nedal odpovědi; přítele si ani nevšiml a kráčel dále. Nikefor opakoval svou prosbu po druhé a po třetí. Sapricius zůstal neúprosný, i když nastala chvíle, že měl býti sťat. A v té chvíli rázem se změnil Sapricius; když kat se chystal sraziti mu hlavu, Sapricius pojednou vzkřikl: „Zadržte! Jsem hotov poslouchati císařských zákonů a obětovati bohům.“ Kati ustali. Nikefor padl Sapriciovi k nohám a prosil „Příteli! bratře! Vzpamatuj se! Nehřeš! Nezapírej Krista! Nepohrdej korunou mučednickou.“ Ale všecko bylo marno. Sapricius zůstal odpadlíkem, aby zachoval život časný.

Nikefor, jako by chtěl dáti Bohu náhradu, chtěje napraviti pohoršení zvolal ke katům: „Já jsem také křesťan! Věřím v Krista, jehož tento muž právě zapřel! Nuže, usmrťte mne místo něho!“ Nikefor byl sťat. Rok smrti je snad 259.

21. ÚNORA.

Eleonora, dcera hraběte provenceského Berengara, provdala se za anglického krále Jindřicha III. Manželství bylo šťastné. Eleonora byla zbožná, ctnostná a dobrotivá. Dovedla manžela těšiti ve strastech, kterých mu bylo zakoušeti od odbojné šlechty. Když král r. 1272 zemřel, Eleonora se vzdala světa a odebrala se do klášterní samoty. Tam žila jako pokorná řeholnice ještě 19 let. Zemřela r. 1292.

Láska k příbuzným.

Rodiče svaté Ireny pocházeli ze Španělska, a odtamtud se přistěhovali do Říma. Kromě Ireny měli ještě syna Damasa, jenž

se stal knězem. Stoje věrně při papeži Liberiovi (352—366), odešel s ním na nějaký čas do vyhnanství, jímž ho ariánští bludaři stíhali.

Irena lnula k výtečnému bratru svému velikou úctou a láskou, přebývala s ním po smrti rodičů a do jeho rukou složila slib, že z lásky k Bohu setrvá až do smrti ve stavu panenském. Z toho se bratr upřímně zaradoval, schválil slib zbožné sestry a sepsal k jejímu vzdělání a povzbuzení knihu „O panenství", v níž potom Irena denně čítala. Majíc bratra výborným učitelem a rádcem na cestě dokonalosti křesťanské, prospívala Irena v pokoře, zbožnosti, čistotě a lásce k ubohým lidem. Již v nejútlejším věku činila si újmu v jídle, aby každodenně mohla žebrákům dávati pokrm.

R. 366 byl bratr Damasus zvolen za papeže. Někteří odpůrcové v Římě povstali proti němu a zvolili jáhna Ursicina protipapežem, z čehož nastaly v Církvi nebezpečné rozbroje. Irena cítila hlubokou bolest nad tím, že Bůh jest urážen. Chodívala denně do katakomb, kde se postem a modlitbami přimlouvala za milého bratra a Církev svatou, aby jí Hospodin vrátil jednotu, svornost a pokoj. Bůh vyslyšel vroucí její prosby. Za krátký čas vypudil císař Valentinián I. vzdoropapeže Ursicina z Říma.

Damasus řídil potom moudře lodičku Petrovu, potíraje s apoštolskou horlivostí bludy Ariánů, kteří tvrdili, že Bůh Syn není pravý Bůh, a Macedoniánů, kteří popírali božství Ducha svatého. Staral se o utvrzení a rozšíření pravověrného učení ve věřícím lidu.

Tak dočkala se sv. Irena blahého míru v Církvi a byla svěd-

kyní všeho, co bratr její, jenž náleží mezi nejslavnější papeže prvních věků křesťanských, ke cti a slávě Boží a pro spásu stádce Kristova, sobě svěřeného, podnikal a provedl.

Bohabojný život svůj skončila sv. Irena v Římě dne 21. února 379. Papež Damasus byl ještě pět let živ († 384) a uctil památku svaté sestry své krásným nápisem na jejím hrobě, v němž se doporučil jejím modlitbám.

*

Hilar, papež, řídil Církev v letech 461—468. Urovnal spory mezi biskupy gallskými a španělskými, z nichž někteří se snažili rozšířiti svou pravomoc na úkor jiných. Dopsal biskupům: „Ne rozšíření panství čeká od naší statečnosti Pán, ale zisk duší.“ Císařský úředník Filoteus podporoval různé sekty. Když jednou císař se vší slávou se ubíral do chrámu svatopetrského, očekával jej papež u dveří. Zástupy ztichly a čekaly napjatě na uvítací řeč. A papež promluvil: „Císaři, podporovati sektářství je hřích, toho hříchu dopouští se zde tvé úřady. Nevejdeš ke hrobu svatého Petra, dokud neodpřísaháš, že tvoji lidé nikdy sektářských snah podporovati nesmějí.“ Císař překvapen touto neohrožeností, přísahal.

22. ÚNORA. NASTOLENÍ SV. PETRA V ANTIOCHII.

Podle podání křesťanskou obec v Antiochii založil a její biskupství zřídil i nějakou dobu spravoval sv. Petr.

Antiochie v Syrii na řece Orontu byla co do lidnatosti a bohatství třetím městem říše římské. Byla nazývána královnou Východu. Byla tam četná obec židovská, která připravila půdu křesťanství. Sv. Petr tam apoštoloval r. 37. Při svém odchodu do Říma ustanovil tam biskupem Evodia, jehož nástupcem byl sv. Ignác. Zde vyznavači Kristovi dostali po prvé název christianoi-křesťané. Z Antiochie podnikl sv. Pavel tři své misijní cesty. v Antiochii působil též sv. Jan Zlatoústý.

Dnes uslyšíš-li hlas jeho, nezatvrzuj srdce svého!

Marketa Kortonská narodila se r. 1248 v Alvianu v Toskansku. V osmém roce ztratila matku. Macecha se o ni nestarala. Neštěstím dívky bylo, že byla krásná. Když jí bylo 16 let, utekla z domu a žila s hrabětem di Pecora na jeho zámku devět let v hříchu a prostopášnosti.

Jednou šla vstříc svému milenci, který se měl vrátiti z delší cesty. Po chvíli zaslechla štěkot psa a zvědavě šla za ním, aby viděla, proč štěká. Ale, ó hrůza, co spatřila? Pod hromadou dřívím mrtvolu člověka již v rozkladu. Pohlédnuvši blíže, poznala, že je to mrtvola toho, s nímž tolik let hřešila.

Dotkla se jí milost Boží. Tázala se: „Kde jest asi jeho duše?" Pocítila lítost nad svými hříchy a rozhodla se, že bude od té chvíle žíti v nejpřísnější kajícnosti. Ostříhala si krásné vlasy, odhodila šperky i drahé šaty, oblékla se v hrubé roucho, přivázala si na hrdlo provaz, vstoupila do chrámu Páně a vyznala veřejně své hříchy.

Potom šla k otci a prosila ho na kolenou, aby jí odpustil a přijal do domu. Otec byl ochoten, ale macecha tomu zabránila. S pláčem se vrhla nešťastnice v zahradě otcově na zem.

Tohoto zoufalství použil zlý duch, aby ji pokoušel: „Vrať se opět k dřívějšímu životu! Vidíš přece, že jinak musíš zahynouti." — Vášně, jimž byla navyklá, se probouzely a již na to pomýšlela, užívati své krásy, aby vedla život světských radostí za cenu hříchu. Avšak vzpamatovala se, sepjala ruce a modlila se: „Pane Ježíši Kriste, ty nechceš, abych zahynula, vždyť také za mne jsi trpěl a umřel. Milosrdný Spasiteli, jenž jsi Magdalenu přijal na milost a odpustil kajícímu lotru na kříži, neopouštěj mne v tomto bídném stavu a smiluj se nade mnou!" — Hlas Boží v srdci jí řekl: „Jdi do Kortony a vstup do třetího řádu kajících sester sv. Františka."

Poslechla, vykonala životní zpověď a od té chvíle žila životem

kajícím. Požívala jen suchého chleba a vody, spávala na holé zemi, pod hlavou měla kámen, bičovala se denně.

Rozjímajíc o utrpení Páně, prolévala hořké slzy nad nešťastným mládím svým. Kdykoliv zlý duch pokoušel ji luznými představami dřívějšího života, zaháněla pokušení vzpomínkou na onu zohavenou mrtvolu a rozjímala, jak hrozno jest odvolánu býti na věčnost před soudnou stolici Boží bez přípravy a upřímného pokání.

Když ochabovala v kajícnosti, říkávala si: „Tělo mé bylo dosti silné ke hříchu a neřesti; ke skutkům kajícnosti by bylo příliš slabé? Celé noci jsem hodovala; a při modlitbě bych ochabovala?“

Každodenně děkovala vroucně Bohu, že ji milostí svou vysvobodil z bahna hříchu a uvedl na cestu pokání.

Z vděčnosti k Bohu pomáhala chudým. Co měla, rozdala, a když neměla, prosila druhé o almužnu pro své chudé nemocné. Nedala se odstrašiti nevděkem. Kdysi přišla k ní chudá žena, která místo vděčnosti jí hrubě vynadala. Marketa jí zanesla svou večeři a pokorně ji prosila, aby skromný tento dárek přijala. Takovou pokorou dojatá žena se obrátila k Bohu. — Marketa zemřela v 50 letech r. 1297.

„Dnes, uslyšíš-li hlas jeho, nezatvrzuj srdce svého!“ Chopme se oběma rukama milostivé ruky Boží, která nás chce vésti s cesty hříchu na cestu milosti.

23. ÚNORA. PETR DAMIANI, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE.

„Těm, kteří Boha milují, všecky věci napomáhají k dobrému."

V chudičké, mnohými již dětmi obdařené rodině v městě Ravenně narodil se r. 1006 opět synáček, jemuž na křtu svatém dáno jméno Petr. Jeden z dospělých bratrů zanevřel na novorozeňátko a pln hněvu řekl: „Nemáme již místa pro tolik dětí! Tak malé dědictví a tak mnoho dědiců, to nejde." — Matka se tak rozhněvala, že dítě odložila. Hošík by byl zahynul zimou a hladem, kdyby se ho nebyla ujala žena ze sousedství, která ho nakrmila, ohřála, donesla matce a ji přemluvila, aby dítě s láskou zase přijala.

Brzy malému Petru zemřel otec i matka. Starší ženatý bratr vzal ho do svého domu. Nakládal s ním krutě. Neměl pro něho dobrého slova, nechal ho hladověti, bil a kopal ho, nechal ho choditi bosého a v roztrhaných šatech. Místo školy musil pásti vepře.

Když však dítě v mládí zakusí tolik nelásky a krutosti, stává se i jeho duše tvrdou, nelaskavou, hořkou a nenávistnou.

Hleďme, co u tohoto dítěte bylo silnější: jeho smutný osud neb jeho dobré srdce? Jednoho dne, když Petr žil tak ve své chudobě, nalezl peníz. Pln radosti, jako by teď najednou zbohatl, přemýšlel dlouho, co by si mohl za tento peníz koupiti. Jelikož měl nedostatek ve všem, myslil na mnohé věci. Konečně nalezl nejlepší řešení. Řekl si: „Ať si koupím cokoliv, bude to jen radost pomíjející." Proto dal peníz knězi a prosil ho, aby sloužil za zemřelého otce mši svatou.

Tento dobrý skutek byl mu brzy odměněn. Zanedlouho vrátil se do Ravenny druhý bratr jeho Damián a spatřiv bledé tváře, vpadlé oči a rozedraný šat mladého Petra, slitoval se nad ním,

vzal ho k sobě, pečoval o něho otcovsky a vyučoval ho počátečním vědomostem. Seznav jeho dobré srdce a jeho znamenité vlohy, poslal ho na vyšší školy do Faenzy a do Parmy. Z vděčnosti k tomuto bratru přijal Petr jeho jméno Damián.

Na školách studoval s neobyčejným úspěchem. Brzy se stal slavným učitelem a získal si svými přednáškami nejen slávu, nýbrž i znamenité důchody.

Poznal však svým bystrým rozumem nebezpečí slávy a bohatství. Říkal sám k sobě: Všecka sláva a pocta nečiní mne šťastným. Proč raději se nestarám o spásu duše své a o věčnost? Od té doby žil v tuhé kázni, nosil pod oděvem žíněný pás, postil se a odpíral si spánku. V pokušení říkával: „Dříve nebo později bude třeba odříci se, proč ne tedy hned?“ — Později se odebral do kláštera Fonte Avellana na úpatí Apennin, v němž se zachovávala kázeň podle pravidel sv. Romualda.

Bojoval proti svatokupectví a zlořádům tehdejší doby s apoštolskou neohrožeností a podivuhodnou rázností. Bez bázně kárał nepořádky všude, i na osobách vysoce postavených. Dopisoval papežům, biskupům, knížatům, připomínal jim jejich povinnosti. U rozmařilců byl nenáviděn. Papež Štěpán X. jmenoval ho r. 1058 kardinálem a biskupem ostijským. V Ostii působil 15 let.

Papež ho poslal do Milána, aby obnovil kázeň mezi kněžstvem. Lid poštván svatokupci křičel, že církev milánská, jež se honosí sv. Ambrožem, nebyla prý nikdy služkou Církve římské a že se od ní nedá soudit. Zvonilo se na poplach a lid se hrnul k příbytku Petrovu. Petr se nelekl a promluvil ke vzbouřencům řeč tak výmluvnou, že se utišili a slíbili se polepšit.

Na opětné žádosti papež ho propustil z úřadu a Petr se vrátil do svého kláštera. Poslední cestu konal do Ravenny, aby město smířil s papežem. Vraceje se do Říma zemřel na cestě dne 23. února 1072.

Napsal mnoho učených spisů a byl proto prohlášen za učitele Církve.

24. ÚNORA. MATĚJ, APOŠTOL.

Matěj byl jeden z 72 učedníků Páně. Po nanebevstoupení Páně byl místo Jidáše Iškariotského, jenž spáchal sebevraždu, Matěj losem zvolen a připočten k jedenácti apoštolům. (Sk. ap. 1, 23—26.) Hlásal evangelium v Palestině a v Malé Asii. Později se odebral do Afriky, kde působil v Nubii a v Habeši. Neví se, kdy a kde a jakou smrtí zemřel. Sv. Jeronym píše, že zemřel v Ethiopii, jiní tvrdí, že se vrátil do Palestiny a byl kolem r. 61 od židů kamenován a sekerou sťat. Proto se vyobrazuje se sekerou.

„Aby všichni jedno byli."

Za císaře Valeriána zemřel v Kartagu mučednickou smrtí svatý biskup Cyprián. Brzy potom bylo osm žáků, většinou kněží, uvězněno. Jeden z nich byl Montán. Svatí tito mučedníci sami dojemným způsobem napsali, co v posledních dnech před smrtí zažili. Zde aspoň několik jejich slov:

„Nejvíce jsme v žaláři trpěli hladem a žízní. Odepřeli nám i hlt vody, ačkoliv jsme celý den pracovali. Jáhen Flavián k těmto společným útrapám ještě si přidal dobrovolné pokání. Viděli jsme často, že z těch málo pokrmů, které nám byly podány, jen abychom zůstali na živu, rozdával jiným.

Bůh sám chtěl nás v tomto největším soužení potěšiti viděním, které měl kněz Viktor. Pravil nám: ‚Viděl jsem, jak vstoupilo do žaláře dítě, jehož tvář zářila nebeským světlem. Řeklo nám,

abychom šli za ním, jako by nás chtělo vyvésti na svobodu; avšak nebylo viděti východu. Dítě mi řeklo: Netrať mysli tu krátkou dobu, co zde ještě budeš! Jsem u tebe. Jdi ke svým druhům, ujišťuj je, že jsem s nimi, a oznam jim, že dostanou korunu slávy. Když jsem se tázal, kde jest ona říše slávy, odpovědělo mi dítě: Za hranicemi světa. — Ukaž mi ji, řekl jsem k němu. Dítě však odpovědělo: *Ale kde by zůstala zásluha víry?* Tento sen nás naplnil velikou radostí.

Všichni jsme byli jednoho ducha, který nás spojoval v modlitbě, v rozjímání a ve způsobu života. Satan utíká před těmito svazky lásky; tímto spojením dostaneme všecko od Boha. Tyto svazky učiní z mnohých jedno srdce a jsou znamením dítek Božích. Jak bychom mohli býti jeho dítkami, kdybychom se navzájem nemilovali?

Tato jednota mezi námi byla sice trochu rušena, netrvalo to však dlouho. Montán se poněkud rozčilil nad Juliánem pro osobu, která se míchala mezi nás, ačkoliv nepatřila do naší společnosti. Nějaký čas se chovali k sobě navzájem nějak chladně, což mohlo míti pro lásku neblahé následky.

Na štěstí smilovalo se nebe nad nimi a smířilo je tím, že měl Montán sen, o kterém nám vypravoval takto: ‚Zdálo se mi, že setník a vojáci nás chopili a dlouhou cestou nás vedli na pole, kde jsme viděli Cypriána u Lucia. Potom jsme se octli na místě úplně světlém. Naše roucha zbělela a naše prsa byla tak průhledná, že jsme mohli všecko viděti, co bylo skryto v srdci. Když jsem pohlédl do svého srdce, objevil jsem tam skvrny a hned jsem se probudil. Když jsem později potkal Luciána, vypravoval jsem mu o vidění a řekl jsem mu, že skvrny, které hyzdily mé srdce, bylo mé chladné chování k Juliánovi.‘

„Naučme se, bratří milí, z toho, že se máme navzájem milovati a žíti v nejdokonalejší svornosti. Buďme již zde takoví, jací budeme na věky!“

Když byli vedeni k popravě, Montanus ještě před smrtí kázal: „Kdokoliv obětuje jiným bohům než pravému Bohu, zahyne!“

Potom byl sťat. Bylo to r. 259.

Vírou a láskou jsme spojeni se všemi svatými a se všemi věřícími na celém světě. Modleme se často s Pánem Ježíšem: „Bože, dej, aby všichni jedno byli!"

25. ÚNORA.

Církev a stát.

Felix pocházel ze slavného rodu Aniciů. Aniciové, vznešená a velmi bohatá rodina senátorská, patřili k prvním rodinám římským, které hned v dobách apoštolských přijaly křesťanství. Za svých mladších let zastával Felix duchovní úřad nižších svěcení; je zaznamenán jako levita a byl ženat. — Sv. Řehoř jmenuje ho ve svých knihách Rozmluv svým prastrýcem. (Dialog. kn. IV., hl. 16.) Když ovdověl, oddal se Felix úplně službě církevní, přijal vyšší svěcení a stal se pak farářem (kardinálem) kostela sv. Nerea a Achilea. Jmenoval se Felix, t. j. Šťastný, ale dočkal se nejedné zvěsti Jobovy. Když r. 483 zemřel svatý papež Simplicius, míchali se do volby nového papeže lidé nepovolaní. Městský prefekt Basil tvrdil, že ho zemřelý papež Simplicius prosil, aby k uvarování nepokojů nebyl nikdo zvolen papežem bez svolení prefektova. Také Odoakar, pán a král Italie, třebas arián, vydal rozkaz, kterým si chtěl zajistiti vliv na volbu papežskou. Římské duchovenstvo odmítlo nároky prefektovy, mařící svobodu volební, a prohlásilo rozkaz Odoakrův za neplatný, ježto nemá podpis některého z předešlých papežů, a laikům není dovoleno zasahovati do věcí úplně církevních. Chtějíce rychlou svobodnou volbou zameziti vliv prefektův a Odoakrův, zvolili římští voličové papežem Felixe.

Akacius, patriarcha cařihradský, klonil se k bludařům a pronásledoval katolíky. Když ho papež volal k odpovědnosti, Akacius škrtl v bohoslužebných knihách jméno papežovo, a nastal rozkol mezi církví východní a západní, který trval 35 let.

Císař Zeno se míchal do věcí víry a vydal rozkaz, zvaný Henotikum ve prospěch bludařů monofysitů. Papež odpověděl císaři: „Nejvyšší moc nad časnými věcmi je ti propůjčena i s povinností, abys vedení věcí duchovních přenechal těm, kteří jsou k tomu od Boha ustanoveni. Bude to i tvému panování prospívati, necháš-li Církev katolickou žíti svobodně podle jejích zákonů, zvláště když ti pomohla k vládě. Kde jde o věci Boží, učiníš k blahu říše jistě dobře, když svou císařskou vůli podrobíš podle nařízení Božího úřadu duchovnímu, když nauku víry, místo abys ji sám určoval, přijmeš od představených církevních a poslechneš náboženských předpisů, když přestaneš Církvi vnucovati zákony světské, které jsou na pohanu nebeského zakladatele Církve. Pamatuj, že činy našeho života podléhají odpovědnosti a že všichni se jednou objeviti musíme před soudem Božím!“

Ještě hroznější zvěsti docházely Felixa z Afriky. Tam pochopil vandalský král Hunnerich, jakou důležitost pro jednotu a upevnění říše má jednota náboženská, a jsa vyznání ariánského, chtěl donutiti tamější domorodé katolické obyvatelstvo k ariánství. Katolíci zůstali však ve své víře pevní, a byli proto strašně pronásledováni. Náměstí a ulice měst byly posety zmrzačenými mrtvolami věrných katolíků, tisíce jich bylo jako zvěř hnáno do vnitra afrických pouští, aby tam zahynuli hladem a žízní; biskupové byli vyváženi do vyhnanství na pusté ostrovy, zvláště na Korsiku, kde musili tesati dřevo do královských loděnic.

Doby prvokřesťanské se svou věrností u víře i se svými zázraky se vrátily. V africké Tipsale vyřezávali Vandalové kato-

líkům jazyky a katolíci mluvili bez jazyků, pějíce tím oddaněji chvály Ježíši, čím více ariáni božství Ježíšovo popírali.

V Italii měli katolíci i pod ariánským Teodorichem klid, teprve na konci svého života začal i Teodorich katolíky sužovati a pronásledovati. — Ke konci Felixova života rozpoutala se v Italii válka mezi Teodorichem a Odoakrem, papež se však již nedočkal smutného konce Odoakrova. Zemřel po vládě osmi let, 11 měsíců a 17 dnů dne 1. března 492.

„Hledej si pevnější dům!"

Byl to hrozný den 11. říjen 368. Ráno lidé ještě spali, najednou přišlo zemětřesení. Za několik vteřin byla zničena krása města; chýše chudých i paláce bohatých byly proměněny v zříceniny a pod nimi leželi lidé včera ještě veselí.

Jen několik se jich zachránilo; mezi nimi Caesarius, místodržitel v Bitynii, jenž měl vždy štěstí. V hloubi duše byl dojat. Již léta odkládal s obrácením a se křtem. Avšak v onom hrozném okamžiku, když se všecko kolem něho třáslo, jako blesk zasvitlo v jeho chvějící se duši poznání: Všecko pozemské pomine.

Když ho po dlouhých, bolestných hodinách vyprostili ze ssutin, rozhodl se: „Sbohem, světě! Chci si hledati jiný dům, který stojí na pevnějších základech a nemůže se zříti na věky."

Hned se dal pokřtíti, rozdal majetek svůj chudým a rozhodl se, že v samotě zasvětí život svůj Bohu.

Bůh přijal jeho oběť. Několik dní po křtu svatém Caesarius zemřel r. 369.

26. ÚNORA.

Mechtilda žila v 13. století v Durynsku. Jako sedmiletá navštívila s rodiči klášter cisterciaček v Rodersdorfu, kde její starší sestra Gertruda byla abatyší. Když se rodiče loučili, dí-

venka nechtěla se vrátiti domů a tak dlouho prosila, až ji rodiče nechali v klášteře.

Gertruda se domnívala, že její sestřička zůstala v klášteře jen z dětského rozmaru a že se brzy vrátí domů, když zakusí přísnost klášterního života. Proto ji nešetřila, musila jako ostatní sestry mlčet, poslouchat, pracovat, učit se, umrtvovat. Ale Mechtilda vytrvala. Učila se s radostí a brzy znala Písmo sv. a svaté učitele Církve tak jako nejstarší řeholnice. Jako osmnáctiletá směla se s ostatními sestrami přestěhovat do Helfty a složit sliby řeholní.

Sestry ji nazvaly „slavíček Kristův". Nejen pro její líbezný hlas, nýbrž i pro její veselou povahu. Nemohla nikoho viděti smutného. A při tom nikdo netušil, že koná potajmu tuhé pokání. Jen to bylo sestrám nápadné, že Mechtilda byla vždy zamyšlena, že při jídle nikdy nevěděla, co jí.

Mechtilda nikomu neprozradila, co se děje v jejím nitru, i když někdy u vytržení zapomněla, co se kolem ní děje. Raději pokorně vzala na sebe pokárání a trest, než aby řekla, co jí Bůh zjevil. Teprve r. 1291, když celý měsíc trpěla nesnesitelnými bolestmi hlavy a ještě větší vnitřní bezútěšností a najednou oplývala nevýslovným štěstím, zjevila pro útěchu druhých, co jí Bůh prokázal. Napsala svá vidění v „knize zvláštních milostí". Její srdce přetéká vděčností k svému Stvořiteli. Z vděčnosti činí pokání jako Maří Magdalena. Nikdy není bez bolestí, ale tyto bolesti jsou dobrovolnou účastí v utrpení Páně. Napsala: „Kdybych získala všechno své zdraví a všechnu sílu, kterou jsem kdy měla, nechtěla bych to, kdyby se to protivilo tvé vůli, nýbrž všechno, co ty chceš, abych s tebou chtěla, chci, ať je to radostné nebo protivné."

Když bděla na modlitbách, řekl jí Spasitel: „Nic mne tak netěší jako srdce lidské, ale jak málo lidí mi je daruje! Všeho mám přebytek, jen ne srdcí lidských."

Jednou světice celým srdcem toužila po Hospodinu. I sklonil se Spasitel laskavě k ní: „Rci mi, milovaná, čeho si přeješ? Hle,

kdykoliv toužíš po mně, přitáhneš mne v sebe. Mně můžeš dosáhnouti menší námahou než kteroukoliv jinou věc. Pouhou vůlí nic nemůžeš přitáhnouti k sobě ani ne nitku neb střepinu, mne však může člověk přitáhnouti k sobě pouhou vůlí, pouhým povzdechem.

Ještě výmluvněji mluvil Pán, když ji zval k sv. přijímání. „Kdyby člověk věděl, kolik spásy mu pochází z Těla Kristova, omdlel by radostí."

Jindy ji poučoval: „Jestliže někdo celý svůj život ztratil, zničil a promarnil, ale chce nyní všecko napraviti a znovu získati, ať často přistupuje k nejsvětější Svátosti. Tato Svátost obsahuje všecka dobra; tam nalezne člověk všecky poklady milosti."

Když se světice jednou modlila za osobu, která se zdráhala častěji choditi k sv. přijímání odpověděl jí Pán: „Čím častěji člověk mne přijímá, tím čistější bude jeho duše. Ten je čistější, kdo se častěji vodou umývá. A čím častěji někdo přijímá zbožně a hodně, tím více působím v něm a on ve mně, tím více se posvěcují jeho skutky. Čím horlivěji přijímá, tím hlouběji se ponořuje ve mne. Čím hlouběji někdo vnikne do mého božství, tím více se rozšiřuje jeho duše a tím více má podíl v mém božství, jako voda prohlubuje jámu tím víc, čím častěji padá na stejné místo."

Pokud Mechtilda žila v Helftě, byl klášter útočištem mnohých trpících duší. Od ní, od svaté řeholnice s milým úsměvem v očích, očekávali slovo, jehož by se mohli držet jako věčné blaženosti. A Mechtilda ráda pomáhala, kde jen mohla; dala

návštěvníkům jednu ze svých mistrných modliteb, které se opisováním šířily po celém dalekém okolí. Když umírala, bylo to asi r. 1299, opakovala častěji: „Ó dobrý Ježíši! Ó dobrý Ježíši!" S touto modlitbou na rtech vešla na den sv. Alžběty do ráje, kde s anděly pěje slávu svému Vykupiteli.

Sv. Otec Pius X. otevřel všem věřícím dokořán svatostánek. Každý může každého dne přistoupiti ke stolu Páně, když je ve stavu milosti a má dobrý úmysl. Z úcty k nejsvětější Svátosti zůstáváme od půlnoci lačni. Kolikrát nás Spasitel zval a očekával. Mohli jsme jíti, avšak zanechali jsme sv. přijímání z lenosti neb lidské bázně, z netečnosti. Jaká škoda! Jak často budeme ode dneška choditi k sv. přijímání?

27. ÚNORA. GABRIEL POSSENTI, VYZNAVAČ.

Příčino naší radosti, oroduj za nás!

Gabriel od Bolestné Matky jmenoval se dříve František Possenti. Narodil se 1. března 1838 v Assisi. Otec jeho byl tam starostou. Matka brzy zemřela. František byl veselý student. Chtěl se líbiti lidem. Šaty musily býti podle nejnovějšího střihu, střevíce podle módy, vlasy napuštěny voňavkou. Rád navštěvoval divadla, četl romány, miloval tanec a hudbu. Pro veselou povahu byl miláčkem společnosti a neříkali mu jinak než „veselý František" neb „malý tanečník".

Byl sice vznětlivé povahy a citlivý při pokárání, avšak při vší lehkomyslnosti byl pilný; také se rád modlíval a přistupoval pravidelně ke sv. svátostem. K chudým byl dobročinný. Zachoval čistotu srdce. Ano, když ho jednou chtěl zkažený člověk svésti ke hříchu, obrátil se dýkou proti němu.

Čtyřikrát již Bohu slíbil, že půjde do kláštera. Dvakrát v těžké nemoci; potom když se při lovu vlastní puškou poranil a byl by skoro přišel o život a konečně při náhlé smrti své sestry, kterou tolik miloval. Ale vždy znovu zapomněl, co slíbil.

Ve Spoletě byl slavný průvod s milostným obrazem Matky Boží. Mezi zbožnými ctiteli byl též František. Uviděl, jak Matka Boží na obraze obrací svůj zrak k němu, a ve svém nitru slyšel hlas: „Františku, svět není pro tebe, patříš do kláštera!“ Od tohoto okamžiku již neměl pokoje. Zevně se sice nic nezměnilo; zůstal veselým společníkem, nosil módní šaty, ale pod nimi kající pás.

Matka Boží pomáhala dále. Ještě téhož roku na svátek Sedmibolestné vstoupil do noviciátu k pasionistům. Byl si vědom své slabosti. Proto se hleděl rázně odloučiti ode všeho, co by mu připomínalo jeho minulý život. Když ho příbuzní chtěli navštíviti, prosil písemně otce, aby tomu zabránil.

Dokonalá byla jeho poslušnost. Když mu představení poroučeli, nechtěl slyšeti důvodu, proč tak činí. Říkával: „Bůh nežádá počet z toho, co činíme v poslušnosti.“

Při vší přísnosti neztratil své veselosti. Psal jednou svému otci: „Nemohu ani popsati spokojenost a radost, kterou cítím mezi těmito zdmi. Čtvrt hodinky před obrazem nejbl. Panny, naší Těšitelky, nezaměnil bych s rokem plným světských rozhovorů a radovánek.“

Jeho vnitřní štěstí bylo dokonalé a trvalé, neboť bylo ovocem stálého vnitřního boje. Cítil-li náklonnost k některým lidem, hleděl se jim vyhýbati, tím však laskavější byl k těm, proti nimž cítil odpor. Jelikož v každém člověku viděl Krista, prokazoval každému nejen lásku, nýbrž i úctu. Nesoudil žádného, i když jeho špatnost byla zjevná. Řekl jednou: „Třikrát jsem soudil a třikrát jsem padl do téže chyby, kterou jsem odsuzoval!“

Jeho zásada byla: „Dokonalost nezáleží v tom, že vykonáváme skutky veliké a mimořádné, nýbrž v tom, že vykonáme povinnosti nám předepsané dobře. Cena našich skutků závisí úplně na našem vnitřním smýšlení a na dobrém úmyslu, s kterým je konáme."

Stále žil v přítomnosti Boží. Občas tuto vzpomínku na Boha přítomného obnovil střelnými modlitbami. Rád rozjímal o utrpení Páně a jeho přebolestné Matky. Rád by byl chtěl z lásky k nim činiti veliké skutky pokání. Avšak představení mu zapověděli veškeré mimořádné přísnosti. Proto hleděl aspoň v malič. kostech přinášeti oběti.

Neobyčejná byla jeho láska k chudým. Sklon k tomu byl u něho už od dětství. Když jako chudý řeholník nemohl chudým dát almužnu, řekl jim aspoň několik vlídných slov a pomodlil se za ně Zdrávas Maria, aby jim Matka Boží vzbudila dobrodince. Domů psal: „Chcete-li být spaseni, dávejte almužny chudým, kteří zastupují Ježíše Krista!"

Jako sv. Alois zemřel i Gabriel ve věku 24 let. Tím se vyplnilo jeho nejvroucnější přání. Obával se, že by mohl v pozdějším věku ochabnouti ve službě Boží. Bolesti své nemoci snášel s hrdinskou láskou. Světnička nemocného stala se školou ctností pro celý klášter. Po zaopatření prosil o drahý obraz Matky Bolestné s křížem. Dali mu jej a on jej radostně políbil. Pak jej položil na prsa a obrátiv zrak k nebi, řekl: „Ó Matko moje, pojď rychle!" a tak pln radosti zemřel bez smrtelného zápasu 27. února 1862.

28. ÚNORA.

Myšlenky lidské a plány Boží.

V městě Antiochii v Syrii žili koncem čtvrtého století zlatník Andronikus a jeho manželka Athanasia v šťastném manželství. Byli bohabojní, štědří k chudým a přívětiví ke všem.

Proto je všichni měli rádi. Bůh jim daroval dvě děti: chlapečka a děvčátko. Již nic jim nechybělo k úplnému štěstí a byli svému Bohu za to vděčni.

Avšak pravá ctnost musí býti zkoušena ohněm. Když žili dvanáct let šťastně, onemocněly jim náhle obě děti prudkou horečkou. Otec ve své úzkosti o život dětí spěchal do kostela. Modlil se tam se vší vroucností duše, aby Bůh odňal od nich tento kalich utrpení, je-li to jeho svatá vůle. K poledni se vracel z kostela domů. Již zdaleka slyšel nářek a pláč. Když vstoupil do domu, viděl, co tušil: obě děti byly mrtvé.

Andronikus přijal tuto ránu jako křesťanský muž. Řekl jako kdysi Job: „Hospodin dal, Hospodin vzal, budiž jméno Páně pochváleno!" Ale jeho žena byla bolestí bez sebe; chtěla si vzíti život a křičela hlasitě: „Chci umříti se svými dětmi!"

Děti byly pochovány; biskup a kněží i městská rada a mnozí občané přišli na pohřeb. Bolest matky byla však stále ještě veliká. Zhroucená matka se nedala odvésti od hrobu; ještě o půlnoci tam klečela, plakala a modlila se.

Ukázal se jí svatý mučedník Julián a řekl: „Proč nenecháš mrtvé na pokoji?" — Athanasia odpověděla: „Pane, nehněvej se na mne, neboť jsem velice zarmoucena; měla jsem jenom tyto dvě děti a teď mi obě najednou zemřely." — Světec řekl: „Proč tak příliš pláčeš? Nebylo by lépe, kdybys plakala nad svými hříchy? Neboť o tvoje děti je postaráno." — Toto slovo bylo jako jasné světlo pro duši ženy. Jako by její srdce bylo znovu stvořeno, řekla: „Ano, jestliže moje děti žijí v nebi, není třeba, abych je oplakávala."

Světec odešel. Athanasia se tázala kostelníka, kdo byl onen kněz, který s ní mluvil. Teď teprve poznala, že se jí sv. Julián zjevil.

V duši ženy dozrálo rozhodnutí, na které již dříve kdysi myslila: Prosila svého muže: „Dovol mi, abych šla do kláštera." Andronikus odpověděl: „Zkus to jeden týden, potom uvidíme, co bude dále." — Athanasia tak učinila a rozhodla se vstoupiti

do kláštera. Jenom chtěla ještě putovati do Jerusalema. Proto prodali všecko; z utržených peněz založili nemocnici, otrokům dali svobodu a navštívili svatá místa. Potom cestovali do Egypta. Andronikus byl přijat do velikého kláštera poustevníků, jménem Laura; Athanasia se dostala do kláštera ženského.

Když oba krátce po sobě zemřeli, jistě jejich děti s jásotem je přivítaly u brány nebeské. Kdyby jim Bůh byl nechal obě děti, kdo ví, co by z nich bylo. Kdo ví, zdali by nebyly zahynuly a duše rodičů s nimi. Jak dnes Athanasia na věčnosti jinak smýšlí, než tehdy u hrobu svých dětí!

Bůh to míní s námi vždycky dobře, i když na nás posílá neštěstí.

BŘEZEN

1. BŘEZNA.

„Protivník váš obchází . . .“

Dobroslava byla samaritánka. Řecky slula Eudoxie. Byla to dívka obdařená neobyčejnými dary ducha a krásou těla. Avšak právě tyto dary bývají často dívkám příčinou pádu. Dobroslava stala se marnivou a lehkovážnou. Ponenáhlu upadla do nejhorších neřestí. Aby mohla tím bezuzdněji žíti, učinila to, co činí i dnes mnohé dívky; odebrala se do velkoměsta Balbeku (Heliopole) v Syrii. Tam žila hříchu. Bůh však i hříšníkům dává milost, aby se obrátili, a podivuhodné jsou jeho cesty.

Svatý poustevník Jermán zavítal jednoho dne do Balbeku a ubytoval se v domě svého příbuzného, právě vedle domu, v němž přebývala Dobroslava. Po půlnoci vstal Jermán, aby se podle zvyku svého modlil a zpíval žalmy. Potom si četl hlasitě o hrozných trestech pekelných a o radostech nebeských. Dobroslava zvědavě naslouchala a druhého dne ráno vzkázala neznámému muži, aby přišel k ní. Jermán neznaje ji, přišel do příbytku jejího. Eudoxie se tázala: „Jakého stavu jsi? Jaký život

vedeš? A proč jsi v noci tak hlasitě mluvil? Četl jsi podivuhodné věci. Jakživa jsem něco podobného neslyšela." Jermán jí vysvětlil modlitby, obsah čteného Písma sv. a mluvil o věčných pravdách víry, o věčné odměně a věčném trestu. Eudoxia se zhrozila. Jermán se jí tázal: „Odkud pocházíš? Máš muže? Odkud máš své jmění?" Eudoxia mu odpověděla a tázala se: „Myslíš, že bohatství je u Boha ošklivostí?" Jermán odpověděl: „Bohatství samo o sobě ne; pouze bohatství, jehož kdo nesprávně nabyl neb špatně užívá, jen toto bohatství je u Boha ošklivostí." Eudoxie namítala: „Ale vždyť dávám ze svého bohatství almužny." Jermán na to: „Bohatství tvé je získáno hříchem." — Plačíc Eudoxia zvolala: „Běda mně, jsem tedy zavržena, neboť jsem žila podle těla. Pověz mi, není prostředku, abych unikla pekelnému trestu?" Světec odvětil: „Jestliže se celým srdcem obrátíš k Bohu, je milosrdný a odpustí ti hříchy pro Ježíše Krista, svého Syna; neboť on ho vydal ke spáse hříšníků." — „Co mám činiti?" — „Je třeba pokání, víry a křtu; přestaň hřešiti, dej se poučiti ve víře a křtem svatým ti budou odpuštěny hříchy!" Dobroslava tak učinila a byla pokřtěna. Opravdu se obrátila k Bohu celým srdcem. Svoje jmění odevzdala biskupovi pro chudé. Otroky své propustila a řekla jim: „Následujte mne; dávala jsem vám příklad hříchu, chci vám nyní také dáti příklad pokání."

Pohrdala rozkošemi světskými, živila se těžkou prací, postila a modlila se v chudičkém svém příbytku.

Po letech přišel sv. Jermán opět a shledav ji v dokonalosti utvrzenu, odvedl ji do samoty na poušť, aby tam pokání své dovršila. Avšak jeden z bývalých společníků chtěl ji zase přivésti k starému hříšnému životu. Oblekl se v roucho mnišské, šel k sv. Jermánovi, padl před ním na kolena a prosil, aby ho přijal mezi poustevníky. Světec ho zrazoval, že život ten bude pro něho příliš obtížný. Mládenec však odvětil: „Příklad známé hříšnice Dobroslavy mi dodává důvěry a doufám, že jejím napomenutím a příkladem naleznu síly, abych přemohl všecky obtíže."

Světec věřil těmto krásným slovům a zavolal Dobroslavu. Ta však, Bohem osvícena, poznala ošemetný úmysl jeho a tak ho pokárala, že leknutím padl mrtev k zemi. Na její modlitbu však Bůh ho vzkřísil k životu a jinoch se nyní dal opravdu na pokání.

Ale jiní záletníci obžalovali Eudoxii u císařského náměstka Aureliána, že je křesťankou a že má veliké jmění. Náměstek poslal biřice k ní, ale ti žádné bohatství nenalezli. Nástupce Aureliánův Vincenc ukrutně pronásledoval křesťany. Obával se však povstání lidu, kdyby oblíbenou kajícnici soudil a usmrtil, proto ji dal tajně polapiti a beze všeho vyšetřování mečem popraviti r. 114.

2. BŘEZNA. BLAHOSLAVENÁ ANEŽKA PŘEMYSLOVNA, PANNA.

Blažená chudoba.

Anežka Přemyslovna, dcera českého krále Přemysla Otakara I. a jeho druhé manželky Konstancie, jež byla dcerou uherského krále Bely, narodila se v Praze 20. ledna 1206. Třikrát unikla jhu stavu manželského. Podle zvyku tehdejší doby byla Anežka, jsouc tříletá, zasnoubena polskému vévodovi Boleslavovi a dovezena na výchovu do kláštera cisterciensk ých panen v Třebnici. Nenadále zemřel její snoubenec, proto byla odvezena do Doxan. Tu požádal Jindřich, syn německého císaře Bedřicha II., o její ruku. Král Přemysl Otakar vypravil Anežku na dvůr rakouského vévody Leopolda na výchovu. Ale vévoda nabídl Jindřichovi svou vlastní dceru, což urazilo českého krále tak, že začal r. 1226 válku s Leopoldem. I německý císař Bedřich II. žádal o její ruku. Anežka však prosila papeže o pří-

mluvu a na jeho zakročení Bedřich upustil od sňatku. Postavila špitál sv. Františka pro chudé nemocné a položila základ budoucího slavného českého řádu křižovníků s červenou hvězdou. Sama vstoupila do kláštera klarisek dne 11. listopadu 1234.

Když opustila bohatství královské a zvolila si chudé roucho nejchudších sester sv. Františka, zvolala radostně: „To je to, po čem dávno celým srdcem toužím."

Anežka říkávala svým sestrám: „Chvalte Hospodina, že vedeme chudý život! Zachováme-li chudobu, Bůh neopustí nás za časů zlých."

Jednou, když byla Anežka nemocná, toužily sestry, aby jí mohly dáti aspoň rybičku, ale neměly. To bylo kruté pro sestry, jež bydlely na břehu řeky oplývající rybami. Byly proto velmi smutné. Ale Anežka se usmála, zvedla ruce k nebi a děkovala Bohu za to, že jim dovolil snášet takovou chudobu. Vtom se ohlédla k vrátnici. Vrátná vstoupila a oznamovala, že na okénku leží množství chutně upravených rybiček; kdo by je tam byl položil, nevěděla. Jak se Anežka radovala a děkovala Bohu za to, že sestry posílil ukázav jim, že posílaje takovou chudobu, přece jich neopouští.

Jindy, když měly jíti ke stolu, sestra, jež měla chudý stůl na starosti, přišla oznámiti „starší sestře", že je v celém klášteře jen jeden chléb pro všechny sestry. Bylo to v roce velikého hladu v Čechách. Sestry nevycházely z kláštera, aby prosily o almužnu. Tak se stávalo, že dobrodinci zapomněli na chudé sestry na Františku. I prosila sestra Anežku, aby se modlila k Bohu, jenž sytí ptáky a šatí lilie polní. Ještě když mluvila, vstoupila sestra vrátná, oznamujíc, že na okénku jejím je položeno množství bílých chlebů, takže se všechny sestry mohou nasytiti.

Čtyřicet let žila Anežka v klášteře jako anděl strážný národa českého. Tišila rozbroje a sváry, byla moudrou rádkyní svému bratru Václavu I. Zasahovala často jako prostřednice a zabraňovala válkám. I Přemysl Otakar II. byl své tetě z celé duše oddán. Po jeho nešťastné smrti, kdy česká země byla nelítostně

pleněna, byl klášter obléhán zástupy chudiny, která hladem a morem ničena hledala zde poslední záchranu.

Anežka zemřela ve věku 77 let 2. března 1292, oplakávána celým národem.

3. BŘEZNA.

Buď — anebo.

Marinus sloužil jako důstojník v římském vojsku v Cesareji. Měl býti povýšen na kapitána. Avšak jiný důstojník, který také chtěl dosíci tohoto vyznamenání, žaloval na Marina, že je křesťan a neobětuje císaři. Proto nemůže podle zákonů římských míti tak vysoké důstojnosti.

Ihned byl Marinus postaven před soud. Výslech byl krátký. Soudce se tázal důstojníka, jakého je náboženství. Otevřeně vyznal Marinus, že je křesťan; tu mu dal soudce tři hodiny na rozmyšlenou. V této době se měl rozhodnouti, zdali chce obětovati císaři a tak se státi kapitánem, nebo umříti jako vlastizrádce.

Když Marinus vystoupil ze soudní síně, potkal jako řízením Božím svého biskupa Theotekna. Tomu vypravoval, co se právě událo. Zbožný biskup zavedl mladého důstojníka do kostela k oltáři. Tam otevřel knihu evangelií. Odhalil trochu důstojnický plášť Marinův, že bylo viděti jeho meč. Potom řekl vážně a důstojně: „Marine, hle, zde je tvůj meč a zde je evangelium, ty stojí proti sobě. Jednoho z obou se musíš zříci, buďto Krista neb císaře!“

Marinus vztáhl pravici svou, dotkl se uctivě svaté knihy a řekl: „Evangeliu zůstanu věrný, pro Krista chci zemříti!“ — Biskup požehnal zdatnému bojovníku Kristovu a povzbudil ho slovy: „Nuže, drž se pevně Boha. On ti dá sílu, abys dosáhl toho, pro co ses rozhodl. Jdi v pokoji!“

Na ulici volal hlasatel jméno Marinovo, neboť lhůta tří hodin uplynula. Rychlým krokem spěchal vyznavač Kristův k soudu.

Když se ho soudce tázal, jak se rozhodl, vyznal opět, že je křesťan, a tentokrát s větší radostí než před třemi hodinami. Byl okamžitě sťat. Bylo to r. 272.

Mnozí katolíci se domnívají, že mohou sloužiti Bohu i světu. Kristus však řekl: „Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti.“ (Mat. 6, 24.) a „Kdo není se mnou, proti mně jest.“ (Luk. 11, 23.) Musím se rozhodnout i já. Nechci se rozhodnouti pro svět, který musím jistě jednou opustiti a který mne snad opustí ještě dříve, nýbrž chci se rozhodnouti pro Krista, jenž jednou bude mým soudcem.

Mateřskost.

Kunhuta narodila se r. 980 jako dcera lucemburského hrabětě Sigfrida a manželky jeho Hedviky. Vstoupila do manželství s bavorským vévodou, pozdějším císařem Jindřichem. Hlavní rys její povahy je mateřskost. Jakmile se stala vévodkyní, pátřila celá lidu, který se mohl na ni obrátiti s každou prosbou. Doprovázela svého manžela na všech jeho cestách, i válečných výpravách, ne ze zvědavosti, nýbrž aby všude pomáhala, aby hojila rány způsobené válkou, aby zabránila nepravostem. Bylo by pro ni pohodlnější vládnout doma a vyhýbat se obyčejnému lidu. Ona však viděla ve svém vysokém postavení svatou povinnost býti svědomím císařovým a strážným andělem lidu. Proto se nedala odstrašit ani nepřízní počasí, ani útrapami válečných výprav.

Jindřich nebyl tehdy ještě světcem. Stálo to Kunhutu nemálo námahy mírniti jeho prudkou povahu. Že Jindřich neviděl svůj cíl v bojích o moc, nýbrž v zajištění míru a konání sociální spravedlnosti, je zásluhou Kunhuty.

Na svých cestách poznala nejen tělesnou, nýbrž i duševní bídu lidu. Viděla, že biskupové, dosazení vlivem světských vrchností, byli často nehodní; přispěla k obnově církevního života tím, že jejím vlivem byli dosazováni zbožní a učení biskupové.

Když r. 1024 Jindřich zemřel, odešla Kunhuta do kláštera. V klášteře žila pokorně a přísně, v ničem se nelišíc od ostatních sester. Když ležela na smrtelném loži, pozorovala, že řeholnice jí chystají drahocenný rubáš, zlatem protkaný. Řekla: „Odneste tento šat! V drahocenném rouchu zasnubovala jsem se snoubenci smrtelnému, v řeholním pak rouchu Snoubenci nebeskému."

Zemřela 3. března 1040.

4. BŘEZNA. KAZIMÍR, VYZNAVAČ.

Buďte druhým Kristem!

Kazimír narodil se r. 1458 v Krakově jako syn krále Kazimíra IV. z rodu jagellonského a Elišky, dcery německého císaře Albrechta II. Byl z rodu vznešeného, více ho však těšilo, že je dítkem Božím a že k Bohu smí se modliti: „Otče náš!"

Nejraději rozjímal o Spasiteli pokolení lidského, jak na hoře Olivetské trpěl smrtelnou úzkost za nás a jak umíral na kříži. Také rád se klaněl přítomnému ve Svátosti oltářní. Když viděl obraz ukřižovaného Spasitele, proléval hojné slzy a bolestí skoro omdléval.

Již jako dítěti byla mu modlitba a návštěva nejsvětější Svátosti největší radostí. Když jednou vykonal velmi dobře své úlohy, řekl mu učitel: „Protože ses tak pilně učil, můžeš si žádati něco, co by tě těšilo." Na to odpověděl mladý královic: „Tak bych si přál, abych mohl o hodinu déle zůstati v kostele."

Jednou, když se již dlouho modlil v kostele, jeho vychovatel Dlugoš mu řekl: „Bylo by již na čase dopřáti si nějakého zotavení.“ Kazimír odpověděl s úsměvem: „Má radost je v Bohu, před jeho oltářem ho nalézám a tam získávám více útěchy a zotavení než jakoukoliv hrou a zábavou.“

Z rozjímání o Bohu a Spasiteli mu vzrostla láska k němu, z lásky touha následovati ho. Proto miloval chudé jako otec, rozdával jim všecky důchody své a sloužil jim osobně. Ujímal se zvlášť horlivě poddaných, nevinně od pánů utiskovaných, přednášel stížnosti jejich před soudy, hájil jich a dopomáhal jim ke spravedlnosti, nic nedbaje hněvu nespravedlivých boháčů. Když mu vytýkali, že zapomíná na svou královskou důstojnost, odvětil: „Ještě daleko nejsem tak vznešený král jako Ježíš Kristus, Syn Boží, a ten sestoupil se svého nebeského trůnu a snížil se k nám lidem, stav se chudým, aby nás obohatil; slovem a příkladem poučil nás, že kdo chudým slouží, jemu slouží.“

Protože miloval Ježíše Krista, miloval též jeho přesvatou Matku. Složil jí k poctě překrásný chvalozpěv: „Omni die dic Mariae“, t. j. Každého dne pěj Marii chvály, duše moje. Když za 120 let po jeho smrti byl otevřen jeho hrob ve Vilně pod oltářem Matky Boží, byl nalezen na prsou jeho neporušeného těla opis tohoto hymnu jeho vlastní rukou.

Pohrdal přepychem a pohodlím, nosil pod svrchním oděvem žíněné roucho. K chudým lidem byl dobročinný; ujímal se poddaných i před soudem. Zemřel 4. března r. 1484.

Lucius, syn římského občana Porfyria, byl asi 25. června r. 253 zvolen nástupcem papeže Kornelia. Svatý Cyprián ho líčí jako biskupa mírumilovného a milosrdného k odpadlým. Mnozí křesťané si totiž dali od úřadů potvrdit, že učinili zadost požadavkům císařským. Tím sice nezapřeli úplně svou víru, ale Církev jejich jednání odsoudila a musili činiti pokání. Lucius zmírnil přísné tresty pro tyto vinníky, a tak milosrdenstvím jim pomohl k povstání a k novému svatému životu.

Císařské rozkazy proti křesťanské víře ještě nebyly odvolány, ale nezastavily Církev v jejím postupu. Naopak vzbudily i v pohanech soucit s pronásledovanými. Luza ještě křičívala: „Křesťany lvům!“, ale hlasy ty pomalu umlkaly. Moudřejší lidé poznávali křesťany lépe a lépe a reptali proti popravám svých spoluobčanů, s kterými jinak pokojně žili a jejichž dobrého příkladu si vážili. Četné odpady byly nahrazovány četnějšími křty pohanů, vstupujících do Církve.

Lucius byl poslán do vyhnanství, ale císař Gallus nebo jeho nástupce Emilián dal mu milost. Po svém návratu do Říma ujal se opět správy Církve, což však netrvalo dlouho, neboť již r. 254 dne 5. března zemřel.

5. BŘEZNA.

„A buďte vděčni!“

O sv. Gerazimovi, jenž byl poustevníkem v Palestině, vypravuje legenda, že jednoho dne, když šel podél Jordánu, viděl lva, který bolestně řval a nemohl stoupnouti na jednu nohu. V noze byl trn a rána se podbírala. Stařec vytáhl trn z nohy, vyčistil ránu, obvázal ji a chtěl jíti dále svou cestou. Avšak lev, vida, že je mu pomoženo, nechtěl opustiti svého dobrodince, nýbrž ho doprovázel, kamkoli šel, jako věrný pes, takže se tomu stařec velice divil.

Když konečně Gerazim r. 475 zemřel a byl pochován, lev

nebyl přítomen. Za nějakou dobu přišel a hledal dobrodince; když mu dali pokrm, nepřijal nic, nýbrž vytím dával najevo, že touží po zemřelém.

Opat zavedl tedy lva k hrobu sv. Gerazima, poklekl tam, modlil se a plakal. Když to lev viděl, také dával najevo svou bolest, neodešel od hrobu, nýbrž ulehl tam a skonal.

Tolik vypravuje legenda a je napsána k našemu zahanbení. Jsme-li nevděční — a kdo z nás by mohl říci, že nikdy nebyl nevděčný — jsme-li nevděční, snižujeme se pod nerozumnou tvář.

Gerazim zemřel r. 475.

6. BŘEZNA. PERPETUA A FELICITA, MUČEDNICE.

Pronásledování za císaře Septimia Severa, zahájené r. 202, patřilo k nejkrvavějším. Nejkrutěji postihlo Alexandrii v Egyptě a prokonsulární Afriku. Současný spisovatel křesťanský Tertullián líčí hrůzy tohoto krvavého běsnění v Africe. Klement Alexandrijský píše, že denně bylo vidět křižování a upalování křesťanů.

Mezi mučedníky africkými velebí staří spisovatelé obzvláště dvě hrdinné matky kartaginské, **Perpetuu a Felicitu**. Svatý Augustin mluví o nich se zvláštním obdivem a Církev připomíná památku jejich po pozdvihování při každé mši svaté, vzývajíc Pána, aby nás ve společenství jejich přijmouti ráčil.

Vivia Perpetua byla urozená, dvaadvacetiletá paní a matka kojence. Pocházela ze vznešených kruhů kartaginských a měla na živu oba rodiče i dva bratry. Byla horlivou katechumenkou. **Felicita** byla rovněž mladistvá matka stavu služebného a při-

pravovala se též ke křtu svatému. Za pronásledování byly obě jaty se třemi katechumeny Revokatem, Saturninem a Sekundulem, k nimž se potom přidal dobrovolně ještě Satur (Satyrus).

Zprávy o jejich umučení napsala dílem Perpetua sama den před svou smrtí, dílem pocházejí od křesťanů, kteří při mučení byli přítomni.

Perpetua píše: „Když jsme byli ještě s biřici, nepřestával otec můj mne přemlouvati, abych odpadla. Řekla jsem mu: ‚Vidíš zde tento džbán?‘ Řekl: ‚Vidím.‘ Na to jsem se tázala: ‚Můžeš-li tomu říkati jinak, než čím jest?‘ On řekl: ‚Ne.‘ — ‚Tak ani já nemohu jinak říci, než že jsem křesťanka.‘ Otec tímto slovem rozhněván vrhl se na mne, jako by mi chtěl vyloupnout oči. Avšak jenom mne trápil a odešel přemožen.“

Ve vazbě byli všichni uvěznění pokřtěni. Žalář, v němž byli křesťané uvězněni, byl hrozný; nebylo v něm ani světla, ani vzduchu, takže vězňové sotva mohli dýchati. K tomu trpěli nesnesitelným horkem a surovostí vojínů. Dva jáhnové Tertius a Pomponius podplatili stráž, aby křesťanům dovolila denně se zotavit na čerstvém vzduchu.

Perpetua pokračuje ve své zprávě:

„Po několika dnech roznesla se pověst, že budeme vyslýcháni. Přišel z města otec, zármutkem celý zlomený. Řekl: ‚Dcero, ustrň se nad mými šedinami! Ustrň se nad svým otcem, jsem-li hoden slouti otcem tvým. Hle, těmato rukama jsem tě dochoval do kvetoucího věku tvého a miloval jsem tě nade všecky bratry tvoje, nevydávej mne tedy lidem k pohanění!‘ Tak mluvil ve své otcovské lásce. Líbal mi ruce, padl mi k nohám a s pláčem mi již

neříkal dcero, nýbrž paní. Bolel mne osud otce mého, že se on jediný z celé mé rodiny nebude těšiti z mého utrpení."

„Když jsme druhého dne byli právě u snídaně, byli jsme narychlo odvedeni k výslechu. Zpráva o tom hned se rozšířila v sousedství a sešlo se mnoho lidu. — Brzy přišel zase otec s mým dítětem, stáhl mne o stupeň dolů a řekl: ‚Pros o milost, smiluj se nad dítětem svým!' A prokurátor Hilarián, jenž tehdy byl soudcem ve věcech hrdelních, řekl: ‚Ušetři přece šedin otce svého, šetř tohoto nemluvňátka a obětuj za blaho císařovo!' Odpověděla jsem: ‚To neučiním!' Tu otázal se Hilarián: ‚Jsi křesťanka?' A poněvadž otec mne chtěl stáhnouti s lešení, byl na rozkaz Hilariánův shozen dolů a holí udeřen. Bolelo mne to, jako bych sama byla udeřena. Potom soudce nás odsoudil, že budeme předhozeni šelmám."

Felicita byla tehdy ve stavu požehnaném. Když nastával slavný den veřejných her, rmoutila se, že nebude moci společně s ostatními mučedníky zemříti, neboť římské zákony nedovolovaly popraviti takové ženy. I ostatní vězňové želeli toho, že nebudou tak dobrou sestru míti za společnici a modlili se tři dny za ni. A hned po modlitbě přišly bolesti. Když v bolestech hlasitě sténala, řekl jí žalářník: „Když nyní tak naříkáš, co si počneš, až budeš předhozena dravé zvěři?" Felicita odpověděla: „Co nyní trpím, sama trpím, tam však bude ve mně trpěti jiný za mne, neboť i já pro něho trpěti budu."

Konečně nadešel mučedníkům slavný den vítězství. S jasnou tváří vyšli ze žaláře a ubírali se do zápasiště na smrt. Perpetua vcházejíc do závodiště prozpěvovala Kristu Pánu. Ostatní zvolali k soudci: „Dnes soudíš nás ty, jednou však souditi bude tebe Bůh." Byli za to zbičováni. Radovali se však, že tak směli s Ježíšem trpěti.

Potom pustili na ně šelmy. Na Perpetuu a Felicitu pustili divokou krávu, která je porazila a po zemi vláčela. Perpetua upadla na bok. Vidouc, že roucho její na jedné straně bylo roztrženo, urovnala si je cudně, jsouc více pamětliva studu, než bo-

Bl. Anežka

lesti. Potom podala Felicitě k zemi stržené ruku a pomohla jí vstáti.

Obě světice byly odvedeny k bráně. Perpetua se ohlížela a k údivu všech se tázala: „Kdy budeme předhozeny oné krávě?" Když slyšela, že se to už stalo, nevěřila, až jí ukázali známky utrpení na těle a na šatech.

Nakonec byly mečem usmrceny. Mladý neobratný kat bodl Perpetuu nemotorně do žeber. Svatá mučednice vykřikla bolestí, hned však se vzpamatovala, uchopila ruku katovu a přiložila meč na svoje hrdlo. Bylo to r. 202 neb 203.

Zpráva o mučednictví tomto se začíná slovy: „Příklady víry byly napsány, aby čtením těchto věcí *Bůh byl ctěn a člověk posilněn.*"

7. BŘEZNA. TOMÁŠ AKVINSKÝ, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE.

„Kdo se ponižuje . . ."

Tomáš Akvinský se narodil r. 1226 na hradě Akvino v Kalabrii blízko Monte Cassina. Když mu bylo pět let, byl dán do kláštera montecassinského. Vysoké učení konal v Neapoli. Tam se mu zhnusila znemravnělost mládeže a zatoužil po životě řeholním. Slyšel o novém přísném řádu svatého Dominika a hlásil se tam. Příbuzní to považovali za hanbu a vzpírali se tomu. Proto dominikáni poslali Tomáše do Paříže. Avšak na cestě byl od svých bratrů Landulfa a Rinalda polapen a na hradě Roccasecca uvězněn. Všemi možnými způsoby ho hleděli odvrátit od života řeholního. Když nic nepomohlo, poslali k němu nestoudnou ženštinu, aby ho svedla. Tomáš však vzal rychle hořící poleno z krbu a dorážel na svůdkyni, že polekaná utekla.

Po osmnáctiměsíčním žalařování spustil se s pomocí sester v koši z okna a uprchl do Neapole, kde složil řeholní sliby r. 1245. Pak byl poslán do Kolína nad Rýnem. Tam byl žákem sv. Alberta Velikého. Protože málo mluvíval, měli ho spolužáci

za hloupého a dali mu přezdívku: „Němý vůl.“ Jeden ze spolužáků měl soustrast s ním, a nabídl se mu, že s ním zopakuje, co bylo probráno ve vyučování. Pokorně Tomáš nabídku přijal. Když však ochotný „učitel“ jednou nemohl dál, Tomáš mu laskavě pomohl a vše tak jasně vysvětlil, že se „učitel“ stal učedníkem, a od té doby chodil ke světci pro vysvětlení, když něčemu nerozuměl.

Když již Tomáš byl znám jako nejslavnější učenec, přišel do kláštera cizí bratr, a prosil představeného o nějakého průvodce do města. Představený řekl: „Řekněte prvnímu bratru, kterého potkáte v domě, aby šel s vámi.“ Bratr potkal svatého Tomáše a řekl mu: „Milý bratře, převor si přeje, abyste šel se mnou do města.“ Tomáš ihned sklonil hlavu na znamení poslušnosti a šel. Jelikož sv. Tomáš byl silnější, nemohl tak rychle za bratrem a byl za to nejednou kárán. Pokorně prosil o prominutí.

V městě se divil dobrý bratr, že všichni občané s tak velikou úctou pozdravují jeho průvodce. Když se dověděl, koho si to vzal za sluhu, prosil za odpuštění. Tomáš však odmítl řka: „Poslušnost dává pravý poměr k Bohu. Člověk podrobuje se člověku pro Boha. Neboť Bůh se snížil k člověku pro člověka.“ —

Jeho první životopisec Bernard Guidonis o něm píše: „Každého člověka měl za tak nevinného, jako byl on sám. Viděl-li však, že někdo ze slabosti zhřešil, oplakával cizí hřích jako svůj vlastní. — Před každou duševní prací oddal se modlitbě a prosil za osvícení shůry. — Prosil jenom o to, co se Bohu líbilo.“

Tomáš vynikal učeností. Jeho spisy jsou trojího druhu: Výklady Písma sv., spisy filosofické a spisy bohovědné. R. 1265 za-

čal pracovati o svém hlavním díle: „Summa bohovědná“, v němž shrnul všecky výsledky svých bádání. Je to soubor věrouky a mravouky, nejvelkolepější systém křesťanského světového názoru. — S vědou spojil vroucí zbožnost. Složil hodinky pro svátek Božího Těla. Jako nejlepší prostředky k dosažení pravé moudrosti doporučoval modlitbu, rozjímání, půst a kající skutky. Řekl: „Před oltářem a pod křížem jsem se více naučil nežli ze všech knih.“

Na konci svého života mohl říci: „Všecko, oč jsem Boha prosil, jsem dostal: Předně, aby nikdy nezřízená náklonnost k věcem časným a světským mi nezkalila čistotu úmyslu a nezeslabila mou sílu. Potom, aby Bůh nikdy nedopustil, abych byl povýšen k nějaké církevní hodnosti a tak nucen opustiti skromný stav řeholní.“

Neúnavná práce vyčerpala tělesné síly světcovy. Koncem r. 1273 pociťoval, že se mu smrt blíží, proto odložil pero a začal se připravovat na smrt. Zatím však byl pozván papežem Řehořem X. k všeobecnému sněmu do Lyonu. Ač chorý, poslechl a dal se na cestu. Když se mu přitížilo, uchýlil se do cisterciáckého kláštera Fossanuova, přijal svaté svátosti umírajících a 7. března 1274 vydechl svou andělskou duši.

Legenda vypravuje, že Tomáš, jsa kdysi před křížem pohřížen do modlitby, zaslechl s kříže slova Páně: „Dobře jsi o mně psal, Tomáši! Jaké odměny za to žádáš?“ Tomáš odpověděl: „Žádné jiné než tebe samého.“

8. BŘEZNA. JAN Z BOHA, VYZNAVAČ.

„Láska všecko snáší.“

(1. Kor. 13.)

Jan Boží, příjmením Dindad, narodil se r. 1495 v Montemoru v Portugalsku z chudých nábožných rodičů. Když mu bylo 8 let, přišel k jeho rodičům cizí španělský kněz a prosil o noc-

leh. Přijali ho. Poutník vypravoval o svých cestách a líčil krásu města Madridu tak živými barvami, že se chlapec rozhodl potají utéci z domu a s poutníkem jít do dalekého světa. Matka zármutkem onemocněla a umřela, otec později vstoupil do kláštera Menších bratří. Jan ve světě neměl štěstí. Zrádný poutník ho opustil. Na štěstí se ho ujal jistý šafář v Orepese v Kastilii a přijal ho za pasáka. Osvědčil se tak, že mu hospodář svěřil správu ovčína a nabídl mu svou dceru za manželku. Jan návrh odmítl a dal se na vojnu. Ani tam neměl štěstí. Jednou spadl s koně a poranil se. Kamarádi se mu vysmáli, že neumí jezditi na koni. Jindy hlídal kořist, ale někdo přec mu kořist ukradl. Za to měl být oběšen. Ještě štěstí, že se za něho přimlouval kterýsi důstojník, ale Jan byl s hanbou z vojska propuštěn.

Vrátil se k svému bývalému hospodáři, ale když vypukla válka s Turky, touha po dobrodružství ho lákala znovu na vojnu. Když se mu vojenský život znechutil, chtěl se vrátit k rodičům, ale dověděv se, co se mezitím stalo, šel zase na službu za pasáka. O samotě přemýšlel o svém dosavadním životě a umínil si, že bude činit pokání.

Chtěl jíti do Afriky, ale na cestě poznal jistého portugalského šlechtice, jemuž pomáhal v nemoci. Aby mohl pomáhati křesťanským zajatcům, zařídil si v Granadě krámek s modlitebními knížkami, obrázky a náboženskými spisy. Kdysi přišel do Granady slavný kazatel Jan z Avily. Kázal úchvatně o neštěstí hříchu. Jan byl mezi posluchači a slova kazatelova ho tak rozechvěla, že hlasitě plakal a volal: „Smilování, milosrdenství!“ Lidé si myslili, že se zbláznil, zbili ho a zavedli do blázince. V blázinci ho ošetřovatelé týrali. Druhého dne ho zavedli k Janu z Avily. Ten ho uklidnil a Jan pomáhal v ústavě. Za několik měsíců byl propuštěn s vysvědčením, že je uzdraven. Zařídil si obchod s dřívím: sbíral chrastí v lese a na trhu je prodával. Lidé se mu posmívali, ale on mlčel, neboť chtěl, aby ho měli za člověka prostomyslného. Avšak čím dále, tím více si ho vážili. Jeho obchod vzkvétal; z výtěžku podporoval nemocné. — Jednou r.

1540 zpozoroval na jednom domě nápis: „Tento dům se pronajme.“ Ihned šel a najal ten dům. V něm začal pěstovati účinnou křesťanskou lásku k nemocným a chudým.

Pátral po opuštěných nemocných, vodil neb nosil je do svého útulku; tam je myl, čistil, těšil, povzbuzoval k pokání. K večeru vzal pytel na záda, košík a hrnec do rukou a obcházel domy, volaje: Bratří! Kdo z vás chce sám sobě učiniti něco dobrého? Čiňte dobro pro Boha!

Ve své činnosti byl trpělivý, ač ho to stálo mnoho sebezáporu. Jednou se mu lidé na ulici posmívali a jeden řekl Janovi: „Poslyš, dobrý křesťane, jaké zázraky činil Kristus?“ Jan odpověděl: „Nemalý zázrak učinil Kristus, že mi dává sílu, abych snesl váš posměch.“

Kdysi zavadil Jan košem o šlechtice. Hrdý šlechtic se na něho obořil: „Hlupáku, dej přece pozor!“ — „Odpusť, milý bratře, neučinil jsem to úmyslně,“ omlouval se Jan. Šlechtic uražen, že od takového chudáka byl tak důvěrně osloven, dal Janovi políček. Jan řekl: „Ó, to jsem velmi zasloužil, a můžeš mi dáti ještě jeden.“ Šlechtic se rozhorlil ještě více a řekl svým služebníkům, aby ho potrestali. Ti se nedali dvakrát pobízeti a na Jana se snesl déšť ran pěstmi a holemi. Vtom šel mimo jistý Jan de la Torre a zvolal: „Hola, hola! Bratře Jane Boží, co se to zde děje?“ Jakmile šlechtic uslyšel jméno Jan Boží, ihned se mu vrhl k nohám, řka: „Jakže? Ty jsi Jan Boží, o němž mi bylo tolik chvályhodného vypravováno?“ Prosil ho za odpuštění a stal se velikým dobrodincem Janových chudých.

Jednou byl veliký nedostatek v nemocnici. Jan šel k bohatému kupci, líčil mu bídu a prosil o podporu neb o půjčku třiceti

dukátů. Kupec byl lakomý a jeho žena ještě lakomější. Dávala svému manželu znamení, aby nic nedaroval. Obchodník řekl, že bez dobrého ručitele nemůže nic půjčiti. „Ó, já mám velmi dobrého ručitele," řekl Jan a vytáhl kříž. Kupec byl tím tak dojat, že mu dal celou částku, a když jeho žena zemřela bezdětná, věnoval celé své jmění nemocnici a žádal, aby byl přijat za ošetřovatele.

Jan byl stále stejně statečný a trpělivý ve všech svízelích. Nikdy nebylo od něho slyšeti prudkého slova. Kdysi šel do starého inkvisičního paláce sbírat almužnu; tu jeden sluha — ti měli Jana stále ještě za blázna — strčil do něho, až spadl do vodní nádrže. Jan vylezl, očistil se a nedal najevo ani nejmenší známky rozčilenosti nebo podrážděnosti, takže se tomu všichni, kdož byli svědky, podivovali.

Kdysi na Jana dotírali chudí, ale jeden z nich mu spílal, že prý zadržuje peníze, přijaté pro chudé, ba dal Janovi ránu. Ostatní se Jana ujali a vrhli se na bídníka, takže ho Jan jen stěží z jejich rukou vyprostil. — Jindy ho udeřil kdosi kamenem a uprchl. Průvodcové Janovi ho chtěli dostihnouti a potrestati, ale Jan řekl: „Není-liž spravedlivo, abych tuto jedinou urážku odpustil, když sám prosím Boha za odpuštění mnohých urážek?"

Kdosi vytýkal Janovi, že rozdává i lidem nehodným, ale Jan říkával: „Z toho ať si lidé ti odpovídají před Bohem sami!"

Kdysi přišel do Granady bohatý šlechtic, Jindřich z Biberry, markýz z Tariffy. Jan ho poprosil o almužnu a dostal 22 dukátů. Ale šlechtic se chtěl přesvědčiti, zdali Jan je vskutku tak milosrdný a šlechetný, jak se o něm povídá; i přestrojil se, šel v noci Janovi v ústrety a řekl: „Jsem zchudlý zeman, přišel jsem do města za svou prací; prosím o pomoc, neboť nemám z čeho býti živ a nezbývá mi, než abych si zoufal." — „Do me á Dios" (t. j. pomoz mi Bůh), odpověděl Jan; toť byla jeho obyčejná průpověď; „všecko, co mám, je vám k službám", a dal mu všecky peníze, které ve dne od něho byl dostal. Šlechtic druhého dne nejen mu vrátil oněch 22 dukátů, nýbrž přidal mu ještě 25 jiných.

V blázinci, kde Jan před lety byl chovancem, propukl zhoubný požár. Nikdo se neodvažoval vniknouti dovnitř. Jan přiběhl a s nebezpečím života vynášel choré chovance z hořícího domu.

Řeka Genil u Granady se na jaře rozvodnila a odnášela mnoho kmenů a jiného dřeva, které pro Janovu nemocnici mohlo býti k užitku. Starostlivý Jan šel s jinými silnými muži lovit dříví. Ale při tom byl zachvácen zimnicí. Proto se ubíral domů, ale sotva učinil několik nových kroků, uslyšel, jak jedno dítě, jež šlo ze zvědavosti na břeh, spadlo do vody; vrátil se rychle, aby je zachránil; zachránil je; ale když přišel do nemocnice, roznemohl se nebezpečně.

Když umíral a navštívil ho arcibiskup granadský, řekl Jan: „Tři věci mne tíží; první, že jsem za všecky milosti Bohu jen nedokonale sloužil, druhá, že mám opustiti nemocné lidi a třetí, že mám dluhy.“ Arcibiskup ho těšil, řka: „Upokoj se! Pokud první věci se týká, důvěřuj v Boha a v zásluhy Spasitele ukřižovaného, tvoje nemocné vezmu pod svou ochranu a dluhy rád zaplatím.“

9. BŘEZNA. FRANTIŠKA ŘÍMSKÁ, VDOVA.

Andělům svým přikázal jsem o tobě . . .“

Františka narodila se r. 1384 v Římě. Jako dívka měla jedinou touhu vstoupiti do kláštera. Otec však ji zaslíbil mladému šlechtici Vavřinci de Ponziani za manželku. Františka se poradila se svým zpovědníkem a poslechla. Vavřinec byl upřímné povahy a vážil si své manželky. Porodila mu šest dětí.

Františka se chovala ke svému manželu laskavě a vlídně. Splnila jeho přání. Oblékala se podle zvyku panských rodin do hedvábí a zlatohlavu, ale pod skvostným rouchem nosila žíněný oděv. Ve společnosti mužů byla zdvořilá a skromná, ale vždy vážná. Jednou dávala přátelům svého manžela hostinu. Mezi hosty byli také mladší páni, a stalo se, co se leckdy stává, že se

ve veselé zábavě řeklo slovo méně slušné.

Světice cítila povinnost zakročiti, avšak z bázně lidské — mlčela. Najednou všichni přítomní slyšeli, jako by někdo dal domácí paní políček. Byla to rána tak silná, že světice omdlela. Tázali se jí, co se stalo. Ona odpověděla: „Anděl strážný mne potrestal za to, že jsem z bázně lidské mlčela."

Svatá Františka měla tu milost, že viděla svého anděla strážce. Kdykoliv něco dobrého vykonala, líbezným úsměvem anděl ji pochválil, ale při každé nedokonalosti tvář jeho zesmutněla. Dopustila-li se všedního hříchu, bylo jí, jako by anděl zmizel. To byla pro ni největší bolest.

Byla rozšafná hospodyně a s četným svým služebnictvem nakládala laskavě, napomínala je vážně, dopustil-li se některý z nich poklesku; obzvlášť dbala, aby všichni svědomitě konali náboženské povinnosti: po práci jim přála dovolených zábav. Říkávala: „Do nemocnic chodíme ošetřovat cizí nemocné — a svým vlastním lidem domácím bychom neměli prokazovati skutky tělesného a duchovního milosrdenství?" Svého manžela byla ve všech spravedlivých věcech poslušna. Kdysi se modlila ve své kapličce, kterou si blíže domu zřídila; vtom vstoupila komorná naznačujíc, že si manžel přeje s ní mluviti. Františka ihned povstala od modlitby, řkouc: „Manželka musí i modlitbu přerušiti, káže-li tak domácí řád," a odebrala se k muži. Kdysi při hostině jeden z hostí se vytasil s kouzelnickou knihou. Její manžel Vavřinec se v ní přebíral. Ale Františka poznavši, jaká je to kniha, vzala ji, vhodila na oheň v krbu hořící a spálila ji. Tenkráte se Vavřinec rozmrzel a ostrými slovy jí po odchodu

hostí vytýkal, že neměla býti k hostům tak nezdvořilá. Františka odpověděla: „Nemohu trpěti v domácnosti knihy, které by víře nebo mravnosti byly na odpor.“

Na Františku dolehla těžká zkouška. Za války mezi neapolským králem Ladislavem a papežem Janem XXIII. zmocnili se Neapolští r. 1413 Říma a páchali v městě ohavné loupeže a vraždy. Její manžel Vavřinec Ponziani, přívrženec papežův, byl těžce zraněn a v bezvědomí přinesen domů. Františka ho ošetřovala dnem i nocí. Vojínové se vedrali do jejich paláce, vydrancovali jej až na holé zdi a odnesli syna Baptistu jakožto rukojmí; Vavřince pak poslali do vyhnanství. A teprve když na kostnickém sněmu zjednán byl pokoj, Neapolští odešli z Říma a Františka se shledala s manželem a synem.

Svatá Františka založila duchovní družinu paní a panen římských pod ochranou Panny Marie. Členky družiny vzdaly se po příkladu své duchovní vůdkyně všeho přepychu, daly výhost zábavám, hostinám i společnostem. Nejprve zůstávaly v rodinných svých poměrech, sloužíce ve skrytosti Bohu a konajíce skutky milosrdné lásky. Později sloučily se ke společnému životu v jednom domě. Po smrti svého manžela, zbavena jsouc všech závazků se světem, vstoupila světice r. 1437 do ústavu, jejž založila. Při ošetřování svého nemocného nejstaršího syna zachvácena byla prudkou horečkou a přijavši sv. svátosti zesnula v Pánu 9. března r. 1440.

10. BŘEZNA. ČTYŘICET MUČEDNÍKŮ.

„Kdo vytrvá až do konce, tomu dám korunu vítěznou.“

V r. 313 dal císař Konstantin ediktem milánským Církvi svobodu. Tento edikt byl proveden v západní Církvi. Na východě však, kde vládl Licinius, byli křesťané dál krutě pronásledováni. Tehdy ležel posádkou v městě Sebastii v Pontu na hranicích Malé Asie vojenský pluk, řečený bleskový, pověstný svou udat-

ností, kterou se v mnohých bitvách osvědčil. V pluku tom bylo čtyřicet rozhodných křesťanů. Ti vystoupili před císařského náměstka řkouce: „Sloužili jsme věrně a poctivě svému císaři, jsme však křesťané a nezpronevěříme se Kristu. Žádná moc na světě neodvrátí nás od víry a nedonutí nás k modloslužbě.“ Náměstek hleděl je napřed lichocením, potom hrozbami odvrátit od Krista, ale nadarmo.

Rozhněvaný vladař dal statečné vojíny potupně zbičovati a uvrhnouti do žaláře. Oni však se povzbuzovali v žaláři a připravovali k poslednímu boji. Řekli si: „Kolikráte jsme bojovali pro slávu svého císaře a dostali jsme za to jen nepatrnou mzdu. Jaká by to byla zbabělost, kdybychom se lekali smrti pro Ježíše Krista.“

Byla krutá zima; na horách ležely spousty sněhu. Krajinou bouřil mrazivý severní vítr. To přivedlo vladaře na myšlenku odsouditi statečné křesťany k smrti mrazem. Byli vysvlečeni z šatů a postaveni na led. Povzbuzovali se navzájem řkouce: „Kristus, náš Pán, byl svlečen z roucha svého, proč bychom my neměli trpěti, co trpěl on? Vojáci hynou na vojně za císaře smrtelného, my však dáme život za krále věčného.

Čtyřicet nás vstoupilo na bojiště; kéž všech čtyřicet je odměněno vítěznou korunou! Ó Kriste, Králi náš, dej ať nechybí žádná koruna! Tak se modlili, tak trpěli. Láska k božskému Trpiteli je sílila. Ať mráz jimi lomcoval, ať údy křehly a krev jim stydla v žilách, vytrvali. Aby muka byla ještě krutější a pokušení k útěku ještě lákavější, dal vladař vyhřáti lázně nablízku stojící. Veselá společnost tam zasedla za stůl, poháry zazvonily, radost a rozkoš hýřila za osvětlenými okny. Ale křesťanští vojíni slyšíce, nechtěli slyšeti, vidouce osvětlená okna, nechtěli viděti. Strážce lázní spatřil podivný zjev. Viděl sestupovati s nebe anděly, kteří nad hlavami mučedníků drželi zářící koruny. Řekl sám k sobě: „Toť jsou koruny, jež Bůh křesťanů posílá svým vyznavačům.“ Bezděčně je počítal a napočítal jich jen devětatřicet. „Co to?“ pravil, „vojínů je čtyřicet, korun však je devěta-

třicet. Kde je koruna pro čtyřicátého? Či jeden z nich korunován nebude?“ Vtom zpozoroval, jak jeden odsouzený odchází k lázním a prosí, aby ho pustili dovnitř. Byl vpuštěn, avšak sotva se octl v teplé vodě, umřel touto náhlou změnou. Tak blízko již byl cíle svého a přece zahynul nectně. Časného života nezachránil a život věčný ztratil. V té chvíli strážce Duchem Božím osvícen odložil své šaty a šel k ostatním mučedníkům, řka: „Pane můj a Bože můj, věřím v tebe a vyznávám tebe, jakož i tito v tebe věří; připočti mne k nim a učiň mne hodným, abych pro tebe smrt podstoupil a došel čtyřicáté koruny, kterou zbabělec onen ztratil.“

Ostatní mučedníci, kteří se rmoutili nad druhem, jenž je opustil, s radostí přijali nového vyznavače do svých řad. A zazářila i nad ním nebeská koruna.

Druhého dne ráno rozkázal vladař, aby všem mučedníkům byly zpřeráženy kosti, těla jejich odvezena a do ohně uvržena. Nejmladší z vojínů, jménem Melito, jevil ještě známky života. Toho chtěli pochopové nechati v lázních, aby ho svedli k odpadu od víry. Tu přiběhla matka jeho a dodávala mu zmužilosti, řkouc: „Synáčku, trp ještě maličko; hle, Kristus otvírá ti již bránu nebeskou a jde si pro tebe!“ I vzala ho na ramena a nesla ho sama za vozem. Cestou zemřel i on.

Rok smrti těchto slavných mučedníků je 305 neb 320. Hrdinství jejich zaznamenali ve svých spisech sv. Basil, sv. Efrém a jiní východní Otcové. Zvláštním hrdinstvím prosluli rodem nejvznešenější Kandid a Kvirin.

11. BŘEZNA.

Svatost a radost.

Dominik Savio se narodil 2. dubna 1842 v Riva u Castelnuovo d'Asti v Piemontsku. Jeho otec byl kovářem. Zevnější jeho život lze snadno vylíčiti: Chodil do školy v Murialdu, na střední školu v Castelnuovo, jako dvanáctiletý vstoupil do oratoře svatého Don Boska ve Valdocco u Turina, jako patnáctiletý zemřel. Podle lidského měřítka neměl nic za života než chudobu, práci a bolesti. A přece z něho vyzařovala radost, která přemohla i nejhoršího morousa. Doma byl radostí rodičů, ve škole si získal srdce učitelů i spolužáků svou veselou pílí, jadrnou zbožností a čistou ochotou pomáhat druhým.

Již jako malý chlapec, když musil dvakrát denně čtyři kilometry do školy, napřed navštívil Ježíše svátostného v kostele, a když kostel byl zamčen, klekl před branou a zbožně se pomodlil. Nebylo bez příčiny, že jemu jedinému bylo již v sedmi letech dovoleno jíti ke sv. přijímání, ačkoliv tehdy bylo i v Italii zvykem připouštěti k sv. přijímání teprve dvanáctileté děti. Před prvním sv. přijímáním řekl matce: „Maminko, zítra půjdu po prvé k svatému přijímání, odpusťte mi všecku mrzutost, kterou jsem vám způsobil, slibuji, že budu mnohem hodnější.“ V oratoři Don Bosko mu dovolil choditi denně ke sv. přijímání.

Jednou slyšel kázání o svatosti. Rád by se byl stal světcem, ale měl jednu obavu: když chci být svatý, nesmím být veselý. Šel se svou obavou ke svému vychovateli Donu Boskovi. Ten řekl:

„Právě naopak. Jedině svatí mohou být veselí. Hřích ničí radost. Svatost a radost patří k sobě."

Protože chtěl býti svatý, protivil se mu každý hřích. Jednou jda ze školy slyšel, jak kterýsi muž hrozně zaklel. Přistoupil k němu a tázal se: „Prosím vás, nemohl byste mi ukázati cestu do Oratoria?" — Muž, spatřiv andělsky mírnou tvář Dominikovu, změkl a pravil: „Ne, milý chlapče, neznám cestu do Oratoria." — „Když tedy nevíte, mohl byste mi jinou radost způsobiti?" — „Co si přeješ?" — „Abyste ve hněvu užíval jiných slov než klení." — „Výborně, hochu! Máš pravdu, je to ohavný zvyk a dám si na sebe lepší pozor."

Kdysi chtěli dva druhové utkati se soubojem na kameny. Dominik si vyprosil, že bude svědkem; ujistil oba soky, že jim nebude překážeti. Již sahali po kamenech. Dominik vytáhl kříž a volal: „Prvním kamenem hoďte po mně, ale napřed pohlédněte na tento kříž!" Oba nepřátelé porozuměli a smířili se.

Dominik konal skutky sebeumrtvování; odpíral si pokrm, dával si kusy dřeva a cihly do lože. Když mu to bylo zakázáno, naříkal: „Ó, já ubohý! Kristus praví, nebudu-li činiti pokání, že nevejdu do království nebeského, a tu se mi skutky pokání zakazují. Kterak se tedy dostanu do nebe?" — Bylo mu řečeno: „Pokání, které se od tebe žádá, je poslušnost. Dalšími skutky pokání budiž snášení horka, zimy a jiných trampot." — Dominik odpověděl: „To snáší každý nuceně." — „Když to obětuješ Bohu, i to se ti stane zásluhou."

Stěžovali-li si jiní na pokrm, že je příliš měkký nebo tvrdý, málo neb mnoho osolený, Savio vždy říkával: „Takto se mi pokrm právě zamlouvá."

Dominik chtěl býti apoštolem, snaže se jiné přivésti k dobrému. Takoví horlivci nebývají u mládeže oblíbeni. U Dominika to bylo jinak. Nebyl dotěrný, nerušil mladického veselí, byl správným hochem a dobrým kamarádem. Působil více svým příkladem než slovem. — Dostal-li cukroví neb jablko, tázal se menších dětí: „Kdo to chce?" Všichni volali: „Já, já!" — „Strpení. Ten to

dostane, kdo bude umět odpověděti na otázku z katechismu.“ Vyvolal slabšího žáka, a uměl-li poněkud odpovědět na danou otázku, dostal dárek.

Hrál-li si s jinými hochy, přerušil náhle hru a tázal se: „Kdo z vás půjde se mnou v sobotu ke sv. zpovědi?“

Když zpozoroval, že někdo chce začíti špatné řeči, Dominik hned vypravoval nějaký vtipný příklad nebo veselý příběh, aby odvrátil spolužáky od hříšných řečí. —

Kdysi napomínal spolužáka; ten však se nad tím rozhněval a začal ho bíti a kopati. Dominik zrudl sice hněvem, ale, ačkoliv byl silnější, neztrestal ho, opanoval se a řekl mu: „Odpouštím ti, zle jsi činil. Hleď, abys tak nejednal s jinými!“

Dominikovi bylo pravým potěšením čistiti svým spolužákům obuv neb oděv. Říkával: „Každý dělej, co umíš. Já neumím konati velké skutky, ale co mohu konati, chci konati pro větší slávu Boží a doufám, že Bůh ve své veliké dobrotě přijme i mé malé skutky.“

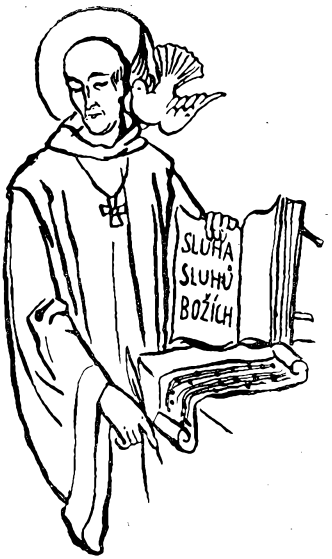
Pro plicní chorobu byl poslán na zotavenou k rodičům. Se smíchem ho doprovázeli kamarádi a doufali, že se brzy vrátí mezi ně. Neboť nikdo netušil, že je to s ním tak zlé. Jen on sám to věděl. Když se přiblížila smrt, zavolal otce: „Už je čas!“ — „Co chceš?“ — „Vezmi modlitební knížku a předříkávej mi přípravné modlitby na dobrou smrt!“ Poté řekl: „Ó, jak krásné věci vidím!“ a skonal 9. března 1857.

12. BŘEZNA. ŘEHOŘE, PAPEŽE, VYZNAVAČE A UČITELE CÍRKVE.

Síla ducha nad hmotou.

Řehoř pocházel z římského rodu Aniciů. Narodil se kol r. 540. Rodiče byli zbožní. Řehoř nadán nevšedními vlohami, věnoval se studiím právnickým a nastoupil dráhu úřednickou. Už jako třicetiletý stal se císařským prefektem města Říma.

Když však mu otec zemřel a matka Silvia vstoupila do kláštera, zřekl se Řehoř všech světských důstojností, prodal zděděné statky, část z nich věnoval na podporu chudých, ostatek na zřízení šesti benediktinských klášterů na Sicilii a sedmého v Římě. Do tohoto kláštera vstoupil jako prostý mnich a žil v takové přísnosti, že si podlomil zdraví a po celý život churavěl. Přesto vykonal tolik pro Církev i pro svou vlast, že právem mu dáno příjmení „Veliký".

Svatostí života a neobyčejnými vlohami obrátil na sebe pozornost papežů. Benedikt I. jmenoval ho svým pomocníkem a nástupce jeho Pelagius II. svěřil mu obtížný úřad vyslance při dvoře cařihradském. Tam žil světec jako v klášteře a vedle práce svého úřadu spisoval bohovědné knihy. Po 7 letech se vrátil do Říma a tam byl zvolen opatem.

Na sebe a na své spolubratry v klášteře byl světec přísný. Avšak bloudící hleděl získati láskou.

Kdysi spatřil na otrokářském trhu několik urostlých otroků bílé pleti a rusých vlasů. Dověděl se, že jsou to Anglosasové a ještě pohané. Řekl: „Tak krásní tvorové Boží a mají vězeti v otroctví hříchů?" Řehoř otroky vykoupil, přijal je do svého kláštera a pokřtil je. Od té doby obíral se myšlenkou odebrati se do Britannie a hlásati tam víru Kristovu. A vskutku se s několika mnichy potajmu odebral na cestu do Britannie. Ale římský lid se vzbouřil proti tomu a přinutil ho, aby se vrátil.

R. 590 zemřel papež Pelagius. Kněžstvo i lid jednomyslně zvolili Řehoře papežem. Řehoř naříkal: „Dříve jsem sedával jako

Maria, abych naslouchal slovům Páně, nyní pak se mám jako Marta zabývat věcmi pozemskými."

Jako papež zavedl nejprve přísnou kázeň na papežském dvoře, předcházeje příkladem. I jako papež nosil svůj prostý oděv řeholní. Pevnou rukou řídil celou Církev katolickou. Ale staral se též o svou vlast Italii. Tam byly poměry neutěšené. Langobardi pustošili zemi, hlavní město pustlo a hynulo. Císař v Cařihradě se o Řím nestaral. Všecku starost vzal na sebe Řehoř. S Langobardy zacházel šetrně a posílal jim dary, aby je tak získal, což se mu i podařilo. I ariánské Visigoty ve Španělsku získal pro katolickou Církev. Do Britannie poslal benediktinského opata Augustina se 40 mnichy, aby získali zemi tu pro víru Kristovu.

Když pyšný patriarcha Jan si osvojoval název „všeobecného patriarchy", stanovil si Řehoř titul „sluha sluhů Božích". Tohoto titulu užívají papežové podnes.

Jinověrce hleděl získati mírností. Biskup z Terraciny odňal židům synagogu a znemožnil jim jejich bohoslužby. Když si židé stěžovali u papeže, napsal tento biskupovi: „Je-li tomu tak, žádám, abys věc napravil a židům synagogu vrátil. Neboť takové, kteří nepatří do křesťanského náboženství, musíme přivésti k jednotě víry mírností, dobrotou a přesvědčením, aby hrozbami nebyli odstrašeni ti, které by krása evangelia mohla přivésti k víře."

Papež Řehoř má velikou zásluhu o zvelebení církevního zpěvu. Zřídil pěveckou školu, která se stala vzorem mnohých podobných škol. Podle něho se jmenuje církevní zpěv „gregoriánský chorál".

Churavěl žaludkem a za posledních pět let života nemohl ani s lůžka povstati. A přece s lůžka řídil celou Církev a diktoval písařům svá kázání a listy. Zemřel dne 12. března 607 ve věku 65 let. Patří mezi čtyři nejslavnější svaté Otce západní vedle Ambrože, Augustina a Jeronyma. — Svátek jeho matky svaté Sylvie je 3. listopadu.

13. BŘEZNA.

„Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně!“

(Mat. 6, 24.)

Eufrasie byla dcerou Antigona, příbuzného císaře Theodosia I. (379—393) v Cařihradě, a jeho manželky Eufrasie Starší. Když Antigon zemřel, chtěl císař mladou vdovu provdati za jistého dvořana. Vdova však zamítla tento návrh, a aby se vyhnula dalším domluvám, odebrala se s dceruškou na své statky do Egypta.

Tehdy rozkvétaly v Egyptě kláštery. Eufrasie navštěvovala tamní ženské kláštery, podporovala je almužnami a vzdělávala se příkladem zbožných řeholnic.

Aby jim osvědčila svou úctu a náklonnost, zamýšlela jim ze statků svých dáti větší důchody se závazkem, aby se modlily za jejího zemřelého manžela. Avšak sestry odmítly tuto nabídku, řkouce: „Odřekly jsme se všech časných statků i všeho pohodlí a slíbily jsme, že chceme v chudobě a pokoře žíti, abychom si zabezpečily království nebeské.“ Nepřijaly jiných darů než trochu kadidla a oleje k službám Božím.

Když jednou matka se sedmiletou Eufrasií navštívily klášter, řekla dívenka při odchodu: „Já tady zůstanu!“ Představená namítala: „Milé dítě, zde nemůže nikdo zůstati, leč kdo se Kristu Pánu na věky zasnoubil.“ Dívka se obrátila ke kříži a zvolala vroucně: „Nuže tedy, zaslibuji se milému Spasiteli navždy a žádám v tomto klášteře zůstati a zemříti.“ Představená pochválila ji za tuto horlivost, ale dodala, že pro mládí není ještě schopna žíti přísným životem řeholním. Mladá Eufrasie dovedla však

bystře vyvrátiti všecky námitky, takže i matka i sestry svolily, aby byla přijata. Plnila všecky předpisy klášterní tak dokonale, že to bylo ku podivu.

Když matka na smrt onemocněla, povolala dceru k sobě a řekla jí: „Kristus Pán volá mne již, dcero milá! Skládám tedy všecken majetek svůj v ruce tvé, abys ho užila ke cti a slávě Boží a k blahu svých bližních a došla jednou dědictví v nebesích." — Eufrasie slyšíc slova ta, zaúpěla: „Běda mně, že osiřím a opuštěnou budu!" — Matka ji potěšila, řkouc: „Nebudeš sirotkem, neboť Kristus Pán je ti otcem. Boj se Boha, cti sestry, buď pokorná a chudobná na zemi, abys v nebi zbohatla." Tak zemřela matka jako světice.

Císař dal Eufrasii napsati, že je nyní vlastnicí všech statků, a připomněl jí, že již jako dítě byla zasnoubena císařskému dvořanu. Ona však odpověděla: „Vyvolila jsem si chotě nebeského, Krista Pána, a nemohu tedy žádnému smrtelnému snoubenci se zaslíbiti. Prosím jenom o tu milost, aby císař mé statky v Cařihradě rozdal chudým a sirotkům, otroky mé aby propustil na svobodu a nájemcům mým všecky dluhy prominul, abych zbavena byla všech starostí pozemských a bez překážky mohla sloužiti svému Bohu. Modlete se za mne, abych byla Kristu Pánu věrně oddána!"

Jedna sestra dala se zaslepiti proti ní a vytýkala jí, že prý se postí jen na oko, předstírajíc líčenou pokoru, čímž prý se domoci chce, aby po smrti představené byla zvolena na její místo. Eufrasie vrhla se na kolena před závistivou sestrou a prosila ji za odpuštění. Když sestra ta měla býti přísně potrestána a ze společnosti ostatních sester na čas vyloučena, přimlouvala se pokorně Eufrasie za ni, aby jí byl trest odpuštěn.

Když bylo Eufrasii 30 let, zemřela po kratičké nemoci r. 410.

*

Dnes slavíme také památku svaté Patricie (Vlasty), mučednice nikomedijské, a svaté Kristiny, mučednice perské, která byla k smrti ubičována. Rok smrti není znám.

14. BŘEZNA. BLAHOSLAVENÁ ALOISIE Z MARIJAKU.

„Kdo přijme jedno dítko pro jméno mé, mě přijímá.“

(Mat. 18, 5.)

Čtrnáctiletá Aloisie jela r. 1604 se svými příbuznými z Paříže na venkov. Pro špatnou cestu musili blízko svého cíle vystoupiti z vozu a jíti pěšky. Sotva opustili vůz, byli obklopeni celou tlupou cikánů, kteří žebrotou a dotěrností je obtěžovali. Malá Aloisie cítila soustrast s ubohými dětmi a darovala jednomu malému cikánkovi almužnu a několik laskavých slov. Pln vděčnosti za tuto nezvyklou přívětivost políbil cikánek dar a zmizel.

Konečně dorazili k zámku a unavena cestou chtěla Aloisie hned jíti spát. Tu si vzpomněla, že se ještě nepomodlila svůj denní růženec. Začala se modliti, avšak únavou usínala, proto se rozhodla, že si lehne a růženec se pomodlí druhého dne. Avšak cítila se jaksi znepokojena, proto znovu poklekla a pokračovala v růženci. Tu se jí zdálo, jako by zasvítily zpod lůžka dvě oči a hned zase zmizely. Domnívala se, že to byl klam, ale v tom okamžiku slyšela, že člověk hlavou udeřil do lůžka. Hrůzou se třásla na celém těle, ale vzmužila se a modlila se růženec dál hlasitě. A dodala: „Nemodlím se za sebe ani za svůj život, nýbrž o milost za zlé lidi, kteří nemají Boha a vyhledávají temnou noc, aby páchali své zločiny.“ Potom dodala: „Zlý člověče, vylez, abych ti podle příkazu Ježíšova prokázala dobré, ačkoliv ty mi chceš učiniti zlé.“

Jak se však podivila, když zpod lůžka vylezl — onen malý cikánek, kterému odpoledne dala almužnu a který ji teď poznal

podle hlasu. Přiznal se, že od vůdce tlupy cikánů byl poslán do zámku, aby v noci dveře otevřel a vpustil lupiče. Jelikož chlapec za zlomyslnost dospělých nemohl, byl napomenut a bez trestu propuštěn. Vzal medailónek, který mu visel na krku a dal jej mladé dobroditelce a dodal, že kdyby byla v podobném nebezpečí, aby vyslovila slovo „Anežka", které jest na onom medailónku pod obrazem sv. Anežky, a že tak se nemusí ničeho bát.

Pověst o této události se hned druhého dne roznesla po celé Paříži až ke královně. Ta poslala svého tajemníka Antonína Le Gras do zámku Marillac, aby se dověděl, co je na tom pravdy. Když se tajemník podíval na medailónek, poznal, že to je medailónek a podpis jeho matky, která jej zavěsila nejmladšímu bratru Gabrielovi na krk. Gabriel jednou, když se mlýnský můstek probořil, spadl do vody a zmizel. Aby se záhada rozřešila, vyhledali mladého cikánka a vyslýchali ho, jak přišel k medailónku. Vypravoval, že ho kdysi cikáni vytáhli z vody a přidrželi ho k žebrotě. Tak nalezl pán Le Gras svého bratra. Dal ho dobře vychovati a později byl z něho jeden z nejhorlivějších žáků a pomocníků sv. Vincence.

Aloisie říkávala: „Kdyby tyto malé oběti chudoby a zločinnosti nalezly útulek a výchovu, byli by z nich dobří a pilní lidé."

Tato myšlenka ji neopustila po celý život. Když viděla velikou charitativní činnost sv. Vincence z Pauly, pomáhala mu, a když ovdověla, všecek svůj majetek i svůj čas věnovala charitě. Sv. Vincenc ji udělal dozorkyní všech družin charitních, které založil. Aloisie se ujala horlivě svého úřadu. Navštěvovala družiny, učila je, jak mají pečovati o chudé, jak ošetřovat nemocné, rozněcovala tyto dobrovolné ošetřovatelky ke zbožnosti a účinné lásce. Náklad na své cesty i na své dobročinné skutky hradila ze svého majetku. Sv. Vincenc spojil všecky družiny v jednu kongregaci a dal jí jméno „Dcery křesťanské lásky". Lid je jmenoval podle jejich roucha „Šedé sestry". Sv. Vincenc chtěl tím zařídit nový způsob řeholního života. Řekl: „Domy nemocných ať jsou jim klášterem, farní chrám je jim kaplí, chudá najatá jizba pří-

bytkem, městské ulice křížovou cestou, poslušnost je jim závorou, bázeň Boží mřížemi, skromnost rouškou."

Aloisie zemřela 15. března 1660 v Paříži.

*

Mathilda, manželka krále Jindřicha. Po smrti manžela synové mezi sebou bojovali o trůn. Matka je smířila, ale nevděční synové odňali jí statky, aby nemohla tolik rozdávat chudým. Později toho litovali a matku odprosili. Mathilda i jako královna vždy se zabývala ruční prací, aby, jak říkala, nejedla chleba zadarmo. Zemřela 14. března 968.

15. BŘEZNA. KLEMENT MARIA HOFBAUER, VYZNAVAČ.

„Potřebí jest vždycky se modliti."

Klement Hofbauer narodil se 21. prosince 1751 v Tasovicích u Znojma na Moravě. Na křtu sv. dostal jméno Jan. Otec Pavel Dvořák pocházel z Moravských Budějovic a přestěhoval se do Tasovic. Tasovičtí Němci nemohli jméno dobře vyslovit, přeložili si je na Hofbauer. Klement byl z 12 dětí devátý. Otec brzy zemřel a na matce bylo starati se o výživu a výchovu četné drobotiny.

Klement ještě byl chlapečkem, když šel s matkou a potkali známé.

„Co děláte?" tázala se jich matka. — „Krátíme si dlouhou chvíli," byla odpověď. Když trochu poodešli, zatáhl chlapeček matku za rukáv a tázal se: „Maminko, co to je: krátiti si dlouhou chvíli?" — „Víš, když lidé nemají co dělat, zdá se jim čas moc dlouhý. A tak chodí na procházku, aby jim čas ušel." — „Maminko, *když nemají co dělati, proč se nemodlí?*"

Učil se pekařem, ale toužil po kněžství. Proto šel, když se vyučil pekařem, do kláštera premonstrátského v Louce u Znojma. Vedle práce učil se latině. Tam se setkal se svým rodákem Janem Jáhnem. Ten se chlubil svou učeností, a Hofbauer mu

řekl: „Jene, musíš se více modliti než čísti, jinak se ti povede zle.“ A vskutku, Jáhn se stal později spisovatelem, ale některé knihy byly církevně zakázány.

Jelikož Jan neměl na další studie, šel do Vídně jako pekařský tovaryš. Kdysi vycházely z kostela tři dámy; právě se spustil silný déšť a Hofbauer se nabídl, že jim zjedná povoz. Dámy svolily a pozvaly ho, aby si sedl s nimi, a když se dověděly, že pro chudobu nemůže studovati, nabídly mu podporu.

Vysoké školy byly tehdy nasáklé nevěrou. Kdysi profesor mluvil tak o víře, že Hofbauer povstal a řekl: „Pane profesore, co jste řekl, není katolické,“ uklonil se a odešel. — Hofbauer nechtěl dál studovat ve Vídni, proto se dal se svým přítelem Hyblem na cestu do Říma. Když přišli do Říma, nalezli si nocleh a smluvili se, že ráno půjdou do kostela, jehož zvon nejdříve uslyší. Podle toho přišli časně zrána ke chrámu sv. Juliána, kde se právě kněží redemptoristé modlili církevní hodinky. Hofbauer, vycházeje z chrámu, tázal se kteréhosi chlapečka: „Řekni mi, jací jsou to kněží, kteří se tam nyní modlí?“ Chlapeček odpověděl: „To jsou z družiny nejsvětějšího Vykupitele, a vy budete také jeden z nich.“ Hofbauer rázem se rozhodl, že do této družiny vstoupí, odebral se k jejímu představenému a byl ihned přijat. Hýbl uslyšev to, zamračil se a jal se vyčítati Hofbauerovi, že ho vylákal do Říma a nyní že ho neznajícího řeči lidu opouští. Rozčilen jsa užil slova „zrada“. Hofbauer mlčel a celou noc se modlil. Ráno řekl Hýbl: „Slyš! uvažoval jsem a rozhodl jsem se, že také vstoupím do té kongregace.“

Byli posláni na sever, avšak zadrženi ve Varšavě. Tam sv. Kle-

ment se svými druhy redemptoristy začal „trvalou misii", kázávali denně, pořádali krásné pobožnosti, ale především pilně zpovídali. R. 1807 měli 104.000 kajícníků. Klášter redemptoristů stal se ohniskem duchovní obnovy. Počet polských redemptoristů množil se tou měrou, že sv. Klement mohl vysílat své misionáře i navenek a z Varšavy zakládati řeholní domy i v jiných zemích. Činnost světcova byla velmi rozsáhlá. Zřídil též sirotčinec a školu pro chudou mládež a sám na tyto ústavy chodil žebrat.

Jednou přišel prosit do hospody. Jeden z hostů se na něj obořil a plivl mu do tváře. Sv. Klement se klidně utřel a řekl: „To bylo pro mne, a teď mi dejte ještě něco pro moje sirotky!" Muž byl zahanben, dal světci hojnou almužnu a druhého dne přišel ke sv. zpovědi.

Nepřítel dobra nespal. Hříšníkům a nepřátelům víry šla horlivost na nervy. Veřejně i na divadle se jim posmívali, na ulici redemptoristy obtěžovali a bili, nakonec v kostele sv. Bennona ztropili výtržnost a pak tvrdili, že tam byl francouzský důstojník uděřen. Napoleon dal rozkaz, aby redemptoristé byli okamžitě z Varšavy vyhnáni. Dne 20. června 1818 ráno o půl čtvrté hodině byli za nářku lidu dáni do vozů a dopraveni do pevnosti Kostřín v Braniborsku.

Sv. Klement nezoufal, když jeho životní dílo bylo zničeno. Po propuštění z vězení odebral se do Vídně, aby připravil půdu pro zavedení redemptoristů do Rakouska. Ve Vídni rozvinul takovou činnost, že mu dali čestný název „apoštol Vídně". Náboženský život byl tam v hlubokém úpadku. Ve vrstvách vzdělanců zavládla nevěra a lhostejnost. Velkoměsto na Dunaji bylo příslovečné svou lehkomyslností a rozmařilostí. Svatý Klement plana horlivostí, všecek se věnoval hlásání slova Božího, zpovědnici, apoštolátu mezi mládeží a činnosti charitativní. Obětavost a horlivost jeho nezůstala bez účinků. Ryzí církevní smýšlení a láska ke katolické Církvi, vanoucí z jeho slov na kazatelně, jadrné, jasné, nekompromisní hlásání a hájení katolických článků víry burcovalo z malátné vlažnosti i z necírkevního smýšlení, jímž

zatíženo bylo tehda celé prostředí, hlavně v kruzích vzdělanců a inteligentního dorostu.

I ve Vídni zůstal mužem modlitby. Nosíval vždy v ruce růženec a i na nejživějších ulicích se jej modlil. Když ho někdo volal k nemocnému a se omlouval, že je to daleko, odpověděl: „Tím lépe, mohu se za něho více pomodliti."

Za příznivého počasí chodil se svými známými, nejvíce studenty, rád ulicemi na procházku. Občas se zastavoval a vypravoval zajímavé příběhy. Zvonilo-li „Anděl Páně", všichni obnažili hlavu a tiše se modlili. To činil P. Hofbauer, aby naučil své žáky přemáhati bázeň před lidmi.

Jednou se ho kdosi tázal, jak to dovedl, že tolik hříšníků obrátil. Sv. Klement mlčky ukázal na kolena. Říkával: „Lépe jest mluviti s Bohem o hříšníku, než s hříšníkem o Bohu." Na kazatelně mluvil prostě. Vídenští obyvatelé říkávali: „Chceš-li slyšet znamenitého řečníka, jdi do toho a toho kostela, chceš-li slyšet apoštola, jdi do kostela voršilek poslechnouti Hofbauera."

Svou osobností přitáhl k sobě inteligenci a svým vlivem na ni působil blahodárně. Nejeden z vůdčích politiků shromážděných na vídeňském kongresu se radil se světcem a tak se dosáhlo, že proticírkevní postoj vlád střední Evropy byl zmírněn.

Velkou zásluhu si získal sv. Klement o český lid ve Vídni tím, že se postaral, aby mu bylo hlásáno slovo Boží jazykem mateřským.

Policii se nelíbila apoštolská činnost Hofbauerova. V tu dobu redemptorista Jan Sabelli, podřízený Hofbauerův, vyzvedaje si pas do Švýcarska prohlásil, že on a Hofbauer jsou redemptoristé, tedy členové kongregace v Rakousku neschválené. I zavedeno bylo vyšetřování. Hofbauerův byt byl prohledán. Hofbauerovi bylo vytýkáno, že si dopisuje se svým představeným v Římě, tedy s cizincem, a bylo mu nařízeno, aby buď vystoupil z řehole nebo aby se vystěhoval z Rakouska. Byla mu předložena listina, v níž měl svým podpisem stvrditi, že prosí o povolení, aby se mohl vystěhovati do Ameriky. Hofbauer tuto listinu podepsal. Císař vida jeho podpis, řekl: „Chce-li tedy Hofbauer dobrovolně pryč

odejíti, nemám proti tomu námitek, ale já bych ho nebyl vyháněl.“ Arcibiskup Hohenwart však císaře Františka o věci blíže informoval a ujal se Hofbauera. Řekl tehdy: „Odejde-li Hofbauer, ztratím svého nejlepšího kněze.“ Císař nařídil, aby se vyčkalo s dalším vyšetřováním, až se vrátí z Italie. Papež Pius VII. pochválil v hovoru s císařem Hofbauera a nazval ho mužem apoštolským. Proto císař vrátiv se do Vídně, zrušil rozsudek proti Hofbauerovi vydaný a politoval ho, že mu bylo ublíženo; také vyzval Hofbauera, aby si vyžádal nějakou milost. Hofbauer prosil, aby kongregace redemptoristů byla v Rakousku úředně povolena. To se také stalo. Císař dal redemptoristům kostel „Na nábřeží“ a žádal je, aby měli péči o duchovní potřeby Čechů.

P. Hofbauer se toho však nedočkal. Churavěl již dříve pakostnicí, pak haemorrhoidy. Počátkem r. 1820 uvrhla ho silná zimnice na lůžko. Uzdraviv se poněkud, třetí postní neděli opět kázal o duševní němotě a hluchotě; řekl: „Ó, kdybych byl za života svého vždy působil spolu s milostí Boží, kolik dobrého by byl Bůh skrze mne vykonal.“ Dne 8. března přišla zpráva, že v Římě zemřela kněžna Jablonovská, dobroditelka kongregace. Ač bylo nevlídné počasí a ačkoliv byl sláb, sloužil za kněžnu mši svatou. Pak ulehl a již nepovstal. Přátelé ho litovali, že mnoho trpí, ale on odpověděl: „Co Bůh chce, jak Bůh chce, kdy Bůh chce“ a zapěl svou oblíbenou píseň: „Všecko ke cti Boha mého.“ Poté přijal svaté svátosti. Dne 15. března o 12. hodině v poledne přátelé, kteří byli u něho návštěvou, přeslechli zvon zvoucí k modlitbě. P. Hofbauer řekl: „Modlete se! Zvoní Anděl Páně!“ Modlili se a za této modlitby Hofbauer vydechl svou duši.

16. BŘEZNA.

Všem jsem se stal vším.

(1. Kor. 9, 22.)

Sv. Patrik (český Vlastimil) je rodem ze Skotska. Narodil se koncem 4. století. V 16 letech byl unesen loupežníky a pro-

dán za otroka do Irska. Patrik vychovaný v blahobytu musil v otroctví pásti stáda a trpěti hladem. Avšak toto soužení způsobilo, že se Patrik změnil. Dosud se málo modlil, málo se staral o duši; nyní však hledal v modlitbě posily a útěchy a naučil se tiše a trpělivě snášeti smutný svůj osud. Tak strávil plných šest let v otroctví; naučil se dokonale jazyku irskému a seznal obyčeje a mravy lidu. Touha po vlasti a rodičích se v něm ozývala mocněji a mocněji a tu Patrik kteréhosi dne uprchl k moři, vstoupil na koráb připravený k odplutí a přistal po třech dnech na břehu své vlasti. Mnoho dní bloudil Patrik s plavci po břehu o hladu, hledaje potravy; konečně nalezl opět své rodiče. Avšak nebyl s nimi dlouho. Opět byl uloupen od surových Piktů; tentokráte byl však již po dvou měsících propuštěn.

Za těchto soužení neustále vzpomínal na ubohé pohany irské a v duši se mu ozýval mocný hlas, zvoucí ho, aby šel do Irska zvěstovat víru Kristovu. Patrik poslechl toho hlasu a překonav odpor svých příbuzných, uchýlil se k sv. Germanu, biskupu auxerreskému, aby se vzdělal v povolání kněžském. Byl vysvěcen na kněze a brzo i na biskupa; vykonal pouť do Říma; od papeže Caelestina dostal plnou moc věrozvěsta pro Irsko. Irové byli národ svobodymilovný, ale surový. Veškeren život rodinný a národní byl prosycen pohanstvím. Modloslužební kněží, zvaní „druidové“, a národní pěvci „bardové“, měli neomezený vliv na lid. Patrik procházel ostrov všemi směry a hlásal všude víru křesťanskou s apoštolskou horlivostí.

Pokřtěné Irčany Patrik naučil čísti a psáti, nejschopnější

z nich světil na kěze. Pohanských zvyků nehubil násilně, nýbrž jsa prozíravým misionářem, zaváděl místo nich křesťanské slavnosti a zvyky. Tak se stalo, že se mnozí druidové a bardové stali křesťanskými mnichy a že pohanské kněžky začaly žíti po způsobu řeholnic. Jeden z bývalých bardů nadšeně velebil víru Kristovu svými zpěvy. Za dobu celkem krátkou byla většina národa irského obrácena na víru Kristovu. Patrik zbudoval v krajině Macha chrám, kolem něhož vzniklo město Armagh; tam měl Patrik svoje biskupské sídlo. Irčané lnuli k Patrikovi jako k otci; zámožní mu donášeli skvostné dary; Patrik však je nepřijímal říkaje, že chudoba je nejjistější cestou do nebe.

Zemřel snad r. 463.

„Buďte opatrní a bděte na modlitbách!"

(1. Petr. 4, 7.)

Mezi Otci na poušti byl sv. Abraham. Měl bratra, který brzy zemřel a zanechal sedmiletou dcerušku Marii. Prosila světce, aby směla na poušti žíti životem bohumilým. Abraham jí zařídil celu vedle své, oknem ji učil zpívati žalmy a dával jí návod k životu zbožnému. Dvacet let kráčela tak cestou dokonalosti.

Avšak zlý duch nespal. Marie zahrávala si s blízkou příležitostí ke hříchu, až přišel pád. Sotva zhřešila, otevřely se jí oči. Pojímalo ji zoufalství. Toho použil zlý duch, aby ji ještě hlouběji uvrhl do propasti. Řekla si: „Když beztoho jsem zavržena, raději uteku někam, kde mne nikdo nezná." I odešla do města a vstoupila do služby v hospodě, kde se oddala nejhorším hříchům.

Její svatý strýc se modlil ve dne v noci za ni k Bohu. Po dvou letech se dověděl, kde přebývá a jaký život vede. Co učinil? Přestrojil se za vojína, vsadil si na hlavu klobouk hluboko do tváře, aby ho nebylo poznati, sedl na koně a jel do města. Zastavil se u oné hospody a ubytoval se v ní. Viděl hříšnou Marii a poznal ji hned. Bolestí byl by zaplakal, ale opanoval se, aby ji

neodstrašil. Když konečně hosté opustili hospodu, dal se poznati a pravil se slzami v očích: „Marie, dítě mé, neznáš mne? Kde jest obraz anděla, který jsi nosila v svém srdci? S jaké výše nebeské jsi padla do propasti záhuby? Proč jsi mne opustila a nechala v nesmírném zármutku?“

Marie leknutím nemohla ani slova promluviti. Světec však pokračoval: „Proč mi neodpovídáš, dcero má? Hle, hříchy tvé vezmu na sebe. Já za ně budu činiti pokání, budu tě hájiti v den soudný.“ Tak ji těšil a povzbuzoval až do půlnoci. Konečně se odvážila mu říci: „Hanbou nemohu ani pohlédnouti na tebe. Jak mohu vzývati čisté jméno svého Spasitele, když jsem tak hříchem poskvrněna?“ — Světec jí odpověděl: „Já vezmu hříchy tvé na sebe, dítě mé; ode mne bude Bůh počet žádati. Dcero má, prosím tě, smiluj se nad mým stářím, měj soustrast s mými šedinami! Milé dítě, prosím tě, opusť toto místo a vrať se na poušť!“ Odpověděla: „Jestliže Bůh mé pokání přijme, chci se vrátiti. Tobě na kolenou budu děkovati, žes přišel za mnou, abys mne vytrhl z osidel ďáblových.“ Hned zrána se dali na cestu. Marie se tázala, co má činiti s penězi a šaty. Světec odpověděl: „Nechej to všecko zde! Je to získáno hříchem a spočívá na tom kletba Boží!“ S radostí jako pastýř, který nalezl ztracenou ovci, vrátil se na poušť. Ještě patnáct let žila Marie na poušti v pokání a modlitbách.

Marie kajícnice zemřela r. 355.

17. BŘEZNA. BLAHOSLAVENÝ JAN SARKANDER, MUČEDNÍK. PATRIK, BISKUP A VYZNAVAČ.

Mučedník zpovědního tajemství.

Blahoslavený Jan Sarkander narodil se 20. prosince 1576 ve Skočově ve Slezsku. Prvního vzdělání nabyl v Příboře. Potom (po r. 1590) poslán byl do latinských škol k jesuitům do Olo-

mouce. Pilně prospíval a r. 1596 vstoupil do kvetoucí Mariánské družiny. R. 1600 odešel na vysoká studia do Prahy. Bohoslovecká studia konal u jesuitů ve Štyrském Hradci r. 1604—1608. Dokončiv studia, byl vysvěcen biskupem olomouckým kardinálem Dietrichšteinem. Byl pak pověřován duchovní správou na četných obtížných místech. Působil nejprve v Jaktaři a pak jako farář v Uničově, Charvátech, ve Zdounkách, Boskovicích a nakonec v Holešově na panství katolického pána Ladislava z Lobkovic. Všude proslul pastýřskou horlivostí, láskou k chudým a neohrožeností v hájení katolické víry proti nekatolíkům. Hájením práv své fary proti luteránskému pánu Bitovskému vzbudil si hlavního nepřítele. Za převratu, kdy protestantští stavové moravští uvěznili biskupa olomouckého, kapitulu i zemského hejtmana Lobkovice a vypudili jesuity, těžce dolehlo nepřátelství nekatolíků na horlivého katolického faráře. Bitovský jako komisař stavovské vlády dal mu pocítiti svou nenávist. Návodem jeho vyhrožovali protestanté katolickým osadníkům v Holešově zkázou na jmění i životech, nevypudí-li svého faráře. Odevšad tísněn, uchýlil se Sarkander na památné mariánské poutní místo do Čenstochové a prodlel tam měsíc v klášteře pavlínů.

Koncem listopadu r. 1619 vrátil se do Holešova. Průvodem s nejsvětější Svátostí zachránil město před vpádem polských a kozáckých pluků. Hlavní jeho protivník Bitovský, rozlícen, že statky jeho od Kozáků byly popleněny, obžaloval nenáviděného kněze z vlastizrady, jako by byl kozácká vojska z návodu Lobkovicova sám na Moravu přivolal. Blah. Sarkander byl jat a v okovech přivlečen do Olomouce. Tam byl vsazen do žaláře a vyslýchán. Třikrát byl natažen na skřipec a krutě mučen. Blahoslavenec odmítal potupné obvinění a projevoval neohroženou zmužilost, obzvláště, když bylo naň naléháno, aby zjevil, z čeho se mu Lobkovic zpovídal.

Čtvrtý výslech byl 18. února. Beneš Pražma se osopil na Jana: „Pověz, co ti o těch věcech ve zpovědi zjevil Lobkovic!“ Jan se

hájil a nakonec řekl: „Co pak se svátostné zpovědi týká, buďsi, že by mně něco hodnověrného v ní bylo svěřeno — však o tom nic nevím a věděti nechci. Ani se neopovažuji na to si vzpomenouti, a to pro svatosvatou a nezrušitelnou pečeť této božské svátosti; a proto, i kdybych věděl, že mne na tisíc kusů rozsekáte, že mne železem, ohněm a všemi mukami zahubíte, přece bych raději volil všecko to s Boží milostí snášeti, než dosti málo proti této svátosti se prohřešiti."

Jan byl opět natažen na skřipec a pálen. Když pochodně a svíce k pálení potřebné, krví mučedníkovou zalévané, hasly, posmívali se podnapilí soudcové katovi, že prý je hudlař a nerozumí svému řemeslu. Kat tímto posměchem rozčilen, řádil ještě hůře. Pálil Jana smolnicemi, přidávaje k nim síry, natáhl skřipec tak prudce, že kámen z dlažby se vytrhl, a svaly mučedníkovy se přetrhly a kosti mu popraskaly. Když soudcové poznali, že se Jan nedá svésti k vyzrazení zpovědního tajemství, rozkázali katovi, aby rozpustil smůlu, pryskyřici, síru, lůj a olej, aby do této směsi namáčel peří a tyto hořící kousky házel na tělo, na krk, na prsa. Za tohoto strašného mučení tekla Janova krev na zem, kůže i maso byly spáleny, bylo viděti útroby.

Tři hodiny trvalo mučení, za něhož Jan stále vyslovoval přesvatá jména Ježíš, Maria, Anna. Byl odvázán od skřipce a katané ho odnesli do žaláře a položili na slámu. Navštěvovali ho přátelé a plakali nad jeho bolestmi. On však říkal: „Ve všech mukách svých mám převelikou útěchu a oplývám radostí!"

Modlil se církevní hodinky, a protože nemohl rukama hýbati, notář Mandl a dceruška jeho obraceli mu listy, a když jich tam nebylo, obracel si listy sám jazykem.

Mučedník Páně strávil ještě celý měsíc v ukrutných bolestech. Připraviv se svatými svátostmi, očekával smrt. Zesnul v Pánu před půlnocí dne 17. března 1620, maje 43 let věku svého.

18. BŘEZNA. CYRIL JERUSALEMSKÝ, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE.

„Nebe a země pominou, ale slova má nepominou."

Cyril Jerusalemský narodil se asi r. 313 z křesťanských rodičů v Jerusalemě neb v jeho okolí. Mládí prožil v samotě, kde se cvičil v ctnostech a věnoval se studiu. Kolem r. 345 byl posvěcen na kněze a svěřena mu výuka čekatelů křtu, katechumenů. Po smrti biskupa Maxima stal se r. 351 jeho nástupcem na stolci jerusalemském. Byl tak dobročinný k chudině, že v čas nouze prodal drahocenné nádobí chrámové, aby lidu pomohl. To mu protivníci měli za zlé. Na sněmu r. 358 Cyrila sesadili. Sněmu předsedal Akacius, biskup cesarejský, nakloněný ariánům. Avšak již po roce jiný sněm sesadil Akacia, a Cyril se vrátil. R. 360 byl však opět sesazen, ale když nastoupil císař Julián Odpadlík, opět se vrátil. Julián totiž si přál, aby se křesťanství vnitřními rozpory samo zhroutilo.

R. 367 musil Cyril po třetí do vyhnanství. Císař Julián byl zuřivým nepřítelem křesťanů, avšak nepronásledoval Církev zevnějším násilím. Chtěl ji zničiti chytřejším způsobem: zakázal křesťanské školy, zapověděl křesťanům navštěvovati vyšší školy, aby tak zůstali nevzdělaní, podporoval bludaře a zvláště židy. Shromáždil nejvznešenější židy a navrhl jim, aby se jejich národ vrátil do své země, vystavěl znovu chrám a žil podle zákona. Poukázal k tomu veliké částky ze státní pokladny, povolal dělníky a ustanovil úředníky, aby na dílo dohlíželi. Tak chtěl

dokázati, že proroctví Kristovo o zkáze chrámu je nesprávné.

Židé s velikou horlivostí se pustili do práce; ze všech dílů světa přicházeli, aby přinesli příspěvky i aby osobně pomáhali. Vznešené ženy darovaly své skvosty a šperky. Ano, vypravuje se, že daly zhotoviti stříbrné lopaty a koše a že při stavbě pracovaly. I pohané se účastnili v tomto díle, ne z náklonnosti k židům, nýbrž z nenávisti proti křesťanům, neboť doufali, že takto zničí víru křesťanskou.

Svatý Cyril však byl klidný, pevně důvěřoval v slova Pána Ježíše, že nezůstane kámen na kameni. Židé začali svou práci. Napřed strhli, co ještě stálo ze zdí starého chrámu. Tak nevědomky a proti vůli splnili ono proroctví Spasitelovo. Když začali kopati základy, v noci se jim zřítilo, co ve dne vystavěli. Když konečně práce byla tak dalece hotova, že měl býti položen základní kámen, v noci nastalo hrozné zemětřesení, kterým bylo zabito mnoho dělníků a dosavadní práce zničeny.

Židé začali práci znovu. Co se teď událo, o tom píše nepřítel křesťanů, pohanský spisovatel tehdejší doby Ammanianus Marcellinus: „U základů vytryskly často ohnivé koule, popálily dělníky, takže místo bylo nepřístupné; jelikož tímto způsobem oheň odháněl lidi znovu a znovu, celé dílo se zastavilo."

S hrůzou uznávali i mnozí židé, že Ježíš Kristus je Bůh. Všecka horlivost židů a všecka nařízení císařova byla nadarmo; zůstalo všechno ležeti v ssutinách a chrám židovský nebyl obnoven až do dnešního dne.

Co tedy očekával sv. Cyril a všickni praví křesťané, to se splnilo. Slova Kristova: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou" zůstanou pravdivá. Jak se splnila jeho slova o konci Jerusalema a o chrámu židovském, tak se splní jeho slova o konci světa a o posledním soudu.

Hlavním dílem sv. Cyrila jsou jeho Katechese, v nichž objasňuje jednotlivé články víry. Zvášť důkladně v nich pojednává o svátosti křtu, biřmování a o Svátosti oltářní. O Svátosti oltářní tam píše: „Co se zdá chlebem, není chléb, ačkoliv chuť tak

Bl. Jan Sarkander

připadá, nýbrž tělo Kristovo; a co se zdá vínem, není víno, ačkoliv chuť tomu chce, nýbrž krev Kristova... Praví-li o víně sám Kristus: Totoť jest krev má, kdo bude pochybovati a mysliti, že to není krev jeho? Dříve proměnil vodu ve víno a my bychom neměli věřiti, že proměňuje víno v krev?" (Katech. myst. 4. 6.) Jakým způsobem tehdy věřící přijímali, poznáme z jeho slov:

„Při přijímání podložte ruku levou pod ruku pravou, aby jí sloužila jako trůnu, protože má přijmouti velikého krále; přijavše Tělo Páně na holou dlaň řekněte: Amen, a dbejte, abyste ani nejmenší částky neupustili na zem."

Cyril vcelku prožil 11 let ve vyhnanství. R. 381 zúčastnil se všeobecného sněmu cařihradského. Zemřel r. 386.

19. BŘEZNA. SV. JOSEF, SNOUBENEC BL. PANNY MARIE, VYZNAVAČ.

„Jděte k Josefovi."

(Gen.. 41, 55.)

Sv. Josef pocházel z královského rodu Davidova, v té době zchudlého. Byl tesařem. Evangelium nazývá ho „mužem spravedlivým". Zasnoubiv se s Pannou Marií, setrval v ustavičném panictví, k němuž se byl slibem zavázal. Podle židovského obyčeje Panna Maria zůstala ještě celý rok v ústraní domu otcovského. Evangelista Lukáš (1, 26—38) vypravuje, kterak Anděl zvěstoval Marii narození Vykupitelovo, Josef pak, když zpozoroval požehnaný stav Mariin, hodlal jí dáti list propustný v soukromí bez úředního dosvědčování, aby nebyla u lidu v lehkost uvedena. Avšak poučen byv andělem, uvedl Pannu Marii do domu svého. Josef nebyl toliko ženichem, nýbrž pravým manželem Panny Marie; uzavřelť s ní skutečné a pravé manželství; pojítkem jejich byla láska Boží, jež obdařila jejich manželství Plodem nebeským, zázračně počatým.

Evangelista Lukáš (2, 1—20) vypravuje, že Josef šel s Pannou

Marií do Betlema, kdež se mu dostalo skvělé odměny za obětavou péči a věrnost jeho; první po Marii spatřil vtěleného Syna Božího a klaněl se jemu; byl svědkem slávy, kterou tři mudrcové z východu poctili narozeného Vykupitele. Také Josefovi požehnal Simeon v chrámu jerusalemském, když božské Dítě bylo tam obětováno. Josef odvrátil nebezpečí, hrozící Dítěti útěkem do Egypta. Vrátiv se s Dítětem a s matkou jeho do Nazaretu, dobýval si s nimi prací rukou svých živobytí. Evangelista Lukáš (2, 41—52) vypravuje, kterak Josef a Maria vzali dvanáctiletého Ježíše s sebou na slavnost velikonoční do Jerusalema, a dodává, že Syn Boží byl „rodičům svým poddán".

Nevíme nic určitého o roku a místě smrti sv. Josefa. Podle obecného mínění Josef zemřel v Nazaretě dříve ještě, nežli Kristus Pán počal konati veřejný úřad učitelský. Neboť Písmo sv. už o něm nečiní zmínky ani při svatbě v Káni Galilejské. Že při smrti Kristově ho nebylo už mezi živými, jest souditi s jistotou z té okolnosti, že by byl Kristus matku svou odevzdal do jeho ochrany.

„Byli světci," praví kardinál Newman, „kteří Pánu našemu stáli blíže než mučedníci neb apoštolé. Jelikož však tyto svaté osoby zcela zmizely v záři jeho slávy a za svého pozemského života nevystupovaly zevně, dlouhou dobu se jim nevěnovala pozornost." — Tak to je se sv. Josefem. Jeho vznešenost je na základě Písma svatého uznána celým světem, ale úcta jeho a pobožnost k němu je teprve pozdějšího původu.

Veliké zásluhy o rozšíření úcty sv. Josefa má sv. Terezie. Píše: „Za svého přímluvce u Pána vyvolila jsem si sv. Josefa a doporučila jsem se mu vroucně. A vskutku: jasně jsem poznala, že tento můj otec a pán mne vysvobodil z mé tehdejší nouze i z větších nebezpečí, která hrozila mé cti a spáse mé duše, a udělil mi ještě více, než oč jsem prosila.

„Nevzpomínám si, že bych ho dosud byla o něco prosila a on by mi to neudělil."

„Prosím jen pro lásku Boží: kdo nechce věřiti mým slovům,

ať to zkusí sám; potom jistě ze zkušenosti pozná, jak veliký užitek z toho máme, doporoučíme-li se tomuto slavenému světci a uctíváme-li ho zbožně."

Často světice zakusila zvláštní ochranu sv. Josefa. Její průvodkyně ct. Anna Ježíšova píše o nebezpečné cestě do Veas r. 1575. „Poslední den zabloudili vůdcové uprostřed pohoří Sierra Morena, takže nevěděli kudy kam. Vozkové proklínali, že jsme ztraceni, neboť nebylo možno dostati se někam z těchto nebetyčných skal, v nichž jsme zabloudili. Tu dala naše svatá matka Terezie osmi řeholnicím, které ji doprovázely, rozkaz prositi Boha a našeho svatého otce Josefa, aby byl naším vůdcem. Sotva nás napomenula, slyšeli jsme z pozadí hluboké jeskyně, kterou jsme s vrcholu skály sotva viděli, muže. Podle hlasu byl to stařec, který silným hlasem na nás volal: ‚Stůjte, stůjte! Jinak jste ztraceni! Padnete do propasti!'

Na ta slova jsme zastavili. Kněží a světští lidé, kteří nás doprovázeli, uvěřili hlasu a tázali se: ‚Otče, co máme činiti, abychom unikli nebezpečí?' Hlas odpověděl, aby se obrátili na určitou stranu. Všichni v tom viděli zázrak, že vozy mohly projeti oním místem. Někteří chtěli hledati osobu, která tak laskavě k nám promluvila. Mezitím řekla naše matka s velikým pohnutím a se slzami k nám: ‚Nevím, proč jsme je nechali hledati; vždyť to byl můj svatý otec Josef. Jeho jistě nenajdou.' Skutečně, brzy se naši průvodci vrátili, že onoho muže nemohli najíti, ačkoliv byli v oné jeskyni, z níž slyšeli hlas."

Ale nejen v časných potřebách se máme obraceti na sv. Josefa. Ještě více ve věcech duchovních. Sv. Terezie nás napomíná: „Zvláště ti, kteří se oddávají vnitřní modlitbě, mají vždy býti sv. Josefu láskou nakloněni, (neboť nevím, jak bychom mohli vzpomínati Královny andělů a doby, kdy s Ježíškem tolik vytrpěla, a neděkovati sv. Josefu za dobrodiní pomoci, které jim prokázal). Kdo snad nemá učitele pro cvičení vnitřní modlitby, ať si vyvolí tohoto slavného světce a jistě nezabloudí."

20. BŘEZNA.

Jak nalézti Boha?

Gertruda narodila se r. 626 v Landenu v jižním Brabantsku. Pocházela ze vznešeného rodu. Otec její Pipin byl nejvyšším královským správcem v Austrasii (východní Francie). Matka Itta vychovávala dcerušku svou vzorně.

Když otec r. 639 zemřel, založila Itta klášter, věnovala mu své jmění a vstoupila s dcerou svou Gertrudou do něho. Jedenadvacetiletá Gertruda byla zvolena abatyší.

Gertruda bedlivě čítala v Písmě svatém i v jiných posvátných knihách a ponořovala se do hloubání o vznešených pravdách svaté víry. Nabyla vzácných vědomostí a mívala časté rozpravy s učenými muži o těžkých a záhadných otázkách. Tím získal sice její rozum, avšak srdce chladlo, spokojenost mizela a mysl stala se zádumčivou. Gertruda bažíc po učenosti, pozbývala znenáhla záliby v modlitbě a svatém rozjímání. Cítila, že se její duše čím dál, tím více stává vyprahlejší. Jednou slyšela ve svém srdci hlas: „Hloubáním a rozumováním nedojdeš Boha; oněť vyšší jest než rozum a všeliké poznání lidské; jen dokonalou láskou poznáš a dosáhneš ho.“ Gertruda poslechla tohoto hlasu. Zřekla se všetečného hloubání a šla od té doby za hlasem svého srdce.

Když ji sestry prosily, aby v přísnosti k sobě ulevila, odpověděla jim: „Čas náš je krátký den, plný práce a soužení. Čím trudnější a namáhavější jest tento den, tím sladší bude noc po něm, tím krásnější a bohatší mzdy se nám dostane na věčnosti.“

Zemřela r. 659 ve věku 33 let.

21. BŘEZNA. BENEDIKT, OPAT.

„Pokoj svůj dávám vám!"

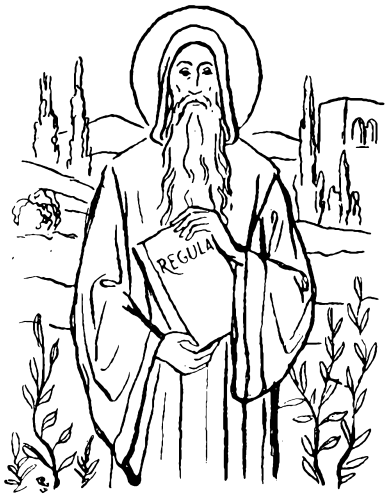
(Jan 14, 27.)

„Pax" = „pokoj" je heslo benediktinů. Pravý pokoj záleží v pokoji s Bohem. To není pokoj světa, pokoj lenosti a vlažnosti. „Ne jako svět dává, já vám dávám." Je to pokoj, kterého člověk musí dobýti tuhým bojem, bojem proti hříchu, žádosti těla, žádosti očí a pýše života. Takovým statečným bojovníkem byl sv. Benedikt.

Sv. Benedikt (t. j. požehnaný, po česku též Beneš) narodil se r. 480 v Nursii (nyní Norcia v Umbrii). Otec Euprobus pocházel snad ze vznešeného rodu Aniciů. Matka jménem Abundancia, porodivší dvojčátka Benedikta a Scholastiku, zemřela při porodu. Euprobus odevzdal své děti kojné a pěstounce Cyrille, aby je vychovala.

Když bylo Benediktovi čtrnáct let, poslal ho otec na studia do Říma. Tehdejší Řím byl ještě namnoze pohanský. Pořád ještě se konaly na počest bohů slavnosti spojené s nemravnými radovánkami. Obzvláště studující mládež byla zhýralá a prostopášná. Nezkaženému jinochu se hnusil tento život, a aby si zachoval srdce neporušené, utíkal se zvlášť pod ochranu Rodičky Boží, jejíž obraz měl v příbytku. Úcta k Marii Panně stala se jeho odkazem v řádě od něho založeném a Rodička Boží nazývá se proto „Slastí benediktinů".

Benedikt pokračoval ve vědách, avšak duch jeho toužil po věcech vyšších. Rozhodl se, že opustí všecko a půjde do samoty, aby bez výhrady sloužil Bohu, že po příkladu sv. Antonína opustí svět a že půjde do samoty. Ze všeho majetku vybral si jen kříž a obrázek Rodičky Boží a vydal se s Cyrillou, svou pěstounkou, do sabinských hor. První noc strávil u vsi Rojate pod širým nebem. Druhého dne dorazil do osady Enfide (nyní Affile). Zanechav tam svou pěstounku, odešel do pusté krajiny u Subjaka

(na Teveroně, t. j. Anieně, přítoku Tibery). Tam se potkal s nábožným mnichem Romanem, jemuž se svěřil, že hledá místo k tichému životu ve službě Boží. Roman ujav se mladého poutníka, dal mu mnišské roucho, pláštík s koží a nádobku na vodu a ukázal mu na hoře Lysé (Monte Calvo na úpatí srázné skalní stěny sluj vhodnou za příbytek. Benedikt se tam usadil, a Roman, jenž jediný znal cestu do sluje, donášel mu časem chléb, jejž po provaze spouštěl do jeskyně.

„Zde žil," praví sv. Řehoř, „sám se sebou před očima božského Pozorovatele. Stále úzkostlivě bděl nad sebou samým, viděl sebe vždy před očima svého Stvořitele, zkoušel stále sebe a nenechal zrak ducha svého těkati."

Avšak bojům ani na poušti neušel. Vzpomínky na Řím a jeho rozkošnický život tak rozohnily jeho žádostivost, že skoro na to pomýšlel opustiti samotu a vrátiti se do města. Tu osvícen nebeskou milostí viděl před sebou pole hustě naplněné trním a kopřivami. A jako statečný bojovník byl rozhodnut, že nepodlehne, svlékl se a válel se v trní a kopřivách, až po celém těle jsa zraněn, ranami těmi uhasil v sobě plamen hříšných žádostí. Od té doby byla v něm — jak sám později vypravoval žákům svým — náklonnost k smyslnosti tak utlumena, že již nikdy nezakusil podobných pokušení.

Mniši sousedního kláštera přáli si ho za opata. Když však s přísností dbal zachovávání řehole, rozhněvali se někteří tak, že ho chtěli usmrtiti a namíchali mu do vína jedu. Ale Benedikt požehnal nápoj svatým křížem a číše se rozpadla. Tu vstal opat a řekl mírným hlasem: „Bratří, smiluj se nad vámi

všemohoucí Bůh! Proč jste mi chtěli učiniti něco zlého? Zdali jsem vám neřekl, že se moje a vaše mravy nesrovnávají? Hledejte si opata podle svých mravů, neboť já mezi vámi déle přebývati nemohu." I vrátil se do své milé samoty.

Od této doby se však tím větší množství lidu hrnulo k němu se žádostí, aby jim byl učitelem a vůdcem na cestě k dokonalosti. I vzácní měšťané římští mu svěřovali své syny na výchovu; mezi žáky těmi vynikali zvláště Maurus, syn římského senátora Eutychia, a Placidus, syn patricia Tertulla. Benedikt zřídil v okolí subjackém dvanáct nových klášterů, dal do každého po 12 mniších s opatem v čele, sám pak spravoval jako vrchní opat všecky kláštery. Vypracoval hlavní pravidla své řehole. Při stavbě řeholních domů a chrámů byli mnichové umělci, staviteli, zedníky i dělníky. V klášteřích se střídala ruční práce doma a v dílnách, v polích a lesích s modlitbou, se zpěvem žalmů a rozjímáním. Benedikt bděl nade všemi jako laskavý otec a vedl je svým příkladem k Bohu. Všichni žili podle příkladu prvních křesťanů. Jistý duchovní správce z okolí, jménem Florencius, záviděl Benediktovi přízeň lidu a vážnost, které požíval. I snažil se mrzkými pomluvami lid odvrátiti od Benedikta a jeho žáků, ale marně. Konečně si usmyslil vypuditi Benedikta z krajiny způsobem přímo ďábelským. Poslal několik nestoudných ženštin do klášterní zahrady, v níž právě pracoval Benedikt s bratřími, aby dávaly posunky svými mnichům pohoršení. Nekalý ten záměr ztrpčil Benediktovi pobyt v té krajině. Aby odvrátil od svých žáků, zejména mladších, takové úklady, odešel s několika mnichy z této krajiny, kde po 30 let sloužil Bohu, aby si vyhledal nové bydliště.

Po dvou dnech Benedikt dorazil k Monte Cassinu v kraji neapolském. Hora Cassinská vystupuje příkře do výšky 950 metrů nad hladinou mořskou. Náležela tehdy do vlastnictví Tertulla, otce zmíněného žáka Placida. Tertull daroval horu a 18 svých statků na ostrově Sicilii Benediktovi. Benedikt jal se stavěti rozsáhlý klášter montekassinský podle vlastního plánu.

Stavbu provedli mnichové. Stavba ne nepodobná opevněnému městu, byla dokončena r. 532. Opodál založil Benedikt druhý klášter pro panny, sestra Benediktova Scholastika stala se v něm první abatyší.

Benedikt se nedal vysvětiti na kněžstvi, a to z pokory. Byl toliko jáhnem. Ve vědách nebyl sice obeznalý, ale měl pravou moudrost. Jeho osvícený duch poznával hluboká tajemství, jiným lidem nedostupná, a vnikal do hlubin lidských srdcí. Jistý mnich se chtěl přikovati řetězem, aby se nemohl vrátiti do světa. Benedikt mu řekl: „Jsi-li opravdový služebník Kristův, není ti třeba řetězu. Svazek posvátné lásky je dosti silný, aby tě udržel ve tvém předsevzetí.“ Gotský král Totila, zarytý arián, podmanil si celou Italii a octl se r. 542 před Montekassinem. Ze zvědavosti chtěl navštíviti Benedikta. Aby Benedikta vyzkoušel, poslal zprvu důstojníka svého Riggona, oblečeného v háv královský, s velikým komonstvem k Benediktovi; Riggo měl vzbuditi zdání, že přichází sám král. Ale Benedikt zdaleka volal Riggonovi vstříc: „Synu! Odlož šat, který máš na sobě! Není tvůj, nepřísluší tobě.“ Riggo vrhl se pln strachu a studu na zem; vrátiv se vypravoval Totilovi, co se stalo. Totila pak přišel sám, a vida velebný zjev Benediktův, vrhl se také na zem před Benediktem. Benedikt ho pozdvihl a řekl: „Ó králi! Mnoho zlého pášeš a mnoho zlého jsi spáchal. Ustaň konečně od nepravostí svých! Říma sice dobudeš, devět let budeš kralovati, ale pak umřeš a předstoupíš před soud Boží, abys kladl účet z panování svého.“ Totila ustal od své ukrutnosti; co Benedikt mu předpověděl, stalo se: Totila ztratil r. 552 korunu i život. — Kdysi posluhoval jistý mnich Benediktovi, drže mu světlo, když večeřel. Mnich pocházel z urozeného stavu. A tu se mu namanula myšlenka: „Kdo jest tento, že já mu posluhuji? Stojím před ním jako služebník, já, jenž pocházím ze stavu urozeného!“ Benedikt četl myšlenky v srdci mnichově a řekl: „Co ti připadlo na mysl? Učiň znamení kříže na srdci svém! Poznáváš, že duch pýchy tě pokouší?“ A poručil mu, aby světlo odevzdal jinému,

sám pak zbývající část večera strávil v ústraní. Mnich ten později vyzradil, že důtka ta byla oprávněná.

Benedikt tušil po smrti své sestry Scholastiky, že se mu blíží konec života. Oznámil některým svým bratřím den, kdy zemře. Zachvácen byv zimnicí, dal se dovésti do chrámu, přijal Tělo Páně, a stoje podepřen o bratry své, zemřel dne 21. března r. 545.

22. BŘEZNA.

Očistec na tomto světě.

Kateřina Janovská narodila se r. 1447 v přístavním městě Janově. Podle přání rodičů provdala se za šlechtice Juliána Adorna. Brzy s hrůzou poznala, že manžel jest povahy vášnivé a zlostné. Měl radost jen ze světských zábav a svým bezuzdným životem za několik let promarnil svůj i její majetek. Světice nenařkala, nýbrž laskavostí a poslušností hleděla proměniti srdce manželovo.

Tak trávila pět let v duševních útrapách. Zhubla tak, že se jí příbuzní zhrozili; domlouvali jí, aby si utrpení své nepřipouštěla, ale aby si hledala náhradu a útěchu v zábavách světských. Poslechla. Přestala se modliti, přestala přijímati svaté svátosti, zúčastňovala se hlučných zábav a radovánek a klesala níž a níže. Ale všecky rozkoše nemohly jí dáti žádoucího pokoje. Srdce zůstalo pusté a prázdné. Ano, zmocnila se jí zádumčivost. Když viděla, že si hříšným životem své neštěstí ještě zhoršila, svěřila se své sestře Limbanii, která byla řeholnicí; sestra jí poradila, aby šla ke sv. zpovědi a znovu začala život zbožný. Když přiklekla ke zpovědnici, zahořelo její srdce nesmírnou láskou

k Bohu a ve světle této lásky viděla své chyby a zároveň nevýslovnou dobrotu Boží, že málem by byla omdlela. Uchvácena velikou bolestí nad svou dosavadní vlažností zvolala: „Bože můj! Nechci již hříchu."

Několik dní se důkladně připravovala na životní zpověď. Když vzbuzovala lítost, ukázal se jí Spasitel s tváří krví zbrocenou a s těžkým křížem na ramenou. Jako bez sebe zvolala: „Ó Lásko, již žádného hříchu, již žádného!" Taková nenávist proti hříchu ji naplnila, že ujišťovala: „Ó Lásko, je-li třeba, jsem ochotna veřejně se zpovídati z hříchů svých."

Začala nový život. Byl to život pokání, a protože ji Bůh miloval, přidal jí ještě bolestí, aby tak již na tomto světě odčinila své hříchy. Již nenaříkala, ale snášela trpělivě všechny křivdy manželem jí způsobené; ba modlila se za něho, aby ho Bůh přivedl na cestu k lepšímu životu. A ku podivu! Manžel zmírnil své náruživosti. Trpěl chudobou. K tomu ho stihla těžká, dlouhá nemoc. Změnil se úplně. Vstoupil do třetího řádu sv. Františka a zaopatřen zemřel křesťanskou smrtí r. 1474. Kateřina si umínila, že bude činiti pokání skutky blíženské lásky. Ošetřovala chudé nemocné, neštítila se nemocí sebe odpornějších. Čistila nemocným oděv, prádlo i lůžka. Zvláště v době moru jim posluhovala nejen v nemocnici, ale i po domech. Při tom žila zapíravě, nepožívala masa ani vybranějších pokrmů. Snažila se vždy činiti to, co jí bylo proti vůli. Tělo se vzpíralo takové přísnosti, ale ona nepovolovala.

Když jí bylo 50 let, onemocněla tak těžce, že se musila vzdáti správy nemocnic. Devět let trpěla takové bolesti, že hlasitě naříkala. Avšak i v bolestech mluvila o lásce k Bohu, že ti, kdož ji slyšeli, byli povzbuzeni. Nazývali ji „andělem v lidském těle". Jednou jí řekl Pán: „Věz, že úplná očista duše a její obnova do stavu původní čistoty, aby po tomto životě již nepotřebovala očistce, jest veliké dílo milosti . . . Souhlasem svobodné vůle musí duše učiniti své bolesti záslužnými."

Vskutku měla světice očistec již na tomto světě. Byla trápena

horečkou, chrlením krve a zvláště nepopsatelnými bolestmi nervů. Cítila tak velikou žízeň, že se jí zdálo, jako by musila vypíti celé moře. Jednoho dne vnitřní žár, který ji trápil, byl tak veliký, že dala otevříti okno, aby se přesvědčila, zdali svět není v plamenech. Přesto nemohla vypíti ani kapky vody.

K tomu přistoupily bolesti duševní. Bůh dopustil, že zlý duch ji znepokojoval. Pohled na něho jí byl tak hrozný, že by se raději byla dala zavrhnouti do pekla, než ještě jednou viděti něco tak ošklivého. Zemřela ve věku 63 let 14. září r. 1510.

23. BŘEZNA.

Otrok z lásky.

Pohrdnuv světem, odebral se Serapion do samoty na poušť egyptskou a podroboval se přísnému kajícímu životu. Nejmilejším zaměstnáním jeho byla modlitba a četba v Písmě svatém. Evangelium Kristovo rozžehlo v duchu jeho planoucí lásku k bližnímu.

Serapion neměl dar výmluvnosti, avšak láska mu ukázala cestu, jak získati duše pro Krista. Jednou se setkal s pohanským kejklířem a vstoupil k němu za otroka do služby. Dvacet stříbrných, jež dostal za to od kejklíře, uložil si pečlivě a sloužil pánu svému oddaně a věrně; byl skromný, mlčenlivý, vážný a žil jen o chlebě a vodě. Kejklíř oblíbil si brzy podivného otroka, poslouchal dychtivě jeho výkladu o víře křesťanské, vzdělával se jeho zbožností a nakonec se dal pokřtíti s celou rodinou. Z vděčnosti nabídl Serapionovi svobodu a prosil ho, aby zůstal nadále u něho, ne již jako otrok, nýbrž jako přítel. Avšak světec mu vrátil dvacet stříbrných, řka: „Jsem svobodný, stal jsem se otrokem, abych tebe vysvobodil z otroctví modloslužby a hříchu."

Serapion odešel a prodal se po druhé za otroka, aby chudobnou vdovu vysvobodil z veliké bídy. Nový pán však ho propustil za nedlouho na svobodu a daroval mu plášť, sukni, spodní

roucho a knihu sv. evangelií. Serapion pak potkal na ulici žebráka polooděného. Daroval mu sukni. Za chvíli spatřil starce zimou se chvějícího. Slitoval se nad ním a dal mu svůj plášť, takže mu zůstalo jen spodní roucho. Posadil se u cesty a četl v knize evangelií. Kdosi se ho tázal: „Kdo tě oloupil o šaty?" Serapion ukázal na svou knihu, řka: „Tato kniha pobrala mi šaty."

Kniha sv. evangelií byla mu největším pokladem, učitelkou a těšitelkou, a přece se odhodlal tuto knihu prodati, aby za stržené peníze opatřil hladovým dětem chleba. Když se ho potom lidé tázali, kde má svou knihu, řekl jim: „Četl jsem v ní: Jdi, prodej vše, co máš, a rozdej chudým; proto jsem ji prodal, abych vykonal, čemu kniha učí. Co prospějí krásná slova, jestliže nežijeme podle nich."

Slavný patriarcha alexandrijský sv. Jan Almužník četl podivuhodný život Serapiona, byl jím až k slzám dojat a řekl správci svého domu: „Nemáme práva honositi se svou dobročinností. Jak nedokonalí jsme proti Serapionovi, jenž vynalezl nový způsob a prostředek lásky k bližnímu: Sám sebe obětoval několikráte pro věčnou spásu i časné blaho bližních."

Serapion zemřel před rokem 388.

*

Liberatus byl lékařem v Kartagině; byl i s manželkou i knězem Krescenciem uvězněn za času pronásledování katolíků vandalským králem Hunnerichem. Liberat a jeho manželka byli uvězněni, aby se nemohli domluviti. Manželce řekl soudce: „Man-

žel tvůj už se podrobil. Nebuď tedy ani ty zatvrzelá!“ Statečná žena odpověděla: „Nevěřím tomu. Až spatřím manžela svého u soudu, rozhodnu se.“ U soudu se přesvědčila, že ji chtěli oklamat. Když byli manželé vedeni na smrt, zvolal sedmiletý synáček Liberatův: „Já jsem křesťan!“ Otec zaplakal nad ním, ale matka mu domlouvala: „Snad bys nechtěl pro děti ztratiti duši?“ Rok smrti 484.

24. BŘEZNA. ARCHANDĚL GABRIEL.

Gabriel, t. j. muž Boží, objevuje se v Písmě svatém několikráte jako posel Boží vyslaný k lidem, aby jim zvěstoval radostné zprávy o budoucím Vykupiteli. Když židé byli v zajetí babylonském, měl prorok Daniel třetího roku panování krále Baltazara vidění o budoucnosti: Když nerozuměl tomuto vidění, zjevil se mu Gabriel a vyložil je. (Dan. 8, 15—26.) Léta prvního panování krále Daria, když se Daniel modlil a prosil Hospodina, aby odvrátil hněv svůj od lidu svého, zjevil se mu opět Gabriel a oznámil mu, kdy se židé vrátí ze zajetí do vlasti, kdy Mesiáš přijde na svět a kdy bude obětován. (Dan. 9, 23—27.)

Když se přiblížila doba spásy, přinesl Gabriel Zachariášovi radostnou zprávu, že jeho modlitba je vyslyšena a že jeho manželka Alžběta, dosud neplodná, mu porodí syna, jehož jméno bude Jan. „I budeš se radovat a plesat a mnozí budou míti radost z jeho narození. Neboť bude veliký před Pánem, vína a nápoje opojného píti nebude, již ze života matky své bude naplněn Duchem svatým a mnohé ze synů israelských obrátí k Pánu Bohu jejich.

On předejde před Ním v duchu a moci Eliášově, aby připravil Pánu lid hotový." (Luk. 1, 11—20.)

Nejvznešenější úloha byla svěřena Gabrielovi, když byl od Boha poslán k Panně Marii, aby jí zvěstoval, že bude Matkou Boží.

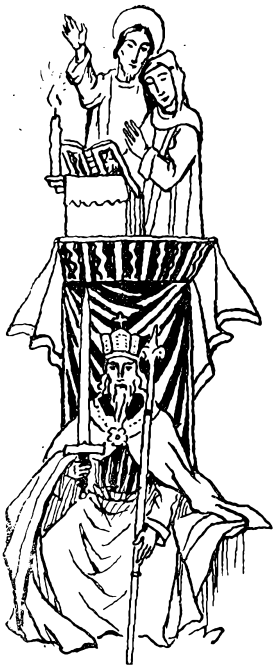
Jako „anděl vtělení" požíval Gabriel v Církvi odedávna veliké úcty na východě i na západě. Papež Benedikt XV. obnovil starou tradici, když zavedl svátek archanděla Gabriela v římské liturgii a umístil jej na den před Zvěstováním Panny Marie.

*

Ludger narodil se r. 746 v Dokkumu ve Frísku. Nabyl prvního vzdělání v klášterní škole utrechtské. Poté odešel do Yorku v Anglii, kde byl žákem učeného mnicha Alkuina.

Z Yorku byl donucen odejíti. Jistý fríský kupec zabil v hádce anglického šlechtice, lid se srotil proti Frísům. Kdo se chtěl zachránit, musil utéci. Vrátil se do vlasti a byl vysvěcen na kněze. Sedm let působil ve svém rodišti. Avšak celá jeho práce byla zničena tím, že vůdce pohanských Sasů vtrhl do Fríska, pobořil chrámy a povraždil kněze. Ludger se zachránil útěkem. Odebral se do Říma a pak do Monte Cassina, kde zůstal tři léta, aby poznal pravidla řehole svatého Benedikta. Vrátiv se, vystavěl v Monastýru ve Vestfálsku chrám a učinil jej střediskem veškeré misionářské působnosti. Na řece Ruře zřídil klášter dle vzoru montecassinského. Odtud rozesílal věrozvěsty do Saska. Ba i na ostrově Helgolandě založil křesťanskou osadu.

Na radu jeho bývalého učitele Alkuina byl jmenován prvním biskupem monastýrským. R. 802 přijal Ludger biskupské svěcení, avšak zůstal chudým a skromným řeholníkem benediktinem, jako byl před tím. Zařídil si dům co nejskrovněji, postil se přísně, byl štědrý k chudým, miloval otcovsky své svěřence a jen k lidem pyšným a zjevným hříšníkům byl přísný a neústupný, bez ohledu na osoby. Tím však si znepřátelil některé velmože a ti ho obžalovali u císaře Karla Velikého, že prý jměním církevním plýtvá.

Císař uvěřil jim a povolal Ludgera ke dvoru, aby se odpovídal. Poslaný pro něho komorník ho nalezl, an s duchovními právě konal v chrámu církevní hodinky. Ludger vyslechl posla, zůstal však v chrámě a pokračoval v modlitbě. Netrpělivý císař poslal po druhé a po třetí, aby se biskup ihned k němu dostavil. Ten však se modlil dále. Císař se velice nad tím rozhněval.

Teprve, když hodinky byly v chrámě dokončeny, přišel Ludger k císaři. Na otázku, proč neposlechl a ihned se nedostavil, odpověděl klidně a vážně: „Vím dobře, čím jsem povinen císaři a pánu svému, avšak větším pánem mým jest všemohoucí Bůh. Když volán jsem byl k rozmluvě s císařem, rozmlouval jsem právě na modlitbách s Bohem; poněvadž pak *služba Boží jest vznešenější a důležitější nad všelikou službu lidskou,* nemohl jsem službu Boží přerušiti, a doufám tudíž, že jsem se neprohřešil proti pozemskému pánu svému, jemuž plně jsem k službám.“ Rozhodná a zmužilá slova tato smířila císaře úplně a odzbrojila nepřátele svatého biskupa.

Ludger zemřel na visitační cestě v dědině Billerbek ve Vestfálsku r. 809. Svátek jeho je 26. března.

25. BŘEZNA. ZVĚSTOVÁNÍ PANNY MARIE.

„Zdrávas, milosti plná.“

Svatý Lukáš píše: „Měsíce šestého anděl Gabriel poslán byl od Boha do města galilejského, jménem Nazaret, k panně zasnoubené muži, jménem Josef z domu Davidova. A jméno panny: Maria.“ (1, 26, 27.)

Maria, dcera nábožných rodičů Jáchyma a Anny, byla Bohem vyvolena, aby se stala Matkou Syna Božího. Svatí Otcové píší, že Maria byla již v útlém věku obětována v chrámě jerusalemském, aby tam s jinými zbožnými dívkami sloužila Bohu až do let dospělosti. Rozjímala o zákonu Božím dnem i nocí a se všemi spravedlivými zdvíhala prosebně své ruce k Bohu, aby nebesa vydala rosu, aby Hospodin poslal již na svět žádaného Mesiáše. Kolikráte čítala v Písmě sv. a rozjímala o tajemném proroctví Isajášově, že panna počne a porodí syna, jehož jméno Emmanuel t. j. Bůh s námi, značí, že on nebude pouhým člověkem, nýbrž že bude sám Hospodin všemohoucí, jenž bude přebývati s námi.

Dospěvši, vrátila se Maria do domu svých rodičů a zasnoubila se Josefovi, jenž jako ona pocházel z rodu Davidova. Podle židovského způsobu zůstala Maria po svém zasnoubení ještě celý rok u svých rodičů. Jak dí sv. Bernard, právě zase rozjímala o vykoupení lidstva a modlila se, aby očekávaný Mesiáš již sestoupil na zem, když zazářila její světnička nebeským jasem a posel Boží ji oslovil: „Zdráva buď, milosti plná, Pán s tebou, požehnanás ty mezi ženami.“ Milosti plnou ji nazval anděl, poněvadž Bůh, jenž ji od věčnosti určil za matku svého Syna, způsobil, že ona samojediná ze všech lidí byla od prvního počátku svého života osvobozena od hříchu dědičného; milostiplnou byla, protože Bůh ji ozdobil všemi dary Ducha svatého.

Maria uslyševši slova andělova, užasla nad řečí jeho a přemýšlela, jaké by to bylo pozdravení. I řekl jí anděl: „Neboj se, Maria, neboť jsi nalezla milost u Boha. Hle, počneš v životě, porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a Synem Nejvyššího slouti bude; Pán Bůh dá mu trůn Davida, otce jeho, bude kralovati v domě Jakubově na věky a království jeho nebude konce.“

Maria pokorně uvěřila slovům andělovým a nepochybovala o tom, co jí bylo zvěstováno, nechápala však, jak se to vše stane. Proto řekla andělu: „Kterak se to stane, když muže ne-

poznávám?“ Odpověděl anděl: „Duch svatý sestoupí v tebe a moc Nejvyššího zastíní tě; proto také to svaté, co se z tebe narodí, slouti bude Syn Boží.“ Takto poučil anděl Marii, že se stane Matkou Boží způsobem mimořádným, nadpřirozeným, všemohoucností Ducha svatého.

Maria pokorně se podrobila vůli Boží a řekl: „Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.“ (Luk. 1, 38.)

Sv. Tomáš Akvinský praví, že Maria zde mluvila jako zástupkyně celého lidstva a že v ní celé lidstvo řeklo své „ano“ k dílu spásy.

V té chvíli, kdy svatá Panna vyslovila věčně památné slovo: „Staň se“, počat je mocí Ducha svatého Syn Boží; v tom okamžiku „Slovo tělem učiněno jest“, učiněn jest počátek díla vykoupení světa; v tom okamžiku Maria se stala Matkou Boží, povýšena nade všecky lidi i anděly. Syn Boží se stal pravým, skutečným člověkem, ale zůstal pravým Bohem.

Sv. Anselm praví: „Když Syn tvůj se stal naším bratrem, zdali skrze něho nestala ses také naší matkou?“

*

Blahoslavený Petr Faber († 1546) píše ke konci svého života ve svém duchovním zápisníku: „V den přesvatého Zvěstování Panny Marie, Rodičky Boží, přišly mi různé věci na mysl, které ve mně vzbudily touhu po té i oné ‚dobré zvěsti‘, po dobrech totiž, které se týkaly mé spásy. Toužil jsem po onom dnu, kdy bych dosáhl jistoty o věčném životě. Zdálo se mi, že ten člověk je blažený, který s jakousi jistotou ví, že nalezl milost u Boha,

že Pán je s ním, že je požehnaný před ostatními lidmi a že jeho jednání se líbí Bohu.

Ubozí opravdu jsou oni lidé, jejichž první starostí jest, aby v milosti byli u nějakého smrtelného člověka a jak by se mu zalíbili. Jejich největší touha jest dověděti se, jaký užitek by z toho měli a neznají větší radosti, než slyšeti, že se jejich práce líbí jejich pánu.

Když jsem přemýšlel, že se v tento den Syn Boží tělem stal, a tedy se započala naše spása skutkem a činem, prosil jsem Pánnu, aby to, co dosud bylo jenom mým přáním a mou touhou, se stalo skutečností a pravdou a tak se započalo mé obrácení." Bůh od věčnosti měl na mysli Ježíše Krista jako Smiřitele; a přece Slovo před tímto dnem tělem nebylo učiněno. Věčná myšlenka Otce dnes tělem učiněna jest. Kéž také naše myšlenky učiněny jsou skutky požehnání, plodem požehnaným! Bože, dej ať při všech našich řečech a skutcích vždy činíme nějaký pokrok v dokonalosti.

26. BŘEZNA. SV. HAŠTAL, MUČEDNÍK.

Když r. 284 byl Dioklecián zvolen římským císařem, choval se ke křesťanům blahovolně, osvobodil je od povinnosti obětovati bohům, ano svěřoval jim vysoké úřady a vojenské hodnosti. Ale jeho spoluvládce ho poštval proti křesťanům.

Tou dobou byl správcem císařského paláce v Římě vážený a horlivý křesťan Haštal (Castulus), jenž mnoho pohanů obrátil na víru a za doby pronásledování křesťanům všemožně pomáhal. Největší službu prokazoval Haštal stíhaným křesťanům tím, že jim poskytoval útočiště v hořením patře císařského paláce, kde sám přebýval. Tu skrýval i svatého papeže Kaja (283 až 296) před pohanskými slidiči, tu shromažďoval tajně věřící ke službám Božím a zaopatřoval se všemi potřebami. Příbytek jeho stal se chrámem Páně, kde křesťané ustavičně trvali na mod-

litbách, obcovali službám Božím, posilovali se ve víře a povzbuzovali se navzájem k vytrvalosti a statečnosti, aby se nelekali pro Ježíše Krista podstoupiti mučednickou smrt. Výborným pomocníkem v tomto svatém díle byl Haštalovi přítel Tiburc, nábožný Říman ze vznešeného rodu. Oba svatí mužové byli od Boha obdařeni darem divů, takže na jejich přímluvy mnozí těžce nemocní docházeli zázračně zdraví. Pro tyto divy obrátilo se množství pohanů ke Kristu, takže se Církev svatá i za nejhroznějšího pronásledování v Římě stále rozmáhala. Dlouho byli křesťané pod ochranou sv. Haštala bezpečni před pohany, ježto nikdo netušil, že se scházejí v samém císařském paláci. Haštal, jsa klíčníkem v paláci, uváděl obezřele křesťany do svého příbytku a vpouštěl tam i obrácené pohany, aby od papeže Kaja ve víře důkladně vyučeni a pokřtěni byli. O křesťanské matky a panny starala se Haštalova zbožná manželka sv. Irena.

Konečně vyslídili pohané tajné shromaždiště křesťanů v císařském paláci. Tu rozkázal císařský náměstek Fabián Haštala i všecky věřící, kteří se u něho skrývali, polapiti a do žaláře dáti. A všichni, kteří byli polapeni, zůstali ve víře stálí, vyznali statečně Ježíše Krista a dosáhli koruny mučednické.

Zbýval ještě Haštal, jenž byl déle vězněn a zvlášť vyšetřován. Pohnán byv na soud byl vyzván, aby se zřekl Krista a obětoval kadidlo pohanským bohům Martovi a Jovišovi, jinak že bude mučen. Ale svatý muž ten nehrozil se ani muk, ani smrti a vyznal slavně víru v Ježíše Krista. Proto byl třikráte natažen na skřipec a ukrutně zmrskán. Za těchto muk se modlil: „Ejhle, toť ten překrásný den, po němž jsem toužil; toť ona hodina, kteráž nade všecky radosti jest mně vítána. Děkuji Tobě, Pane Ježíši Kriste, že jsi mne hodným učinil pro jméno tvé trpěti.“ Konečně dal náměstek polomrtvého mučedníka vhoditi do hluboké jámy a zasypati pískem. Po nějakém čase vynesli křesťané tělo sv. Haštala z jámy a pohřbili je uctivě u Lavikánské cesty blíže Říma.

Úcta k sv. Haštalu rozkvetla i v Praze, a to již na počátku tři-

náctého století. Před r. 1234 byl založen nynější farní chrám sv. Haštala na Starém Městě. Neznámo, jakým způsobem se dostala do Prahy hlava sv. Haštala, která se r. 1368 uvádí mezi svatými ostatky velechrámu sv. Víta. Někdy po tomto roce byla hlava sv. Haštala s jinými sv. ostatky darována farnímu chrámu sv. Haštala na Starém Městě, kde se podnes chová v náboženské úctě, jsouc uložena na hlavním oltáři.

Třísky ze svatého kříže.

Bl. Jana Maria z Kříže již jako dítě cítila vroucí soustrast s trpícím Spasitelem. Často plakala. Když se jí tázali, proč pláče, odpověděla: „Musím plakati nad svými hříchy; Bůh mi činí důtklivé výčitky."

Tehdy začala třicetiletá válka. Dívka zvolala: „Škoda, že nejsem mužem. Ráda bych vylila krev svou za svatou víru." Této oběti Bůh od ní nežádal, avšak poslal jí jiné kříže a protivenství. Nešťastným ručením otcovým přišla bída do rodiny. Nebylo co jísti. Později se přiznala: „Má jediná radost v těchto strastných dnech byla, že jsem viděla, jak se bratří moji najedli."

Když dospěla, pozbyla své dřívější horlivosti a tři léta žila ve vlažnosti a světském smýšlení. Avšak Bůh ji miloval, a proto na ni poslal nové zkoušky a útrapy. To zachránilo její duši. Trpěla duševně. „Temná noc ducha" zahalila její srdce: bolestná vnitřní vyprahlost a opuštěnost, nejistota a úzkost a strach, že není v milosti Boží. K tomu se přidružily bolestné nemoci.

Ve všech těch bolestech se modlila: „Čiň se mnou, co chceš, můj Spasiteli! Trpěti chci s tebou, trpěti a umříti pro tebe.“ Jednou slyšela v srdci svém hlas: „Vzhůru, sestro! Zpívej Pánu píseň na harfě kříže. Bůh má mnoho společníků na hostině, ale málo společníků v utrpení a kříži!“ Když jí Bůh seslal nový kříž, zvolala radostně: „Jak se těším, že zas padlo na mne několik třísek ze svatého kříže!“

Tyto přemnohé zkoušky a bolesti měly za následek, že její duše byla očištěna od hříchů, chyb a slabostí, zvláště od náklonnosti k netrpělivosti, a že láska Boží vládla v jejím srdci.

Z lásky k Ježíši vytryskla horlivost po spáse duší. Vyučovala děti. Zařídila útulek pro dívky ohrožené a padlé. Říkávala: „Ráda bych chtěla býti vyškrtnuta z knihy života, kdyby jen všechny urážky Boží přestaly.“

Ovoce jejích bolestí z lásky k Ukřižovanému bylo vnitřní světlo duše a hluboká moudrost. S ní se radili vůdcové národa, ano i císař. —

Největší blaženost získala ze svatého přijímání. Říkávala: „I kdyby všichni svatí s nebe přišli, nebyla bych tím uspokojena. Mám hlad po Bohu. Jedině On sám, ani svět, ani andělé, ani svatí nemohou naplniti bolestnou prázdnotu mého srdce.“

Umřela jako klariska 26. března 1673 v Roveretu.

27. BŘEZNA. JAN DAMAŠSKÝ, VYZNAVAČ, UČITEL CÍRKEVNÍ.

Poslušného poslouchá Bůh.

Jan Damašský narodil se v Damašku. Otec jeho Sergius byl velikým vezírem u mohamedánského kalifa Abdula Meleka, ale vyznával svou víru křesťanskou, pomáhal křesťanským chudým a vykupoval křesťanské otroky. Kdysi nalezl mezi otroky mnicha Kosmu z Kalabrie, muže vzdělaného, jehož arabští námořní lupiči lapili a nabízeli ke koupi na trhu. Sergius vykoupil

Kosmu z otroctví a svěřil mu výchovu svého syna Jana. Později Kosmas vstoupil do kláštera sv. Sáby u Jerusalema a za několik let se stal biskupem majumským. Když otec Janův zemřel, Jan se stal nejvyšším vezírem u dvora.

V ten čas propuklo pronásledování ctitelů posvátných obrazů. Jan Damašský sepsal důkladné spisy, v nichž dokazoval, že posvátné obrazy jsou užitečny ke vzdělání a povzbuzení věřícího lidu. Ačkoliv Jan požíval na dvoře kalifově veliké vážnosti a úplné svobody, přece zatoužil po výhradné službě Boží. Rozdal všecko své jmění, propustil své otroky a sluhy a odebral se do kláštera sv. Sáby, kde dlel jeho bývalý učitel Kosmas. Mnich, který Jana učil řeholním pravidlům, byl velmi přísný. Uložil Janovi, aby nikdy nejednal podle svých žádostí, aby se nikdy nevynášel svou učeností, aby neměl žádného styku se světem, aby nikomu nedopisoval a aby se skromně v mlčelivosti cvičil. Na příklad: Kdysi přišel do Janovy cely plačící řeholní bratr. Jan se tázal, proč pláče. Mnich odpověděl: „Umřel mi můj rodný bratr.“ Jan na to: „Považ, bratře, všecko na světě je marnost.“ Těchto několik slov, která cvičitel zaslechl, stačilo, aby Jan byl za trest na čas zavřen do cely. Jindy cvičitel uložil Janovi, aby se odebral v chatrném rouše mnišském do Damašku a aby tam na trhu prodával koše od mnichů upletené za cenu schválně přemrštěnou. Jan podrobiv se tomu ponižujícímu rozkazu, nesl do Damašku, kde byl kdysi vysokým státním úředníkem, koše a prodával je na trhu za cenu očividně zveličenou. Lidé se mu smáli, až nakonec jeden z bývalých jeho sluhů poznal

svého pána a odkoupil mu všecky koše. Jan se poslušně vrátil s vytěženými penězi do kláštera. Kdysi Jan napsal na čísi žádost náhrobní nápis. Cvičitel to pokládal za přestoupení svých nařízení a zahnal Jana od sebe. Jan hluboce sklíčený odprošoval svého mistra, ale marně; prosil spolupoustevníky o jejich přímluvu; přimlouvali se a cvičitel slíbil odpuštění s krutou podmínkou: „Jan ať vyčistí záchody všech poustevníků." Poustevníci žasli nad touto tvrdostí a majíce za to, že podmínka tato nebude splněna, ani ji nesdělili Janovi. Jan se však o podmínce přece dozvěděl a ihned odešel vykonat rozkaz. Cvičitel nemálo se podivil jeho pokoře, přiběhl za Janem, objal a políbil ho, ba políbil mu i ruku řka: „Nevěděl jsem, jakého hrdinu poslušnosti jsem v Kristu vychoval."

Když Jan dostatečně osvědčil svou pokoru, byl posvěcen na kněze a dostal dovolení, aby směl pěstovati vědy a skládati spisy na obranu víry. Sepsal vzácné dílo: „O pravé víře", soustavnou to věrouku a j. Kromě toho obnovil bohoslužebné knihy řecké v původní ryzosti, upravil služby Boží podle obřadu sv. Sáby; také skládal posvátné zpěvy a sbíral životopisy svatých.

Zemřel r. 780 (podle jiných zpráv r. 754) v klášteře sv. Sáby blíže Jerusalema.

„Proč myslíte zlé věci v srdci svém?"

(Mat. 9, 4.)

Jan poustevník žil v čtvrtém století. Jednou poustevník Palladius chtěl navštíviti sv. Jana; osmnáct dní putoval, až k němu došel. Zatím co hovořili spolu o svatých věcech, přišel místodržitel provincie; sv. Jan přerušil svůj rozhovor s Palladiem a věnoval se onomu vznešenému pánu. Nad tím se Palladius rozhněval, že světec ho tak zanedbává a že hledí na osoby.

Když vladař odešel, zavolal Jan Palladia a vytýkal mu jeho myšlenky, řka: „Proč jsi mne podezříval, jako bych bral ohled na osoby? Nevíš, že je psáno: Ne zdraví, ale nemocní potřebují

lékaře? Hle, ty se můžeš se mnou a se svými bratřími povzbuditi k dobrému v kteroukoliv dobu. Avšak místodržitel je takřka spoután svými světskými věcmi a starostmi. Teď právě se na několik okamžiků osvobodil, aby u mne něco získal pro spásu své duše. Nesprávně bych tedy jednal, kdybych ho propustil a tebou se zabýval, neboť ty celý svůj čas věnuješ spáse své duše."

Jan zemřel r. 394.

28. BŘEZNA. JAN KAPISTRÁN, VYZNAVAČ.

Jan Kapistrán se narodil v městečku Kapistránu v Neapolsku. Dokončiv v Perugii studia právnická, stal se u neapolského krále Ladislava královským správcem v různých městech a pak členem nejvyššího soudního dvoru v Neapoli. Za války krále Ladislava s papežem Janem XXIII. byl Jan zajat od měšťanů perugijských a vsazen do žaláře. Úpěl po několik měsíců v okovech, čekal marně, že snad král Ladislav ho vykoupí ze žaláře. Pokusil se o útěk. Dostal se sice ze žaláře ven, ale byl dopaden, znovu uvězněn a přikován, aby vícekráte nemohl utéci. Tu pak měl Jan příležitost, aby přemítal o svém osudu. Pravil si: „Tak dlouho jsem sloužil králi svému, a on na mne zapomněl: nic nedbal o věrného svého sluhu. Jak pošetilé je spoléhati na lidi! Od této chvíle chci spoléhati na Boha a sloužiti mu." Pak slíbil svým žalářníkům, že dá veškeré své jmění na výkupné. I byl propuštěn a vstoupil pak do františkánského kláštera v Perugii.

V klášteře měl výborného duchovního vůdce, sv. Bernardina Sienského. S dovolením představených obcházel celou Italii a hlásal všude slovo Boží. Chodil bos, v chudičkém řeholním oděvu, často snášeje hlad, žízeň a nepohody. Kázání jeho měla nevídaný účinek.

Jan Kapistrán byl znamenitý řečník. Muž malé postavy, kost a kůže, ale v tom vyzáblém těle sídlil ohnivý, mohutný duch. Při kázání jako by se oživovala sklíčená jeho postava, vyzáblá

jeho tvář nabývala výrazu neodolatelného, z velkých tmavých očí sálalo nadšení, zvučný hlas uchvacoval posluchače. Postil se přísně, masa a vína nepožil nikdy, jedl jen chléb a zeleninu a pil vodu. Ač žil sebezapíravě, byl vždy jaré a veselé mysli.

R. 1451 Kapistrán byl pověřen úřadem misionáře a papežského plnomocníka pro všecky země za Alpami a zvláště pro Čechy. I vydal se na cestu v průvodu šesti kněží a šesti bratří laiků.

Přes Vídeň se odebral do Brna, kázal v Olomouci, ve Znojmě, v Jemnici, v Jihlavě, v Drásově; způsobil, že v Brně a v Olomouci byly založeny františkánské kláštery. Také obrátil kolem 11.000 husitů k víře katolické. Správce království českého Jiří z Poděbrad byl zprvu ochoten přijmouti Kapistrána do země a vyjednávati s ním o smíření kališníků s Církví katolickou. Ale Jan Rokycana, náčelník kališníků, mařil každé smíření. Kapistrán pozván byv od Oldřicha z Rožmberka, odebral se do Krumlova; z Krumlova pak šel do Plzně; také v Chebu, v Kadani a v Mostu kázal. Pilně dopisoval Jiřímu z Poděbrad a Rokycanovi, ale nemohl se dočkati, aby dostal listinu bezpečného průchodu, aby se i do Prahy mohl odebrati.

Proto odešel do Německa, kázal v Bavorsku, v Durynsku, v Lužici, v Sasku i ve Slezsku. Polský král Kazimír ho zval: „Až ten lid (Čechy) získáte, račte do naší polské říše zavítati. Naše království se drží pevně katolické víry... širošírá Rus v sousedství našem sice vyznává víru křesťanskou, ale je stržena do rozkolnictví Řeků."

Jan pozvání přijal a šel z Vratislavě do Krakova; vrátiv se pak do Vratislavě, učinil poslední pokus, aby se mohl dostati do Čech. Dostal však od Jiřího z Poděbrad zamítavou odpověď.

R. 1453 dne 29. května zmocnil se sultán Mohamed II. města Cařihradu a učinil konec řecké říši. Pád Cařihradu ohromil všecek svět křesťanský. Papež Mikuláš V. svolal všecka knížata křesťanská na křižáckou výpravu proti Turkům.

Jan Kapistrán, ač skoro sedmdesátiletý, ujal se ohnivě úkolu

brániti křesťanství proti Turkům. Jel do Frankfurtu jako hlasatel křižácké výpravy, rozplameňoval všude lid. Za krátkou dobu se sešlo 60.000 křesťanských bojovníků.

Sultán Mohamed II. se blížil s ohromným vojskem po souši i po Dunaji k městu Bělehradu. Měl 300 dlouhých děl, ulitých ze zvonů cařihradských, měl hojnost potravin. Křesťanské vojsko se dostalo šťastně do Bělehradu. Turci hnali útokem na pevnost a drali se dovnitř. Jan Kapistrán řekl: „Poklekněme! Buďte statečni, mé děti, vy bojujete za Ježíše Krista a za jeho Církev." Poté mával korouhví a provolával heslo válečné: „Ježíš! Ježíš!"

A když se strhla prudká bitva, Kapistrán sestoupil s věže, chopil se hole, jediné své zbraně, a hnal se proti Turkům. Turci byli statečným vojskem křesťanským nadobro poraženi, dali se na útěk, zůstavivše svůj tábor v rukou vítězů. Památné toto vítězství křesťanů událo se 22. července 1456. Bělehrad byl osvobozen.

Vítězný vojevůdce Jan Hunyadi byl raněn a ještě i morem nakažen. Jan připravil statečného vojevůdce na křesťanskou smrt. Avšak hned po smrti Jana Hunyadiho onemocněl. Odnesli ho do františkánského kláštera v Běláku. Vykonal kleče generální zpověď. Pak se všichni přítomni modlili „Doporučení duše". Kvardián předříkával, ostatní odpovídali. Kvardián maje oči slzami zalité, častěji se mýlil. Kapistrán jsa stále svěžího ducha, řekl: „Vezměte můj breviář — jsou tam větší litery." Zemřel 23. října 1456.

29. BŘEZNA.

Eustas (česky Dobromír), narozený v druhé polovici šestého století ze šlechtické rodiny burgundské, vyrostl pod ochranou svého vychovatele, strýce biskupa Langreského, v jinocha vědychtivého, ctnostného a nábožného. Pověst o zářných ctnostech sv. Kolumbána přiměla ho, že vstoupil do jeho kláštera v Luxeuilu. Tu prospíval pod správou výtečného opata ve vědomostech a bázni Boží tou měrou, že byl za nedlouho od něho ustanoven správcem školy, kterou obezřele a požehnaně řídil k blahu svých žáků.

Zatím upadl sv. Kolumbán v nemilost u mladého krále Theodoricha. Tento panovník vedl život velice rozmařilý a dával svou chlípností obecné pohoršení. Neohrožený Kolumbán vytýkal mu přísně nezřízený život jeho a hrozil mu vyloučením z Církve, nepolepší-li se. Za to byl Kolumbán z Burgundska vypověděn a násilně vyveden. Irští jeho mniši byli nuceni odejíti s ním; ostatní, rodem Burgunďané, Gallové a Frankové, nechtějíce žíti bez milovaného opata, zamýšleli také se odebrati s ním do vyhnanství, byli však zadrženi a donuceni setrvati ve svých klášteřích. Zarmouceni ztrátou výborného otce, zvolili za jeho nástupce v hodnosti opatské Eustasa.

Eustas, kráčeje ve šlépějích sv. Kolumbána, spravoval řeholní družinu svou netoliko slovy, nýbrž i skvělým příkladem.

Za nedlouho udály se ve třech říších franských, Burgundsku, Neustrii a Austrasii, veliké převraty. Rozmařilý král Theodorich povstal proti bratru Theodebertovi, odňal mu zemi jeho a dal ho zavražditi, zemřel však již r. 613 a synové jeho byli za-

biti. Tu stal se samovládcem celé říše Franské král Chlotar II., jemuž kdysi sv. Kolumbán předpověděl velikou moc a slávu. Nastoupiv vládu vzpomněl si Chlotar tohoto proroctví a přál si, aby se sv. Kolumbán vrátil do jeho země. Světec tehdy byl v Italii, kde zakládal nový klášter v Bobbiu. Král vyslal k němu opata Eustasa a několik říšských velmožů a zval ho uctivě, aby se navrátil do země. Avšak Kolumbán nevyhověl tomuto pozvání a poslal Chlotarovi jen list, v němž prosil za ochranu svého řeholního štípení v Luxeuilu. A král vyslyšel žádost svatého opata, obdařil klášter luxeuilský statky a podporoval Eustasa, takže tento klášter potom znamenitě prospíval a stal se semeništěm horlivých misionářů netoliko pro okolí, nýbrž i pro cizí země.

Utvrdiv takto svůj klášter, zatoužil horlivý opat Eustas po misionářské činnosti mezi pohany. I rozžehnal se s bratřími a odebral se do Bavor, kde v mnohých krajinách lidé seděli ještě ve stínu modloslužby a pověry. Tu působil požehnaně asi dvě léta a šířil světlo evangelia Kristova. Vrátiv se r. 613 do Luxeuilu, vycházel potom z kláštera do širého okolí, aby lid vyučoval a uvedl na cestu pokání. Následkem dlouholetých válek byli lidé v té krajině velice zdivočilí. Náboženský život mezi nimi poklesl a nemravnost, podvody, krádeže, násilnictví, křivopřísežnictví a jiné zločiny se žalostně rozšířily. Svatý opat snažil se pokleslý lid napraviti, a dočkal se radosti, že se mu to podařilo. Lidé poslouchali mocná a dojemná kázání jeho jako nebeského posla, káli se upřímně a začali nový život.

Eustas měl ze svých učedníků mnoho radosti, avšak i nejednu žalost. Jeden z mnichů jeho, Agrestius, bývalý písař krále Theodoricha, nabaživ se rozmařilým životem světa, vstoupil do kláštera, kde po čase ožil v něm světácký duch, jenž činil mu klášterní samotu nesnesitelným břemenem. I požádal opata o dovolení, aby mohl působiti u lidu jako misionář. Šel tedy a kázal, avšak slova jeho, nevycházejíce ze srdce posvěceného, míjela se účinkem. Rozmrzen vrátil se nespokojenec do kláštera a zapletl

se do církevního sporu, jenž tou dobou mnohé biskupy v Italii a Gallii s apoštolskou Stolicí v Římě rozdvojoval. Domýšlivý mnich ten pokusil se i opata Eustasa strhnouti do rozkolu, a když se mu to nepodařilo, jal se proti němu bouřiti mnichy a podávati žaloby. Žaloby ty byly vyšetřovány na církevním sněmu v Makoně r. 623. Eustas zavítal sám mezi shromážděné biskupy a vyvrátil všecko nařčení opovážlivého Agrestia tak jadrně, že mu dáno bylo skvělé dostiučinění a žalobníku přísně uloženo, aby byl poslušen a žil v pokoji. Eustas odpustil svému nepříteli a podal mu ochotně ruku ke smíru. Zanedlouho zemřel Agrestius náhlou smrtí.

Sv. Eustas dokonal požehnaný život svůj r. 625 v Luxeuilu, kdež byl i pohřben.

30. BŘEZNA.

„Aby se konaly prosby, za všecky, kteří jsou v důstojenství."

(1. Tim. 2, 1.)

Ve třetím století těšila se Církev na nějaký čas pokoji, až zase císař Decius (249—251) začal ji krutě pronásledovati. Decius nenáviděl všecko, co bylo cizí a neřímské. A ježto i náboženství Kristovo pokládal za cizí a státu nebezpečné, umínil si je z kořen vyvrátiti. Proto obnovil staré, téměř již zapomenuté trestní zákony proti křesťanům, aby byli všemi prostředky donucováni k státnímu římskému náboženství, aby chrámy jejich byly pobořeny, aby biskupové byli povražděni a rovněž všickni věřící, kteří se zdráhají obětovati modlám, aby byli mučeni a na smrt odsouzeni. Zákony ty byly velmi přísně prováděny, takže celá říše byla proměněna v krvavé bojiště a hrozně zpustošena. Za těchto hrozných časů měla Církev katolická sice dosti nehodných odpadlíků, honosila se však také velikým množstvím statečných vyznavačů, kteří pro Ježíše Krista ochotně a radostně podstupovali muka a smrt.

V městysi Antiochii v Asii (neznámo v kterém kraji) žil v této době biskup Acháč (Acacius). Byl pevným sloupem, štítem a útěchou svého stádce, jež k němu jako k otci lnulo. Věřící shromažďovali se kolem něho, aby poslouchali slova pravdy z úst jeho a přijímali z rukou jeho svaté svátosti. Nazývali ho „dobrým andělem" a „blahověstem", milovali ho upřímně a vytrvali i v nejkrutějším pronásledování věrně ve svaté víře. Když císařský náměstek a vladář té krajiny Marcián slyšel, že biskup Achác jest útočištěm a štítem křesťanů, dal si ho dne 29. března r. 251 předvolati a řekl mu: „Poněvadž žiješ pod zákony římskými, máš také milovati a ctíti knížata, naše ochránce." Achác odpověděl: „Kdož pak ze všech poddaných říše má větší úctu k císaři nežli křesťané? A kdo miluje ho více než my? Modlíme se neustále k Bohu za něho, aby dlouho živ byl, spravedlivě panoval a v pokoji říši svou spravoval." — „Toť ovšem jest chvalitebné," vece vladař, a doložil: „Aby však císař oddanost tvou lépe poznal, pojď a obětuj mu s námi!" Biskup odvětil: „Modlím se za blaho císařovo k velikému, pravému Bohu, císaři však obětovati nemohu a nesmím. Kdož by prokazoval pouhému člověku poctu, která jen Bohu přísluší?" Vladař otázal se dále: „Kterému Bohu se klaníš?" Achác odpověděl: „Kéž bys poznal Boha našeho! Onť jest Bůh Abrahamův, Isákův a Jakubův." Marcián dí: „Jsou to také bohové?" Achác na to: „Nikoli; to nejsou bozi, jsou to lidé, k nimž Bůh náš mluvil. Jemu jedinému máme se klaněti a jeho se báti a jej milovati. Onť jest nejvyšší bytost, Hospodin, jenž nad cheruby

a serafy trůní.“ Vladař řekl: „Poroučím ti: buď obětuj, anebo zemřeš!“ Statečný biskup odpověděl: „Tak jednají loupežníci! Polapivše v úvozu neb rokli pocestného, žádají buď peníze anebo život. Já však nelekám se ničeho. Zákony stíhají zbojníky, vrahy a cizoložníky; kdybych se byl takovými zločiny provinil, stalo by se mi po právu, poněvadž ale ničeho podobného jsem se nedopustil, neodsuzuje mne zákon, nýbrž tvoje nespravedlivost.“ Marcián pravil: „Nemám nařízeno, abych tě soudil, nýbrž abych tě k obětování donutil, a neposlechneš-li, abych s tebou naložil, jak zasluhuješ.“ Achác na to: „A já mám rozkaz, abych Boha svého nezapíral. Myslíš-li, že jest povinností tvou poslouchati člověka smrtelného, čím více musím já poslušen býti všemohoucího a věčného Boha, jenž pravil: Kdožkoli mne zapře před lidmi, zapřu i já ho před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ Vladař vece: „Což pak má Bůh syna?“ — „Ovšem, že má.“ — „A kdo jest ten Syn Boží?“ — „Slovo pravdy a milosti.“ I vykládal vladaři, že Ježíš Kristus nebyl způsobem lidským a přirozeným zplozen a že *nám* nelze poznati dokonale neviditelnou bytost Boží, že však známe vlastnosti a dokonalosti svrchovaného Boha Hospodina, abychom ho vyznávali a jemu se klaněli.

Marcián dokončiv tuto rozmluvu s Achácem, domlouval mu znovu, aby obětoval a podřízený lid svůj k poslušnosti přiměl. Biskup odpověděl: „Věřící neposlouchají mne, nýbrž zákonů Božích. Poslouchají slova má, když pravdu Boží jim hlásám, pohrdli by však mnou, kdybych jim lež a hřích zvěstoval.“ Vladař rozkázal potom biskupovi, aby mu udal jména svých podřízených křesťanů. Achác řekl mu na to, že jména jejich jsou zapsána v knize Boží. Marcián tázal se ještě jednou po jménech křesťanů, jež za čaroděje prohlásil, avšak statečný biskup řekl mu, že křesťané mají čarodějství v největší nenávisti a doložil: „Jméno mé i jména spoluvězňů mých znáš dobře, čiň tedy s námi, co ti libo. Nepřemůžeš ani mne samého, tím méně překonáš všecky křesťany. Biskupa můžeš usmrtiti, Církev jeho však nezničíš.“

Marcián dal neohroženého biskupa opět do žaláře odvésti a střežiti, dokud by nepřišel rozsudek císařův, co se s ním má státi. A podivno! Císař Decius čta obšírnou zprávu o výslechu svatého biskupa, nalezl v jeho pádných a rozhodných odpovědích takovou zálibu, že jsa v dobré míře usmál se a nařídil, aby Achác byl propuštěn na svobodu.

31. BŘEZNA.

Dvě lásky.

Kvido, nejstarší syn vzácné šlechtické rodiny, otce Alberta a matky Marocie, narodil se v druhé polovici 10. století na zámku Kasemaru opodál Ravenny v Italii. Jsa dědicem slavného jména i velikého bohatství, byl pečlivě vychován a vynikal nevšedními schopnostmi, avšak brzy stal se marnivým rozmařilcem a honil se za rozkošemi. Pojednou dotkla se ho milost Boží. Ve svědomí jeho ozval se hlas volající ho ku pokání. Uposlechl tohoto hlasu, uvažoval, jakým způsobem by nejlépe mohl svůj život zaříditi. Když o tom přemýšlel, navrhl mu otec, aby si vyhlédl nevěstu. Kvido odpověděl: „O ruku mou ucházejí se dvě nevěsty; jedna vysoce urozená, ctnostná a sličná, ale chudá, druhá pak nadmíru bohatá, rodu nízkého, ale lehkovážná.“ Otec odvětil: „Zvol si nevěstu sličnou a chudou.“ A Kvido odložil drahocenný oděv šlechtický a oblékl se v roucho prostičké, rozdal své dědictví a jal se žíti v dobrovolné chudobě, zřekl se všeho styku se světem a trval v samotě na modlitbách a zbožných rozjímáních. Neočekávaná tato změna překvapila otce a rozmrzela ho. Kvido obávaje se, aby ho příbuzní od nastoupené cesty neodvrátili a v úmyslu jeho nezviklali, odešel proto tajně do Říma a dal se tam posvětiti na kněze. Odtud nastoupil cestu do Jerusalema. Na cestě byl však ve snách napomenut, aby se vrátil do vlasti a tam Bohu sloužil. I uposlechl tohoto

pokynu, přišel do otčiny a přidružil se nedaleko města Ravenny k nábožnému poustevníku Martinovi, u něhož se po tři léta zaučoval životu mnišskému. Potom vstoupil do benediktinského kláštera Pomposského a vynikal tak, že po několika letech zvolen byl od mnichů za opata.

Opat Kvido spravoval plných osmatřicet let svůj klášter velmi požehnaně. Aby mnichové prospívali netoliko řeholní kázní, nýbrž i učeností, povolal do kláštera slovutného Petra Damiáni a ustanovil ho učitelem a kazatelem. Petr Damiáni působil v tomto úřadě po dvě léta a způsobil, že se do kláštera Pomposského přihlásilo značné množství spásychtivých mužů a jinochů, takže prostory klášterní již nestačily a opat Kvido byl nucen pro svou řeholní družinu založiti ještě jeden klášter. Kvido dočkal se té radosti, že i vlastní otec jeho Albert a mladší bratr Gerard vstoupili do jeho kláštera.

Kvido šetřil velmi bedlivě a přísně všech řeholních předpisů a naléhal, aby i všichni duchovní bratří jeho svědomitě povinnosti své vykonávali. Jsa milovníkem pořádku, rozvrhl si veškeren čas podle jistého řádu.

Zestárnuv, odebral se Kvido na poušť opodál kláštera, aby se o samotě připravoval na smrt. Avšak nepobyl tam dlouho. Téhož roku 1046 ubíral se císař Jindřich III. do Říma ke korunovaci. Cestou uslyšel o svatém opatu Pomposském a pozval ho k sobě, aby se s ním poradil o důležitých věcech. Kvido, uvyklý tichému a prostému životu klášternímu, podvolil se nerad tomuto pozvání. Předvídaje brzkou smrt, rozloučil se s bratřími a vydal se na cestu za císařem. Odpočinuv si v městě Parmě,

ubíral se dále a přišel do Burgu, tu pak onemocněl na smrt a třetího dne dokonal svůj pozemský život r. 1046.

„Krásou již mnozí zahynuli."

Krasavicí byla Balbína, dcera římského setníka Kvirina. V celém Římě byla známa a se všech stran přicházeli ctitelé, kteří se jí obdivovali.

Ale co se nestalo: na krku se jí utvořila hnisající rána, která znetvořila celý její obličej. Najednou ti, kteří jí lichotili, zmizeli jako plevy ve větru.

Není divu, že dívka byla zarmoucena. Ještě více trpěl její otec, jenž byl na její krásu pyšnější než ona sama. Vyhledával nejlepší lékaře, avšak nikdo nemohl pomoci. Tu mu napadla spasitelná myšlenka. Bůh křesťanů, o němž slyšel již mnoho podivuhodného, ten snad pomůže. Bez meškání spěchal k papeži Alexandrovi, jenž byl právě s jinými věřícími uvězněn, a prosil ho o pomoc. Slíbil, že se on i celý dům jeho obrátí ke křesťanství, bude-li dcera uzdravena.

Světec prosil na kolenou Boha, aby splnil prosbu Kvirinovu, je-li to k spáse jeho a jeho dcery. Potom dal přivésti Balbínu a dotkl se krku jejího řetězy, kterými byl spoután. Okamžitě byla dívka uzdravena. Avšak nejenom tělo bylo uzdraveno, nýbrž i duše. Jak setník slíbil, tak učinil; s celou svou rodinou dal se pokřtíti.

Brzy se rozšířila zpráva o zázračném uzdravení po celém městě. Dřívější ctitelé a lichotníci se vraceli. Dívka však již poznala, jak marná je krása těla.

Ale Bůh vyvolil Kvirina a jeho dceru k vyššímu: Na zprávu, že se stal křesťanem, byl setník postaven před soud. Jelikož se nechtěl vzdáti víry, byl odsouzen k smrti a popraven. Když Balbína stála před soudcem, zvolala: „Neváhejte, spěchejte, abyste mne zavedli do domova, kde Ježíš na mne čeká a otec můj mi ukazuje korunu!" Byla sťata.

1. DUBNA.

„V Tebe, Hospodine, jsem doufal."

Před r. 1000 se všeobecně očekávalo, že bude konec světa. Myšlenka na poslední věci měla blahodárný vliv na mravnost. Když však r. 1000. minul a očekávaná katastrofa nenastala, lidé si oddechli a oddali se požitkům. Nastal veliký a všeobecný úpadek mravnosti. V této době žil sv. Hugo.

Hugo se narodil r. 1053 v Chateau Neuf v diecési valencské. Když ukončil své vzdělání, dostal podle tehdejšího neblahého zvyku obročí kanovnické ve Valenci, ač nebyl ještě knězem. Když byl později vysvěcen na kněze, horlivě plnil své povinnosti.

Byl povahou jemnocitný a ostýchavý. Za mládí mu byly právě tyto vlastnosti mocnou hradbou proti mnohým pokušením. Nejvíc ho trápilo, že mu, když se chtěl modlit neb sloužit mši svatou, přišly na mysl nejhanebnější představy a rouhavé myšlenky. Byla to slabost nervů, proti níž bojoval, ovšem marně, a tak se trápil.

Nejvíce se však lekl, když ho papež Řehoř VII. chtěl posvětiti na biskupa. Bázeň svírala jeho srdce. Úzkostlivé svědomí jeho se chvělo před břemenem úřadu biskupského; ochaboval na mysli a stával se zádumčivým. Těžká pokušení proti naději doléhala na něho a nejednou se mu zdálo, že již nemůže věřiti v Prozřetelnost Boží. Papež těšil světce a dodával mu mysli, a když Hugo namítal, že není hoden té důstojnosti, řekl papež: „Patrně ďábel předvídá, jak velikou škodu bude míti peklo tvým působením, proto se snaží odvrátiti tě od úřadu biskupského."

Vrátiv se z Říma do vlasti, shledal mladý biskup v diecési své ohavnost spuštění na místě svatém. Ani v duchovenstvu, ani v lidu nebylo kázně. Mnozí kněží žili v neplatném manželství, libovali si v honech a jiných zábavách, kupčili s úkony a věcmi

posvátnými a zanedbávali své povinnosti. Světští pánové rozdávali církevní obročí podle libosti a v širokých vrstvách vládla náboženská nevědomost, vlažnost a nemravnost. Nebylo divu, že Hugo vida to hořce zaplakal.

Poznal dobře, že k vyplenění takových zlořádů nestačí sám. Proto prosil úpěnlivě Boha o dar síly. Postem a kajícími skutky se připravoval na práci, která na něho čekala. Dvě léta pracoval Hugo až do umdlení, a přec výsledky jeho práce nebyly takové, jakých si přál. Proto opustil biskupství a odebral se do kláštera. Avšak papež mu rozkázal, aby se neprodleně navrátil do Grenoblu a ujal se znovu biskupského úřadu. Hugo poslechl a ve svaté poslušnosti dosáhl velikých úspěchů v obnově své diecése.

Přišel rok neúrody a hladu. Biskup rozdal všechen svůj majetek a všechny své příjmy mezi hladovějící. Nakonec prodal i prsten biskupský, aby pomohl nuzným.

Do Grenoblu přišel svatý Bruno a prosil o nějaké místo, kde by se šesti druhy mohl založiti klášter. S radostí ho přijal Hugo a dal mu pustinu Chartreuse.

Trpěl velice bolením hlavy a žaludku, ke konci života ztratil paměť. Ale modlitby nezapomněl a ve dne v noci se modlíval, takže jeho spolubratří mu domlouvali, aby se tak neunavoval. On však odpověděl, že modlitba ho neunavuje, naopak osvěžuje. Padesát let nesl břímě svého povolání. V ranních hodinách 1. dubna 1132 vstoupil před soudce živých i mrtvých. Vyobrazuje se s labutí.

„Proč jsi zarmoucena, duše má, a proč mě znepokojuješ?

Doufej v Boha!" (Ž. 41, 6.) „Doufám v Tebe, Bože můj, že mi hříchy odpustíš, svou milost mi udělíš, a na věky mne spasíš, protože jsi všemohoucí a dobrotivý, milosrdný a věrný. V této naději chci žíti a zemříti. Ó Bože, posilni naději mou!"

2. DUBNA. FRANTIŠEK Z PAULY, VYZNAVAČ.

Pokora — láska.

Na starém obrazu sv. Františka z Pauly je nápis: Caritas — humilitas, t. j. láska — pokora. To je celý život tohoto světce, jehož přísnost bychom nepochopili, kdyby nebyla prozářena pokorou a láskou. František se narodil r. 1437 v městečku Paole u Neapole. Když v mládí onemocněl, přestrašení rodiče učinili slib, že ho dají, uzdraví-li se, do františkánského kláštera. František se uzdravil, a když mu bylo 13 let, dali ho rodiče do kláštera v San Marku, kde pomáhal v kuchyni. Konal všecka cvičení řeholníků, ale nerozhodl se pro řád františkánský. Teprve když vykonal pouť do Říma a do Assisi, šel do jeskyně v horách Kalabrie a tam žil v největší přísnosti šest let. Přidalo se k němu několik mužů — poustevníků, kterým dal František řeholi a jméno „Minimi", t. j. nejmenší. Řehole ta je nejpřísnější, žádá obětování všeho. Kromě tří obvyklých slibů, chudoby, čistoty a poslušnosti, skládali ještě čtvrtý: „ustavičného postu". Jejich denní pořádek byl: práce, mlčení, noční bdění a půst. K odůvodnění postu píše ve své řeholi: „Když se tělo postí, duch se očišťuje, mysl pozdvihuje, tělo duchu podrobuje, srdce pokořuje; pak žádostivost již nenalézá úrodné půdy, oheň žádostivosti hasne a místo něho se rozžehne světlo čistoty."

Nám synům jiné doby se zdá tato přísnost krutou, svatému Františku a jeho druhům byla jhem sladkým, které radostně snášeli. Jeho způsob neodstrašoval, ale přitahoval. Venkovští lidé ho měli rádi, protože uměl z různých bylinek uvařit léky pro lidi i dobytek, a lidem z města imponovala velikost jeho osob-

nosti a moudrost jeho úsudků. Chodili k němu na radu kardinálové, králové i papežové.

Král francouzský Ludvík byl raněn mrtvicí. Když se poněkud zotavil, zmocnila se ho veliká bázeň před smrtí. Když lékaři mu nepomohli, vzal útočiště k náboženství. Dověděl se, že František z Pauly činí zázraky. Sliboval mu hojně peněz, jestliže přijde a ho uzdraví. František nechtěl. Tu se obrátil král k papeži Sixtu IV. Papež rozkázal světci, aby k nemocnému králi jel. František poslechl.

Když král uviděl světce, zaradoval se, poklekl před ním a prosil jej, aby mu od Boha vyprosil zdraví a prodloužení života. Světec však mu odpověděl, že život králův jako život každého člověka má své meze, aby se tudíž připravil na smrt. Král byl slovy těmito sice zaražen, přece však vykázal hostu ve svém zámku obydlí a prokazoval mu všemožné pocty.

Aby zkoušel jeho ctnost, dal král světci poslati stříbrné a zlaté náčiní na stůl. František všecko odmítl a řekl králi, aby raději vrátil cizí majetek nespravedlivě zadržený; jemu jako řeholníku že stačí dřevěná číše. — Král poslal světci po druhé sošku Panny Marie ze zlata v ceně 17.000 zlatých a prosil, aby ji přijal ze zbožnosti. Světec odvětil, že nectí zlato, nýbrž nejsvětější Matku Boží a že mu stačí obrázek z papíru. — Když král ještě jednou mu poslal sošku s podotknutím, že ji může prodati a peníze rozdati chudým, dostal odpověď, že k tomu má své almužníky.

Král poznal, že František je světec, rozmlouval s ním denně, činil upřímně pokání, smířil se s korunním princem Karlem a odevzdal mu řízení země. Poděkovav světci, zemřel v jeho ná-

ručí šťastnou smrtí r. 1483. Syn Ludvíkův Karel VIII. dosud žil rozmařile, ale působením Františkovým začal žíti opravdu křesťansky. Dcera Ludvíkova Johana z Valois zřekla se světa a založila panenskou řeholi „Zvěstování Panny Marie".

Na Květnou neděli r. 1507 František byl zachvácen zimnicí, přijal svaté svátosti maje provaz kolem hrdla. Dal se položiti na holou zemi a zemřel 2. dubna 1507.

Pohřben byl v klášterním chrámě v Plessis de Tours.

3. DUBNA. SV. RICHARD, BISKUP.

„Hniloba kostí jest závist."

(Přísl. 14, 30.)

Richard narodil se r. 1197 ve Vichu u Vorcestru v Anglii. Když rodiče zemřeli, připadl jejich zadlužený a zanedbaný statek staršímu jeho bratru. Richard vida, že zpustlé hospodářství neposkytuje bratru výživu, sloužil mu nezištně a obětavě a snažil se lopotnou prací a šetrností statek otcovský zvelebiti. Starší bratr, jenž delší dobu strávil v zajetí a tím duševně i tělesně zeslábl, byl rád, že Richard tak obětavě hospodaří a postoupil mu úřední smlouvou zděděný statek.

Zanedlouho však litoval svého kroku. Podle vůle příbuzných měl se Richard oženiti s urozenou a bohatou nevěstou. To vzbudilo v bratru závist. Když to šlechetný Richard zpozoroval, přinesl smluvní listinu, roztrhal ji, vrátiv bratru postoupený statek, vzkázal nevěstě, s níž se posud ani nesetkal, že se jí vzdává, a řekl bratru, aby si ji vzal sám, jestliže ona i příbuzní její budou souhlasiti. Tak se Richard zbavil všech starostí o věci pozemské a odňal slabému bratru všelikou příčinu k závisti.

Nemaje žádného jmění, ale důvěřuje v pomoc Boží, odebral se Richard na vysoké učení do Oxfordu a odtud do Paříže. Seznámil se tam se dvěma snaživými, zbožnými druhy, s nimiž společně žil. Byli tak chudí, že měli jediný plášť, jejž nosili stří-

davě, a požívali pouze chleba a vody. A přece vzpomínal Richard rád po celý život na svá studia, říkávaje, že nikdy nebyl šťastnější než tehdy.

Z Paříže odešel do Bologny. Tam pobyl 7 let. Nemocný profesor tamější mu nabídl své místo a svou dceru za manželku, ale Richard odmítl a vrátil se do Anglie. Umínil si, že se věnuje stavu duchovnímu. Arcibiskup canterburský sv. Edmund ho učinil svým kancléřem. Když byl Edmund vyhnán, Richard ho doprovázel a dosloužil mu až k smrti. Vrátiv se, stal se farářem na venkově. Nepobyl tam dlouho, neboť byl zvolen biskupem chichesterským. Avšak král Jindřich III. neuznal jeho volbu a zastavil mu všechny důchody. Richardovi nezbylo než odejíti do Říma, aby tam hledal pomoci. Papež Inocenc III. ho potvrdil a vysvětil na biskupa. Ale král přese všecko napomínání papežovo mu zadržel příjmy z biskupských statků, proto musil Richard žíti v cizím domě v největší chudobě. Teprve po dvou letech byl král hrozbami papežovými donucen zadržené statky biskupovi vrátiti.

Richardova dobročinnost neznala mezí. Když už neměl peněz, prodal stolní náčiní a výtěžek rozdal chudým. Kdysi jeho statek utrpěl požárem škodu, služebníci naříkali; ale Richard řekl: „To neštěstí stihlo nás bezpochyby proto, že jsem nebyl k chudým tak štědrý, jak jsem měl býti."

Richard dbal, aby se přikázání Boží a církevní zachovávala. A kdo se provinil, toho potrestal bez ohledu na stav a úřad. Kdysi se provinil kanovník, jenž byl ze šlechtického rodu; bis-

kup neohlížel se na osobu a sesadil ho s úřadu. Arcibiskup i král se přimlouvali za kanovníka, ale Richard řekl, že setrvá na svém rozhodnutí, dokud provinilec nenapraví pohoršení.

Richard zásadně neuděloval hodnosti a úřady příbuzným, jak se tehdy často dělalo; říkal, že Kristus Pán neustanovil náměstkem svým Jakuba, svého příbuzného, nýbrž Petra, jenž nebyl jeho příbuzným.

Richard zemřel na apoštolských cestách v Doveru 3. dubna 1253.

4. DUBNA. SV. ISIDOR SEVILLSKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Jako pták k letu, tak člověk zrozen je k práci.

Isidor se narodil kolem r. 560 v Karthageně. Jeho starší bratr sv. Leander se stal biskupem v Seville.

Po smrti rodičů byl mladičký Isidor vychováván bratrem Leandrem. Isidor byl velmi nadaný, avšak nestálý a vrtkavý, takže bratr nejednou byl nucen přísně ho potrestati, aby ho donutil ke studiu. Jednou Isidor utekl bratru, obávaje se trestu za svou nedbalost. Toulal se po okolí města, až znaven odpočinul u studnice, opatřené kamenným roubením. Tu si všiml hlubokých zářezů na hřídeli a četných prohlubin na roubení studně. Když po chvíli přišla ke studnici žena vážit vodu, Isidor se jí tázal, jak povstaly ty zářezy na hřídeli a jamky v kameni. Žena odpověděla: „Zářezy způsobil provaz stále se navinující na hřídel, jamky pak vyhloubila voda.“ Dlouho přemýšlel jinoch o této věci, rozjímal o dosavadní nestálosti a lenosti své, a řekl konečně sám k sobě: „Co všecko dovede vytrvalost! I tvrdý kámen vydlabe se kapkami vody často padajícími a dřevo vydře se každodenním navíjením provazu. Proč bych i já s pomocí Boží nedosáhl veliké učenosti, budu-li ustavičně pracovati!“ Tato myšlenka ho pronikla

tak, že dal výhost dosavadní lehkomyslnosti a horlivým studiem a cvičbou ve ctnostech stal se velikým učencem a světcem.

Dokončiv studia byl Isidor posvěcen na kněžství. Zatím nastaly ve Španělích Církvi katolické zlé časy, když ariánský král Visigothů Leovigild začal krutě pronásledovati duchovenstvo, několik biskupů vsadil do vězení a biskupa Leandra ze své říše vyhnal. Za té doby postavil se mladý kněz Isidor věrným katolíkům ve Španělích v čelo, utvrzoval je ve víře, pracoval o návrat bludařů do lůna pravé Církve Kristovy a nedbaje žádného nebezpečí, bojoval neohroženě proti bludům ariánským. Požehnaná činnost Isidora měla znamenitý výsledek. Bůh obměkčil srdce krále Leovigilda, že se dal na pokání, křivdy proti Církvi spáchané napravil, uvězněné kněze propustil a biskupa Leandra povolal z vyhnanství.

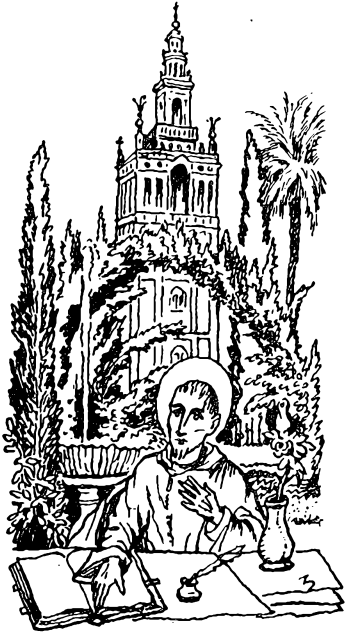
Po bratrově návratu odebral se Isidor do kláštera a přijal řeholní roucho, aby v zátiší klášterním přemáhal v sobě samolásku a tělesnost a sebezáporem utvrdil se v pokoře.

Isidor nežil v klášteře dlouho. Biskup Leander zemřel dne 27. února r. 596, a katolický král Rekkared i duchovenstvo s lidem zvolili nástupcem jeho na biskupském stolci sevillském Isidora. Z toho byla veliká radost v celé zemi, neboť Isidor byl všude znám jakožto muž hluboké učenosti, ohnivé výmluvnosti a horlivosti pro víru katolickou.

Jako biskup kráčel věrně ve šlépějích svého bratra. Snažil se křesťanskou vzdělanost válkami zaniklou v zemi přivésti k rozkvětu. Proto zakládal školy a ústavy na výchovu mládeže a zveleboval řehole. Znamenitá škola sevillská jím založená vychovala množství věhlasných mužů, zejména sv. Ildefonsa.

I jako biskup žil Isidor po způsobu mnichů. Byl pokorný, k sobě přísný, odpíral si jakéhokoli pohodlí a rozjímal každodenně o přehořké smrti Spasitelově. Laskavostí, dobročinností a trpělivostí táhl k sobě srdce všech lidí dobrých a překonával i lidi zatvrzelé. O chudé, nemocné a ubohé staral se otcovsky. I nebylo divu, že se mu podařilo s pomocí Boží veliké množství

ariánských Visigotů smířiti s Církví katolickou. Působení jeho sahalo daleko za hranice diecése sevillské; kam horlivý biskup sám nepřišel, tam se dostaly jeho listy a spisy složené na obhájení víry katolické. Jméno jeho bylo známo a velebeno v celém Španělsku i v cizině.

Jako spisovatel skvěl se Isidor učeností a nábožností. Nastřádav si již za mládí rozsáhlých vědomostí, sebral s velikou pílí výsledky učeného bádání předešlých věků a sepsal množství knih, jež dlouho do středověku požívaly po celé Církvi veliké vážnosti. Kromě pojednání z oboru bohovědy a filosofie psal o hvězdářství, o dějinách všeobecných, o dějích králů visigothských, a složil naučný slovník obecných vědomostí. Pro tyto zásluhy byl Isidor vřaděn mezi učitele církevní.

Zestárnuv na vinici Kristově připravoval se Isidor na křesťanskou smrt. Když poznal, že se život jeho blíží ke konci, svolal všecky své dlužníky a odpustil jim dluhy jejich, zbytek pak jmění svého rozdal chudým. Potom se dal donésti do stoličného chrámu, kde se zatím duchovní a věřící sešli, a rozloučil se s nimi. Dva biskupové oděli ho rouchem kajícím a posypali hlavu jeho popelem, on pak pozdvihl zesláblé ruce k nebesům, modle se hlasitě za odpuštění hříchů, vykonal sv. zpověď a přijal Tělo Páně. Nakonec napomínal plačící duchovní i věřící, aby se víry svaté katolické nezvratně drželi, v lásce setrvali a o spásu svou se starali, doporučil se do jejich modliteb, požehnal jim a byl za velikého pláče všech odnesen do svého příbytku, kde po čtyřech dnech, 4. dubna 636, zemřel.

5. DUBNA. SV. VINCENC FERRERSKÝ, VYZNAVAČ.

„Kde je pokora, tam je i moudrost."

(Přísl. 11, 2.)

Byla to smutná doba, v níž žil Vincenc Ferrerský. Od r. 1309 až do r. 1378 přebývali papežové v městě Avignoně v jižní Francii. Tam měli na ně vliv zištní králové francouzští k veliké škodě Církve. Když se vlivem sv. Kateřiny Sienské papež Řehoř XI. r. 1377 vrátil z Avignonu do Říma a po jeho smrti byl zvolen Urban VI., nátlakem Francie byl zvolen protipapež Klement VII., který se usídlil opět v Avignoně. Tímto neblahým činem byl rozpoltěn celý katolický svět. Papežové se stávali hříčkou světských panovníků, kázeň v duchovenstvu poklesla a lid znemravněl. Teprve sněmem Kostnickým byla Církvi vrácena jednota, když r. 1417 byl zvolen papež Martin V., kterého všichni uznali za hlavu Církve.

V této době žil sv. Vincenc Ferrerský. Narodil se r. 1350 ve Valencii. Jako sedmnáctiletý vstoupil k dominikánům. Studoval ve Valencii, Leridě a Barceloně a stal se brzy učitelem filosofie. Svým žákům kladl na srdce modlitbu. Říkával: „Chcete-li ve vědách prospívati, hledejte je více u Boha nežli v knihách. Učenost je darem Božím; není jen ovocem píle a rozumu."

Už tehdy vynikal jako kazatel a apoštol, jehož chvála se šířila po celé Andalusii. Proto stoupenci vzdoropapeže Klementa VII. žádali Vincence, aby pro něho získal královský dům aragonský. Zde začíná bolestný omyl Vincence, že byl delší dobu stoupencem avignonských papežů. Domníval se, že slouží pravdě, když

slovem a písmem horoval pro Avignon, až představení řádu zakročili. Poslechl. Teprve r. 1391 vystupuje zase ve veřejném životě jako rádce nového krále Jana Aragonského. Nástupce Klementa VII. Benedikt XIII. ho povolal do Avignonu a jmenoval ho správcem paláce papežského. Vincenc si vyžádal dovolení, aby mohl jako apoštolský misionář kázati slovo Boží.

Vincenc byl kazatelem z Boží milosti. Řečnil nejraději o přehořkém umučení Páně a o posledních věcech člověka, zvláště o posledním soudu.

Když líčením posledního soudu otřásl srdcem posluchačů a dojal hlubiny jejich duší, mluvíval měkkým hlasem o milosrdenství Božím, vybízel k lítosti, zapřísahaje přítomné, aby se odvrátili od zlých cest svých nikoli zítra, ale ihned bez odkladu.

Kdysi byl požádán, aby kázal na dvoře mocného knížete. Připravil se k tomu pečlivě a přednášel krásné myšlenky uhlazeným slohem a vybranými slovy, avšak kázání jeho vyznělo naprázdno a nepřineslo žádného ovoce. Když se ho tázali, proč znamenitá jeho řeč nepronikla, odpověděl: „Dnes kázal bratr Vincenc, jindy káže mými ústy Kristus."

Jednou přivedli k sv. Vincenci ženu němou od narození. Světec se tázal ženy: „Čeho si přeješ, dcero?" a k úžasu přítomného lidu němá otevřela ústa a řekla: „Chleba a daru řeči!" Na to jí světec řekl: „Chléb vezdejší budeš míti, avšak dar jazyka nedostaneš. Bůh ti to odepřel pro tvou budoucí spásu. Neboť kdybys mohla mluviti, jazyk by byl tak kousavý proti bližním, že bys ztratila tím život těla i život duše. Nepřestávej v duchu velebiti Hospodina a varuj se v budoucnosti prositi Pána o to, čeho ti odpírá ne bez příčiny." Žena odpověděla: „Svatý otče, chci činiti, k čemu mne napomínáš." A ihned oněměla zas a zůstala němá ještě sedm let, až do smrti. —

Dosud sv. Vincenc věřil, že jeho příznivec vzdoropapež Benedikt má dobrou vůli a je v právu. Ale čím dál, tím více se přesvědčoval, že tomu tak není, a proto se od r. 1412 děje v něm veliká proměna. Po Kostnickém sněmu se r. 1416 odřekl Be-

nedikta a jménem španělských království vypověděl Avignonu poslušnost. Za toto rozhodnutí musil trpět nenávistí svých bývalých přátel. To byla jeho oběť pro jednotu Církve.

Poslední dvě léta své misionářské činnosti dlel v Bretoňsku. Ochuravěl nadlidskými námahami. Jezdil na oslíku, a když už nemohl na kazatelnu vystoupiti sám, dával se tam vynášet a kázal s takovým zápalem, že působil divy obrácení. Seznav, že mu nastává konec života, přijal svaté svátosti a dal si předčítati z Nového Zákona o umučení Páně. Pak se modlil kající žalmy a litanii ke všem svatým. Zemřel 5. dubna 1419 ve Vannes.

6. DUBNA. BLAH. JULIÁNA KORNELIONSKÁ, PANNA.

Památka jeho umučení.

Opodál města Lutychu v Belgii leží vesnice Retines. Tu se narodila r. 1193 blahoslavená Juliána, kterouž vyvolil Bůh za prostřednici, aby ke zvelebení nejsvětější Svátosti oltářní zavedena byla v Církvi katolické slavnost Božího Těla. Jednou, když klečela, zdálo se jí, jako by viděla plný měsíc, ale na jednom jeho místě byla skvrna. Co to znamená? Bála se, že ji zlý duch tímto viděním klame. Dvě léta prosila, aby jí Bůh oznámil, co znamená toto vidění. Konečně Kristus sám jí to vysvětlil: Měsíc je obraz Církve; temnou skvrnou je naznačeno, že v církevním roce chybí ještě zvláštní svátek ke cti nejsv. Svátosti. Juliána, že je k tomu povolána, aby tento svátek zavedla.

Pokorná duše se polekala. Úpěnlivě prosila Pána, aby povolal duši schopnější a hodnější. Dvacet let ukrývala toto tajemství v svém srdci, až teprv, když se r. 1230 stala představenou kláštera, oznámila své tajemství nejprve kanovníku při chrámu sv. Martina v Lutychu Janu de Lausenna a potom arcijáhnu Jakubovi Troyesskému a provinciálu dominikánů Hugonovi. Mužové ti oznámili to biskupu lutyšském Robertovi, ten pak vyšetřiv všecko, co Juliáně bylo zjeveno, vydal po dlouhém přemítání a zdráhání r. 1246 pastýřský list, jímž nařídil, aby příštího roku po celé diecési jeho slaven byl co nejskvěleji svátek Božího Těla. Biskup Robert zemřel však ještě téhož roku a rozkaz jeho nebyl vykonán. Zatím stal se řečený Dominikán Hugo kardinálem a papežským vyslancem v Němcích, a když opět zavítal do Lutychu, zavedl svátek Božího Těla nejprv v biskupství lutyšském a potom i v jiných diecésích zemí německých.

Jako Svátost oltářní není jenom chléb s nebe všecku líbeznost v sobě obsahující, nýbrž i památka umučení Páně, tak též i apoštolka svátku Božího Těla byla vedena cestou křížovou.

R. 1230 byla zvolena představenou kláštera. Brzy potom povstal bez její viny, ale kvůli ní, v klášteře nepokoj jak mezi řeholnicemi, tak mezi světskými lidmi v městě. Její nadřízený představený, zvolený proti církevním předpisům, vystoupil proti Juliáně s nenávistí a pomluvami. Když si světice již nevěděla rady, opustila s několika věrnými řeholnicemi klášter. Brzy však biskup jí dopomohl k právu a zase ji ustanovil představenou. Avšak jeho nástupce, člověk světského smýšlení, zase Juliánu pronásledoval.

Když i lid byl poštván proti klášteru a jeho představené, Juliána znovu opustila město. Od té doby neměla stálého příbytku. Tajemná, jakoby ďábelská nenávist a zloba ji pronásledovala, kamkoli se odebrala. I ti, kteří jí dopřáli přístřeší, měli z toho časnou škodu a nepříjemnosti.

Jak se konečně těšila, že jí nabídli světničku při kostele ve Fosses, kde poslední dvě léta žila, opuštěna od lidí v samotě, ale v přítomnosti Pána Ježíše svátostného.

Když ve smrtelné nemoci nemohla již přijímati Tělo Páně, kněz přinesl Svátost oltářní, ukázal ji a řekl: „Vizte zde, matko, svého Spasitele, jenž se tak snížil, že za vás chtěl trpěti a umříti. Proste ho, aby vás chránil před vašimi nepřáteli a byl vaším vůdcem!“ Juliána vší silou se pozvedla a věřícím okem hledíc na nejsv. Svátost, řekla pevným hlasem: „Amen!“ Potom zemřela. Bylo to 5. dubna 1258.

7. DUBNA. BLAH. HEŘMAN JOSEF, PREMONSTRÁT.

„Co jste jednomu z těch nejmenších bratří učinili, mně jste učinili.“

Heřman Josef narodil se za panování císaře Bedřicha Rudovousa v Kolíně nad Rýnem z chudobných rodičů, kteří jej bohabojně vychovávali. Maje chudobu údělem, snášel často hlad a zvykl již v nejútlejším mládí skromnosti, pokoře a tichosti. V sedmém roce věku svého začal choditi do školy, kde učením, mravností a nábožností výborně prospíval. Po škole spěchával do chrámu Páně, kde klekával a sedával celé hodiny před sochou Rodičky Boží, držící na klíně Ježíška. Tu přilnulo dětinné srdce jeho horoucí láskou k Marii Panně. Nábožný pacholík se modlil, rozjímal a rozmlouval s Rodičkou Boží a Ježíškem, jako by živí stáli před ním; jim vyprávěl, co měl na srdci, a dětská mysl jeho podávala jim, co dostal od matky, kus chleba, jablko neb jiné dárky. Marii Pannu nazýval svou matkou a růží, a dostal od ní již za dětství mnoho milostí.

Když Heřman dokončil svá studia, svěřili mu představení záměrně úřad, protivný jeho duchu, jenž byl stále obrácen k věcem nebeským; byl totiž pověřen, aby se ještě s jedním starším bratrem staral o jídelnu a přípravu pokrmů pro bratry. Musil po celý den běhati sem a tam a starati se, nařizovati a přemýšleti, takže někdy i s povinnými modlitbami přišel do úzkých, nemluvě ani o výjimečných cvičeních zbožnosti! Jako dobrý ře-

holník plnil to, co bylo jeho povinností, avšak nemohl se ubrániti jakémusi zármutku.

Jeho nebeská matka a paní, Maria, kterou od mládí vždy tak věrně uctíval, neponechala ho dlouho na této bludné, nebezpečné cestě. Jednoho dne se mu ukázala a laskavým hlasem se ho tázala, jak se mu daří. „Ó sladká Matko," odvětil, „daří se mi dosti dobře. Ale mám tolik starostí a prací, že nemohu již vykonati své obvyklé modlitby." Na to mu nebeská Matka dala krásnou odpověď: „Synu můj, není pro tebe větší povinnosti než v lásce sloužiti bratřím." Toto slovo působilo na Heřmana Josefa zázračně. Od té doby sloužil bratřím s ochotou a radostí a nezapomínal již, že ve viditelných bratřích slouží neviditelnému Bohu. Jeho životopisec praví: „Kdykoliv mohl bratřím prokázati nějakou službu, byl od té doby horlivost a radost sama; zdálo se, jako by již nechodil ani neběhal, nýbrž létal: ochota ducha dodávala takřka jeho tělu křídel."

Bůh se dobrotou nedá námi překonati. Za každou oběť, za každý sebezápor udělí člověku tolik milosti a požehnání, že člověk vskutku „stokrát více přijme". Totéž zakusil Heřman Josef. Brzy byl mu svěřen jiný úřad, totiž úřad kostelníka, a od té doby mohl podle chuti ve dne v noci přebývati v kostele před svatostánkem a ustavičně se modliti.

Prací, bděním a posty Heřman zeslábl a vážně ochuravěl. Ve lice ho to bolelo a činil si výčitky, že chorobu sám zavinil a že teď je neužitečným údem klášterní rodiny. Nesl sice trpělivě

svůj kříž, ale litoval toho, že nemůže bratřím sloužiti tak, jak si přál. Naučil se hodinářství a spravoval ochotně klášteru a lidem porouchané stroje.

R. 1233 třetí neděli v postě přišel do Steinfeldu posel panenského kláštera cisterciáckého se žádostí, aby tam Heřman konal obřady Svatého týdne. Heřman šel, ač byl churav. Přišed na klášterní chodbu, řekl: „Zde mne pochováte", a přitom ukázal holí na ono místo. A vskutku, když obřady vykonal, ve čtvrtek po velikonocích zemřel a byl na oné chodbě pochován.

8. DUBNA. SV. MARIE EGYPTSKÁ, KAJÍCNICE.

„Milosrdenství Boží, že jsme nezahynuli."

Marie Egyptská se narodila kolem r. 344. Již jako mladá dívka utekla Marie od rodičů do velkoměsta, aby se oddala hříchu. Tak žila po sedmnácte let životem smyslným a sváděla jiné. Když r. 374 šla z Alexandrie veliká pouť do Jerusalema ke slavnosti Povýšení sv. Kříže, i Maria se přidružila k poutníkům, avšak nikoliv aby činila pokání, nýbrž aby i na cestě i v Jerusalemě dál hřešila.

Když nadešel slavný den Povýšení sv. Kříže, připojila se také ona k zástupům, ubírajícím se do chrámu Božího hrobu. Sotva však vstoupila na práh této svatyně, bylo jí, jako by jakási neviditelná ruka ji uchvátila a táhla zpět. Když se vzpamatovala z prvního leknutí, pokusila se znovu vstoupiti do chrámu. Byla však opět tajemnou mocí zadržena. Zhrozila se nad tímto neočekávaným zjevem, brzy však zapudila vážné myšlenky a pokusila se po třetí překročiti práh svatyně. Než i tentokráte bylo úsilí její marné. Únavou klesla v koutě nádvoří před chrámem k zemi. Hrůzou se zachvěla. Ve svědomí se jí ozval hlas, že pro množství svých hříchů jest od Boha zavržena a že není hodna spatřiti posvátné dřevo kříže, na němž Spasitel umřel. I dala se do usedavého pláče a po prvé v životě svém litovala hořce svých ne-

pravostí. Tu spatřila nad sebou obraz Marie Panny; k ní se obrátila a úpěnlivě prosila: „Matko Boží, nejsem hodna nečistýma očima hleděti k tobě, avšak slýchala jsem, že jsi Matkou milosrdenství a útočištěm hříšníků a že se božský Syn tvůj člověkem stal, aby hříšníky k pokání volal. Ujmi se mne tedy a vyžádej mně nehodné milost, abych mohla vstoupiti do chrámu a spatřiti i uctíti svatý kříž, na němž Vykupitel i pro mne krev svou vylíti ráčil. Stane-li se to, zavazuji se ti slibem, že po celý čas života svého budu oplakávati svých hříchů a odejdu, kamkoli jíti mi rozkážeš.“ Domodlivši se, šla nejistým krokem ke chrámu, vstoupila bez překážky dovnitř, vrhla se před sv. křížem na zemi a modlila se: „Vykupiteli světa, oplakávám před tebou hříchů svých a prosím, abych směla zemříti pro tebe, když jsem nežila pro tebe.“

Po vykonané upřímné sv. zpovědi a posilněna svatým přijímáním odešla z vnuknutí Božího na poušť za Jordánem. Zde žila sedmačtyřicet let v pokání, požívajíc jen skrovných kořínků a bylin rostoucích v písku. Hrozná pokušení tam na ni doléhala, ale modlitbou a kajícími skutky je přemohla.

Kolem r. 420 šel stařičký kněz a mnich na poušť za Jordánem, aby o samotě sloužil Bohu. Tam nalezl Marii, která ho prosila, aby jí na Zelený čtvrtek přinesl Tělo Páně. Učinil tak. I když jí druhého roku opět na Zelený čtvrtek chtěl podat svaté přijímání, nalezl ji mrtvou. I pohřbil ji.

„Těžký hřích je pro člověka největší zlo, protože ho zbavuje milosti posvěcující, připravuje ho o všechny zásluhy pro nebe

a uvaluje na něho tresty Boží časné a věčné!“

„Od všelikého hříchu vysvoboď nás, Pane! Od věčné smrti vysvoboď nás, Pane!“

9. DUBNA. BL. KRESCENCIE HÖSOVÁ Z KAUFBEURENU.

„Všecko mohu v tom, jenž mě posiluje.“

(Filip. 4, 13.)

Krescencie Hösová pocházela z Kaufbeurenu. Její otec byl chudý plátenník, velmi zbožný. Od mládí již chtěla Krescencie do kláštera, ale nemohla, protože rodiče neměli na výbavu. Konečně ji přijaly františkánky i bez výbavy.

Duch v onom klášteře nebyl tehdy právě dobrý. Bůh dopustil, že představená a některé z řeholnic zacházely s mladou sestrou nelaskavě a nespravedlivě. Znovu a znovu jí vytýkaly, že byla jen z milosrdenství přijata, že nepřinesla žádné výbavy, že není k ničemu. Nejprotivnější a nejtěžší práce byly jí přidělovány. Jako oděv dostala jen obnošené, spravované šaty; lepších že prý nezasluhuje. Za pokrm dostávala často jen kousek plesnivého chleba. To všecko snášela světice s radostí. Ano ještě prosila Boha, aby tisíckrát odměnil sestrám za všecko dobré, co jí prokázaly.

Když jednoho dne představená přišla do její cely a sebrala všecko, čeho mohla postrádati, i obraz Ukřižovaného, který tolik milovala, řekla Krescencie: „Bohu díky! Konečně jsem dosáhla, po čem jsem toužila. Nyní mohu se svým svatým otcem Františkem říci: ‚Bůh můj, mé všecko!‘“

Do kláštera vstoupila dívka z „lepší" rodiny. Krescencie dostala rozkaz, aby nové sestře ponechala svou světničku. S radostí tak učinila a musila delší dobu každý večer prositi některou sestru, aby jí dovolila u ní v koutečku na zemi si odpočinouti. Když konečně jí byla dána temná, vlhká komůrka, děkovala pokorně za tuto nezaslouženou milost.

Pro její ctnosti ďábel přímo zuřil proti světici. Rušil ji při práci. Vytrhl jí hrnce a mísy z ruky a rozbil je. Sestry to přičítaly její neobratnosti a zlomyslnosti. Byla považována za čarodějnici. Některé sestry se jí vyhýbaly nebo se křižovaly před ní. Kdosi jí řekl: „Jste prý čarodějnice a měla byste býti upálena na hranici." Na to světice odpověděla: „Chvála Bohu, nevím nic o tom. Pro své hříchy bych však zasloužila ještě horšího trestu."

Později, když její nespravedlivá představená byla sesazena, stala se Krescencie vrátnou, potom novicmistrovou a konečně představenou. Avšak až do smrti jí zůstalo utrpení a nemoci.

Při všech těch bolestech byla světice veselá. Smutné, zasmušilé osoby nechtěla přijmouti do kláštera, i kdyby byly celé hory zlata přinesly s sebou. Častěji říkávala sestrám: „Radujte se, milé dcery! Kdo nic jiného nehledá a nemiluje leč Boha, tomu je radost takřka vrozena. Veselý sluha je Bohu milý."

Vynikala bohatostí vnitřního života. Tím nabyla takové moudrosti, že mnoho lidí přicházelo k ní hledat rady, útěchy a pomoci, i kardinálové, biskupové a knížata. I nejdrzejší posměvač umlkl, pohlédla-li na něho, i nejzatvrzelejší hříšník sklonil zrak, byl-li od ní pokárán.

Jen několik let byla představenou, ale za tuto krátkou dobu obnovila řeholního ducha kláštera. V únoru 1744 onemocněla těžce. V hrozných bolestech těšila spolusestry, když soustrastí nad ní plakaly. Když zvony vyzváněly Vzkříšení 5. dubna 1744, vysvobodil ji Bůh z jejích bolestí. Papež Lev XIII. prohlásil ji 7. října 1900 za blahoslavenou.

10. DUBNA. BL. ANTONÍN NEVROT Z RIVOLI.

„Nechci smrti hříšníka."

(Ez. 33, 11.)

Antonín Nevrot se narodil v Rivoli. Ačkoliv byl nestálé a nepokojné povahy, vstoupil ve Florencii do řádu dominikánského. R. 1457 přišel na Sicilii a prosil o nějaké tiché místečko, že se mu cestování protiví. Dlouho tam nevydržel; vrátil se do Palerma a prosil o dovolení, aby mohl do Říma a do Neapole. Avšak lupiči přepadli loď, na níž plul, a tak byl Antonín odvlečen do Tunisu a vsazen do žaláře.

Jeden z jeho spoluvězňů vypravuje: „Navštívil jsem pátera Antonína. Povzbuzoval jsem ho, ulehčil podle možnosti jeho nouzi, vyzpovídal jsem ho a v lásce a přátelství jsem s ním rozmlouval. Choval se aspoň podle zdání, jak se sluší na řeholníka. Jenom v jednom důležitém bodě chybil: byl příliš netrpělivý a velice nerad snášel kříž uvěznění."

Za několik dní si vymohl dovolení, aby mohl bydleti v městě. Ještě však byl nespokojený a netrpělivý, ačkoliv všeho potřebného měl dostatek. Svou netrpělivostí ubohý řeholník se připravil o milost Boží a klesal čím dál, tím hlouběji. Zapomněl svého slibu řeholního a své kněžské důstojnosti, odhodil řeholní roucho, zapřel svou víru a stal se renegátem, to jest: přestoupil k jiné víře, stal se mohamedánem a oženil se. Ano začal ve své zaslepenosti překládati koran, svatou knihu mohamedánů, do řeči latinské.

Ale právě tato práce byla prostředkem Božího milosrdenstvi k jeho obrácení. Při studiu koranu poznal Antonín, že víra mohamedánská je bludná a povrchní. Poznal své pochybení, srdečně ho litoval a rozhodl se, že se vrátí k pravé víře a napraví pohoršení, které dal.

Propustil svou manželku, vyzpovídal se a rok po svém odpadu od víry, bylo to v neděli květnou r. 1460 přišel při bohoslužbách do kostela, veřejně odpřisáhl blud islamu a vyznal

svou křesťanskou víru. Potom odešel ke kalifovi, mohamedánskému představenému města, aby i před ním vyznal svou víru. Kalif, překvapen tímto obrácením, hleděl ho napřed dary a sliby odvrátiti od víry. Když se to nepodařilo, začal mu hroziti, dal ho bičovati a vsadil ho do žaláře.

Tři dni mu dal kalif na rozmyšlenou. Tak se blížil Zelený čtvrtek. Ještě jednou mu byla nabízena svoboda, odpadne-li od víry. Zůstal pevný a byl odsouzen k smrti. S tichou radostí přijal rozsudek smrti. Před popravou byl ještě krutě bičován, ale všecko snášel s trpělivostí a vroucně se modlil k Bohu za odpuštění.

Když modlitbu svou ukončil, začali mohamedáni po něm házeti kamením, on však zůstal klidně na místě, jako by byl přikován. Konečně padl k zemi a zemřel.

Bylo to r. 1460 neb 1470.

Dobrý Ježíši, jak děkuji Tobě!

Sv. Mechtilda, nazvaná Elpedská, je sestrou sv. Gertrudy; narodila se v Eislebenu v Sasku. Vstoupila do kláštera a tam si svou dobrotivostí, dětinnou prostotou a pokorou získala přízeň svých spolusester. Ráda ošetřovala nemocné a poskytovala jim úlevy, jak jen mohla. Předčítávala Písmo svaté s takovou lahodou, že sestry byly uchváceny.

Trpěla prudkými bolestmi hlavy. Když se přiblížila poslední chvíle, zašeptala: „Dobrý Ježíši! Už přicházíš! Jak děkuji tobě."

Rok její smrti je mezi 1270—1280.

11. DUBNA. LEV I. VELIKÝ, PAPEŽ, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ.

„Zbožnost užitečná jest ke všemu."

(1. Tim. 4, 8.)

Lev I. je vedle sv. Řehoře Velikého nejznamenitějším papežem křesťanského starověku. Byl synem vznešeného Římana Kvintiliána a důkladně vzdělán ve vědách. Za papeže Celestina I. byl jáhnem apoštolské Stolice a požíval již tehdy veliké vážnosti. Po smrti Sixta III. r. 440 byl jednomyslně zvolen za papeže. Byla to těžká doba. V říši zapadořímské vládla tehdy slabá žena Placidia. Na východě pozvedl se nový blud monofysitismu a rostla žárlivost byzantinců proti Římu.

Král pohanských Hunů Attila, „bič Boží", vpadl do Italie a plenil a pustošil všecko. Zamířil konečně na Řím, aby i toto město zničil. Římané trnuli hrůzou a strachem. Za všeobecného zděšení vydal se papež na cestu k Attilovi, maje pevnou naději, že ho Bůh neopustí. Vskutku Attila ho přijal a papež promluvil k němu takto: „Tys podmanil sobě celý okrsek zemský. Vítězi nad mnohými národy, ty zamýšlíš podrobiti si i Římany, kteří posud světem vládli. Nuže, prosím tě, abys nyní přemohl také sám sebe, aby ti, kteří pocítili bič tvůj, zkusili také dobrotivosti tvé."

Neohroženost papežova, velebná jeho tvář, posvátné nadšení sálající z jeho očí a mocná výmluvnost působily tak mocně na Attilu, že odpověděl mírně: „Buď si kdo buď, člověk nebo anděl, Řím a Italie budou ti povděčny za svou záchranu. Dokázal jsi málo slovy, co nedovedli císařové veškerými svými vojsky. Děkuj Bohu, jehož sluhou jsi, neboť jemu i tobě přiznávám vítězství." A světoborce zastavil ihned další nepřátelství a dal svému vojsku rozkaz vrátiti se do Uher.

Tři léta později přihnali se na lodích z Afriky germánští Vandalové pod svým králem Genserychem a řádili snad ještě hůře

než Hunové. I tentokrát odvážil se Lev předstoupiti před krále a dosáhl aspoň, že město nebylo zapáleno a obyvatelé že nebyli vyvražděni.

Za těchto trudných poměrů rozvíjel Lev pronikavou a všestrannou činnost. Rázně zakročil proti Manichejcům, kteří podkopávali nejen víru křesťanskou, nýbrž i základy společnosti lidské vůbec. Zavrhovali manželství. Protože navenek byli skromní, laskaví a úslužní, byl neprozíravý lid snadno od nich klamán.

Zatvrzelé bludaře Lev vyhnal z Říma. Kteří se odřekli bludů, byli opět přijati do Církve.

Sotva se mu podařilo potlačiti Manichejce, povstala na Východě nová sekta. Arciopat Eutyches v Cařihradě, horlivý potírač bludného učení Nestoriova o dvojí osobě v Kristu Pánu, zabředl do opačného bludu, uče, že v Kristu Ježíši je pouze jedna, a to božská přirozenost. Proti bludnému učení tomu byl r. 451. svolán obecný církevní sněm do Chalcedonu. Papež Lev nemoha osobně přijíti do Chalcedonu, zaslal shromážděným biskupům znamenitý věroučný list, v němž jasně a přesvědčivě vyložil a zdůraznil katolickou pravdu, že v Ježíši Kristu jest přirozenost dvojí, božská a lidská, a že tudíž Spasitel jest netoliko pravý Bůh, nýbrž i pravý člověk. Když list ten na sněmu přečten byl, zvolali shromáždění otcové jednomyslně a nadšeně: „Toť víra otců; to jest víra apoštolů; tak věříme všichni; skrze Lva mluvil Petr!“

Proti žárlivým patriarchům cařihradským hájil statečně prvenství a práv apoštolské Stolice v Římě.

Když pyšný arcibiskup cařihradský Anatolius si osoboval zvláštních neoprávněných výsad v Církvi a biskupy v zemích východních utiskoval, napomenul ho vážně Lev, aby se vzdal své hříšné pýchy a spokojil se tím, co právem mu přísluší.

Lev všude naléhal na plnění církevních zákonů. Horlivě kázával a uchvacoval svou moudrostí a výmluvností. V kázáních svých rozněcoval víru a účinnou lásku k Bohu a bližnímu. Jako nejlepší prostředky k přemáhání zlých vášní a pokušení doporoučel vytrvalou modlitbu, půst a skutky milosrdenství. V zásadách byl rozhodný, při provádění jejich však opatrný a moudře umírněný. Spisy jeho svědčí o důkladném vzdělání theologickém a vynikají neméně uhlazeností slohu, jako velkolepostí koncepce a bohatostí myšlenek. Zemřel r. 461.

12. DUBNA. SV. KARPUS, PAPYLUS A AGATHONIKA, MUČEDNÍCI.

Jsem křesťan, nic krásnějšího nemohu říci.

Sv. Karpus, Papylus a Agathonika, mučedníci, zemřeli v druhém století, svátek 13. dubna.

Teprve v r. 1881 nalezl učenec Aubé staré, pravé zápisy o těchto mučednících. Karpus byl biskupem v Thyatiře, Papylus jáhnem. Místo umučení je Pergamum v Malé Asii.

Byli umučeni za císaře Marka Aurelia pravděpodobně r. 165. Zápis tak názorně líčí celý výslech, jako by byl zapsán přímo při soudním jednání. Jako v zrcadle vidíme postup starořímského procesu, vojensky krátké, někdy ostré otázky soudcovy, zmužilé odpovědi obžalovaných, které ukazují duševní převahu nad pohany. Zde téměř doslovný překlad zápisu:

Prokonsul tázal se Karpa: „Jak se jmenuješ?“ — Světec odvětil: „První a nejlepší jméno mé je křesťan; avšak tážeš-li se po jménu mém ve světě, jmenuji se Karpus.“ — Prokonsul: „Rozkazy císařovy jsou ti známy, že máme ctíti vševládnoucí

bohy; proto radím vám, abyste přistoupili a obětovali.“ — Karpus: „Jsem křesťan a ctím Krista, Syna Božího, jenž v poslední době přišel k naší spáse a nás vysvobodil od klamu ďáblova; ale těmto modlám neobětuji. Neboť ti, kteří těmto modlám obětují, jsou jim podobni. Jako totiž praví ctitelé Boží podobni se stávají Bohu a s ním jsou nesmrtelní, podíl mají v životě věčném skrze Krista, taktéž ti, kteří slouží modlám, stanou se podobni démonům a zahynou s nimi v pekle. Ti však, kteří se klanějí Bohu v duchu a pravdě, jsou nesmrtelní.“ Prokonsul se rozhněval: „Obětujte bohům a přestaňte mluvit!“ Karpus řekl s úsměvem: „Bohové, kteří nestvořili nebe ani zemi, ať klidně zahynou!“ Prokonsul: „Musíš obětovat. Císař to nařídil.“ — „Živí neobětují mrtvým.“ — „Ty máš bohy za mrtvé?“ — „Poslyš mne! Oni přece nikdy nežili a proto též nemohou umříti. Odlož úctu k nim, nejsou nic jiného než hlína a rozpadnou se. Náš Bůh však zůstane na věky.“ Prokonsul: „Dost dlouho jsem tě nechal mluviti nesmysly, abys tupil bohy a císaře. Konec! Aneb máš ještě něco?“ — „Nemohu obětovat. Nikdy jsem bohům neobětoval.“ Ihned byl železnými drápy rozdrásán. Opakoval stále: „Jsem křesťan!“, až již nemohl mluviti.

K Papylovi řekl prokonsul: „Chceš-li obětovati, neb co pravíš?“ Papylus odpověděl: „Od mládí sloužím Bohu a nikdy jsem modlám neobětoval. Jsem křesťan, víc než toto se ode mne nedozvíš; neboť nic většího a nic krásnějšího nemohl bych říci než toto.“

I on byl pověšen a třemi páry drápů rozdrásán; ale beze slova, zmužile všecko snášel jako dobrý bojovník.

Oba byli odsouzeni k smrti upálením. Rychlým krokem vstoupili na popraviště a byli na kůly přibiti. Karpus se usmíval. Kolem stojící se ho udiveně tázali: „Proč se usmíváš?“ Odpověděl: „Viděl jsem slávu Páně a zaradoval jsem se; zároveň jsem vysvobozen od vás a nemám podílu ve vašem neštěstí.“

Zatím co vojáci stavěli hranici, volal Karpus: „My všichni jsme děti Eviny a máme totéž tělo, my však všechno snášíme, myslíme-li na soud.“

Když byl oheň zapálen, modlil se: „Pochválen budiž, Pane Ježíši Kriste, jenž jsi mně nehodnému hříšníku dal podíl v sobě.“

Žena Agathonika (Vítězslava) byla mezi diváky; když slyšela, jak Karpus se modlil, volala: „I pro mne je tato sláva připravena.“ Lid křičel: „Pamatuj na svého syna! Slituj se nad svým dítětem!“ Agathonika však odpověděla: „Má Boha, jenž je mocný, aby se slitoval nad ním, jako se o všechny stará. Já však, co zde ještě mám hledat?“ a dala se s jásotem přibíti na kůl. Diváci plakali a řekli: „Jak krutý je ten rozsudek a jak nespravedlivé takové rozkazy!“ Když oheň už ji obklopil, volala třikrát: „Pane, Pane, Pane, pomoz mi, k tobě se utíkám!“

Zbytky vzali křesťané tajně k sobě a uschovali je ke cti Kristově a k slávě mučedníků.

13. DUBNA. HERMENEGILD, MUČEDNÍK.

Ariánský král Visigothů ve Španělích Leovigild, sídlem v Toledě, měl s první manželkou dva syny: Hermenegilda a Rekkareda. Aby zachoval rodu svému vládu a pojistil oběma synům po sobě nástupnictví na trůně, dal je r. 572 prohlásiti za spoluvládce a zasnoubiti Hermenegilda franské princezně Ingundě. Když Ingunda, horlivá katolička, ubírajíc do Španěl, přišla do Adge, uvítal ji tamní biskup a přál jí od Boha štěstí a požehnání,

řka, že bude potřebovati na královském dvoře toledském obzvláštní milosti Boží, ježto dvůr ten oddán jest bludům Ariovým. Nakonec ji napomenul, aby si proti všem lákadlům a nebezpečím zachovala věrně víru v božského Spasitele a vyznávala ji slovy i skutky také mezi bludaři. Manželský sňatek ariánského královice Hermenegilda s katolickou princeznou Ingundou konal se v Toledě za hlučných radovánek a s velikou slávou.

Ingunda žila s Hermenegildem šťastně. Avšak macecha Hermenegildova královna Gosvintha, zarytá ariánka, nenáviděla zbožnou Ingundu pro víru její a stůj co stůj chtěla ji svésti k odpadlictví. Zprvu pochlebovala a lichotila jí, a když to nepomohlo, dávala jí svou nenávist najevo rozličným způsobem. Hermenegild, jsa dobrotivého a mírného srdce, nesl těžce tento poměr milované své manželky ke královně. Aby ji zbavil dalšího týrání, opustil královský dvůr v Toledě a odstěhoval se s ní do Sevilly. Tam přebýval tehdáž výtečný obhájce katolické pravdy proti bludům ariánským, svatý biskup Leander. Tomu se podařilo brzy dokonati, o čemž nábožná princezna již dříve pracovala, totiž obrátiti Hermenegilda od bludu k pravdě katolické. R. 578 odpřisáhl královic ariánské bludy, vyznal slavně víru v Ježíše Krista, Syna Božího. Z toho měli věrní katolíci nevýslovnou radost, avšak Leovigild věřící pronásledoval. Vztek krále obracel se nejvíce proti Hermenegildovi, jemuž rozkázal, aby se odřekl své víry. Ten však odpověděl, že ho chce ve všech dovolených věcech synovsky poslušen býti, co však se víry týče, že se raději zřekne královské koruny, ba i života, než aby se

stal zrádcem jejím a odpadlíkem. Tu vytáhl král proti němu s velkým vojskem. Hermenegild shromáždil kolem sebe věrné katolíky, opevnil Sevillu a Kordovu a připravil se takto k obraně. Když byla Sevilla donucena se vzdáti, uprchl Hermenegild do Kordovy, doufaje v pomoc od východořímského císaře. Řekové podporovali vskutku nějaký čas Hermenegilda, když však Leovigild je podplatil, opustili v rozhodné chvíli královice, ten pak byl donucen, s několika svými věrnými utéci do pevnosti Oseta, a když i tohoto místa bylo dobyto, hledal útočiště v chrámu Páně, maje naději, že otec bude šetřiti posvátného místa. Tam přišel k němu bratr Rekkared a slíbil přísežně jménem otcovým, že mu bude odpuštěno a že se mu nestane žádné příkoří, když se otci pokoří. Hermenegild svolil, a když se král k němu přiblížil, padl před ním a prosil o milost. Leovigild odpustil synu a odvedl ho do vojenského tábora, tu však byl náhle zachvácen hněvem a rozkázal, aby královic byl zbaven svého královského roucha a potupně odveden jako vyhnanec do Valencie. Hermenegild uprchl odtud a zamýšlel odebrati se do Gallie k příbuzným své manželky, byl však na útěku polapen, spoután okovy a uvězněn.

Statečný královic stál pevně v katolické víře, kterouž cenil nade všecky pozemské statky. Když se přibližovaly svátky velikonoční, přišel k věznì ariánský biskup, nabízeje mu jménem královým milost, svobodu a korunu, přijme-li z rukou jeho Svátost oltářní, svatokrádežně posvěcenou. Hermenegild odbyl však rázně bludaře.

Uslyšev to král, odsoudil syna na smrt. V noci na Veliký pátek dne 13. dubna přišli do žaláře kati a sťali Hermenegilda mečem. Bůh pak oslavil brzy svého věrného mučedníka; za doby noční osvícen byl náhle žalář, v němž leželo jeho mrtvé tělo a bylo slyšeti zpěv žalmů.

Krev umučeného Hermenegilda stala se úrodným semenem katolické víry v národě Visigothů. Leovigild litoval brzy krvavého svého činu, propustil uvězněné katolické biskupy, povolal

z vyhnanství sv. Leandra a doporučil mu na smrtelném loži svého syna Rekkareda. Rekkared nastoupiv na královský trůn, odřekl se bludů a převedl svůj národ do lůna Církve katolické.

14. DUBNA. SV. JUSTIN, FILOSOF A MUČEDNÍK. BL. LIDVINA.

Cesta k pravé moudrosti.

Rodištěm Justinovým je město Sichem v Samaří. Byl od rodičů poslán do Malé Asie, aby se tam učil filosofii. Napřed se věnoval filosofii stoiků. Tito hlásali, že pouze ctnost je nejvyšší dobro, učili pohrdati světem, avšak sváděli k pýše. Tato filosofie neuspokojila Justina, obrátil se tedy jinam.

Šel k učiteli, který ho chtěl seznámiti s naukou mudrce Aristotela. Učitel ten však byl lakomec, kterému šlo více o peníze než o pravdu. Proto ho Justin opustil a přidal se k Pythagorovcům. Pythagoras učil, že svět je souladným celkem a že Bůh jest pouhou silou přírodní, která všecko proniká a pořádá. Justinovi zalíbila se tato soustava, avšak zanedlouho řeklo se mu, že neznaje hudby, hvězdářství a měřičství, není schopen vniknouti do hlubin filosofie Pythagorovy.

Odmítnutý Justin odebral se do školy přívržence filosofie Platonovy. Plato, jeden z nejslavnějších mudrců starého světa, učil, že jest jeden Bůh, bytost pouze duchová, nejvýš moudrá, všemohoucí a spravedlivá, jemuž máme býti podobni; věřil v odměnu a trest po smrti a uznal pokorně, že člověk bude moci s bezpečnou jistotou poznati Boha teprve, až Bůh ho sám poučí. Toto učení se Justinovi nejlépe zamlouvalo, neboť doufal, že v něm najde odpověď na nejdůležitější otázky, které mu neustále tanuly na mysli: Co je má duše? Co bude se mnou po smrti?

Aby rychleji v moudrosti pokračoval, vyhledával samotu. Jednoho dne potkal ctihodného starce. Ten ho poučil, že bezpečné pravdy najde ve Zjevení Božím a poučil ho: „Modli se

tedy především vroucně k Bohu, aby ti otevřel brány světla, neboť ty věci nemohou býti pochopeny, leč jen od toho, komu Bůh dá svou milost."

Justin se seznámil s Písmem svatým a s křesťany, poznal úplnou pravdu, dal se pokřtíti a hořel touhou přivésti též jiné ke Kristu. Proto konal daleké cesty, aby učené pohany vědeckými rozmluvami přivedl ke křesťanství. Jednu takovou rozmluvu se židem Tryfonem zanechal nám písemně. Patří mezi nejznamenitější památky křesťanského starověku. —

Nejvíce proslul Justin dvěma Obranami (Apologiemi), jež sepsal na obhájení křesťanů proti pohanským pomluvám a poslal římským císařům. První Obranu podal císaři Antonínu Piovi. Tato Obrana měla za výsledek, že císař zakázal další pronásledování křesťanů.

Když pak římský prefekt Urbikus dal zavražditi tři nevinné křesťany beze vší zákonité příčiny, sepsal Justin a podal císaři svou druhou Obranu. Ve spisu tom dokazuje opět, že křesťané pro pravdu a ctnost jsou nevinně pomlouváni a stíháni. Na všetečnou otázku pohanů, proč prý křesťané samých sebe neusmrcují, aby dříve k Bohu svému se dostali, a odkud to, že Bůh nechrání jich proti utiskovatelům, odpovídá, že křesťané jsou trpěliví, v dobrém vytrvalí, a že baží po statcích nehynoucích. Ve spisu tom vyslovuje Justin tušení, že sám bude pro svou víru pronásledován, an dí: „Ani já nečekám nic jiného, leč že budu... (od nepřítele Krescence) úklady postižen... Ale nic nežádám, než trpěti za Ježíše Krista." Předtucha tato záhy se vyplnila. Zmíněný Krescenc, pohanský mudrc prostopášných mravů, byv od Justina několikráte v učených hádkách překonán a zahanben, pomstil se mu a udal jej, jakož i jiných pět mužův a jednu ženu, že jsou křesťané, a vymohl, že byli jati a na soud postaveni. Tu vyznal Justin před soudcem Rustikem statečně víru v Ježíše Krista, a podobně učinili i ostatní obžalovaní, osvědčujíce všichni, že jsou odhodláni zemříti smrtí mučednickou. Svatí mučedníci byli potom zmrskáni

a mečem odpraveni, což se stalo asi r. 166.

Spisy sv. Justina jsou vzácným dokladem, že učení Církve katolické podnes je totéž, jakéž hlásáno bylo za doby poapoštolské, v první polovici druhého století po Kristu Pánu. Proti bludům tak zvaných reformátorů za století šestnáctého, kteří popírali katolickou nauku o nejsvětější Svátosti oltářní, svědčí sv. Justin, že křesťané jeho doby věřili v přepodstatnění, to jest v proměnu podstaty chleba a vína v Tělo a Krev Páně ve Svátosti oltářní, an dí: „Nepřijímáme pokrmu toho, ani nápoje toho, jako obecného; nýbrž jako Slovo Boží. Ježíš Kristus Spasitel náš se vtělil a tělo a krev pro spasení naše měl; tak i vyučeni jsme, že pokrm onen, skrze modlitbu slova od něho pocházejícího posvěcený, jímž po proměně jeho krev a tělo naše se živí, jest Tělo a Krev onoho vtěleného Syna Božího.“ (Obrana I. kap. 66.)

Hlásáme Krista, a to ukřižovaného.

Někteří moderní učenci chtějí, aby nemocní, u nichž není naděje na uzdravení, byli usmrceni, jelikož jejich život je bezcenný. Odpověď na toto pobouzení dává nám život bl. Lidviny.

Narodila se r. 1380 v městě Schiedam v Holandsku. Jevila bystrý rozum, milou povahu a ušlechtilé mravy.

Jednoho krásného zimního dne šla patnáctiletá Lidvina na led. Znenadání vrazila do ní jedna z dívek. Lidvina upadla

a těžce se poranila. Když ji odnesli domů, bylo shledáno, že si zlomila žebro a že se i jinak nebezpečně pohmoždila. Od té chvíle stonala, chřadla a trpěla veliké bolesti plných osmatřicet let, až do smrti.

Lékaři prohlásili, že se už nikdy neuzdraví. Nemocná musila stále ležeti naznak, nemohla ani spáti a často ani pokrmů a nápojů požívati. K bolestem tělesným přidal se zármutek duševní. Když slyšela své družky, jak vesele jdou kolem domu, hořce plakala. Nemoc se zhoršila a krutých bolestí přibývalo. Ubohá se často svíjela jako červ v prachu. Na jedno oko oslepla, druhé bylo tak citlivé, že nesneslo denního světla. Na čele utvořila se hnisající rána; také na těle měla hrozné vředy. K tomu ještě se dostavily prudké bolesti hlavy a zubů a často bývala zachvacována zimnicí.

Za prvních čtyř let bývala Lidvina citlivá a netrpělivá, úpěnlivě plakala, stěžovala si trpce a reptala. Odmítala mrzutě všecku útěchu od lidí. Horlivý kněz Jan Pot ji navštívil a radil jí, aby rozjímala o utrpení a smrti Páně. Pokusila se o to, avšak bez úspěchu. Kněz jí radil, aby neochabla, nýbrž v rozjímání vytrvala, a hle, duše nemocné jako by se měnila. Přestala býti malomyslnou, odevzdala se do vůle Boží a čím více rostly bolesti, tím více se v ní vzmáhala milost a láska Boží.

Z bolestí vzrostla v ní též apoštolská horlivost pro spásu duší. Když se jednou lehkomyslný člověk před ní honosil svými hanebnostmi, řekla mu, aby po celou noc ležel na jednom boku. Když tak učinil, napadla mu myšlenka: „Když ležení jest mi tak obtížné, jak vydržím celou věčnost v pekelném ohni?“ To bylo počátkem jeho obrácení.

Služebnice Boží musila vypíti kalich utrpení až na dno. Zlí

lidé ji pomlouvali, posmívali se jejím bolestem, a když ji viděli u vytržení, říkávali, že je pomatená na rozumu.

Hrdinská její trpělivost byla podrobena tuhé zkoušce. Pojednou byla zbavena veškeré dosavadní vnitřní útěchy. Zdálo se jí, jako by ji Bůh opustil. Tu vzdychala s ukřižovaným Spasitelem: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!" Neztrácela však mysli, nýbrž posilovala se přijímáním nejsvětější Svátosti.

Konečně nastala hodina vysvobození. Na hod Boží velikonoční r. 1433 slyšela u vytržení chvalozpěv andělů: „Alleluja! Sláva a čest i dobrořečení a moc tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi." Dva dni potom odevzdala blaženou svou duši Stvořiteli.

„Běžme s vytrvalostí běh o závod nám předložený, patříce na vůdce a dokonatele víry, na Ježíše. Ten pro radost sobě předloženou přestál kříž, nedbaje potupy, a posadil se na pravici trůnu Božího." (Žid. 12, 1. 2.)

15. DUBNA. BL. PETR GONZALEZ.

„Dobře jest mi, že jsi mne pokořil, Hospodine!"

(Ž. 118, 71.)

Petr Gonzalez byl synem bohatých a vážených rodičů v městě Astorga ve Španělsku. Výchovu jeho řídil strýc, tamější biskup. Mladý Petr měl výborné vlohy a dobře se učil, avšak ke stavu duchovnímu, k němuž strýcem byl veden, necítil žádné náklonnosti. Přece však povolil usilovnému naléhání svého vychovatele a přijal kněžské svěcení. Přízní strýcovou stal se brzy kanovníkem a zanedlouho potom kapitolním děkanem při biskupském chrámu svého rodiště.

Petr vstoupiv do stavu duchovního bez povolání, nebyl sice zlý, ale byl světského smýšlení. Trávil mnoho času ve veselé společnosti, na hostinách, honech a hrách, nestaraje se o to,

aby prospíval dokonalostí křesťanskou. Byl marnivý a ješitný, a dosáhnuv beze všech zásluh v mladém věku výnosné církevní hodnosti, konal rozsáhlé přípravy k svému nastolení na úřad kapitolního děkana.

Co se však nestalo? Z marnivosti posadil se na skvostně vystrojeného koně a jel městem, pyšně se rozhlížeje po zástupech lidu, který se mu uctivě na ulicích kořil a provolával slávu. Avšak najednou se kůň vzepjal a — shodil jezdce. Petr se octl — byla právě zima — ve špinavé kaluži. A lidé — hlasitě se smáli, zatím co se pyšný jinoch bezmocně válel v blátě.

Bůh však obrátil jeho hřích a pád k dobrému. Milost Boží se ho dotkla, poznal pošetilost svého života a zvolal: „Jestliže se mi svět v tentýž den, když jsem mu sloužil, posmívá, i já se chci odvrátiti od světa a užíti života svého spasitelněji.“ Tak též učinil. —

Odešel z Astorgy do města Valencie, tam o samotě trval na modlitbách a ve zbožném rozjímání cvičil se v ctnostech, zvláště v pokoře. Z obavy, že by zase mohl upadnouti do starých chyb, kdyby se vrátil do Astorgy, rozhodl se dáti světu nadobro výhost. Odmítl lichocení soudruhů a přátel, vzdal se děkanské hodnosti a vstoupil ve Valencii do řádu sv. Dominika, jenž nedávno před tím byv založen, již tehda slynul svatostí, učeností a apoštolskou horlivostí svých členů.

Petr se stal horlivým kazatelem a zpovědníkem. Ve svých kázáních napomínal obzvláště k pokání. Ze své vlastní zkušenosti líčil blaženost, kterouž kajícník ze svého obrácení má, tak la-

hodně, mocně a výmluvně, že i zatvrzelí hříšníci byli k slzám dojati a vyznávajíce se zkroušeně z hříchů svých, činili upřímně pokání.

Pověst o slavném kazateli se šířila a Ferdinand III., král kastilský a leonský, ho učinil svým dvorním kazatelem a důvěrným rádcem. Po nějakém čase Petr opustil službu na královském dvoře a věnoval se hlásání slova Božího na venkově. Chodil z místa na místo, zašel neschůdnými stezkami i do osad v drsném pohoří a všude hlásal neúmorně pravdu Boží. Také na pobřeží a na lodích v přístavech rád kázával. Nakonec se odebral do Kompostelly, aby se tam připravil na křesťanskou smrt. Cestou však se roznemohl a zemřel 15. dubna 1246.

*

Damian Devenster (nar. 3. 1. 1840 v Tremeloo u Malína v Belgii). Byl přijat do kláštera jako bratr, ale naučil se brzy latinsky tak, že byl připuštěn k studiu bohosloví. Jako misionář se hlásil na ostrov Molokai k malomocným. Ošetřoval nemocné; byl jim lékařem, zedníkem, truhlářem, hrobníkem. Po 12 letech se ukázala znamení malomocenství. Zemřel 16. dubna 1889.

16. DUBNA. SV. BENEDIKT JOSEF LABRE.

„Cesty své, Hospodine, ukazuj mi!"

(Ž. 24, 4.)

Benedikt Josef Labre narodil se r. 1748 v Amette v jižní Francii. Asi osmkrát žádal Benedikt o přijetí do nejpřísnějších řádů, avšak marně. Buď nebyl přijat, nebo ho po přijetí pojala taková úzkost, že až onemocněl a musil odejíti. Modliti se a pokání činiti bylo jeho životní heslo. Bůh chtěl, aby pokání činil jako poutník a žebrák.

Nosíval roztrhaný a spravovaný šat. Na zádech měl baťoh a v něm schovával všecek svůj majetek: Nový zákon, Knihu o ná-

sledování Pána Ježíše a breviář. Několik kamenů tam přidal, aby nosil těžší břemeno. Nocoval pod širým nebem nebo ve stájích, nejraději však před kostelní branou.

Jeho obědem býval suchý chléb a trochu vody, k tomu kousek nahnilého ovoce. Když ho jednou zvala zbožná paní k obědu, potřásl odmítavě hlavou a řekl: „K obědu? K obědu? Já obědvávám na ulici." Ráno odešel do kostela a tam zůstával ve zbožné modlitbě obyčejně až do večera, kdy se kostel zavíral. Bylo-li mu příliš zima, přišel v poledne se trochu ohřáti a potom hned zas odešel do kostela. Klečíval nejraději blízko svatostánku. Když však jednou byl odtamtud vyhnán, konával své modlitby vzadu v kostele. Proti mouchám a komárům a jinému hmyzu se nebránil, neboť přijímal to jako příležitost k umrtvení.

Jednou dostal almužnu. Benedikt ihned dal peníz jinému žebrákovi. Dárce však se domníval, že Benedikt je nespokojen s darem. Proto ho ve zlosti udeřil holí. Světec se radoval z toho, že může něco trpěti pro Krista.

Mluvil jenom, když toho žádala láska k bližnímu. Když jednou měl vyřídit vzkazy v klášteře klarisek v Monte Lupone, představená, která již mnoho slyšela o svatém „žebrákovi", svolala všecky sestry v hovorně, aby se vzdělaly jeho slovem a příkladem. Benedikt mluvil vážně o přítomnosti, naříkal, že svět již nechce činiti pokání a žije v přepychu. Ano i mnohé osoby duchovní žijí vlažně, nevěra se šíří víc a víc. Končil bolestně: „Všecko to volá po zhroucení."

Když jedna sestra viděla jeho ubohé šaty, řekla plna soustrasti: „Ubohý chudák!" — „Ubohý?" vytýkal jí světec, „ubozí jsou jen ti, kteří jsou v pekle a ztratili Boha na věky." Když při tom vyslovil jméno Boží, naklonil uctivě hlavu.

Při druhé návštěvě tázala se jedna sestra, jak se daří jistému knězi, který klášteru prokázal dobrodiní. „Miluje Boha", odpověděl světec. Hned potom jiná sestra, která přeslechla jeho odpověď, se tázala: „A co dělá Don Mancini?" Klidně odpověděl Benedikt: „Miluje Boha." — „Ano, to vím," řekla sestra, „ale

co dělá?“ — „Miluje Boha,“ odpověděl světec laskavě po třetí.

Benedikt, chtěje umrtviti v sobě všeliké smyslné žádosti, snášel jakékoli nepohody počasí; v létě sedával v nesnesitelném vedru a za mrazů chodil v rozedrané obuvi. A přece i jemu bylo častěji zápasiti s rozličným pokušením, zvláště proti čistotě, avšak s milostí Boží po každé zvítězil. V pozdějších letech utvrdil se ve svatých ctnostech tak znamenitě, že stačil mu jediný pohled na kříž, aby všem pokušením odolal. Bůh odměnil a vyznamenal ho za hrdinské ctnosti velikými milostmi. Za nábožných modliteb, jež konával v nejzazších koutech chrámů Páně, přicházel častěji do vytržení mysli; modle se breviář aneb čítaje jinou nábožnou knihu, odkládal ji časem a rozjímal o tom, co právě přečetl, tak vroucně, že ani známky života nedával, a i ve svém žebráckém oděvu vzbuzoval úctu a obdiv všech lidí, kteří ho vídali. Svého zpovědníka byl tak poslušen, že bez jeho svolení nic nekonal a zejména na žádnou pouť se nevydával. Za hříšníky se modlíval celé noci a kál se za ně. I nebylo divu, že nábožní lidé svatého žebráka toho obecně zvali andělem v těle lidském.

R. 1774 přišel Benedikt opět do Říma a zůstal tam až do smrti. Vyhledal si kout pod schody jednoho domu; tam spával nedbaje, že místnost je vlhká. Ale často trávil celou noc před chrámovými branami. Znali ho po celém městě; ale zlomyslným lidem a nezvedené mládeži byl Benedikt pro svůj chatrný oděv a pro svůj rudý, neuspořádaný vous terčem posměchu. Rozpustilci ho tahali za vlasy a tloukli ho holemi. Kdosi mu radil,

aby šel k soudu žalovat na nezbedníky, ale Benedikt odmítl řka, že je rád, může-li snášeti urážky a posměch.

R. 1782 Benedikt putoval za tuhé zimy a sněhové vánice do Lorety naposled. Kdysi — bylo to 17. března 1783 — klesl na schodech chrámu Panny Marie dei Monti. Jistý řezník, jménem Zaccarelli, pozdvihl ho a nesl ho do svého domu. Benedikt nechtěl se dáti položiti na lože, chtěl ležeti na zemi. Benedikt přijav svaté svátosti, zemřel dne 16. dubna 1783. K mrtvému žebráku byl takový nával lidu, že mrtvola musila býti vystavena v chrámu P. Marie dei Monti.

17. DUBNA. SV. ANICET, PAPEŽ, MUČEDNÍK.

Anicet řídil Církev od r. 155 do r. 166. Pocházel z Emery v Syrii. Za jeho pontifikátu dlel v Římě svatý Justin, jenž slovem i perem bránil křesťanství proti pohanům, židům a bludařům. Po jeho boku postavil se tehdy v Římě v boji proti sektě gnostické Tatián, křesťanský filosof z Assyrie. V té době přišel též do Říma učenec Hegesip, jenž prý obcházel křesťanské obce a sbíral prameny dějin církevních. Kolem r. 156 připutoval do Říma poslední žijící apoštolský žák svatý Polykarp ze Smyrny, aby projednal spornou otázku stran svěcení velikonoc. Svatý Anicet přijal stařičkého žáka sv. Jana Evangelisty s velikou úctou a nechával ho místo sebe sloužiti slavnou mši svatou při shromážděních.

Císař Mark Aurel byl lidumilem a přívržencem stoické filosofie. Jako císař měl na mysli především blaho státu. Křesťané však byli vykřičeni jako nepřátelé státního pohanského náboženství i samého státu. Umínil si tedy jako stoik využíti napřed všech mírných prostředků a převychovati křesťany.

Filosof Celsus vydal protikřesťanskou knihu „Pravdivá řeč". Chtěl poraziti křesťanství jeho vlastními zbraněmi, svatými knihami, které pročetl. Odmítal židovství i křesťanství, nedají prý se ani srovnati s filosofií a náboženskými myšlenkami řeckými,

třebas se mu zamlouvala křesťanská mravnost a nauka o Slovu. Popíral pravdivost bible a o vzkříšení Páně soudil, že tuto nauku přidali apoštolové a jejich nástupci k jiným nesmyslům. Vybízel křesťany, aby zanechali náboženské a politické osamělosti a přidali se k náboženství společnému pro blaho státu a vlasti, které se náboženským rozdělením zeslabuje.

Otázka křesťanská přicházela na přetřes i v senátě, kde zaútočil nejslavnější řečník té doby, císařův vychovatel a důvěrník, M. Cornelius Fronto: Táže se, dokud prý míní ještě slavná vláda hýčkati křesťany a trpěti, aby se toto kleté a nenáviděné plémě dále rozlézalo. Jsouť to přece lidé, jež odsuzují jejich vlastní věroučné články, mravní zásady, bohoslužby a život. Ať prý křesťané, toužící po smrti a po lepším životě záhrobním, učiní z toho důsledek a vezmou si život sami a zbaví římský svět té nevděčné práce, soudů a poprav. Neboť nic jiného je nečeká a čekati nemůže. Jejich tak zvaný Bůh jim, jak svědčí dějiny, nic nepomáhá; buď se tedy o ně nestará a o ně nestojí, pomoci jim nechce, anebo jim vůbec pomoci nemůže; v obojím případě jest nepochopitelné, proč se ho tolik drží a pro něho trpí. Není božstva, které by se staralo o jednotlivce, vše podléhá nezměnným zákonům přírody. Kdyby existoval Bůh, v jakého křesťané věří, to by už Římané dávno museli býti potrestáni. Prozřetelnost Boží jest prázdná fráze. Kdo by spíše zasloužil ochrany Boží než moudrý Sokrates a ten skončil jako zločinec. Kdo spíše trestu zasloužil než rozmařilý Sardanapal a ten byl na výsluní štěstí.

Ne, ne, není trestu, není odměny, protože není ctnosti, není hříchu, protože není svobodné vůle, vše se děje podle věčných, nezměnitelných zákonů přírody.

Ostatně jaká prý jest to mravouka, která činí dobré pro odměnu a varuje se zlého ze strachu před trestem? To je pro nerozumné děti, lehkověrné babky, ale nikoliv pro lidi, kteří činí nároky, že mají jedině správnou a pravdivou filosofii. Dávno již před křesťany kníže filosofů moudrý Sokrates hlásal daleko vznešenější zásady. I život křesťanů, stálá nejistota a nebezpečí, vyhýbání se všem radovánkám, strasti a bída, v nichž žijí a jež vyhledávají, může býti výronem jenom zcela převrácené a nemožné mravouky. Fronto uvádí dále známé již strašné pomluvy o křesťanech a končí: „Jak by se mohl za takových okolností vůbec nějaký vzdělaný, rozumný člověk tak daleko zapomenouti a státi se křesťanem? Toho si nelze ani mysliti. Ale také nelze dál oči zavírati a něco podobného ve státě trpěti — tuto společnost nutno vypleniti a vymýtiti.“ —

Kdyby nebyl Celsovy myšlenky zachytil Origenes, kdyby Frontovu řeč nám neuváděl Minucius Oct. (9, 2), snad bychom ani nevěřili, že jde o fráze, jakými se vyvíjela nenávist protikřesťanská r. 165. Slýcháme je do dneška každou chvíli.

Poznalo se, že křesťany převychovati nelze. Proto použil císař násilí. Koncem r. 165 nebo začátkem r. 166 vydal rozkaz, v němž se hrozí smrtí a vyhnanstvím všem, kdož by zaváděli nové sekty. Po tomto rozkaze začalo krvavé pronásledování křesťanů, kterému podlehl i sv. Anicet.

*

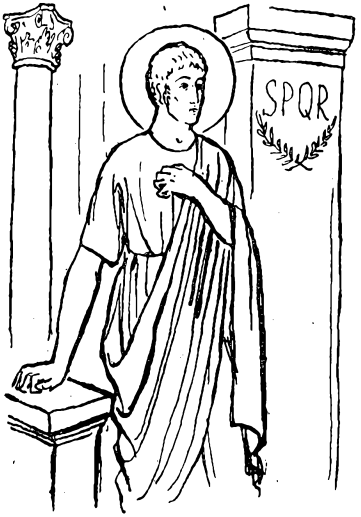
Tentýž den jest památka bl. Rudolfa, chlapce umučeného od židů v městě Bernu ve Švýcarsku r. 1287.

18. DUBNA. SV. APOLONIUS, MUČEDNÍK.

Po smrti pronásledovatele Církve Kristovy, císaře Marka Aurelia, nastoupil v Římě vládu jeho syn císař Kommodus (180—193).

Byl jinak panovníkem nechvalného jména, maje však za manželku křesťanku, nestíhal věřících přímo a popřával jim volnosti. Za vlády jeho požívala Církev celkem pokoje a utěšeně rozkvétala. Mnozí bohatí a vznešení Římané odvraceli se od lichých bohů pohanských a přijímali křest svatý, a v samém paláci císařském bylo dosti hodnostářů a služebníků křesťanských, kteří víru svou zjevně vyznávali. Ježto bylo obecně známo, že císař z náklonnosti k své křesťanské manželce není protivníkem Církve svaté, nepídili se soudcové pohanští po křesťanech, aby je pro víru jejich stíhali. Avšak ukrutné zákony proti křesťanům, vydané předešlým císařem Markem Aureliem, zůstávaly přece stále ještě v platnosti, a podle nich bylo přísně a krutě jednáno s těmi věřícími, které někdo úřadům udal. A tak i za vlády císaře Kommoda měla Církev dosti mučedníků, z nichž se proslavil zvlášť sv. Apolonius.

Apolonius, rodem vznešený Říman, člen senátu, věhlasný pro svou učenost, výmluvnost a rozšafnost, byl na víru obrácen od sv. papeže Eleuthera. Přijav z přesvědčení křest, stal se vzorným údem Církve Boží, pilně se cvičil v ctnostech, obrátil slovem i příkladným životem svým mnoho vzácných pohanů ke Kristu a hájil statečně své souvěrce v Římě proti pomluvám a útokům pohanů. Výtečný tento senátor měl otroka Severa, člověka ničemného, jenž z nenávisti ke křesťanské víře udal ho u městského prefekta Perennia, že jest křesťanem. Perennius dal bídného udavače ihned popraviti, ježto však podle platného zákona křesťan obžalovaný na soudě pro víru svou neměl býti propuštěn, leč by se víry své zřekl, domlouval prefekt Apoloniovi, aby se odvrátil od Krista a unikl tak nebezpečí. Apolonius zdráhal se povoliti, a bylo mu tudíž nařízeno, aby se z víry své odpovídal a se hájil před senátem, jehožto váženým členem byl. To bylo rozhodnému křesťanu velmi milé a vítané. I složil si znamenitou řeč na obhájení své víry a v uložený den vstoupil do sboru městských radních, kde řeč svou přednesl. Dokazoval jasně a důrazně nicotu pohanské modloslužby, doličoval mocně pravdu

náboženství Kristova a vyvrátil všecky ničemné pomluvy od pohanů proti křesťanům z nenávisti a nevědomosti rozšiřované, takže nikdo z celého senátu nemohl mu odporovati. Po skončené řeči povstal prefekt a řekl, že řečník podle zákona nemůže býti na svobodu propuštěn, nevrátí-li se k náboženství v Římě platnému, a napomínal ho, aby pamětliv jsa důstojnosti své jakožto senátor, odřekl se křesťanství a obětoval bohům. Apolonius ujav se potom slova odpověděl prefektovi: „Jest mi divno, že ačkoli obrannou řeč moji jsi slyšel, přece ještě mi domlouváš, abych odložil svou křesťanskou víru. Nuže věz, že co se mne týče, nemám vřelejšího přání, než abych mohl za tuto víru krev svou proliti a ji takto nejen slovy, ale i skutkem potvrditi.“ Po slovech těch jal se Apolonius znova ku prefektu i všem radním řečniti o své víře a vyzývati jich, aby se po příkladu jeho vzdali pošetilého modlářství, jež nedůstojné jest vzdělaných lidí, a aby přijali pravdu křesťanskou a nastoupili cestu spásy. I tato řeč dojala mocně všecky senátory, kteří se obdivovali jeho přímosti a statečnosti. Avšak zůstalo jen při obdivu a když Perennius nad Apoloniem vyřkl rozsudek smrti, dali k tomu souhlas všichni shromáždění pohanští senátoři. Statečný Apolonius přijal rozsudek radostně, a vyznávaje víru v Ježíše Krista, byl sťat mečem dne 18. dubna 189. Byl to první římský senátor, jenž se stal mučedníkem Kristovým.

*

Tentýž den: Krescentius (Rostislav), podjáhen. Zemřel r. 396 ve Florencii.

19. DUBNA. BL. MARIE OD VTĚLENÍ (AKARIE).

„Příliš lakotný je, komu Bůh nestačí.“

(Sv. Augustin.)

Marie od Vtělení (Akarie) narodila se r. 1565 v Paříži a vdala se za Acaria, úředníka královské pokladny. Ráda čítávala zábavné romány. Její manžel to neviděl rád a s pomocí známého kněze přiložil jí k románům několik zbožných knih. Paní Akarie čtla se zájmem i tyto knihy. Jednoho dne čtla výrok svatého Augustina: „Příliš nenasytný je, komu Bůh nestačí!“ Jako blesk působilo toto slovo na její duši. „Bože,“ opakovala stále u sebe, „co nám může stačiti, když ty nám nestačíš? A když my tobě stačíme (neboť nemáš jiného přání než naši spásu), proč ty nám nestačíš?“ Tato myšlenka ji již neopustila. Mocně se cítila přitažena k Bohu. Její duše byla jako proměněna. Příbuzní si nemohli změnu tu vysvětliti a domnívajíce se, že je pomatena na mysli, trápili ji různými otázkami a radami.

Její hluboká zbožnost jí však nebránila plniti povinnosti ženy a matky. Šest svých dětí vychovala pečlivě, ale ne tak, že by jim vnucovala „zbožnost“. Kupovala jim hračky, a ačkoliv byla často u vytržení mysli, přece dětem ukazovala, jak si mají hráti.

Jedno z dětí nechtělo u stolu jísti kterési jídlo. Moudrá matka dala mu toto jídlo čtrnáct dní po sobě, až odpor byl překonán. Odporné léky musily děti píti hned a bez váhání. Nejvíce nenáviděla lež. Říkávala: „I kdybyste mi celý dům zničily, ráda

vám to odpustím, jestliže se upřímně přiznáte, avšak nikdy vám neodpustím bez trestu ani nejmenší lež."

Bůh vedl svou služebnici cestou křížovou. Manžel se zapletl do politiky a ztratil veškeré jmění. Sama si třikrát zlomila nohu. Byla u lidí v pohrdání a v posměchu. Avšak z hořkých jejích bolestí vyrostla zvláštní moc nad dušemi. Tisíce přicházely k ní raditi se o otázkách svědomí. Na deset tisíc nekatolíků se jejím vlivem vrátilo do Církve.

Uvedla do Paříže karmelitky, reformované sv. Terezií, voršilky a oratoriány. Odebrala se do Kanady a tam v Quebeku založila klášter voršilek.

Když manžel zemřel a děti byly zaopatřeny, vstoupila do kláštera jako sestra laička a tam konala nejnižší služby, až po bolestných nemocech šťastně zemřela 18. dubna 1618.

Blahoslavená se často modlívala: „O milosrdenství Páně věčně chci zpívati." (Ž. 88, 2.) „Chci jenom, co Bůh chce, a nic jiného." „Ó Bože, odpusť mi všecky zlé příklady, které jsem kdy dala."

20. DUBNA.

„Otče, zhřešil jsem."

(Luk. 15, 18.)

V Persii bylo již ve 4. století několik biskupství. Ale za vládce Sapora II. (309—381) nastaly křesťanům těžké časy. Sapor byl horlivým vyznavačem učení Zoroastrova (kult ohně). Kromě toho židé a magové namlouvali králi, že křesťané udržují vlastizrádné styky s křesťanskou říší římskou. Z toho vzniklo r. 343 velké pronásledování křesťanů.

Simeon byl arcibiskupem v Seleucii a primasem perským. Král rozkázal: „Doveďte mi Simeona, nejvyššího z kouzelníků; on pohrdá mým majestátem, je spolčen s římským císařem, neboť se klaní témuž Bohu." Simeon byl předveden a nevzdal úctu králi pokleknutím. Král: „Proč nečiníš, co jsi dříve činíval?"

„Protože jsem dosud nebyl volán, abych svého Boha zapřel.“ — „Klaň se slunci!“ — „Ty, ó králi, jsi více nežli slunce, neboť máš rozum a svobodnou vůli, a přece se neklaním tobě; kterak bych se mohl klaněti slunci?“ Sapor: „Protože se nechceš klaněti ani slunci ani mně, dám ti tvou krásnou tvář znetvořiti ranami.“

I náčelník velmožů při dvoře královském Gušthazad, jenž vychoval krále Sapora, byl obžalován, že je křesťan. Král mu řekl: „Jestliže nyní splníš mou vůli a budeš se klaněti slunci, bude dobře; ne-li, budeš ihned popraven.“ Velmožové lichotili starci a řekli: „Splň na okamžik vůli královu; potom můžeš zůstati při svém náboženství.“ Gušthazad uposlechl a klaněl se slunci.

Druhého dne přivedli do města biskupa Simeona. Když se dověděl, že Gušthazad odpadl, velice se zarmoutil. Když Gušthazad ho chtěl navštívit, řekl biskup: „Zavřete dveře a nedovolte přijíti ke mně tomu, jenž zapřel Krista, mého Pána, opustil Boha pravdy, krále věčnosti zaměnil s králem, jehož dny jsou jako tráva.“ — Gušthazad mu vzkázal: „Odpusť mi hřích ještě tentokrát! Již nikdy se ho nedopustím.“ Simeon mu odpověděl: „Spáchal jsi nejen hřích, nýbrž i zločin. Zapřel jsi svého Boha. Odvrátil ses od Krista, původce života. Nemůžeš žíti, leč bys všecko napravil.“

Gušthazad se lekl, začal plakati jako Petr, posypal se popelem a postil se. Když třetího dne byl Simeon povolán ke králi, šel Gušthazad na ulici, aby se s ním setkal. Simeon však se odvrátil od něho a řekl: „Nemám pozdravu pro toho, kdo z bázně a ctižádosti před Saporem zapřel Boha, pravého krále.“ Gušthazad naříkal hlasitě: „Běda mně! Nesu-li tak bolestně nespokojenost Simeonovu, kterak obstojím před hněvem Božím? Ještě dnes chci veřejným vyznáním napraviti svůj hřích.“ Pospíchal domů a oblékl roucho smuteční. Král dověděv se o tom, tázal se Gušthazada: „Proč nosíš roucho smuteční?“ Gušthazad odpověděl: „Truchlím, protože jsem nebyl upřímný ani k Bohu ani k tobě, králi! Bohu jsem byl nevěrný tím, že jsem opustil jeho pravdu

a plnil vůli tvou. Tebe jsem oklamal, an jsem se klaněl slunci tváří sice, ale ne srdcem."

Král ho odsoudil k smrti mečem. Na cestě k popravišti řekl Gušthazad: „Posečkejte ještě trochu! Řekněte králi, že mu chci ještě něco říci." Král se zaradoval doufaje, že ještě odpadne od víry. Když byl Gušthazad předveden před krále, prosil: „Víš, králi, že jsem ti věrně sloužíval, proto prosím, aby hlasatel v městě ohlásil: Gušthazad nebyl popraven proto, že prozradil státní tajemství ani pro nějaký zločin, nýbrž proto, že je křesťanem." Myslil totiž: Když se lidé dověděli, že jsem odpadl od víry, mnozí se snad proto stali slabými. Když se teď dovědí, že jsem popraven pro Krista, nabudou slabí zase síly.

Třetím slavným mučedníkem jest Pusaj.

Když kněz Hananiáš při mučení se zachvěl strachem, zpozoroval to vrchní dozorce nad královskými dělníky Pusaj a zvolal: „Neboj se, Hananiáši, jenom na okamžik ještě zavři oči a spatříš světlo Ježíše Krista!" Pusaje hned vedli ke králi, aby ospravedlnil svou řeč. Král mu vyčítal nevděčnost. Pusaj odpověděl: „Rád bych dal svůj život za život těchto šlechetných křesťanů. Vzdávám se důstojenství mi propůjčeného, poněvadž naplňuje nepokojem mé srdce. Prokaž mi tu milost, abych se stal společníkem těch, jejichž smrt jsem viděl." — Král: „Smrt jejich stavíš nad svůj úřad? Máš zdravý rozum?" — Pusaj: „Arciť mám zdravý rozum. Jsem křesťan, a proto maje důvěru v Boží smilování, dávám přednost smrti pro Boha před důstojností, propůjčenou mi od krále." Na tato slova byl mečem sťat. —

Sv. Vojtěch

21. DUBNA. ANSELM, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Anselm narodil se roku 1033 v Aostě v Piemontsku ze zámožných rodičů. Matka brzy zemřela a Anselm, jenž k drsnému otci neměl náklonnosti, byl zůstaven sám sobě. Oddal se zhoubným náruživostem. Protože otec pro něho měl jenom hněv a výčitky, uprchl Anselm z domova a potuloval se tři léta po Francii. Zábavy a rozkoše, po nichž se honil, nečinily ho šťastným. Konečně přišel do Beku v Normandii, kde vyučoval slavný Lanfrank. Anselm počal se tam pilně učiti a do jeho srdce se vrátila zbožnost a láska k ctnostnému životu, již matka byla tam vložila. Anselm vstoupil do benediktinského kláštera bekského, a když se Lanfrank stal arcibiskupem kanterburským, Anselm se stal nástupcem jeho v úřadě učitelském. Anselm učil na škole, bádal a spisoval učené knihy.

Když zemřel arcibiskup kanterburský Lanfrank, chtěli velmožové pohnouti krále Viléma II., aby jmenoval arcibiskupem Anselma, ale marně. Tu Bůh sám zasáhl; král těžce onemocněl. V nemoci slíbil, že již nebude sužovati Církev a že Anselma prohlásí arcibiskupem. Propustil sta vězňů, kteří nevinně byli odsouzeni, vrátil jim majetek a slíbil zákony k blahu národa. Anselm nechtěl však přijmouti hodnosti arcibiskupské, neboť se obával vrtkavosti královy.

Čeho se obával, to se i stalo. Král se pozdravil a zrušil všecko, co slíbil. Zasahoval do práv církevních, za peníze dosazoval biskupy a kněze. Nejbolestnější bylo pro Anselma, že biskupové jemu podřízení stáli na straně králově. Řekli mu otevře-

ně: „Pane a otče! Víme, že jsi muž zbožný a svatý. My však musíme podporovati své příbuzné, musíme se zabývati světskými starostmi; proto nemůžeme se pozdvihnouti k výši tvého života. Chceš-li se ty sníženi k nám, s radostí tě budeme podporovati. Chceš-li však zůstati věren svým dosavadním zásadám, věř, že my zůstaneme při králi.“ Klidně odvětil Anselm: „Máte pravdu. Jděte k svému pánu. Já se přidržím Boha.“ A zůstal věren Bohu i při nejkrutějším pronásledování.

Král svatokupecky obsazoval biskupská místa, uchvacoval zádušní důchody a znásilňoval práva církevní. Anselm v obraně Církve proti královské svévoli byl pevně vytrvalý a důsledný, vedl si vždy rozmyslně a obezřetně. Mnoho vytrpěl. Dvakrát odešel do dobrovolného vyhnanství. Po první cestě do Říma k papeži Urbanovi II. zúčastnil se sněmu v Bari, kde skvěle obhájil katolické učení o vycházení Ducha svatého z Otce i Syna. Vrátiv se po smrti Viléma II. do Anglie, byl opět nucen rázně hájit práv Církve proti Jindřichu I. Když král žádal po něm, aby od něho přijal odznaky biskupské a posvětil králem jmenované biskupy nebo Anglii opustil, odešel po druhé k papeži Paschalovi II. Po dvouletém vyhnanství a mnohých útrapách přiměl Jindřicha I. k povolnosti a ke smíru. Zabezpečiv tak Církvi v Anglii svobodu, vrátil se do Kanterbury k nevýslovné radosti duchovenstva i věřících. Po tolikerém utrpení dopřál mu Pán klidného večera vezdejšího života. Král si svatého arcibiskupa velice vážil, ba ustanovil ho za své dočasné nepřítomnosti správcem říše. Světec s neutuchajícím zápalem věnoval se do pozdního stáří potřebám své diecése i oblíbené vědecké práci. Když pro svou vetchost nemohl už sloužiti mši svatou, dával se k službám Božím přinášeti do chrámu. Ve středu svatého týdne r. 1109 přijal v hlavním chrámu Páně nejsvětější Svátost, a když se čtlo umučení Páně podle svatého Lukáše, tiše zesnul v 76. roce svého života.

Klement XI. r. 1720 vřadil ho do sboru učitelů církevních.

Modlitba sv. Anselma:

Všemohoucí Bože, buď mou silou v každém soužení, v každé věci a v každém pokušení, v každé slabosti a v každém nebezpečenství. Tys mně dovolil beze všech mých zásluh, pouze ze svého milosrdenství, tvých Svátostí se účastniti. Dopřej mi tedy také až do oné hodiny, kdy se k tobě odeberu, ve víře, v naději a v lásce setrvati a uveď mne do věčné radosti! Amen.

Jak poznati světce.

Konrád z Parzhamu jmenoval se ve světě Jan Birndorfer. Narodil se 22. prosince 1818 ve farnosti Weng, v diecési pasovské. Jako třicetiletý vstoupil ke kapucínům v Alt-Oettingu a byl tam vrátným a kostelníkem 41 let.

Kluci se kdysi umluvili, že jistě rozzlobí bratra vrátného u kapucínů. První zazvonil u brány, odříkal Otčenáš a dostal od přívětivého bratra Konráda kus chleba. Když kluci slyšeli, že se starý upracovaný bratr vrátil do své světničky, zazvonil druhý a trpělivý bratr i jemu dal kus chleba. Taktéž učinil třetí, čtvrtý, desátý a jedenáctý, a každý dostal kus chleba.

Když dvanáctému dával dobrý bratr zvlášť krásný kousek chleba, řekl mu s úsměvem: „Dnes mne chcete rozhněvat, pravda, že tak jeden za druhým chodíte... — Ale to nic nedělá, chlapci! — Půjdu ještě třebas dvacetkrát, pokud mne nohy ponesou. Ale mám ještě jinou práci, rozumíš?“

Zahanbený kluk se chtěl omluviti, ale bratr Konrád ho pohladil a pravil: „Již je dobře!“

Stará Monika neměla, jak se říká, všecky pohromadě. Každý den si přišla do kláštera pro oběd.

Dnes byla zvláště ve špatné náladě. Trhla zvonkem, a když bratr otevřel, poroučela si ostře: „Oběd!“ Laskavě vzal jí košíček, aby jej naplnil. Ona však na něho: „Ty farizeji!“ Bratr jako by neslyšel. Ona ještě hlasitěji: „Ty starý lumpe!“ A ještě mnoho jiných zdvořilostí se za ním vysypalo. Dobrý bratr hledal v kuchyni nějaký lepší kousek pro Moniku.

Tři tuláci přišli k bráně: chtěli pivo. Bratr Konrád jim vskutku přinesl pivo. Zatím co si pochutnávali tři žíznivci na pivě, dělali vtipy na bratra. On však jako by neslyšel. Domnívali se tedy, že je nedoslýchavý, a hlasitě si tropili z něho žerty. Teprve později se dověděli, že „nedoslýchavost" byla těžce nabytá ctnost.

Jednomu žebrákovi nechutnala klášterní polévka. Hodil talíř i s polévkou Konrádovi k nohám. Ten klidně řekl: „Ty ji tedy nechceš? Donesu ti jinou."

Jednou ho zkoušel „milosrdný". A ten dovedl zkoušet, je-li ctnost pravá. Bratr Konrád denně s velikou radostí a zbožností přisluhoval při mši sv. v 5 hod. Již se připravoval modlitbou na svatou službu. Tu přistoupil k němu „milosrdný", vzal mu misál z ruky a žádal ho, aby mohl místo něho ministrovati.

Co myslíte, že bratr Konrád udělal? Laskavě ponechal jinému milou službu, klekl si do koutka a modlil se. Od té doby „milosrdný" byl přesvědčen, že bratr Konrád je světec.

Dvanáct let ho pozoroval jeho pomocník u brány a praví o něm: „Ročně mnoho tisíc lidí přicházelo k bráně. Byli to lidé nejrůznější: suroví tuláci, drzí žebráci, nevděčníci. Nikdy jsem však neviděl bratra Konráda rozhněvaného neb rozčileného."

Kdysi přišel člověk ke sv. zpovědi a usedavě plakal. Jeho známý se ho tázal, co ho přivedlo ke zpovědi. Odpověděl: „Ten starý kapucín tam u fortny se na mne podíval a jeho pohled mi pronikl srdce."

Maje 75 let, Konrad ochuravěl; kvardián mu určil světnici,

jež se jmenovala „jizba Panny Marie" řka: „Vždyť tys vždycky miloval blahoslavenou Pannu Marii." Radostně se tam Konrád nastěhoval, ale po třech dnech umřel tiše, dne 21. dubna 1894.

22. DUBNA. SOTER A KAJUS, PAPEŽOVÉ A MUČEDNÍCI.

Svatý Soter (166—175) byl nástupcem sv. Aniceta a pocházel z Fondi v Kampanii. Spravoval Církev za krutého pronásledování Marka Aurelia. Tenkráte umírali křesťané vlastně za nejsvětější Svátost. Byli obviňováni, že požívají na svých bohoslužebných shromážděních maso zabitých dětí. Tuto pomluvu vybájili nepřátelé křesťanství, nerozumějíce svátostné krmi křesťanské. Papež Soter horlivě pomáhal pronásledovaným a trpícím jak v Římě, tak mimo Řím. Dosud máme zachováno poděkování od biskupa korintského, poslané do Říma za milodary a papežský list: „Byli jste od počátku zvyklí všem bratřím rozličná dobrodiní prokazovati a mnohým obcím v různých městech podpory posílati a tak nouzi jejich mírniti a bratřím v dolech (odsouzencům) potřebné živobytí zjednávati. Tento zvyk váš ctihodný biskup Soter nejen zachoval, ale zvětšil: on nejen svaté bohatě obdaroval, ale potěšil i bratry z dáli k němu přicházející slovy bohumilými, jako láskyplný otec své děti těšívá." Církev římská osvědčila se tudíž i za tohoto papeže předsedkyní lásky, jak ji nazval sv. Ignác mučedník. Soter zemřel na popravišti asi r. 175 a pochován byl v hrobce vatikánské.

Svatý Kajus nastoupil na stolec Petrův po Eutychiánovi r. 283. Pocházel ze Salony v Dalmacii a byl prý příbuzný císaře Diokleciána. Zemřel 22. dubna r. 296.

*

Blahoslavený Aegidius (Jiljí) z Assisi prosil sv. Františka na kolenou, aby ho přijal za žáka. Právě šla mimo ně chudá žena prosící o almužnu. František řekl: „Dej jí svůj plášť!" Jiljí hned poslechl.

Chtěl žíti z ovoce své vlastní tělesné práce. Zrána byl velmi pobožně přítomen mši sv.; potom chodil do lesa, který byl vzdálen od Říma osm mil, přinášíval na zádech otep dříví a prodával je za chléb nebo za jiné věci k jídlu.

Když se takto jednou vracel s nákladem dříví, jakási žena ho požádala, aby jí je prodal. Když se smluvili o cenu, nesl jí bratr dříví domů. Žena vidouc, že je to řeholník, dávala mu mnohem více, než slíbila.

Bratr Jiljí pravil: „Dobrá paní, nechci, aby mne přemohl hřích lakoty; proto nevezmu za dříví více, než jsem smluvil." Nejen nevzal více, nýbrž ještě ze smluveného polovic slevil a odešel. Žena pojala k němu velikou úctu.

Bratr Jiljí konal všelikou námezdnou práci, dbaje vždy svaté počestnosti: pomáhal dělníkům trhati olivy a lisovati víno.

Když byl jednoho dne na náměstí, chtěl kdosi rážeti ořechy. Prosil jiného, aby mu je rážel za mzdu, ten se však vymlouval, že je zdaleka a že jest mu velmi obtížné lézti na stromy.

Bratr Jiljí na to: „Dáš-li mi, příteli, část ořechů, půjdu s tebou rážeti." Když se domluvili, šel. Poznamenal se svatým křížem a vylezl na vysoký ořech. Když je narážel, dostal jich tolik za práci, že je nemohl v klíně odnésti. Proto si svlékl hábit, zavázal rukávy a kapuci, udělal si z hábitu pytel, naplnil jej ořechy, vzal na ramena, zanesl do Říma a tam všecky s velikou radostí rozdal chudým.

Když se žalo obilí, chodil bratr Jiljí s jinými chudými na

klásky. Když mu někdo nabízel hrst obilí, odpovídal: „Milý bratře, nemám stodolu, do níž bych to uložil," a ty klásky, které nasbíral, větším dílem zase dával jiným z lásky k Bohu.

Jiljí vypravoval: Člověk jeden neměl ani světla očí, ani rukou, ani nohou. Tázali se ho: „Kdyby tobě někdo dal nohy, co bys mu za to daroval?" — „Sto hřiven." — „A kdyby ti daroval i ruce?" — „Celý svůj majetek." — „A kdyby ti dal i světlo očí?" — „Sloužil bych mu rád po všechny dni života svého!" — „Hle, drahý příteli," pokračoval světec, „Hospodin dal ti ruce a nohy a oči a všecka dobra těla i duše a ty mu nechceš sloužiti?"

Jeden z bratří prosil světce o modlitbu, aby mu Bůh zjevil, jakým způsobem by se jemu nejvíce líbil. Druhého dne ráno řekl Jiljí: „Chci ti to říci, jak se můžeš líbiti Bohu; ale chci k tomu zpívati." Vzal hůl a držel ji jako housle, potom poskakoval v zahradě a zpíval, opakuje stále slova: „Jedna jednomu; jedna jednomu!" K bratrovi pak řekl: „To čiň a budeš se líbiti Bohu!" Potom vysvětlil svá slova: „Jednu svou duši musíme bez přestání zasvěcovati jenom jednomu Bohu."

Světák jeden přišel k světci a prosil ho o modlitbu. „Modli se sám za sebe!" odpověděl bratr. „Proč posíláš místo sebe někoho jiného, když sám umíš choditi?" „Co pravíte, bratře Jiljí? Já jsem ubohý hříšník a vzdálen od Boha; vy však jste přítelem Božím. Proto můžete rychle dosáhnouti vyslyšení za sebe i za jiné." „Příteli, kdyby všecky ulice našeho města byly pokryty zlatem a stříbrem, a byla by dána vyhláška, že si každý může vzíti, kolik jen chce, poslal bys tam někoho jiného místo sebe?"

„To arci ne! Šel bych sám a nespoléhal bych se na nikoho jiného, i kdyby byl sebespolehlivější.“ — „Totéž je s Bohem. Celý svět jest jím naplněn; každý ho může najíti. Proto jdi sám a neposílej jiného.“

Dva kardinálové přišli k svatému bratrovi, aby se slovem a příkladem jeho povzbudili. Při odchodu ho prosili o modlitbu. On jim odpověděl: „Proč, pánové, mám já prositi u Boha za vás? Vždyť vy máte větší víru a větší naději než já!“ „Jak to?“ tázali se. „Vy doufáte, že se svým bohatstvím a poctami a statky tohoto světa dojdete spasení, a já při tolika protivenstvích a bolestech ještě se obávám, že zahynu.“ Tato slova působila hlubokým dojmem po celý život na ony dva církevní hodnostáře a byla jim vážným napomenutím, aby pamatovali na jedno potřebné, t. j. na spásu své duše.

Zemřel r. 1272 v Perugii. Svátek 23. dubna.

„Jenom jednu duši máš. Proč o ni tak málo dbáš? Pomni, jestli duši ztratíš, vše ztraceno máš!“

Zkušebním kamenem svatosti jest umrtvování; láska k pohodlí jest úpadkem svatosti.

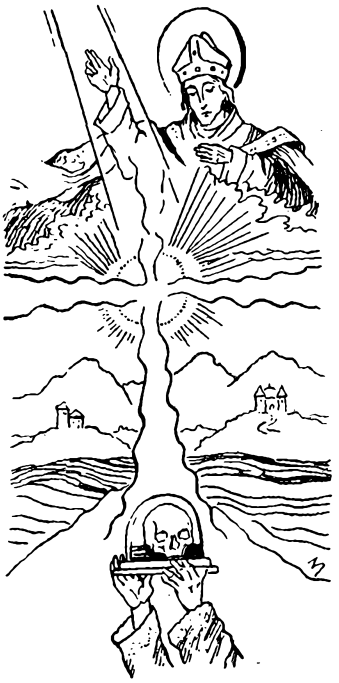
23. DUBNA. VOJTĚCH, BISKUP A MUČEDNÍK.

Pamatuj na poslední věci!

Vojtěch (lat. Adalbertus) byl synem vojvody zlického Slavníka, jenž sídlil na hradě Libici nad Cidlinou, a matky Střezislavy. Narodil se kolem r. 951. Že vynikal tělesnou krásou a silou, určil ho otec ke stavu světskému. Tu však chlapeček onemocněl na smrt; rodiče ho položili na oltář Panny Marie, a když vyvázl z nebezpečí, slíbil otec, že z vděčnosti vychová syna pro stav duchovní.

Asi 10 let poté zastavil se na hradě libickém sv. Adalbert, mnich a biskup, jenž se vracel z misionářské cesty z Ruska. Vypravoval o různých národech a o útrapách, jichž zakusil mezi

nimi. Jeho vypravování mocně působilo na vnímavou mysl jinochovu. Protože však v Praze nebylo vyšších škol, byl r. 972 vypraven na školu v Děvíně (Magdeburku). Arcibiskupem magdeburským stal se sv. Adalbert. Přijal vlídně Vojtěcha, bděl nad ním otcovsky a dal mu při biřmování své jméno Adalbert. Jeho životopisec Bruno vypravuje, že se Vojtěch účastňoval žertů chlapeckých, ba že i později, když se vrátil do Čech, zprvu se oddával světským radovánkám.

R. 981 zemřel arcibiskup Adalbert a Vojtěch se vrátil do vlasti. Pražský biskup Dětmar posvětil Vojtěcha na podjáhna. Brzo poté Dětmar onemocněl na smrt. Jsa blízek smrti, naříkal: „Ach, jaký jsem byl a jaký bych si nyní přál, abych byl býval! Hřích můj by přece došel odpuštění, kdyby hříchy svěřeného mi lidu nezvětšovaly mé bídy. Nebránil jsem lidu zběsilému. Nedovedl jsem odvrátiti zkázu, do níž dobrovolně se vrhal. Běda mi, že jsem mlčel!“ Tyto výčitky a žaloby mocně otřásly Vojtěchem, jenž byl smrti Dětmarově přítomen. Byly mu počátkem přísného života.

Duchovenstvo, kmeti a vladykové čeští s králem Boleslavem II. v čele rokovali, kdo by byl nejhodnější stolce biskupského. Nakonec zvolali: „Kdož jiný než rodák náš Vojtěch, jehož urozenost, učenost a přívětivé mravy se s tak velikou důstojností srovnávají? Ten bude dobrým vůdcem naším!“ A přivedše Vojtěcha do shromáždění, pravili: „Ty budeš naším biskupem, chtěj nebo nechtěj! Ty znáš dobře otvírati cestu, která vede do vlasti nebeské.“ Vojtěch přijal volbu, ač nerad. Z biskupských důchodů

podržel pouze čtvrtou část na své potřeby, ostatek vynakládal pro dobro Církve, duchovenstva a nuzných lidí. Jednou pozdě večer přišel jakýsi ubožák a prosil o dar. Vojtěch byl ve veliké nesnázi, neboť neměl nic. I daroval ubožákovi peřinu, kterou se sám chtěl přikrýti.

Když později jako biskup kráčel do císařského města Ravenny bez lesku, tázal se ho kdosi z duchovenstva: „Proč neneseš s sebou aspoň biskupskou berlu?" Světec odvětil: „U živého Boha, před jehož tváří stojím, lehko jest nositi biskupskou berlu, ale přetěžko klásti počet z toho, když přijde přísný soudce živých i mrtvých, aby soudil k životu věčnému nebo k věčnému ohni!"

Jindy zase prosila chudá vdova o almužnu pro sebe a pro děti. Ochotně Vojtěch sáhl do kapsy. „Nemám nic u sebe," řekl přívětivě ženě, „přijď zítra do města! Potom ti dám, kolik budu moci." Řekl a šel dále svou cestou.

Tu však se rozpomněl: „Budu-li zítra ještě živ? Dnes musím dáti, tak bude míti dar svou cenu. Pak budu před soudem bez bázně, a žena nebude míti škodu." Vrátil se, zavolal ženu a daroval jí svůj plášť.

Horlivost Vojtěchova pro čest a slávu Boží a pro spásu duší byla neúnavná. Ale neměla valného úspěchu. Nebylo v zemi sice mnoho pohanů, ale udržovaly se pohanské zvyky, na příklad sňatky mezi blízkými příbuznými, mnohoženství u šlechty, krevní msta, trhy v neděli a ve svátek, prodávání křesťanských zajatců židům; kněží se namnoze ženili a byvše káráni, utíkali se pod ochranu světských velmožů.

Proto požádal míšenského biskupa Volkolda, aby prozatím spravoval biskupství pražské, a vydal se r. 989 s bratrem svým Radimem na cestu do Říma. Přišed tam, prosil papeže Jana XV. o radu, co by měl činiti. Naříkal: „Lid mi svěřený nechce mne poslouchati." Papež odpověděl: „Synu! nejsi-li s to vésti svůj lid, uchyl se do ústraní a snaž se zachrániti sám sebe!" Vojtěch chtěl putovati do Jerusalema. Císařovna Theofana, matka císaře Oty III., jež právě dlela v Římě, dala mu na cestu tolik zlata,

kolik Radim mohl unésti. Ale Vojtěch ihned všecko rozdal mezi chudé. Opat sv. Nil mu poradil, aby neputoval dále, nýbrž aby v Římě vstoupil do kláštera.

Zatím se Čechům zastesklo po biskupu. Proto mohučský arcibiskup Willigis poslal do Říma list tohoto obsahu: „Čechové litují svých nepravostí a přejí si Vojtěcha opět míti svým biskupem. Slibují nápravu." Papež Jan XV. souhlasil slovy: „Vraťme jim, oč spravedlivě žádali, ale s tou podmínkou: budou-li ho poslušni, ať si ho podrží, nebudou-li však chtíti zanechati své obvyklé nešlechetnosti, ať tento náš milý bratr opět odejde od nich!" Vojtěch se vrátil do Čech. Bylo to r. 992. Na cestě, na Plzeňsku na Zelené hoře požehnal své milé vlasti. V Praze ho uvítali duchovní i zástupové lidu radostně a slibovali poslušnost.

Vojtěch založil r. 993 benediktinský klášter v Břevnově u Prahy. Klášter břevnovský se stal semeništěm křesťanské kultury. Poté se odebral Vojtěch na Moravu, odtud na Slovensko; v Ostřihomě se sešel s uherským vévodou Geyzou a biřmoval jeho syna na jméno Štěpán. Ubíral se pak Nitrou do Bílého Chorvatska a kázal i v Krakově.

Když se Vojtěch z apoštolské cesty vrátil do vlasti, nalezl poměry rozhárané. Mocný rod Vršovců byl v nepřátelství se Slavníkovci. Tehdy se stalo, že se manželka jistého Vršovce, nařčená z cizoložství, utekla do chrámu na hradě pražském, dovolávajíc se práva útočištného. Podle pohanského práva měla býti sťata vlastním manželem. Biskup Vojtěch ji nevydal, nýbrž žádal, aby byla podrobena soudnímu řízení a pokání. Vršovci však porušili právo útočištné, odtrhli ženu od oltáře, vyvlekli ji z chrámu a sťali ji mečem. Vojtěch vyobcoval tyto zbojníky z Církve. Ale tím se jen přiostřilo nepřátelství. I rozhodl se po druhé složiti břemeno biskupského úřadu a odebral se do Říma do kláštera.

Vojtěch si vyžádal u papeže slyšení. Prosil: „Poskytni mi, svatý Otče, útěchy, mám-li smutný odcházeti. Uposlechnou-li ovečky hlasu mého, chci s nimi žíti a umříti, ne-li chci s tvým

povolením jíti kázat evangelium pohanským národům.“ Papež Řehoř V. svolil.

Na další cestě domů poděsila Vojtěcha nová neblahá zpráva; Vršovci zavraždili na hradě Libici čtyři bratry Vojtěchovy.

Proto se Vojtěch uchýlil do Polska. Tam ho kníže Boleslav Chrabrý uctivě uvítal. Poslal také do Čech poselstvo tázat se, žádají-li sobě Čechové míti Vojtěcha biskupem. Odpověděli uštěpačně, že ho nechtějí. Proto se rozhodl, že půjde k pohanským Prusům. Vyčkával jarní doby. Zatím pečoval o zvelebení služeb Božích ve Hnězdně. R. 997 vydal se na cestu, provázen Radimem a Benediktem. Z Gdanska plavil se do zátoky frižské. Sotva jej spatřili domorodci, obcházeli ho hněvivě a jeden z nich udeřil jej veslem mezi lopatky řka: „Neodejdete-li rychle odtud, budete mučeni a usmrceni.“ Vojtěch se pustil hlouběji do kraje a přišel do větší osady. Starosta se ho tázal, kdo je a co tam hledá. Odpověděl: „Jsem Slovan jménem Vojtěch, stavem mnich, dříve biskup; a přicházím k vám, abyste opustili modly a poznali pravého Boha.“ Prusové však mu hrozili zabitím a odvezli ho i s průvodčími na lodi k místu, kde nyní je město Pilava.

Gaudencius řekl: „Jsme hladovi a umdleni.“ Vojtěch poodešel do lesa a přinesl hojnost hub a sladkých bylin. Poté sloužil mši svatou a pak kráčel k blízkému městu. Sotva vystoupil na násep, sběhli se lidé a házeli po něm kamením. Vrátil se a vešel do lesa, Romovské pole zvaného, o němž nevěděl, že je Prusům posvátným místem. Tu jej přepadli Prusové, vedeni byvše pohanským knězem Sikkem. Ten probodl Vojtěchovu hruď oštěpem, ostatní ozbrojenci bodali umírajícího, až se ze sedmi hlubokých ran valila krev. Vojtěch rozepjav ruce a modle se za vrahy, klesl mrtev k zemi. Pohané mu usekli hlavu a dali ji na kůl. Benedikt a Radim byli spoutáni, později pak propuštěni. To se stalo 23. dubna 997 blíže nynějšího města Fischhausen u Královce. Tělo sv. Vojtěcha bylo přeneseno zprvu do Třemešné, pak do Hnězdna a r. 1039 do Prahy.

24. DUBNA. FIDELIS ZE SIGMARINGEN, MUČEDNÍK.

„Budiž věrný až do smrti a dám ti korunu života.“

(Zjev. 2, 10.)

Fidelis, křestním jménem Marek, se narodil r. 1577 v Sigmaringách na Dunaji. Otec jeho Jan Roy byl starostou a sudím; on i jeho manželka Jenovefa vychovávali své dítky bohabojně. Otec zemřel a vdova pečovala s poručníkem o další výchovu sirotků. Protože Marek jevil neobyčejné vlohy a vnímavou mysl, byl poslán do Frýburku breisgavského na vyšší studia. Rozhodl se pro povolání právnické. Někteří druhové jeho ukončivše studium umluvili se, že podniknou delší cestu po rozličných zemích evropských, aby nabyli zkušenosti a aby se přiučili cizím jazykům a lepším mravům. Ohlíželi se po vzdělaném a rozvážném vůdci. Byl jim doporučen právník Marek Roy. Marek byl srozuměn. Nastoupili cestu r. 1604, prošli Německo, Francii, Španělsko a Italii. Marek dával svým druhům dobrý příklad vědychtivosti i mravnosti. Vodil je do chrámů i do špitálů, do škol i do obrazáren. Všude se snažil vzdělati sebe i své druhy. Když se vrátili z cesty, Marek složil zkoušku a byl povýšen na doktora veškerých práv. Usadil se v Ensisheimu v Elsasku.

Marek byl spravedlivým soudcem. Jednou mu řekl advokát: „Pane doktore, prosím vás, abyste nebyl příliš spravedlivý. Jen malinko odbočte od svých zásad a budete z toho míti veliký zisk.“ Tato řeč Marka pohnula, že opustil soudnictví, stal se knězem a vstoupil ke kapucínům v Altdorfě ve švýcarském kantoně Uri. Dostal jméno Fidelis (Věrný) a při tom mu kvardián připomněl slova Písma sv.: „Buď věrný až do smrti a dám ti korunu života.“ (Zjev. 2, 10.)

Vbrzku byl zvolen kvardiánem, a to ve Feldkirchu. Svou zbožností a horlivostí si získal přízeň řeholníků i lidu. Chudí a opuštění lidé hledali u něho pomoci; utiskovaní předkládali mu své rozepře. Kdo potřeboval dobré rady, obracel se důvěrně na něho

a Fidelis uměl každému vyhověti. Neostýchal se i na soudě jako obhájce chudých lidí vystupovati, nedbaje posměchu lidí nešlechetných, kteří mu vyčítali, že v rouchu kapucínském koná úřad advokáta.

V této době povstaly mezi katolíky a kalvínci náboženské třenice rozdmychované politickými spory, jež se stupňovaly až ke krvavým výtržnostem. Fidelis byl poslán do Grisonska, aby kázal lidu pokoj v duchu evangelia. Horlil výmluvně proti náboženským bludům, ale nezavrhoval bloudících, nýbrž litoval jich, že jim byl odcizen poklad pravé víry. Laskavostí naklonil si zvláště mládež a obrátil zakrátko mnoho kalvínců.

Po svátcích velikonočních odebral se znova na misie do Sevisu. Úřady nabídly mu na ochranu vojenskou stráž, on však odmítl. Cestou tázal se ho bratr Jan: „Co bychom učinili, kdyby nás přepadl náhle zástup zbojníků?“ Fidelis řekl klidně: „Což jiného, nežli co učinili mučedníci Boží; podstoupili bychom rádi pro Boha smrt.“

Ve čtvrtou neděli po velikonocích kázal na slova: „Jeden Bůh, jedna víra, jeden křest.“ Náhle jakýsi kalvínec vykřikl na něho: „Zadrž, odvážlivče!“ a vystřelil na něho, rána však minula. Aby nedošlo ke krvavé srážce ve svatyni, sestoupil Fidelis s kazatelny, pomodlil se před oltářem, vyšel ze sakristie a ubíral se klidně cestou do sousední vesnice. Sotva odešel, přihnal se za ním zástup ozbrojených kalvínců. „Chceš přijmouti naši víru nebo ne?“ křičeli na něho. On však klidně odpověděl: „Milí bratří, vždyť přišel jsem k vám nikoli proto, abych přijal víru znetvořenou, nýbrž abych vám hlásal víru pravou.“

Na okamžik zůstali zbojníci ohromeni těmito slovy. Potom jeden z nich vytasil meč a ťal světce do hlavy. Ten zvolal: „Ježíš! Maria! Pomoz mi, Bože!“ a klesl na kolena. Zuřiví bludaři se vrhli na mučedníka a zohavili jeho tělo. Zemřel dne 24. dubna 1622.

*

Jiří (řecky Georgius) pocházel z urozených rodičů v Kappadocii. Otec jeho zemřel smrtí mučednickou; jeho matka se odstěhovala po smrti manželově se synáčkem do své otčiny, Palestiny. Jiří byl povahou ohnivý a věnoval se stavu vojenskému. I jako vojín zůstal ctnostným a bohabojným vyznavačem Kristovým. Vbrzku byl povýšen na plukovníka v císařském vojsku.

Císař Dioklecián sídlil tehdy v Nikomedii. Když vzniklo pronásledování křesťanů, plukovník Jiří se odebral k císaři Dioklecián ovi a neohroženě vyznal svou víru řka: „Císaři a shromáždění rádcové! Jak dlouho ještě budete pronásledovati křesťany, kteří jsou věrnými poddanými říše. Křesťané se modlí za císaře a vlast, ale mrtvým modlám nemohou obětovati.“

Císař a rádcové byli ohromeni, že takto mluví vysoký důstojník. Císař prohlásil slova ta za velezradu a kázal Jiřího uvězniti. Po několika dnech ho povolal k sobě a snažil se ho pohnouti sliby i hrozbami k odpadu od Krista. Jiří odpověděl: „Císaři! co mi slibuješ, tím pohrdám, a čím mi hrozíš, toho se nelekám,“ a hájil své víry křesťanské jako pravý křesťanský bohatýr, ač věděl, že ho čeká mučednická smrt.

Na rozkaz císařův byl Jiřímu na hrdlo zavěšen těžký kámen, tělo jeho bylo drásáno kolem, na němž byly připevněny hřeby. I poslední pokus přinutiti Jiřího k modloslužbě zůstal marný. Jiří byl pak odsouzen na smrt. Na popraviští se modlil za obrácení pohanů, až skonal pod mečem katovým r. 303.

Sv. Jiří byl vždy ctěn jako jasný vzor bojovníka za víru a ctnost křesťanskou. Zobrazuje se jako mladistvý sličný rytíř v plné zbroji na bujném oři, an kopím potírá lítou saň, před ním se svíjející. Toto vypodobnění je symbolické. Saň značí buď zlého ducha, odvěkého nepřítele lidstva, nebo pohanství.

25. DUBNA. MAREK EVANGELISTA PÁNĚ. KLETUS A MARCELINUS, PAPEŽOVÉ A MUČEDNÍCI.

Evangelista Páně sv. Marek pocházel ze židovské rodiny v Jerusalemě. Zprvu slul Jan a teprve později přijal jméno Marek, Římanům obvyklé a oblíbené. Proto sluje ve Skutcích apoštolských někdy Janem (13, 5, 13), někdy Markem (15, 39) a někdy Janem, jenž měl příjmí Marek (12, 12; 15, 37). Byl sestřenec učedníka Páně Barnabáše (Kolos. 4, 10). Matka jeho Maria měla v Jerusalemě dům, v němž se scházeli učedníci Kristovi ke společným modlitbám. Do tohoto domu do sboru shromážděných věřících, odebral se v noci apoštol sv. Petr, když byl od anděla zázračně vyveden ze žaláře a osvobozen z ruky Herodovy a ze všeho očekávání lidu židovského. (Sk. 12, 12.)

Na víru obrátil Marka apoštol Petr, jenž ho nazývá proto svým synem (I. Petr 5, 13). Když obrácený Pavel odešel z Antiochie na první svou apoštolskou cestu, pojal s sebou i Marka (Skut. 12, 25), jenž byl mu pomocníkem ve hlásání pravdy Kristovy. Věrozvěstové odešli do Seleucie a plavili se nejprve do Pamfilie a zavítali do města Perge, odkud se Marek, unavený obtížemi cesty, vrátil do Jerusalema (Skut. 13, 13).

R. 51. zúčastnil se Marek apoštolského sněmu v Jerusalemě. Potom Barnabáš zamýšleje s Pavlem navštíviti města, v nichž

Sv. Jiří

s apoštolem tím na první cestě jeho pilně kázal slovo Boží, přál si, aby ho na této cestě opět provázel Marek, ale Pavel k tomu nesvolil. Barnabáš tedy odloučiv se od Pavla, pojal Marka a odebral se s ním do své otčiny na ostrov Cypr. (Skut. 15, 36—39.) Později se však smířili, neboť kolem r. 62 byl Marek pomocníkem apoštola Pavla v Římě. Apoštol činí o něm zmínku v listu ke Kolosským: „Pozdravuje vás Marek, sestřenec Barnabášův, o němž jste již dostali nařízení; přijde-li k vám, přijměte jej!“ (Kolos. 4, 10.) Rovněž zmiňuje se Pavel o Markovi v listu k Filemonovi, jejž napsal v prvním svém vězení v Římě: „Pozdravuje tebe Marek, pomocník můj.“ (Fil. 24.)

R. 64. byl Marek druhem apoštola Petra v hlásání slova Božího v Římě. Zmiňuje se o něm Petr v prvním svém listu, určeném pro židokřesťany v krajinách Malé Asie rozptýlené, an dí: „Pozdravuje vás Církev, kteráž jest v Babyloně spolu vyvolená, a Marek, syn můj.“ (I. Petr 5, 13.) Babylonem míní tu apoštol modlářský a mravně zkažený Řím. Asi r. 67 byl Marek opět na apoštolských cestách na Východě; svědčí o tom slova apoštola Pavla v listu k Timotheovi, jejž psal v Římě: „Marka vezmi a přiveď s sebou, nebo jest mi užitečný k službě!“ (Timot. 4, 11.)

Tyto skrovné a nesouvislé zprávy o Markovi máme z Písma sv. Obšírnější vědomosti o něm zachovali nám nejstarší spisovatelé církevní. Marek, podle víry duchovní syn sv. Petra, přilnul obzvláště k tomuto apoštolu a poslouchal jeho kázání. Petr nadšený ohnivou láskou k svému božskému Mistru a plný horlivé touhy, aby všichni lidé v něho uvěřili a život věčný měli, kázal o jeho životě i učení, o jeho lásce i zázracích, o smrti a vzkříšení

jeho s požehnaným výsledkem, ale apoštolský úřad nutkal ho často odcházeti z Říma, aby i na jiných místech rozséval símě slova Božího. Tu prosili věřící v Římě věrného pomocníka Petrova Marka, aby jim podle kázání apoštolských sepsal život Krista Pána, aby jej mohli stále čítati, rozjímati a jím se říditi. Marek vyhověl této žádosti a napsal stručně všecko, co o Ježíši Kristu slyšel od Petra jak na kázáních jeho, tak i v důvěrných rozmluvách. Tak povstalo druhé evangelium podle sepsání sv. Marka. Sv. Jeronym na základě výroků nejstarších spisovatelů církevních Papiáše, Irenea, Klementa Alexandrijského a Eusebia dí: „Marek, učedník a tlumočník Petrův, podle toho, co od Petra vypravovati slyšel, požádán byv v Římě od bratří, sepsal evangelium. Uslyšev o tom Petr, schválil, potvrdil a vydal církvím ze své moci ke čtení evangelium Markovo." Podle Irenea bylo toto evangelium Markem sepsáno po r. 67., když prve již bylo vydáno evangelium sv. Matouše. Že Marek své evangelium napsal hlavně podle kázání sv. Petra a za jeho dozoru, vyplývá i z jeho obsahu. V evangeliu sv. Marka totiž pomíjí se mlčením téměř všecko, co by sloužilo sv. Petru ke cti a chvále, zejména, jak puzen jsa horoucí láskou vrhl se do moře, aby pospíšil vstříc Ježíši vzkříšenému (Jan 21, 7); jak Pán svěřil mu své beránky i ovce, aby je pásl (Jan 21, 15—17), a jak blahoslavil ho pro víru jeho a řekl mu: „Ty jsi Petr, na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského, a cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi" (Mat. 16, 16—19). Pokorný Petr nehonosíval se ve svých kázáních těmito událostmi ze svého života, jež byly mu ke cti, a nemluvil vůbec o nich, zato však s lítostí se přiznával, že Mistra svého po třikráte zapřel; a právě toto zapření Petrovo líčí se v evangeliu sv. Marka velmi podrobně. (Mar. 14, 66—72.)

Podle zpráv sv. Epifania a sv. Jeronyma byl Marek již okolo r. 50 od apoštola Petra vyslán z Říma do Egypta, aby v této zemi hlásal Ježíše Krista. I přistal v Cyreně a cestoval po Lybii hlá-

saje evangelium po všech městech a dědinách, kudy mu bylo jíti. Tu pokřtil veliké zástupy lidu a ustanovil všude své učedníky, aby měli péči o spásu nově obrácených. Egypt, země to nejpodivnějších modlářských pověr, kde i zvířatům božská pocta byla vzdávána, stal se takto brzy působením sv. Marka úrodnou rolí sv. evangelia, kolébkou slavných světců a semeništěm nejkrásnějších křesťanských ctností.

Když Marek prošel celou zemi a zakotvil v širých končinách jejích Církev Kristovu, zavítal do hlavního přímořského města Alexandrie, tehdáž prvního obchodního města na celém světě.

Legenda vypravuje: Když sv. Marek na svých apoštolských cestách přišel do hlavního města egyptského Alexandrie, roztrhaly se mu boty. Šel k prvnímu ševci v předměstí a dal si je opraviti. Obuvník při práci nedal pozor, píchl se šídlem do ruky a vzkřikl bolestí: „Můj Bože!“ Zaradoval se sv. Marek, že pohan v bolesti nevolal své pohanské bohy, nýbrž Boha pravého. Ihned začal mu vypravovati o Bohu jediném, jenž tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby každý, kdo v něho uvěří, byl spasen.

Když sv. Marek onomu muži uzdravil ránu jménem Pána Ježíše, prosil tento úpěnlivě světce, aby přebýval u něho. Dal se s celou svou rodinou ve víře vyučiti a pokřtíti. Jmenoval se Anián.

V Alexandrii kázal Marek víru křesťanskou s tak požehnaným úspěchem, že zakrátko tu založil kvetoucí osadu věřících, kterouž jako první biskup spravoval. Anián byl po třech letech od Marka ustanoven za nástupce jeho na biskupském stolci v tomto městě. Počet křesťanů v Alexandrii rozmohl se vbrzku tou měrou, že měli tu několik posvátných míst ke slavení služeb Božích.

Tento utěšený rozkvět křesťanské obce v Alexandrii vzbudil závist a nenávist nepřátel. Pohanští Egypťané a Řekové se spojili se zatvrzelými Židy v Alexandrii proti věřícím a ukládali zejména o život biskupu Markovi. Vida to Marek odešel z hlavního města a obcházel křesťanské obce v Lybii, jež ve víře utvrzoval

a jimž biskupy a kněze zřizoval. Občasně přicházel potají do Alexandrie, aby spořádal církevní věci. Zatím po něm pátrali nepřátelé. Jednou v den Páně, právě když Marek v Alexandrii sloužil nejdražší oběť novozákonní, přepadl ho zuřivý zástup lidu. Utočníci hodili mu provaz na hrdlo, smýkali ho po ulicích města ke břehu mořskému a polomrtvého uvrhli ho do žaláře. Světec si za těchto výtržností nestěžoval a jen chvála Boží zněla z úst jeho. V žaláři zjevil se mu Spasitel a potěšil ho i posilnil k dalšímu utrpení. Nazítří uchopili ho pohané znovu a smýkali ho po ulicích i hrbolatých cestách u města, až ducha vypustil r. 68.

Vrahové hodili umučené tělo do ohně, oheň však byl ulit deštěm, a křesťané sebravše svaté ostatky uložili je uctivě ve skalním hrobě opodál města, kde se shromažďovali na služby Boží. Nad tímto hrobem byl již r. 310 zbudován chrám Páně. Hrob jeho stal se slavným poutním místem. Později byly ostatky jeho přeneseny do Alexandrie.

V devátém století získali benátští kupci v Alexandrii ostatky sv. Marka a převezli je odtud do svého města. Sv. Marek byl od té doby patronem republiky Benátské, a symbol jeho, okřídlený lev s knihou, stal se potom celému světu známým znakem obce benátské, ovládající moře.

26. DUBNA.

Kletus nebo Anakletus narodil se v Římě a byl na biskupa vysvěcen svatým Petrem. Stal se nástupcem svatého Lina a byl papežem od r. 79 do r. 91. Vynikal učeností a svatým životem. Zemřel r. 91.

Není rozdílu mezi otrokem a svobodníkem, nýbrž vším a ve všech jest Kristus.

(Kol. 3, 11.)

Zita se narodila r. 1218 v Montesegradi u města Lukky v Toskánsku z chudých zbožných rodičů.

Již ve dvanáctém roce byla dána na službu do domu pana Fatinelliho v Lucce v Italii. Tam sloužila po osmačtyřicet let až do své smrti. Se stanoviska světa nebylo v jejím životě nic zvláštního. Avšak Bůh se zálibou hleděl na tuto duši, neboť svatost nezáleží ve velikých skutcích, nýbrž v tom, že i ty nejmenší úkony konáme z veliké lásky k Bohu.

Zita vstávala časně, aby nabyla času k modlitbě a na mši sv., které obcovala každodenně, zatím co panstvo její ještě spalo. Práci si oslazovala krátkými střelnými modlitbami. Zahálku nenáviděla a svou práci konala svědomitě, nejen pro mzdu, nýbrž z lásky k Bohu.

Špatných řečí se bála více než smrti, a kdykoli se někdo opovážil před ní mluviti dvojsmyslně, vzplanula posvátným hněvem a pohlédla na lehkomyslníka tak ostře a vážně, že umlkl, aneb pohrozila mu přísně trestem Božím. Kdysi se odvážil rozpustilý jinoch a chtěl Zitu políbiti, ta však mu dala tak rázný políček, že se zastyděl a již nikdy ji neobtěžoval.

Její láska k chudým byla vynalézavá. Obnošené šatstvo a prádlo bedlivě ukládala, čistila, spravovala a rozdávala žebrákům. Jednou chystala se za citelné zimy o vánocích do kostela. Když pán viděl, že nemá zimní oděv, půjčil jí svůj kožich. Zita přijala jej z poslušnosti, když pak v chrámu spatřila chuďasa zimou se třesoucího, svlékla kožich a zabalila do něho chudého starce. Po službách Božích ohlížela se po žebráku, jemuž kožich půjčila, a když ho nespatřila, vrátila se polekána domů. S pláčem vyprávěla, co se jí přihodilo. Pán se rozhněval a činil Zitě prudké výčitky, avšak v poledne, když rodina seděla u oběda, přišel

žebrák s radostnou tváří a vracel díky čině půjčený kožich. Od té doby vážil si pán Zity a důvěřoval jí ve všem.

Pro její zbožnost se jí mnozí lidé posmívali; pomlouvali ji, že je pokrytecká. Ona však snášela pomluvy, jako by je neslyšela. Nezřídka se stalo, že odprosila tupitele. Když později lidé poznali její svatost a chválili ji, rmoutila se a chodila tím častěji ke sv. zpovědi, neboť cítila nebezpečí lidské chvály. —

Svou pokorou si získala neomezenou důvěru pánů, takže ji už nepokládali za služku, nýbrž za dobroditelku a přítelkyni rodiny a svěřili jí správu domu. Fatinelli měl k Zitě takovou úctu, že, kdykoli se rozhněval, pouhým pohledem neb jediným slovem jejím byl uklidněn.

Tak sloužila Zita osmačtyřicet let v jedné rodině. Když dosáhla šedesátého roku, nežádali páni její, aby konala těžké práce, nýbrž poskytli jí příležitost, aby se mohla víc oddávat úkonům zbožnosti. Ale Zita neustala v práci; říkávala: „Nechci, aby mě smrt zastihla v zahálce."

Když onemocněla zimnicí, přijala svaté svátosti a obklopena vděčnou rodinou zesnula v Pánu 27. dubna 1272. Po smrti její volaly děti po ulicích: „Svatá Zita zemřela!"

27. DUBNA. PETR KANISIUS, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Jidáš bdí, učedníci spí.

Několik let před narozením Petra Kanisia pozdvihl se Luther proti Římu. Petr narodil se 8. května 1521 v Nimwegách. Otec Jakub de Hondt (latinsky Canis) byl doktorem práv a starostou města. Jeho rod pocházel z Nizozemí. Matka Egidie brzy zemřela, ale sestra druhé matky měla veliký vliv na výchovu malého Petra. Když mu bylo 15 let, šel na studie do Kolína nad Rýnem. R. 1540 se stal doktorem filosofie. Brzo poté se seznámil s Petrem Fabrem, členem Tovaryšstva Ježíšova. Zajel k Fabrovi do Mohuče,

aby u něho konal duchovní cvičení podle návodu Ignáce z Loyoly. Od té doby Petr přilnul k Tovaryšstvu celou duší a vstoupil do řádu jako novic. Zároveň konal na vysokých školách přednášky o Novém Zákoně.

Touha po novotách a povrchní věda způsobily tehdy zkázu víry a zdivočelost mravů. I někteří biskupové podporovali protestantské bludy. Arcibiskup kolínský Heřman z Wiedu tak činil na pohoršení katolíků. Petr Kanisius byl pověřen, aby na arcibiskupa žaloval u císaře Karla V. Nehodný arcibiskup byl podle zásluhy sesazen. Horlivý biskup augsburgský Otto Truchsen si oblíbil Petra Kanisia a poslal ho na sněm tridentský. Sněm byl přeložen do Bononie a Petr se odebral do Říma, aby požádal Ignáce z Loyoly o přijetí do Tovaryšstva Ježíšova. Ignác nepřijal nikoho, o jehož způsobilosti se byl sám nepřesvědčil. Kanisius obstál ve zkoušce dobře a dne 7. září 1549 složil v Římě do rukou zakladatele jesuitů slavné řeholní sliby. Tehdy bavorský vévoda Vilém IV. žádal Ignáce, aby mu poslal kněze do Ingolstadtu, kteří by zvelebovali pokleslé školství a kteří by lid ve víře katolické utvrzovali. Ignác poslal do Bavor tři ze svých druhů, mezi nimi i Petra Kanisia, jenž se vrátil z Messiny, kde krátký čas učil mládež řečnictví.

Petr Kanisius se vydal na cestu do Německa. Cestou se zastavil v Bologni a byl tam povýšen na doktora bohosloví. Do Ingolstadtu dorazil r. 1549. Protestantské bludařství způsobilo hroznou spoustu. Celé rozsáhlé kraje byly od Církve katolické odtrženy; mravnost byla zvrhlá, klesala den ode dne hlouběji a mnozí měli za to, že katolické náboženství vzalo za své. Petr Kanisius zvelebil zprvu vysoké školy ingolstadtské; vychovával mládež znamenitě, zvykal ji modlitbě, přijímání svátostí a statečnému vyznávání a hájení víry katolické. Na kazatelně dodával katolickému lidu mysli a zmužilosti. R. 1551 byl Petr poslán do Vídně. Poměry náboženské byly tam žalostné. Kláštery byly opuštěny, osoby řeholní byly předmětem posměchu a pohrdání, stav kněžský byl vydán nejnižším útokům, po dvacet let už nebyl

nikdo vysvěcen na kněze, mnohé fary neměly duchovních správců, kázeň v duchovenstvu byla uvolněna. Kanisius ihned jal se pracovati na kazatelně, ve školství, v duchovní správě, aby povznesl pokleslý život náboženský. Stal se rektorem vysokého učení i nově založené koleje jesuitské a byl ustanoven dvorním kazatelem ve chrámě sv. Štěpána. Dne 25. března po prvé vstoupil na kazatelnu. Neměl více než 8—10 posluchačů. Z počátku vadilo cizí nářečí porýnské, jímž mluvil a jemuž lid vídeňský teprve měl zvykati; ale hlavní příčina neúčasti byla, že lid lnul více k bludařským kazatelům.

Kanisius tepal nevěru, bludařství a náboženskou lhostejnost a nabádal lid k radostnému vyznávání víry katolické.

Působil netoliko ve Vídni, ale vycházel i do okolí, svolával v opuštěných farnostech mládež na křesťanská cvičení, uděloval svátosti a navštěvoval nemocné. Lid venkovský poslouchal dychtivě jeho kázání a velebil ho jako posla s nebes. Císař Ferdinand I. se radíval s Petrem o věcech náboženských, svěřil mu opravu vídeňského vysokého učení.

Protestanté zuřili, když Petr Kanisius přišel do Prahy. Nazývali ho „psem" (naráželi na jeho jméno canis = pes). Vtipně jim odpověděl světec: „Jen vlci nenávidí psa, ovečky však psu důvěřují."

Doba, v níž žil sv. Petr, byla doba humanismu. Vzdělanci se začali zabývati starými řeckými, pohanskými spisy; nadchli se pro staré pohanské umění. Tyto myšlenky měly zhoubný vliv na celý život. Mnohem horlivěji se čtly spisy pohanských básníků řeckých a římských než Písmo sv. Tím se šířila nemravnost a

nenávist i ve veřejném i v rodinném životě. Nejhorší bylo, že se zkáza nezastavila ani před stavem kněžským. „Sůl země se zkazila." V Římě až do paláců kardinálů vnikl duch světský, duch lehkovážnosti.

Šlechetný španělský kníže tehdy napsal: „Lidsky řečeno, zdá se, jako by Církev musila zahynouti vnitřní hnilobou."

Platilo slovo prorokovo: „Vůdcové lidu všichni jsou *slepí*, všichni nevědoucí: *psi němí, nemohoucí štěkati.*" (Is. 56, 10.)

Sv. Petr Kanisius si naříkal: „Jidáš bdí, učedníci spí." — On však *nespal, nebyl slepý, nebyl němý.*

Věděl, že slovo mluvené nestačí. Viděl, jak bludaři rozšiřovali své bludné učení *tiskem.* Nelenil. Vydal svůj *Katechismus.* Jak se namáhal, aby tento souhrn učení katolického byl co nejdokonalejší! Ještě rok před smrtí třesoucí rukou opravoval na této zlaté knize. Co se namodlil a naprosil jiné o modlitbu, aby Bůh této knize dal své požehnání! Když sv. Petr umíral, měl jeho katechismus 200 vydání, byl přeložen do 12 řečí. Později vyšel asi v 50 řečech a dosáhl 400 vydání.

Jistý misionář, který působil v Severní Americe, nalezl mezi tamějšími vystěhovalci lidi, kteří již několik let neviděli kněze. Přesto byli i oni i jejich děti ve víře dobře poučeni.

„Jak je to možné?" tázal se s podivem. „Důstojnosti, z domova jsme si s sebou přinesli tři knížky: Katechismus, postilu a životy svatých. V těchto knihách jsme čítávali každý večer po práci a zvláště v neděli. Přitom jsme se pilně modlili, aby nám Bůh dal svého světla."

V Praze se Petr ubytoval ve špitále Křižovníků s červenou hvězdou. Na stavbu koleje a školy dostal dominikánský klášter na Starém Městě u mostu, tehdy zpustlý. Klášter byl opraven a s Petrem se v něm ubytovalo ještě jedenáct členů Tovaryšstva Ježíšova. Katolíci je přijali s radostí, protestanté s nenávistí. Jesuité byli na ulici tupeni, blátem a kamením bylo na ně házeno. Odpůrci na ně číhali na mostě Karlově, chtějíce je svrhnouti s mostu do Vltavy.

Jesuité zahájili 7. července 1556 u sv. Klimenta vyučování, nejprv na školách nižších, poté na školách vyšších a zřídili novou, katolickou, Ferdinadovu universitu, která zanedlouho předstihla starou Karlovu universitu, stěží živořící. Zprvu měli málo žáků, ale časem žáků přibývalo, školy rozkvétaly; v koleji svatoklimentské byl otevřen konvikt, vychovávací ústav pro jinochy šlechtické a zámožné. Všecky tyto ústavy se staly ohniskem nového katolického života, neboť z nich vycházeli mužové uvědomělí, kteří vyznávali víru katolickou a svou poslušnost k Církvi životem dosvědčovali. Jesuité kázali zprvu latinsky, ale brzo přišli z Říma první členové Tovaryšstva Ježíšova, kteří jsouce Čechové, kázali česky. Mezi nimi vynikali Václav Šturm, Alexander Vojt, Baltasar Hostounský.

Z Prahy odebral se Petr Kanisius do Polska, byv r. 1558 poslán k polskému králi Sigmundu Augustovi. Lid polský brzy přilnul k Petrovi, ale také Petr si zamiloval polský lid a přál si v Polsku žíti a zemříti. Ale nemohl tam zůstati; neboť císař Ferdinand povolal Petra do Augsburgu, kde se právě konal říšský sněm. Kanisius byl tam ustanoven kazatelem hlavního chrámu. Protestanté přivítali Petra s nenávistí; chtěli ho ukřičeti, zastrašili. Ale Petr se nezalekl; neohroženě kázal nauku katolickou, učil děti náboženství, dával duchovenstvu návod ke konání duchovních cvičení, nezapomínaje na studující, ani na chudé a nemocné. Mnoho odpadlíků se vrátilo do Církve katolické. Když Kanisius přišel do Augsburgu, byla tam jenom desetina obyvatelů katolických; po 7 letech jeho působení byla již polovina katolická.

Od r. 1571 do 1578 byl Kanisius kazatelem v Innomostí. Zbytek života strávil Petr ve Frýburgu ve Švýcarsku. Tam působil 17 let, založil kolej a Mariánskou družinu s požehnaným výsledkem.

Petr Kanisius žil způsobem sebezapíravým; i za poslední nemoci se postil a bičoval. Denně se modlíval růženec za duše v očistci; jsa pokorný, neostýchal se poklízeti řeholní dům a umývati nádobí v kuchyni. Katolíci ho ctili, ale i rozvážní protestanté

se dávali od něho poučiti. Přijav svátosti umírajících, zemřel 21. prosince 1597. Nazýván bývá „světlem katolické Církve, apoštolem Německa a Švýcarska". Papež Pius XI. ho prohlásil „učitelem církevním".

28. DUBNA. PAVEL OD KŘÍŽE, VYZNAVAČ.

Pavel se narodil v Ovadě opodál města Alessandrie v Piemontsku. Za dětského věku spadl do řeky a byl zvláštní ochranou Marie Panny zachráněn před utonutím. Pavel dorůstal pod starostlivou péčí bohabojných rodičů v nábožnosti a nevinnosti srdce, a když dospěl, zahořel vroucí láskou k ukřižovanému Spasiteli, rozjímal rád o jeho utrpení.

Uslyšev, že se v Benátkách sbírá vojsko na obranu proti Turkům, rozhodl se, že také půjde bojovat proti nevěřícím, avšak Bůh ho napomenul na modlitbách, aby se raději věnoval hájení Církve a péči o věčnou spásu bližních. Vrátil tedy přijatou zbraň, zamítl skvělý sňatek s urozenou nevěstou i veliké dědictví po bohatém strýci, přijal z rukou biskupa alessandrijského drsné kající roucho a nazval se „Pavlem od Kříže".

Ačkoli Pavel ještě nebyl knězem, dal mu biskup dovolení, aby směl lidu hlásati slovo Boží, poznav jeho znalost věcí duchovních i svatost života. Pavel zřídil si u vesnického chrámu poustevnu a jal se obyvatelstvu okolních osad vykládati tajemství umučení Páně, líčiti hroznou zlobu hříchů a vyzývati k pokání. Tu uzrála v něm myšlenka, že za účelem misií pro lid založí

zvláštní řád sv. Kříže a utrpení Kristova. R. 1725 putoval v milostivém létě do Říma a přednesl papeži Benediktu XIII. svůj úmysl. Papež schválil tento úmysl a slíbil mu svou podporu. Hned potom jal se Pavel studovati bohosloví a byl r. 1737 od papeže Klementa XII. v Římě posvěcen na kněžství. Z vnuknutí Božího ustanovil bratřím svého řádu černé roucho označené nástroji umučení Páně. Jakmile získal deset druhů, potvrdil papež Benedikt XIV. r. 1741 řád jeho pod jménem Passionistů (ctitelů umučení Páně). Členové této nové řehole zavazovali se kromě obyčejných tří slibů chudoby, čistoty a poslušnosti, ještě čtvrtým slibem, že budou rozšiřovati v lidu úctu k umučení Páně.

Nová řehole těšila se hned požehnání Božímu, takže vstupovali do ní výteční mužové, kteří společně s Pavlem na vinici Páně pro spásu lidských duší horlivě pracovali. Pavel zemřel v Římě dne 28. dubna 1775.

29. DUBNA. PETR VERONSKÝ, MUČEDNÍK.

Petr Veronský narodil se r. 1205 nebo 1206 v městě Veroně ze sektářských rodičů, kteří byli oddáni bludům albigenským. Protože v městě nebylo sektářských škol, otec posílal Petra do školy katolické. Petr přilnul ke katolické víře. Kdysi se Petr jda do školy potkal se svým strýcem, jenž byl rovněž přívržencem albigenských. Strýc se ho tázal: Čemu ses učil dnes ve škole?“ Hošík odpověděl: „Apoštolskému vyznání víry,“ a jal se hned odříkávati: Věřím v Boha, Otce všemohoucího,

Stvořitele nebe i země ... Ale strýc ho zakřikl: „Svět nepochází od Boha, nýbrž od ďábla.“ Petr se nedal mýliti a řekl, že nikdy jinak věřiti nebude. Strýc šel k otci hošíkovu a vytýkal mu, proč posílá dítě do katolické školy. Proto otec dal syna prozatím vyučovati doma a pak ho vypravil na vysoké učení do Bologne. V Bologni zůstal Petr nábožný a mravný, nedávaje se sváděti zkaženými druhy; r. 1221 vstoupil do řádu dominikánského.

Jednou byl povolán k převorovi, aby se odpovídal z nařčení, jímž byl obviňován, že prý se dopustil hrubého poklesku. Jsa nevinen odpověděl pokorně: „Jsem veliký hříšník a podrobím se jakémukoli pokoření.“ Převor se domníval, že se Petr slovy těmito přiznává k domnělému poklesku, a poslal ho do jiného kláštera, kde mu bylo uloženo velmi přísné pokání. Petr snášel všecko mlčky a trpělivě. Teprve po třech měsících zasteskl si v chrámě před Ukřižovaným lítostnými slovy: „Nejsladší Ježíši, Ty víš, že ničím jsem se neprovinil a že jsem nevinen, proč tedy dopouštíš, abych nespravedlivě byl odsuzován?“ Vtom uslyšel hlas: „A co zlého, Petře, učinil jsem já, že mne přibili na kříž? Nebuď tedy malomyslný a uč se ode mne nésti trpělivě svůj kříž!“ Od té doby neměl Petr vroucnějšího přání, než aby z lásky ke Kristu Pánu mohl mnoho trpěti.

Když kázal proti bludům albigenským, bludaři se na něho rozhněvali a ukládali mu o život. On však řekl na kázání: „Vím, že kacíři najali na mne úkladné vrahy. Nuže, ať tedy zvědí, že nemohou mně více prospěti, než když poskytnou mi možnost, abych život svůj obětoval pro víru Kristovu.“

V sobotu před nedělí provodní, když se Petr vracel do Milána, číhali na něho dva vrahové. Jeden z nich spatřiv ho, vyřítil se naň a udeřil ho sekerou do hlavy. Mučedník klesl na zem, avšak po chvíli se vzpřímil, poklekl a začal odříkávati apoštolské vyznání víry. Právě když dokončil modlitbu: „V ruce tvé, Pane, poroučím duši svou,“ byl proboden dýkou a zemřel. Bylo to r. 1252.

30. DUBNA. KATEŘINA SIENSKÁ, PANNA.

„Láska všecko snáší."

(1. Kor. 13, 7.)

Kateřina Sienská se narodila v Sieně v Italii. Otec její se jmenoval Jakub Beninkasa; byl zámožný barvíř a měl na venkově statek. Matka Lapa, rozená Viaganti, byla žena rozšafná, ale prostá; ze všech svých 25 dětí milovala nejvíce Kateřinu. Kateřina jevila již v dětském věku znamenité nadání a něžnou zbožnost; zatoužila po tichém životě; brzy si umínila zasvětiti svůj život Bohu v ustavičném panenství.

Rodiče mínili Kateřinu provdati; matka jí poručila, aby se vkusně strojila. Ona odpověděla: „Pozoruji, že mne chcete provdati stůj co stůj. Ještě jsem dosud svého předsevzetí neprojevila; ale nyní vám musím otevříti své srdce. Učinila jsem slib ustavičného panenství, a dřív kámen se obměkčí, než bych se dala od svého předsevzetí odvrátiti. Nemohu vyhověti vašemu přání a vyvoliti si ženicha; neboť jsem si ženicha již vyvolila, Ježíše Krista. Chcete-li mi dovoliti, abych jako služebná zůstala v domě, nuže, budu vám sloužiti. Chcete-li mne však jako neužitečného člena rodiny vyvrhnouti, ať se stane vůle Boží! Bůh mi pomůže." Otec řekl: „Žij tedy podle svého přesvědčení!"

V Sieně žila ubohá žena nemocná malomocenstvím. V nemocnici nikdo ji nechtěl obsluhovati z bázně před nákazou. Když se o tom Kateřina dověděla, denně navštěvovala ženu a pečovala o ni. Avšak nemocná se jí za lásku odměnila nevděkem. Když jí něco nešlo po vůli, nadávala Kateřině a činila jí výčitky. Světice se laskavými slovy omluvila a prosila za odpuštění, jako by nemocná byla nějakou královnou.

Kateřina vstoupila do třetího řádu sv. Dominika. Jedna ze sester toho řádu, jménem Palmerina, modlila se velmi mnoho i obětovala svůj majetek k zbožným účelům, byla však pyšná a zlomyslná. Měla takovou závist a nenávist proti Kateřině, že

se již rozčilovala, i když ji jenom viděla neb slyšela její jméno. Kateřina se snažila laskavostí a upřímností získati její srdce, avšak marně. Palmerina onemocněla. Kateřina se nabídla, že ji bude ošetřovati. Nemocná však zlostně žádala, aby okamžitě opustila dům. Blížila se smrt; aniž byla zaopatřena svatými svátostmi, ležela Palmerina tři dni a tři noci bez vědomí v zápasu smrtelném. Co udělala Kateřina? Tři dni a tři noci vroucně se modlila, aby Pán duši té odpustil. Bůh vyslyšel její prosbu: umírající nabyla vědomí, poznala svou vinu, srdečně jí litovala a smířena s Bohem zemřela.

Jiná sestra třetího řádu, Andrea, onemocněla rakovinou. Pro zápach nikdo k ní nechtěl. Kateřina ji ošetřovala. — Jednou ji zlý duch pokoušel: naplnil ji takovou ošklivostí proti nemoci, že se jí udělalo špatně, když vkročila do světničky nemocné. Avšak Kateřina se hrdinsky potrestala za tuto slabost: přes všechen odpor políbila hnisající ránu. — Když zlý duch takto ji nepřemohl, pokusil se jiným způsobem: nemocná cítila větší a větší odpor proti sv. Kateřině a ten se stupňoval až k nenávisti a podezřívání nejhoršího rázu. A nespokojila se jenom myšlenkami, svoje lži vyslovovala i před lidmi a slovům jejím bylo věřeno; sestry třetího řádu se odvrátily od světice. Marné bylo ujišťování, že je nevinná. Kateřina se obrátila k Pánu a stěžovala si mu, že to již nesnese. Spasitel jí ukázal dvě koruny: zlatou a trnovou a řekl: „Obě koruny dostaneš, vyvol si, kterou chceš v tomto životě; druhá ti zůstane po smrti.“ Kateřina odvětila: „Pane, vůli svou jsem již obětovala tobě, když si však přeješ, abych volila, chci býti tobě podobna v bolestech.“ Chopila trnovou korunu a tak silně ji vtiskla na svou hlavu, že ještě dlouho cítila bolest. — Když matka slyšela o pomluvách, trpce vyčítala Kateřině: „Neříkala jsem ti, že tam nemáš choditi? Teď máš odměnu za to: zakazuji ti, abys ještě jednou vkročila do domu této osoby.“ Avšak světice prosila: „Hle, i nám Pán dobré činí přes všechen náš nevděk. Kdybych nemocnou opustila, zahynula by. Když jí však pomohu, možná že se obrátí.“ Obměkčila

matku a vskutku nemocná se obrátila.

Kateřina, útlá panna, chatrného zdraví, pracovala za tehdejších rozervaných dob o urovnání sporů a o povznesení Církve. Neobyčejnými dary svého ducha, hrdinskými ctnostmi došla veliké vážnosti v celé Italii.

Jejím působením papež Řehoř XI. se vrátil r. 1377 k trvalému pobytu do Říma. Rok poté zemřel a zvolen byl Urban VI. Nový papež byl muž učený a čistých mravů; reformu církevního života prováděl s větší přísností a energií než opatrností. Kateřina ihned vystihla tento rys jeho povahy a napsala mu list, v němž ho zapřísahala, aby vedle spravedlnosti a přísnosti dbal i shovívavosti a lásky. Žel, že Urban neposlechl těchto slov; ihned po korunovaci vytkl kardinálům, proč dlí v Římě, místo aby dleli ve svých diecésích! A vytkl jim to slovy příkrými. Odbojní kardinálové zvolili protipapeže Klementa VII., jenž se opět usadil v Avignonu. Tak vznikl rozkol, který naplnil Kateřinu hlubokou bolestí. Odebrala se k papeži do Říma a domlouvala mu.

Kdysi nastal spor mezi kněžími, má-li Kateřina častěji přijímati Tělo Páně či nikoli. Jeden z nich se dovolával sv. Augustina, jenž pravil, že není častější přijímání ani haniti ani doporučovati. Kateřina dala rozmluvě žertovný směr říkouc: „Když ani sv. Augustin mne nehaní, proč vy byste mne hanili?“

Kateřina přivedla mnoho lidí na cestu ctnosti; přiměla je, aby se zpovídali. Kdosi namítal, že půjde za pokání do Říma nebo do Kompostelly. „A řeknu-li ti, proč se zdráháš, půjdeš pak ke zpovědi?“ — „Ano.“ — „Hle! Tys ten a ten hřích spáchal tehdy, na tom a tom místě, a to je důvod, proč se vyhýbáš zpovědi.“

Mezi jejími žáky nalezl se i Jidáš, mnich; pocítil ke Kateřině smyslnou lásku. Ale protože Kateřina byla takovým citům naprosto nepřístupna, změnila se jeho láska v nenávist. Chtěl ji i zavražditi. Vystoupil z řádu a oběsil se. Jeho jméno není známo.

V lednu r. 1380 napsala poslední své listy papeži Urbanovi VI. a svému zpovědníku Raymundovi z Kapuy. Ač byla na úmor, chodila každodenně do chrámu. Dne 29. dubna 1380 svolala svou družinu a rozloučila se s ní. Vyznala se všem přítomným ze svých hříchů dodavši, že byla Bohu nevděčná a ve službě jeho liknavá. Přijala požehnání od své plačící matky. Potom vyřkla slova: „Konečně mne voláš, ó Bože můj; s radostí spěchám k Tobě.“ Tak zemřela, jsouc teprve 33letá.

„Nádeník Boží Prozřetelnosti.“

Josef Benedikt Kottolengo narodil se 5. května r. 1787 v Bra, městečku piemontském. V učení prý neprospíval valně; později se vzchopil a byl ve třídě první. Byv v Asti vysvěcen na kněze, odebral se do Turina. Tam viděl mnoho bídy hmotné i duchovní. Kdysi byl zavolán k nemocné ženě, matce několika dětí; do nemocnice ji nepřijali a doma trpěla s dětmi velkou nouzi. Tehdy pojal úmysl, zříditi nemocnici pro opuštěné nemocné.

Založil „malý dům Boží Prozřetelnosti“. Již za několik let měl v domě 600 obyvatel; sirotků, mrzáků, nemocných, padlých, slabomyslných, nevyléčitelných, zkrátka ubožáků všeho druhu. A všecko to bez nějakého základu finančního a bez zajištění pro budoucnost. Co však bude s těmi ubožáky, až Kottolengo zemře? Státní úřady se o to zajímaly, neboť byla obava, že najednou budou tito ubožáci veřejnosti na obtíž. Proto se jednoho dne objevil u Kottolenga ministr vnitra a začal: „Promiňte, pane kanovníku, že vás obtěžuji. Jste ředitelem tohoto ústavu?“ — „Vaše excelence, nejsem právě ředitelem. Jsem jenom nádeníkem Boží Prozřetelnosti.“ — „Odkud berete prostředky, abyste živil tolik osob?“ — „Od Boží Prozřetelnosti, jejíž nehodným

sluhou jsem." — „A k výživě tolika lidí je třeba peněz a majetku. Kde to nalézáte?" — „Měl jsem již čest říci vaší excelenci, že Prozřetelnost se stará o všecko." — „To je všecko dobré a pěkné, avšak královská vláda má právo věděti, jak se to děje. Neboť pouštěti se do tak velikého podniku není moudré a bez nebezpečí." — „Excelence! ‚Malý dům' žije jen pod křídly Prozřetelnosti, která nám posílá dobrovolné dary. Vaše excelence se znepokojuje o věc, která mi nepůsobí ani nejmenšího nepokoje. Boží Prozřetelnost nás neopustí, věřte to! Lidé nás mohou opustiti: Bůh nikdy!"

S nepořízenou se vrátil ministr ke králi a vyřídil mu: „Tento kanovník měl dlouhou řeč o Prozřetelnosti, avšak ani nejmenší mi nevysvětlil. Je to svatý muž, to je jediné, co o něm mohu říci."

Boží Prozřetelnost svého nádeníka neopustila. Nesčetnými zázraky pomáhala, i když se zdálo, že všecko je ztraceno.

Když r. 1851 vznikla cholera, lidé sousedící s ústavem z obavy před nákazou vymohli si na úřadě zavření ústavu Kottolengova. Ten však neklesal na mysli; rozmarně pravil: „U nás doma říkají: Kapusta se vydaří, přesadí-li se; nuže přesadíme i ústav."

Kottolengo přesadil ústav do jiného předměstí, zvaného Valdocco. Dílo se vzmáhalo vůčihledě. Podivuhodný byl jeho talent organisační; na všecko myslil, ničeho neopominul.

Láska k pacientům byla nevyčerpatelná; kdo s ním jednal, vycítil, že je světec. Jeho horlivost strávila jeho síly tělesné. Na radu lékařovu odebral se k svému bratru do Chieri; tam se stav jeho zhoršil. Byv zaopatřen svátostmi modlil se: „Radoval jsem

se, že mi řečeno bylo: Vejdeme do domu Páně!" Zemřel 30. dubna 1852.

„Pán je můj pastýř, nebudu trpěti nedostatku." (Ž. 22, 1.) „Byť i tábor vojska proti mně povstal, neleká se mé srdce. Kdyby se zdvihla proti mně i válka, já přece jen doufám." (Ž. 26, 3.)

KVĚTEN

1. KVĚTNA. FILIP A JAKUB, APOŠTOLOVÉ.

„Pojď a viz!"

(Jan 1, 46.)

Filip pocházel z Betsaidy. Když Kristus Pán počal veřejně působiti, povolal nejprve Jana a Ondřeje. Ondřej přivedl k němu Šimona. Druhého dne nalezl Filipa. I řekl mu Ježíš: „Pojď za mnou!" Filip ihned poslechl a vyhledal Nathanaele a řekl mu: Nalezli jsme toho, o němž psal Mojžíš a proroci. Když Nathanael nechtěl věřit, řekl mu s posvátnou horlivostí: „Pojď a viz!" Nathanael šel a přesvědčil se. (Jan 1, 35—51.)

Když při poslední večeři Pán Ježíš těšil apoštoly, řekl Filip: „Pane, ukaž nám Otce, a to nám stačí." Ježíš mu odpověděl: „Tak dlouhý čas jsem s vámi a nepoznali jste mne, Filipe? Kdo vidí mne, vidí i Otce. Nevěříš, že já v Otci a Otec ve mně jest?" (Jan 14, 1—10.)

Po seslání Ducha svatého šel Filip do Frygie v Malé Asii. Obrátil mnoho pohanů v městě Hierapoli. Tam byl za panování císaře Domiciána ukřižován a na kříži ukamenován.

„Buďte druhým Kristem!"

Jakub Mladší je syn Alfea (Kleofáše) a jeho manželky Marie „sestry", t. j. příbuzné Panny Marie, Matky Páně. (Jan 19,

25.) Jakub měl tři bratry: Judu Tadeáše, Šimona a Josefa. Tito blízcí pokrevní příbuzní Ježíše Krista zovou se v evangeliích podle obyčeje židovského „bratry Páně". (Mat. 13, 55; Mar. 6, 3.)

Rodina Kleofášova uvěřila v Krista jakožto zaslíbeného Mesiáše. Dva synové její, Jakub a Juda, byli od něho přijati do sboru dvanácti apoštolů.

Po rozchodu apoštolů do různých končin světa zůstal Jakub Mladší v Jerusalemě a byl prvním biskupem této obce. Byl tváří a celou postavou velice podoben Kristu Pánu, proto si biskup antiochijský sv. Ignác, mučedník, přál cestovati do Jerusalema, aby ho viděl a učinil si tak obraz o Spasiteli. Jakého věhlasu Jakub požíval, poznati jest i ze slov sv. Pavla, jenž nazývá jej s Petrem a Janem „sloupy Církve". (Gal. 2, 9.)

Avšak fariseové a zákoníci ho nenáviděli. Když zemřel římský vladař Festus, použil té příležitosti židovský velekněz Anan, aby Jakuba zahubil. Jakub byl obžalován, že prý ruší mír a svádí lid. Soudcové ho vyzvali, aby prohlásil veřejně Ježíše Krista za lichého Mesiáše. Byl tedy o svátcích velikonočních zaveden na pavlač chrámu jerusalemského a fariseové i zákoníci zvolali k němu: „Ó spravedlivý, pověz nám, co máme souditi o Ježíši ukřižovaném?" Tu Jakub stoje na cimbuří chrámu, odpověděl hlasem velikým: „Co se mne ptáte o Ježíšovi? On sedí na pravici moci Boží a přijde opět jednou v oblacích nebeských." Statečná slova ta měla veliký úspěch. Mnozí ze shromážděného lidu uvěřili v Krista. Zatvrzelí nepřátelé vidouce to vystoupili rychle k němu a svrhli ho dolů, kde ho kamenovali. Umírající apoštol se ještě

modlil: „Prosím, Pane Bože, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!“ Jeden z přítomných kněží vykřikl: „Přestaňte, co děláte? Spravedlivý ten modlí se za vás k Bohu!“ Tu uchopil jistý valchář sochor, jímž se sukno máčí ve vodě, a udeřil jím apoštola do hlavy tak, že ho usmrtil.

Sv. Jakub napsal list, který se Lutherovi a ostatním bludařům šestnáctého století nelíbil, protože vyvracel jejich bludy. Pomohli si jednoduše tím, že škrtli list sv. Jakuba z Písma svatého.

Slova sv. Jakuba: „Buďte činitelé slova a ne posluchači toliko, oklamávajíce sami sebe. Co prospěje, bratří moji, praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zdaliž jej bude moci víra spasiti? Nebo jako tělo bez ducha mrtvé jest, tak jest i víra bez skutků mrtvá.“ (Jak. 1, 22; 2, 14, 26.)

2. KVĚTNA. ATHANÁŠ, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ. ZIKMUND, MUČEDNÍK, PATRON ČESKÝ.

„Pravda vás osvobodí.“

(Jan 8, 32.)

Bludař Arius popíral božství Ježíše Krista. Nejslavnějším obráncem pravé víry proti arianismu byl svatý Athanáš. Narodil se v Alexandrii kolem r. 295. Část mládí prožil na poušti pod vedením sv. Antonína Velikého, arciotce mnišstva.

Jako jáhen církve alexandrijské stal se Athanáš pomocníkem sv. Alexandra, patriarchy alexandrijského, provázel jej na sněm nicejský (r. 325) a tam hájil s velikou učeností a obratností jako dokonalý řečník a křesťanský mudrc božství Kristovo proti bludům ariánským. Když r. 328 patriarcha Alexander zemřel, Athanáš byl povolán na biskupský stolec alexandrijský. Volbou Athanášovou na toto důležité sídlo byla ariánům zasazena citelná rána.

Na přímluvu Eusebia nikomédského ujal se císař odsouzeného Aria a rozkázal Athanášovi, aby bez odkladu přijal Aria opět do Církve. Athanáš však odpověděl císaři neohroženě, že Církev

nikdy nemůže přijmouti zřejmé bludaře do svého lůna. Ariáni obžalovali Athanáše u císaře v Nikomedii, že prý zavedl novou jakousi kostelní dávku a že zlatem podporoval zrádce Filumena. Císař předvolal Athanáše, zkoumal žaloby a přesvědčiv se, že jsou lživé, propustil ho milostivě.

Ariáni však vymohli u císaře, že svolal r. 335 církevní sněm do Tyru ve Fenicii. Umínili si, že sesadí Athanáše stůj co stůj. Athanáš přišel s 49 pravověrnými biskupy do Tyru. Tam bylo 60 ariánských biskupů a ti, vedení Eusebiem, vymýšleli nové a nové obžaloby. Podplatili ženu, aby svědčila, že Athanáš ji svedl ke hříchu. Předveden byl Athanáš a zároveň s ním kněz Timotej. Ten se tázal ženy: „Ženo, tvrdíš, že já jsem u tebe byl? Já jsem tě znásilnil?" — „Ano, tys to byl," odvětila žena a přísahou potvrdila svou výpověď. Zapřísahala soudce, aby přísně potrestali toho, jenž ji tak potupil. Pozdě teprve se dověděla, že ten, kdo s ní mluvil, nebyl Athanáš.

Ariáni však nedali pokoj. Zavřeli biskupa Arsena a před soudem tvrdili, že Athanáš ho dal zabíti. Aby svou obžalobu potvrdili, přinesli uťatou ruku Arsenovu jako důkaz.

Když obžaloba byla přečtena, tázal se Athanáš přísedících soudců, zdali znají zavražděného. Někteří odpověděli, že ano. Tu Athanaš otevřel dveře a do soudní síně vstoupil — Arsen sám; v noci totiž ariánům utekl a přišel do Tyru, aby dokázal nevinu Athanášovu.

Ve zlosti se obořili ariáni na Athanáše a řekli: „Ale ruku jsi mu dal utíti!" Světec poodhrnul plášť biskupův a ukázal jim napřed jednu, potom druhou ruku. S úsměvem podotkl: „Více než dvě ruce Bůh člověku nedal."

Ariáni obžalovali Athanáše u císaře, že prý vyhrožoval, že překazí dovoz obilí z Alexandrie do Cařihradu. Tomuto křivému obvinění císař uvěřil a poslal Athanáše do vyhnanství do dálného Trevíru.

Ariáni plesali, že se jim podařilo nepřítele umlčeti a odkliditi. V slavném průvodu byl Arius uveden do Cařihradu, tam však

náhle zemřel bídnou smrtí. Bylo to r. 336. Po smrti císaře Konstantina Velikého Athanáš se vrátil do Alexandrie. Ale bludaři ariánští nelenili: osočovali Athanáše u císaře i u papeže Julia I. Císař Konstancius dovolil, aby Athanáše sesadili a na jeho místo dosadili Řehoře kappadockého. Athanáš uprchl z Alexandrie a odebral se do Říma. Papež Julius I. se ho ujal a pravověrnost a nevinnost jeho veřejně osvědčil. Pobyt Athanášův v Římě velmi prospěl církevnímu životu. Neboť Athanáš donesl do Říma první zprávy o poustevnících a o mniších egyptských. Císař Konstancius dal Athanášovi r. 346 povolení k návratu do Alexandrie. Stalo se tak na nátlak bratra císaře Konstanta, jenž byl ochráncem Athanášovým.

Konstanc zemřel r. 350 a Konstancius, bratr jeho, stal se samovládcem. Jsa smýšlení ariánského, žádal od biskupů v Miláně shromážděných, aby Athanáše odsoudili. Na rozkaz císařův vojsko obsadilo biskupský chrám alexandrijský, když Athanáš s lidem v něm dlel. Athanáš na radu přátel uprchl z chrámu na poušť libyjskou a bloudil tam po šest let s místa na místo jsa ustavičně stíhán. Konstancius však umřel r. 361 a Athanáš se opět mohl vrátiti do Alexandrie. Horlivě působil pro rozkvět pravé víry, jal se hojiti rány bludaři věřícím zasazené a získal tak nejen mnoho ariánů, ale i pohanů. To však se znelíbilo císaři Juliánu Odpadlíkovi. Ten rozkázal, aby Athanáš byl zavražděn. Jakmile se Athanáš dověděl o těchto úkladech, těšil své věrné řka: „Nebuďte malomyslní! To jest jen mráček a ten brzy přejde!“ — I vsedl na loď a plul po řece Nilu z Alexandrie do Thebaidy. Sotva odjel, pustili se za ním vojáci. Athanáš spatřiv, že pronásledovatelé jsou již nablízku, dal obrátiti loď a jel jim naproti. Když obě lodi se potkaly, tázal se vůdce stihačů Athanáše, neznaje ho osobně: „Neviděl jsi Athanáše?“ — „Ano, viděl jsem ho.“ — „Je daleko?“ — „Není daleko.“ Nebyv od vojáků poznán, plul dále k Alexandrii a vojíni veslovali směrem k Thebaidě. Takto se zachránil. Skrýval se v Alexandrii až do smrti Juliána Odpadlíka r. 363.

Císař Valens, zarytý arián, dal rozkaz, aby Athanáš a mnozí jiní katoličtí biskupové odešli opět do vyhnanství. Athanáš předvídal tuto bouři a skrýval se po čtyři měsíce v hrobce otcově. Ale poněvadž lid se jitřil a žádal bouřlivě jeho návrat, Valens chtěj nechtěj dal svolení, aby se vrátil. Pětkrát byl Athanáš ve vyhnanství; jsa 45 let biskupem, ztrávil 20 let ve vyhnanství.

Zemřel r. 373. Zove se sloupem a učitelem Církve, otcem pravověrnosti.

„Nepoddávej se hříšné žádosti."

(Gen. 4, 7.)

Zikmund byl syn burgundského krále Gundobalda. Oženil se s Amalbergou, dcerou ostrogotského krále Theodoricha. Po smrti své manželky oženil se po druhé s komornou Prokopií. Syn z prvního manželství Sigerich neměl lásku ke své maceše. Kdysi ji viděl oděnu drahocenným rouchem královským. Řekl jí nerozvážně, že není hodna ani dotknouti se těchto šatů. Tím se Prokopie tak urazila, že si z pomsty umínila zahubiti Sigericha. Aby svého cíle dosáhla, vzbudila v manželu podezření, že Sigerich zamýšli zmocniti se koruny a že prý ukládá svému otci o život.

Zikmund uvěřil a rozhodl se, že včas zahubí domnělého úkladníka. Najal dva muže a rozkázal jim, aby zardousili královice. Tak byl Sigerich zavražděn r. 522.

Sotva vražda byla spáchána, vzpamatoval se král a litoval přenáhleného činu. Vrhl se na mrtvolu synovu a plakal usedavě. Potom se snažil, aby jako kdysi král David učinil pokání. Putoval po své říši z chrámu do chrámu, dával almužny a přísně se postil. Prosil Boha, aby ho za hříchy trestal již na tomto světě a aby mu dal milost odpykati vinu svou již na zemi. Nejvíce si přál, aby mohl zemříti za víru a tak se smířiti s Bohem. Jeho přání se splnilo.

Rok poté vtrhli Frankové do Burgundska a porazili vojsko Zikmundovo. Král vida, že nemůže čeliti mocným nepřátelům, uprchl v mnišském rouchu do hor. Zde sloužil Bohu jako poustevník postem, modlitbou a zbožným rozjímáním. Brzy však byl jeho úkryt vyzrazen. Král franský Chlodomír dal Zikmunda i jeho manželku a dva syny zavražditi a pak těla jejich uvrhnouti do staré studnice. Tam ležela po tři léta, až r. 527 dal je agounský opat vyzvednouti a uctivě převézti do kláštera. Odtud dal je Karel IV. dopraviti do Prahy a uložiti ve velechrámu sv. Víta. Tam dodnes odpočívají na oltáři černínské kaple.

3. KVĚTNA. NALEZENÍ SV. KŘÍŽE. PAMÁTKA SV. ALEXANDRA A THEODULA, MUČEDNÍKŮ, A SV. JUVENALA, BISKUPA A VYZNAVAČE.

Když králi Konstantinovi nastala válka s mocnějším Maxenciem, přemýšlel, jak by získal vyšší pomoc. Uvažoval, že pohanské modly neprospívají svým ctitelům. Proto se obrátil (ačkoliv byl pohan) o pomoc k Bohu křesťanů. A Bůh vyslyšel jeho prosby. Viděl na obloze kříž a kolem něho nápis: „Tímto zvítězíš!“ Císař dal zříditi prapor se znakem kříže Kristova, a vskutku zvítězil 28. října 312 v památné bitvě u mostu Milviova.

Na památku tohoto vítězství postavilo město Řím Konstantinovi jeho sochu s křížem v ruce. Na podstavci přál si císař míti tento nápis: „Tímto spasitelným znamením, pravým to důkazem statečnosti, zprostil jsem vaše město jha násilníkova, osvobodil

senát i lid římský a přivedl jsem je zase k bývalé velikosti a slávě.“ Hned potom r. 313 vydal v Miláně edikt, jímž křesťanům dovoleno žíti svobodně podle svého náboženství.

Matka císařova Helena vydala se do Jerusalema, aby navštívila posvátná místa a pátrala po hrobu Páně. Vskutku byla odkryta ve skále jeskyňka hrobu Kristova. Potom nalezeno opodál i místo, kde Spasitel byl ukřižován. Podle židovského obyčeje bývaly všecky nástroje, sloužící k utracení odsouzenců, zakopávány vždy na místě popravy. Pátráno dále a zanedlouho nalezeny nedaleko od hrobu Páně tři kříže, hřeby a tabulky, z nichž na jedné byl nápis: „Ježíš Nazaretský, král židovský.“

Z toho měli všichni přítomní velikou radost. Biskup Makarius nařídil půst a veřejné modlitby, aby Bůh zjevil, na kterém z nalezených křížů Kristus Pán zemřel. Potom doneseny všecky tři kříže do příbytku jisté na smrt nemocné ženy, aby se jich dotkla. I dotkla se nemocná jednoho i druhého kříže bez účinku. Sotva však položila svou ruku na kříž třetí, uzdravila se náhle a vstala.

Dnešní liturgická oslava svatého kříže má hlubší smysl. Církev nám ukazuje dnes, plna velikonoční radosti, na vítězné znamení triumfu Vykupitelova a naší spásy. Dnes opakuje, radostně ovšem, co na Veliký pátek volala: „Ejhle, dřevo Kříže, na němž pněla spása světa!“ — „Pojďte, klanějme se!“ „Kříži tvému se klaníme, Pane, a tvé svaté vzkříšení chválíme a oslavujeme, neboť ejhle, skrze dřevo vzešla radost veškerému světu.“

„Zdráv buď kříži, naděje jediná!“

4. KVĚTNA. MONIKA, VDOVA.

„Blahoslavení pokojní, neboť oni synové Boží slouti budou."

(Mat. 5, 9.)

Monika se narodila r. 332 v Tagastě v Numidii. Rodiče svěřili dceru na vychování staré bohabojné služce. Stařenka vychovávala dívenku pečlivě. Bylo-li třeba, také ji mateřsky kárala. Brávala Moniku s sebou do sklepa, kdykoliv byla poslána pro víno; dávala dívence okusiti vína. V Monice probudila se záliba v pití vína. Když to zpozorovala stařenka, pokárala ji a nazvala ji pijankou. Tato výtka ji tak zastrašila, že si pití vína odvykla.

Monika vyspěvši, provdala se za městského radního, pohana Patricia v Tagastě. Stav manželský jí přinesl mnohé soužení. Její muž byl lehkomyslný světák, rozmařilý a hněvivý. Honil se po pustých rozkoších a nezachovával manželskou věrnost.

Sv. Augustin vypravuje: „Když byla provdána, sloužila muži jako svému pánu a snažila se ho získati pro Tebe, Bože. Tebe hlásala jemu svým životem. I jeho nevěrnost snášela tak, že se nikdy s ním proto nehádala.

Manžel byl nakloněn k hněvu. Ona však věděla, že hněvajícímu se nemá odpovídati. Ani skutkem, ani ne slovy. Když však vystřízlivěl a uklidnil se, použila příležitosti, aby ospravedlnila, co učinila.

Bylo mnoho žen, jejichž mužové byli mírnější, a přece bylo jim i na tváři viděti stopy ran. Když potom v rozhovoru s přítelkami obviňovaly své muže, moje matka obviňovala jejich jazyky a připojila zdánlivě žertem vážné napomenutí: Od okamžiku, kdy vám byla přečtena smlouva manželského sňatku, musíte pamatovati, že jste se staly touto smlouvou služebnicemi. Proto se nesmíte pozdvihnouti proti svým mužům.

Tchyně byla z počátku proti ní zaujata pro řeči zlomyslných

služek. Monika však získala tchyni vytrvalou trpělivostí, tichostí a tím, že jí prokazovala pozornosti. Tchyně sama požádala potom, aby potrestala služky, které ruší domácí pokoj.

Ještě jinou velikou milost dal jsi své služebnici. Kde jen mohla, hleděla usmířiti ty, kteří byli proti sobě v nepřátelství. Když při tom slyšela příkrá slova, jak jedna nepřítelka mluví proti druhé, nic nedonášela o nepřítomné druhé než to, co by je mohlo usmířiti."

Nejvíc starosti měla Monika se svým synem Augustinem. Byl prudký, nevázaný, oddal se životu hýřivému a chlípnému. Monika mateřsky napomínala a kárala syna, plakala a modlila se za něho. Když Augustin se stal přívržencem bludů manichejských, matka s ním nechtěla ani u jednoho stolu sedávati a v jednom domě přebývati. Kdysi si posteskla v trápení svém jistému biskupovi. Biskup vyslechnuv ji řekl: „Zdá se, že ještě nepřišla chvíle milosti pro tvého syna; vězí ještě v bludech manichejských. Nech, ať vystřízliví! Jen se za něho modli!" Monika plačíc prosila biskupa, aby Augustinovi domluvil, ale biskup odvětil: „Upokoj se! Není možno, aby navždy ztracen byl syn tolika slz mateřských."

Velikou bolestí pro ni bylo, když Augustin potají opustil otčinu. Jakmile se dozvěděla, že dlí v Miláně, odplula tam. Zdvojnásobila své modlitby. Trpělivě čekala, až Duch Boží sestoupí na Augustina. Přišla hodina milosti. Obrátil se a sv. Ambrož ho pokřtil. Monika se rozplývala svatou radostí. R. 388 opustili Milán, aby se vrátili do vlasti. V Ostii, při ústí Tibery do moře,

roznemohla se matka a chystala se klidně na smrt. Řekla: „Život už nemá pro mne půvabu a ceny. Co bych tu na světě ještě dělala? Přála jsem si žíti, abych se dočkala, prve než umru, že tě uvidím katolickým křesťanem.“ Před smrtí řekla: „Pochovejte tělo mé, kdekoliv chcete; nemám obavy, že by Bůh nevěděl v den soudný, kde mne vzkřísí z mrtvých. Jen za to vás prosím, buďte mne pamětlivi u oltáře!“ Zemřela ve věku 56 let, asi r. 387.

5. KVĚTNA. PIUS V., PAPEŽ A VYZNAVAČ.

„Pomocnice křesťanů, oroduj za nás.“

Pius V. papež (1566—1572) narodil se r. 1504 v Bosku u Alexandrie v severní Italii. Pocházel z rodu Ghislieri a při křtu svatém dostal jméno Michael. Kdysi přišli do Boska dominikáni. Michaelovi se zalíbil jejich řád; se svolením rodičů odešel s nimi do jejich kláštera ve Vogheře a vzdělával se ve vědách. Zachovával všecka řeholní pravidla zevrubně a přidávaje si postů, mrtvil své tělo. Po vysvěcení na kněze byl neúnavným kazatelem a horlivým zpovědníkem.

Vbrzku byl ustanoven inkvisitorem či úředním obhájcem katolické víry v Lombardii. Potíral bludy a hubil kacířské knihy; pátral po lidech od bludařů svedených, aby je přivedl na cestu pravdy.

Když se kardinál Caraffa stal papežem, přijav jméno Pavel IV., ustanovil Michaela kardinálem. R. 1565 byl na podnět Karla Borromejského Michael zvolen papežem a přijal jméno Pius V. Římané věděli, jak přísný je nový papež, proto reptali proti němu. On však odpověděl: „S milostí Boží chci tak vládnouti, aby při mé smrti byl větší zármutek než při mém nastolení.“

Zavedl ihned reformy při dvoře papežském. Tehdy bylo zvykem, že byl-li nový papež nastolen, rozhazovány byly peníze mezi římský lid; z toho mívali zisk hlavně lidé zahálčiví. Pius zrušil tento zvyk a nařídil, aby se peníze dávaly jen lidem po-

třebným. Na týž účel rozkázal věnovat peníze, které se druhdy vynakládaly na vystrojení hostin vyslancům a hodnostářům při korunovaci nového papeže. Vystříhal se nádhery. Když nastoupil svůj úřad, nedal si pořídit nové šaty, nýbrž nosil šaty po svém předchůdci. Zapověděl v Římě nekřesťanskou zábavu zvířecích zápasů. Trestal znesvěcování dnů nedělních a svátečních.

Pečoval o to, aby nálezy sněmu tridentského byly přijaty a zachovávány. K tomu účelu dal sepsati katechismus, v němž jsou stručně a jasně vyloženy články katolické víry. Aby byly položeny lichvě meze, podporoval křesťanské půjčovny. Za účelem vzdělávání lidu v pravdách svaté víry založil Bratrstvo křesťanské nauky. Svatému Petru Kanisiovi napsal: „Řekněte biskupům německým, ať se o to postarají, aby bylo vytištěno co nejvíce katolických knih."

Korunou slavného jeho panování bylo vítězství nad Turky u Lepanta. Vida, jak Turci uchvacují křesťanské země a odvádějí křesťany do otroctví, vyzval křesťanské panovníky, aby se spojili proti odvěkým nepřátelům. Ohlásil r. 1570 milostivé léto za tím účelem, aby křesťanský lid vyprosil u Boha vítězství nad Turky. Sám se zúčastňoval kajících průvodů v Římě. Získav Benátčany, Španěly, rytíře Maltézské i některá knížata italská, vyzbrojil také své vojsko i loďstvo a postavil v čelo spojených křesťanských vojů slovutného hrdinu dona Juana d'Austria. Aby Bůh v nastávající rozhodné válce pomáhal křesťanům, vybízel papež nejvyšší velitele, aby přijali svaté svátosti a modlili se sv. růženec.

Dne 7. října 1571 útočilo 207 křesťanských válečných korábů u Lepanta v zálivu Korintském na turecké loďstvo, které bylo přibližně stejně silné. V památné bitvě té bylo od křesťanů dobyto 117 nepřátelských lodí a 8.000 Turků zahynulo v moři a 10.000 jich bylo zajato.

Zatím co se u Lepanta bojovalo, vzýval Pius V. v Římě Matku Boží za přímluvu a dostal za modlitby zjevení, že Turci byli

poraženi. Na památku tohoto slavného vítězství, jehož křesťanům vyprosila Panna Maria, vložil Pius do litanie Loretánské prosbu: „Pomocnice křesťanů, oroduj za nás!“

Papež každodenně se modlíval sv. růženec. Jeho zbožnost byla tak veliká, že turecký sultán Soliman při obležení města Sigetu řekl: „Nebojím se zbraní a vojsk křesťanských, ale bojím se modlitby jejich papeže.“

Ač nebezpečně churav, přál si ještě o Křížových dnech navštíviti římské chrámy a uctíti ostatky uložené v oltářích. Pobožnost vykonal, ale vrátil se více mrtev než živ. Na smrtelném lůžku přijal ještě několik anglických katolíků, kteří si přišli postěžovat na ukrutnost anglické královny. Pius řekl: „Bože můj! Ty víš, že jsem byl vždy ochoten i život svůj dáti za blaho nešťastného toho národa.“ Přijav svátosti umírajících zesnul klidně v Pánu dne 1. května 1572.

6. KVĚTNA. JAN PŘED LATINSKOU BRANOU.

Dnes slavíme druhý svátek sv. Jana, apoštola a evangelisty Páně (první 27. prosince). Je to liturgická oslava mučednického svědectví, které čtvrtý evangelista vydal svému Pánu před Latinskou branou v Římě. Podle starého podání, zaznamenaného Tertulliánem (De praescriptione 36), byl sv. Jan v Římě uvržen do kotle vroucího oleje. Zůstal však „nedotčen a čistší než před tím.“ Zpráva o mučednictví Miláčka Páně je plně hodnověrná, neboť Tertullián měl velmi důkladné vědomosti o podání římském 2. a 3. století. Nelze však historicky prokázati, že se mu-

čednictví událo na místě pozdějšího (dosud zachovaného) chrámu sv. Jana před Latinskou branou (starou to jihovýchodní městskou branou římskou). V Římě byla již od 9. století slavena památka mučednictví sv. Jana v této basilice. (Dnešní slavnost je i výročím posvěcení této svatyně.) Svátek dnešní souvisí s původním římským svátkem sv. Jakuba Staršího, bratra sv. Jana, slaveným dříve 1. května. Liturgie římská spojovala tak oslavu mučednických narozenin sv. Jakuba s památkou mučednictví jeho bratra, jenž podle předpovědi Páně měl podobně jako starší jeho bratr **píti z kalicha mučednictví**. Po tomto mučení byl sv. Jan vypovězen na ostrov Patmos. Tam měl zjevení o budoucích osudech Církve, která napsal v poslední knize Nového Zákona, v Apokalypse.

Dnes čteme evangelium podle sv. Matouše 20, 20—23:

„Za onoho času přistoupila k Ježíši matka synů Zebedeových se svými syny a klanějíc se mu, prosila ho za něco. On pak jí řekl: ‚Co chceš?' Dí jemu: ‚Řekni, aby tito dva synové moji seděli v tvém království, jeden na pravici a jeden na levici tvé.' Ale Ježíš odpověděl: ‚Nevíte, zač prosíte. Můžete píti kalich, který já budu píti?' Řkou jemu: ‚Můžeme.' Dí jim: ‚Kalich můj sice píti budete, seděti však na pravici neb na levici mé není mou věcí dáti vám, nýbrž těm, jimž připraveno jest od Otce mého.'"

„Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo."

Stanislav narodil se r. 1030 ve Štěpánově u Krakova. Studoval v Hnězdně a v Paříži. Když se vrátil ze studií, byli jeho rodiče již mrtvi. Proto prodal rodný statek a rozdal stržené peníze chudým. Krakovský biskup Zula ustanovil Stanislava kanovníkem.

Třebaže byl mlád, vynikal mezi ostatními jako kazatel, učenec a pomocník všech trpících. Pro jeho vynikající vlastnosti biskup ho ustanovil generálním vikářem diecése krakovské. Po smrti biskupa Zuly r. 1071 byl Stanislav duchovenstvem i šlechtou zvolen jeho nástupcem. Stanislav z pokory odmítl tento úřad a teprve na rozkaz papeže Alexandra II. jej přijal. Od r. 1058 byl králem polským Boleslav II. Smělý. Dával svým životem pohoršení. Šlechticové se ho báli a duchovní se neodvážili mu domluviti. Avšak biskup Stanislav se nebál. Odebral se ke králi, vytýkal mu rozhodnými slovy nezřízený život a zapřísahal ho, aby se polepšil. Král odpověděl vyhýbavě a nepolepšil se. Ano, brzy dal unésti manželku šlechtice Mstislava a choval ji zavřenu na svém hradě. Rozhněvaná šlechta se obrátila na arcibiskupa hnězdenského, aby jako primas království polského domluvil králi. Ale primas se bál. Tu odhodlal se Stanislav vykonati, čeho se slabý primas neodvažoval. Připraviv se postem a modlitbou, předstoupil před krále a mluvil k němu jako kdysi Jan Křtitel k Herodovi: „Králi, není tobě dovoleno míti manželku bratra svého. Jak dlouho ještě setrváš v zatvrzelosti? Proč nedbáš ani Boha, ani spásy své duše a svých poddaných, proč poskvrňuješ důstojnost královskou a rušíš zákony přirozené i božské? Boj se pomsty Boží, která hrozí tobě i tvému potomstvu!" Král se rozhněval, příkrými slovy potupil biskupa a odešel rozezlen od něho. Stanislav se vzdaloval královského dvora, aby se nezdálo, že souhlasí s řáděním panovníkovým.

Brzy poté král táhl s vojském na Rus a dobyl města Kyjeva. Zůstal v městě a hověl životu nezřízenému. Polští šlechtici ho opouštěli a vraceli se z Kyjeva domů. Králi pak nezbylo než nastoupiti se zbytkem vojska neslavný pochod do vlasti. Doma však začal zuřiti proti šlechticům. Trestal i nevinné. Biskup Stanislav, jsa hotov i život položit za ovce své, ještě jednou napomenul krále s výhrůžkou, že bude stižen tresty církevními, nepolepší-li se. Konečně vyřkl nad nenapravitelným králem klatbu a zapověděl mu vstoupiti do chrámu.

Boleslav soptil hněvem a přísahal biskupovi pomstu. Dne 8. května 1079 sloužil Stanislav mši sv. v kapli sv. Michala na Skalce u Krakova. Uslyšev o tom král, přihnal se s několika žoldnéři ke kapli a rozkázal, aby byl biskup násilím vyveden. Když vojíni vážným pohledem svatého biskupa dojati váhali naň sáhnouti, král sám vytasil meč, vrhl se na světce a rozpoltil mu hlavu.

Potom dal tělo mučedníkovo vynésti z kaple a kázal je rozsekati na kusy a pohoditi na pole dravcům za kořist. Ale kanovníci krakovští, nedbajíce hněvu králova, pochovali uctivě tělo umučeného biskupa a lid ho hned ctil jako světce.

Vyobrazuje se v biskupském rouchu s mitrou a berlou, s palmou a knihou.

„Řeknu-li bezbožnému: ‚Bezbožníče, smrtí umřeš,‘ a nedomluvíš-li jemu, aby se vystříhal bezbožný své cesty: on, bezbožný, pro svou nepravost umře, ale krev jeho z ruky tvé vymáhat budu. Budeš-li však ty varovati bezbožného, aby se obrátil od svých

cest, ale on se neobrátí od své cesty, on pro nepravost svou umře, ty však jsi zachránil svou duši.“ (Ez. 33, 8. 9.)

8. KVĚTNA. ZJEVENÍ SV. MICHAELA, ARCHANDĚLA.

„Chudým se zvěstuje evangelium.“

Klára Feyová narodila se dne 11. dubna 1815 v Cáchách. Pocházela ze zámožné rodiny, kde náboženství nebylo jen nátěrem, nýbrž životní silou.

Své mládí prožila pod dojmem dvouleté nemoci otcovy, který raněn mrtvicí stále zápasil se smrtí. Vyrostla ve vážnou dívku, která nejen cítila bídu bližních, nýbrž ochotně a energicky pomáhala. Věděla však, že návštěva a almužna může zmírnit něco z bídy tělesné, ne však bídu duševní. Zvlášť jí bylo líto dětí opuštěných, znemravnělých. Pro ně založila r. 1837 školu chudých, v níž se ukázaly její veliké vychovatelské schopnosti. Děti cítily její lásku, která byla ochotna všecko pro ně obětovat. Brzy poznala, že sama nestačí na tolik práce, proto založila družinu „sester chudého Dítěte Ježíše“. Bolestně se rozloučila s matkou a odstěhovala se mezi své chráněnce. Utrpení ji doprovázelo a též úzkost a nejistota, zdali ve všem správně jedná. Závist a zloba rozeštvaného davu ji více bolela než tělesné útrapy.

Její osobnost imponovala i u královského dvora a dostala dovolení pro své ústavy, ačkoliv slovo „chudého Dítěte“ se nelíbilo, neboť bylo považováno za poklonu proletariátu, který se prý podle jejich názoru měl potlačovat.

Kongregace se tak šířila, že r. 1862 již měla 19 domů a 300 sester.

R. 1870 vypukla válka francouzsko-německá. S velikou obětavostí převzaly sestry ošetřování raněných vojáků. Vděkem za to bylo, že v kulturním boji celá kongregace byla rozpuštěna a sestry, které jí zůstaly věrny, musily Německo opustit.

Klára neztratila mysl, naopak, právě tyto útrapy její duši tak

přetvořily, že byla stále veselá a odsuzovala i u druhých nemístný smutek. Pramenem její radosti byla důvěra v Boha. Tajemstvím jejího duchovního života bylo její „cvičení". V čem záleželo? Každou čtvrthodinku, když slyšela hodiny bíti, na okamžik v duchu zaletěla před svatostánek, pozdravila Spasitele svátostného, poděkovala mu a obětovala se mu. To všecko trvalo jen vteřinu, ale způsobilo, že její duše žila stále v přítomnosti Boží. Toto cvičení tak ji přetvořilo, že všichni, kteří se s ní setkali, cítili takřka v ní přítomnost Boží, Bůh z ní zářil.

Ve stáří trpěla mnoho nemocemi, až ji smrt vysvobodila dne 8. května 1874.

9. KVĚTNA. ŘEHOŘ NAZIANSKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Jak dlouho se modlila a plakala Nonna, manželka starosty Nazianzu, až její prosby byly vyslyšeny a její manžel Řehoř se odřekl pohanství. Nová vroucnější láska spojovala manžely, a když se jim brzy potom r. 330 narodil syn, zasvětili ho z vděčnosti Bohu a dali mu též jméno Řehoř. Otec Řehoř byl šlechetný muž a po svém obrácení si tak získal důvěru křesťanů, že byl zvolen biskupem. Čtyřicet let zastával tento úřad s obětavou horlivostí.

Syn měl v otci krásný příklad mužné statečnosti. Sám toho potřeboval, neboť byl povahy měkké, zasněné. Bylo štěstím, že na

vysokých školách v Cesarei, Alexandrii a Athénách našel přítele Basila. Pocházel z Kappadocie jako on, byl však pevnější povahy. Společně bydleli, společně přemáhali tesknotu po zelených lukách kappadockých. Znali jen dvě cesty, do kostela a do školy. „Byli jsme hrdou dvojicí tam mezi Řeky," vzpomínal Řehoř ještě v pozdním věku.

Bolestné bylo loučení, když Basil r. 357 odešel na egyptskou poušť, aby se tam naučil životní moudrosti. Sotva se však vrátil do Kappadocie, přivítal ho Řehoř s velikou radostí a nabídl mu statek po rodičích ke stavbě kláštera. Když Basil nepřijal nabídku a odešel do Pontu, Řehoř se dlouho nerozpakoval a šel za ním, ačkoliv to pro něho bylo velikou obětí. „Mlhy pontské, mdlé slunce, chýška s vlhkými hliněnými zdmi, krb s malým ohníčkem a štiplavým kouřem, chléb, na němž by si člověk zuby vylámal, zahrádka plná bodláčí a křoví," tuto chudobu vzal na sebe, aby s Basilem mohl číst svaté knihy a přibližovat se Bohu. Jenom naléhavé prosby otcovy ho přiměly vrátit se do Nazianzu, aby mu pomáhal v duchovní správě. Ale když ho otec proti jeho vůli posvětil na kněze, utekl se znovu do samoty pontské, kde zůstal šest týdnů, až ho Basil uklidnil a povzbudil.

Brzy se naskytla příležitost odvděčit se příteli. Když totiž Basil byl Eusebiem, biskupem cesarejským, potupen a vyhnán, Řehoř naléhal tak dlouho, až Eusebius poznal, že nesprávně jednal a svého rádce zavolal zpět.

R. 370 stal se Basil arcibiskupem v Cesarei. Založil několik nových biskupství a naléhal na Řehoře, aby převzal vedení biskupství v Sasimě. Když Řehoř odpíral, přišel Basil jednoho

dne r. 372 do Nazianzu a posvětil Řehoře na biskupa. Ten pak odešel do odlehlé Sasimy. Byl zklamán. Kraj nehostinný, nebylo tam ani lesů ani vody. Přebývali tam hostinští, vozkové a řemeslníci. Řehoř napsal rozhořčeně Basilovi: „Z našeho přátelství jsem se naučil, že člověk žádnému příteli nemá důvěřovati.“ Když arcibiskup tyánský si dělal nároky na Sasimu, Řehoř rád se vzdal toho místa a pomáhal svému téměř stoletému otci.

Po smrti císaře Valense (378) prosili cařihradští katolíci Řehoře, aby přišel do hlavního města a spravoval arcibiskupství. Řehoř svolil, ale viděl, že všechny kostely jsou obsazeny ariány, proto kázal v kapli, kterou navzal „Anastasie“, to jest Vzkříšení. Poměry se zlepšily, když r. 380 císař Theodosius zavítal do Cařihradu a svěřil Řehořovi největší kostel Hagia Sofia a když na všeobecném sněmu r. 381 byl odsouzen arianismus.

Když však biskupové egyptští namítali proti Řehořovi, že nemůže býti biskupem cařihradským, protože je po právu biskupem sasimským, odešel z Cařihradu a usadil se na statečku Arianzu, zděděném po rodičích. Tam v klidu žil po způsobu poustevníků v postu, bdění, na modlitbách a zbožných rozjímáních. Napsal o tom: „Žiji mezi skalami a dravou zvěří. Ohně nikdy nevidím a obuvi nenosím; sláma je mým ložem, pytel mou přikrývkou, prostý plášť mým oděvem.“ Jedinou rozkoší mu byla zahrádka, studánka a stinný les. Spisoval pilně a skládal zejména duchovní písně a básně plné nadšení a posvátné něhy. Dokončil život svůj r. 389. Ariánovi, jenž ho měl kdysi zavražditi, pravil: „Bůh ti to odpusť, bratře, jak ti odpouštím i já. Jen zanech svého bludu!“ Tato mírnost obrátila bludaře k pravé víře.

Sv. Řehoř patří mezi nejpřednější spisovatele a učitele církevní. Ve spisech bohovědných obhajuje Božství Ježíše Krista a Ducha svatého. Básně jeho, počtem 507 opěvují pravdu a krásu evangelia a ctnosti. Listů zanechal 243; jsou mistrně psány.

10. KVĚTNA. ANTONÍN, BISKUP A VYZNAVAČ.

„Hledejte nejprve království Božího!“

(Mat. 6, 33.)

Antonín narodil se r. 1389 jako syn notáře Mikuláše Pierozziho. Když mu bylo čtrnáct let, byl kázáním provinciála dominikánů tak nadšen, že prosil, aby byl přijat do řádu. Provinciál chtěl ho odbýti, proto se ho tázal: „Čemu se učíš nejraději?“ — „Církevnímu právu.“ — „Dobře, nauč se nazpaměť dekretům Graciánovým a pak tě přijmu.“ Domníval se, že tak odstraší chlapce, neboť kniha dekretů má 400 stránek. Avšak do roka se dostavil Antonín a uměl všechny dekrety odříkati, jak mu bylo uloženo. Byl tedy přijat do řádu.

Ačkoliv byl slabého zdraví, přece zachoval přesně a přísně všechny řádové předpisy. Představení vidouce, že mladý Antonín vyniká horlivostí a přísností života, vyvolili ho, aby kázeň, v klášteřích dominikánských poněkud uvolněnou, napravil a povznesl. Antonín poslechl a spravoval jako převor kláštery v Římě, v Neapoli, v Gaetě, v Kortoně a v Sieně. Později konal jako řádový generální vikář namáhavé cesty, s tímto úřadem spojené.

R. 1446 papež Evžen jmenoval Antonína arcibiskupem florentským. Antonín se podrobil vůli papežově, ale žil i ve své vysoké důstojnosti jako pokorný řeholník. Zřídil dům biskupský na způsob kláštera; zrušil všeliký přepych, ponechávaje si jen několik služebníků a maje toliko mezka v konírně. Kázal hor-

livě slovo Boží, vystoupil rázně proti náruživé hře v kostky a proti lichvářství. Přísnost jeho měla blahodárný účinek; lehkomyslní hráči a lichváři zanechali svých neřestí. Tím prospěl sociálnímu povznesení města víc než mnohými almužnami. Antonín si dal také záležeti na úřadě zpovědníka. I papež Evžen IV. ho povolal k svému smrtelnému loži a zpovídal se mu.

Jsa dobročinný, vynakládal své důchody na podporu chudých; říkával: „Co mám, to nepatří mně, nýbrž Ježíši Kristu a chudým." Dobročinnost svou osvědčil zvláště r. 1448, když ve Florencii zuřil mor. Říkával: „Žádné zaměstnání nevyrve nám vnitřního klidu, když si ponecháme v srdci místečko, kam ruch světa nemá přístupu." Heslo Antonínovo znělo: Deo servire regnare est, t. j. Bohu sloužiti jest panovati. — Zemřel 2. května 1459.

*

Isidor se narodil v Madridě. Nenaučil se ani čísti, ani psáti, jelikož pro práci na poli nebylo k tomu kdy. Ale rodiče vštěpovali do jeho srdce zbožnost a lásku k Bohu i bližnímu.

Když dospěl, vstoupil do služby k zámožnému měšťanu madridskému Janu Vergasovi jako oráč. Každodenní práci svou začínal a končil modlitbou. Při práci povznášel duši k Bohu krátkými, ale častými modlitbami.

Později vstoupil v manželství s Marii Toribiovou, která se mu stala věrnou pomocnicí, takže podle náklonnosti srdce svého mohl věnovati více času službám Božím. Chodil každodenně časně zrána do města na mši svatou, a konal potom tím pilněji a bedlivěji své práce ve dvoře i na poli.

Někteří zlomyslní čeledínové nenáviděli Isidora, protože nechtěl bráti podílu v jejich rozpustilostech. I obžalovali ho u hospodáře, že prý se štítí práce, že dochází pozdě na pole. Hospodář uvěřil těmto pomluvám a vytýkal ostře Isidorovi nedbalost. Isidor odpověděl: „Je pravda, že chodím před prací denně na mši svatou, ale proto nezanedbal jsem nikdy své práce.

Nebude-li úroda na těchto polích tak hojná jako na polích sousedů, nahradím všecku škodu.“ V čas žní se ukázalo, že úroda na polích jím vzdělaných byla hojnější než na jiných.

Legenda vypravuje, že se hospodář odebral jednou zrána neočekávaně na pole, aby se přesvědčil, zda Isidor přichází pozdě do práce. Isidor byl opět na mši svaté a vskutku přijel se svým pluhem o něco později. Když ho však chtěl hospodář pokárati, spatřil vedle něho dva jiné oráče, anděly oděné bílým rouchem, kteří mu pomáhali. Od té doby si vážil pán svého čeledína.

Isidor byl milosrdný i k němé tváři, pamětliv slov: „Spravedlivý pečuje i o dobytek svůj.“ (Přísl. 12, 10.) V tuhé zimě, kdy byla země pokryta sněhem a ledem, sypával hladovějícímu ptactvu zrní. V bezvodé krajině u Madridu založil veřejnou studnu k obecnému prospěchu. Po několik měsíců lopotil se namáhavým kopáním hluboké studny, aby unaveným pocestným opatřil vodu k občerstvení. Jindy se ujal cizího stáda zaběhlého a vzbudil pastýře, který tvrdě spal, ačkoliv pastýř ten byl jeho nepřítel a často si tropil posměch z pobožného jeho života.

Zemřel 60letý snad r. 1130. Je patronem rolníků.

11. KVĚTNA.

Mamert žil v pátém století. Byl ženat. Později se stal biskupem viennským a slynul učeností a zbožností. Věrným pomocníkem ve správě diecése byl jeho rodný bratr Klaudián, skladatel

církevních zpěvů. Kdysi Mamert posvětil biskupa pro město Dieu, maje za to, že to město náleží k jeho diecési. Ale ukázalo se, že město náleží k diecési arelatské. Okolní biskupové zažalovali Mamerta v Římě, nazývajíce ho ctižádostivým rušitelem církevního práva.

Papež Hilarius uvěřil žalobě a pokáral Mamerta. Mamert přijal mlčky a pokorně toto pokárání věda, že neporušil cizího práva zúmyslně.

Tou dobou zuřily v Galii krvavé války; k tomu nastal z neúrody nedostatek, hlad i pád dobytka. Mamert ustanovil veřejné kající průvody po tři dny před Nanebevstoupením Páně. Složil k nim zvláštní pobožnost z litanií, žalmů a modliteb, aby Bůh úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil a aby všeho potřebného lidu svému udělil. Tyto průvody se konají až podnes.

Slynul jako výtečný a neohrožený muž. Říkalo se o něm, že není otázky, na kterou by nedovedl výstižně odpověděti, a že má všecky vědomosti, které lze člověku získati. Zemřel r. 477.

„Svatým se státi za krátký čas."

Nuncio Sulprizio narodil se 13. dubna 1817 v Pesco Sansonesco v Abruzzách. Brzy osiřel. Mladý Nuncio rád čítával v životech svatých. Ovocem této četby bylo předsevzetí: „Chci se státi svatým, velikým svatým a to za krátký čas." Také již jako chlapeček činil všecko, aby se stal svatým: modlíval se rád a zbožně, postil se, pracoval.

Bůh chtěl mladého Nuncia vskutku vésti krátkou cestou

k svatosti: cestou křížovou. Babička, která o něj tolik pečovala, mu zemřela. Tak byl chudý sirotek dán ke strýci, kováři. Kovář byl krutý lakomec a chtěl využitkovati síly svého synovce až do posledního. Nedovolil chlapci choditi do školy. Od rána do večera musil státi v kovárně. V zimě v létě musil konati daleké cesty k zákazníkům. K tomu byl strýc člověk prchlivý; když se rozhněval, vzal kus železa a bil nemilosrdně ubohého chlapce, až zůstával ležeti bez sebe.

Kovářští tovaryši byli hodni svého mistra. Zacházeli s nevinným hochem tak krutě jako on. Avšak nejhorší bylo pro něho, že stále mluvili řeči sprosté a nečisté. Často si zacpal uši aneb se skryl v koutku, aby jim nerozuměl.

Vysílení a nedostatek výživy podryly zdraví mladého učně. Brzy se ukázala na levém boku hnisající rána. Avšak surový strýc nebral ohled na nemoc ubohého chlapce. Když již nemohl státi, přivázal ho ke kovářskému měchu a nutil ho pracovati.

Když nemocný byl již úplně neschopen práce, dali ho do nemocnice pro chudé. Ukázalo se však, že rána je nevyléčitelná. Byl proto z nemocnice propuštěn. Strýc zuřil, že musí živiti nemocného, a týral ho ještě více. Avšak mladý učedník obstál zkoušku trpělivosti. Říkával: „Co pak na tom, že trpím, když jen spasím svou duši!“

Konečně po šesti letech byl vysvobozen. Jiný strýc ho dal do ústavu pro nevyléčitelné. Tam byl Nuncio apoštolem ostat-

ních nemocných. S veselou tváří navštěvoval ostatní a hleděl každému způsobiti nějakou radost. Obratně dovedl ve svých rozhovorech přivésti řeč na věci náboženské. Nejvíce působil svým příkladem, zvláště svou něžnou zbožností k nejsvětější Svátosti a k Panně Marii.

Když cítil, že se blíží smrt, dal si podati kříž a vroucně jej líbal. Poslední jeho slova byla: „Ó, jak jsem šťasten!" Potom pohlédl na obraz Panny Marie a šeptal: „Hleďte, jak je krásná!"

12. KVĚTNA. DOMITILLA, PANNA, NEREUS, ACHILLEUS A PANKRÁC, MUČEDNÍCI.

Pankrác narodil se ve Frygii. Jeho zámožní rodiče zemřeli, když mu bylo 14 let. Dostal chuť k cestování a odebral se se svým strýcem Dionysiem do Říma. Tam bydleli na vrchu Coeliu, kde bydlel též papež Kornelius a mnoho křesťanů. Ti si oblíbili veselého chlapce a papež ho vyučil ve víře křesťanské a pokřtil.

Jednou ho vojáci sebrali a přivedli k císaři Diokleciánovi. Ten ho hladil a laskavými slovy mu domlouval, aby nechal těch křesťanských pověr. Pankrác však neohroženě odpověděl: „I když jsem dítětem podle let, mám přece pravdu a sílu Pána našeho Ježíše Krista. Proto tvoje hrozby na mne tak málo působí, jako by tam onen obraz na zdi ke mně mluvil. Bohové, kterým se podle tvého rozkazu mám klanět, byli podvodníci a zločinci. Kdyby někdo z tvých úředníků spáchal, co oni, odsoudil bys

ho okamžitě k smrti. A ty se nestydíš klaněti se takovým bohům?"

Císař zmlkl, pokynul vojákům, kteří Pankráce odvedli a u cesty aurelské sťali. V noci po popravě pohřbila jeho tělo zbožná paní Oktavilla. Mladistvý mučedník je uctíván jako patron věrnosti v přísaze.

Nad hrobem jeho zbudoval papež Symmach kolem r. 500 nádherný chrám. Dosud tam putuje každý rok na Bílou neděli římská mládež, aby obnovila křestní slib.

„Spas duši svou!"

Za času papeže sv. Klimenta I. (91—100) žila v Římě panna Flavia Domitilla, neteř panujícího císaře Domiciána. V služebnictvu jejím byli dva rodní bratří Nereus a Achilleus. Byli křesťany. Svým příkladným životem a apoštolskými slovy pohnuli svou paní, že se i ona potají dala pokřtíti. Zatím ucházel se o ruku její syn římského konsula Tita Aurelia. Domitilla slíbila mu sňatek, doufajíc, že se jí časem podaří obrátiti ho na křesťanskou víru.

Jednoho dne, když Domitilla očekávala návštěvu svého snoubence a velmi pečlivě se strojila, řekl jí jeden z obou křesťanských komorníků: „Jak šťastna by byla velitelka naše, kdyby věnovala takovou píli ozdobě své duše, aby se zalíbila svému nebeskému choti, jako strojí své tělo k vůli smrtelnému ženichu." Domitilla se hněvala zprvu pro tuto řeč, potom však přemýšlela vážně o ní a s milostí Boží se rozhodla, že odstoupí od zamýšleného sňatku a zasvětí se Kristu Pánu.

Odmítnutý Aurelián snažil se nejprv lichocením a prosbami zvrátiti Domitillu v jejím předsevzetí. Když se mu to nepodařilo, udal Nerea a Achillea jako křesťany. Oba byli posláni do vyhnanství a tam sťati kolem r. 98. Zatím byla Domitilla dána do žaláře, aby se rozmyslela. Poslány k ní dvě bývalé pohanské její družky Theodora a Eufrosina, aby ji přemluvily k odpadu

od víry. Obě dívky vychvalovaly sličnost, urozenost a bohatství snoubence Aureliána a posmívaly se stavu panenskému. Zatím však se stalo, čeho pohané neočekávali: Domitilla přivedla časem obě družky k víře v Krista. Daly se pokřtít a rozhodly se, že i ony budou Bohu sloužiti v ustavičném panenství.

Když pohanský soudce poznal, že Domitilla i obě dívky trvají ve víře Kristově, dal zapáliti vězení, v němž byly drženy a v plamenech uhořely r. 98.

13. KVĚTNA. ROBERT BELLARMIN, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Robert narodil se 4. října 1542 v Montepulcianu v Toskánsku ze zchudlé šlechtické rodiny. Od dětství byl slabého zdraví, ale neobyčejně nadaný. Studentská léta prožil na jesuitském gymnasiu ve svém rodišti. R. 1557 rozhodl se vstoupiti do Tovaryšstva Ježíšova. Překonav otcův odpor a vykonav s dovolením představených část noviciátu už doma, přibyl r. 1560 do Říma, kde studoval filosofii. Po filosofii vyučoval na gymnasiu ve Florencii. R. 1567 byl poslán do theologie v Pavii. Už po roce ustanovil jej svatý František Borgiáš kazatelem proti vzmáhajícímu se protestantismu v Lovani. R. 1576 převzal stolici „kontroversí" na římské universitě Řehořově. Z poslušnosti vydal své přednášky tiskem. Tak vzniklo slavné dílo věroučných „Kontroversí", jež mělo neobyčejný úspěch. Vedle něho napsal mnoho bohovědných a vzdělávacích spisů, jimiž si zjednal věhlas předního bohovědce své doby.

R. 1589 byl poslán od papeže s poselstvím do Francie (varovat před rozkolem), poté byl postupně v koleji římské spirituálem a rektorem, pak v Neapoli provinciálem. Od r. 1597 byl theologem papeže Klementa VIII., jenž ho jmenoval r. 1599 kardinálem. Papež Pavel V. povolal ho znova ke svému dvoru, kde pracoval horlivě v kongregacích. Na sklonku svého života žil v ústraní noviciátního domu jesuitského, kdež zemřel 17. září

1621. Svatost jeho života byla hned po smrti uznávána. Po procesu blahořečení, jenž ponejvíce pro zevnější překážky trval celá století (započat byl r. 1627), byl 13. května 1923 blahořečen, 29. června 1930 svatořečen, r. 1931 prohlášen za církevního učitele a r. 1932 byl se svatým Karlem Borromejským ustanoven patronem katechetické výuky.

Svatý Robert Bellarmin patří k největším mužům své doby a k předním obhájcům Církve proti protestantismu v 16. a 17. století. Jeho věhlasné Kontroverse, hájící nauku církevní proti soudobým bludům, jsou veledílem katolické bohovědy. Vynikají jasností, klidem a důkladností. Zasáhly mocně do náboženských bojů, vyvolaných protestantismem. Do počátku 18. století byly vydány 120krát. Z jiných spisů svatého učitele vyniká „Výklad všech žalmů“ (provanutý hlubokou zbožností) a pak obsáhlé dílo „O církevních spisovatelích“ (sahající až do r. 1500). Práce tato byla přijata v učených kruzích i mezi protestanty s velkým uznáním. Nevšední obliby došly světcovy „Katechismy“ (velký a malý). Přeloženy byly do četných jazyků. Velký katechismus přeložen byl i do češtiny J. Ferusem T. J. pod názvem „Křesťanské učení“ v Praze 1636. Z četných dalších spisů bohovědných i asketických (jež souborně vyšly ve 12 svazcích) přeloženy do češtiny: „Nebeský žebřík, to jest vstupování mysli lidské od země do nebe“ r. 1630, „Umění křesťanské aneb příprava k dobré smrti“ r. 1630 (Jakubem Colensem T. J.).

Svatý učenec velebí pravou moudrost, jejíhož požehnání sám

okusil bohatou měrou. Moudrost nebeskou vyprosil si hlavně svými modlitbami. Byl od mládí mužem modlitby. Denně se modlil celé církevní hodinky na kolenou, denně konal hodinové rozjímání i při největší zaneprázdněnosti. (Prázdninovým jeho zotavením byla měsíční duchovní cvičení.) Moudrost naučila ho hluboké pokoře. Na svatém učenci a církevním hodnostáři nebylo ani stínu samolibosti neb touhy po marné chvále a po lidských poctách. Rmoutil se, když byl chválen, a s pláčem na kolenou prosil papeže, aby ho nejmenoval kardinálem. Ochotně podroboval své mínění druhým a poslušně opravoval, co bylo vytýkáno od revisorů v jeho spisech. S pokornou trpělivostí snášel, když ho protivníci tupili, když jeho knihy byly ve Francii zakazovány, i když někteří ze spolubratří proti němu vystoupili. S pokorou svatých snesl i dočasné neporozumění samé autority církevní. Papež Sixtus V. v přílišné přísnosti dal jeden svazek jeho Kontroversí na index, pro mínění světcovo o panství papežově ve věcech časných; brzy však byl svazek z indexu škrtnut a světci se dostalo zadostučinění.

Cesty prozřetelnosti Boží.

Ondřej Hubert Fournet narodil se 6. prosince 1752 ze zámožných rodičů ve vesnici Sv. Petru de Maillé u Poitiersu.

Ondřej byl nezbedný kluk. Modliti se, způsobně se chovati, učiti se — to všecko se mu nelíbilo. Pět bratří měl kněžími, dvě sestry řeholnicemi. Matka jeho se modlila, aby se i on stal knězem. Malý Ondřej však napsal do jedné své knížky: „Tato knížka náleží Ondřeji Fournetovi. Je to hodný chlapec, ale nechce jíti ani za mnicha ani za kněze.“ Když se mu také na gymnasiu dostávalo jen kárání a trestů, utekl domů; ale po notném výprasku musil se vrátiti. Stěží vystudoval. Také na universitě těšily ho jen radovánky. Byl lehkomyslný, ale nebyl mravně zkažen.

Jako mladý důstojník zúčastnil se exercicií. O samotě mluvil Bůh k Ondřejovi. A ne nadarmo. Ondřej se zřekl veselého

Sv. Jan Nepomucký

vojenského života, vstoupil do semináře a stal se knězem. Kaplanoval u svého strýce, později se stal farářem ve svém rodišti. Lidé ho milovali pro jeho štědrost a laskavost. Měl však ještě návyky z dřívějšího života. Byl pohostinný, miloval nádheru. Jezdil na krásném koni.

Kdysi na faře měla býti hostina. Na stole se třpytil stříbrný příbor. Pan farář prohlížel, je-li jídelna v pořádku. Tu někdo zaklepal na dveře a jakýsi žebrák prosil o almužnu. „Tu máte kus chleba," praví pan farář, „teď nemám nic jiného." Těmi slovy chtěl žebráka odbýti, vždyť hosté mohli přijít každou chvíli. Ale žebrák odpověděl: „Jakže? Vy, že nemáte nic jiného? A stůl je samé stříbro..."

Toto slovo vniklo jako meč do srdce pana faráře. Znělo mu stále v uších. Kde nalézti toužený klid? Odjel na desítidenní exercicie a vrátil se úplně jiný. Stříbro prodal a výtěžek rozdal chudým. Spokojoval se s nejchudšími pokrmy. Žil umrtveně. Již nejezdil na koni, nýbrž navštěvoval nemocné. Již nezval k sobě na hostinu vybranou společnost, nýbrž zval děti, aby je učil katechismu.

V tu dobu vypukla francouzská revoluce. Ondřej utekl do Španělska, avšak brzy se vrátil, aby opuštěným křesťanům potajmu sloužil svatými svátostmi. Kdysi na Boží Tělo sloužil v zámeckém nádvoří mši svatou před velkým zástupem lidí. Četníci tam vnikli, ale byli tak ohromeni, že mohl snadno uprchnouti. Jindy seděl v selské jizbě přestrojen za čeledína. V tom přišli četníci pátrajíce po něm. Selka k němu přistoupila a davši mu notný políček pravila: „Ty lenochu jeden! Udělej pánům místo!

A jdi krmit dobytek!“ A obrátivši se k nenadálé návštěvě pravila: „Promiňte, páni, že jsem se tak rozhorlila. Ale je to kříž s tou čeládkou.“ V potrestaném čeledínu nikdo netušil Fourneta. A Fournet často vykládal tuto historku dokládaje rozmarně: „Ta selka měla pádnou ruku! Cítil jsem tu ránu ještě dlouho.“ Jindy byl překvapen na jistém zámku. Nevěděli si rady, položili ho jako mrtvého na lože, bílý rubáš přes něho, hořící svíce k němu, ženy jakoby oplakávaly mrtvého. Pochopové se ulekli majestátu smrti a odkvapili. Po revoluci snažil se zahojiti rány zasazené duchovnímu životu. Konal misie a staral se o výchovu mládeže. K tomu účelu založil „družinu svatého Kříže“.

V 68 letech odebral se na odpočinek do městečka La Puye, ale ani tehdy neochabla jeho horlivost. Zvláště kněží ho vyhledávali, aby se mu zpovídali. Zemřel 13. května 1854. R. 1926 byl prohlášen za blahoslaveného.

14. KVĚTNA. BONIFÁC, MUČEDNÍK.

„Milosrdenství Boží míry nemá.“

(Sv. Augustin.)

Za panování ukrutného císaře Diokleciána žila v Římě sličná a bohatá dívka Aglaja. Byla sice křesťankou, avšak mravy její dávaly věřícím pohoršení. Žila v hříšném svazku se správcem svých statků Bonifácem, jenž byl kromě toho opilec.

Oba tito lidé trvali mnoho let v smrtelném hříchu, ale při tom byli velmi dobročinní. Proto jim dal Bůh milost, že poznali svou hříšnost a snažili se činiti pokání. Jednou řekla Aglaja k Bonifácovi: „Víš dobře, do jaké propasti hříchů my nešťastníci jsme upadli, poněvadž jsme nevzpomínali na soud Boží. Slyšela jsem však, že kdo vzývá svaté mučedníky a ctí jejich ostatky, stane se v den soudný účastným jejich slávy. Víš dobře, že potřebujeme oba mocných přímluvčích u Boha. Ve východních krajinách prý zuří právě pronásledování křesťanů. Nuže, cestuj do těch krajin

a přines tam odtud tělo některého mučedníka! Vystavím mu na počest svatyni a doufám, že na přímluvu jeho dosáhneme od Boha úplného odpuštění hříchů."

Bonifác odpověděl: „Učiním tak. Ale kdybych já tam podstoupil smrt mučednickou, přijmeš i umučené tělo mé?" Aglaja považujíc tuto řeč za žert řekla: „Koruna mučednická nehodí se hříšníkovi, jen jdi a vykonej, co jsem ti pravila."

Bonifác vydal se s několika služebníky na cestu a přišel do Tarsu v Kilikii. Tam dal své služebníky do hospody a šel na náměstí. Zde právě podstupovalo dvacet křesťanů ukrutná muka za za víru. Bonifác jal se líbati mučedníky a povzbuzovati je k vytrvalosti: „Bojujte statečně dále! Vytrvejte maličko, věčná odměna jest vám přichystána!" Vida to císařský náměstek Simplicius, tázal se ho: „Kdo jsi ty?" „Jsem křesťan," odpověděl Bonifác, „a nemám vroucnějšího přání, než také pro Krista umříti." I rozkázal Simplicius vrážeti Bonifácovi třísky za nehty a líti mu do úst tekuté olovo. Druhého dne vynesl Simplicius rozsudek, aby Bonifác byl sťat. Tak se i stalo.

Zatím čekali služebníci Bonifácovi v hospodě nevědouce, co se stalo. Když se pán dlouho nevracel, šli ho hledat. Odebrali se na náměstí a tam nalezli tělo Bonifácovo, vykoupili je zlatem, pomazali drahými mastmi, zaobalili do kmentu a zavezli je do Říma. Aglaja uslyševši jejich zprávu, přijala tělo mučedníkovo s velikou uctivostí, pohřbila je u Latinské silnice, postavila nad ostatky svatyni a rozdavši všecko své jmění, trávila život v kajícnosti.

Sv. Augustin praví: „Hříchy lidské mají svůj počet a svou míru, ale milosrdenství Boží míry nemá.“ Ovšem nesmí hříšník tohoto milosrdenství Božího zneužívati; nesmí odkládati s pokáním, ježto neví dne ani hodiny, kdy zemře. Sv. Augustin dí: „Bůh nám dal bezpečný přístav pokání, abychom si pro své hříchy nezoufali, ale uložil nám také neznámý den smrti, abychom hříchů svých nemnožili a na milosrdenství jeho opovážlivě nespoléhali.“

15. KVĚTNA. JAN KŘTITEL DE LA SALLE, VYZNAVAČ.

Jan Křtitel de la Salle narodil se dne 30. dubna 1651 v Remeši. Za své povolání si vyvolil stav duchovní a byl podle tehdejšího neblahého zvyku ustanoven kanovníkem v Remeši, ač mu bylo teprve 15 let. Bohosloví studoval v Paříži; byl spolužákem Fenelona, pozdějšího spisovatele a arcibiskupa cambrayského. Otec a matka zemřeli, proto se vrátil r. 1672 do Remeše, aby se postaral o mladší své bratry.

V té době zřídila jistá bohabojná vdova, jménem Mailleferová, v Darnetalu u Rouenu dívčí školu s bezplatným vyučováním. Horlivý měšťan Adrián Niel chtěl podobnou školu založiti i pro hochy a odebral se do Remeše hledat příznivce pro tuto myšlenku. Tak se seznámili Jan a Niel; zřídili v Remeši ve farnosti sv. Mořice první chlapeckou náboženskou školu.

Jan de la Salle se vzdal svého výnosného kanovnického obročí, ba zřekl se i svého dědictví po rodičích; rozdal své jmění, asi 50.000 franků, chudým a žil pak z almužny. Marně přemlouvali ho přátelé, i sám arcibiskup, aby to nečinil. La Salle odpověděl: „Kterak mohu chváliti chudobu, když sám nebudu chudý?“

Vbrzku se k němu přidalo několik ušlechtilých jinochů, aby pod jeho vedením vyučovali a vychovávali mládež. La Salle konal s nimi duchovní cvičení, předepsal jim společný šat podle způsobu francouzských kněží, dal jim název „Bratří křesťanských škol“ a uložil jim, aby skládali prosté sliby poslušnosti a vytrva-

losti pouze na tři léta. Školy prospívaly, a Jan přijav více mladíků k učitelství schopných, zřídil zvláštní seminář pro venkovské učitele. To byl první ústav toho druhu.

Světští učitelé v Paříži byli však pobouřeni, obávajíce se, že budou školskými bratry připraveni o výdělek. I vedrali se násilně do příbytku bratří a vyloupili jej. Také podali na ně žalobu u soudu. Ale pře se skončila pro bratry příznivě.

La Salle budoval školství na podkladu náboženském. Podle jeho návodu jeden ze žáků po každé půlhodině volával: „Pomněme, že jsme u svaté přítomnosti Boží." Učení se na minutu přerušilo, aby žáci častěji na Boha pamatovali.

La Salle zavrhl krutou kázeň, která v tehdejších dobách vládla. Napsal jistému školskému bratru: „Zapřísahám vás pro lásku Boží, nebijte rukou! Bitím nepřitáhnete člověka k Bohu a ke ctnosti." A tak zmizel tělesný trest z bratrských škol. La Salle napsal: „Nestačí, aby učitel žádal od žáků, aby mlčeli, nemlčí-li sám."

Školy La Sallovy prospívaly. Sv. Jan Vianney řekl: „Kdybych nebyl knězem, přál bych si býti bratrem křesťanských škol."

Kdysi nakládali dva představení s novici nad dovolenou míru přísně. Jeden z noviců podal na ně žalobu. Toho se chopili nepřátelé družiny, světští učitelé a jansenisté, a podali stížnost k arcibiskupu pařížskému. Arcibiskup de Noailles, jansenisticky smýšlející, rozhodl, aby družině byl dán jiný představený; Jan prý je příliš přísný. La Salle poslechl, ale bratří prohlásili, že raději

z družiny vystoupí, než by se vzdali svého milovaného představeného. La Salle odebral se tedy k arcibiskupovi vyžádat pro bratry odpuštění. Arcibiskup chtěl právě odcestovat; chladně vyslechl Jana, jenž kleče svou žádost přednášel, nechal ho klečeti, neodpověděl mu, vsedl do vozu a odjel. La Salle mlčky snesl toto pokoření. Světští učitelé podali po třetí stížnost proti bratřím, že sice vyučují podle svých pravidel bezplatně, ale že přijímají do svých škol žáky bez rozdílu, nezkoumajíce, jsou-li chudobní čili nic. Tentokráte skončila rozepře odsouzením bratří. La Sallovi bylo zakázáno, aby nepřijímal žáky, kteří se nemohou vykázati vysvědčením chudoby; kromě toho byl odsouzen zaplatiti za každého bratra 50 franků pokuty. Luza, od světských učitelů poštvaná, vydrancovala dům bratří, a proto La Sallovi nezbývalo, než odejíti z Paříže.

Ještě jedna zkouška dolehla trapně na La Salla. Jistý mladý, dvaadvacetiletý abbé, jménem Klement, poznav školy jeho, umínil si založiti ústav pro venkovské učitele. Žádal La Salla, aby mu byl nápomocen. La Salle zprvu odpíral, ale pak slíbil Klementovi svou podporu. Klement koupil za 13.000 franků v Paříži dům a prostřednictvím jistého Rogiera přemluvil La Salla, aby se 2.500 franky účastnil koupě. La Salle svolil. Ale brzy poté byl u soudu žalován, že prý svedl nezletilého Klementa k nevýhodné koupi onoho domu. La Salle ušel svým nepřátelům a odebral se do Provence. Cestou zažil u svých bratří nejen radosti, ale i žalosti. V městě Mende odepřeli mu bratří poslušnost a vyhnali ho z domu.

Uvedeme ještě některé drobné příhody z jeho života. Na cestě z Grenoblu do Paříže jel na koni, jejž mu zemdlenému poskytla jistá osoba. Jan se modlil a kůň vešel do otevřené zahrady. Majitel vyšel a vyťal Janovi políček. La Salle padl před ním na kolena a prosil za odpuštění. Majitel udiven vykoktal slovo omluvy a odešel. — Kdysi ho poškubávali dva tuláci za plášť. „Závidíte mi tento plášť? Vezměte si jej!“ Vzali, ale vidouce, že je chatrný, vrátili jej. — Kdysi byl Jan volán do bastilly k uvěz-

něnému knězi. Kněz měl rozedranou kleriku, pokrytou hmyzem. Jan řekl po zpovědi: „Vezmu si něco na památku. Vyměňme si kleriky!“ Stalo se. — Jan neobyčejně zbožně sloužil mši svatou. Cizí kněží se na něho ptali: „Kdo je ten kněz, jehož obličej září, jako by na Boha už patřil?“

Připraviv se na křesťanskou smrt, zemřel na Velký pátek dne 7. dubna 1719.

„Po tom poznají, že jste učedníci moji . . .“

(Jan 13, 35.)

Římský císař potřeboval vojáky. Byli najímáni také v Egyptě. Beze všech okolků byl též sebrán mladý Pachom. Na lodi odjeli odvedenci do hlavního města. Byli přísně hlídáni, aby nikdo neutekl. Zacházelo se s nimi tvrdě. Trápil je hlad.

K večeru přicházeli k mladým vojákům dobří lidé a přinášeli jim potraviny a jiné věci, kterých potřebovali. Pachom se podivil této laskavosti. Tito lidé nebyli jako ostatní. Tázal se po nich a dověděl se, že jsou to křesťané, kteří právě cizím, nešťastným a potlačovaným prokazují účinnou lásku. To vzbudilo ještě více jeho zvědavost. Dověděl se o Ježíši Kristu, že z lásky k lidem zemřel na kříži. S údivem slyšel, že se stoupenci tohoto Ukřižovaného vzdávají pozemských požitků, aby získali statky nebeské.

Nový svět se otevřel mladému Egypťanu. Jeho šlechetné srdce toužilo po náboženství, které by ho povzneslo nad svět a jeho žádosti. Když byl o samotě, modlil se pln vroucnosti: „Bože, Stvořiteli nebe a země, jestliže mnou, nejnižším všech lidí, nepohrdneš a mně pomůžeš, abych poznal pravdu a byl vysvobozen, chci se jedině říditi tvou vůlí. Chci milovati všecky lidi a se obětovati za ně, jak ty to žádáš.“

Modlitba šlechetného pohana byla vyslyšena. Byl uzavřen mír, mladí vojíni byli propuštěni domů. Pachom nechtěl již do svého pohanského domova. Šel do samoty, dal se poučiti o křesťanské

víře, postem a modlitbami se připravil a o velikonocích byl křtem svatým znovu zrozen pro Krista.

Pachom se stal poustevníkem a prvním zakladatelem klášterů. První shromažďoval poustevníky v jednu řeholní společnost, dal jim společná pravidla, denní pořádek a vedl je k životu dokonalému. Byl svým mnichům pravým otcem a vzdělával je nejen slovy, nýbrž především příkladem.

Jednou ho přemohla trochu netrpělivost. Ve svaté zkroušenosti si před Bohem vyčítal: „Bože, jak mohu dávati životní pravidla těm, které jsi povolal ke společnosti se mnou, když sám jsem napřed nepřítele nepřemohl?"

Při opatrování bratří nemocných morem, sám se nakazil a onemocněl. Velice trpěl. Prosil bratra ošetřovatele, aby mu dal lehčí přikrývku. Když však umírající poznal, jak veliké ulevení si tím připravil, nařídil: „Vezmi přikrývku ihned pryč; nesluší se, abych měl v něčem větší pohodlí než mají bratří." Tak zemřel.

16. KVĚTNA. JAN NEPOMUCKÝ, MUČEDNÍK, PATRON ČESKÝ. UBALD, BISKUP A VYZNAVAČ.

Sv. Jan Nepomucký narodil se kolem r. 1340 v městě Nepomuku (jinak také „Pomuk" nazývaném). Jeho otec se jmenoval Welflin a byl městským rychtářem. Prvního vzdělání nabyl Jan v klášteře nepomuckém; působilo mu velké potěšení, směl-li přisluhovati knězi při mši svaté. Studia dokončil na vysokém učení pražském a již r. 1372 jmenoval ho arcibiskup Jan Očko z Vlašimi císařským notářem.

Po smrti Jana Očka nastoupil nový arcibiskup Jan z Jenštejna; i ten věnoval Janovi plnou důvěru. Jan byl jmenován farářem u sv. Havla na Starém Městě, dával se však podle tehdejšího nechvalného zvyku zastupovati střídníkem. Podle příkladu jiných dal se i Jan v pokročilém věku zapsati do počtu poslu-

chačů vysokých škol a po šestiletém studiu byl prohlášen „doktorem práva". R. 1388 Jan se stal členem kollegiátní kapitoly vyšehradské, zřekl se fary u sv. Havla, vyměniv tuto faru s arcijáhnem žateckým. S tímto úřadem bylo spojeno členství metropolitní kapitoly u sv. Víta. Arcibiskup Jan z Jenštejna jmenoval Jana svým generálním vikářem.

Tehdy vládl král Václav IV. (1387—1419), nakloněný k nestřídmosti a ukrutnosti. R. 1389 oženil se po druhé a vzal si za manželku Žofii, dceru mnichovského vévody Jana. Nezachoval jí však věrnost, a aby jaksi uklidnil své vlastní svědomí, podezříval královnu z toho, čeho se sám dopouštěl. Věda, že se často zpovídala Janu Nepomuckému, zavolal ho k sobě a prudce uhodil na něho, aby mu vyzradil, z čeho se mu královna tak často zpovídá. Jan odpověděl: „Králi a pane! Já toho jistě v paměti nemám, a kdybych měl, nebylo by slušné to prozraditi. Vám také nesluší na to se ptáti." Král vyhrožoval Janovi, ale nepomstil se mu hned. Věděl dobře, že usmrtiti kněze pro zpovědní tajemství by bylo činem neslýchaným a vyvolalo by bouři odporu. Proto si umínil vyčkati vhodné příležitosti, aby pomstu mohl vykonati.

Příležitost k pomstě se brzy naskytla. Král měl v úmyslu učiniti svého milce Hynka Pluha opatem v Kladrubech u Stříbra, až stařičký opat Racek zemře. Opat Racek zemřel na počátku r. 1393. Mnichové však zvolili kolem 7. března nového opata Olena a oznámili volbu podle církevního práva arcibiskupovi; ten dal volbu vyhlásiti, a když v zákonitě lhůtě nebyla učiněna žádná námitka, udělil generální vikář Jan Nepomucký dne 10. března opatovi Olenovi církevní potvrzení.

Král dlel právě na hradě Žebráce. Dozvěděv se, co se stalo, spěchal do Prahy soptě hněvem. Odebral se do kláštera maltézských rytířů na Malé Straně. Arcibiskup se tam také dostavil. Jakmile král spatřil arcibiskupa, zmocnil se ho znovu hněv. Rozkázal svým lidem, aby odvedli arcibiskupa, Puchníka, Jana Nepomuckého, Václava, probošta míšenského, a jiné na hrad, kde

s nimi bude zavedeno vyšetřování. Arcibiskupa však odvedli jeho zbrojnoši domů.

Když přišel král na hrad, rozkázal, aby Jan Nepomucký, Puchník, Václav a hofmistr Něpr byli s rukama svázanýma zavedeni do mučírny na Staroměstské radnici. Večer přišel král do mučírny a poručil katovi, aby před jeho očima mučil Jana a Puchníka a aby je pálil pochodněmi a svícemi do boku. Sám uchopil pochodně a pálil oba generální vikáře. Nejkrutěji řádil proti Janu Nepomuckému. Poté nařídil, aby všichni čtyři odsouzenci byli utopeni. Avšak vzpamatoval se a dal notářem napsati listinu, v níž všichni slibují, že o mučení svém nikomu nic neřeknou. Puchník, Václav a Něpr listinu podepsali a byli propuštěni. Jediný Jan Nepomucký zůstal neoblomný, snášeje trpělivě hrozné mučení. Král se nemohl dosti nasytiti pomstychtivosti, strhl Jana k zemi, šlapal po něm a nakonec rozkázal, aby byl utopen. Tak se stalo 20. března 1393 asi v 9 hodin večer.

17. KVĚTNA. PASCHAL BAYLON, VYZNAVAČ.

„Blahoslavení chudí duchem!"

Paschalis Baylon narodil se r. 1540 v Torre Formose v Aragonii z rodičů rolnických. Byli tak chudobní, že nemohli Paschala posílati do školy. Paschal musil pásti ovce; aby se však naučil čísti, bral si na pastvu knížku a prosíval mimojdoucí, aby ho naučili číst písmena. Jsa bystrého rozumu, brzy se naučil čísti. Četl pak nejraději život Krista Pána a životopisy svatých. Když si jiní mladí pastýři hráli a skotačili, Paschal zašel do chrámu Páně, aby uctil klaněním Svátost oltářní a aby se pomodlil před oltářem Matky Boží. Vydlabal si na konci své hole obrázek Panny Marie, nad obrázek dal křížek a pak postavil hůl s obrázkem a křížkem do země a pokleknuv konal své obvyklé modlitby. Tak prospíval v něžné zbožnosti.

Z lásky k chudému Spasiteli chtěl též Paschal býti chudý. Proto již jako chlapec chodíval bos. Chtěl vstoupiti do kláštera. Přítel jeden mu radil, aby vstoupil do blízkého kláštera, že prý má tento klášter mnoho příjmů. To však právě pohnulo Paschala, že tam nevstoupil.

Po dlouhých modlitbách poznal, že má vstoupiti k bosým františkánům. Rozloučil se s rodiči a sourozenci, aby hledal takový klášter. Bratří chtěli mu dáti dědičný podíl, on však odpověděl, že mu stačí Bůh. Přišel do Valencie, ale jako neznámý nemohl býti přijat do kláštera. Proto přijal službu pastýře. Když jeho stádo způsobilo sousedům nepatrnou škodu, poznamenal si to a při výplatě všecko nahradil. Za tuto svědomitost se mu od spolupastýřů dostalo posměchu. On však odpověděl: „Mnohé maličkosti vedou také člověka do pekla.“ Někdy škodu nahrazoval tím, že bezplatně pomáhal ve žních.

Kdysi šafář, chtěje za velkého vedra uhasiti žízeň, vyzval Paschala, aby mu šel utrhnout v cizí vinici několik hroznů, a k výzvě přidal i hrozbu. Ale Paschal to rozhodně odepřel řka: „To nejsou hrozny moje a jsem hotov raději se dáti rozsekati na kusy, než bych se dopustil hříchu krádeže.“ Také své druhy ve službě poučoval a vedl je k dobrému; neostýchal se přísně je pokárati, kdykoliv se dopustili zlého skutku.

Za několik let odvážil se požádati v klášteře o přijetí. Jelikož jeho zbožnost byla známa, byl přijat a stal se brzy vrátným. Jeho životním heslem bylo: „Člověk má míti srdce k Bohu jako dítě, k bližnímu jako matka, k sobě jako soudce.“ Měl na starosti chudé. K nim osvědčoval opravdu srdce ma-

teřské. Když někdy nic neměl, co by jim dal, šel do zahrady, natrhal tam několik květin a dal chudým omlouvaje se, že jindy jim zase dá něco k jídlu.

Byl dokonale poslušen svých představených. Konal ochotně i nejobtížnější práce. Pilně se varoval i všedního hříchu, i stínu hříchu, a to s větší svědomitostí, než se mnozí lidé střehou hříchu smrtelného. Přitom byl prost vší zádumčivosti; při práci tiše prozpěvoval; nepoddával se skrupulím; skrupule nazval „blechami svědomí". Jeho mysl byla jará, jeho řeč rozmarná, ano žertovná. Kdysi mu bylo uloženo, aby donesl list řádovému generálu, jenž právě dlel v Paříži. Ve Francii vládli hugenoti, vášniví kalvínci. Paschal nedbaje obtíží a nebezpečí vydal se na cestu. Hugenoti vidouce řeholní oděv, házeli po Paschalovi kamením, bili ho obuškem, až mu zůstala bolestná rána navždy. Ale rozkaz vykonal a vrátiv se z daleké cesty ihned jal se konati své obvyklé práce.

Jednou mu kvardián vytýkal, že je příliš štědrý; když prý přijde mnoho chudých, nemusí se každému něco dáti. Na to odpověděl Paschal: „Kdyby však přišlo dvanáct chudých a já dám jenom deseti, mohl by právě mezi těmi dvěma, které jsem odmítl, býti Ježíš Kristus."

Když mu lékař oznámil, že umře, řekl: „Nikdy ještě jsem nedostal radostnější zprávu." Zemřel 52letý 17. května 1592.

18. KVĚTNA. VENANCIUS, MUČEDNÍK.

Mladistvý (15letý) mučedník, jenž zemřel mimořádně hrdinnou smrtí ve svém rodišti Kamerino za pronásledování Deciova (249—251). Podle mučednických akt podstoupil neslýchaně krutá muka. Byl bičován, pochodněmi pálen a hlavou dolů zavěšen nad žhavé uhlí. Polomrtev předhozen byl šelmám; když ho však ušetřily, byl sťat. Hrdinstvím mladistvého mučedníka obrátilo se hojně pohanů.

Bratr „Bohu díky".

Felix z Kantalicia narodil se r. 1513 v městysi Kantaliciu na úpatí Apennin v Umbrii z chudých rodičů stavu rolnického. Pro chudobu nemohl choditi do škol; pomáhal otci pracovati na poli a pásl ovce. Od matky se naučil znáti hlavní nauky náboženské. Ke zbožnosti ho povzbuzovalo všecko, co viděl a slyšel v přírodě.

Když mu bylo 12 let, vstoupil do služby u jistého měšťana v Citta Ducale a pásl stáda. Vstával časně zrána, aby se mohl zúčastniti mše svaté; v neděli si dával předčítati z duchovních knih; zvláště život Otců pouště ho velmi zajímal. Podivoval se těmto vzorům starokřesťanského sebezáporu, že při své chudobě a pokoře byli s Bohem spojeni a tak šťastni. Zažádal o přijetí do kapucínského kláštera v Citta Ducale. Ale nebyl v klášteře ihned přijat. Quardián mu zprvu namítal, že má raději zůstati ve světě, živiti se prací svých rukou, neboť je zdravý a silný, a dodal dosti nevlídně, že se nemá domnívati, jako by v klášteře čekaly naň blahobyt a pohodlí; konečně ho zavedl před kříž a ukázav na Ukřižovaného pravil: „Hle! viz, komu se řeholník má připodobňovati!" Felix poklekl a pravil: „Bůh je mi svědkem, že v klášteře nic jiného nehledám, než abych Krista mohl následovati." Tak byl Felix přijat a osvědčoval velikou horlivost v zachovávání řeholních pravidel i v konání uložených prací. Číst neuměl a říkával, že mu stačí šest písmen, a to pět červených, jimiž rozuměl patero ran Kristových, a jedno bílé, jímž mínil Pannu Marii.

Po krátkém pobytu v Tivoli odešel Felix do Říma a byl tam ustanoven sběratelem almužen pro tamější klášter. Práci tuto konal den co den, za sálajícího vedra i za deštivého počasí. Často nosíval velká břemena, ale nikdy nereptal; byl jaré a veselé mysli.

Měl ve zvyku každého pozdraviti slovem: Deo gratias, Bohu díky. Proto mu v Římě neříkali jinak než „frater Deo gratias".

Děti, kdekoliv ho spatřily, běžely za ním volajíce: „Deo gratias, bratře Felixe!“, líbaly mu ruce, braly ho za provaz, tahaly ho za řeholní roucho a tulily se k němu. On pak se jich vyptával, zdali se rády modlí, zdali se dobře učí, pomodlil se s nimi nebo zazpíval s nimi sloku některé zbožné písničky, a když odcházely, volával za nimi: „Deo gratias, moje děti! Bůh vám žehnej! Deo gratias!“

Se sv. Filipem Nerejským byl v nejlepším přátelství. Milovali se jako bratři. Potkavše se líbali si ruce navzájem, nebo klekali jeden před druhým a žertovali spolu jako děti v nevinnosti a prostotě.

Jistý kardinál na smrt onemocněl a poslal si pro bratra Felixa. Felix přišel a řekl: „Deo gratias!“, uchopil sklíčeného kardinála za ruku a řekl: „Nuže tedy, pane, vzlejte se mnou, jak můžete zbožně: ‚Deo gratias!‘“ Kardinál vyslovil tato slova a hned se cítil veselejší a řekl: „Felix má pravdu, vpravdě sluší Pánu Bohu za všecko děkovati.“ Ale tato řeč se nelíbila bratru Felixovi, proto řekl: „Ne tak! Ne tak! Taková naděje nemá Vám dávati radost, nýbrž jiná: pohlédněte k nebi a volejte ‚Deo gratias‘, za to, že Vás Bůh vezme do nebe!“ Nemocný se slovy: „Deo gratias“ na rtech zemřel.

K hříšníkům dovedl Felix také býti rázný. Kdysi se setkal s prostopášným jinochem. Zavolal naň: „Nešťastníče! Již zase jdeš hřešiti? Což nevíš, že umřeš a že běžíš do pekla?“

Jistý kardinál se tázal Felixe, nemíní-li se při svém stáří vzdáti namáhavé své služby, aby si odpočinul. Felix odpověděl: „Bůh uchovej, abych tělu svému popřával pohodlí, vždyť je k tomu,

aby pracovalo a trpělo. Voják má zemříti s mečem v ruce; osel, mé tělo, pod břemenem."

Po 40 let konal Felix svou službu klášterní. Nakonec se roznemohl bolestnou zimnicí. Se slovy „Deo gratias" zesnul tiše v Pánu 18. května 1587.

19. KVĚTNA. PETR CELESTIN, PAPEŽ A VYZNAVAČ.

Celestin V., papež (1294) jmenoval se dříve Petr. Narodil se v Isernii (Sergna v Neapolsku). Ačkoliv byl z chudé rodiny a měl 11 sourozenců, studoval na kněze. Ale před svěcením utekl do samoty v Murone a tam žil jako poustevníci egyptští. Aby mohl lépe sloužiti lidem, dal se posvětiti na kněze. Několik mužů se k němu přidružilo.

V míru s Bohem i s lidmi žil 60 let. Když se jako 80letý stařec připravoval na smrt, stalo se něco nečekaného. Přišli k němu tři biskupové a oznámili mu, že byl 5. července 1294 zvolen papežem. Když pozorovali jeho leknutí, poukazovali na to, že Církev už dvě léta nemá papeže k veliké škodě duší. Petr poodešel a nevrátil se; utekl do nejhustšího křoví a skryl se tam. Lid ho však našel a stařec smutně se podrobil rozhodnutí kardinálů.

Brzy však poznal, že nestačí na tak těžký úřad. Ve své dobrotě nedovedl nikomu odmítnout žádnou prosbu. Král neapolský Karel II. ho obklíčil kardinály, kteří byli ochotnými nástroji královskými. Ve skutečnosti řídil Karel II. Církev k svému vlastnímu politickému prospěchu. Ano neostýchal se předložiti papeži k podpisu padělané listiny.

Hořce litovali církevně smýšlející kardinálové pochybené volby. Latino Malabranka, jenž se nejvíce pro něho byl zasadil, umřel bolestí. Jeho smrt omráčila papeže jako blesk. Poradil se s právníky, zdali se papež může vzdát svého úřadu, a když dostal kladnou odpověď, předstoupil 13. prosince před shromážděné kardinály a prohlásil jim, že skládá svůj úřad do je-

jich rukou a dává jim plnou moc, aby zvolili nového papeže. Zatím co se překvapení kardinálové radili, Celestin odložil tiše papežské odznaky a šat a oblekl svou starou poustevnickou kutnu.

Nejraději byl by ihned pěšky odešel do Murone. Avšak jeho nástupce papež Bonifác VIII. se obával, aby zlomyslní lidé nezneužili dobroty starého kmeta a nezpůsobili v Církvi rozbroje neb rozkol, proto ho dal odvézti na hrad Fumone, kde mu byla zřízena světnice podle jeho oblíbené poustevny. Zde zemřel 19. května 1296.

Dnes slavíme též svátek sv. Emila, mučedníka.

*

Sv. Notker Balbulus byl mnichem svatohavelským ve Švýcarsku. Dali mu příjmení „balbulus", to znamená „koktavý", protože měl jako Mojžíš těžký jazyk: avšak ti, kteří ho znali, říkali mu „dobrý Notker". Neboť kdo potřeboval rady, šel k němu; a když někdo zmalomyslněl, hledal u něho povzbuzení; hřešil-li kdo, u něho našel pomoci, a kdo byl nemocný, prosil o jeho návštěvu.

Notker byl nejen laskavý a skromný, nýbrž také učený a moudrý, proto ho také císař Karel III. učinil svým duchovním rádcem.

Jednou přišel císař do kláštera. Jeho dvorní kaplan vida Notkera, jak právě se modlí, řekl pohrdlivě: „Hleďte, to prý je nejučenější muž celé říše. Chci mu však dáti otázku, na níž se ztroskotá celá jeho moudrost." Obrátil se k světci a řekl: „Pověz mi, co teď právě dělá Pán Bůh v nebi?" Notker odpověděl jakoby nic: „Dělá to, co dělal vždy: pokorné povyšuje a pyšné ponižuje." Dvořané se smáli, dvorní kaplan však zrudl a rychle odešel.

Když císař odjížděl, dvorní kaplan vyšvihl se na koně, kůň se však splašil a shodil ho, takže zůstal ležeti s podřenou tváří a zlámanou nohou. Rychle přiběhli řeholní bratří a zanesli zraně-

ného do kláštera. Se vší pečlivostí byl nemocný ošetřován, ale noha se nehojila. Ošetřovatelé řekli nemocnému: „Chceš-li se uzdraviti, pros dobrého Notkera za odpuštění a za požehnání!“ Ale pýcha jeho tomu bránila. Teprve, když v noci bolesti byly téměř nesnesitelné, prosil s pláčem bratry: „Zavolejte mně nehodnému zbožného Notkera, aby mi odpustil a požehnal!“ Brzy stál dobrý Notker u lože jeho. Světec nejen odpustil, nýbrž i modlil se za něho. Okamžitě nemocný cítil úlevu a za několik dní byl úplně zdráv nejen na těle, nýbrž i na duši.

Notker si získal zásluhy o zvelebení církevního zpěvu. Jeho píseň: „Media vita in morte sumus“ (Uprostřed života jsme v smrti) stala se válečnou písní křižáků.

Notker zemřel r. 912. Svátek 6. dubna.

20. KVĚTNA. BERNARDIN SIENSKÝ, VYZNAVAČ.

Tajemství moci slova.

Sv. Bernardin Sienský narodil se r. 1380 ve městě Massa-Carraře ze šlechtické rodiny Albizzeschi. Otec jeho zastával vysoký úřad v republice sienské, zemřel však brzy, i manželka jeho, a tak hošík v 7 letech osiřel. Byl pak vychován od své tety Diany. Bernardin si liboval ve službách Božích a v úctě k Panně Marii. Již jako hošík odříkával svým druhům, co si z kázání zapamatoval. Později vzal ho strýc Krištof k sobě do Sieny a po-

sílal ho do školy. Bernardin vynikal pilností a mravností. Spolužáci se neodvažovali před ním mluviti něco neslušného. Spatřivše Bernardina přicházeti, ustali v takovém hovoru říkouce: „Ticho, Bernardin jde!“ Kdysi se odvážil jistý muž mluviti nemravné řeči před Bernardinem; mládenec uražen udeřil ho v ústa, aby umlkl. Jiný nestoudný člověk sváděl kdysi Bernardina ke hříchu necudnosti; tu Bernardin svolal své druhy a společně odehnali chlípníka bláten a kamením.

R. 1400 řádil v Italii mor. Také v Sieně morová rána zachvátila mnoho lidí. Nemocnice byla přeplněna. Nikdo se neodvážil do ní vkročiti. Jediný Bernardin neklesal na mysli. Sám se ujal správy nemocnice a pod jeho vedením dvanáct mladíků sloužilo ubožákům. Později se však Bernardin sám roznemohl zimnicí. Uzdraviv se umínil si, že vstoupí do řádu sv. Františka. Rozdal všecko jmění po rodičích zděděné a pak vstoupil do františkánského kláštera několik mil od Sieny. Vyvolil si jej, že tam byla přísná kázeň.

Bernardin se chtěl věnovat úřadu kazatelskému. Ale jeho řeholní bratří namítali, že klášter je chudobný a nemá tedy potřebných knih, a dále, že Bernardin sám nemá potřebných vlastností a schopností, neboť má hlas slabý a chraptivý. Bernardin vyvrátil jejich námitky: knih užíval jen vypůjčených a hlas mu cvičením zesílil a zmohutněl. Stal se proslulým kazatelem.

Kdysi se tázali Bernardinova spolubratra: „Jak to, že ty tolik nevykonáš kázáním jako Bernardin, ačkoliv jsi učenější a výmluvnější než on.“ Na to odpověděl onen kazatel: „Já jsem takřka jako uhlí bez ohně; když se mi jiné mrtvé kousky uhlí

přibližují, nerozohní se. Bernardin však je jako kus uhlí, rozžhavený duchem Božím; a proto, když se mu jiní přiblíží, rozžhaví se a hoří, i když před tím byli mrtví."

Že nehledal sebe, nýbrž jen Boha, vysvítá z této události: Jednou, když na rozkaz představených s jedním klášterním bratrem chodil po Sieně sbíraje almužnu pro chudičký klášter, házeli nezbední výrostci po něm blátem a kamením. Bernardin mlčel, a když se společník jeho na nezbedníky rozhorlil, řekl mu klidně: „Přej jim přece této radosti a nezlob se, vždyť oni nám dávají vítanou příležitost, abychom se cvičili v trpělivosti a takto šli cestou vedoucí do nebe!"

Bernardin měl na kazatelně ozdobnou okrouhlou desku, na níž se lesklo jméno „Ježíš" ve svatozáři. Úmysl jeho byl, aby šířil úctu k nejsvětějšímu jménu Ježíšovu. Byl též šiřitelem úcty k sv. Josefu, o němž napsal překrásné chvalořeči.

Ti, kdož byli v kázáních Bernardinových pokáráni, usilovali o to, aby byl učiněn neškodným. Když nemohli mravní jeho bezúhonnosti nic vyčítati, žalovali naň u papeže, že zavádí rozličné novoty, na příklad desku se jménem Ježíš; to prý je druh pověrčivé modloslužby. Papež Martin V. pohnal Bernardina k sobě na soud. Bernardin se dostavil, složil vyznání víry a dokázal, že je prost veškeré pověrčivosti. Papež prozkoumal psaná jeho kázání a prohlásil Bernardina nevinným.

K žákům Bernardinovým náleží i sv. Jan Kapistrán. — Když se Bernardin ubíral do Neapolska, byl blízko města Akvily zachvácen zimnicí, stěží se dovlekl do města, dal se položiti na podlahu popelem posypanou a zesnul v Pánu dne 20. května 1444, maje věku 64 let.

21. KVĚTNA.

„Kristus jest můj život, umříti zisk!"

Julie pocházela z bohatých křesťanských rodičů v Africe. Byla za vpádu nepřátel polapena a prodána do otroctví. Za-

vlečena byla až do Syrie, kde přišla do domu velkoobchodníka Eusebia. Od dětství byla zvyklá žíti po způsobu zámožných lidí, ale tam musila konati práce nejnižší. Zprvu jí bylo krušno a bolestno žíti v opuštěnosti, ale víra křesťanská jí poskytovala útěchy a síly. Čítávala nábožné spisy, které si potajmu přinesla z vlasti, nosila na hrdle obrázek Ukřižovaného a ráda rozjímala o utrpení Páně.

Po několika letech se Eusebius vydal na obchodní cestu. Kromě jiných služebníků i Julie ho provázela. Loď přistala u ostrova Korsiky, kde pohanské obyvatelstvo právě konalo hlučnou slavnost ke cti svých bohů. Eusebius se zúčastnil této slavnosti. Julie zůstala na lodi; byvši od domorodců tázána, proč se nezúčastnila slavnosti, odpověděla: „Jsem křesťankou."

Jakmile se o tom dověděl vladař ostrova Felix, tázal se Eusebia, proč trpí, aby jeho otrokyně pohrdala bohy. Eusebius odpověděl: „Vím, že má otrokyně je křesťanka. Všechny mé pokusy odvrátiti ji od víry křesťanské byly marné. Protože však je poslušná, vzdělaná a svědomitá, nekladu jí překážek, aby žila podle své víry." Felix požádal Eusebia, aby mu prodal anebo vyměnil tuto otrokyni, avšak ten se zdráhal.

Proto užil Felix lsti; dal Eusebia opíti vínem a mezitím dal předvolati Julii. Domlouval jí, aby se zřekla víry Kristovy. Sliboval, že jí vrátí svobodu a že ji provdá podle jejího šlechtického původu. Julie však odpověděla: „Zradou své víry nechci si koupiti ani svobodu, ani světského ženicha. Jsem šťastna, že slouží Kristu." Tu Felix rozzuřen udeřil ji pěstí

do tváře, že se jí vyřinula krev z úst. Julie na to řekla: „Je to čest pro mne, že jsem políčkována jako Kristus, můj Pán.“ — „Odřekneš se tedy Krista nebo ne?“ tázal se Felix. — „Nikdy se neodřeknu Krista, i kdybych proto měla býti na kříž přibita jako božský můj Vykupitel.“ — Felix na to: „Stane se ti podle přání.“ I dal Julii přibíti na kříž. Bylo to kolem r. 540. Svátek 22. května.

22. KVĚTNA.

Oheň nehasme ohněm!

Rita (zkrácené Margarita, t. j. perla) narodila se v Rocca Porena v Umbrii. Měla jediné přání: v klášteře se úplně obětovati Bohu. Ale rodiče ji nutili k sňatku s mladým mužem Pavlem Ferdinandem. Manžel byl člověk surový a brzy po svatbě již začal Ritu trýzniti výčitkami a hrozbami, ano i bitím.

Avšak právě v této zkoušce se osvědčila pravá zbožnost služebnice Boží. Na nadávky mužovy odpovídala tichostí a laskavostí. Čím nespravedlivěji manžel s ní zacházel, tím laskavější byla k němu, tím více se snažila splniti každou jeho žádost.

Tak byl u manželů ustavičný zápas mezi hněvem a tichostí, mezi násilím a láskou trpící, mezi nepravostí a snášením. Z počátku tichost manželky rozzuřila muže ještě více. Rita však nepovolila; zůstala tichá jako anděl. Tak zvítězila v tomto zápase. Pavel začal přemýšleti a poznal, že nepravost byla vždy na jeho straně. Již se nehněval na svou manželku, nýbrž hněval se nad svým hněvem a svou slabostí, že nedovedl ovládnout svou prudkost. Často, když se v něm vzmáhala hněvivost, utekl z domu, aby se nedal strhnouti k nepravostem, a nevrátil se, až ho hněv pominul a on zase měl sám sebe v moci. Ano, jednoho dne se stalo něco neslýchaného: muž, kdysi tak tvrdý a náruživý, byl tak dojat tichostí své manželky, že se vrhl před ní na kolena a prosil ji, aby mu všecko odpustila, čím jí

dosud ublížil; slíbil jí zároveň, že se bude snažit, aby již nikdy jí neukřivdil. Svému slibu také dostál.

To bylo vítězství tichosti a trpělivosti nad hněvem. Tak se splnilo slovo moudrého Sirachovce: „Jen na čas trpí trpělivý, potom však se mu odplatí radostí.“ (Sir. 1, 29.) Od té doby žili manželé ve svornosti, až v osmnáctém roce manželství Pavel byl zavražděn. Synové pomýšleli na krevní pomstu. Matka se za ně modlila, aby je Bůh raději povolal na věčnost, než aby se výkonem pomsty prohřešili; oba pak brzy zemřeli. Rita vstoupila do augustiánského kláštera v Kascii. Trpěla hroznými vředy a pro zápach musila bydleti odděleně od druhých. Svatě žila a svatě skonala r. 1407. Její tělo se podivuhodně proměnilo, rány se zacelily a pokojík byl pln libé vůně. Svátek její je 22. května.

„Oheň nemůže býti uhašen ohněm,“ praví sv. Jan Zlatoústý, „taktéž hněv nemůže býti přemožen hněvem. Avšak co je voda pro oheň, to jest tichost a přívětivost pro hněv.“ (Hom. 58 in Gen.) Ježíši, tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle srdce svého!

23. KVĚTNA.

„Jest toliko jedna pravá Církev.“

Ondřej Bobola narodil se r. 1592 z rodu českých rytířů Bobolů. Tento rod se za panování Václava II., krále českého a polského, usadil ve vojvodství Sandoměřském v Malé Polsce. Zbožný devatenáctiletý jinoch vstoupil ve Vilně do Tovaryš-

stva Ježíšova a vynikal horlivostí a svatostí. Po vysvěcení na kněze stal se kazatelem a zpovědníkem při chrámě svatého Kazimíra ve Vilně. Jeho horlivost měla veliké úspěchy. Mnoho rozkolníků se jeho vlivem vrátilo do Církve katolické. Nedbal obtíží, jež mu bylo překonávati v krajinách válkami zpustošených. Často byl nucen nocovati pod širým nebem a spokojiti se s kouskem okoralého chleba.

Rozkolníci nenáviděli Ondřeje, přezdívali mu dušechvatů, štvali proti němu mládež, která kdekoliv ho shlédla, posmívala se mu a blátem po něm házela. Největší jeho odpůrci byli rozkolničtí popové, kteří nemohouce mu čeliti vědomostmi, štvali proti němu lid.

Tehdejší doba za krále Jana Kazimíra byla plna zmatků a bouří. Kozáci spojili se s Tatary a porazili polské vojsko. Ruský car Alexej Michajlovič vtrhl s vojskem až k Vilnu, švédský král Karel Gustav vnikl až ke Krakovu. R. 1656 bylo uzavřeno příměří mezi Poláky a Rusy, poté následovalo příměří mezi Poláky a Švédy. Kozáci táhli litevským Polesím do svého tábora za Dněpr. Cestou plenili vesnice a sužovali katolíky. Když slyšeli od rozkolníků o horlivém knězi Ondřejovi, začali po něm pátrati.

Ondřej dlel právě ve vsi Poradylně u města Pinsku a sloužil mši svatou. Po mši sv. bylo mu oznámeno, že ho kozáci hledají. Katolíci mu opatřili vůz, na němž s jedním řeholním bratrem ujel. U dvorce Mohylny spatřil vozka blížící se kozáky. Seskočil s vozu a utekl do lesa. Ondřej poznal, že mu hrozí nebezpečenství smrti. Proto sestoupil s vozu, poklekl a modlil se: „Staň se, ó Pane, vůle tvá!“ V té chvíli přihnali se kozáci a sra-

zili ho k zemi. Ondřej nedbaje své vlastní tísně, prosil, aby jeho průvodce byl propuštěn na svobodu, což se také stalo.

Sveřepí kozáci nakládali s Ondřejem nevýslovně krutě. Vlekli ho k blízkému stromu, přivázali a zbičovali do krve. Pak ho přivázali provazem za krk ke dvěma koním a hnali ho tak do Janova. Tam byl předveden kozáckému setníku. Ten se ho tázal: „Jsi ty onen pes, jenž svádí lid? Odřekni se papežství, sice . . .!" Ondřej odpověděl: „Jsem kněz Tovaryšstva Ježíšova. Vyznávám, *že jest toliko jedna pravá, a to katolická Církev,* a jsem hotov pro tuto Církev a víru svou rád trpěti a umříti za příkladem apoštolů a mučedníků." Když setník mu pohrozil smrtí, neodpadne-li k rozkolu, Ondřej ho napomenul, aby raději on se navrátil do Církve katolické. Setník se rozzuřil, sekl Ondřeje mečem tak, že klesl. Když pak obrátil oči své k nebi, vypíchl mu jeden kozák dýkou oko.

Potom položili Ondřeje na stůl a pálili ho smolnicemi na prsou. Nožem odřezali mu kůži na pleši, na dlaních a prstech, řkouce, aby vlastní krví došel lepšího pomazání. Vráželi mu třísky za nehty, vytrhli mu jazyk. Uřezali mu nos a uši. Zohavili ho hrozným způsobem. Konečně ho odvlekli na smetiště a odešli. Když několik neohrožených katolíků přichvátalo umírajícímu na pomoc, setník přiskočil a šavlí rozťal trpiteli hlavu 16. května 1657.

24. KVĚTNA.

„Láska přemáhá všecko."

(1. Kor. 13.)

František Maria Libermann narodil se 12. dubna 1804 v Savernu v jižním Alsasku jako syn rabínův. Jakub, tak znělo jeho původní jméno, měl se státi také rabínem. Starší bratr Jakubův dal se i s manželkou pokřtíti, jiní dva bratři je následovali. Jakub pozbyl víry ve zjevení Boží a stal se racionalistou. Čtením evangelia přiveden byl však opět k víře, dal se r. 1826

pokřtíti a stal se upřímným katolíkem, jako by byl vyrostl v ovzduší katolickém. Chtěl se státi knězem; byl přijat do semináře sv. Sulpice v Paříži. Pokorný, umrtvený, horlivý konvertita získal si lásku všech.

Jak se těšil nově pokřtěný František Maria, že bude jako kněz sloužiti Bohu u oltáře a pracovati pro jeho čest. Ale jednoho dne, když se zpovídal, počal se třásti na celém těle, tvář se mu křečovitě stáhla, oči zhasínaly, rty se pokryly pěnou, ruce v křečích se svíjely a on bez smyslů padl k zemi: stal se obětí padoucnice. — Církev zabraňuje těm, kteří jsou stiženi touto nemocí, přístup ke stavu kněžskému. Lékaři prohlásili, že stihne-li tato nemoc člověka po věku 25 let, je nevyléčitelná. A Libermannovi bylo již 26 let.

Představený tedy oznámil nemocnému, že musí opustiti seminář. Sluha Boží přijal zprávu tu s oddaností. Řekl: „Račte mi laskavě, pane řediteli, udati den, kdy mám opustiti tento dům.“ „A kam se míníte odebrati?“ „Nevím sám; jisto však, že o světě nechci již slyšeti; Pán, jak pevně doufám, postará se o mou budoucnost.“ Představený byl až k slzám dojat a nabídl mu, aby zůstal v semináři. František zůstal a konal tam práce služebné.

Lidé stižení padoucnicí bývají obyčejně nestálí a často nesnesitelní; po záchvatu nemoci bývají smutní, zahanbení a velmi vznětliví. Přichází na ně trudnomyslnost a náklonnost k sebevraždě.

Jednou šel Libermann po pařížském mostě s mladým seminaristou, zmítaným pochybnostmi o svém povolání. Libermann snažil se ho potěšiti a vzbuditi v něm důvěru v Boha. Jinoch však

namítal: „Tak může raditi jen ten, kdo sám je šťasten a spokojen; z vaší řeči a z vaší tváře lze viděti, že můj zármutek a mé obtíže vás nedojímají; jinak byste se tak neusmíval." „Ach, můj drahý," odvětil František, „nepřál bych vám kráčeti křížovou cestou, kterou já jsem kráčel. Nedej Bůh, aby vám život byl takovou obtíží, jako mně. Ani jednou nekráčím po tomto mostě bez pokušení skočiti s něho do vody a učiniti konec trapnému životu; než pohled na Ježíše mne vzpřimuje a dodává mi trpělivosti."

Po 10 let snášel s odevzdaností a s důvěrou v Boha svou nemoc. Nebyl propuštěn, ba kongregace Eudistů svěřila mu r. 1837 správu noviciátu v městě Rennes. Tehdy byl upozorněn na trudný úděl černochů a umínil si založiti misijní společnost na obrácení černochů. V Římě, kam se odebral, nedošel plán jeho schválení, ale mezitím se z padoucnice uzdravil a byl r. 1841 vysvěcen na kněze. Téhož roku založil v Neuville u Amiensu družinu „Svatého srdce Mariina". Tu spojil s kongregací „Ducha Svatého", která byvši r. 1705 zřízena, byla francouzskou revolucí zeslabena. František Libermann stal se prvním superiorem spojených těchto kongregací. Nemoc ho brzy sklátila do hrobu. Jak o něm soudili jeho vrstevníci, poznati lze z těchto slov: Slavný kazatel Ravignan T. J. pravil k svému příteli: „Jdu navštívit Libermanna. Umírá. Pojďte se mnou! Budeme svědky, jak umírají světci!" Libermann umřel v tu chvíli, kdy bylo slyšet z blízkého kostela zpěv: „Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles" — „vyvýšil pokorné!" Den jeho smrti je 2. únor 1852. František Libermann je první židovský konvertita, jehož blahořečením se Církev zabývá. Památka 2. února.

Když sluha Boží umíral, tázal se ho P. Lannurieu, co by doporučil misionářům, aby se stali dobrými řeholníky. Umírající se chvíli zamyslil a potom s velkým úsilím pravil: „Jen horliví buďte ... a nade vše láska ... láska ... láska nade všecko ... láska v Kristu Ježíši ... láska pro Ježíše ... láska jménem Ježíše Krista ... horlivost ... láska ..., spojení v Ježíši Kristu."

Láska všecko snáší. Povzbuďme se příkladem tohoto sluhy Božího, abychom láskou přemáhali všecky překážky na cestě k dokonalosti!

25. KVĚTNA. ŘEHOŘ VII., PAPEŽ A VYZNAVAČ. URBAN I., PAPEŽ A MUČEDNÍK.

„Nejpřísnější obránce a nejvytrvalejší obhájce svobody Církve."

Nápis na hrobě Řehoře VII.

Sv. Řehoř VII., papež (1073—1085), byl syn chudého tesaře Boniza v Toskánsku a slul zprvu Hildebrand. Dospěv v jinocha, odebral se do proslulého kláštera Clugnyského, kde žil v přísné kázni. Tam ho poznal Bruno, biskup toulský, a když Bruno zvolen byl papežem pod jménem Lev IX., pohnul Hildebranda, aby ho provázel do Říma. V Římě byl Hildebrand zvolen kardinálem a správcem církve římské a osvědčil se ihned jako statečný obránce práv apoštolské Stolice. R. 1073 byl Hildebrand zvolen papežem a přijal jméno Řehoř VII.

Řehoř si umínil, že vymaní apoštolskou Stolici a veškeré duchovenstvo ze stavu nedůstojné poroby a jařma světské moci, že potlačí hříšné svatokupectví a že napraví kázeň duchovenstva. Proto vydal tyto nálezy: „Kdo dosáhl svěcení nebo duchovního úřadu svatokupectvím, nesmí dále v Církvi sloužiti. Kdo si za peníze opatřil církevní obročí, ztrácí je. — Nikdo ženatý nebudiž svěcen na kněžství a žádný kněz nesmí se opovážiti vstoupiti do stavu manželského. Každý věřící, jenž by se zúčastnil církevních úkonů takového kněze, jenž nešetří zmíněných nálezů, je vyloučen z Církve." Další ustanovení papežovo znělo: „Kdo by budoucně biskupství nebo opatství z rukou některého nekněze přijal, nebudiž za biskupa nebo opata pokládán a zakazujeme mu vstup do kostela. Kdo by se z císařů, vévod, hrabat nebo kterýchkoliv světských osob investituru na biskupství nebo ně-

jakou církevní hodnost uděliti opovážil, budiž týmž trestem postižen!“

Zákony ty se potkaly s tuhým odporem. Řehoř VII. však nepovolil. Nerozpakoval se sesazovati neposlušné biskupy.

Tehdy vládl v Německu císař Jindřich IV.; ten se nechtěl vzdáti investitury, nýbrž rozdával biskupství nejnehodnějším mužům, papeži navzdor. Když r. 1075 porazil odbojné Sasy, vedl si ještě násilněji. Legáti papežští vyzvali Jindřicha, aby se dostavil v postě na sněm do Říma a aby tam odpovídal ze svatokupectví a z cizoložství. Jindřich svolal r. 1070 biskupy a opaty jemu věrně oddané do Vormsu. Shromáždění vinili tam papeže z rozličných vymyšlených zločinů, a sněm prohlásil papeže za sesazena. Zároveň poslal Jindřich IV. papeži list s nadpisem: „Jindřich, ne z osobivosti, ale z Boží milosti král — Hildebrandovi, ne papeži, ale lichému mnichu!“ Konec pak listu zněl: „Ty tedy sestup s apoštolské Stolice, kterou jsi sobě osobil. Já, Jindřich, a biskupové pravíme tobě: Sestup, sestup!“

Zatím zakoušel papež Řehoř protivenství od svých odpůrců i v Římě. Nejurputnější z nich, Cencius, vrazil s tlupou odpůrců do chrámu, kde Řehoř sloužil mši svatou, jal ho a zavřel ho do věže. Lid osvobodil papeže a byl by Cencia ukamenoval, kdyby se papež zaň nebyl přimlouval.

Když došla zpráva o sněmu vormském do Říma, papež vyloučil Jindřicha z Církve. Tím byl Jindřich podle zákona zbaven moci vykonávati úřad královský. Říšská knížata chystala se k volbě nového krále. Prohlásili, že nesmíří-li se s papežem do roka, pozbude vlády, a žádali papeže, aby zavítal na sněm do Augsburku. Jindřich si umínil papeže usmířiti. Vydal se na cestu k papeži. Papež se ubíral právě do Augsburgu a uslyšev, že Jindřich přichází, nedůvěřoval mu, nýbrž uchýlil se na hrad Kanossu (v Modensku). A tu objevil se Jindřich před hradem; stál v kajícném rouchu od rána do večera prose, aby byl zproštěn klatby. Takto podrobiv se veřejnému pokání, pohnul papeže ke smíru. Papež rozhřešil ho od klatby 28. ledna 1077.

Pokání Jindřichovo však nebylo upřímné. Zamezil papeži cestu do Německa a neplnil slibů daných. Se sněmu augsburgského sešlo a knížata německá prohlásila Jindřicha za zbavena trůnu; zvolili králem Rudolfa Švábského. Řehoř konečně uznal Rudolfa také a dal Jindřicha znovu do klatby. Jindřich pak v odvetu s biskupy, sobě povolnými, prohlásil Řehoře VII. za sesazena, zvolil vzdoropapeže Klementa III. a táhl s ním do Italie. Zmocnil se celého Říma, až na Andělský hrad, v němž zůstal Řehoř VII. Vzdoropapež Klement III. byl uveden na stolec papežský a vstavil Jindřichovi na hlavu císařskou korunu. Řehoř VII. nepozbyl mysli ani v největší tísni. Když bylo nejhůř, přikvapil vévoda normanský Robert Guiskard na pomoc; papeže osvobodil, ale přitom Řím zpustošil. A pro toto zpustošení Říma byli Římané na Řehoře roztrpčeni; Řehoř se proto uchýlil na Monte Cassino a odtud do Salerna. Tam zemřel 25. května 1085. Poslední slova jeho byla: „Miloval jsem spravedlnost a nenáviděl jsem nepravost, proto umírám ve vyhnanství.“

26. KVĚTNA. FILIP NERI, VYZNAVAČ. ELEUTHERIUS, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Filip Neri narodil se ve Florencii r. 1515. Už v dětství projevoval neobyčejnou dobrotu srdce. Dokončiv humanitní studia, poslán byl k strýci, bohatému obchodníku, který ho ustanovil dědicem svého jmění. Ale Filip odešel do Říma, kde se stal domácím učitelem a zároveň studoval filosofii a bohosloví. Viděl

však, že věda svádí k pýše, proto nechal studia, věnoval se službě nemocných a mládeže. R. 1548 založil bratrstvo nejsvětější Trojice, jehož úkolem byla charitativní péče o poutníky. Na rozkaz zpovědníka se dal r. 1551 posvětit na kněze, čemuž se předtím pokorně vzpíral.

Hlavně horlil pro časté přijímání sv. svátostí. Proto sedával denně dlouho do noci ve zpovědnici. Aby obracené hříšníky v kajícnosti udržel a v dobrém utvrdil, zval je každý den do své skrovné jizby v hospici sv. Jeronyma della Carità. Mladistvé své učně připravoval pro duchovní stav. Shromáždil kol sebe hojně mladých horlivců, mezi nimiž zvlášť vynikl pozdější kardinál Baronius, jenž na radu svého učitele napsal své slavné *Letopisy církevní*. Duchovními schůzkami bezděčně položen byl základ ke kongregaci oratoriánů. Družina oratoriánů spravovala se z počátku soukromými pravidly sv. Filipa. Žák světcův Baronius zorganisoval ji v kongregaci podle norem sv. zakladatele se schválením papeže Pavla V. Kongregace zbudována byla výhradně na křesťanské lásce a získala si v Církvi slavné jméno. Světec za dne kázal a zpovídal po rozličných chrámech, navštěvoval nemocnice a příbytky chudiny. Večer vracel se do svého oratoria přistaveného vedle kostela Panny Marie ve Vallicelle. Oratorium (prostranný dům s modlitebnou) stalo se časem tepnou a ohniskem náboženského života v Římě a později i v jiných městech Italie, Francie a Anglie, kde zakládány řeholní domy oratoriánů.

Sv. Filip říkával, že lidi veselé lze snadněji přivésti na dobrou cestu než lidi trudnomyslné. Proto viděl-li někoho z mladých svých

přátel věsiti hlavu, pleskl ho mírně a přívětivě po tváři a řekl: Proč jsi smuten? Co se ti stalo? Pojď a pověz to svému otci!" Napomínal je: „Buďte veselí, synáčkové! Nechci trudu, nechci zádumčivosti!"

Pro jeho veselou povahu hoši se za ním hrnuli a on si s nimi hrál jako jeden z nich. Kdysi děti ztropily takový hluk, že domácí nadávali. Filip řekl dětem: „Děti, nebojte se, hrejte si vesele dále! Jenom nehřešte!" Jindy řekl lidem, kteří si stěžovali: „Ať si štípají dříví na mých zádech, jen když nehřeší!"

Jeho veselost nebyla překážkou svatosti. Zbožný obchodník ze Sieny přišel jednou do Říma a byl pohoštěn v kláštere sv. Filipa. Viděl, jak se světec vesele baví a směje. Nad tím se cizinec horšil a začal pochybovati, zdali Filip je opravdu tak svatý, jak se o něm vypravuje. Jeho smích naznačoval spíše hříšnou lehkovážnost než svatost. Druhého dne šel k Filipovi k sv. zpovědi. Ani slovíčka neřekl o svém křivém podezřívání. Avšak světec mu řekl: „Hleď, abys nezamlčel hřích! Proč se nezpovídáš, že ses včera večer horšil nade mnou?"

S hříšníky dovedl sv. Filip promluviti vážně. Tak jednomu uložil, by se po jistý čas modlil „Zdrávas, Královno" a aby po této modlitbě políbil zemi a řekl: „Zítra snad již budu mrtev."

Jistá řeholní sestra byla hrozně trápena duševními úzkostmi. Neměla důvěry v Boha, neměla radosti ze života. Nenalezla pokoje, ani v modlitbě, ani ve zpovědi, ani při sv. přijímání. Všude ji pronásledovaly její domnělé hříchy. Měla se za zavrženou. Jednoho dne přišel sv. Filip do kláštera. Zavolal ubohou sestru. „Co to děláš, Scholastiko," oslovil ji vesele, „co to děláš? Nač ty vrtochy? Ty jistě přijdeš do nebe!"

„Naopak," odvětila smutně sestra, „jistě přijdu do pekla."

„A já ti pravím, že jistě přijdeš do nebe. Mám ti to dokázati? Pověz mi: Za koho Kristus zemřel na kříži? Za spravedlivé či za hříšníky?" „Za hříšníky." — „A co ty jsi, spravedlivá či hříšnice?" — „Ubohá hříšnice." — „Tak vidíš. Za tebe Kristus na

kříži zemřel. A jelikož jsi hříchy své umyla v Krvi Kristově a nenávidíš je ze srdce, máš nebe jisté!" Od této hodiny byla sestra osvobozena od svých vrtochů a úzkostí.

Pro své ctnosti byl Filip velice vážen a ctěn. Pokornému světci bylo to nemilé, a proto hleděl svým chováním vzbuditi dojem, jako by byl blázen. Jednou se setkal se sv. Felixem Kantaliciem na ulici. Protože si jeden vážil druhého jako světce, jeden klekal před druhým a jeden druhému líbal ruce. Felix, jenž přicházel právě ze sbírky pro chudičký klášter, se tázal Filipa: „Nemáš žízeň? Pojď a napij se!" a podal mu dřevěnou láhev s vínem, kterou dostal darem. Filip bez okolků vzal láhev a pil přímo z ní, ač se mu lidé posmívali. —

Když umíral a přinesli mu Tělo Páně, zvolal: „Ejhle, láska má, Pane, nejsem hoden, a také nikdy jsem nebyl hoden, a nikdy jsem nevykonal nic dobrého, ale přijď, ó Pane, přece přijď!"

Zemřel 26. května 1595 na svátek Božího Těla ve věku 80 let.

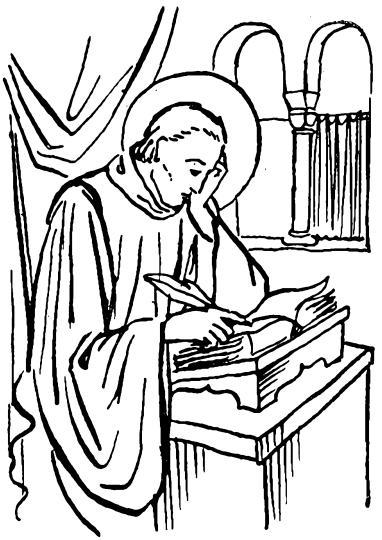
27. KVĚTNA. BEDA CTIHODNÝ, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ. JAN I., PAPEŽ, MUČEDNÍK.

Pozdě přišlo křesťanství na anglosaské ostrovy. Teprve r. 596 poslal papež Řehoř Veliký svatého Augustina a 39 misionářů do Anglie. Ale jak rychle tam vzrostlo símě víry křesťanské, když sotva sto let po Augustinově smrti vyrostl takový světec a učenec, jako je sv. Beda Ctihodný! Narodil se r. 674 poblíž Wearmouthu. V sedmi letech byl svěřen péči opata benediktinského kláštera wearmouthského Biscopa, jednoho z předních světců té doby a velikého organisátora Církve v Anglii. Již v mládí se řídil Beda podle řehole benediktinské, ve dne studoval a v noci vstával k modlitbě hodinek, aniž ho kdo musil budíti. Hořel touhou po vědění. Se svým učitelem a vychovatelem se přestěhoval r. 682 do nově založeného kláštera svatého Pavla v Jarrowě. Představení poznali brzy jeho mimořádné nadání a připustili ho již v devatenácti letech k svěcení na podjáhna. Když po jede-

nácti letech byl svěcen na kněze, byl již v celé Anglii znám jako vynikající vědec a svatý řeholník.

Všecek jeho život v ústraní klášterním byl vyplněn věrným plněním řeholních povinností, modlitbou a studiem, vyučováním a činností spisovatelskou. „Buď učiti se, nebo jiné učiti nebo psáti," bylo jeho pravidlem, jemuž zůstal věren 45 let řeholního života. Bohatá klášterní knihovna skýtala čilému duchu pracovitého řeholníka hojnost materiálu ke studiu a ke spisovatelské činnosti. V zátiší klášterním vyspěl v předního učence své doby. Vědomosti jeho, kterými se brzy po celé Církvi proslavil, byly velmi rozsáhlé. V době, kdy Evropa pohroužena byla v barbarství, oplýval vynikajícím vzděláním klasickým i biblistickým (ovládal latinu, řečtinu a hebrejštinu). Byl obeznámen s klasiky pohanskými (Vergilem, Ovidiem, Lucanem, Pliniem, Lukretiem, Terentiem), dále se svatými Otci a zejména s Písmem svatým. Vulgatu opravil podle řeckého textu a přeložil ji do anglosaštiny. Spisy jeho vztahují se na celý soubor tehdejšího vědění. V době, kdy všechny tradice klasické a literární byly ohroženy zánikem, stal se Beda zprostředkovatelem starší kultury. Na škole yorkské, jejímž byl zakladatelem, zažehl pochodeň vědy, téměř uhaslou. (Žák této školy Alkuin přinesl na pevninu evropskou světlo, čerpané ve škole Bedově.) Nejdůležitějším dílem Bedovým jsou „Církevní dějiny národa anglického" v 5 knihách, které mu právem získaly název otce anglického dějepisectví a které jej řadí mezi nejpřednější středověké dějepisce a analisty. Ze spisů bohoslovných vyniká 50 homilií (podle svatých Otců), jež předčítány byly veřejně v chrámech už za života světcova a zjednaly mu přídomek „Ctihodný".

Po požehnané učitelské činnosti donutila ho slabost žaludku a záducha, že musel zanechat školy. Ale nedopřál si odpočinku. Shromáždil své žáky kolem lůžka a přednášel jim. Teprve když odešli, zhroutil se. Když v noci nemohl spáti, zpíval žalmy a hlasitě se modlil. Sotva však se rozednilo, již sáhl po evangeliu svatého Jana, jehož překlad dokončil v poslední den svého

života. Den před Nanebevstoupením Páně cítil, že se blíží konec. Ještě jednou shromáždil své bratry kolem sebe, rozdal jim drobné památky a prosil o modlitbu. Jeho písař mu připomenul, že mu ještě chybí poslední věta v překladu. Světec doplnil, co chybělo, a řekl: „Dokonáno jest." Chtěl umříti tváří v tvář nejsvětější Svátosti, ale už nemohl pozdvihnout hlavu, proto prosil bratry, aby ho podepřeli, a tak zpívaje chvalozpěv zesnul 26. května r. 735. Lev XIII. prohlásil jej za učitele církevního roku 1899 a rozšířil jeho svátek na celou Církev.

28. KVĚTNA. AUGUSTIN, BISKUP A VYZNAVAČ.

Jako opat benediktinského kláštera svatého Ondřeje v Římě poslán byl papežem Řehořem Velikým r. 596 v čele 39 misionářů k Anglosasům. Kentský král Ethelbert, jenž předtím pojal franskou křesťanskou princeznu Bertu za manželku a zaručil jí svobodné vyznávání křesťanského náboženství, dovolil misionářské výpravě přístup do hlavního města Doroverna (Kanterbury), jakož i svobodné hlásání víry křesťanské. Příkladným životem a apoštolskou láskou získali si misionáři vbrzku přízeň lidu a obrátili veliký počet Anglosasů. Král sám přijal křest o letnicích 2. června 597. Podle pokynu papežova odebral se potom opat Augustin do Gallie a v Arelatě dal se posvětiti od tamějšího arcibiskupa a papežského legáta Virgilia za biskupa. Vrátiv se do Anglie pokřtil o vánocích téhož roku více než 10.000 Anglosasů. Rozradostněný papež vyslal do Anglie nový sbor mi-

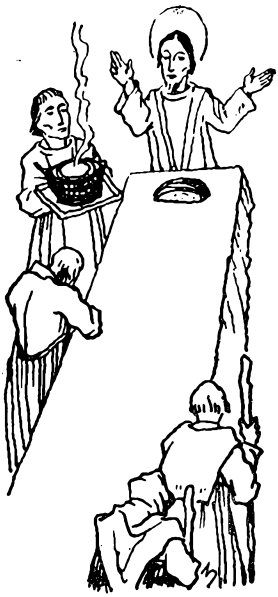
sionářů a biskupu Augustinovi poslal arcibiskupské pallium, podřídiv jeho pravomoci všechna biskupství, která v Anglii budou zřízena. Arcibiskup učinil Kanterbury svým metropolitním sídlem a darovaný palác proměnil v klášter. Vedle něho postavil basiliku, která pod jménem „Chrám Kristův“ (Christ Church) stala se metropolí Anglie. Mimo město při hradbách založil klášter a druhý chrám ke cti svatého Petra a Pavla, jenž později byl rozšířen a přezván chrámem svatého Augustina a byl střediskem náboženského života a pohřebištěm králů a primasů. S pomocí horlivých spoludělníků, rozšiřoval svatý arcibiskup křesťanství stále utěšeněji a zřizoval v zemi nová biskupská sídla.

Usilovně se snažil o smír mezi původním obyvatelstvem britským (zatlačeným do západních ponurých krajů ostrova) a Anglosasy. Pověřen byv dozorem i nad britskými biskupy, usiloval je pohnouti, aby upustili od zvláštních zvyklostí britských, zejména stran doby slavení velikonoc a křestních obřadů. Získav si horlivou činností veliké zásluhy o rozšíření a upevnění křesťanské víry, zemřel 26. května r. 604 nebo r. 605.

„Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně.“

Jermán narodil se v Autunu ve Francii. Zanedlouho mu zemřeli rodiče a zanechali mu značné dědictví. Ale lakomá teta jeho, chtějíc urvati toto jmění pro syna svého Stratida, umínila si, že Jermána otráví. Naplnila dvě číše vínem. Do jedné z těchto číší, kterou měl vypíti Jermán, namíchala jedu, Bůh však zmařil

její ohavný úmysl. Otrávený nápoj dostal se omylem Stratidovi, jenž jej vypil a zemřel, kdežto Jermán z nebezpečenství smrti šťastně vyvázl. Uprchl do Lazu ke svému strýci, knězi Skopiliovi, jenž se ho ujal a staral se o jeho výchovu. Byl vysvěcen na kněze a stal se později opatem.

Poznav nebezpečí mamonu, hleděl si jím získati statky věčné. Byl k chudým tak štědrý, že někdy rozdal jim poslední zásoby. Přitom měl pevnou naději, že Bůh mu nahradí hojně, co rozdal. A vskutku, jeho naděje nebyla zklamána. Jednou rozdal dobrotivý opat chudým poslední kousek chleba, takže mniši proti němu reptali. On však se zavřel do své světničky, plakal a modlil se k Bohu o pomoc. A zakrátko poslala mu jistá dobroditelka do kláštera dva soumary s těžkým nákladem chleba. Druhého dne přivezl jiný dobrodinec do kláštera vůz naplněný potravinami. Od té doby nereptali mniši již nikdy proti opatovi, kdykoliv chudým pomáhal, a v nedostatku důvěřovali v Boha, že jim v čas příhodný sešle pomoc.

R. 555 byl ustanoven Jermán pařížským biskupem. Žil dále jako prostý mnich, přísný na sebe; požíval jen prostých pokrmů, nosil v zimě v létě týž hrubý oděv, nedal si nikdy vytápěti jizbu. Zvláště rád se staral o zajatce a vězně; když se mu nedostávalo peněz na vykoupení zajatců, neustal prositi svých hostí, ba i svých sluhů, dokud nesehnal dostatečnou částku na vykoupení aspoň jednoho zajatce. Pak zazářila jeho tvář radostí.

Zemřel r. 576 ve věku 80 let.

Jak ohavnou nepravostí je nezřízená žádost po vezdejších statcích! Právem dí Písmo svaté, že „nad lakomce nic není

nešlechetnějšího". (Sir. 10, 9.) „Kdo chtějí bohatnouti, upadají v pokušení a v osidlo ďáblovo a v mnoho žádostí nerozumných a škodlivých, které vrhají lidi ve zkázu a záhubu." (1. Tim. 6, 9.) „Nic jsme zajisté nepřinesli na ten svět; patrno, že také nic nemůžeme odnésti. Majíce pak pokrm a oděv, spokojíme se s tím!" (1. Tim. 6, 7. 8.)

29. KVĚTNA. MARIE MAGDALENA DEI PAZZI, PANNA.

„Bůh zkouší každého, koho přijímá za dítko."

Maria Magdalena dei Pazzi narodila se r. 1566 ve Florencii. Již jako dítě ráda rozjímala o umučení Páně a přála si trpěti pro Krista Ukřižovaného, aby se mu připodobnila. Z lásky k Spasiteli opustila svět a vstoupila do přísného řádu karmelitek. Tam její láska k Ježíši tak vzrostla, že někdy volala: „Pojďme milovati Lásku věčnou, od níž jsme tak velice milovány! Ó můj Ježíši, dej mně hlas, jenž by byl slyšen po všech končinách země; všichni lidé mají milovati tebe! Ó, jakou bolest cítím, že láska tvá od lidí tak málo je splácena láskou!"

Byla však Bohem podrobena přetěžké zkoušce. Pojednou ztratila bývalou spokojenost a blaživý mír. Myšlenky na Boha přestaly ji těšiti a zdálo se jí, že jest opuštěna a Bohem zavržena. Upadla do zádumčivosti a zármutku a v srdci jejím vznikaly smyslné žádosti a prudká pokušení k rouhání a zoufalství. Ubohá dívka snažila se vzbuditi v sobě jiskru lásky k Bohu, ale srdce její zůstávalo chladné a vyprahlé. Řekla jednou: „Věru nevím, jsem-li při sobě či nikoli. Nevidím v sobě nic dobrého než trochu ochoty neurážeti Boží velebnost. Kde jsi, Bože můj? Kde jsi?"

Přitom i ostatní řeholnice začaly Magdalenou pohrdati. Pět let trvalo toto soužení. Magdalena snášela je trpělivě, rozmnožovala své modlitby, krotila tělo své ještě přísněji a rozjímala denně o umučení Páně. A hle, po pětiletém boji opět se jí vrátil

klid. Řekla: „Bouře přešla. Děkujte za to se mnou milosrdnému Bohu!“ Její duše byla vytříbena a v lásce Boží utvrzena. A z lásky Boží vytryskla její horlivost o spásu duší. Jednou vzala do ruky kříž a modlila se: „Ty, Pane, ráčil jsi na kříži zemříti a za hříšníky krev svou proliti. I já jsem ochotna vyceditи za ně svou krev, aby se obrátili. Trestej raději mne a uval na mne jakékoli bolesti!“ Jindy řekla: „Kdyby se mne Bůh otázal jako kdysi sv. Tomáše Akvinského, jakou odměnu bych míti chtěla, řekla bych: Spasení duší lidských!“

Před smrtí řekla: „Ubírám se z tohoto světa a nemohu ještě pochopiti, jak může člověk svoliti ve hřích a v urážku Boha.“ Byla tři hodiny v bezvědomí. Když přišla k sobě, řekla: „Buď Bohu chvála!“ a skonala svatou smrtí 25. května 1607 v 41. roku věku svého.

Vše pro spásu duší.

Albert Chanovský se narodil r. 1581 jako syn rytíře Chanovského z Dlouhé Vsi ve Sviraticích u Horažďovic. Po studiích v Praze vstoupil k jesuitům.

Tehdy byly Čechy zamořeny bludařstvím a vlažností. Albert učil na vysokých školách jesuitských a zároveň konal misie mezi lidem. Měl zvláštní misijní metodu: Vycházel každodenně z koleje a svolával zvonečkem a slovem děti, dával jim rozmanité dárky, učil je dělati kříž, říkati modlitby a (znal dobře českou duši) především zpívati písně, v nichž pravdy víry svaté byly obsaženy ve verších. Někteří bohatí a v důstojnostech postavení příbuzní jeho domlouvali mu, že toto jednání je nedůstojné, a za-

žalovali ho dokonce u konsistoře. Avšak úspěch mu dal za pravdu. Dětmi získal i rodiče, a tak i dospělí si pomalu navykali chodit do kostela.

Když přišel do některé obce ponejprv, zastavil se na návsi a začal zpívati svou oblíbenou staročeskou píseň: „Má duše, nespouštěj se nikdy Boha svého.“ Brzy se sběhly děti ze zvědavosti k němu, a on jim rozdával obrázky, naučil je oblíbeným svým písním, probíral s nimi katechismus, přidávaje k výkladu svému zajímavé příběhy z dějin. Ano pořádal s dětmi i náboženská divadla, hojně navštěvovaná.

Aby v nepřítomnosti jeho děti nezapomínaly na katechismus, zaučoval v osadách zbožné ženy a panny, aby s mládeží opakovaly, čemu se od něho naučily, a přitom aby se samy v bohabojnosti utvrzovaly a také kostelní roucha spravovaly a čistily.

Kudy chodil, snažil se získati duše pro Krista. Kdysi dohonil zástup klatovských řemeslníků chvátajících do Plzně na trh. Řekl jim: „Pojďme spolu! Pomodlíme se cestou růženec a uvidíte, že budete míti dobrý trh.“ Někteří ho poslechli; vracejíce se pak z trhu libovali si, že měli slušný výdělek.

Kdekoliv potkával cestou lidi, přidružoval se k nim, vyptával se na jejich poměry, těšil je a vyučoval je ve víře katolické.

Hospodářům a hospodyním radíval, aby také o všedních dnech někoho z domácnosti posílali na mši sv. Říkával: „Tím vám neubude na živnosti a Pán Bůh vám dá požehnání v náhradu.“

Sám si připravoval skrovný pokrm a často obědval pod širým nebem u studánky. Měl obyčej až večer pojísti chleba a zapíti vodou. A někdy, když ho volali k nemocnému, nechal i večeře.

Na svých cestách opravil a obnovil mnoho zanedbaných kostelů i kaplí a zaopatřil je bohoslužebnými nádobami, rouchy a knihami, ba sám vlastní rukou spravoval stará kostelní roucha, mívaje proto ve svém tlumoku různobarevné hedvábné ústřižky.

Znaje z vlastní zkušenosti, jak knihy a spisky bludařské otravovaly český lid, pátral bedlivě po nich, vyměňoval je za dobré knihy katolické.

Tak učiněn jest podle příkladu sv. Pavla, apoštola, všecko všem, aby všecky získal Kristu a pravé Církvi jeho. Apoštolskou horlivostí jeho byly tisíce bludařů obráceny na pravou víru, nesčíslní hříšníci polepšeni, nevědomí lidé nábožensky vzděláni, a jen Bůh ví, kolik duší bylo jím nebi získáno.

30. KVĚTNA. FELIX, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Felix spravoval Církev za císaře Aureliána (269—274). Zvolen byl 5. ledna 269. Byl synem římského občana Konstantina.

Z působnosti jeho známe zlomek jeho listu (poslaného biskupu a duchovenstvu alexandrijskému), v němž se vysvětluje křesťanská nauka o vtělení Syna Božího. „O vtělení Slova však i vírou věříme v Pána našeho Ježíše Krista z Panny Marie narozeného, že on jest věčný Syn Boží a Slovo, nikoliv však člověk od Boha uchvácený. Jsa dokonalý Bůh, učiněn jest zároveň dokonalým člověkem z panny vtěleným.“ Možná že již papeži Dionysiovi, možná že teprve Felixovi došel list synody antiochenské, oznamující synodální rozsudek nad tamním biskupem Pavlem Samosatským a její žádost, aby papež neřídil svých dopisů již na tohoto sesazeného biskupa, nýbrž na nově zvoleného nástupce Domna.

Pavel Samosatský vyšvihl se z bídy na nejbohatšího a nejmocnějšího člověka v Antiochii. Byl finančním prokurátorem (ministrem financí), což mu ohromně neslo, a stal se i biskupem. Vystupoval velmi okázale a vedl život pohoršlivý. Byl oblíbencem nejen královny Zenobie, nýbrž všech světáků. Nebýti křes-

ťanských názorů bohoslovných, nebyl by jím snad nikdo pohnul. Ale buď se chtěl zalichotiti královně Zenobii, zamilované do Židů a židovských názorů, buď z vlastního nápadu začal biskup Pavel učiti o osobě Spasitelově věci nekřesťanské. Kristus Pán prý se stal Bohem postupně a přijetím za Syna Božího. Křesťanstvo ihned povstalo proti této nauce, biskupové pořádali synody a podařilo se jim sesaditi Pavla s biskupství a dáti mu nástupce. Pavel, spoléhaje na svou moc a přátelství královnino, nechtěl se však vystěhovati z biskupského domu. Křesťané hnali věc až k císaři Aureliánovi, jenž pronesl zajímavý rozsudek: „Biskupský dům nechť je vydán té straně, která je ve spojení s biskupy italskými, zvláště pak s biskupem římským.“ Z rozsudku lze viděti, že i u pohanského císařského dvora byl biskup římský osobností ve veškerém křesťanství nejváženější.

Papež Felix I. zemřel 30. prosince 274. Zemřel-li smrtí přirozenou nebo mučednickou, nevíme. Za císaře Aureliána nebylo většího pronásledování. Rovněž se neví nic určitého, kde byl Felix pochován. Asi v cemeteriu Kallistově.

Kdo tě příliš chválí, není tvým přítelem.

Bl. Benedikt, mouřenín, narodil se v St. Filadelfu na Sicilii. Rodiče pocházeli z Ethiopie. Vstoupil k františkánům.

V Palermě byla jistá „zbožná“ a mnohomluvná žena, která prodávala vejce. Kdykoliv se bratr Benedikt jen ukázal, šla mu nápadně vstříc, líbala mu ruku a roucho, běhala za ním a prosila ho hlasitě, aby se za ni pomodlil. Všecky kolemjdoucí upozorňovala na něho slovy: „Hleďte, to jen ten svatý páter.“ To bylo pokornému františkánu nadmíru nepříjemné a přemýšlel, jak by mohl ženu důkladně vyléčiti z této nemoudré uctivosti.

Jednoho dne zase seděla na trhu a prodávala vejce. Když bratr Benedikt se ukázal, začala opět svoje protivné chvalořeči. Světec šel k ní, jako by chtěl něco od ní koupiti, a najednou se chopil koše a vejci a vesele jej obrátil, takže vejce vypadla a se

rozbila. A jako by neměl ještě dosti, rozmarně šlapal po vejcích. Okamžik byla žena jako bez sebe, potom však začala zuřit. Jako krupobití sypaly se nadávky na „svatého" bratra, a rozhodně žádala náhradu za učiněnou škodu.

Bratr vlídně ji vyzval, aby šla s ním do kláštera. Ona tak učinila vskutku a po cestě všem lidem vypravovala o zlomyslnosti tohoto bratra. Ten se v srdci těšil, že dosáhl svého účelu. „Zbožná" ctitelka ho již neobtěžovala.

Blahoslavený Benedikt se stal představeným, ačkoliv nebyl knězem. Zemřel ve věku 63 let r. 1589. Svátek jeho se slaví 4. dubna.

31. KVĚTNA. ANDĚLA MERICI, PANNA.

Rok poté, co sv. Ignác z Loyoly v Paříži založil svoji „Compagnie de Jésus", povstala nezávisle na něm, ale přece z podobných pohnutek v Brescii „Compagnia di santa Orsola", společnost voršilek, která podle vůle zakladatelky Anděly Merici měla vyučováním lidu čeliti rozšiřování protestantismu. Anděla byla tehdy již skoro stařenkou. Narodila se r. 1470 v Desenzano u Verony. Mládí bylo plné štěstí, rodiče zámožní, dobří. Bůh ji však zkoušel: Rodiče brzy po sobě zemřeli a Anděla se sestrou se stěhovaly ke strýci Biancosi v Salo. Když však i strýc i sestra zemřeli, Anděla se vzdala svého dědictví a vstoupila do třetího řádu svatého Františka. Bydlela v domě příbuzných a tam dvacet let konala jako služka nejnižší práce. Ve volných hodinách shromažďovala kolem sebe děti celého městečka. Při práci byla

vážná a pohroužena v modlitbě, když však měla děti kolem sebe, byla samá radost a veselí. Děti cítily, jak mateřsky je miluje a svěřovaly jí svoje radosti i bolesti. V těchto besídkách učila děti pravdám náboženství, modlila se s nimi a cvičila nábožné písně. Dětmi působila na rodiny. Brzy přicházely s dětmi matky a radily se s ní. A když od ní odcházely, byly naplněny její vírou, láskou a věrností. Poznenáhlu se stala dobrým andělem celého okolí. A též jiné dívky a ženy se snažily působiti podle jejího příkladu.

Bohatá rodina Patenyola se seznámila s Andělou a přičinila se, aby přišla do města Brescia. Tam Anděla pokračovala ve svém odříkavém životě a ve své apoštolské činnosti. V městě její činnost vzbudila větší rozruch a zase se k ní přidružily dívky stejného smýšlení, ano i kněží a knížata přicházeli k ní na porady. Těmito rozhovory poznala, jak hluboce klesla mravnost lidu vinou náboženské nevědomosti. To bylo příčinou, že založila družinu svaté Voršily, kterou na hoře Vazallo zasvětila ukřižovanému Spasiteli. Nechtěla založiti nový řád, nýbrž volné sdružení, jehož členky měly žíti ve světě, aby tak tím více mohly působiti na svět.

Tehdy bylo Anděle již přes šedesát let. Její dílo vzrostlo, protože bylo zúrodněno modlitbou a obětmi. Jí nezáleželo na zevnější organisaci, ale na duchu a lásce, bez které žádné dílo lidské nemá trvání.

Anděla neřídila své dílo dlouho, jen tři léta. Zemřela 27. ledna 1540.

ČERVEN

1. ČERVNA.

„Běh jsem dokonal.“

(2. Tim. 4, 7.)

Bl. Alfons Navarrete a jeho druhové z řádu sv. Dominika v Japonsku byli umučeni v letech 1614—1637.

První dominikán, který v Japonsku dal život svůj za víru, byl P. Alfons Navarrete. Když vypuklo pronásledování, vytkl s apoštolskou zmužilostí králi ukrutnost vůči křesťanům. Aby dodal odvahy některým slabým křesťanům, ukázal se veřejně ve svém řeholním rouchu. Polapili ho právě, když byl na cestě do města Omura, aby tamějším křesťanům v nouzi přispěl ku pomoci. Ještě ze žaláře napomínal bratry, aby se ujímali opuštěných dětí. Již čtyři dni po zajetí byl on, kněz Ferdinand a domorodý křesťan Lev na člunu odvezen na ostrov. Když dva kněží poklekli, aby se připravili k smrti, poodešel Lev trochu od nich; i lekli se, že zakolísal ve víře. Ten však jim řekl: „Nebojím se smrti, avšak cítím se nehodným zemříti zároveň s vámi; sluší se, abyste první vešli do nebe; já však si to považuji za čest, smím-li vás následovati ve smrti.“ Po krátké modlitbě byli všichni tři sťati.

Dne 4. září 1622 bylo 22 křesťanů přivedeno do hlavního města Nagasaki, aby byli popraveni. Část byla odsouzena k smrti mečem, ostatní k smrti ohněm. Na hranici byli přivázáni tak, že se mohli lehce zachrániti, kdyby pro bolesti chtěli zapříti víru.

Oheň se rozdělával pomalu, aby bolesti byly větší. Všichni zůstali dobrovolně státi na hranici, jenom dva mladí Japonci pro veliké bolesti prosili, aby byli rychleji usmrceni. Jejich prosbě nebylo však vyhověno. Když již vystupovali z ohně, sestoupil Pavel Nangasci, terciář sv. Dominika, se své hranice, vzal je za ruku, laskavými slovy je vybízel k vytrvalosti a přivedl je zase k jejich hranici.

Pronásledování trvalo tak dlouho, až již nebylo v zemi žádných kněží. Cizím misionářům byl znemožněn přístup do země. Tak zůstali japonští křesťané přes dvě stě let bez duchovních vůdců. A přec zůstali věrni ve víře. Když v polovici minulého století zase přišli kněží do Japonska, byli překvapeni, že tam jsou mnozí katoličtí křesťané. Křtili správně, byli dobře poučeni o hlavních pravdách svaté víry, znali modlitby a potajmu měli uschovány rozličné předměty zbožnosti, jako kříže, medajlky, obrázky a p. —

Japonští křesťané nevěřili hned těmto misionářům, nýbrž napřed je zkoušeli, mají-li pravou víru. „Uctíváte Matku Pána Ježíše?" „Ano." „Uznáváte papeže za hlavu Církve?" „Ano." „Tak jste praví misionáři a přijmeme vás za své kněze."

2. ČERVNA. MARCELLINUS A PETR, MUČEDNÍCI, ERASMUS, BISKUP A MUČEDNÍK.

Marcellinus byl kněz a Petr exorcista v římské církvi. Za císaře Diokleciána byli uvězněni. V žaláři povzbuzovali křesťany k statečnosti a obraceli pohany na víru. Byli popraveni asi r. 304. Jejich jména se vzývají v kánonu mše svaté.

Erasmus (jméno znamená: milování hodný) byl biskupem ve Formi v Kampagni. Za pronásledování uprchl na pohoří libanonské. Když byl po druhé jat a mučen, utekl zas a přišel až do Sirmia (Mitrovice) v Pannonii a odtud znovu do Formi. Byl umučen r. 303.

„Buď věrný až do smrti!“

Pothinus, Blandina, Maturus, Sanctus a spolumučedníci. V polovici druhého století přišli žáci sv. Polykarpa Pothin a Ireneus do jižní Gallie. Křesťanství se utěšeně šířilo. Za císaře Marka Aurelia (161—180) se však rozzuřila nová bouře proti Církvi, také v Lyoně bylo mnoho křesťanů zatčeno. Všichni neměli tolik zmužilosti a vytrvalosti, aby byli schopni píti hořký kalich, jejž jim Pán podával. Asi deset z nich podlehlo hrůzám muk i smrti, zapřelo Krista a odpadlo k modloslužbě, což ostatním věřícím způsobilo nevýslovný zármutek. Z toho pozbyli mnozí křesťané sebedůvěry a počali se báti, zda jim Bůh v pronásledování poskytne dosti síly, aby ve víře setrvali a zůstali věrnými až do konce. Všichni se povzbuzovali ke stálosti ve víře a modlili se horlivě dnem i nocí za sebe i za odpadlé spolubratry.

Do vazby byli dáni i pohanští služebníci křesťanů, aby svědčili proti pánům. Ze strachu před smrtí vypovídali, že prý křesťané vraždí nemluvňata a pojídají jejich krev a maso a že se dopouštějí ohavných nemravností.

Mezi zatčenými křesťany byla služebná Blandina, dívka tak útlého těla, že se uvěznění křesťané obávali, aby snad ukrutnými mukami nebyla přemožena a ve víře zviklána. Avšak radostně žasli a velebili Boha, když slabá panna byvši podrobena hroznému mučení od rána do večera, všecky bolesti snášela s podivuhodnou trpělivostí. Zůstala klidná, zatím co se jeden katan za druhým unavoval a odstupoval, až nakonec všichni prohlásili, že již nevědí, jakou novou mukou by zviklali statečnost křesťan-

ské rekyně. Kdykoliv byla na mučidlech od soudce tázána, odpovídala: „Jsem křesťanka, u nás se neděje nic zlého.“ Tímto vyznáním nabývala úlevy v bolestech a nové síly.

Zatím byli drženi ve vězení i ti slabí křesťané, kteří ze strachu před mučením víru svou zapřeli. Pohané pokládali je za zločince, pohrdali jimi a šetřili jich ještě méně nežli věrných vyznavačů Kristových. Veliký však byl rozdíl mezi oběma druhy vězňů. Věrní křesťané se těšili v utrpení myšlenkou, že je snášeji pro milého Spasitele svého a posilovali se navzájem nebeskou útěchou, kdežto odpadlíci úpěli v žaláři beze vší útěchy, trápeni jsouce výčitkami svědomí.

Konečně ustanovil vladař den, kdy měli býti křesťané popraveni. Nejprve byli mučeni Maturus a Sanctus. Byli mečem sťati. Blandina byla dána šelmám za kořist. Když jí šelmy neublížily, byla zase odvedena do žaláře.

Právě když nadešel čas výročního trhu a slavných her, dostal vladař rozkaz od císaře, aby ti křesťané, kteří ve víře setrvají, byli usmrceni, a to občané římští mečem, ostatní od dravé zvěře, a odpadlíci aby byli propuštěni na svobodu. I stalo se tak.

Potom byli předvedeni i odpadlíci, aby ještě jednou víru svou veřejně zapřeli. Sužováni jsouce výčitkami svědomí, majíce na paměti své provinění a zahanbení, jakožto zbabělci, kráčeli nesměle, s hlavami skloněnými před soudnou stolici vladařovu. Jaké však bylo překvapení soudcovo a jak žasl zástup pohanského lidu, když tito lidé odvolávali dřívější své výpovědi, litovali hořce, že ze slabosti a strachu víru svou byli zapřeli, vyznávali Krista a prohlásili, že jsou ochotni pro něho zemříti! I oni byli hned popraveni.

A tak zbývala jediná Blandina, která s dychtivostí očekávala té chvíle, kdy jí dáno bude, smrtí mučednickou dojíti vítězství. Posledního dne her došlo i na ni. Byla zbičována, na rozpálenou stolici posazena, potom do sítě zavinuta a předhozena divokému býku, který vymrštil ji do výšky, smýkal, trkal a ušlapal. Stalo se to r. 177.

Roku 179 napsala obec lyonská zprávu o tomto pronásledování do obcí ve Frygii, odkud většina umučených křesťanů pocházela. Eusebius Cesarejský, dějepisec starokřesťanský, tento dopis přijal do svých dějin církevních.

3. ČERVNA.

„Milost nad milost je žena svatá.“

(Sir. 26, 19.)

Klotilda, burgundská princezna, brzy osiřelá, žila na dvoře svého strýce, burgundského krále Gundobalda, zarytého ariána. Franský král Chlodvík se ucházel o její ruku. Svolila. I byla r. 493 v městě Soissonsu slavná svatba. Mladá královna se snažila obrátiti svého manžela. Tento však namítal: „Jak je možno klaněti se Ukřižovanému jako Bohu?“ Odpověděla: „Kdyby se některý služebník tvůj z lásky k tobě vydal na smrt, nectil bys služebníka toho?“

Když se Klotilda stala matkou, vymohla na králi, aby synáček byl pokřtěn. Avšak dítě brzy zemřelo, a rozhněvaný král řekl: „Pod ochranou bohů mých bylo by dítě jistě zůstalo na živu, ale křest je usmrtil.“ Klidně odvětila královna: „Bohu všemohoucímu, Stvořiteli všech věcí, vzdávám díky, že mne neměl za nehodnou přijmouti mé dítě do království nebeského. Moje srdce nemůže truchliti, neboť vím, že před tváří Boží žije syn, který zemřel v bílém rouchu křestní nevinnosti.“

Když Klotilda porodila druhého syna Chlodomíra, dovolil král jen nerad, aby byl pokřtěn. A když se i toto dítě rozne-

mohlo, král zuřil a předpovídal, že dítě zajisté zemře, poněvadž prý se bohové hněvají, že bylo pokřtěno. Tu modlila se matka vroucně, aby Bůh vrátil synáčkovi zdraví a ke cti a slávě jména svého mezi pohany udržel ho na živu. Bůh vyslyšel její modlitby. Chlodomír se uzdravil. Ale král se ještě neobrátil.

Roku 496 táhl Chlodvík proti Alemanům. U Zülpichu opodál Kolína nad Rýnem strhla se mezi oběma vojsky krvavá bitva. Frankové bojovali udatně, avšak vítězství se klonilo k Alemanům. Nadarmo vzýval Chlodvík své bohy. Vojsko jeho ustupovalo a zdálo se, že bitva jest již ztracena. V této tísni vzpomněl si na to, co mu říkávala Klotilda. I pozdvihl oči i ruce k nebi a volal: „Ježíši Kriste, o tobě dí Klotilda, že jsi Syn Boha živého a že dáváš vítězství těm, kdož sklíčeni jsou a doufají v tebe, pomoz mně, můžeš-li. Jestliže mi dáš vítězství, uvěřím v tebe a přijmu křest.“ Po modlitbě té zaútočil znovu na Alemany a náhle vzala bitva obrat; král Alemanů padl a vojíni jeho vidouce ho zabitého, vzdali se na milost Chlodvíkovi.

O vánocích r. 496 přijal Chlodvík s 3000 muži z vojska sv. křest.

Chlodvík na víru Kristovu obrácený měl sice veliké zásluhy o Církev, bořil pohanské chrámy, stavěl křesťanské svatyně, avšak přece dosud nebyl přetvořen vírou Kristovou. Nevzdával se svých náruživostí a šíře svou panovnickou moc dopouštěl se i častých násilností, ba neštítil se i povraždit své příbuzné, aby uchvátil jejich statky. Toto jednání rmoutilo zbožnou královnu. Král zemřel r. 511 a byl pohřben v pařížském chrámu sv. Petra a Pavla, jejž byl vystavěl. Klotilda ovdověvši, odložila královské roucho, zřekla se vší slávy a odebrala se ke hrobu sv. Martina v Toursu. Tam vystavěla panenský klášter a v něm žila až do konce života v přísné kázni. Různé trampoty jí ztrpčovaly poslední dny života. Její synové Chlodomír, Childebert a Chlotar si rozdělili říši, ale válčili proti sobě; ba Childebert a Chlotar zavraždili syny Chlodomírovy; pouze třetí syn, Chlodvald, jim unikl a Klotilda se na něm dočkala radosti, že se stal kně-

zem. Také její dcera, provdaná za krále Visigotů Amalricha, jenž byl zuřivý arián, snášela mnoho příkoří pro svou víru; ba byla od něho do krve bita, až v útrapách zemřela. Těžce zkoušená vdova-matka Klotilda odumřela světu a žila výhradně modlitbě a dobročinnosti. Zemřela r. 545.

4. ČERVNA.

František Caracciolo narodil se r. 1564 v St. Maria de Villa v Abruzzách a dostal při křtu jméno Askanius. V jinošských letech se nebezpečně roznemohl a učinil v nemoci slib, že uzdraví-li se, věnuje se službě Boží a službě bližních. Uzdravil se; studoval bohosloví a byl vysvěcen na kněze, vstoupil pak do družiny, jež si vytkla za úkol připravovati odsouzence na kající smrt.

V tu dobu hodlal jistý Jan Augustin Adorno z Janova založiti nový řád. Poslal kanovníku Fabriciu Caracciolovi, jenž byl příbuzným kněze Askania, list, v němž ho žádal o radu a přispění v této věci. List se dostal omylem do rukou kněze Askania, neboť se také nazýval Caracciolo. Askanius si ihned umínil, že se k tomu úkolu s oběma spojí. Takto se dorozuměli všichni tři, odebrali se do kamaldulského kláštera u Neapole a tam v tuhé kázni žijíce sepsali pravidla nového řádu. Papež Sixtus V. potvrdil dne 1. července 1588 nový řád a dal mu název: „Clerici regulares minores", t. j. „řeholní duchovní menší". Kromě tří slibů obvyklých učinili čtvrtý slib, že nebudou bažiti po hodnostech.

Prvním představeným byl Adorno a když po třech letech

zemřel, zvolen byl Askanius, či jak jeho řeholní jméno znělo, František. Vynikal nábožností, pokorou a vytrvalostí. Konal cesty do Španělska, aby i tam svůj řád rozšířil. Žil sebezapíravě. Konaje daleké cesty chodil pěšky v chudičkém oděvu poutnickém, živě se almužnami. Když kdysi přišel do Říma, ubytoval se v útulně pro chuďasy a ošetřoval tam člověka malomocenstvím stiženého.

Duchovním bratřím uložil za povinnost, aby se klaněli velebné Svátosti ustavičně, dnem i nocí, vespolek se střídajíce.

Vraceje se z Loreta, kamž se vydal na pouť, roznemohl se, a přijav svaté svátosti v klášteře oratoriánů v městě Agnoně, zemřel den před svátkem Božího Těla, dne 4. června r. 1608.

„Chodiž přede mnou a budiž dokonalý!"

(1. Mojž. 17, 1.)

Kvirín byl biskupem v Siscii (Sisek na vtoku řeky Kulpy do Sávy v Charvátsku). Za císaře Galeria dal vladař Maksim po Kvirínovi pátrati. Kvirín ušel tajně z města, ale byl biřici dohoněn, polapen a k vladaři přiveden. Na otázku, proč uprchl z města, odpověděl: „Odešel jsem z města proto, že Kristus Pán náš pravil: Když vás budou pronásledovati ve městě tomto, utecte do jiného." — Maksim: „Tedy vidíš, že všude tebe zastihnou zákony, a že ten, kterého Bohem nazýváš, tě neuchrání." Kvirín: „Jsi na omylu; Bůh je všude s námi, byl se mnou, když jsem byl jat, je se mnou i zde." — Maksim: „Mluvíš na prázdno, abys získal čas a aby sis jazykem z tísně pomohl. Za dlouhý čas svého života naučil ses různým báchorkám, ale nyní slyš rozkaz císařův: Vezmi kadidlo a obětuj bohům! Neučiníš-li tak, čeká tě bolestný trest, ba i hrozná smrt." Kvirín: „Nikdy nebudu obětovati bohům. To, čím mi hrozíš, pokládám si za čest. Smrti, kterou mne strašíš, se nelekám." Maksim řekl: „Šílenost tvá tě usmrtí," a dal Kvirína holemi nemilosrdně ztlouci. Při mučení domlouval Maksim Kvirínovi: „Zmoudři přece! Kdybys obětoval, učinil bych tě knězem boha Joviše." Kvirín odpověděl: „Jsem

knězem a chci obětovati svůj život pravému Bohu.“

I byl tedy Kvirín spoután okovy a vlečen do Kamence k vladaři Amanciovi. Ten byl právě v divadle a když byl přečetl list od Maksima poslaný, otázal se Kvirína: „Jest všecko pravda, co v listě psáno o tobě?“ Kvirín odpověděl: „Vyznal jsem víru a nic na světě mne nepohne, abych ji zradil.“ „Líto je mi tebe pro vysoké tvé stáří a nerad bych tě vydal na smrt. Poslechni tedy mé rozumné rady, obětuj bohům a můžeš odejíti v pokoji!“ Kvirín odpověděl: „Slova tvá jsou lahodná a mohla by změniti mysl mladíka, který je žádostiv pozemského života; ale já toužím po životě věčném a milerád za Krista položím život časný.“

Byl tedy odsouzen k smrti utopením. Na hrdlo mu byl zavěšen veliký kámen a on tak uvržen do řeky Gunsy. Stalo se to r. 309.

5. ČERVNA. BONIFÁC, BISKUP A MUČEDNÍK.

„K Římu blíž!“

Bonifác se narodil asi r. 680 v Kirtonu u města Exeteru v Anglii. Když vstoupil do kláštera, zatoužil státi se misionářem mezi pohany. S dovolením svého opata vydal se na cestu mezi pohanské Frisy. Neměl však úspěchu. Frisové právě válčili o svou samostatnost s křesťanskými Franky a přenesli nenávist proti Frankům také na víru křesťanskou. Přesvědčiv se, že nic nepořídí, vrátil se zarmoucen do svého kláštera.

Přítel jeho, biskup Daniel mu poradil, aby putoval do Říma a tam si od nástupce svatého Petra vyprosil požehnání pro své misijní dílo. Neboť všichni velicí misionáři šli dobýti světa s požehnáním a plnou mocí papeže; do Říma se vždy vraceli, aby nabyli u hrobu sv. Petra útěchy a síly a u nástupců sv. Petra rady a poučení.

Bonifác se odebral tedy do Říma. Papež Řehoř II. přesvědčiv se o jeho pravověrnosti udělil mu plnou moc k šíření víry Kristovy po celém Německu a dal mu na cestu ostatky svatých, bohoslužebné nádoby a knihy.

A hle, od této doby měl úspěch v práci misionářské. Kázal Frisům v Durynsku a Hesensku. Poté konal druhou cestu do Říma. Papež plesaje nad znamenitým úspěchem díla posvětil Bonifáce r. 722 na biskupa. Bonifác pak se zavázal přísahou, že zůstane věrným papeži a že vždy bude hlásati pravé učení katolické.

Teprve rok poté, r. 723., Bonifác se vrátil do říše franské. Karel Martell, panovník franský, choval se k němu zprvu nedůvěřivě a také biskupové franští nepodporovali Bonifáce v jeho díle. Bonifác jal se hlásati slovo Boží v Hesensku.

Z Hesenska se Bonifác obrátil do Durynska. Tam byli na mnohých místech kněží, kteří jsouce nevzdělaní neznali církevních předpisů a žili pohoršivě; ba někteří byli zjevní bludaři, anebo směšovali křesťanství s pohanstvím. Bonifác překonal tyto svůdce lidu, šířil všude blahodárně pravou víru katolickou a založil klášter Ohrdruf a Bischofshofen. Kláštery ty se staly střediskem víry a křesťanské vzdělanosti.

Úspěchy jeho misionářské práce byly tak požehnané, že prosil v Anglii o nové misionáře. Z Anglie přišli nejen kněží a mnichové, ale i řeholnice pomáhati v misijním díle. Kněží a učitelé, umělci a řemeslníci hlásali slovo Boží, vychovávali mládež, budovali chrámy a kláštery, zvelebovali pusté krajiny, vzdělávali lid. Řeholnice pak vychovávaly ženskou mládež.

R. 738 ubíral se Bonifác po třetí do Říma, aby vydal počet ze svého díla. Papež ho slavně uvítal a jmenoval ho svým legátem pro Německo.

O vzdělání a výchovu duchovenstva a o rozkvět víry Bonifác se postaral tím, že založil několik klášterů. Nejslavnějším z nich byl klášter ve Fuldě. Klášter tento byl založen na radu Bonifácovu nejmilejším jeho učedníkem Sturmem, bavorským mnichem. Sturm sám vyhlédl místo pro klášter u pramenů řeky Fuldy v Hesensku. A naleznuv je odebral se do Italie, aby v klášteře montekassinském poznal přísnou kázeň podle prvotních pravidel sv. Benedikta. Řeholníci proměnili pusté okolí v krajinu úrodnou a klášter se stal štěpnicí a vysokou školou učenosti.

Ačkoliv Bonifác byl stále zaměstnán dílem misijním, nezapomněl své vlasti anglické. Uslyšev, že král Ethibald se oddává životu prostopášnému, napsal mu: „Pomni, jak veliká hanba jest oddávati se vášni zvířecí a urážeti neřestmi Boha nejvýš svatého. I u pohanských Sasů čistota je v takové vážnosti, že Sasové zardušují panny, které se dopustily smilstva, a že spalují na hranici ženy, které byly přistiženy v cizoložství, a že věšejí jejich svůdce. Slované ochraňují lásku manželskou tak horlivě, že se žena zpěčuje živa býti, umře-li její muž. Když tedy pohané neznajíce pravého Boha, váží si čistoty, jak máš smýšleti o ní ty, křesťan!“

Bonifác si umínil věnovati zbytek svého života pokřesťanění Frisů. S dovolením papežovým i Pipinovým složil svůj úřad arcibiskupský v ruce svého žáka Lulla a odebral se r. 755 do Friska. Vrátil se sice, avšak roku následujícího rozloučiv se

s Lullem, plavil se po lodi s několika průvodčími po řece Yssele k zálivu Zuiderskému a odtud se odebral k městu Leeuwardenu. O svátcích svatodušních dne 5. června 755 chtěl v malém háji udíleti svátost biřmování novokřtěncům. Ale místo zbožného zpěvu novokřtěnců ozval se v dálce zlověstný lomoz a válečný pokřik. Nenadále se přihnal zástup ozbrojených pohanů a obořil se na věrozvěsta. Mladí křesťané, kteří byli u něho, chtěli se postaviti útočníkům na odpor. Bonifác však nesvolil; pohané se vrhli na něho a Bonifác, drže knihu evangelia nad hlavou a modle se, byl skolen smrtelnou ranou. Všichni jeho společníci, 52 počtem, mezi nimi biskup Eoban, byli též usmrceni. Pohané hledali pak ve stanech cenné věci a nenalezše nic kromě bohoslužebných nádob, knih a sv. ostatků, rozmetali všecko. Na místě vraždy vzniklo nynější město Dokkum. Jest to v severním Holandsku. Tělo sv. Bonifáce bylo převezeno do kláštera fuldského.

6. ČERVNA. NORBERT, BISKUP A VYZNAVAČ.

Norbert narodil se asi r. 1080 v Xantenu v Porýní. Rodina jeho byla spřízněna s císařem Jindřichem IV. Podle tehdejšího neblahého zvyku nejstarší syn dostal dědictví po otci a mladší vstupovali do stavu duchovního, aby si zaopatřili výnosná církevní obročí. Také Norbert se stal kanovníkem v Xanten, ale zůstal světského smýšlení.

Za krásného letního dne r. 1115 vyjel si koňmo na hlučnou zábavu. Cestou byl překvapen prudkou bouří. Norbert koně popohánět, aby co nejspíše dosáhl cíle. Tu najednou uhodil před ním blesk. Kůň se vzepjal a shodil Norberta, jenž omráčen zůstal ležeti. Když se probral z mrákot, probudila se též jeho duše a pln lítosti zvolal: „Pane, co chceš, abych učinil?“ A bylo mu, jako by zaslechl hlas: „Ustaň od zlého a čiň dobré, hledej pokoje!“ Od tohoto okamžiku byl Norbert jako změněn. Opustil královský dvůr, šel do samoty, oplakával své hříchy a připravoval se na svěcení kněžstva modlitbou a studiem.

Když po dvou letech sloužil první mši sv., obrátil se po evangeliu a z plnosti srdce svého pravil: „Jaká to zaslepenost bažiti po slávě, která pomine; hledati bohatství, které ochuzuje duši, oddati se radostem, jejichž konec je bolest; milovati svět, kde duše nenalezne pokoje, kde není štěstí bez nehody, radovánky bez trní, přebytku bez bídy a kde nejlepší dny nejsou bez utrpení?“

Po svěcení na kněze vrátil se do Xanten. Pokusil se napraviti pokleslou kázeň kanovníků, avšak marně. Proto prodal své dědictví po rodičích, rozdal výtěžek chudým, odebral se k papeži Gelasiovi II., od něhož si vyžádal plnou moc, aby mohl jako misionář všude hlásati pokání. Kázával nejčastěji o budoucím soudu, o sv. zpovědi a o nejsvětější Svátosti oltářní. Těmito misijními pracemi se tak vyčerpal, že těžce onemocněl.

Když se uzdravil, dal mu biskup laonský dovolení, aby na kterémkoli místě jeho diecése založil klášter. Vybral si bahnité, nevlídné údolí Prémontré, a tam založil řád premonstrátů, kterému dal řeholi svatého Augustina. Byl to první řád, který s účelem vlastního sebeposvěcování spojoval účel všestranného apoštolátu. Světec chtěl, aby členové premonstrátského řádu působili nejen příkladem odříkavého života, nýbrž i všemi vhodnými zevnějšími prostředky.

R. 1126 Norbert byl na říšském sněmu ve Špýru zvolen arcibiskupem děvínským (magdeburským). Přijal volbu a odebral se do svého chrámu bos a v nuzném oděvu kajícníka. U brány arcibiskupského domu zadržel ho vrátný, považuje ho za žebráka.

Když s hrůzou poznal svůj omyl a prosil za odpuštění, řekl mu svatý arcibiskup: „Neboj se, tys mne lépe prohlédl, než všichni ti, kdož mne přinutili k důstojnosti, kteréž já ubohý a chudý naprosto nejsem hoden.“ I jako arcibiskup žil Norbert podle pravidel premonstrátských.

Především bylo mu vymáhati navrácení církevních statků, které od šlechticů neprávem byly uchváceny. Dále snažil se napraviti nezřízený život zesvětštělých kanovníků. Ale šlechetnou snahou svou vzbudil si nenávist šlechticů i duchovních hodnostářů. Zaslepenci ti najali jistého člověka, aby odklidil nepohodlného jim arcibiskupa. Zákeřník se přiblížil Norbertovi pod záminkou zpovědi. Ale světec poznal, co zamýšlí, a vzkřikl na něho: „Stůj!“ a poručil, aby byl prohledán. Stalo se, a nalezena byla u něho skrytá dýka.

Nenávist odpůrců rostla, rostla však také horlivost a statečnost Norbertova. Dne 29. června 1129 Norbert si předsevzal znovu vysvětiti stoličný chrám, kterýž byl znesvěcen hříchem tam spáchaným. Při této příležitosti vznikla bouře lidu poštvaného proti Norbertovi. Vytýkali mu, že prý „rozbíjí oltáře, vyprazdňuje svatostánky, že vzal ostatky a kostelní poklady“. Norbert musil před vzbouřenci uprchnouti do sousední silné věže. Buřiči učinili na věž útok křičíce: „Vystěhuj se! Vystěhuj se!“ Jedni stříleli do otvorů věžních, jiní se drali po žebříku vzhůru. Norbert jim vyšel vstříc řka: „Jednoho člověka hledáte, hle, tu jsem! Ostatních ušetřte!“ Ťali po něm, ale nezranivše ho odešli. Norbert se uchýlil do augustiniánského kláštera Petersbergu. Občané děvínští vystřízlivěli a poslali posly, aby ho prosili za odpuštění. Norbert odpustil, vrátil se a zbavil město církevní klatby, kterou bylo stiženo.

Od té doby měl Norbert klid a byl svěřenému lidu otcem. Pečoval o povznesení mravů duchovenstva i lidu. Chudé podporoval štědře. Maje v území sobě podřízeném také mnoho Slovanů, posílal k nim věrozvěsty. Luticům poslal Vicelina, Bodrcům pak misionáře svého řádu premonstrátského.

Legenda vypravuje, že když sv. Norbert přišel do města Vürcburku, duchovenstvo a lid ho prosili, aby v katedrále sloužil mši svatou. Stalo se, že slepá žena, známá všem obyvatelům, při mši sv. se tlačila k oltáři a prosila světce, aby ji uzdravil. Když Norbert přijal Tělo Páně, obrátil se k slepé ženě a — dechl na její oči. A hle, v tom okamžiku žena nabyla zraku. Z moci Syna Božího, kterého právě byl přijal do svého srdce, svatý Norbert uzdravil onu ženu.

Pro tento zázrak a kázání světcovo se mnozí obrátili a činili pokání za své hříchy. Ano, někteří z nejvznešenějších občanů města odevzdali muži Božímu svůj majetek a prosili, aby byli přijati do jeho řádu.

Tak dech Svátosti oltářní nejenom vrátil slepé ženě zrak, nýbrž i otevřel oči duše oněm mužům, že poznali, co jim bylo ke spáse. Lid byl nadšen skutky a slovy svatého muže a chválil Boha modlitbami a zpěvy. Nejvíce však Norbert sám chválil Boha; vzpomněl snad, jak před lety i jemu Bůh otevřel oči. —

Energicky zastával se práva Církve proti přehmatům státním a za rozkolu hájil po boku svatého Bernarda pravoplatného papeže Inocence II. Měl značnou účast při smírném rozřešení sporu o investituru ve Wormsu roku 1122. Vysílen sebezapíráním a prací zemřel svatou smrtí 6. června 1134. R. 1627 bylo tělo jeho přeneseno na Strahov do Prahy, kde dosud odpočívá. Téhož roku byl prohlášen patronem českým.

7. ČERVNA.

Julita byla nábožná křesťanská žena v městě Ikoniu v Lykaonii. Měla jediného synáčka Cyra. Když vzniklo pronásledování křesťanů, uprchla se synáčkem a dvěma služkami z Ikonia do Seleucie a odtud do Tarsu v Kilikii. Avšak ani tam nebyla bezpečna před slídivými biřici císařovými. Zanedlouho už byla Julita poznána jako křesťanka, dána do žaláře a druhého dne předvedena před císařského náměstka Alexandra. Obě služky její

uprchly, ale brzo se vzpamatovaly, dodaly si mysli a odebraly se k soudu, aby zvěděly, co se stane s jejich velitelkou. Julita držíc své dítě v náručí odpověděla na otázky náměstkovy: „Jsem křesťanka a modlám pohanským obětovati nebudu.“ Náměstek se rozhněval, dal jí synáčka z náručí odebrati, ji pak natáhnouti na skřipec, biti a mučiti. Chlapeček Cyrus vida, jak katané ukrutně bijí jeho matku, dal se do usedavého pláče a hleděl se k ní prodrati. Soudce chtěje ho utišiti, vzal ho na klín, lichotil mu a chtěl ho políbiti; ale hošík malýma svýma rukama odstrkoval jeho hlavu, vjel mu do vousů, poškrabal mu nehty tvář a volal, jak slyšel volati svou matku: „Jsem křesťan, jsem křesťan.“

Náměstek se rozzuřil, popadl hošíka za nožku a mrštil jím vší silou o zem. Hlavička hošíkova se rozbila, a celé místo bylo postříkáno krví a jeho mozkem. Diváci se zhrozili této nelidské ukrutnosti a i pohané ji odsuzovali. Julita, ač něžná matka, zůstala klidná. Vidouc dítě umírati překonala přirozený cit mateřský a modlila se: „Díky vzdávám tobě, ó Bože, že jsi synu mému přede mnou dal palmu mučednickou.“ Náměstek dal Julitu opět natáhnouti na skřipec, líti jí na nohy vroucí smolu a tělo její drásati rozpálenými železnými hřebeny. Potom kázal, aby byla sťata. Na cestě k popravišti jí dali do úst uzdu, aby jí bylo zabráněno promluviti k lidu. Sťata byla r. 305. Svátek sv. Julity a jejího statečného synáčka je 7. (nebo někde 16.) června.

„Jest hřích k smrti."

(1. Jan 5, 16.)

Když Anna (nar. 1. 10. 1549 v Almendrálu v Kastilii) byla ještě dítkem sotva tříletým a právě se naučila mluviti a chodíti, hrála si jednou v blízkosti schodů. Vedle ní pracovaly starší sestry.

Matka šla mimo a vidouc dítě napomínala sestry: „Dejte dobře pozor na děťátko, aby nespadlo! Jak lehce by se mohlo poraniti neb dokonce i zabíti! Dejte dobře pozor."

Když matka odešla, pravila jedna ze sester: „Dal by Bůh, aby dítě zemřelo dříve, než mu bude sedm let a než začne hřešiti. Kdyby umřelo teď, přišlo by přímo do nebe." „Ale přece chceme dáti dobře na ni pozor," odvětila druhá sestra. „Když zůstane na živu, bude z ní snad veliká světice." „To je velice nejisté," namítala první, „jisté jest jenom, že děti, když je jim sedm let, začínají hřešiti . . ."

Později psala světice v svých vzpomínkách: „Tomuto rozhovoru svých sester jsem naslouchala s napětím. Všemu jsem rozuměla velice dobře. V mé duši zanechala tato slova velikou bázeň před hříchem a velikou touhu po nebi. Cítila jsem od té doby horoucí žádost milovati Spasitele, sloužiti mu a tak dosíci blaženosti. Měla jsem velikou bázeň ho uraziti. Když jsem dospěla k sedmému roku a domnívala jsem se, že teď mohu hřešiti, plakala jsem hořce; neboť jsem si přála, abych raději zemřela než hřešila. Jedna z mých sester se mne tázala: „Proč pláčeš?" Odpověděla jsem: „Proto, že mám sedm let a bojím se uraziti Boha. Raději chci umříti, než spáchati jeden jediný hřích."

Tato bázeň před hříchem a tato láska k Spasiteli zůstaly Anně po celý život, i když dospěla a v ctnosti se osvědčila. „Boj se hříchu!“ — „Miluj Spasitele!“ tyto dvě myšlenky ji doprovázely na všech cestách života a chránily ji před každým nebezpečím a učinily z ní vskutku — velikou světici.

Aby se lépe uchránila hříchu a aby více mohla milovati svého Spasitele, vstoupila později do řádu bosých karmelitek, které tehdy právě veliká sv. Terezie reformovala. Dostala jméno Anna od sv. Bartoloměje. Anna byla horlivou pomocnicí sv. Terezie a zavedla řád reformovaných karmelitek do Francie. Zemřela 7. června 1626 v Antverpách.

8. ČERVNA.

Věčná lampa.

Marie od Božského Srdce, dříve hraběnka Droste z Vischeringu, narodila se 8. září 1863 v Münsteru. Jako dítě říkávala: „Lituji, že nejsem chlapcem, abych mohla jíti jako misionář do pohanských krajin.“ Jako dvaadvacetiletá těžce onemocněla. Lékaři radili změnu vzduchu, nejlépe mořské lázně. Rozhodli se pro Norderney.

„Cesta tam mi byla těžká; nerada jsem opustila blaženou samotu se Spasitelem v zámecké kapli. Sotva jsme přijeli na ostrov, hned jsme navštívili jedinou katolickou kapli, která tam je; neboť obyvatelstvo je vesměs protestantské. Vstoupili jsme; avšak nejsvětější Svátosti tam nebylo. Můj Ježíši, měla jsem zde zůstati bez tebe? Potkali jsme kněze a prosila jsem otce, abych se mohla otázati, zdali nemají zde dovolení uchovávati nejsv. Svátost v kapli.

Kněz odpověděl: „Dovolení je sice dáno, ale není nikoho, kdo by se postaral o věčnou lampu aneb převzal odpovědnost za to, že bude všecko v pořádku. Já přicházím sem jen jednou za týden a tak se nedá nic dělati.“

Tázala jsem se důstojného pána, zdali by se směla Svátost oltářní uchovávati, kdybych převzala já odpovědnost a postarala se o věčnou lampu. K tomu s ochotou dal souhlas.

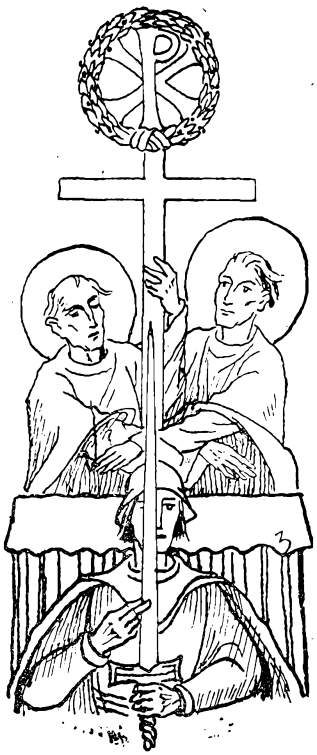
Nemohu ani líčiti útěchu, kterou jsem pocítila. Zdálo se mi, jako by Pán jen kvůli mně zde přebýval a úplně byl svěřen mé starosti. Všecko jsem připravovala ke mši sv., uschovávala klíče atd. Jelikož na ostrově přebývalo několik nemocných kněží, nebyli jsme ani jednoho dne beze mše sv.

Nejsvětější Srdce Spasitelovo je tak vděčné za nejmenší službu mu prokázanou.

Mou největší radostí bylo udržovati světlo ve věčné lampě. Jak jsem záviděla této lampě, že směla ve dne v noci hořeti před svatostánkem! Tato práce vzbuzovala ve mně touhu, býti nejen nevěstou, nýbrž i obětí nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Kdykoliv jsem rozsvítila lampu, prosila jsem Spasitele, aby nikdy ve mně neuhaslo světlo jeho milosti, a abych hořela, ano se strávila z lásky k němu."

Spasitel vyslyšel prosby své nevěsty. Ozdravěla, vstoupila do družiny „Sester Dobrého pastýře", která se věnovala záchraně padlých dívek. Byla poslána jako představená do Porta v Portugalsku; na tamějším ústavu vázl velký dluh a bylo nebezpečí, že ústav bude zavřen a dívky zase propuštěny a dány na pospas světu. Maria nejen zachránila ústav, ale přivedla jej k rozkvětu.

I když byla stižena nemocí míchy, neustala v práci a dávala se na nosítkách nositi do hovorny. Zemřela právě v hodinu, kdy zvony vyzváněly k nešporám svátku Srdce Páně. Druhého dne

byl celý svět zasvěcen božskému Srdci. Na její prosbu stařičký papež Lev XIII. nařídil toto zasvěcení. Zemřela 6. června 1899.

9. ČERVNA. PRIMUS A FELICIAN, MUČEDNÍCI.

Sv. Primus a Felician byli rodní bratří v Římě. Žili zbožně a spravedlivě a jsouce zámožní, udíleli hojně almužen lidem trpícím, zvláště pak křesťanům. Modloslužební kněží je obžalovali u soudu, že jsou odpůrci bohů. Ale Primus a Felician odpověděli: „Vašim dřevěným a kamenným bohům nikdy se nebudeme klaněti; jsou bezmocní; jsou mrtví a nechodí, ba ani státi by nemohli, kdyby nebyli železnými tyčemi a svorníky připevněni.“

Dioklecian uslyšev, že bratři dali tak rozhodnou odmítavou odpověď, dal je ukrutně zbičovati a dovézti na Numenta (teď Mentana) u Říma. Tam je vyslýchal císařský náměstek Promotus. Ten vida, že se bratři navzájem povzbuzují a těší, rozkázal je od sebe odděliti. A pak domlouval staršímu z nich Felicianovi, jemuž bylo bezmála osmdesát let, takto: „Šetři vysokého věku svého, poslechni rozkazů císařských a neuvaluj na sebe muk!“ Felician odpověděl: „Jsem už stařec a po 30 let znám pravdu Kristovu. Zůstanu jí věren až do smrti.“ Náměstek dal Feliciana natáhnout na skřipec, mrskati bičíky s olověnými kuličkami, odvésti do žaláře a tam mučiti hladem.

Poté si náměstek dal předvolati Prima a řekl úlisně: „Bratr

tvůj Felician konečně se umoudřil, poslechl rozkazů císařských a vzdal poctu bohům nesmrtelným. Nuže, následuj jeho příkladu, aby sis získal přízně císařovy!" — Avšak Primus prohlédl tuto lest a odpověděl: „Nevěřím, že by se můj bratr na sklonku svého života stal Kristu nevěrným. Mluvíš nepravdu. Rozdělil jsi nás podle těla, ale duší našich nemůžeš rozloučiti. I kdybys nás usmrtil, shledáme se opět u Krista." Náměstek dal pak Prima tlouci sochory a kázal přivésti Feliciana. Primus spatřiv svého bratra, řekl: „Ejhle, bratr můj neobětoval modlám, jak jsi mi lhal. Oba chceme vytrvati ve víře Kristově." Náměstek dal oba bratry po různých mukách popraviti mečem r. 287.

„To jest vítězství, které přemáhá svět, víra naše."

(1. Jan 5, 4.)

Mučedníci ugandští. Teprve v r. 1879 přišli první misionáři do střední Afriky. Osmnáctiletý král Muanga byl z počátku víře křesťanské nakloněn. Mnozí se dali pokřtíti a snažili se získati i jiné pro víru. Ale ministr Katikiro podezříval křesťany z vlastizrady a tak naplnil srdce královo nenávistí proti nim. Josef Mukasa, jeden z prvních úředníků královských, hájil křesťany a napomínal krále, aby neposkvrnil svých rukou nevinnou krví. Za to byl odsouzen k smrti a sťat. Před popravou řekl ke katanovi: „Řekni králi, že mne nevinně odsoudil; odpouštím mu však z celého srdce. Řekni mu dále, aby činu svého litoval; nebude-li litovati, vyjednáme si svou věc před soudnou stolicí Boží."

Josef Mukasa byl vychovatelem královských pážat; dával jim nejlepší příklad a povzbuzoval je k dobrému. Byli ho hodni. Večer, dne 25. května, viděl král na procházce, jak páže Diviš Sebuggvao učí kamaráda katechismu. „Co to děláte?" tázal se král. „Učím přítele svého katechismu," odpověděl Diviš. Král se rozhněval a řekl: „Počkej, vyženu ti tvou drzost," a probodl jinocha kopím.

To bylo znamením ke všeobecnému pronásledování křesťanů. Druhého dne dal král předvolati pážata, přísně je pokáral a řekl: „Ti, kteří se modlí, ať vstoupí sem!“ Hned vstoupilo 20 jinochů na označené místo. Byli svázáni a odvedeni do žaláře.

Každý z mladých vyznavačů Kristových byl zavázán do otýpky rákosí a tak byli položeni vedle sebe. Potom byli zapáleni u nohou, aby více a déle trpěli. Když se jim katané posmívali: „Ať vám pomůže váš Bůh a vysvobodí vás z ohně!“, odpověděl Karel Luanga: „Ubohý blázne! Nevíš, co mluvíš. Je mi jako bys lil čerstvou vodu na mne. Avšak tebe Bůh, jemuž se posmíváš, uvrhne do opravdového ohně!“

Když plameny už pálily jejich těla, modlili se mučedníci společně silným hlasem, až jeden za druhým smrtí umlkal. Bylo to roku 1885.

Tři nejmladší, sotva čtrnáctileté, jinochy, Dionysia, Simeona a Karla, chtěl krutý náčelník přece jen ušetřit. Vzkázal jim: „Slibte, že se nebudete modliti (t. j. vyznávati křesťanské náboženství) a král vám dá milost.“ Ale oni neústupně odpovídali: „Dokud budeme živi, budeme se modlit!“ Když ostatní byli zavazováni do otepí rákosu, volal i malý Simeon: „Kde je moje otýpka? Každý má svou, též já ji chci mít!“ Kat je tedy zavázal na oko též. Byl by rád zachránil svého syna, jenž byl mezi odsouzenými. Avšak jinoch byl proti svodům k odpadu jako skála. Proto ho otec usmrtil ranou do týla, aby ho ušetřil muk v ohni.

Tři byli později propuštěni na svobodu. Dvěma z nich se dostalo štěstí, že byli přítomni slavnosti blahořečení svých druhů.

10. ČERVNA. MARKETA, VDOVA.

„Nedej se přemoci zlým, nýbrž přemáhej zlé dobrým!“

(Řím. 12, 21.)

Marketa byla dcerou Eduarda, vychovaného ve vyhnanství v Uhrách svatým Štěpánem. Eduard se oženil s neteří sv. Štěpána Agatou. Roku 1057 byl povolán do Anglie, aby nastoupil na trůn. Zemřel však a ovdovělá matka chtěla se vrátiti do Uher. Ale nedostala se tam. Neboť bouře zahnala její loď na skotské břehy. Tamější král Malkolm III. přijal ji na svůj dvůr. Když Malkolm poznal, jak ctnostná je Marketa, požádal o její ruku. Marketa byla na rozpacích, neboť Malkolm byl surový válečník a na jeho rukou lpěla lidská krev. Avšak z lásky k matce a sourozencům se rozhodla pro manželství.

Manželství toto bylo dílem Boží prozřetelnosti. Spanilá, duchaplná a ctnostná královna získala si svou milou povahou záhy převahu nad králem, mírnila jeho drsné mravy, zušlechťovala jeho ducha, svou dobrotou tlumila oheň náruživostí, odvracela ho od násilností a bezpráví a naváděla ke skutkům šlechetným.

Ve Skotsku panovaly tehdy rozličné nepořádky. Lidé zanedbávali svaté svátosti a znesvěcovali neděli prací služebnou, nezachovávali církevní posty a žili v pověrách; lichváři vydírali lid a páni žili namnoze v neplatných manželstvích a provozovali svatokupectví. Královna zasazovala se neúnavně o nápravu těchto zlořádů a o zvelebení křesťanských mravů a církevní kázně.

Byla matka osmi dětí. Vychovávala je velmi pečlivě. Aby dětem nebylo dáváno žádné pohoršení, postarala se, že na královský dvůr nikdo nepřišel, kdo by nebyl bezúhonný. Opakovala s dětmi, čemu se od svých vychovatelů naučily, a kdykoliv se některé dopustilo poklesku, neváhala dáti je potrestati. Vodila je do chrámu Páně, modlívala se s nimi a vštěpovala do srdcí jejich lásku k Bohu a bližnímu. Bůh žehnal snahám pečlivé matky. Tři ze synů panovali slavně ve Skotsku, jeden z nich, král David, ze-

mřel jako světec; z dcer pak stala se Mathilda královnou anglickou a ctí se rovněž jako světice. Marketa vedla zdravý duchovní život. Chodila pravidelně ke sv. zpovědi a prosila zpovědníka, aby ji bez ostychu upozornil na každou chybu, kterou by na ní pozoroval. Říkávala: „Lepší jsou rány laskavého přítele, než polibky lichotícího nepřítele."

Dvaadvacet let požehnaně působila ve Skotsku. Těžce onemocněla. V nemoci se modlívala: „Pane Ježíši Kriste, jenž jsi svou smrtí světu život dal, vysvoboď mne ode všeho zlého!" Když poznala, že se smrt blíží, dala se donésti do chrámu Páně, vykonala tam životní zpověď, přijala Tělo Páně i svátost posledního pomazání. Pak řekla svému zpovědníku: „Dvě věci kladu vám, ctihodný otče, na srdce: první, abyste, pokud budete živ, na mne pamatoval modlitbou při mši svaté, a druhou, abyste se ujal mých synů. Bděte nad nimi, aby se Boha báli a ho milovali. Stane-li se, že některý z mých synů bude povýšen, nepřestávejte mu býti učitelem, a hleďte, aby se pýchou nevynášel, Boha lakotou nehněval a spasení svého nezanedbával. Prosím vás, slibte mi to před Bohem!"

Čtyři dny před smrtí nemocné Markety padli král Malkolm a nejstarší syn jeho ve válce s Anglií. Když nemocná uslyšela smutnou zprávu, pozdvihla oči k nebi a modlila se: „Chválím tě a vzdávám tobě díky, všemohoucí Bože, že v poslední hodině života mého ráčil jsi mne navštíviti touto strastí, abych ji trpělivě snesla a tak dostiučinila za své hříchy." Zemřela 16. listopadu 1093.

11. ČERVNA. BARNABÁŠ, APOŠTOL.

Barnabáš nazýval se dříve Joses či Josef. Jméno Barnabáš značí: Syn utěšení. Joses pocházel z kněžského pokolení Levitského a narodil se na ostrově Cypru (Skut. 4, 36). Jak církevní podání vypravuje, Joses přišel do Jerusalema, aby se ve škole Gamalielově naučil Starému Zákonu. Tenkrát poznal Krista Ježíše a byl podle zprávy Klementa Alexandrijského přijat do sboru 72 učedníků Páně. Skutky apoštolské vykládají, že Joses či Barnabáš prodal statek svůj, vzal peníze a položil je k nohám apoštolů na rozdělení pro chudé věřící. Barnabáš se chválí jako muž dobrý, plný Ducha svatého a víry.

Vydal se s Pavlem na apoštolskou cestu. K nim připojil se sestřenec Barnabášův, příjmím Marek (Skutky 12, 25). Na této cestě v Lystře se stalo, že Pavel uzdravil chromého od narození a že pohané, uzřevše zázrak, užasli a pokládali oba apoštoly za bohy: Barnabáše, že byl mohutné postavy, za Jupitera, výmluvného Pavla pak za Merkura. Když to uzřeli Pavel a Barnabáš, vytkli lidu pošetilost jeho (Skut. 14). Na sněmu Jerusalemském kolem r. 50 všichni shromáždění vyslechli nejprv Petra a potom Barnabáše a Pavla (Skut. ap. 15, 1—30). — Později Pavel a Barnabáš opět mínili se vydati na cesty, navštívit zřízené obce křesťanské; a tu se stala malá nesvornost mezi nimi. Barnabáš totiž opět chtěl vzíti sestřence Marka za průvodce, Pavel však namítal, že Marek tehdy nebyl dosti vytrvalý na cestách. Proto Pavel vzal Silu za průvodce, Barnabáš pak odešel s Markem na ostrov

Cypr (Skut. 15, 36). — Pak už není žádné zmínky v Písmě sv. o Barnabáši. Podle podání byl na ostrově Cypru r. 60 od židů ukamenován. Barnabáši dostalo se již v prvních dobách křesťanských čestného názvu „apoštola".

„Zdatnou ženu, kdo ji nalezne?"

(Přísl. 31, 10.)

Anna Maria Taigi narodila se 29. května 1769 v Sieně. Otec byl bohatý, pozbyl však svůj majetek a přestěhoval se do Říma, kde přijal místo domácího sluhy. Malá Anna Maria musela doma pilně pomáhati a pomáhala ráda. Když otec přišel unaven z práce, vesele mu běžela vstříc, pozdravila ho, odebrala mu klobouk a plášť a tázala se, čeho by si přál. Potom mu přitáhla pohodlnou židli ke stolu a přinesla mu jednoduchou, ale chutně připravenou večeři. „Ale, Aničko," tázal se otec, „kde ses naučila tak výborně vařiti?" S úsměvem odpověděla: „Něčemu mne naučila maminka, ostatní jsem se naučila od jiných. Když přijdu do kuchyně, pomodlím se napřed „Zdrávas Maria" a potom mi jde všecko dobře." Při vší chudobě byla takřka sluníčkem v rodině.

Když jí bylo 21 let, začala se vroucně modliti, aby ji Pán Bůh vedl k pravému povolání. Když se poradila se zpovědníkem řekl jí: „Vůle Boží je, abyste se vdala. Avšak ponechejte budoucnost úplně Prozřetelnosti Boží, ta vám jistě pošle onoho muže, kterému jste určena za manželku." Anna se modlila tím horlivěji k Duchu svatému o osvícení, aby se v tomto rozhodujícím kroku nezmýlila.

Sluha u knížete Chigiho, Dominik Taigi, žádal otce o její ruku. Anna Maria odpověděla otci: „Dejte mi několik dní na rozmyšlenou, abych si v modlitbách mohla věc rozvážiti před Bohem, a mezitím hleďte vyzkoumati o Dominikovi zvláště, zdali je bohabojný."

Za čtyři neděle byla svatba a Anna Maria použila toho času,

aby si připravila svou výbavu a ještě více, aby připravila svou duši hlavně životní sv. zpovědí.

Žila jen své rodině. Bůh jí dal sedm dětí. Měla s nimi dosti práce. Děti vedla k pravé zbožnosti. Ráno se společně modlili, potom šli podle možnosti na mši sv. Večer byla duchovní četba, růženec a večerní modlitba. Když dospělé děti měly známost, nesměly býti samy bez dozoru.

Bůh ji obdařil mnohými zvláštními milostmi, při tom však nezanedbávala svou domácnost. Její muž vypověděl po její smrti: „Často se stalo, že jsem při návratu z práce nalezl dům plný lidí, kteří přišli k ní na poradu. Hned opustila všecky, i když to byli preláti, a pospíchala, aby mne se vší pozorností obsloužila. Bylo na ní viděti, že to činila ze srdce ráda."

Anna zemřela 9. června 1837. Papež Benedikt XV. ji prohlásil r. 1920 za blahoslavenou.

12. ČERVNA. JAN Z FAKUNDY, VYZNAVAČ, BASILIDES, CYRIN, NABOR, NAZARIUS, MUČEDNÍCI.

„Udeří-li tě někdo . . ."

(Mat. 5, 39.)

Jan z Fakundy narodil se roku 1419 v Sahaguně, v krajině leonské ve Španělsku, z otce Jana Konsalviho z Kastrilla a matky Sanzie, rozené Martinezové. Podle tehdejšího neblahého zvyku zaopatřil mu otec brzy farní obročí. Důchody z něho plynuly

Janovi, fara pak byla spravována knězem-náměstkem. Ale když Jan porozuměl, že je to nenáležité, zdráhal se přijímati důchody a řekl: „Nevnucujte mi jich! Nenuťte mne ke hříchu! Nechci si obtížiti svědomí!“ Později přišel Jan do Burgosu, kdež ho biskup Alfons vysvětil na kněze. Ale když Jan zpozoroval, že má-li se státi dobrým kazatelem, je mu třeba důkladných studií bohoslovných, odebral se na vysoké školy do Salamanky. Tam vyspěl ve zdatného duchovního řečníka.

Jsa živ nadmíru přísně a pracuje bez oddechu pro spásu lidí, onemocněl a měl se podle rady lékařské podrobiti bolestné a nebezpečné operaci. I svolil k tomu a učinil Bohu slib, že, vyvázne-li životem, vstoupí do kláštera. Operace se zdařila a nemocný se uzdravil dokonale. Vzdávaje Bohu díky, přemýšlel, jak nejlépe by měl slib svůj vyplniti. Jednoho dne, když opět o této věci přemýšlel a Boha prosil o radu, spatřil polonahého žebráka. Daroval mu nejlepší svůj šat a puzen vnitřním hlasem, vstoupil do kláštera augustiniánů v Salamance, kde vládla přísná kázeň řeholní. Tu vykonal v pokoře a příkladné poslušnosti noviciát, složil dne 28. srpna 1464 slavné řeholní sliby a byl brzy potom od svých bratří zvolen za převora.

Na kazatelně bičoval Jan s apoštolskou přímostí hříchy tehdy vládnoucí; zejména horlil proti pohoršlivému oděvu žen a dívek, proti utlačování chudých, proti svárlivosti a zanedbávání povinností křesťanských v rodinách zámožných měšťanů. Zbožný lid si proto vážil Jana a hrnul se k jeho kazatelně, ti však, kteří

se cítili dotčeni, zanevřeli na něho a odvážili se dokonce činiti mu úklady.

Jednou kázal Jan v městě Albě. Vévoda Don Garcia slyše jeho kázání pohrozil mu pomstou. Jan odpověděl mu klidně: „Nechodím na kazatelnu, abych lidem lichotil, nýbrž abych jim pravdu mluvil. Věz, pane, že kazatel musí v srdci býti tak uspořádán, aby byl hotov povždy pravdu hlásati, třeba by měl i za ni smrt postoupiti!" Když potom Jan se vracel s jediným průvodcem, řeholním bratrem svým z Alby do Salamanky, poslal za ním rozhněvaný vévoda dva jezdce, aby ho stíhali a probodli. Když se stihači blížili, shýbl se bratr Janův pro kamení na obranu proti jejich útokům. Jan mu však řekl: „Ty nejsi ještě dokonalý, když chceš zlé spláceti zlým. Což nevíš, že máme protivenství trpělivě snášeti? Neboj se, však Bůh bude s námi." Sotva domluvili, přiblížili se jezdci, pojednou však zastavili se jejich koně a nechtěli nikterak jíti dále. I zastyděli se ozbrojenci a sestoupivše s koní poklekli a prosili za odpuštění.

Zatím se rozstonal vévoda na smrt. Poznal, že nemoc je trest Boží. Vypravil k Janovi posly s prosbou, aby k němu přišel. Jan nevzpomínaje na křivdy, spěchal ihned k vévodovi, odpustil mu, smířil ho s Bohem a vyprosil mu modlitbami opět zdraví.

Mši sv. sloužíval dlouho. Jednou ho proto kárali: „Proč jednáš tak nešetrně? Nevidíš, že trápíš ministranty? Proč se neřídíš příkladem jiných kněží?" Jan pokorně odpověděl, že rozjímá o umučení Páně a že není jinak schopen mši sv. sloužit.

Pracuje o spasení lidí zbloudilých, vysvobodil Jan také jistého jinocha z tenat prostopášné svůdnice a obrátil ho dokonale, takže jinoch netoliko zpřetrhal všecky svazky s hříšnicí, nýbrž i vstoupil do kláštera. Proto ona žena zanevřela na Jana a pohrozila mu, že do roka zemře. Vskutku, po několika měsících Jan se roznemohl a lékaři poznali, že byl otráven. Jan chřadl; připravil se na smrt, modlil se za nepřátele své a dokonal život svůj v Pánu právě, když zvonilo klekání. Bylo to r. 1479.

*

Basilides, Nabor a Nazarius byli vojíny. (První v Římě, druzí dva v Miláně.) Zemřeli mučednickou smrtí za Diokleciána. Dnešního dne nalezl ostatky jejich sv. Ambrož. Cyrinus (Quirinus) byl biskupem v Siscii.

13. ČERVNA. ANTONÍN PADUÁNSKÝ, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Antonín (Paduánský) se narodil r. 1195 v Lisabonu v Portugalsku a dostal na křtu sv. jméno Hernandez (Ferdinand). Jsa patnáctiletý, vstoupil do kláštera řeholních kanovníků augustiniánů u sv. Vincence, blíže Lisabonu. Protože návštěvy rodičů a příbuzných ho vyrušovaly, odešel do kláštera v Koimbře. V tu dobu přivezena byla těla pěti mučedníků z řádu sv. Františka z Maroka do Španělska. Takto Ferdinand poznal řád sv. Františka. Dostav svolení svých představených, vstoupil do řádu Menších bratří v klášteře u Koimbry. Dostal jméno Antonín. Pojala ho ohnivá touha, aby šel hlásat evangelium mohamedánům. Představení svolili. Vstoupil tedy na loď a přistal na břehu africkém. Avšak prudká zimnice, do níž upadl, donutila ho k návratu do vlasti. Na moři však se strhla vichřice a zahnala koráb k pobřeží ostrova sicilského. Antonín vystoupil v Messině. Dozvěděl se, že je svolána r. 1221 valná schůze bratří řádu sv. Františka do Assisi. I umínil si, že tam také půjde, aby poznal zakladatele své řehole, Františka. Šel a spatřil Františka. Když však žádal o přijetí do některého z klášterů Menších bratří, byl všude odmítnut. Byl zchřadlý a zdálo se, že nebude moci konati těžké ruční práce. Přece však byl přijat do malého kláštera blíže

Bologne, kde byli jen čtyři Menší bratří. Antonín konal nejtěžší práce a přitom se cvičil v sebezáporu. Také se pečlivě tajil svým rodem a vzděláním. Avšak obojí vyšlo najevo. Antonín byl poslán s kleriky do Forli k svěcení. Bylo tam více čekatelů kněžství z řádu dominikánského i františkánského. Představený je vyzval, aby některý z nich pronesl k druhým duchovní řeč. I počali se všichni vymlouvati. Konečně došla řada na Antonína. Antonín začal řečniti zprvu nesměle a prostě, ale znenáhla mluvil s takovou učeností a tak výmluvně, že všichni žasli. Byl poslán na studia a pak se věnoval kazatelskému úřadu. Vynikal ohnivou a neodolatelnou výmluvností a zvučný jeho hlas uchvacoval posluchače. Dovedl líčiti bídu a zkázu hříchu, krásu a štěstí ctnosti tak mocně, že posluchači byli jako u vytržení. Někdy až 30.000 lidí přišlo na jeho kázání, a přece vládlo takové ticho, že bylo slyšeti každý šepot. Mnozí opouštěli o půlnoci lůžko, aby obsadili výhodné místo u kazatelny. Posluchači byli ze všech stavů, ale nikdo nebyl oděn skvostným šatem, neboť věděl, že Antonín to nevidí rád, zvláště ne v postní době. Protože návalu lidí nestačily chrámy, Antonín kázával na náměstích a na polích; sbor pořadatelů dbal, aby nenastala nebezpečná tlačenice. A když Antonín sestoupil s kazatelny, padali mu lidé k nohám a líbali hrubý jeho řeholní oděv. Tak procestoval Antonín, konaje úřad misionářský, Italii a jižní Francii. Kdysi přišel do Verony. Veronský kníže Ezzelin III., tyran a násilník, sužoval poddaný lid. Když se měšťané padovští proti němu vzbouřili, dal Ezzelin 10.000 jich povražditi. Krvežíznivec se smál klatbě, kterou byl stižen. Antonín se odhodlal pohroziti mu. Předstoupil před knížete, sedícího na trůně uprostřed dvořanů a zvolal: „Ty nepříteli Boží! Tyrane ukrutný, podobný vzteklému tygru! Kdy konečně přestaneš sužovati lid? Neustaneš-li, rozdrtí tě trestající ruka Boží.“ Ezzelin se chvěl, sestoupil s trůnu a řekl: „Otče! Jsem bídník a zasloužím trestu.“ Když Antonín odešel, dvořané vyčítali Ezzelinovi, že jednal mírně a ústupně k Antonínu; ale on řekl: „Nedivte se, na mém místě byli byste právě tak jednali,

jako já. Když ke mně mluvil, zářil z jeho tváře takový oheň, že mi pronikl útroby a naplnil mne hrůzou." A ihned poslal Antonínovi skvostné dary, ale neopominul říci poslům: „Přijme-li dary, zabijte ho! Nepřijme-li, učiňte, co vám rozkáže." Poslechli. Antonín řekl poslům: „Rychle odneste ty věci, aby se dům těmito dary neposkvrnil. Z uloupených statků nepřijmu nic." Poslové vrátivše se, vyřídili vzkaz. Ezzelin řekl: „Vpravdě, tento je muž Boží."

Od roku 1227 Antonín zůstal v městě Padově. V tu dobu odebral se do Říma, aby si stěžoval na (druhého) generála řádu Menších bratří Helia či Eliáše. Eliáš nenásledoval sv. Františka v apoštolské chudobě a pokoře. Vydržoval si koně i se služebníkem, jídal sám v odloučenosti od bratří a liboval si ve vybranějších pokrmech. Spor se přiostřoval. Antonín vytýkal Eliášovi toto jednání v přítomnosti papežově. „Svatý otče," řekl Antonín, „i když pokrmem vybranějším pečoval o své chatrné zdraví, nebylo přece třeba, aby měl knížecí hostinu a aby takto porušoval řeholní pravidla." Eliáš nemoha se zdržeti hněvu zvolal: „Ty lžeš, bídníče," a chtěl ještě více promlouvati. Ale papež mu kázal mlčeti a sesadil ho s úřadu.

Antonín byl přitloustlý a plnokrevný; proto nesnesl nadlouho namáhání, s úřadem misionářským spojené. Odešel z Padovy zprvu do Campo di San Pietro, aby se tam zotavil. Choroba jeho však se zhoršila. Těžce nemocen donesen byl do bytu zpovědníka karmelitek v předměstí padovském. Tam se připravil na smrt a zemřel 13. června r. 1231 ve věku 31 let.

14. ČERVNA. BASIL VELIKÝ, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Basil byl syn Basila, právníka a učitele řečnictví, a Emmelie v Caesareji, hlavním městě Kappadocie. Rodiče tito měli 10 dětí: Makrinu, Basila, Naukracia, Řehoře (řečeného Nyssenského) a Petra. Jména ostatních nejsou známa. Tři rodní bratři, svatých

rodičů svatí synové, Basil, Řehoř a Petr stali se biskupy.

O výchovu Basilovu pečovala matka Emmelia a bába sv. Makrina, žákyně sv. Řehoře Divotvůrce. Basil s vděčnosti vzpomínal své báby Makriny, která mu vštípila do srdce slova blahoslaveného Řehoře, vzpomínal zbožně své matky Emmelie. Sestra Makrina po smrti otcově pečovala vedle churavé matky svědomitě o mladší své sourozence. — Basil, vyspěv v jinocha, odebral se do Cařihradu, kde poslouchal přednášky slavného tehdy řečníka Libania, a pak do Athén, do sídla řecké vzdělanosti. Spolužáky jeho byli Řehoř Nazianský a Julián, jenž později odpadl od víry křesťanské. Když Basil dokončil své vzdělání, stal se právníkem ve své vlasti. Sláva jeho rostla, ale jeho srdce nebylo upokojeno.

Na domluvu své sestry Makriny Basil opustil rozrušující zaměstnání v soudní síni a věnoval se službě Boží. Studoval posvátné vědy s touže horlivostí, jako dříve pěstoval řečnictví, lékařství, matematiku a jiné vědy. Poté se odebral na cesty; v Egyptě a Palestině navštěvoval poustevníky a naučil se od nich základům prostého a dokonalého života. Pokora, apoštolská chudoba, bratrská láska otců pouště působily na Basila mocným dojmem. Stal se novým člověkem. Vrátiv se po dvou letech do vlasti, usadil se na samotě. Psal svému příteli Řehoři: „Zůstávám tu v poušti Matarii, na břehu řeky Iridy. Toho údolí rozkošného! Toho ptactva zpěvného! Malý ráj!“ — Řehoř přišel za ním a oba přátelé tam žili blaženě v tuhé kázni, požívajíce jen chleba a bylin a spokojujíce se s tvrdým lůžkem. Zvláště Basil

žil tak sebezapíravě, že podle svědectví Řehořova podobal se mrtvole. Oba skládali spisy a posvátné zpěvy; kolem nich se shromáždili jiní poustevníci a všichni sloužili Bohu modlitbami a čtením Písma sv.; vzdělávali půdu, zřizovali cesty. Basil složil pro celou družinu klášterní pravidla, řeholi velikou a řeholi malou, a stal se takto zákonodárcem klášterníků na východě. Vzpomínal ještě v pozdním věku na blažená léta, jež ztrávil o samotě. „Kdo mi vrátí," tak píše, „ty šťastné dny, které jsme prožili v oné samotě? Kdo mi vrátí to prozpěvování žalmů, to noční bdění, ty modlitby společné, které nás pozdvihovaly vzhůru k nebesům?"

Avšak utěšený život v ústraní na řece Iridě se skončil. Stařičký biskup caesarejský Eusebius povolal k sobě Basila a vysvětil ho na kněze, aby mu byl pomocníkem v úřadě. Basil nejen se stal rádcem biskupovým, ale jsa ve vědách posvátných obeznalý, byl věhlasným obhájcem pravověrného učení proti ariánům. V té době nastal v Kappadocii hlad z neúrody. Basil se zastával lidu nuzného, donutil lichváře obilím, aby otevřeli naplněné špýchary, povzbuzoval boháče k štědrosti, chudé k trpělivosti. Sám předcházel dobrým příkladem; každodenně sytil mnoho lidí, a to nejen křesťanů, nýbrž i židů. Úcta lidu k němu byla všeobecná. Když r. 370 biskup Eusebius zemřel, Basil byl zvolen jeho nástupcem na stolci caesarejském. Žil dále přísně a chudě, jak byl zvykl na poušti. Statků biskupských užil na účely dobročinné. Zřídil obrovský ústav křesťanského milosrdenství pro lidi chudé, pro lidi k práci neschopné, pro nemocné, malomocenstvím stižené, pro pocestné i pro sirotky. V domě byly i školy i dílny i byty pro kněze, pro lékaře a opatrovníky. Ústav ten, zvaný „Basilias", byl „divem křesťanského starověku".

Basil, konaje apoštolské cesty po své diecési, utvrzoval věřící i kněze v pravé víře a vedl je k bohabojnému životu. Založil i několik klášterů. Po smrti Athanasia Velikého r. 373 Basil stal se nerozbornou zdí proti návalu ariánských kacířů, mohutným sloupem katolictví na východě. Byl výtečným kazatelem;

napsal několik spisů: Patero knih o božství Kristově, homilie, pojednání asketická a 366 listů. Spisy Basilovy vynikají hlubokou učeností, jasností myšlenek a lahodným slohem; z nich můžeme správně posouditi povahu tehdejší doby.

Když císař Valens, nakloněný ariánům, uslyšel, že Basil pohnul mnoho ariánů, aby se kajícně vrátili do Církve, rozhněval se a poslal velitele císařské stráže Modesta k Basilovi, aby mu oznámil, že bude z Cesareje vyhnán, nepřidá-li se k ariánům. I rozpředl se památný a zajímavý rozhovor. Modest: „Což, nebojíš se císaře? Nevíš, jakou má nad tebou moc? Může ti zabrati majetek, může tě poslati do vyhnanství, může tě ztrestati mukami a smrtí!“ — Basil odpověděl s klidným úsměvem: „To bys mi musel jinými věcmi pohroziti. Kdo nic nemá, tomu nemohou býti statky zabaveny. Nemám leč několik těch knih, skývu chleba a ty cáry na svém těle. Vyhnanství neznám, neboť celá země jest Hospodinova, všude budu hostem jeho. Muka se mne nedotknou, protože takřka žádného těla nemám. Smrt je mi vítána, neboť mne přivede dříve k Bohu.“ Modest řekl: „Dám ti den na rozmyšlenou.“ Basil: „To je zbytečné; neboť zítra budu tentýž jako dnes!“ Modest užaslý nad těmito odpovědmi řekl: „Věru, takto se mnou ještě nikdo nemluvil!“ Basil odvětil: „Pak asi s tebou ještě nikdy nemluvil katolický biskup!“

Modest se vrátil k císaři a zvěstoval mu: „Jsme přemoženi; hrozby na Basila nepůsobí.“ Císař byl dojat, pocítil úctu k Basilovi a neodvážil se provésti rozkaz, aby byl vyhnán, ač rozkaz byl podepsán, ano poslal Basilovi mnoho darů pro jeho chudé a o svátcích vánočních zavítal ze zvědavosti do Cesareje, aby viděl Basila uprostřed věřících. Byl překvapen, jsa očitým svědkem vroucí nábožnosti lidu, jímž svatyně byla přeplněna, slyše velebné zpěvy a hledě na Basila, jenž s vážnou důstojností konal služby Boží.

Poslední slova sv. Basila byla: „V ruce Tvé, Pane, poroučím ducha svého!“ Zemřel 1. ledna 379.

„Blahoslavení, kteří lačnějí a žízní po spravedlnosti.“
(Mat. 5, 6.)

Sv. Vít, syn vznešeného Římana, pohana Hylasa, v přístavním městě Mazaře na západním pobřeží ostrova Sicilie, byl od své křesťanské chůvy Krescentie a jejího bohabojného manžela Modesta tajně pokřtěn a vychován ve víře křesťanské.

Když bylo Vítovi 12 let, proslechlo se, že císař Dioklecián chce vyhubiti křesťanství. Tu zpozoroval Hylas, že jeho syn je křesťanem. Uleknuv se toho, domlouval mu a hleděl ho odvrátiti od náboženství, jež považoval za pošetilé. Avšak Vít stál pevně ve víře a odvětil svému otci: „Kéž bys i ty poznal pravého Boha a Syna jeho Ježíše Krista!“ Hylas odvětil: „Vím, že Kristus, jehož nazýváš Bohem, byl ukřižován za časů Pontia Piláta.“ Vít na to: „Ano, ale je to veliké a svaté tajemství.“ Hylas: „Trest to byl a ne tajemství.“ Vít: „Toto ukřižování je naše spasení. Sám sebe vydal, abychom měli věčnou spásu, a proto nic na světě mne neodloučí od Krista!“ Hylas však nepřestal domluvami, sliby i hrozbami naléhati na syna, aby ho odvrátil od víry Kristovy.

Císařský náměstek Valerián se dozvěděl, že Hylasův syn pohrdá bohy a klaní se Kristu. Zavolal si Hylasa a napomenul ho, aby synu domluvil, neboť, jak pravil, „křesťané budou jako nepřátelé bohů vyhlazeni.“ Hylas poslechl a přemlouval syna, ale vida, že všecko domlouvání je marné, požádal náměstka Valeriána, aby dětinskou tvrdošíjnost zlomil úřední mocí. Valerián si tedy zavolal Víta a tázal se ho u přítomnosti otce: „Proč se zdráháš obětovati nesmrtelným bohům?“ Vít: „Neklaním se kamenům a řezbám, klaním se toliko pravému Bohu, Kristu.“ Uslyšev to otec zaúpěl: „Ach! naříkejte se mnou všichni! Můj syn se sám vrhá do záhuby.“ Vít řekl: „Nevrhám se do záhuby, ale toužím po sboru vyvolených Božích!“

Náměstek dal Víta zmrskati a odevzdal ho opět otci. Otec se snažil přivésti syna na jiné myšlenky lichocením, měkkou hudbou, luzným tancem mladých otrokyň a pod. Ale nepodařilo se mu svésti Víta; proto, aby neupadl sám v podezření, že je příznivcem křesťanů, rozhodl se odevzdati svého syna náměstkovi. — Mezitím si umínili Modest a Krescentia, že prchnou. Vít prohlásil, že půjde s nimi. Vsedli všichni tři za noční doby na loďku a ujeli na pobřeží lukánské v jižní Italii. Tu přiznali se bez ostychu ke Kristu a hlásali zjevně víru svatou. I byli polapeni, a když nechtěli víru Kristovu zraditi, byli na smrt odsouzeni. Vít byl ponořen do kotle naplněného vřelou smolou a roztaveným olovem. Vyvázl neporušen. Všichni byli nataženi na skřipec a hrozně trápeni, až skonali. Rok smrti je 305. Vít náleží do sboru čtrnácti sv. pomocníků. Vít byl vždy v západní církvi velmi uctíván. Na počest jeho bylo po celém světě posvěceno mnoho chrámů. Nejznamenitější však je svatyně na hradě pražském. — Někteří spisovatelé neprávem se domnívají, že úcta k sv. Vítu byla v Čechách zavedena, aby byla zatlačena úcta pohanského boha Svantovíta, jemuž prý byl v chrámu svatovítském každoročně obětován kohout. To se nesrovnává s pravdou. Svantovíta uctívali Slované pomořští, pohanským Čechům Svantovít byl neznám. Sv. Vít bývá vzýván proti padoucnici.

16. ČERVNA.

„Jděte, učte všecky národy."

(Mat. 28, 19.)

Sv. Benno. Smutné jsou dějiny někdejších polabských a baltických Slovanů. Od nejdávnějších časů docházeli k nim sice z Němec křesťanští věrozvěstové. Ti však pracovali mezi nimi dlouho bez výsledku. A nebylo divu. Mužové ti přicházeli ke Slovanům jakožto vyslanci zemělačných panovníků. Za německým knězem táhlo často hned v patách vojsko, a kde kazatel zarazil do země kříž, tam zatkli mužové císařští meč, osobujíce si ihned právo na

Sv. Antonín

vládu a na ukládání daní i jiných břemen. Tak zneužívali lakotní králové němečtí vznešeného náboženství Kristova k rozšiřování a utvrzování svého panství. Odtud jest zřejmo, proč pohanští Slované hleděli na věrozvěsty křesťanské s nedůvěrou.

Podle podání cestoval také sv. Metoděj, apoštol Slovanů, k lužickým Srbům, hlásal v okolí města Zhořelce evangelium a zbudoval v královském háji u Javorníka na místě pohanského obětiště křesťanskou svatyni. Potom rozsévali ve slovanské krajině té símě učení Kristova žáci sv. Metoděje, avšak další blahodárný vzrůst víry sv. v končinách těch byl zadržen a zmařen válkami, jež proti Slovanům podnikali králové Jindřich I. a Otto I. Za válek těch bylo Slovanům zakoušeti převelikých útrap. Jindřich I., podmaniv si krvavě polabské Slovany a zpustošiv Lužici, založil r. 928 na levém břehu řeky Labe pevné město a hrad Míšeň, aby podrobené obyvatelstvo stále držel na úzdě. Od té doby byla Míšeň postrachem sousedních Slovanů. Odtud podnikali pověstní císařští markrabí loupežné výpravy do území pohanských obyvatelů slovanských a dopouštěli se na nich ukrutností. Proto měly všecky pokusy o pokřesťanění polabských Slovanů jen nepatrné výsledky. Sám císař Otto I. přiznal se na sněmu ravennském, že sice s velikou námahou obrátil část Slovanů na Labi ke křesťanství, ti však že jsou ve víře slabí a že třeba veliké práce, aby zase neodpadli k pohanství.

Byli však přece mnozí biskupové a kněží němečtí, kteří se starali o to, aby získali potlačované Slovany víře Kristově cestou apoštolskou. Z těchto nezištných věrozvěstů, opravdovou křesťanskou láskou a horlivostí pro věčnou spásu ubohých pohanských Slovanů nadšených, proslul nejvíce apoštolský biskup míšeňský sv. Benno.

Benno narodil se r. 1010 za panování krále Jindřicha II. v Hildesheimu jakožto druhý syn hraběte Bedřicha z Bullenburgu, jenž měl rozsáhlé statky v Dolním Sasku.

Po smrti otce svého vstoupil dvacetiletý Benno s radostným souhlasem matčiným do benediktinského kláštera sv. Michala

v Hildesheimu. Maje 25 let věku svého byl posvěcen na jáhna a po pěti letech dosáhl svěcení kněžského. Roku 1066 byl Benno zvolen za biskupa míšeňského. Přijav svěcení biskupské v Magdeburce, prohlásil slavně, že hodlá na zvelebení své církve obětovati své síly, neštítě se žádné námahy a žádného nebezpečenství a že bude povždy hotov život svůj položiti pro věčnou spásu svých svěřenců. Věren jsa slibu svému, spravoval Benno diecési míšeňskou po 40 let s horlivostí apoštolskou. Diecése byla ještě tehdy přes století ukrutné potlačování a odnárodňování domorodého slovanského obyvatelstva převážnou většinou slovanská a rovněž v sousedství jejím přebývali Slované. Mnozí z těchto Slovanů byli již dříve zbraní německou donuceni přistoupiti ku křesťanství, časem vrátili se však bezmála všichni zase k staré modloslužbě. Právě téhož roku (1066), kdy Benno nastoupil biskupský úřad v Míšni, zavraždili polabští Slované v Lončině křesťanského krále svého Gotšalka, protože se podrobil moci úhlavních nepřátel jejich, Sasů.

Biskup Benno vida, co se děje, hleděl Slovany získati pro víru dobrotou a mírností bez politických úmyslů. Naučil se důkladně jazyku slovanskému, jal se s neúmornou trpělivostí hlásati evangelium Slovanům, stavěl jim chrámy a podporoval chudé. Slované mu zprvu nedůvěřovali a vyhýbali se mu, tím se však nedal horlivý biskup odstrašiti a pracoval dále. Znenáhla dostávali Slované k němu důvěru, vidouce, že se chová k nim zcela jinak, než byli zvyklí dosud; že mluví k nim mateřským jazykem, že nečiní jim násilí, nýbrž jako pravý otec sklání se k nim a osvěd-

čuje jim upřímnou lásku. Potom dařilo se horlivému misionáři apoštolské dílo mezi Slovany velmi utěšeně.

Zatím strhla se r. 1075 válka mezi králem Jindřichem IV. a saskými šlechtici. Slované povstali proti králi, aby se sebe střásli nesnesitelné jařmo, jímž je utiskoval. Benno zůstal v tomto boji stranou. To krále rozhněvalo, i zmocnil se Míšně, poplenil celé biskupství, zajal biskupa, dal ho vsadit do žaláře a pobral mu všecko.

Po roce dostal se biskup zase na svobodu a jal se napravovati, co válkou bylo zničeno. Za roztržky mezi králem Jindřichem IV. a papežem Řehořem VII. stál Benno jako věrný katolický biskup při papeži. Když Jindřich r. 1076 svolal do Wormsu německé biskupy, aby sesadili papeže, Benno se tam nedostavil, nýbrž cestoval do Říma, nestrachuje se hněvu králova ani jakéhokoli nebezpečenství. Řehoř VII. přijal věrného biskupa laskavě a přál si ho míti stále na svém dvoře. Avšak Benno toužil po návratu ke svému stádu. Když Jindřich událostmi byl donucen podrobiti se papeži, vrátil se Benno do Míšně a vyhýbaje se všem politickým věcem, staral se o duchovní blaho svých slovanských svěřenců.

Čtyřicet let spravoval biskupský úřad svůj a maje již 96 let věku přichystal se na smrt a zemřel v Pánu dne 16. června 1106.

17. ČERVNA.

Jan z Jenštejna narodil se 27. prosince 1350 na svátek sv. apoštola Jana na hradě Jenštejně na půl cestě z Brandýsa nad Labem do Prahy. Přišel záhy do Prahy k arcibiskupskému dvoru svého strýce Jana Očka z Vlašimě. Navštěvoval z počátku pražskou universitu, ale brzy byl poslán studovat do Padovy, Bologne a do Montpellieru. V letech 1375 a 1376 dokončil svá studia v Paříži. V té době jmenoval ho papež Řehoř XI., sotva šestadvacetiletého, biskupem v Míšni. Když Jan Očko byl jmenován kardinálem, stal se Jenštejn r. 1379 arcibiskupem pražským.

Byl tehdy světského smýšlení, věnoval se mnoho životu vojenskému a dvornímu. Tím našel porozumění u lehkomyslného krále Václava IV.

Když však r. 1380 zuřil v Čechách mor, onemocněl i mladý arcibiskup. Stav jeho se zhoršoval každou hodinou, takže lékaři počali nad ním zoufati. Nemocný přemýšlel o svém životě a o hrozném soudu, který ho čeká. Prosil Pannu Marii o přímluvu, slíbil polepšení a uzdravil se.

Brzy otřásla jím jiná strašná událost. O masopustě 1382 pořádal arcibiskup magdeburský ples, na němž sám oděn v oděv rytířský tančil. Náhle povstal pokřik, jako by palác hořel. Počal divoký útěk ze síně, při čemž si arcibiskup nešťastným pádem zlomil vaz a zemřel.

Jan z Jenštejna počal se od té doby vzdalovati hluku královské společnosti a raději o samotě pravidelně zpytoval své svědomí a radil se s osobním svým kaplanem, jak spasiti svou duši. Přísně se postíval. Prosil řeholníky roudnického kláštera o společné modlitby za sebe. Zanechal básníků pohanských a počal pilně přemýšleti nad četbou Písma svatého. Četl všude i na cestách. Veliká byla jeho láska k Svátosti oltářní. Když mu přísný zpovědník někdy pro nepatrné poklesky zapověděl sloužit mši svatou, poslechl sice, ale celý zkormoucen sotva se mohl dočkati konce toho dne, i říkával, že mu je, jako by žil v mukách očistcových.

K sobě samému byl Jenštejn přísný, ale k chudým se stal nad obyčej štědrým. Dával víc, než jeho síly stačily. I jedinou stříbr-

nou lžíci, která mu zbyla, hodil do nádoby, v níž se shromažďovalo, co mělo býti uděleno chudým.

Z rozjímání o životě Ježíše Krista vyrostla veliká jeho pokora, s níž se spojila tichost a trpělivost. Říkával často: „Důvěřuji v Pána, že za léta prostopášnosti dá mi léta zkormoucenosti a za dny rozkoše udělí mi milosrdně dny protivenství.“ Vděčně zakoušel rozličného příkoří od různých lidí, od krále, kněží i od laiků, ale všecko přijímal jako poučení a vzpruhu ducha.

Od té doby, kdy Jenštejn nastoupil cestu pokání a přicházel zřídka ke dvoru královskému, rostlo mezi ním a králem napětí, které brzy propuklo v nenávist. Arcibiskup hájil při každé příležitosti církevní pravomoc a rázně se opíral křivdám od krále Církvi činěným.

Když r. 1392 král Václav IV. zuřil proti němu a přívržencům jeho, byli jeho přední hodnostáři ukrutně mučeni. Mikuláš Puchník, jeho oficiál a pozdější arcibiskup pražský, byl pálen pochodněmi, děkan pražské kapituly byl tlučen do hlavy a generální vikář Jan z Nepomuku se stal mučedníkem.

Jan z Jenštejna poznal, že všeliká naděje na usmíření s králem je marná, proto se r. 1397 vzdal hodnosti arcibiskupské a posvětil na den Navštívení Panny Marie svého sestřence Volframa ze Škvorce za svého nástupce. Papeži Bonifácovi IX. vypsal příčiny svého odstoupení slovy: „Horlivostí pobádán raději jsem slušně odstoupil, než abych špatně vládl. Proto dvakrát jsem z vlasti odešel. Ale protože ani papež mi pomoci nemohl, bál jsem se velmi pohromy Církve...“ Odebral se do Říma, aby tam sloužil Církvi. Brzy těžce onemocněl, že ani nemohl sloužiti mši svatou. Na den Božího Těla r. 1400 rozmlouval s mistrem bohosloví Mauriciem o výkladu věty: „Ó, jak sladký je, Pane, duch tvůj!“ Mezi rozmluvou zemřel.

18. ČERVNA. EFRÉM SYRSKÝ, JÁHEN, VYZNAVAČ. MAREK A MARCELIÁN, MUČEDNÍCI.

„Kam uteku před tváří tvou?“

(Ž. 138, 7.)

Efrém Syrský se narodil v městě Nisibis v Mesopotamii. Tam měli jeho rodiče malé hospodářství. Nemohli mu poskytnouti vyššího vzdělání, ale přece ho naučili čísti Písmo svaté.

Mladý Efrém nebyl právě hodný. Dováděl jako ostatní chlapci. Sám dí ve svých spisech o sobě, že za mladých let byl rváčem a pomlouvačem, k přátelům nevlídný, ba že i ve víře pochyboval o Prozřetelnosti Boží a obíral se rouhavými myšlenkami, že snad se na světě všecko děje pouhou náhodou.

Jednou spatřil na pastvě krávu chudého člověka. Z rozpustilosti pustil se za ní, házel po ní kamením a honil ji lesem, až zchvácena upadla a dravou zvěří byla roztrhána.

Z tohoto nevázaného života byl Efrém vyléčen podivnou příhodou, která ho zároveň zbavila jeho pochybnosti o Prozřetelnosti Boží a poučila ho, že Bůh všecko vidí a všecko moudře spravuje.

Jednou se potkal za večera v lese s pastýřem. Pastýř ho přemluvil, aby u něho nocoval. V noci vnikla dravá zvěř do ovčince pastýřova a rozehnala ovce po celém lese. Vlastník stáda dal ihned zatknouti Efréma, že prý on objednal zloděje, kteří se do ovčince vedrali a ovce uloupili. Marně dokazoval Efrém, že je nevinen; nevěřili mu, svázali ho a dali do vězení. Zde zmocnila se ubohého jinocha veliká úzkost. Když usnul, ukázal se mu ve snách krásný mládenec a tázal se ho: „Efréme, kterak jsi sem přišel?“ Efrém se ulekl a vypravoval, co se mu přihodilo. Mládenec na to vážně promluvil: „Vím, že pro tuto věc žaláře nezasluhuješ, ale zasloužil sis jej pro krávu onoho chudého muže. Klaněj se Prozřetelnosti Boží!“

Tímto způsobem Efrém dokonale byl vyhojen z pochybnosti o Prozřetelnosti Boží, litoval svých hříchů, a když byl po delším

čase ze žaláře propuštěn, odebral se na poušť, aby si tam osvojil pravidla dokonalého života. Modlitbou, zapíráním sebe, čtením Písma svatého a rozjímáním o věcech duchovních, zvláště o přísném soudu Božím, povznesl se na vysoký stupeň křesťanské dokonalosti.

Když jedenkráte opustil poušť a šel do města Edessy, ubytoval se v domě. Z protějšího stavení jistá žena stále hleděla z okna na něho. Jednou ho oslovila: „Buďte zdráv, pane opate.“ On na to: „Bůh tě žehnej!“ Žena se tázala: „Chybí ti něco v domě?“ „Ano, tři kameny a trochu vápna, abych zazdil okno z něhož hledíš.“ Žena začala k němu lichotivě mluviti a chtěla ho svésti ke hříchu. Řekl jí krátce: „Ano, ale musíš se mnou jíti, kam chci.“ „A kam?“ „Na náměstí.“ „Co? Ty by ses nestyděl před tolika lidmi?“ Efrém ji poučil: „Lidí se bojíš a Boha se nebojíš, jenž vidí i nejtajnější záhyby našeho srdce a jenž v den soudu všem odplatí podle jejich skutků?“

Žena poznala svou hříšnost, vyznala se z hříchů, obrátila se k Bohu a vstoupila do kláštera.

Roku 525 Efrém provázel biskupa nisibského Jakuba na sněm nicejský. Vrátiv se usadil se v mesopotamském městě Edesse. Občas vycházel do poustevny, kterou si nablízku města zřídil. Tam se věnoval modlitbě a zbožnému rozjímání. Kněží i lid poznali vbrzku neobyčejné schopnosti a vzácné ctnosti Efrémovy a naléhali naň, aby přijal svěcení kněžské. Efrém přijal z pokory pouze svěcení na jáhenství a věnoval se úřadu kazatelskému. Stal se kazatelem, kterému se daleko široko nikdo nevyrovnal. Řeč jeho byla přesvědčivá a uchvacovala všecky posluchače. Efrém hájil pravou víru proti tejdejším bludařům a zvláště mohutně promlouval o posledních věcech člověka. Nejednou se všichni posluchači rozplakali. Při vší pravověrnosti Efrém byl mírný a laskavý k bludařům a prokazoval jim skutky křesťanské lásky. Napsal výklady téměř celého Písma svatého, pak spisy věroučné a mravoučné, pohřební řeči i promluvy k mnichům. Kromě toho skládal jazykem syrským překrásné církevní písně.

Pro tyto písně byl nazýván citarou Ducha svatého. Spisy Efrémovy jsou vzácným svědectvím, že Církev učila ve starověku křesťanském týmž pravdám, jako nyní. Tak píše o Svátosti oltářní: „Požívej tedy, bratře nejmilejší, neposkvrněné Tělo Pána svého, jsa pevně přesvědčen, že samého Beránka Božího přijímáš.“ — K Panně Marii volal Efrém v modlitbě: „Neposkvrněná, neporušená, přesvatá Panno... rač za mne u Syna svého, Pána a Boha mého, orodovati.“

Když nastal v Edesse hladomor, Efrém spěchal z poustevny své do města, aby lidu prospěl a milosrdenství své skutkem osvědčil. Na kazatelně hrozil boháčům trestem Božím, budou-li necitelní k potřebám lidu a budou-li míti uzavřeny svoje spižírny; chudým pak kladl na srdce, aby nezoufali, nýbrž aby v Boha důvěřovali. I zřídil mnoho lůžek pro nemocné a jim obětavě ve dne v noci sloužil. Když hladomor ustal, vrátil se do své samoty.

Efrém připravil se zbožně na smrt, napsal poslední svou vůli, v níž praví, že nemá žádných statků pozemských, že všem věřícím naposledy žehná; také žádal, aby byl pohřben prostě bez okázalosti jako chudý poustevník: „Nezpívejte při mém pohřbu žádných smutečních zpěvů, nedopusťte, aby se konala pohřební řeč.“

Efrém se nazývá „theologem“ (bohoslovcem). Zemřel r. 379 nebo 380.

19. ČERVNA. JULIÁNA FALKONIERI, PANNA. PAMÁTKA SV. GERVASE A PROTASE.

„Chléb, který já dám, jest Tělo mé k životu světa.“

(Mat. 5, 6.)

Sv. Juliána Falkonieri byla příbuzná Alexia Falkonieri, jednoho ze sedmi zakladatelů řádu servitů. Narodila se r. 1274. Otec její byl příznivcem servitů, vystavěl chrám a odevzdal jej tomuto řádu. Matka její Reguerdata vychovávala dceru v bázni Boží. Juliána chovala ošklivost ke každému hříchu; zachvěla se hrůzou, uslyšela-li mluviti o hříchu. Stařičký Alexius Falkonieri, příbuzný, říkával její matce: „Neporodilas bytost ženskou, ale andělskou.“ Matka pomýšlela dceru provdati; ale Juliána zamítla všecky nabízené nápadníky a učinivši slib ustavičného panenství, přijala z rukou generála servitů Filipa Benického roucho této řehole. Zprvu zůstávala u matky; ale po smrti matčině shromáždila kolem sebe sbor nábožných panen a vdov, a tak vznikla nová větev řádu servitského, která se nazývala: „Služebnice Panny Marie.“

Juliána, byvši od sv. Filipa ustanovena představenou, sepsala sama řeholní pravidla, jež papež Martin V. schválil. V Italii lid nazýval tyto řeholnice mantellátky, protože nosily pláště s krátkými rukávy, aby mohly snáze pracovati. Juliána jsouc představenou celé řehole, zůstala povždy pokornou. Konala neomrzele všecky domácí práce a posluhovala sestrám, zvláště když onemocněly.

U vysokém věku 70 let ochuravěla Juliána bolestnou nemocí žaludeční a nesnesla žádného pokrmu ani nápoje. Jsouc od dětství již zvyklá přijímati ochotně z rukou Božích věci netoliko příjemné, nýbrž i trpké a odporné, snášela tuto nemoc trpělivě; rmoutila se jen, že není jí již možno potěšovati se a posilňovati přijímáním nejsvětější Svátosti oltářní.

Aby ji potěšil, radil jí kněz duchovní sv. přijímání; aby myslila

na Svátost oltářní a ve svém srdci vzbudila horoucí touhu po svátostném Spasiteli. Tu nemocná pošeptala několik slov k zástupci Božímu. Odešel a za chvíli se vrátil nesa Svátost oltářní ve zlaté nádobě. Tvář umírající zazářila nebeskou radostí. Bílé lněné roucho rozestřeli na nemocnou a na to bílé roucho položil kněz uctivě Tělo Páně blízko srdce nemocné. Juliána otevřela oči, nevýslovná touha zářila z nich a hle, v okamžiku zmizel nebeský chléb, blaženost naplnila srdce umírající a v této blaženosti odletěla čistá její duše do radosti věčné.

Na bezduchém těle jejím byla potom nad srdcem shledána jako pečeť vyznačená podoba svaté Hostie s obrazem Ukřižovaného Spasitele.

20. ČERVNA. SILVERIUS, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

„Miloval Církev a život svůj dal za ni."

Theodora, manželka císaře Justiniána I. (527—565) dosadila proti zákonům církevním na arcibiskupský stolec v Cařihradě bludaře Anthima. Papež Agapet ho sesadil. Avšak brzy zemřel a Theodora se snažila, aby byl i na stolec papežský povýšen muž povolný. Proti její vůli byl zvolen Silver, muž spravedlivý, který mocnou rukou řídil lodičku Kristovu. Císařovna se zprvu pokusila lichotivými slovy ho získati, aby potvrdil bludaře Anthima za arcibiskupa cařihradského. Papež však odvětil: „Nikdy nepotvrdím zjevného bludaře a raději vydám svůj život, nežli bych

se zpronevěřil pravdě katolické a schválil, co zavrhla Církev.“

Císařovna se rozhněvala a žádala vojevůdce Belisara, aby sesadil Silvera a na stolec papežský dosadil povolného Vigila. Belisar octl se v rozpacích. Jednak se bál hněvu Božího, když sesadí šlechetného pravého papeže, jednak se obával pomsty svéhlavé císařovny. Zatím přitáhli Gotové k Římu a chystali se vypuditi vojsko císařské z města. Z toho si vzala císařovna záminku k pronásledování papeže Silvera. Na její rozkaz manželka Belisarova Antonína dala napsati padělanou listinu, kterou se mělo dokázati, že papež zavolal Góty proti císařskému vojevůdci a že jim slíbil otevření městských bran. Než se papež mohl hájiti, žoldnéři mu odňali odznaky hodnosti papežské a oblékli naň roucho mnišské.

Belisar dal zvoliti papežem Vigila, Silvera poslal do vyhnanství do města Patary v Lydii na pobřeží maloasijském. Pravověrný biskup patarský přijal uctivě papeže a odebral se k císaři, aby hájil Silvera. Řekl: „Mnoho je na světě králů, ale jeden toliko je papež nad Církví celého světa a ten papež byl vyhnán ze svého sídla.“

Císař nevěděl, jaké pikle nastrojila císařovna proti papeži. Zhrozil se a nařídil, aby Silver bez průtahů byl odvezen zpět do Italie. Ale císařovna zvrátila tento rozkaz. Na její pokyn dal Belisar papeže, sotva přistal na břehu italském, zavésti do vyhnanství na pustý ostrov Palmarii v moři Tyrrhenském. Tam Silver zemřel hladem neb jinou násilnou smrtí.

Řídil Církev v letech 536—540.

Rytíř bez bázně.

Na obrazech vidíme často svatého Aloise s útlou, měkkou tvářičkou jako děvčátko a tak si mnozí představují též povahu sv. Aloisa. Ve skutečnosti byl pravým opakem toho: rázný, energický, rozhodný, nepřítel veškeré změkčilosti. Narodil se 9. března 1568 na zámku Castiglione poblíž Gardského jezera. Byl ze starého knížecího rodu. Avšak jaký to byl rod! Byli to vládcové bezohledného násilí, bezměrné vášnivosti. Jaké to dědičné zatížení! Všecko to cítil ve svém srdci. A hrdinsky se rozhodl, že s milostí Boží zvítězí nade vším zlem, jež háralo v jeho srdci. Proto nenáviděl polovičatost. Proto někdy až přehání v sebezáporu. Je jemnocitný, ale přece tvrdý.

Jako třináctiletý hoch byl na královském dvoře španělském v Madridě. Byl přidělen královici za panoše. Jednou stál královic u okna a prudký vítr mu rozfoukal papíry. Hněvivě zvolal: „Větře, poroučím ti, abys mne již neobtěžoval.“ Sv. Alois řekl na to: „Nejjasnější pane, veleti můžete lidem a ti vás poslechnou, ale poroučeti živlům, zůstavil si Bůh sám sobě, jemu jsou podrobeni i největší panovníci světa.“

Když později jako šestnáctiletý jinoch byl v Turině a při hostině jeden sedmdesátiletý šlechtic vykládal neslušné vtipy, neostýchal se ho Alois osloviti: „Nestydíte se jako stařec a jako šlechtic mluviti takové řeči před mladými lidmi? To znamená dávati pohoršení a špatný příklad.“

Když se vracel po moři domů, loď jejich byla pronásledována Turky. Zatím co ostatní se chvěli bázní, zvolal Alois: „Dejž Bůh, abychom měli příležitost státi se mučedníky!“

Alois poznal, že Bůh chce, aby mu sloužil v řádě jesuitském. Když prosil otce za dovolení, otec se rozhněval, ano pohrozil mu bičem. Alois však zůstal pevný. Otec, aby ho přivedl na jiné myšlenky, žádal, aby navštívil knížata a vévody italské. Syn po-

slechl, avšak leskem světských dvorů nedal se odvrátiti od Boha.

Když se vrátil domů, doufal, že nyní dostane octovo dovolení. Ale čekaly ho nové boje. Otec ho přemlouval, aby se stal světským knězem a nevstupoval do kláštera: „Hle, jsem nemocný, chceš mne takto opustiti?“

„Otče, nemohu jinak než podle vůle Boží v Tovaryšstvu Ježíšovu sloužiti Pánu.“ Rozhněvaný otec vykřikl: „Tak mi už nechoď na oči!“ Alois okamžitě poslechl a odešel do domku půl hodiny od zámku. Když se otec o tom dověděl, nazval ho tvrdohlavcem a poručil mu, aby se vrátil. Alois ve své světničce padl na kolena a zapřísahal Boha, by mu dodal síly. Na důkaz svého rozhodnutí začal se nemilosrdně bičovati. Otec to pozoroval skulinou dveří a už nemohl odolati. Sám napsal do Říma, aby byl jeho syn přijat u jesuitů.

Ještě jednou se však jeho otcovská láska vzepřela vůli Boží. Ještě jednou se pokusil přemluviti syna: „Není to Bůh, který tě volá, nýbrž tvoje zbloudilá samoláska; máš-li lásku ke mně, musíš se vzdáti svého úmyslu. Hle, tvůj bratr Rudolf nemůže převzíti vládu, je ještě mladý a příliš živé povahy; vstoupíš-li do kláštera, zničíš celý náš rod. Hle, já jsem nemocný a sotva se pohybuji; potřebuji někoho, kdo by sňal se mne starosti vlády. Vstoupíš-li do kláštera, podlehnu starostem a námahám a budeš příčinou mé smrti.“ Jako meč zraňovalo každé slovo otcovo citlivé srdce svatého jinocha. Děkoval otci za všecku jeho lásku, avšak rozhodně odpověděl: „Otče, zasloužil bych pokárání, kdy-

bych tak jednal ze své vůle. Když však Bůh mne volá, musím poslechnouti. Neboť Bůh praví: ‚Kdo miluje otce a matku více nežli mne, není mne hoden.' (Mt. 10, 37.) Bůh se postará o náš rod a naši zem."

Tak konečně zvítězil. V klášteře se podrobil nejpřísnější kázni. Když na počátku r. 1591 vypukl v Římě mor, úpěnlivě prosil představené o dovolení, aby mohl ošetřovati nemocné. Nakazil se a zemřel se slovy „Ježíš, Maria" na rtech. Bylo to 21. června 1591. Bylo mu teprve 23 let.

22. ČERVNA. PAULINUS, BISKUP A VYZNAVAČ.

„Naše zbraň je znamení kříže."

Paulinus, syn státního úředníka v jižní Gallii, narodil se r. 353 v Burdigale (dnes Bordeaux), tedy rok před svatým Augustinem. Jeho rodiče byli sice křesťané, protože se tehdy stalo módou opustiti pohanství (pohan, paganus znamenalo: venkovan, nevzdělaný), ale žili životem úplně přízemním: užíti pozemského blahobytu, baviti se básnictvím a politikou, to jim bylo víc než víra, milost, sebezápor. Nijak to nepokládali za neštěstí, že nechali Paulina bez křtu a bez náboženské výchovy, ale radostí oplývali, že se ho podařilo dostati do školy slavného básníka Ausonia, který dokonce měl styky s císařem Graciánem. Paulin se stal miláčkem Ausoniovým, naučil se veršovati a čekal na nějaké povýšení ve státní službě. Dostalo se mu ho, když mu bylo 25 let. Ausonius se stal správcem celé Gallie a Paulinus se stal konsulem v Kampanii, kde měl mnoho statků.

Tamtéž nastala veliká změna v jeho duši. V městečku Nóle slyšel o knězi a vyznavači Felixovi, jenž tam po mnoha pronásledováních zemřel. Paulin začal porovnávat svůj zahálčivý život s životem tohoto hrdiny Božího. Znepokojovalo ho to tak, že celé noci nespal. Poznával, jaké povinnosti ukládá člověku jméno „křesťan". Bojoval sám se sebou těžce a dlouho. Konečně se rozhodl, že se vzdá svého úřadu a vystoupí ze státní služby.

Dalším krokem bylo, že přijal svatý křest. Bylo mu již třicet šest let. Úmyslně volil k této důležité události své rodné město Bordeaux. Kde ho znali jako velikého pána, tam měli poznat, že se stal opravdovým křesťanem. Zde poznal velikého biskupa sv. Martina Tourského, jenž ho uzdravil tělesně, ale ještě více mu svým příkladem pomohl k úplnému vyléčení duševnímu.

Jeho manželka Teresia, rozená Španělka, prožila s ním všechny tyto vnitřní proměny. Rozhodli se, že rozdají svůj majetek chudým a odejdou do Španělska, aby tam skrytě a v chudobě žili jen pro Boha. Když jim zemřel jediný syn, dohodli se, že se od sebe odloučí, a Paulin bojoval svůj těžký boj dál sám.

Vrátil se do Nóly. Obyvatelé ho přinutili, že se dal vysvětiti na kněze. Svatý Ambrož se snažil dostat ho k sobě do Milána, ale nebyla to vůle Boží. Zařídil si u hrobu svatého Felixe samotu, kde se k němu přidružili muži, s nimiž žil životem mnišským patnáct let. Dopisoval si se svatým Augustinem, Jeronymem a Ambrožem.

Ze zbytku svého jmění dal zbudovati nový, prostranný chrám, vyzdobil kněžský kůr mramorem, klenbu mosaikovými obrazy a stěny malbami ze Starého i Nového Zákona. Hrdinská obětavost Paulinova vzbudila všude veliký obdiv. Augustin pravil kterémusi mladíkovi: „Jdi do Kampanie do Nóly, viz Paulina, muže velikého srdcem, nadáním, bohatstvím. Kterak se zhostil všeho pozemského a odřekl se pýchy života!“ Paulin odmítal všecku chválu říkaje skromně: „Nic zvláštního a záslužného jsem

nevykonal; jenom jsem odložil břímě a šat, které mi vadily na cestě k životu věčnému. Věru, my lidé opouštíme málo, abychom od Boha dostali mnoho; opouštíme věci pomíjející, abychom dostali nepomíjející.“ Jméno Paulinovo proslulo tak, že lidé ze Španělska i z Afriky putovali do Nóly, aby spatřili Paulina, jehož s oblibou nazývali „druhým apoštolem Janem“. Augustin nazýval Paulina „slávou Boží“ a míval radost, slyšel-li, že Paulin jeho spisy schvaluje, ba že se jim i podivuje.

Tak žil Paulin v pokoře a zbožnosti 15 let. Roku 409 byl zvolen biskupem nolským. Jako biskup staral se neúnavně o časné i věčné blaho svěřeného lidu. Rozdal vše, co mu z někdejšího bohatství zbylo. Když Gotové r. 410 dobyli města Nóly a prohledali dům Paulinův, nalezli v něm jen úplnou chudobu. Zemřel r. 431.

Jeho krásné básně jsou zapomenuty, ale jedno jeho slovo by nám mělo zářiti ve tmě malomyslnosti a sklíčenosti: „Nikdo se nedomnívej, že nevěřící nás předstihují zbraněmi a silou! Bůh je na nás poslal pro naše hříchy, aby hrůzou smrti v nás zjevil pravý život. Doufejme proto v Boha, naší zbraní budiž znamení kříže! Bůh bude naší věží!“

„Kdo se bojí lidí, snadno padne!“

(Přísl. 29, 25.)

Sv. Eberhard, arcibiskup solnohradský, u večer svého záslužného působení na vinici Páně byl z dopuštění Božího podroben těžké zkoušce a navštíven velikým soužením. Jeho příbuzný, císař Bedřich I. Rudovous, povstal proti řádnému papeži Alexandru III. (1159—1181) a způsobil v Církvi neblahý rozkol. Eberhard stál věrně při papeži a byl proto pronásledován. Roku 1164 svolal císař říšský sněm ve Würzburgu. Tu přísahal, že nikdy papeže Alexandra III. neuzná, a žádal, aby se také všichni přítomní knížata i biskupové papeže toho odřekli a přidali se k nepravému papeži Paschalu III.

Biskupové chtěli raději uprchnouti, nežli se této zrady do-

pustiti. Byli však násilím zadrženi a donuceni poslechnouti. Jen mohučskému arcibiskupu Konrádovi se podařilo tajně z města ujíti. Biskupům, kteří sněmu nebyli přítomni, byl poslán rozkaz, aby do tří neděl složili přísahu nepravému papeži; kdo by se zdráhal, že bude sesazen a vyhnán.

Eberhard předvídaje, oč se na říšském sněmu bude jednati, nešel do Würzburgu. Když mu bylo rozkázáno, aby se podrobil vůli císařově, řekl statečně: „Chci raději míti nepřítelem císaře než papeže.“ Císař uslyšev o tom nařídil ho stíhati, ačkoliv byl jeho příbuzný, a dal jeho území zpustošiti, město Solnohrad zapáliti, kláštery vyloupiti, statky arcibiskupské pobrati a rozdati nekněžím. Ale ani všelikým tímto násilím nedovedl zlomiti apoštolskou věrnost a stálost velepastýřovu.

Eberhard zemřel r. 1164.

23. ČERVNA. VIGILIE NAROZENÍ SV. JANA KŘTITELE.

„Drahocenná je před Bohem smrt jeho svatých.“

(Ž. 115, 15.)

Josef Cafasso narodil se 15. ledna 1811 v Castelnuovo d'Asti v Italii z chudobných rodičů. Studoval v Chieri. R. 1833 byl vysvěcen na kněze. Přednášel jako lektor mravouku v Turině. Kromě toho byl duchovním správcem seminářského kostela u sv. Františka Assiského.

Neúhledné, hrbaté bylo jeho tělo, ale veliká jeho duše. Ve své horlivosti pro spásu duší vzal si za úkol péči o vězně. Připra-

voval také ty, kteří byli odsouzeni na smrt, na popravu. Šedesáti osmi takovým ubožákům prokázal poslední služby. Žádný z nich nezemřel v zatvrzelosti. S něžnou láskou pečoval o ně a dovedl v jejich srdcích vzbuditi takovou lítost, že když se vrátil z popraviště říkával: „Chvála Bohu, zase jest jedna duše v nebi, která se za nás modlí.“ Když se jeho přátelé tomu divili, řekl: „Jest pravda, mnoho hřešili tito ubožáci; avšak nepřipočetl jim Bůh jejich pokání a ochotu, s jakou přijali smrt jako dostiučinění za jejich zločiny? Co otevřelo kajícímu lotru nebe, ne-li jeho lítost a odevzdanost do vůle Boží? Já aspoň jsem přesvědčen, že takový člověk již nemusí do očistce.“

Aby mnohým lidem získal tuto milost, složil modlitbu: „Pane Bože můj, již nyní přijímám každý způsob smrti, jak se tobě bude líbiti, se všemi jeho úzkostmi, útrapami a bolestmi s úplnou odevzdaností a ochotou.“ Žádal svatého Otce, aby na tuto modlitbu byly uděleny plnomocné odpustky pro hodinu smrti. Pius IX. dovolil tyto odpustky pěti stům osobám, Pius X. rozšířil je na všechny křesťany.

Jeho zvláštní láska patřila mládeži. Proto podporoval vždy podniky svatého Jana Boska s vytrvalou horlivostí. Neopustil ho, i když všichni pochybovali, ano ani tehdy ne, když ho chtěli dát do ústavu pro choromyslné. Podporoval též „malý dům Prozřetelnosti“ bl. Kottolenga. Jemu také zanechal své skrovné úspory.

Světec, který tolik lidí připravil na smrt, dostal za to od Boha milost šťastné smrti. Dne 23. června stál u jeho smrtelného lože světec Don Bosco, jeho žák a přítel. V chudé světničce bylo hluboké ticho. Zdálo se, že umírající již neslyší modlitby,

které mu předříkávali. V posledním okamžiku však umírající kněz otevřel oči, vzpřímil se, pozdvihl ruce k nebi, usmál se blaženě a tak odevzdal svou čistou duši Stvořiteli.

Když dne 23. června 1860 oznamovaly zvony smrt tohoto padesátiletého muže, truchlilo celé město a široké okolí pro něho jako pro světce. Dne 22. června 1947 byl prohlášen Piem XII. za svatého.

24. ČERVNA. NAROZENÍ SV. JANA KŘTITELE.

„Moje myšlenky nejsou myšlenky vaše."

(Is. 55, 8.)

Jako můry v noci, tak přicházejí v dobách zlých na duši myšlenky proti Bohu. „Bože, proč to dopouštíš, že nepravost vítězí? Proč netrestáš zlo? Proč necháváš trpěti, ano zahynouti nevinné?"

Odpověď na takové myšlenky nám dává pohled na život sv. Jana Křtitele. Předchůdce Páně byl pln lásky k Bohu. Z lásky k Bohu šel na poušť, tam žil životem oběti. Aby pro Boha získal duše, opustil poušť a šel k Jordánu a hlásal pokání. Nebál se nadutých fariseů ani saduceů. „Pokolení zmijí, kdo ukázal vám, abyste utekli budoucímu hněvu? Již přiložena jest sekera ke kořeni stromu. Každý tedy strom, který nenese ovoce dobrého, bude vyťat a na oheň uvržen."

Moc jeho kázání byla tak veliká, že se posluchači dávali křtíti v řece Jordáně vyznávajíce své hříchy. Také Kristus přišel, než začal konati svůj učitelský úřad, na místo k Jordánu, kde Jan křtil, aby byl od něho pokřtěn. Jan pokřtil Ježíše Krista a spatřil nad hlavou jeho nebesa otevřená a Ducha svatého sestupujícího ve způsobě holubice. Bůh Otec vydal hlas: „Tento jest Syn můj milý, v němž se mi zalíbilo." (Mat. 3, 17.)

Veřejná činnost Janova netrvala pak už dlouho. V Galileji vládl tenkrát Herodes Antipas, muž oddaný vášním, jenž vstoupil v hříšný svazek s Herodiadou, manželkou bratra svého Filipa,

tehdy ještě žijícího. Jan Křtitel, neznající bázně, vytýkal mu tento hřích. Proto byl uvězněn ve tvrzi Machajrské u Mrtvého moře.

Herodes měl v úctě světce, protože od něho slyšel pravdu. Avšak jeho nepravá manželka zahořela nenávistí proti Janovi a neměla pokoje, dokud nebyl uvržen do žaláře.

Co bychom my myslili, kdyby se nám něco takového přihodilo? Snad: „Bože, proč jsi to dopustil? Hle, já jsem chtěl pracovat pro tvou slávu a pro spásu duší. — A teď jsem zde v žaláři odsouzen k nečinnosti: Proč necháš vítěziti zlo?“

Jan zůstal pevný ve víře, ne tak jeho učedníci; ti už kolísali. Proto je poslal Jan ke Kristu s otázkou: „Ty-li jsi ten, který přijíti má, čili jiného čekáme?“ Když Ježíš jim dal svědectví, že je očekávaný Mesiáš, obrátil se k zástupům a tázal se jich: „Co jste vyšli na poušť vidět? Třtinu větrem se klátící?... Zajisté pravím vám, on je více než prorok!“ (Mat. 11.)

A jaký byl konec Jana Křtitele? Herodes učinil v den svých narozenin hostinu. Když však vešla dcera Herodiadina a tančila, zalíbila se Herodovi i těm, kteří s ním stolovali. Král řekl dívce: „Požádej mě, zač chceš, a dám tobě.“ A přísahal jí: „Začkoli požádáš, dám tobě, byť to byla polovice mého království.“ Ona pak vyšla a řekla matce své: „Zač mám žádati?“ A ta řekla: „Za hlavu Jana Křtitele.“ I vrátila se s chvatem ke králi a prosila ho řkouc: „Chci, abys mi dal hned na míse hlavu Jana Křtitele.“ I zarmoutil se král. Ale pro přísahu a pro spoluhodovníky nechtěl ji oslyšeti, nýbrž poslal hned kata, rozkázav přinésti hlavu jeho. I šel ho v žaláři a přinesl hlavu jeho na míse a dal ji dívce, a dívka dala ji matce své. (Mar. 6, 21—28.) Svatý Jeronym vypravuje, že Herodias, aby se pomstila za pokárání, propíchla jehlicí jazyk zemřelého světce.

Hledíme-li se stanoviska světského na život a smrt Jana Křtitele, musíme říci: „Jak bídný to konec! Zvítězila nepravost! Člověk, který tolik dobrého mohl vykonati, musil zemříti a lidé, kteří jen hřešili a hodovali na úkor jiných, ti zvítězili! Kde je spravedlnost a moudrost Boží?“

Dnes sv. Jan je již na věčnosti. Dnes je ve světle věčném. Hlásati slovo Boží je něco velikého. Avšak trpěti pro Boha je něco většího. A život svůj obětovati, jest to největší. Ne zevnější činnost a úspěchy činí skutek velikým, nýbrž vnitřní úmysl a obětavá láska. Dnes vidí sv. Jan zástupy lidí, kteří jeho příkladem povzbuzeni zůstali pevni ve víře i v protivenství.

Na věčnosti je též Herodes i Herodias i hodovníci a mají odplatu svou. Naučme se i na přítomnost hleděti okem věčnosti.

25. ČERVNA. VILÉM, OPAT.

Blahosl. Ivan, první český poustevník.

V tichém údolíčku na potoku Loděnickém nedaleko Tetína, opodál hradu Karlštejna, skrývá se dědinka „Svatý Jan pod Skalou." Zde stojí budova bývalého benediktinského kláštera s poutním chrámem, v němž je hrob nejstaršího českého poustevníka blahosl. Ivana a památná jeho jeskyně.

Jméno Ivan, obvyklé v církevním jazyku staroslovanském a podnes běžné u Rusů a Jihoslovanů (u Srbů též Jovan), znamená Jan.

Podle spolehlivých zpráv byl Ivan synem panujícího knížete charvátského, neznámého jména. Pohrdnuv leskem trůnu a všemi požitky tohoto světa přišel do Čech a vyhledal si útočiště ve skalních roklích Loděnického potoka. Tu přebýval mnoho let o samotě v jeskyni a sloužil Bohu sebezáporem a modlitbou, maje u sebe toliko laň, jejímž mlékem se živil.

Zatím se šířilo učení Kristovo horlivou snahou knížete Bořivoje I. i svaté manželky jeho Ludmily po Čechách. Jednoho dne vyjel si Bořivoj s loveckou družinou na hon do lesnaté krajiny v okolí hradu Tetína, na němž přebýval. Tu vyslídili chrti Ivanovu laň, a kníže postřeliv ji šípem z lučiště, hnal se za ní až na břeh potoka Loděnického, kde pod vysokou strání vytékal pra-

men svěží vody. Pojednou vykročil ze skály muž věkem sešlý, tváře zarostlé, přioděný dlouhým hrubým šatem a zvolal: „Bořivoji, proč jsi zabil mou laň?“ Kníže uleknuv se přistoupil uctivě a řekl: „Kdo jsi a co tu děláš?“ Vážný kmet odvětil: „Jsem Ivan z Charvát a poustevničím na tomto místě již čtyřicet a dvě léta, slouže Bohu. Do dneška mne tu nikdo nespatřil kromě tebe. A toto zvíře dáno mi od Boha k výživě.“ I zval ho kníže na blízký hrad Tetín řka: „Prosím tě, sluho Boží, pojď se mnou, dejž choti mé požehnání a okus pokrmu!“ Poustevník vece: „Ráčí-li Bůh, stane se. Pošli mi kněze! Vezmi laň, rozděl ji na kusy a obětuj chudým, ať tito prosí Hospodina za duše naše.“

Bořivoj vrátiv se na hrad, poslal Ivanovi kněze Pavla i koně. Ivan však nevsedl na koně, nýbrž šel pěšky na Tetín, vstoupil do svatyně, byl přítomen nejsvětější oběti a přijal velebnou Svátost oltářní. Po službách Božích předloženy mu v domě knížecím chutné pokrmy a nápoje, on pak neokusiv ničeho, lámal Bořivoji a Ludmile chléb slova Božího a požehnav jim vrátil se na svou poušť. Před odchodem poprosil ještě kněze Pavla, aby ho v jeskyni navštívil. I přišel k němu Pavel třetího dne a naleznuv ho nemocného zaopatřil ho svatými svátostmi. Zakrátko potom zesnul Ivan v Pánu asi r. 882. Tělo jeho dal Bořivoj čestně pohřbíti na poustce, kde žil a Bohu sloužil. — Na počest blah. Ivana byla zřízena r. 1725 družina českých poustevníků (Ivanitů), která zanikla r. 1782.

26. ČERVNA. JAN A PAVEL, MUČEDNÍCI.

„Stůj pevně ve víře."

Jan a Pavel, rodní bratří, byli komořími u dcery císaře Konstantina Velikého Konstancie. Konstancie jim svěřovala veliké částky peněz pro chudé a trpící. Když se Julián Odpadlík ujal vlády, oba bratří složili své úřady, nechtějíce míti společenství se zrádcem křesťanské víry. Nadarmo je Julián přemlouval, aby se opět uvázali ve své úřady; dával jim deset dní na rozmyšlenou. Odpověděli: „Učiň, císaři, jako by již těch deset dní minulo; neboť to jistě věz, že tebe následovat nebudeme." Rozdavše všecko své jmění, připravovali se k nastávajícímu boji. Když lhůta uplynula, dostavil se k nim náčelník osobní stráže císařské Terencius, přinesl s sebou zlatou sošku pohanského boha Joviše a vyzval je, aby aspoň v soukromí obětovali. Budou-li se zdráhati, má je na rozkaz císaře dáti usmrtiti. Bratři odpověděli: „Jsme ochotni poslouchat císaře ve všech věcech pozemských, nemůžeme ho však poslouchat, když nám rozkazuje, abychom modlám obětovali. Klaníme se jedinému pravému Bohu a Ježíši Kristu, Synu Božímu, a za něho rádi podstoupíme smrt." Terencius: „Zdráháte-li se obětovati Jovišovi, budete usmrceni. Máte býti zabiti v tichosti, neboť zakazuje vážnost příslušející vám, kteří jste byli vychováni v císařském paláci, abyste usmrceni byli veřejně." Jan a Pavel odpověděl: „Když Julián je tvým pánem, žij s ním dále v míru a štěstí, ale my nemáme jiného pána než Boha, jehož on zavrhl. Jsme ochotni poslouchati císaře ve vě-

cech pozemských, ale rozkazu jeho, abychom modlám obětovali, uposlechnouti nemůžeme. Jsme křesťané."

Terencius dal oba bratry za noční doby mečem odpraviti a těla jejich zahrabati. Poté rozhlásil, že poslal oba do vyhnanství. Ale usmrcení jejich vešlo přece ve známost lidu. Dům, v němž byli sťati, byl později přeměněn v chrám. Jejich jména kněz vzývá každodenně při mši sv. před pozdvihováním.

27. ČERVNA.

Koho Pán miluje, toho kárá.

(Žid. 12, 6.)

Vilém, hrabě z Peilsteinu, manžel blah. Emmy, měl v Korutanech doly na stříbro a zlato. Dělníci těchto dolů měli veliké příjmy, proto žili prostopášně. Lidé v okolí o nich říkali, že hrají s ďáblem v kuželky.

Hrabě se rozhodl, že pošle k nim jako dozorce dva své syny. Tito mladí šlechticové byli často nuceni potrestati výbuchy surovosti a nemravnosti dělníků. Ano jednoho dne byl jeden dělník pro zvláště těžký zločin odsouzen k smrti.

Horníci soptili hněvem. Deset z nich, příbuzní popraveného, přísahali krvavou pomstu. Počkali si na syny hraběcí a zavraždili je. Bolest matky nelze popsati. Oslepla skoro pláčem a ve dne v noci neodcházela od hrobu svých synů.

Avšak míra bolestí jejích nebyla ještě naplněna. Její manžel ve svém hněvu táhl s vojskem proti oněm horníkům. Ti se zatarasili v lesích; hrabě avšak jejich ohrad dobyl a vinníky krutě potrestal.

Jeho pomstychtivost byla sice ukojena, jeho srdce však ne-

nalezlo klidu; byl a zůstal nadále otcem bezdětným. Ano k bolesti nad ztrátou synů se přidružily výčitky svědomí. Neměl pokoje, až se jednoho dne dal na cestu do Říma, aby poutí činil pokání a od náměstka Kristova dostal rozhřešení. Rozhřešení dostal a tím též nabyl klidu srdce. Ale pozemský svůj domov již neuviděl, zemřeľ na cestě.

Emma stala se vdovou; chudá uprostřed bohatství, peněz a statků. Bolest ji tížila jako těžký balvan a zdálo se, že čím dále tím je těžší. Avšak hle, pod tlakem tohoto balvanu vytryskl překrásný pramen: pramen čisté lásky k Bohu a k bližnímu. Řekla si: „Nemám-li manžela, kterému bych mohla sloužiti, a nemám-li dětí, které bych mohla milovati, chci tím více sloužiti věčnému Bohu a chci tím více milovati své bratry a sestry v Kristu; celý lid ať mi je synem a dcerou.“

Rozhodla se, že vystaví katedrálu a klášter pro řeholnice a že sama sebe i svůj majetek obětuje Bohu.

Co si umínila, také vykonala. Sama řídila stavbu a vyplácela dělníky. A když dóm a klášter byl vystavěn, vstoupila do kláštera a tam jako chudá, ale šťastná sloužila Bohu a tak se připravila na blaženou smrt. Zemřela r. 1045.

„Koho Pán miluje, toho kárá; šlehá pak každého syna, kterého přijímá.“ (Žid. 12, 6.)

„Jen krátký čas trpí dobří, potom dostanou mnoho dobrého. Neboť Bůh je zkouší a nalézá je hodné sebe. Jako zlato ohněm je zkouší a jako oběť zápalnou je přijímá.“ (Kniha Moudrosti 3, 5 násl.)

28. ČERVNA. VIGILIE SV. PETRA A PAVLA. IRENEJ, BISKUP A MUČEDNÍK.

Ústní podání.

Irenej (česky Lubomír) pocházel z Malé Asie. Narodil se kolem r. 140 z rodičů křesťanských. Za učitele měl sv. Papia a sv. Polykarpa, jenž byl učedníkem sv. Jana Apoštola. Poly-

karp poslal Ireneje do města Lyonu v Gallii a tam byl biskupem Pothinem vysvěcen na kněze. Když roku 177 zuřilo pronásledování křesťanů, byl i Pothin usmrcen. Nástupcem jeho se stal Irenej a tak horlivě konal svůj úřad, že se zanedlouho Lyon stal městem křesťanským.

Satan však, jako vnikl do ráje a svedl první lidi k pýše, tak se též od počátku pokoušel učiniti v Církvi. Už za času sv. Ireneje byli lidé, kteří si vykládali Písmo svaté po svém a odštěpili se od Církve. Tito bludaři dali si jméno gnostikové. Chlubili se dokonalým poznáním věcí nadpřirozených. Již svatý Pavel dí o nich v listu k Timoteovi: „Varuj se sporů liché vědy, ke kteréž někteří se přiznávajíce, odpadli od víry.“ (1. Tim. 6, 20—21.) Sekty gnostické podkopávaly veškerou víru a mravnost křesťanskou. Také do jižní Gallie bylo toto bludařství zavlečeno a zvláště některé bohaté a vznešené ženy daly se jím svésti, nepoznávajíce oslazeného jedu, který se v něm skrýval. Proti těmto bludařům napsal Irenej spis „Proti kacířstvím“.

Tam píše na příklad o ústním podání: „Kdyby nám apoštolové žádných písem nebyli zanechali, zdali pak bychom tedy nebyli přinuceni držeti se podání, kteréž odkázali těm, jimž Církev svěřili?“ (Kniha III. 4.)

O římské církvi napsal: „S touto Církví pro obzvláštní přednost její musí se srovnávati každá církev.“ (III. 3, 2.) Líčí jednotu Církve: „Tuto víru zachovává Církev, ačkoli je rozšířena na celém světě, s největší pečlivostí, jako kdyby bydlela v jednom domě; a věří, jako by měla jednu duši a jedno srdce:

a to všecko hlásá, učí a vypravuje jednohlasně, jako by měla jen jedna ústa. Neboť ačkoliv řeči na zemi jsou různé, obsah podání je tentýž.“ „Kde je Církev, tamť i Duch Boží.“ A jako by líčil moderní sekty, které zaplavují náš nevědomý lid, píše o kacířstvích: „Odcizeni pak jsou pravdě, válejí se zaslouženě ve všelikém bludu, zmítajíce se jím. O téže věci smýšlejí rozličnou dobou jinak a jinak, nemajíce žádného pevného přesvědčení a jsou raději mistry v hádání než učedníky pravdy. Nejsou zajisté založeni na jedné skále, nýbrž na písčině.“ (III. 24, 1, 2.)

Bludy nenávidí Irenej, ale bloudící miluje. „Modlíme se z celého srdce za jejich návrat; neboť máme mnohem více touhy po jejich spasení než oni sami; naše láska zdá se jim drsná a přísná, protože tlačí na jejich rány, aby vytlačila jed pýchy a marnivosti, kterým jsou naplněny.“

Irenej požíval pro svou vzdělanost velké vážnosti. Když r. 202 nastalo opět krvavé pronásledování křesťanů, byl sťat mečem.

29. ČERVNA. PETR A PAVEL, APOŠTOLOVÉ.

Pokora je balzám pro rány duše.

Sv. Petr, původně Šimon, byl rodem z Betsaidy v Galilei, na břehu jezera Genezaretského. Jméno jeho otce je Jan (Jonáš), jeho bratra Ondřej. Oba bratří živili se rybářstvím. Později se Šimon oženil a přebýval v Kafarnaum na severním břehu jezera Genezaretského.

Když mu bratr Ondřej vypravoval o Ježíši, že je slíbený Mesiáš, nadchl se ohnivý Petr a šel bez meškání k Ježíši. Ale očekával Mesiáše více národního, i když věřil, že Ježíš je Kristus, Syn Boha živého. (Mat. 16, 13—19.) Proto neměl žádného pochopení pro utrpení Páně. Když Ježíš předpovídá, že „musí jíti do Jerusalema a mnoho vytrpěti od starších a zákoníků i velekněží a býti zabit,“ pojal ho Petr stranou a počal mu domlouvati řka: „Odstup to od tebe, Pane, to se ti nestane.“ Ale Ježíš

obrátiv se pravil: „Jdi mi s očí, satane! Pohoršením jsi mi, neboť nemáš na zřeteli věcí Božích, nýbrž věci lidské.“ (Mat. 16, 21—23.) Přesto Ježíš miloval Petra pro jeho upřímnou povahu a hleděl ho vychovat k větší a větší pokoře. S Janem a Jakubem byl Petr svědkem jeho oslavy na hoře Tábor a vzkříšení dcery Jairovy. Pokorně uznával velikost Ježíšovu. Po zázračném rybolovu řekl: „Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný!“ (Luk. 5, 8.) A když při poslední večeři Pán ve své nesmírné pokoře chtěl apoštolům prokázati nejnižší službu a jim mýti nohy, řekl Petr: „Nebudeš mně mýti nohou na věky!“ (Jan 13, 8.) Ale jeho pokora nebyla ještě dokonalá. Pln sebedůvěry ujišťoval Ježíše: „Pane, byť se všichni pohoršili nad tebou, já se nikdy nepohorším: jsem hotov jíti s tebou i do žaláře i na smrt!“ Ježíš však řekl mu: „Amen, pravím tobě, že této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš.“ (Mat. 26, 33—35, Luk. 22, 31—34.)

Když Kristus byl jat, učedníci dali se na útěk. Petr však šel z povzdálí za těmi, kteří odváděli Pána. I vstoupil do domu Kaifášova. Seděl venku ve dvoře. Přistoupila k němu jedna služebnice a řekla: „I ty jsi byl s Ježíšem Galilejským.“ Ale on zapřel přede všemi řka: „Nevím, co pravíš.“ A když vyšel do brány, uzřela ho jiná, a řekla těm, kteří tam byli: „Také tento byl s Ježíšem Nazaretským.“ A opět zapřel s přísahou: „Neznám toho člověka.“ A po malé chvíli přistoupili okolostojící a řekli Petrovi: „Vpravdě i ty jsi z nich, neboť také mluva tvá tě prozrazuje.“ Tu počal se proklínati a přísahati, že nezná člověka toho. A hned kohout zazpíval. I rozpomenul se Petr na slovo Ježíšovo, které řekl: „Prve než kohout zazpívá, třikrát mě zapřeš.“ A vyšed ven, plakal hořce. (Mat. 26, 69—75.)

Po zmrtvýchvstání tázal se Pán Petra: „Šimone Janů, miluješ mně více než tito?“ Dí jemu: „Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji.“ Dí mu Ježíš: „Pasiž beránky mé.“ Řekl mu po druhé: „Šimone Janů, miluješ-li mne?“ Dí jemu: „Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji.“ Řekl Pán: „Pasiž beránky mé!“ A po třetí tázal se

Pán: „Šimone Janů, miluješ-li mne?“ I zarmoutil se Petr a odpověděl: „Pane, ty víš všechno, ty víš, že tě miluji.“ Dí mu Ježíš: „Pasiž ovce mé.“ — Třikráte zapřel Petr Ježíše a proto třikrát musil vyznati lásku Spasiteli. A jako dostiučinění za trojí hřích ukládá mu předobrotivý Spasitel, aby pásl ovce jeho, to jest, aby pečoval o spásu duší. Jak lehké a krásné to pokání!

Za vlády krutého Nerona byl sv. Petr odsouzen k smrti na kříži. Z toho se velice radoval, ale pokládaje se za nehodna umříti na kříži tím způsobem jako Spasitel, prosil, aby byl ukřižován hlavou dolů.

„V jediné noci zhřešil Petr a oplakával potom po všecky noci svůj hřích. Za naší doby tráví mnozí lidé mnoho nocí ve hříších, a myslí potom, že stačí jediná hodina k oplakávání těchto hříchů.“ (Sv. Jan Zlatoústý.)

30. ČERVNA. VZPOMÍNKA NA SV. PAVLA, APOŠTOLA.

Ze všech apoštolů Kristových podnikl pro rozšíření evangelia nejvelikolepější práce a získal si o utvrzení Církve mezi pohany největší zásluhy sv. Pavel.

Šavel narodil se v Tarsu v Cilicii ze zámožné židovské rodiny pokolení Benjaminova. Jakožto rodák svobodného říšského města Tarsu měl Šavel práva římského občanství. Tehdáž byly v Tarsu učené školy, a Šavel vzdělal se na nich ve vědách řeckých. Potom odebral se do Jerusalema a učil se u slavného Gamaliela Starému Zákonu i ústním jeho výkladům, jak je podávala sekta farisejská. (Skut. 12, 3; Galat. 1, 14.) Podle tehdejšího obyčeje vyučil se kromě toho také řemeslu stanařskému. Vyspěv v horlivého farisea, zahořel nenávistí proti učení Kristovu i proti vyznavačům jeho, pokládaje je za novou rouhavou a nebezpečnou sektu židovskou. Když byl jáhen Štěpán kamenován, opatroval Šavel šaty těch, kteří mučedníka kamenovali, a potom soptě proti učedníkům Páně, slídil po nich a vsazoval je s povolením úředním do žaláře, a když byli na smrt odsuzováni, donášel jim

rozsudek. (Skutky, 8, 3; 26, 10; 1. Kor. 15, 9.) Nemaje na tom dosti, chodil po školách a sužoval věřící, donucuje jich, aby se rouhali Kristu, a když se rozutekli do cizích měst, vymohl si plnou moc, aby mohl v městě Damašku v Syrii pátrati po učednících Kristových a přiváděti je v okovech do Jerusalema ku potrestání. Avšak cestou do Damašku byl Šavel Kristem Pánem zázračně obrácen a učiněn jeho „vyvolenou nádobou", aby nesl jméno jeho před pohany i krále i syny israelské.

Nemůžeme zde vylíčiti celý bohatý život sv. Pavla. Jenom jednu ctnost vezměme si dnes za vzor: jeho horoucí touhu po záchraně duší.

Hned po obrácení svém zůstal v Damašku po několik dní hlásaje ve školách židovských Ježíše Krista a od té doby kolik cest vykonal a kolik vytrpěl, aby co nejvíce duší zachránil! Sám svoje útrapy líčí: „Od Židů pětkrát čtyřicet ran bez jedné jsem trpěl. Třikrát jsem byl metlami mrskán, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem na moři tonul. Byl jsem často v nebezpečenstvích na cestách, na řekách, v nebezpečenstvích od lotrů, od svých krajanů, od pohanů v městě, na poušti, na moři, mezi falešnými bratřími, v práci, v bídě, v bděních mnohých, o hladu a žízni, v postech mnohých, v zimě a nahotě." (2. Kor. 11, 24. 27.) A nikdy se nedal žádnými překážkami v povolání svém zviklati. „Běda mně, kdybych evangelium nehlásal!" (1. Kor. 9, 16.) Z lásky k duším hleděl se jim přizpůsobiti, aby je získal pro Krista. „Učiněn jsem mdlým, abych získal mdlé. Všechněm všechno učiněn jsem, abych všechny získal pro Krista." (1. Kor. 9, 22.) I své krajany, kteří ho tolik pronásledovali, miloval tak, že by si přál zavržen býti pro ně, aby je získal Kristu. (Řím. 9, 3.)

Přitom měl nelíčenou pokoru, v níž přikládal všechno, co působil, milosti Boží, jsa si vědom své slabosti a nedostatečnosti. Pracoval hojněji a více než jiní apoštolové a přece se nazýval nejmenším ze všech. „Milostí Boží jsem, co jsem, a milost jeho nebyla ve mně marná."

Nikdy nehledal svého osobního prospěchu, a ačkoliv mohl

právem žádati, aby ho věřící živili, nechtěl jim býti obtížný a vydělával si řemeslem stanařským vezdejší chléb. (Sk. ap. 20, 34.)

Duch jeho byl veliký, neboť všecky tyto veliké skutky apoštolské vykonal jsa těla slabého a nemocného. Trpěl ustavičným neduhem, který ho často zle svíral. Proto mluví ve svých listech o křehkosti a slabosti svého těla.

Ani když byl ve vězení, jeho apoštolská horlivost neochabla. Povolával k sobě věřící, aby je poučoval. Psal jim dopisy. V jednom píše jásavě: „Já jsem spoután, ale slovo Boží není přivázáno!“ (2. Tim. 2, 9.)

Roku 63. byl propuštěn na svobodu; i cestoval až ke „hranicím západu“, čímž se vyrozumívá Španělsko. Odtud se odebral opět do Malé Asie, do Řecka a na Kretu. Vrátiv se do Říma, byl za pronásledování Neronova jat a s Petrem uvržen do Mamertinského žaláře; po devítiměsíční vazbě byl na nich vykonán ortel smrti dne 29. června 67. Pavel byl sťat na silnici, vedoucí z Říma do Ostie.

ČERVENEC

1. ČERVENCE. NEJDRAHOCENNĚJŠÍ KRVE PÁNA NAŠEHO JEŽÍŠE KRISTA.

„Namáhej se!“

Pambo byl rodák egyptský. Když přišel na poušť k sv. Antonínu Velikému, tázal se ho: „Co mám jako poustevník ve své chýšce dělati?“ Antonín odpověděl: „Neměj důvěru ve svou spravedlnost, nemysli na věci pomíjející a drž jazyk a žaludek na uzdě.“ — Jelikož Pambo neuměl čísti, požádal staršího mnicha, aby mu přečetl některý žalm. Mnich začal čísti žalm 38: „Řekl jsem: ostříhati budu slov svých, abych se neprohřešil jazy-

kem svým; položím si do úst svojich uzdu, dokud budę bezbožník přede mnou stát.“ Uslyšev slova tato, přerušil Pambo mnicha řka, že jediný tento verš mu postačí, a odešel. Od té chvíle varoval se všeho zbytečného mluvení. Když pak onen mnich po šesti měsících mu vytýkal, proč již k němu nepřišel, odpověděl: „Dosud jsem se nenaučil dokonale plniti, co obsahuje jediný tento verš.“

Když navštívil biskup alexandrijský poustevníky thebajské, Pambo byl od nich vyzván, aby uvítal svou řečí biskupa. Ale Pambo odpověděl: „Jestliže se biskup nevzdělá mým mlčením, nevzdělá se ani mou řečí.“ — Kdysi přišla bohatá Římanka Melanie do Alexandrie a uslyševši zvěsti o poustevnících thebajských, vyhledala je. Pambo pletl právě koš, když vzácná paní zavítala do jeho poustevny. Nabídla mu mnoho stříbra. Pambo zavolav učedníka svého řekl mu: „Vezmi stříbro a rozděl je mezi chudé poustevníky!“ Nevšímal si cizinky a pletl koš dále. Bohatá Melanie se nadála, že poustevník jí za veliký dar pochválí anebo jí alespoň poděkuje. Pambo však mlčel dále. Melanie se tázala: „Víš-li pak, jakou cenu má toto stříbro? Je ho na tři sta liber!“ Pambo nedav se vyrušiti, pletl koš dále a odpověděl: „Dceřo, kdybys kov darovala mně, právem bys mohla udávati jeho váhu. Ale ty jsi obětovala stříbro Bohu, jenž zná váhu jeho, který zvážil na váze i hory i lesy i vesmír, které stvořil, a jenž nepohrdá ani haléřem chudé vdovy. Proto raději pomlč o daru svém!“

Pambo říkával, když byla řeč o ctnostech, že poslušnost je nejdůležitější ze všech. Proto poslechl ihned, když biskup

Sv. Vit

Athanasius mu vzkázal, aby ho přišel do Alexandrie navštívit.

Přišed do města, potkal Pambo na ulici prostopášnou herečku. Dal se do pláče. Když se ho lidé tázali, proč pláče, řekl: „Mám dvojí příčinu plakati. Předně nad záhubou této nešťastné ženy; za druhé pláči i proto, že sám se nenamáhám zalíbiti se Bohu tak, jako tato žena se namáhá, aby se líbila lehkovážným světákům.“ — Jednoho dne přišli k světci čtyři bratří a každý chválil ctnost druhého. Jeden se mnoho postil, druhý se vzdal veškerého majetku, třetí osvědčil velikou lásku k bližnímu; o čtvrtém však vypravovali, že již 22 let žije pod poslušností otců na poušti. Sv. Pambo odpověděl: „Pravím vám, že ctnost tohoto čtvrtého je větší, než ctnosti všech ostatních; neboť každý z vás koná ctnost, kterou má, podle své vůle, tento však se zřekl své vůle a učinil se služebníkem vůle cizí.“

Po celý čas, jejž Pambo trávil na poušti, živil se skrovně pletením košů, takže na konci života svého mohl o sobě říci, že nikdy nepožíval darovaného chleba a že nebylo všedního dne, ve který by nebyl pracoval. Dosáhnuv osmdesátého roku pocítil, že se blíží smrt. Svolal okolní poustevníky a loučil se s nimi; litoval i těch nemnoha řečí, jež byl mluvil, a řekl, že odchází jako člověk, který ještě ani nezačal zbožně žíti. Pracoval dále. Najednou se obrátil k svému učedníku a řekl mu: „Vezmi tento koš z rukou mých na památku; neboť nemám nic jiného, co bych ti mohl zanechati.“ Tak zemřel bez nemoci a bez bolesti. Rok jeho smrti není znám. Žil ve čtvrtém století.

2. ČERVENCE. NAVŠTÍVENÍ PANNY MARIE. PAMÁTKA SV. PROCESSA A MARTINIANA, MUČEDNÍKŮ.

„Co dá člověk za duši svou?“

(Mat. 16, 26.)

Bernardin Realini narodil se 1. prosince 1530 v lombardském městě Karpi z patricijských rodičů, jejichž potomky byla knížata Este. O synáčkovi řekl otec: „Co z našeho Ber-

nardinka bude, nevím, ale, bohdá, poslouží rodu našemu k ozdobě."

Matka říkala malému Bernardinovi: „Dítě, pamatuj, že pokladem člověka jest nesmrtelná duše." Nějaký čas se oddal trochu lehkomyslnosti. Napsal později o sobě: „I já jsem počal choditi cestami svůdnými, ale včas jsem se vzpamatoval."

Studoval a stal se znamenitým právníkem a později starostou města Felizzana.

I jemu bylo bojovati proti nepříteli ve vlastním srdci. Některý z jeho příbuzných chtěl rod Realinův připraviti o část dědičného jmění. Jeho návodem vypovídal jeden ze svědků nespravedlivě. Realini se s tímto svědkem setkal, činil mu výčitky a unáhliv se, vytasil kord a udeřil jej ve tvář. Ale hned litoval ukvapeného svého činu, odprosil odpůrce a od té doby se snažil krotiti svou prchlivou povahu.

Když poznal jesuity, dal světu výhost a vstoupil k nim a byl až do své smrti v koleji v Lecce. Bylo mu rozkoší konati všední práce, posluhovati v kuchyni, pomáhati vrátnému zametati. „Škoda," povzdychl si, „že tyto práce nemohu stále konati. K těm bych se ještě nejlépe hodil."

Kdysi byli kněží koleje shromážděni k poradě; jednalo se o tom, jaký smysl má jisté místo v papežském listě. Realini houževnatě zastával svůj názor, podpíraje jej mnohými důvody. Ale hned po konferenci se zastyděl, odebral se k představenému a žádal, aby směl na kolenou odprositi spolubratry, že jim dal pohoršení svou neumírněností.

Sv. Robert Bellarmin přišel jako provinciál do koleje v Lecce,

a když celá kolej byla shromážděna k jeho přivítání, tázal se, kdo z nich je P. Realini. Když mu ho ukázali, padl před ním na kolena, ale v tom okamžiku padl také P. Realini na kolena před Bellarminem. Všichni byli pohnuti vidouce, jak se dva světci pozdravovali.

Na nepříznivé počasí nenaříkal nikdy, ani v létě, ani v zimě. Jsa churav chodil podpíraje se holí. Šel-li městem, rodiče vysílali své synky s holemi, aby je buď vyměnili s holí Bernardinovou, anebo aby se alespoň jeho hole dotkli. Užívali pak hole proti nemocem způsobem pověrečným. Bernardin nevěděl, kam směřuje tato hra, na pohled nevinná. Kapucínský kněz Marcel du Prat káral kdysi s kazatelny tento nešvar řka: „Mnozí lidé odkládají pokání, až když už je zle, pak volají: Rychle! běžte pro posvátné ostatky! Doneste třebas hůl pátera Realiniho! Takto činí, místo aby se včas o duši postarali."

Velikou soustrast cítil P. Bernardin s božským Dítětem v jesličkách. Z lásky k němu vyprosil si od představených dovolení, aby mohl v zimě jen chatrně oblečen choditi do kostela a trochu trpěti zimu.

Jako odměnu za tuto oběť se mu o vánocích r. 1608 zjevila Panna Maria a dala mu Děťátko do rukou.

Dne 3. března 1610 Bernardin, jsa už vetchý stařeček osmdesátiletý, upadl jda na postní kázání na kamenných schodech; zůstal ležet bez sebe, krev se mu řinula z hlavy. Žil ještě šest let. Pravda, dva měsíce to trvalo, než vyvázl z nebezpečí, ale uzdravil se. Nová rána však ho stihla. Oslepl. Nic na světě ho více nezajímalo než toliko Bůh a život posmrtný. Přijímal často Tělo Páně. Obyvatelé leccejští stále jej navštěvovali a chodili prosit o radu a poučení; každé jeho slovo bylo jim vzácné.

Jakmile se roznesla zpráva, že Realini umírá, všecko se průvodem hrnulo k nemocnému, urození, neurození, laici i kněží, sám biskup leccejský. „Pojďme se podívat," pravili, „jak umírá svatý." Bernardin prosloviv pozdrav: „Ó má nejsvětější Královno," zesnul tiše v Pánu 2. července 1616.

Církev se modlí v tento den: „Dej nám, Pane, na přímluvu bl. Bernardina ducha pokory a lásky, onoho ducha, kterým jsi ho s nebe ozdobil a tak jej učinil výtečným poslem dobroty své. Skrze Krista Pána našeho."

3. ČERVENCE. LEV II., PAPEŽ A VYZNAVAČ.

Lev II. spravoval Církev krátkou dobu (682—683) po svatém Agathonovi, jenž zemřel 10. ledna 681. Pocházel ze Sicilie. Slynul vzděláním v klasické literatuře řecké i latinské a též v hudbě. Upravil církevní hymny a žalmový zpěv. Potvrdil usnesení synody cařihradské (680—681). Proslul jako otec sirotků a vdov a štědrý podporovatel chudiny.

„Tak svět světlo vaše!"

(Mat. 5, 16.)

Otto se narodil r. 1062 ze šlechtických, ale zchudlých rodičů ve Švábsku. Dokončiv své vzdělání a posvěcen byv na kněze, odešel do Polska a zřídil v Krakově latinskou školu, aby vyučováním a výchovou jinochů se živil. Naučil se tam jazyku polskému a zdokonaloval se soukromým studiem ve vědách. Mladý muž Otto, krásného vzrůstu, sličné tváře, vynikající učeností a výmluvností nabyl zanedlouho zvučného jména.

R. 1102 císař Jindřich IV. ustanovil Ottona biskupem v Bamberku. Otto se podrobil, avšak umínil si, že se vzdá hodnosti biskupské, nedosáhne-li potvrzení papežského. Papež neváhal ho potvrditi v úřadě biskupském. I jako biskup žil střídmě; nikdy nepožíval vybraných a drahých pokrmů. Kdysi byla přinesena na stůl štika, draze koupená. Odmítl ji řka: „Nechci za jediný den utratit tolik peněz, jsem zdráv a spokojím se s kusem chleba; rybu dejte nemocným!" Nosil oděv prostý, záplatovaný; často sám si spravoval oděv i obuv.

Kdysi k němu přišel španělský mnich Bernard a vypravoval mu, že zvěstoval Pomořanům víru křesťanskou v apoštolské chu-

době a že Slované pohrdali jím řkouce: „Bůh všehomíra nemá posly žebráky.“ Po této rozmluvě Otto zatoužil sám k nim jíti jako věrozvěst. Šel se skvostným průvodem, oblečen v biskupská roucha a promluvil k lidu slovanským jazykem takto: „Přišli jsme k vám z daleké země, abyste poznali pravého Boha a abychom vám přinesli blaho a spásu,“ a vykládal křesťanskou nauku. I dalo se 7.000 mužů a žen pokřtíti.

Ve Štětíně byli pohané k misionářům lhostejní a říkali: „Nechceme víru křesťanskou. Víme, že mezi křesťany je mnoho zlodějů a jiných zločinců. U nás to není.“ Měli pravdu. O krádežích nebylo u přímořských Slovanů ani řeči. Lid byl poctivý; divil se vida na vozích misionářských okované bedny zámkem a klíčem opatřené a tázal se: „Nač ty zámky a klíče?“

Otto snažil se vlídností získati lid ve Štětíně. Přimlouval se za ně u krále polského, aby jim ulevil v poplatcích. Naklonil si mládež a vyučoval ji. A když poselstvo z Polska se vrátilo s příznivou odpovědí, dalo se téměř veškeré obyvatelstvo pokřtíti.

R. 1125 Otto se vydal na cestu do Bamberku; pastýřská povinnost ho volala do biskupského sídla. Cesta ho vedla opět Prahou. V Praze se mu podařilo usmířiti umírajícího knížete Vladislava I. s jeho bratrem Soběslavem.

Brzy ho však došla smutná zpráva z Pomořan. Pohanští kněží odvrátili lid od Krista. Proto se Otto vydal na druhou apoštolskou cestu. Získával si lid laskavostí a štědrostí. Na žádost jeho

svolal vévoda Vratislav valný sněm poslů měst a předních zemanů do Vinety na otrově Uznojimu a tu po dlouhém a živém rokování učinili sněmovníci tento nález: „Jelikož se již téměř celý svět ke křesťanství přidal, je zjevno, že veliký Hospodin Bůh toto náboženství všem lidem ukládá, a tudíž mají i Pomořané povinnost jemu se podrobiti."

Po roce se Otto vrátil do Bamberka; působil pak na vinici Páně horlivě až do své smrti r. 1139. Svátek 3. července.

Štětínští pohané zdráhali se přijmouti křesťanství namítajíce, že se mnozí z křesťanských sousedů dopouštějí zločinů, jichž oni pohané ani neznali. Ani netušíme, jak veliký vliv na jiné má náš příklad. Proto nás napomíná sv. Petr: „Veďte život dobrý mezi pohany, aby v tom, v čem vám nyní utrhají jako zločincům, pro dobré skutky vaše, pozorujíce je velebili Boha v den navštívení." (1. Petr 2, 12.)

4. ČERVENCE. PROKOP, OPAT, PATRON ČESKÝ.

„Všecko čiňte k slávě Boží!"

(1. Kor. 10, 31.)

Sv. Prokop se narodil kolem r. 985 v Chotouni u města Kouřimě z rodičů zemanských. Již v mládí si umínil vstoupiti do stavu duchovního. Tehdy byli v Čechách kněží obřadu latinského i slovanského. Prokop se rozhodl pro kněžství podle způsobu slovanského. Vzdělával se na Vyšehradě v písemnictví slovanském a zdá se, že prodlel i nějakou dobu ve slovanském klášteře v Uhrách, aby se utvrdil ve znalosti liturgie slovanské. Bylo tehdy zvykem, že mnichové horliví a osvědčení dostali povolení žíti jako poustevníci o samotě. Také Prokop poustevničil. Zdá se, že na Moravě byl posvěcen na kněžství.

Po letech Prokop se vrátil do své vlasti. V lesích sázavských nalezl příhodný útulek; na strmé skále nad Sázavou, na okraji jeskyně, do níž jen skalní trhlinou vnikalo světlo, si zřídil chýši a počal mýtiti les a vzdělávati půdu. Kolem r. 1030 přibyl

kníže Oldřich (1012—1037) s loveckou družinou do Posázaví, spatřil svatého poustevníka a poznav jeho výtečné vlastnosti, zvolil si ho za rádce a zpovědníka. Prokop s bolestí pozoroval zánik bohoslužby slovanské v Čechách. Proto chtěl založiti klášter, kde by se konala liturgie slovanská a kde by se vychovávali slovanští kněží a řeholníci. Kníže Oldřich schválil jeho plány a slíbil podporu. Prokop shromáždil kolem sebe jiné slovanské kněze a založil r. 1030

v údolí řeky Sázavy památný klášter a stal se jeho opatem. Miloval své mnichy, ale také je káral a trestal, bylo-li třeba.

Kdysi sloužil v přítomnosti zástupu věřících kněz v klášterním chrámě zpívanou mši svatou, pronášeje posvátné zpěvy hlasem tak strojeným, že byla patrna jeho snaha, aby došel pochvaly u lidu. A vskutku pravili lidé, že zpíval jako anděl. Svatému opatu Prokopovi neušla tato marnivost. I svolal bratry a před nimi pokáral ješitného pěvce takto: „Jest nám toho líto, milý bratře, že ty, hledaje chvály lidské, připravuješ se o zásluhu z pokorného konání nejsvětější oběti, ano v nebezpečí uvádíš duši svou. Znáš pravidlo naše, aby nikdo nebyl žádostiv chvály lidské. Zpíval jsi prý jako nějaký anděl. Za to přijmi nyní šlehy prutů, aby hořkost trestu vyléčila tě z bažení po chvále lidské."

Že sv. Prokop sám se řídil zásadou: „Všecko pro Tebe, ó Bože, všecko pro tebe, a nic pro sebe nechci!", poznáváme z jeho blažené smrti. Když světec již ležel v smrtelné nemoci, přišel k němu jakýsi churavý člověk, jemuž v klášteře bylo poskytnuto týdenní

pohostinství, aby děkoval opatovi, chtěje se vrátiti do svého domova. Sv. Prokop by mu byl rád dal nějaký dar na cestu, ale rozdav již všecko řekl mu: „Zůstaň v klášteře aspoň den, zítra si můžeš po mé smrti odnésti můj plášť." Potom světec chystaje se na smrt modlil se za duchovní své syny a poroučel duši svou Bohu. Druhého dne, zatím co mniši konali služby Boží v chrámě, modlil se nemocný opat hodinky kněžské na lůžku. Na večer uzavíraje pobožnost svou pocítil prudký záchvat choroby. I kázal bratřím přijíti, a když se plačíce dostavili k němu, posilňoval je útěchou a napomínal ke svornosti i stálosti v dobrém. Vtom usnul svatou smrtí v Pánu.

Nemocný, jemuž odkázal světec svůj plášť, jakmile se jím oděl, dosáhl úplného zdraví. Prokop zemřel r. 1053.

5. ČERVENCE. CYRIL A METODĚJ, APOŠTOLOVÉ SLOVANŠTÍ. SV. ANTONÍN MARIA ZACCARIA, VYZNAVAČ.

Cyril a Metoděj pocházejí ze Soluně, makedonského města. Otec jejich Lev byl vysoký hodnostář vojenský. Měli 5 sourozenců. Nejmladší Konstantin, později Cyril nazvaný, narodil se r. 827. Po studiích stal se Konstantin knihovníkem při chrámu sv. Moudrosti.

R. 851 poslal Omar, vladař Saracénů v Melitě, do Cařihradu tento vzkaz: „Můžete-li zjevně vyložiti nauku o Trojici Boží, pošlete nám muže, jenž dovede nás o tom přesvědčiti a překonati." Pozvání tomu nebylo lze se vyhnouti, jinak by tvrdí Saracéni řekli, že křesťané nedovedou hájiti své víry. I povolal princ Michal Konstantina a řekl mu: „Slyšíš-li, filosofe, co proti víře naší mluví Agarjané? Ty jakožto sluha nejsv. Trojice jdi a opři se jim! Bůh ti dá milost a sílu, abys je přemohl jako David Goliáše."

Konstantin, znaje jazyk arabský, šel. Když přišel do Melity, zpozoroval, že Agarjané pomalovali dveře křesťanů obrazy ďáblů. Saracéni se ho tázali posměšně: „Víš-li pak, co ty obrazy zna-

menají?“ Konstantin odpověděl vtipně: „Kde jsou obrazy ďáblů zvenčí, tam jsou křesťané uvnitř; kde obrazy ďáblů zvenčí nejsou, tam jsou bezpochyby ďáblové uvnitř.“

Za učené hádky o víru namítali Agarjané, že mezi křesťany jsou roztržky ve víře a že se jejich život nesrovnává s věrou křesťanskou. Na to řekl Konstantin: „Bůh náš jest jako hlubina mořská. Mnozí chtějíce bytost jeho vyzkoumati, vydávají se na hlubinu tu; ale jen ti, kdož jsou duchem silni, poznávají ho s milostí jeho a přeplavují se šťastně vírem pochybností k pravdě; kteří však jsou rozumu slabého, aneb se plaví na zpuchřelých korábech porušené vůle, ti utonou. Vaše mohamedánská víra jest však jako úzký potůček, jejž může každý pohodlně překročiti Váš Mohamed neuložil vám nic těžkého, ale povolil vám oddati se hněvu a žádostem tělesným. Jinak Kristus; on pozvedl člověka od země k nebesům, a proto žádá od člověka těžkých věcí, aby se sebezapíráním a přemáháním tělesných chtíčů přibližoval k andělům.“

Když se potom Agarjané opovážili mluviti rouhavě a potupně o nejsv. Trojici, zakřikl je Konstantin a vyložil jim toto tajemství slovy samého Mohameda, čímž nevěřící nemálo byli zaraženi.

Později vychloubali se Saracéni domnělou svou učeností. Konstantin je však zahanbil podobenstvím řka: „Člověk nějaký nabral z moře vody a maje ji v koženém měchu chlubil se cizincům, že vody takové nikdo nemá. I přišel k němu muž z pomoří a řekl mu: ‚Blázne, nestydíš se vychloubati se tímto smrdutým vakem? Co tu ve vaku chováš, toho my máme celé moře.‘ Tak i vy se chlubíte svou troškou moudrosti, kterou máte od nás.“

Tito jsou otcové naši!

Do Cařihradu přišli poslové moravského knížete Rostislava prosit o věrozvěsty. Řekli: „Lidé naši odstoupili od pohanství, ale nemáme učitele, který by nám jazykem naším vyložil pravou víru křesťanskou.“ Císař zavolal Konstantina a pravil mu: „Vím,

že jsi unaven, filosofe, ale je záhodno, abys šel na Moravu, neboť nikdo jiný by nedovedl dílo to tak dobře vykonati. Vezmi s sebou bratra Metoděje, jste Soluňané a umíte dobře po slovansku hovořiti.“ Konstantin ujal se díla, utvořil písmo pro slovanský jazyk a začal překládati Písmo svaté a bohoslužebné knihy. A pak se dali svatí bratří na cestu a horlivě hlásali pravdy Boží na Moravě. Lid jim dobře rozuměl a přilnul k nim dětinnou úctou a láskou jako ke svým duchovním otcům. Za pět let stala se Morava katolickou.

Papež Mikuláš I. (858—867) uslyšev o blahodárné činnosti svatých bratří povolal je do Říma. Poslechli rádi, neboť se už dříve chystali do Říma, aby tam donesli ostatky sv. Klimenta, aby podali obvyklou zprávu o své činnosti misionářské, vyžádali si schválení pro slovanský překlad posvátných knih a aby poprosili o povolení slovanské liturgie (bohoslužby).

Než došli do Říma, zemřel papež Mikuláš I. Nástupce jeho Hadrián II. uslyšev, že nesou ostatky sv. Klimenta, zaradoval se a slavným průvodem je uvedl do města. Papež po zralé úvaze schválil liturgické knihy slovanské; posvětil je a položil v kostele Panny Marie Větší na oltář. Potom za jeho přítomnosti sloužena byla mše sv. v jazyku slovanském. Nakonec oba bratří byli vysvěceni na biskupy misionářské.

Tu pojednou ochuravěl Konstantin a cítě blížiti se smrt, vstoupil do kláštera. Přijal tam jméno Cyril. Na smrtelném lůžku domlouval svému bratru: „Hle, bratře! Až dosud jsme byli oba spřeženi, jednu brázdu táhnouce. A nyní já padám na líše a ukončuji den svůj. Vím, že velmi miluješ horu (t. j. klášter olympský), ale nechtěj pro horu opustiti učení své na Moravě. Zůstaň u toho dobrého lidu a vyučuj ho pravdě Boží!“

Křížová cesta.

Metoděj se vrátil na Moravu sám. Byl jmenován arcibiskupem pannonským. Avšak jeho činnosti postavily se veliké překážky

na odpor. Biskupové franští činili si nároky na území Moravy a Pannonie. Na jejich rozkaz byl Metoděj jat, odvezen do Německa, uvržen do tuhého žaláře a tam byl držen půl třetího roku. Metoděj se odvolal k papeži Janu VIII., ten vše vyšetřil, vysvobodil Metoděje a přísně potrestal provinilé biskupy.

Metoděj se vrátil na Moravu. Radost Moravanů byla veliká, že jim byl vrácen milovaný arcibiskup. V tu dobu (r. 874) pokřtil Metoděj českého vévodu Bořivoje. Tím byl učiněn veliký a rozhodný krok, aby veškerý národ český byl obrácen na víru křesťanskou. Bořivoj vzal s sebou kněze Pavla do Čech. Manželka Bořivojova, kněžna Ludmila, přilnula ke Kristu a vbrzku byl zbudován chrám na Levém Hradci a na hradě Pražském.

Němečtí biskupové však nepřestávali strojiti úklady Metodějovi. Pomlouvali jej, že prý není pravověrný, že prý slouží mši svatou v jazyku barbarském, aby snadněji ukryl své bludné učení. Metoděj se odebral na pozvání papeže Jana VIII. do Říma a osvědčil přesnou víru katolickou; také přesvědčil papeže o prospěšnosti obřadů slovanských dokládaje, že za příčinou slovanských služeb Božích víra křesťanská zapustila hluboké kořeny mezi Slovany. Papež shledal Metoděje úplně pravověrným a písemně dovolil konati služby Boží jazykem slovanským.

Na žádost knížete Svatopluka byl Němec Viching vysvěcen za biskupa nitranského, ovšem s rozkazem, aby ve všem podle církevních zákonů byl poslušen arcibiskupa svého Metoděje. Ale biskup Viching se nad Metoděje povyšoval, lhal, že má tajné rozkazy od papeže, že prý z vůle papežovy Metoděj je postaven pod jeho dohled. Metoděj byl nucen dopisem otázati se papeže, jak se věci mají. Papež uklidnil arcibiskupa a slíbil, že vinníka potrestá. Tak svatému Metoději nastaly pokojné časy a mohl po tři léta klidně pokračovati v apoštolském svém díle. Přeložil Písmo svaté až na knihy Machabejské. Byl asi v šedesátém roce věku svého, když na Velehradě v Pánu zesnul dne 6. dubna 885.

6. ČERVENCE. OKTÁV SV. APOŠTOLA PETRA A PAVLA.

„Jsme blázni pro Krista."

(1. Kor. 4, 10.)

Těmito slovy svatého Pavla těšil své druhy Antonín Maria Zaccaria, když se jim lidé posmívali a když i kněží s kazatelny je nazvali „morem města". Proč byli tak nenáviděni? Protože chtěli následovati Ježíše Krista v jeho pokoře a chudobě.

Antonín se narodil koncem r. 1502 z bohaté rodiny v Cremoně. Matka ho nadmíru milovala a vychovala ke zbožnosti a dobročinnosti. Stal se lékařem, aby mohl lidem co nejvíce pomáhati. Přes den pracoval jako lékař, k večeru se scházíval se svými přáteli v kostelíku San Vitale a četli společně něco z Nového Zákona. V pozdních hodinách nočních čítával listy sv. Pavla a modlil se k Duchu svatému o správnou volbu povolání.

Rozhodl se pro stav kněžský. A hned začal horlivě hlásati slovo Boží. Lidé se hrnuli na jeho kázání, neboť již čtyřicet let byli duchovně zanedbáni. Tehdy kněžstvo nebylo naplněno duchem Kristovým. Říkávalo se: „Chceš-li se dostat do pekla, stačí státi se knězem." Mladí lidé toužili víc po tučném obročí než po spáse duší. Co dělat? Veřejně tupit kněze a vytýkat jim jejich chyby? Antonín poznal, že by to nebyla správná cesta, rozhodl se sám státi se knězem a příkladem obnoviti tento stav.

R. 1530 přišel do Milána a založil s několika přáteli kongregaci, v níž by žili v nejpřísnější chudobě podle příkladu prvních

křesťanů. Antonín jim dal jen několik krátkých pravidel. Základ byl: pokora a sebezapírání.

Byli podezříváni z bludařství, avšak inkvisitor Crivelli rozhodl, že Antonín je pravověrný a že je „muž přísný a jednoduchý". Papež Pavel III. na to řekl: „Právě takových mužů potřebuje Církev; učenců a diplomatů má dost." Dílo vzrůstalo a později pomáhalo svatému Karlu Borromejskému k duchovní obnově celé severní Italie.

S apoštolskou horlivostí se dal Antonín do práce na kazatelně, ve zpovědnici a v nemocnicích. Založil s hraběnkou Guastella řád „Andělských panen svatého Pavla", aby obnovil zvlažnělé řády ženské. Též pro manžele zřídil kongregaci, aby ducha evangelia zavedl do rodin.

Kardinál Ridolfi povolal ho do Vicenzy, aby tam konal misie. Unaven a churav se vrátil, ale znovu se dal na cestu, aby smířil občany v Guastalle. Na zpáteční cestě zachvátila ho horečka. Posledními silami se vlekl až do Cremony, kde zemřel 5. července 1539.

7. ČERVENCE.

Veselý mučedník.

Tomáš Morus (More) narodil se r. 1480 v Londýně. Jeho otec byl členem nejvyššího královského soudu. Tomáš byl vzděláván v domě canterburského arcibiskupa Jana Mortona. Pak se odebral na vysoké učení oxfordské; studoval filosofii, práva a bohosloví. Nějaký čas studoval i v Lovani a v Paříži; vrátiv se do své vlasti, oženil se r. 1506. Manželka jeho byla žena ctnostná; měli čtyři dítky, a když manželka po šesti letech šťastného manželství zemřela, Tomáš se oženil po druhé s vdovou Alicí Neddletonovou. Také druhé manželství bylo šťastné.

Morus se stal smírčím sudím v Londýně. Koupil si statek ve vsi Chelsei a každého dne ráno po mši svaté se plavíval člunem

do města konat svou službu. Zahálku netrpěl; všichni domácí pilně pracovali. Děti se mu vydařily. Nejmilejší z nich mu byla dcera Marketa; její duch byl podoben jeho duchu. Byla otci něžně oddána. Ona jediná věděla, jak se přísně otec potají bičuje. Není divu, že rodina Morova vzbuzovala obdiv vrstevníků. Erazim Rotterdamský psal o ní svému příteli: „Rodina Morova — toť praktická škola křesťanského náboženství."

R. 1529 byl Tomáš Morus jmenován anglickým lordkancléřem. Král Jindřich VIII. žádal v Římě, aby jeho sňatek s Kateřinou byl prohlášen neplatným, aby se mohl oženiti s dvorní dámou Annou Boleynovou. Papež Klement VII. rozhodl po právu, že sňatek Jindřichův jest platný a rozkázal králi, aby zapuzenou manželku opět přijal, sice že propadne církevní klatbě. Ale Jindřich VIII. se dal r. 1533 s Annou Boleynovou oddati. Téhož roku (1533) složil Tomáš Morus hodnost anglického lordkancléře. Chtěl svým odchodem naznačiti, že nemůže schvalovati hříšné jednání královo; chtěl osvědčiti své katolické přesvědčení a oddanost k apoštolské Stolici. Tušil, že mu nastává velké utrpení.

Když Anna Boleynová měla býti korunována za královnu anglickou, byl i Tomáš Morus na slavnost pozván, ale odmítl. Král se odtrhl r. 1534 od Říma a dal se od sněmovny prohlásiti za hlavu církve anglické a biskupům bylo uloženo, aby uznali církevní svrchovanost královu a aby přerušili všechen styk s apoštolskou Stolicí. Zároveň bylo ustanoveno, aby byl prohlášen vlastizrádcem a aby propadl nejtěžším trestům, kdož by proti to-

muto zákonu slovem nebo skutkem jednal a kdo by se zdráhal na zákon ten přísahati.

Přísahati měli především duchovní; z laiků jediný Tomáš Morus dostal obsílku, aby dne 13. dubna 1534 vykonal přísahu. Morus prohlásil, že na zákon o posloupnosti přísahati bude, ale že jakožto katolík celého zákona uznati nemůže a že nemůže uznati neplatnost prvního manželství králova. Rovněž jako on odepřeli přísahu na celý zákon složiti: biskup rochesterský John Fisher a bývalý zpovědník králův Dr Wilson. Všichni tři byli uvrženi do žaláře v Toweru. Manželka přišla za Tomášem prosit, aby neničil štěstí své rodiny. „Jak dlouho myslíš," tázal se jí, „mohl bych asi ještě žíti?" Odpověděla: „Zajisté že dvacet let." „Bláhová, kdybys byla řekla tisíc let, bylo by to svůdné slovo; a přece by to byla pošetilost i pro tisíc let ztratiti blaženost věčnou." Morovi byly vzaty knihy i psací potřeby, aby se jimi nemohl těšiti. Také byla rozšiřována pověst, že prý biskup Fisher předepsanou přísahu vykonal. Byla to lež. Tomáš neuvěřil a řekl: „Nevěřím, a i kdyby on přísahal, já přísahati nebudu."

Když tedy Tomáš Morus odepřel vykonati předepsanou přísahu, byl veden na soud. Porotcové ho odsoudili na smrt, aby byl rozčtvrcen a aby jeho hlava byla vystavena na mostě. Tiše vyslechl Tomáš nespravedlivý rozsudek a řekl: „Čteme v Písmě svatém, že Šavel souhlasil s těmi, kteří Štěpána kamenovali. Nyní pak jsou oba, Pavel i Štěpán, přáteli v nebesích. Vy mne dnes odsuzujete na smrt, ale doufám a modlím se, abychom se na věčnosti vespolek shledali."

Ze žaláře poslal Tomáš Morus dceři poslední list na rozloučenou. Psal: „Pokládám se za šťastného, že mám umříti v oktávě svátku svatých Petra a Pavla." List psal uhlem. Téhož dne mu bylo zvěstováno, že král milostivě mu proměnil trest čtvrcení ve trest stětí. Tomáš na to řekl: „Děkuji králi za tuto milost," a dodal žertem: „a prosím Boha, aby všechny moje přátele uchránil od takových důkazů dobrotivosti." I připravoval se na křesťan-

skou smrt. Dne 6. července roku 1535 byl veden na popraviště.

Na místě popravy ve spěchu postavili lešení. Hýbalo se, když Morus postavil nohu na žebřík. Aby měl pevné postavení, položil svou ruku na rameno katovo a pravil: „Prosím Vás, pane, pomozte, abych se bez pohromy dostal nahoru, o sestup dolů se již sám postarám."

Když byl nahoře, pohlížel svým jasným a dobrotivým okem na okolostojící zástup lidu a zvolal: „Bratří, beru vás za svědky, že umírám ve víře svaté katolické Církve a jako věrný služebník Boží a králův." Potom poklekl a modlil se žalm: „Smiluj se nade mnou, Bože!" Když povstal, přistoupil k němu popravčí kat a prosil za odpuštění. Morus jej políbil a pravil: „Ty mi dnes prokážeš největší dobrodiní, jaké člověk může prokázati svému spolubratru. Proto nebuď vzrušený a neboj se vykonati svůj úřad! Ale můj krk jest opravdu krátký. Proto se přičiň, abys neťal mimo a tak své jméno nepoškodil." Popravčí kat mu chtěl zavázati oči. „To si já udělám sám," pravil Morus a zavázal si je šátkem, který si sám k tomu přinesl. Potom poklekl a položil hlavu na špalek. Již uchopil kat sekeru, když Morus dával znamení, aby ještě počkal. Morus odhrnul vous stranou a pravil: „Ten jistě nespáchal velezradu." Pak položil hlavu na špalek a byl sťat.

8. ČERVENCE. ALŽBĚTA, VDOVA A KRÁLOVNA.

„Čím kdo hřeší, tím bývá potrestán."

(Moudr. 11, 17.)

Isabella (Alžběta, Bohuslava) narodila se roku 1271. Její rodiče byli Pedro III., potomní král arragonský, a Konstancie, rozená princezna sicilská. Na křtu dáno jí bylo jméno sv. Alžběty Durynské. Místo našeho Alžběta říkají Španělé Isabella. Provdavši se za portugalského krále Dionysia, zůstala i na trůně královském ženou zbožnou a dobrotivou. Byla střídmá, nikdy nepožívala vína říkajíc: „Nikde není více třeba se zapírati jako

na dvoře královském, neboť tam se nejvíce budí náruživosti."

Král Dionys byl sice spravedlivým vladařem, ale nebyl dobrým a věrným manželem. Žil lehkomyslně a prostopášně. I toto příkoří snášela s trpělivostí a obětavou láskou. Zvláště k chudým měla srdce matky. Zvolila si za almužníka panoše zbožného a poctivého, jehož úkolem bylo potraviny, šaty a peníze roznášeti tajně po domech chudým a nemocným. Jiný panoš ze závisti obvinil královnu u krále, že je mu nevěrná a že žije s almužníkem v hříchu. Král hned uvěřil pomluvě a vzplanul pomstou, že potrestá almužníka krutou smrtí. Šel ke královské vápence, pokynul tamnímu správci a rozkázal mu přísně: „Panoše, jejž zítra ráno pošlu sem s otázkou, zda rozkaz králův jest již vykonán, dáš bez milosrdenství polapiti a uvrhnouti do žhavé pece."

Druhého dne zrána poslal král bohabojného almužníka k správci vápenky s umluvenou otázkou. Ale co se nestalo? Ubíraje se k vápence zaslechl cestou hlas zvonku zvonícího na mši svatou. Zbožný panoš nemoha odolati mocnému puzení svého srdce vstoupil do svatyně. Nebylo tam ani kostelníka ani ministranta, proto se uvolil přisluhovati knězi při nejsvětější oběti. Po mši svaté poklekl a ještě vroucně se pomodlil.

Mezitím panoš, který ho neprávem obvinil, nemohl se již dočkati, je-li almužník mrtev, spěchal sám k vápence a tázal se, je-li rozkaz králův již vykonán. Sotva však vyslovil tato slova, byl polapen a uvržen do ohně.

Brzy potom přišel panoš-almužník a tázal se, zdali králův roz-

kaz je vykonán. Správce se surovým úsměvem ukázal do ohně a řekl: „Už je tam; stalo se, jak král nařídil!“ Almužník nerozuměl slovům těm a vrátil se ke králi, aby mu vyřídil záhadnou odpověď. Král trnul hrůzou, když viděl almužníka živého a zdravého a dověděl se, co se stalo. Poznal, že Bůh sám soudil a potrestal opovážlivého pomlouvače. A právě tímto hrozným soudem Božím, jakož i trpělivostí a tichostí své manželky byl král nakonec obrácen a napravil svůj život.

Po jeho smrti ovdovělá Isabella odložila královská roucha a vydala se na pouť do Kompostelly. Vrátivši se vstoupila do kláštera klarisek v Koimbře a žila tam ještě deset let v odloučenosti, konajíc skutky pobožnosti a milosrdenství. Ještě jednou vyšla z kláštera, aby zjednala mír mezi bojujícími. Její syn, portugalský král Alfons IV., chystal se válčiti s jejím vnukem, kastilským králem Alfonsem XI. Podařilo se jí zabrániti válce. Ale cestou se nachladila, roznemohla se horečkou a přijavši útěchu svatého náboženství, zemřela dne 4. července 1336.

9. ČERVENCE.

„Tam se chvěli strachem, kde nebylo strachu.“

(Ž. 52, 6.)

Vavřinec z Brindisi narodil se r. 1559 v Brindisi v Kalábrii a dostal při křtu jméno Julius. Umínil si, že vstoupí do nejchudší družiny řádu sv. Františka, totiž do řádu kapucínského. Ale na mladého novice Vavřince přišla hned z počátku těžká zkouška. Roznemohl se plicní chorobou, chodil po klášteře bledý, vyhublý a pokašlával; představení pomýšleli ho propustiti, neboť ještě nesložil řeholní sliby. Ale časem se zotavil a byl vysvěcen na kněze. Kázal v Padově a ve Veroně s takovým úspěchem, že se lid za ním hrnul v zástupech a že si mnohá města žádala slyšeti jeho duchovní řeči a přednášky.

Je ku podivu, kolik zemí procestoval tento chudý, churavý

kapucín a kolik vykonal pro celou Evropu!

Byl také poslán do Čech, neboť pražský arcibiskup Zbyněk Berka z Dubé i císař Rudolf II. si přáli, aby řád kapucínský byl zaveden také do Čech.

Vavřinec se tedy dal na cestu; putoval r. 1599 s průvodci svými bos, v hrubém oděvu, strádaje ve věcech nejpotřebnějších. Prozatímní bydliště dostal ve špitále křižovníků s červenou hvězdou, jehož velmistrem byl arcibiskup.

Protestanté však hleděli s nelibostí na nové řeholníky. Hvězdář Tycho de Brahe, protestant, prohlásil, že zvonění u kapucínů ho ruší v práci; ba namluvil pověrčivému císaři myšlenku, že prý kapucíni ukládají mu o život; císařský komorník Makovský, rovněž protestant, mínil, že záchvaty císařovy pocházejí od modliteb kapucínů. Císař uvěřil těm pomluvám a zvolal: „Ať se kapucíni ihned odtud odklidí!“ Vavřinec měl kázání na rozloučenou. Na toto kázání přišli skoro všichni dvořané, mezi nimiž bylo i několik protestantů. Horlivý kazatel připomínal posluchačům pravdy, které slýchali z úst jeho, a vybízel je, aby je životem osvědčovali. Končil slovy: „Zítra se vydáme na cestu do Říma, odkud na prosbu císařovu papež nás do města tohoto poslal. Odtamtud jsme přišli s křížem a holí, a to jest také vše, co odtud s sebou vezmeme. Kdyby nám již nebylo popřáno císaře spatřiti, prosíme vás, abyste mu řekli, že nikdy nepřestaneme vroucími modlitbami svolávati požehnání Boží na něho a jeho říši.“ Slova ta zvěděl císař ještě téhož dne. Zamyslil se a řekl: „Vavřinec je

pravý apoštol. Nepůjde odtud.“ Tak Vavřinec i průvodci jeho zůstali v Praze.

R. 1602 odebral se Vavřinec do Říma k volbě řádového generála. Byl jím zvolen sám. Na žádost císaře Rudolfa II. vrátil se do Prahy. Naučil se dobře jazyku českému, aby mohl kázati lidu. Tehdy právě přišel do Prahy jakýsi luteránský kazatel až z Dánska; ten hájil mezi jiným, že dobrých skutků netřeba, že to dokáže z Písma sv. v původním jazyku. Vavřinec vyvrátil jeho nauku a řekl: „Zde je Písmo sv. v původním znění. Vezměte tyto knihy a doneste je tomu kazateli a ručím vám, že není schopen ani je čísti, natož pak jim rozuměti.“ Někteří z posluchačů tak učinili, ale když s knihami přišli do bytu kazatele, ten již zmizel z města.

Z Prahy cestoval Vavřinec do Španělska, odtud do Portugalska, kde v městě Lisabonu zemřel 22. července 1619. Svátek 7. července.

10. ČERVENCE. SEDM BRATŘÍ MUČEDNÍKŮ, SV. RUFINA A SEKUNDY, PANNY A MUČEDNICE.

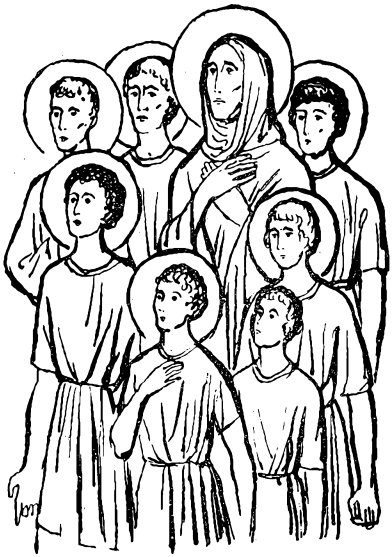
Život a smrt.

Felicita žila v Římě za panování Marka Aurelia (161—180). Ovdověvši odložila nádherné roucho a zasnoubila se Bohu čistotou, trvala na modlitbách a dávala křesťanům i pohanům tak dobrý příklad svatého života, že mnozí pohané vidouce její ctnosti, zamilovali si víru Kristovu a vstoupili do Církve.

Svých sedm synů vychovávala s největší pečlivostí v bázni a lásce Boží. Mnoho jim vypravovala o hrdinské statečnosti mučedníků a dodávala: „Jak šťastna bych byla, vidouc vás z lásky ke Kristu krev i život obětovati! Jak blaženými stali byste se tím i vy na věky!“

Pohanští kněží vidouce, že Felicita i synové její životem svým pohnuli mnoho Římanů, že se zřekli pohanství, obžalovali matku

u císaře: „Vdova tato se rouhá našim bohům na újmu tvého blaha. Bohové naši hněvají se proto a nedají se usmířiti, pokud se jim žena ta nebude klaněti.“ I rozkázal císař sudímu Publiovi, aby vdovu odvrátil od křesťanství. Ten povolal vznešenou paní k sobě a domlouval jí. Ona však odpověděla: „Mám Ducha svatého, jenž nedopustí, aby mne ďábel přemohl. Jsem jista, že překonám tě již za živa; jestliže mne však usmrtíš, bude moje vítězství tím slavnější.“ Takové řeči se nenadál soudce a řekl hněvivě: „Bídná ženo, je-li tobě smrt vítána, šetři aspoň života svých dětí.“ Felicita odvětila: „Děti mé budou živé, nebudou-li obětovati modlám, pakli by se však takového zločinu dopustily, propadnou věčné smrti.“

Druhého dne byla se svými syny povolána před soudnou stolici. Tam matka posilňovala syny slovy: „Milé dítky, pohleďte vzhůru k nebesům, tam vás očekává Kristus, aby vám dal korunu slávy. On krev svou prolil za vás, nuže obětujte i vy krev svou ke cti a slávě jeho! Nedbejte muk a myslete na radost, kterouž Bůh slíbil vám v nebi. Bojujte statečně za své duše a zůstaňte věrni v lásce Kristově!“

Tu zvolal Publius hněvivě: „Ty se opovažuješ přede mnou ponoukati své syny, aby císařskými zákony pohrdali?“ I kázal ji zpolíčkovati. Poté jal se přemlouvati syny. Nejprv zavolán byl Januar. Soudce mu řekl: „Buď moudřejší a poslechni císaře, jinak dám tě zmrskati a usmrtiti.“ Avšak Januar odpověděl: „Rada tvá je pošetilá. Matka má mluvila moudře. Nebojím se bičování ani

smrti, neboť moudrost Boží pomůže mně, abych to všecko šťastně přestál." Po těch slovech byl zmrskán a uvržen do žaláře.

Potom byl na soud postaven Felix, jenž mluvil k soudci takto: „Nedomnívej se, že snad já či některý z bratří mých ustoupíme od lásky Pána našeho Ježíše Krista. Víra naše nezviklá se ani ranami ani smrtí." Podobně odpovídali i ostatní bratří na všecko lichocení i hrozby soudcovy.

Filip byv vyzván, aby obětoval všemohoucím bohům, řekl: „Bohové ti nejsou všemohoucí, jsou to jen bídné a marné modly bez citu, a kdo jim obětuje, jest v nebezpečí, že ztratí život věčný."

K Silvanovi pravil soudce: „Vidím, že jste se umluvili se svou matkou, že budete pohrdati zákony císařskými a vespolek zahynete." Silvan odvětil: „Kdybychom se báli zahynutí časného, upadli bychom do zahynutí věčného. Ale my víme, jak veliká odměna připravena je spravedlivým a jak veliký trest čeká hříšníky, a proto pohrdáme zákony lidskými, abychom tím dokonaleji zachovati mohli zákony Boží. Kdo pohrdá modlami a slouží všemohoucímu Bohu, najde život věčný; ale kdo se klaní zlým duchům, zahyne a bude s nimi v ohni věčném."

Alexander odmítl lichocení soudcovo takto: „Jsem služebník Kristův. Vyznávám ho jazykem, nosím jej v srdci a klaním se mu bez ustání. Mládí moje má zkušenost starců, poněvadž se klaním jedinému Bohu a vím, že modly tvoje zahynou i s těmi, kdož jim slouží."

Konečně došlo na nejmladší dva bratry. Publius nadál se, že aspoň tyto pacholíky odvrátí od Krista, a řekl tudíž Vitálovi: „Snad aspoň ty si žádáš zůstati na živu a ujíti záhubě." Ale Vitális mu odvětil: „Právě proto, že chci živ býti, klaním se pravému Bohu a nikoli zlým duchům." Zbýval tedy jediný Marciál, jenž obávaje se, že pro mládí svoje zůstane ušetřen, zvolal: „Jsem křesťan a zavrhuji modly jako bratří moji. Kdožkoli nevyznává, že Kristus je pravý Bůh, bude uvržen do ohně věčného."

Rok smrti jejich je 150 neb 175. Svátek sv. Felicity je 23. listopadu.

11. ČERVENCE. PIUS I., PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Pius I. spravoval Církev v letech 140—155. Před nastoupením na stolec Petrův byl členem kněžského sboru římského. Ustanovil, aby se památka vzkříšení Páně slavila vždy v neděli (proti obyčeji křesťanů asijských, kteří slavili velikonoce vždy 14. nisanu podle kalendáře židovského). Otázka tato byla ještě i později příčinou sporů. Mnoho starostí způsobili Piu I. bludařští blouznivci Valentin, Marcion a Cerint. Pius I. byl bratrem spisovatele významného starokřesťanského díla „Pastýř". Je to první křesťanská mravouka. Spisovatel (který si dává jméno Hermas) horlí pro obnovu křesťanského života pokáním. Spis Hermův, který byl v křesťanském starověku ve veliké vážnosti, je důrazným zpytováním svědomí křesťanstva v polovici 2. století. Tepe nedokonalosti, vyžadující polepšení. Ukazuje, že v 2. století nebyli v Církvi samí svatí, spolu však dosvědčuje, že svatých byla většina. („Většina věřících zůstává však věrna křestním slibům a jest mnoho veškeré chvály hodných.") Jak pečoval o Církev, ukazuje jeho list biskupu Justovi ve Vienne: „Navštěvuj vyznavače v žalářích, aby žádný z nich neochabl ve víře... Ke kněžím a jáhnům se nechovej jako pán, nýbrž jako bratr a služebník Kristův. Podporuj věřící svou vlastní svatostí." — Sv. Pius I. zemřel okolo r. 155, podle římského martyrologia jako mučedník.

12. ČERVENCE. SV. JAN GUALBERTUS, OPAT.

Odpusť nám, jakož i my odpouštíme!

(Mat. 6, 12.)

Sv. Jan Gualbert narodil se kolem r. 995 ve Florencii. Jeho otec byl vojínem a vychovával syna pro stav vojenský. Jan byl ctižádostivý a trávil mladý věk v rozmařilosti.

Jeho jediný bratr Hugo byl od jistého šlechtice zavražděn. Jan přísahal, že pomstí svého bratra. Jednou — byl právě Veliký pátek — jel v průvodu ozbrojeného služebnictva do města a tu se náhle střetl s hledaným vrahem. Jan spatřiv ho vzplanul pomstychtivostí a tasil meč, aby nepřítele zabil. Ten byl bezbranný a uniknouti nemohl; i poklekl, složil ruce křížem na prsou a řekl: „Jsem-li vrahem já, nedopouštěj se vraždy ty! V návalu vášně prolil jsem krev nevinnou, pomni však, že Ježíš Kristus dnešního dne umíraje za všecky lidi modlil se na kříži za svoje vražedníky, a tudíž odpusť i ty a nechej mne na živu!“ Jan se zachvěl a bojoval těžký vnitřní boj, až zvítězila láska k Pánu Ježíši. Podal klečícímu pravici a dal mu políbení pokoje řka: „Začmne prosíš ve jménu Ukřižovaného, to nesmím ti dnes odepříti. Odpouštím tobě. Jdi a modli se za mne, aby Bůh i mně odpustil.“ A pobídnuv koně, rychle odjel.

Cestou se Jan zamyslil a vzpomínal na množství hříchů, jimiž byl až dosud Boha urážel, a srdce jeho se zmocnila veliká úzkost. Zároveň však cítil v duši sladkou útěchu z toho, že odpustiv nepříteli vykonal šlechetný skutek. Zastavil se u chrámu sv. Miniata, vstoupil dovnitř a pokleknuv před křížem, vroucně se modlil. Srdce jeho se naplnilo nebeským mírem a duše milostí Boží dotknutá rozplývala se lítostí. Bylo mu, jako by Spasitel s kříže mu kynul, a slyšel slova: „Odpusťte a bude vám odpuštěno!“

Umínil si, že dá výhost světu a zasvětí celý svůj život Bohu. Žádal opata toho kláštera, aby ho přijal za bratra. Na usilovné prosby byl přijat na zkoušku. Otec Janův dozvěděv se, kde

syn jeho pobývá, rozhněval se a přijel bez meškání do kláštera, aby ho násilím odvedl. Ale Jan se skryl, nechtěje se setkati s rozhněvaným otcem. Opat vypravoval otci vše, co se bylo přihodilo, a byl ochoten Jana mu vydati, ten však spěchal zatím do chrámu, odložil svůj světský šat, vzal kdesi starý mnišský oděv, oblékl se do něho, ostříhal si vlasy, postavil se v kůru do řady mnichů a takto očekával svého otce. Otec, spatřiv syna oblečeného mnišským šatem, div si nezoufal. Když však vyslechl celý průběh vnitřní proměny jeho, zmírnil se a dovolil mu konečně, aby v klášteře zůstal.

Jan začal žíti novým životem; potlačoval své zlé náklonnosti a cvičil se v poslušnosti a pokoře. Časem však mu byla klášterní kázeň příliš mírná, proto odešel k poustevníkům kamaldolským a žil s nimi po několik let. R. 1038 však si nalezl místo, kde by v ústraní mohl sloužiti Bohu. Místo to bylo vzdáleno půl dne cesty od Florencie a nazývalo se „Vallombrosa", t. j. „Stinné údolí", protože tam rostlo mnoho košatých stromů. Jan si zamiloval toto tiché údolí, a když se k němu přidružili jiní poustevníci, zbudoval kostelíček a kolem něho chýšky. Dal svým druhům přísná pravidla, aby zachovali mlčenlivost, aby se umrtvovali, aby na příklad ani za největšího vedra vyjma oběd nehasili žízeň douškem vody, aby každý i nejmenší přestupek byl trestán bičováním. Jan zachovával přesně daná pravidla; avšak když několikráte slabostí omdlel, nahlédl, že řehole přísnou strohostí znemožňuje pokrok v duchovním životě, a nezbývalo mu, než aby svoje předpisy zmírnil.

Jan nepřijal nikoho, dokud se nebyl přísnou zkouškou pře-

svědčil, je-li žadatel schopen a ochoten zachovávati řeholní pravidla. Sám předcházel dobrým příkladem své žáky; dbal, aby v klášteře byla přísná kázeň. Kdysi se dověděl, že jistý klášter, jemu podřízený, přijal bohatého mladíka, jenž pominuv chudé své příbuzné, odkázal veškeré své jmění onomu klášteru. Jan roztrhal darovací listinu a varoval mnichy před ziskuchtivostí. Jinde vystavěli mnichové vallombroští nádherný klášter; Jan to vytkl opatovi řka: „Vynaložili jste na svoje stavení mnoho peněz, které měly býti raději darovány chudým na podporu. To nemůže a nesmí býti, aby pokorní řeholníci bydleli jako vzácní páni.“ Tak pečoval Jan Gualbert o všecky své kláštery. Později se roznemohl v Passignaně a napomenuv mnichy k lásce a svornosti zemřel r. 1073.

13. ČERVENCE. SV. ANAKLÉT, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Kletus (Anaklét) pocházel z Říma a byl žákem svatých apoštolů. Od svatého Petra byl prý posvěcen spolu s Linem a Klementem na biskupa a působil napřed mezi křesťany římských předměstí. Papežský úřad přijal prý na naléhání významného křesťana římského a potomního svého nástupce svatého Klementa. Nad hrobem svatého Petra pořídil pomník. Vedle hrobu Petrova zřídil prý hrobku pro další biskupy římské. Řídil Církev za císařů Vespasiána, Tita a Domitiána (77—88). Za něho vniklo křesťanství i do šlechtických rodin římských (Pomponiů, Aciliů a Flaviů). Za Domitiána vypuklo nové pronásledování, jemuž padl za oběť mučednickou smrtí i svatý Anaklét asi r. 88.

Bůh se nedá posmívati.

Sv. Eugen byl biskupem v Karthagině; vynikal zbožností, moudrostí a opatrností. Pečoval o to, aby zahojil rány, které byly sveřepými Vandaly městu zasazeny. Především pomáhal lidu

ožebračenému hmotně. Rozdával peníze, šatstvo a potraviny vdovám a sirotkům, nemocným a všem nuzným. Nikdo nevěděl, odkud Eugen bere ty dary. Ba on sám to často nevěděl. Neboť dobrodinci mu přinášeli příspěvky pro chudé nejen veřejně, ale i potají vědouce, že Eugen všecko rozdá potřebným. Z toho požíval velké lásky u katolíků; ale také ariánští Vandalové ho ctili a chodili do chrámu katolického, aby slyšeli promluvy Eugenovy. Proto ariánští duchovní nenáviděli Eugena.

V Kartagině žil slepý muž Felix, kterého znal kdekdo v městě. V noci před svátkem Zjevení Páně se mu zdálo, jako by ho někdo napomínal, aby šel do kostela, kde biskup Eugen světí vodu křestní, že ho má poprositi, aby se ho dotkl a že tak nabude zraku.

Slepec se domníval, že je to pouhý sen; když však uslyšel toto napomenutí po druhé a po třetí, uposlechl a dal se zavésti do chrámu. Vykládal biskupovi, co se mu zdálo, a prosil jej, aby mu vrátil zrak. Biskup však odpověděl: „Odejdi ode mne, bratře, neboť já jsem nehodný hříšník!" Slepec však neustal prositi: „Vrať mi zrak, jak Hospodin přikázal!"

Eugen začal světiti vodu, a když voda byla posvěcena, obrátil se k slepému a řekl mu: „Bratře Felixe, již jsem ti řekl, že jsem hříšný člověk; avšak ten, kdo tě navštívil, uděl ti podle tvé víry a vrať ti oči!" Zároveň učinil na jeho očích znamení svatého kříže a v okamžiku nabyl slepec zraku. O zázraku tom se mluvilo v celém městě a mnozí ariáni se vraceli k Církvi. I ariánský král Hunerich se o tom dozvěděl a dal povolati biskupa, aby mu vypravoval, jak se to událo. Ariánští biskupové však tvrdili, že Eugen učinil tento zázrak čarodějstvím.

Jeden z nástupců Hunerichových žádal, aby biskup katolický Eugen a biskup ariánský Kyrila konali veřejnou hádku o víře. Kyrila slyšel o onom zázraku svatého biskupa Eugena, a aby na posluchače více působil, podplatil jednoho člověka a přemluvil ho, aby se dělal, jako by byl slepý; když pak na něho vloží ruce, aby řekl, že byl uzdraven. Den veřejné disputace se

přiblížil. Eugen vyvrátil všecky bludy ariánské. Bludař Kyrila chtěl na přítomné posluchače, jelikož je nemohl přesvědčiti slovem, působiti zdánlivým zázrakem. Povolal onoho člověka a vložil na něho ruce. Co se však stalo? — V tom okamžiku onen člověk oslepl a cítil tak hrozné bolesti, že hned veřejně vyznal, k čemu ho Kyrila svedl; prohlásil, že se zříká bludu ariánského a chce se vrátiti do Církve katolické. V přítomnosti ariánů, kteří popírali tajemství nejsvětější Trojice, udělal Eugen nad slepcem kříž a řekl: „Oči tvé ať se otevrou ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, ve jménu jednoho Boha ve třech osobách.“ Na tato slova přestaly bolesti a slepý nabyl zase zraku.

Ariánský biskup poštval pak krále Hunericha proti Eugenovi. Král rozkázal Eugenovi, aby do svého chrámu nepouštěl nikoho, kdo nosí vandalský kroj. Eugen odpověděl: „Dům Boží je každému člověku otevřen a nemohu nikoho z něho vyháněti.“ Král dal postaviti u dveří chrámových pochopy, aby každému návštěvníku chrámu, oblečenému po vandalsku, zabránili vstoupiti způsobem vpravdě ukrutným. Biřicové popadli Vandala, ať muže ať ženu, tyčí se zahnutým ostrým bodcem za hlavu a odtáhli ho násilím od chrámu.

Biskup Eugen byl vypověděn do Tamallumy, na kraj pouště, a odevzdán ariánskému biskupovi na opatrování. Ariánský biskup zavřel Eugena do špinavé díry, a v tomto tmavém, vlhkém vězení Eugen onemocněl hostcem; snášel trapné bolesti, nemohl se ani hýbati ani promluviti, maje jazyk ochrnutý. Teprve za nástupce Hunerichova Gunthamunda Eugen se směl vrátiti do Karthaginy. Avšak nástupce Gunthamundův Thrasimund poslal

Eugena do vyhnanství do Gallie. Tak rychle byl rozkaz tento vykonán, že Eugen neměl ani pokdy, aby se rozloučil se svými věřícími. Proto jim napsal na rozloučenou list, dýšící apoštolskou horlivostí a láskou. Usadil se v Gallii u hrobu sv. mučedníka Amaranda na řece Tarnu v Languedocu. Zemřel kolem r. 550.

14. ČERVENCE. BONAVENTURA, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Bonaventura nazýval se rodným a křestním jménem Jan; narodil se r. 1221 v Bagnarei u Viterba v Toskansku. Otec slul Jan Fidanza, matka Maria, rozená Bitelli. Synáček roznemohl se nebezpečně, a když lékaři nedovedli pomoci, slíbila matka, že, uzdraví-li se hoch, vychová ho pro řád Menších bratří.

Jan se uzdravil a vstoupil do řádu Menších bratří. Studoval v Paříži, kde byl jeho učitelem Alexander Halesský. R. 1255 byl Bonaventura ustanoven učitelem na vysokých školách pařížských. Doporučoval svým posluchačům vedle vědy i rozjímavý život, aby pojímání vznešených pravd bylo oživováno náboženským citem; rozum i srdce, vědu i zbožnost hleděl uvésti v dokonalý soulad. Kdysi tázal se ho Tomáš Akvinský, ze kterých knih čerpá svoje hluboké myšlenky. Bonaventura ukázal na obraz Ukřižovaného a řekl: „Toť moje knihovna, v níž jsem se naučil všemu, co umím.“ Pro lahodnou mysl a pro neposkvrněnou čistotu srdce nazýván byl Bonaventura „učitelem serafínským“.

Když papež Řehoř X. svolal r. 1274 do Lyonu všeobecný církevní sněm, přál si, aby se Bonaventura zúčastnil sněmu a aby

papeži byl radou a pomocí v důležitých věcech. Předsedal poradám na místě papežově a řídil celé jednání. Čtyři měsíce poté zesnul v Pánu; bylo to 15. července 1274. Bonaventura náleží do počtu šesti velikých latinských učitelů církevních.

„Pomocnice křesťanů, oroduj za nás!"

Když se Hroznata narodil (asi 1160), zdálo se, že novorozené dítě je mrtvé. I obětovala matka Dobroslava na radu jedné ženy dítě Ježíši Kristu a Marii Panně. A hle, hned po modlitbě novorozeňátko pláčem dalo znamení života a ztuhlé tělo znovu oživlo. I poklekla vděčná matka a vzdávala za tuto milost díky Bohu a matce milosrdenství Marii, jejíž božský Syn je naším vzkříšením a životem.

Jednou vyjela si Dobroslava s dcerou Vojslavou a s mladičkým Hroznatou. Za jízdy upustila Vojslava bratříčka, a ten se dostal pod kola vozu a byl přejet. Ulekaná matka se domnívala, že chlapeček utrpěl smrtelný úraz; zatím však byla s ním ruka Páně a Rodička Boží zachovala ho i v tomto nebezpečí. Proto vzbuzovali rodiče v Hroznatovi vědomí, že je chráněncem Panny Marie a zbožně ho vychovávali.

Když Vojslava dospěla, provdali ji rodiče za krakovského župana Otu. Hroznata provázel sestru do Polska a byl u ní v Krakově. Jednoho dne si hrál s jinými mladíky na břehu řeky Visly a spadl o třetí hodině odpoledne z neopatrnosti do vody. Rychle byla Vojslava zavolána a rybáři hledali Hroznatu, ale marně. Teprve k večeru vytáhl ho za vlasy zkušený plavec. Přítomní

se domnívali, že jinoch je již mrtev. Jak však žasli, když viděli, že je živ a zdráv. I vypravoval užaslému zástupu, že se mu, když byl pod vodou, zdálo, jak překrásná paní drží nad jeho hlavou ruce. Lid nepochyboval, že touto ochranitelkou byla Rodička Boží, a jal se ji velebiti radostnou modlitbou a zpěvem. Také Hroznata byl o tom přesvědčen a učinil té chvíle slib, že z vděčnosti a lásky prokáže Marii Panně, své ochranitelce, zvláštní službu.

Když se byl vzdělal, povolal ho kníže biskup Jindřich Břetislav a ustanovil ho zemským úředníkem. Hroznata se oženil, ale žena i synáček mu zemřeli. Zřídil klášter premonstrátský na říčce Teplé a vstoupil sám do řádu. Když chtěl jednou prohlédnouti klášterní statek v Hroznětíně, byl od lupičů přepaden a uvězněn. Ve vězení zemřel r. 1217.

15. ČERVENCE. JINDŘICH, VYZNAVAČ.

„Otče, buď vůle tvá!"

(Mt. 26, 42.)

Sv. Jindřich II. (1002—1024) byl syn bavorského vévody Jindřicha Krátkého a jeho manželky Gisely. Narodil se r. 972. Vychován byl od sv. Volfganga, biskupa řezenského. Dospěv vstoupil v manželství s Kunhutou, dcerou hraběte luxemburského.

Ustavičné bouře a vzpoury příbuzných a knížat zošklivily Jindřichovi úřad panovnický. Stával se zasmušilým, malomyslným a umínil si, že se vzdá koruny a vstoupí do kláštera u města Trevíru. Zažádal o přijetí. Opat ho zrazoval od jeho úmyslu, ale marně. Proto opat svolal všecky mnichy a v přítomnosti jejich se ho tázal: „Trváš nezvratně na svém úmyslu vstoupiti do tohoto kláštera a zavázati se sliby, tedy také slibem poslušnosti?" Král odpověděl: „Ano, a zavazuji se k tomu slibem!" Opat na to: „Nuže, přijímám vaši královskou výsost za člena tohoto kláštera a rozkazuji tobě na základě slibu poslušnosti, abys zůstal nadále

ve světě a spravoval říši, kterou Bůh ti svěřil. Ukaž, že dovedeš nésti svůj kříž.“ Král poslechl.

Jindřich byl upřímně zbožný, přijímal často svaté svátosti, šetřil církevních postů a zapíral se, aby čistotu srdce svého bez úhony zachoval. Ačkoliv byl přítelem míru a nemiloval války, přece byl donucen často válčiti s domácími i zahraničními rušiteli míru. Avšak i ve válkách zachoval si srdce dobré. Když se jal obléhati řecké město Troju v Apulii, zhrozili se obyvatelé ohromného vojska císařského a vyslali k císaři svoje děti, jež kráčejíce v průvodu prosily o milost prozpěvujíce: „Kyrie eleison.“ — „Pane, smiluj se nad námi!“ Jindřich, vida tento zástup nevinných dětí a slyše jejich zpěv, řekl: „Nesluší se oslyšeti prosbu, jíž Bůh bývá pohnut, že odpouští“ a odtáhl i s vojskem svým od města, prominuv zpronevěřilým obyvatelům zasloužený trest za jejich vzpouru.

Tehdy navštívil Jindřich II. slavné opatství montekassinské. Ve vojsku začala zuřiti zimnice, také král si odnesl z této výpravy zárodek smrti a od této doby churavěl. Zemřel 52letý na svém statku Króne u Halberstadtu dne 15. července 1024.

16. ČERVENCE. SLAVNOST PANNY MARIE KARMELSKÉ.

Již v nejstarších dobách křesťanských přebývali v četných sluních pohoří karmelského zbožní poustevníci, kteří vedli kající život a uctívali Rodičku Boží Marii Pannu.

Sv. Jan Křtitel

R. 1185 připutoval na Karmel ctihodný stařec Berthold z Kalabrie v jižní Italii. Rytíř tento bojoval s mohamedánskými Saracény a octl se v nebezpečí života. Učinil slib, že bude až do smrti poustevníkem, vyvázne-li šťastně. Slibu svému dostál. Usadil se na Karmelu vedle jeskyně Eliášovy. Brzy připojili se k němu i jiní poustevníci. Vznikla družina, jejímž prvním převorem byl Berthold. Papež Honorius III. potvrdil r. 1224 jejich pravidla. Řehole bratřím ukládala úctu k Rodičce Boží, úplnou chudobu, zdrženlivost od masitých pokrmů, tuhé posty, mlčení a ruční práce.

Za vlády sultána Kamela Egyptského byli Karmelité nuceni opustiti Svatou zemi a přestěhovati se do různých krajin evropských. R. 1245 sešli se v Aylesfortu v Anglii a zvolili vrchním představeným Šimona Štoka. Tento muž, rodem Angličan, opustil již jako devatenáctiletý jinoch otcovský dům a odebral se na poušť, kde po třicet let v dutině starého stromu žil v tuhé kajícnosti. Panna Maria mu zjevila, že Karmelité přišli do Anglie a že má vstoupiti k nim. Šimon neměl vroucnějšího přání, než jak by rozšiřoval a zveleboval úctu k Rodičce Boží. Jednou se mu opět zjevila Panna Maria a podávajíc mu *škapulíř* řekla: „Vezmi toto roucho, jest to známka spásy, záruka pokoje a věčného závazku; kdo v tomto rouchu zemře, nezakusí ohně věčného."

Časem utvořilo se jako větev řádu karmelského Bratrstvo Panny Marie karmelské. Do tohoto bratrstva mohou vstoupiti i nekněží a neřeholníci. Členové nosí na krku pod obyčejným oděvem malý škapulíř, jenž je složen ze dvou kousků látky, na

nichž je obraz Panny Marie. Je to odznak zvláštní úcty k Rodičce Boží a důvěry v její ochranu. Papež Pavel V. vyslovil se r. 1613 zřejmě, že nejbl. Panna Maria oněm údům bratrstva karmelitského, kteří nosili škapulíř a čistotu podle stavu svého zachovávali, poskytne svou ochranu a přispěje jim zvláště při smrti svou pomocí.

Škapulíř řehole karmelitské i jiných řádů (Servitů, Trinitářů, Lazaristů, Theatinů) náleží k oněm odznakům, jež mohou býti křesťanům užitečné, aby i ve svém světském povolání pozdvihli srdce k Bohu. Obraz Panny Marie na škapulíři má nás napomínati, abychom následovali jejího svatého příkladu.

Bylo by pošetilou a zhoubnou pověrou, kdyby se někdo domníval, že dosáhne nějakých zvláštních milostí od Boha pouze tím, že nosí škapulíř, aniž koná to, k čemu škapulíř jej nabádá. Kdo nedbá svých povinností křesťanských a hříšným životem slouží tělu, světu a ďáblu, tomu ovšem škapulíř nic neprospěje.

Papež Pius X. dovolil, aby věřící místo škapulíře nosili medailku, na níž je na jedné straně obraz Srdce Páně, na druhé obraz Panny Marie.

Podle vzoru klarisek a dominikánek utvořil se v 15. století ženský řád karmelitek. Kromě toho vznikl třetí řád karmelitský pro osoby obojího pohlaví, žijící ve světě. Nejslavnější karmelitka sv. Terezie z Avily obnovila v mužském i ženském odvětví řádu přísnou řeholní kázeň a r. 1593 rozdělen byl celý řád ve dvě větve: bosých a mírnějších (obutých). Do Prahy uvedl karmelity Karel IV., zbudoval jim klášter a kostel u Panny Marie Sněžné. V 17. a 18. století měli v Praze bosí karmelité klášter u Panny Marie Vítězné na Malé Straně a karmelité obutí klášter u sv. Havla na Starém Městě. Bosé karmelitky zřídily si v 17. století klášter u sv. Josefa na Malé Straně, z něhož se přestěhovaly r. 1792 do kláštera sv. Benedikta na Hradčanech.

Na poděkování za dobrodiní, jež prokázal Bůh na přímluvu Panny Marie skrze řád a bratrstva karmelitská, povolil papež Sixtus V. r. 1587, aby se v řádě i v bratrstvu karmelitském ko-

nala výroční slavnost Panny Marie karmelské. Na celou Církev rozšířil tuto slavnost Benedikt XIII. r. 1726, ustanoviv ji na den 16. července.

17. ČERVENCE. ALEXIUS, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SYMFOROSY A JEJÍCH SEDMI SYNŮ.

„Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám!"

(Mat. 16, 24.)

Alexius (Alexej, Aleš) se podle legendy narodil kolem r. 360 v Římě jako jediný syn senátora Eufemiána a Aglaisy a byl od svých rodičů vychován v bázni Boží. Zasnoubil se na na přání svých rodičů s ctnostnou pannou Sabinou. Svatba se slavila nádherně. Ale téhož večera svěřil Alexius nevěstě, že se zasvětil Bohu a že odejde do světa. Odevzdal jí prsten svůj a řekl: „Vezmi tyto dary na památku a buď mým rodičům dobrou dcerou!" Rychle zmizel, vsedl na loď a dostal se do Asie. Rodiče vypravili posly do všech sousedních zemí, aby ho vyhledali, ale nadarmo.

Alexius došel až do města Edessy v Mezopotamii, rozdal peníze a klenoty chudým a žil pak z almužen. Po sedmnácti letech chtěl se odebrati do Tarsu v Cilicii. Avšak loď, po níž se plavil, byla bouří zahnána na břeh italský. Alexius viděl v tom pokyn Prozřetelnosti Boží a šel do Říma, aby žil nablízku rodičů. Vstoupil s tlukoucím srdcem do domu otcovského a prosil, aby mu pro milosrdenství Boží bylo dáno přístřeší a popřány byly drobty padající se stolu. Zestárlí rodiče nepoznali svého syna, neboť tvář jeho byla ožehnuta palčivým sluncem a tělo jeho bylo zchřadlé životem odříkavým.

Otec milosrdenstvím pohnut přijal cizího poutníka do domu a vykázal mu komůrku pod schody. Od služebníků bylo Alšovi snášeti mnohá příkoří; posmívali se mu, tahali ho za vlasy, há-

zeli naň smetím, on však snášel trpělivě všelikou potupu. Větší boje však měl ve svém vlastním srdci, když viděl, jak zarmoucení rodiče plakali o svého syna. Tu mu bylo třeba hrdinského sebezáporu, zvláště když byl dotazován, jak se jmenuje a odkud je. Na otázky ty odpovídal vyhýbavě, že vlast jeho je na nebesích, že jméno své před lidmi již dávno odložil a u Boha musí si jméno teprve získati.

Tak strávil Alexius plných sedmnáct let v otcovském domě jako cizinec a žebrák. Když se přiblížila smrt, poprosil o pero a vylíčil běh života a utrpení svého ode dne, kdy byl z domu otcovského odešel.

Rodiče nalezli pak na prsou zemřelého žebráka onen list, užasli a slzami smáčeli mrtvolu svého syna, jehož tak pozdě poznali. Když se rozletěla zvěst o podivné této události, přišel lid v zástupech uctíti památku podivuhodného světce. Rok smrti jeho jest asi 417.

*

Symforosa a sedmero synů jejích v Tiburu (Tivoli). Legenda vypravuje: Manžel její se jmenoval Getulius (či Zotikus) a bratr její Amancius. Oba byli důstojníky u vojska a oba byli pro svou víru usmrceni; soudce, který je vyšetřoval, uvěřil v Krista a podstoupil s nimi smrt mučednickou. Jmenoval se Cerealis.

Symforosa ovdověvši pohřbila těla těchto mučedníků a byla svým synům pečlivou matkou. Jména jejích synů jsou: Krescenc, Julián, Nemesius, Primitivus, Justinus, Stakteus a Eugen. Kdysi tázala se matka Eugena, nejmladšího svého syna: „Dítě, co bys

učinil, kdyby tě nutili obětovati modlám?“ Eugen odpověděl: „Raději bych se dal na kusy roztrhati, než bych obětoval modlám.“ Také ostatní prohlásili, že žádná hrůza a ukrutnost jich neodvrátí od Krista. — V tu dobu dal si císař Hadrián vystavěti v Tiburu palác a přišel tam; dozvěděv se o Symforose a o jejích sedmi synech, dal si je předvolati a rozkázal matce: „Ty a synové tvoji obětujte bohům, jinak budete sami obětováni. Přísahám tak u nesmrtelných bohů.“ Na to Symforosa: „Jaké štěstí pro nás, že budeme Bohu obětováni!“ Hadrián rozkázal: „Našim bohům budete obětováni.“ Symforosa byla nejprv zbičována a pak s těžkým kamenem na hrdle v řece Aniu utopena. Synové byli rozličným způsobem umučeni kolem r. 120. Mrtvoly jejich byly hozeny do jámy.

18. ČERVENCE. KAMIL DE LELLIS, VYZNAVAČ.

Cesty milosrdenství Božího.

Kamil de Lellis narodil se r. 1550 v Bucchianiku v Abruzzách v Italii. Matka mu brzy zemřela.

Čísti a psáti Kamil neuměl, ale náruživě hrál v karty a kostky a celé noci hýřil. Když mu bylo osmnáct let, odebral se s otcem do Benátek, aby tam vstoupil do vojska. Na cestě oba onemocněli a otec zemřel. Kamil se dobelhal k Františkánům ve Fermě; ti se ho ujali. Žádal o přijetí do kláštera, ale pro nemoc

nebyl přijat. Proto se odebral do Říma a tam v nemocnici pro nezhojitelné zůstal několik měsíců. Pak sám sloužil nemocným. Avšak brzy vzplanula stará vášeň karbanická, zanedbával své povinnosti, hašteřil se s ostatními ošetřovateli a proto byl z nemocnice vyhnán.

Dal se najmouti k vojsku a bojoval proti Turkům a proti námořním lupičům tuniským. Z armády ho propustili a zase byl bez zaměstnání. Co si na vojně ušetřil, brzy prohrál v kartách, k tomu i zbraň a šatstvo. Toulal se bez cíle. Když v Manfredonii v Apulii pomáhal při stavbě kláštera jako nádeník, pojala ho najednou taková lítost, že poklekl a dal se do usedavého pláče. Potom šel prositi do kláštera, aby ho přijali za řeholního bratra. Byl přijat. Ale hrubý hábit řeholní mu znovu rozjitřil rány na nohou, proto musil zase odejíti. Šel opět do Říma do nemocnice pro nezhojitelné.

Vida, jak ošetřovatelé nemocných jsou nedbalí, pojal myšlenku založiti družinu mužů, kteří by pečovali o nemocné nikoliv ze zisku, nýbrž z pravé křesťanské lásky. Aby snáze dosáhl svého cíle, začal jako dvaatřicetiletý studovati a dal se vysvětiti na kněze. Založil družinu, ale kardinál, mající vrchní dozor nad nemocnicí, neschválil jeho podnik a nazval Kamila nepokojným svéhlavcem. Papež Sixtus V. však potvrdil r. 1585 tuto náboženskou společnost, která dostala jméno „Otcové dobré smrti".

V konání skutků milosrdenství byl Kamil neúnavný. Ač kulhal, neustával obcházeti ulice a domy, aby vyhledával nemocné. Za času moru nacházel mnohé domy uzavřeny a nezbývalo mu, než aby po žebříku vnikal k nemocným do domů. Vytrval v nemocnici, i když puch byl nesnesitelný. Často omdlel vysílením.

Radili mu, aby si popřál odpočinku. Odpověděl: „Pravý voják umírá na bojišti, námořník na moři a ošetřovatel v nemocnici.“

Co ho pohnulo k takové hrdinské činnosti? On sám dává odpověď. Všecka jeho kázání jednala o lásce k Bohu, a slyšel-li kázání, v kterém nebylo zmínky o lásce k Bohu, říkával: „To jest prsten, kterému chybí démant.“

Přední jeho péčí bylo, aby nemocní přijali svaté svátosti a aby z lásky k Bohu své bolesti trpělivě snášeli. Poklesky svého mládí oplakával po celý život; zpovídal se sv. Filipu Nerejskému. Trpěl nejen nezhojitelným neduhem na nohou, ale i bolestnou kýlou, kterou si uhnal v nemocnici. Choroby své nazýval „milosrdenstvími Božími“. Poslední jeho nemoc trvala 33 měsíců. Zemřel mezi svými nemocnými chudými dne 14. července 1614. Byl prohlášen patronem umírajících.

*

Sv. Bedřich pocházel ze vznešené rodiny friské; snad byl vnukem krále Radboda. Vynikal sličností a dary duševními. Oblíbil si stav duchovní, stal se knězem a byl později zvolen biskupem utrechtským. Nabádal lid k věrnému zachovávání přikázání Božích i církevních, dbal o to, aby přestaly obvyklé sňatky mezi příbuznými. Císařovnu Juditu, manželku císaře Ludvíka, pokáral, protože žila v hříšném poměru a že byla hašteřivá. Kdysi přepadli Bedřicha dva vrahové, bezpochyby od Judity najatí, a zavraždili jej dýkami r. 838.

Sv. Bruno byl zprvu opatem montekassinským, pak biskupem seguiským v Campagni; zemřel r. 1123.

19. ČERVENCE. VINCENC Z PAUL, VYZNAVAČ.

Stupně do nebe.

Vincenc (Čeněk) se narodil 24. dubna 1576 ve vesničce Pony u Daxu v jihozápadní Francii. Rodiče se živili z polního

hospodářství. Měli šest dětí. Vincenc pásal stáda, rád zpíval, zvláště mariánské písně. Byl štědrý. Otec si umínil, že syna dá na studie, aby později mohl podporovat svoje sourozence.

Když chudičký student Vincenc dokončil svá studia a byl vysvěcen na kněze, zdědil po svém příznivci v Marseille 700 zlatých. Převzal své dědictví a vsedl na loď, aby se vrátil do vlasti. Avšak loď přepadli turečtí lupiči, Vincence poranili a prodali za otroka do Tunisu v Africe.

Byl prodán odpadlíkovi Ludvíku Merikurtovi, pocházejícímu z Nizzy. Při práci těšil své druhy tím, že jim vypravoval příběhy ze života svatých a zpíval nábožné písně. Kdysi zpíval žalm, který zpívali Izraelité v zajetí babylonském: „Při řekách babylonských jsme sedávali a plakávali, když jsme se rozpomínali na Sion." (Ž. 136.)

Potom zazpíval „Zdrávas Královno!" To zaslechla Zulma, jedna ze tří žen Merikurtových, a žádala, aby jí vysvětlil obsah těch písní a aby ji učil pravdám víry křesťanské. Uvěřila v Krista; vytýkala svému muži, že zradil svou víru. Ludvík se zastyděl a radil se s Vincencem, co by měl činiti. Pak rozprodav své statky, opustil tajně se Zulmou a s Vincencem Afriku a šťastně se dostal do Francie. Tam konal pokání a vrátil se do Církve.

Vincenc se stal almužníkem královny Markety z Valois. Přebýval v předměstí se svým krajanem, jenž byl soudcem. Kdysi Vincenc ležel churav. Soudce odešel po svém zaměstnání, ale zapomněl uzamknouti svůj stolek, v němž měl uschovaných 400 tolarů. Tu přišel učedník z lékárny a zpozorovav neuzamknutý

stolek, ukradl všecky peníze. Soudce vrátil se a shledal, že peníze zmizely. Obviňoval Vincence, že mu peníze ukradl. I zažaloval ho u pařížského biskupa.

Vincenc po šest let snášel toto křivé podezřívání; říkával s povzdechem: „Bůh zná pravdu a zjeví ji.“ A vpravdě; po šesti letech zloděj se dopustil nové krádeže, byl polapen a ve vězení se také přiznal, že vzal soudci ony peníze. Tak vyšla nevina Vincencova najevo. Poděkoval Bohu a soudci ze srdce odpustil.

Jako pohádka zní, co všecko Vincenc vykonal na poli křesťanské lásky k bližnímu. Pro galejníky, kteří hynuli tělesně i mravně, zařídil dům a nemocnici a postaral se, aby tito vězňové byli nábožensky poučeni a mravně polepšeni. Sestavil chudinský řád a zřídil dvě bratrstva, jedno mužské a druhé ženské, jimž byla svěřena péče o žebráky. Vystavěl polepšovnu pro lidi mravně úchylné, pro zběhlé studenty, pro karbaníky, rváče, vilníky a opilce.

Založil družinu „služebnic chudých“, které dal název „Dcery křesťanské lásky“. Lid jim říkal „Šedé sestry“.

Pro děti odložené zařídil velký nalezinec a odevzdal jej „Sestrám křesťanské lásky“. Za válečných svízelů se zdálo, že nalezinec zanikne. Vincenc svolal dobroditelky ústavu, ukázal jim děti a řekl: „Ze soustrasti a křesťanské lásky jste přijaly tyto děti jako své vlastní. Staly jste se jim matkami, když jejich vlastní matky je odstrčily; chcete je teď odmítnouti? V tomto okamžiku jste jejich soudci. Život a smrt jejich závisí na vás. Budou žíti tyto ubohé děti, budete-li se dále s láskou o ně starati; zemrou však, bezpochyby zemrou, jestliže je opustíte.“ Těmito slovy byly ženy tak dojaty, že se rozhodly i za největších obětí pokračovati ve svém díle.

Za třicetileté války zuřil v Lotrinsku hlad. Je neuvěřitelno, jaké sumy Vincenc sebral pro trpící. Jeden z poslů vykonal cestu až třiapadesátkráte a nesl někdy až 30.000 livrů. Z Lotrinska utíkalo mnoho dívek a žen, dětí a starců do Paříže. Z Anglie a z Irska uteklo tam mnoho katolíků, aby unikli pronásledování

krvelačného Cromwella. O všechny tyto uprchlíky Vincenc pečoval.

Při vší péči o zmírnění pozemské bídy nezapomněl postarati se na prvním místě o duše. Kdysi byl požádán, aby zaopatřil jistého starce na smrt nemocného. Vincenc žádosti rád vyhověl. Po zpovědi vyznal stařec se slzami v očích u přítomnosti hraběnky Gondyové a jiných lidí, že se po léta zpovídal neplatně a svatokrádežně a na kolenou hlasitě děkoval Bohu, že mu Vincenc pomohl k dobré, upřímné generální zpovědi.

Nad touto příhodou se zamyslila hraběnka; požádala Vincence, aby v chrámu poučil lid o potřebě pokání a aby mu podal návod, jak se koná generální zpověď. Účinek kázání byl neobyčejný; přihlásilo se tolik kajícníků, že bylo třeba povolati jednoho kněze z Amiensu. Vincenc a onen kněz pak konali misie i na jiných místech. Když hraběnka viděla úspěch těchto misií, založila nadaci 16.000 livrů na ten účel, aby se na jejích panstvích každého pátého roku konaly misie. Vincenc založil družinu kněží misionářů, kteří dostali jméno „Lazaristé."

Vincenc zavedl duchovní cvičení, exercicie pro lidi všech stavů. Na tato cvičení přicházeli na příklad, kdož si chtěli vyvoliti nový stav, vojíni, než nastoupili službu, starci, kteří se připravovali na smrt, a jiní.

Zemřel 21. září 1660.

20. ČERVENCE. JERONYM EMILIANI, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. MARKETY, PANNY A MUČEDNICE.

„Děti volají o chléb."

(Pláč Jer. 4, 4.)

Jeronym Emiliani narodil se r. 1481 v Benátkách ze šlechtického rodu. Měl jen jednu touhu: státi se slavným. Sotva měl patnáct let, zahodil knížky do kouta a stal se vojákem. Vojákem celým srdcem a celou duší: vždy byl první, kde šlo o to, vykonat něco odvážného, ale též první v rozpustilostech a nevázaném životě.

R. 1509 vypukla válka a Jeronym se stal velitelem pevnosti Kastelnuovo. Avšak nepřátelé města dobyli a velitel se octl v žaláři. —

Teď tam seděl hrdý důstojník sklíčen, neboť věděl jistě, že se mu brána vězení otevře jenom k smrti. S hrůzou poznal, že mu nikdo nemůže pomoci leč Bůh, onen Bůh, jemuž byl tak nevěrný, jímž tak pohrdal, jenž nyní ho podle spravedlnosti trestá. Zoufale se tázal, zdali může očekávati odpuštění od Boha spravedlivého. Tu si vzpomněl na milostný obraz Matky Boží v Trevisu, kde je Panna Maria uctívána jako útočiště hříšníků. K ní se obrátil v největší tísni a slíbil jí pouť do Trevisa, jestliže mu pomůže. A byl vyslyšen. Najednou stojí před ním Matka Boží, nebeským světlem obklopená, povzbuzuje ho a napomíná, aby začal lepší život. Podala mu klíče vězení a tak nepozorovaně vyvázl.

V uznání zásluh byl jmenován starostou Kastelnuova. Ale úřady a důstojnosti světské ho již nelákaly. Jeho srdce toužilo po Bohu. Když bratr jeho Lukáš zemřel, vzdal se svého úřadu, vrátil se do Benátek a věnoval se výchově svých synovců a spáse své duše. Pln lítosti nad minulým životem často objímal kříž a modlil se: „Nejsladší Ježíši, nebuď mi soudcem, nýbrž Spasitelem!“

R. 1528 vypukl v severní Italii hrozný hlad. Jeronym rozdal všechen svůj majetek, ano i zařízení domu, aby pomohl chudým. Jeho palác se podobal chudobinci, kde přijímal lidi hladové a bez přístřeší. A po celodenní únavné práci ve službách trpících věnoval noc k tomu, aby pochovával ty, kteří leželi na ulicích nepohřbeni.

Po hladu přišel, jak obyčejně, mor. I Jeronym onemocněl na smrt. A když ho Bůh uzdravil, věnoval se úplně službě nejopuštěnějších. Po hladu a moru se potulovalo po ulicích města mnoho sirotků, kteří hynuli na těle a na duši. Jeronym je sbíral do svého domu a postaral se, aby se něčemu naučili. Především hleděl duše jejich přivésti k Bohu. Vyučoval je náboženství. Při práci s nimi zpíval nábožné písně nebo se modlíval sv. růženec.

Sta a tisíce duší tak zachránil. Se svými pomocníky založil řád „Somasků", který se věnuje výchově nejchudších dětí.

Zemřel 8. února 1537.

*

Marketa (Margareta, po česku Perla) narodila se v Antiochii, hlavním městě Pisidie (v Malé Asii). Otec její Edesius byl pohanský kněz. Matka její brzy zemřela, a proto ji otec odevzdal pěstounce na venkově, aby ji vychovala. Pěstounka však byla tajná křesťanka a vštípila do srdce své svěřenky víru Kristovu. Marketa poznavši pravou víru, přilnula celým srdcem ke Kristu, dala se pokřtíti a učinila slib ustavičného panenství.

Vyspěla ve sličnou pannu. Otec ji povolal do svého domu, brzy však seznal, že Marketa je křesťanka. Zděšen volal k ní: „Je-li možno věřiti, že ty, dcera kněžova, dcera velekněžova, jsi křesťankou? Rci, že to není pravda, a učiníš mne nejšťastnějším otcem!" „Ano, jest tomu tak; jsem křesťanka." I jal se jí otec líčiti muka, jaká bylo křesťanům snášeti. Marketa však odpověděla: „Žádná moc tohoto světa mi nevyrve ze srdce víru v jediného, pravého Boha a v Ježíše Krista, Syna jeho, jenž život svůj položil za nás." Edesius se nenadál takového odporu a vzplanuv hněvem prohlásil, že Marketa přestává býti jeho dcerou a že bude příště pokládána za otrokyni. Dal jí obléci ošumělé šaty a nařídil, aby pásla dobytek. Kojil se nadějí, že se dcera jinak rozmyslí.

Jednoho dne spatřil Marketu vladař pisidský Olibrius a neobyčejnou sličností její zaujat, dal se s ní do řeči; uslyšev její

skromné a duchaplné odpovědi nařídil, aby se k němu dostavila. Marketa se ulekla; předvídala, že jí nastává těžký boj; modlila se k Bohu o dar síly. Když byla předvedena, Olibrius se jí tázal na jméno a rod řka: „Jsi nevolnicí nebo svobodnicí?“ Marketa odpověděla: „U lidí sluji Marketa, od křtu pak se nazývám křesťankou; pocházím z rodu svobodného.“ Olibrius jí řekl laskavě: „Že se jmenuješ Marketa a že pocházíš ze svobodného rodu, to sluší tvé veliké kráse. Ale že jsi křesťankou, to je zpozdilost a škoda pro tebe. Neboť může-li pak býti větší zpozdilosti, než pokládati člověka za Boha, a to člověka ukřižovaného?“

Avšak Marketa nezůstala odpověď dlužna. „Odkud víš,“ tázala se, „že Ježíš Kristus, vtělený Syn Boží, byl ukřižován?“ „Z Písma svatého.“ „Nuže,“ řekla Marketa, „v týchž knihách, v nichž je řeč o ukřižování Ježíše Krista, je také řeč o zmrtvýchvstání jeho. Jak to, že jedno bys chtěl věřiti a druhé nikoliv? My křesťané věříme nejen, že Kristus trpěl a umřel, ale i že vlastní mocí vstal z mrtvých.“ Olibrius domlouval Marketě, aby se odvrátila od Krista, a líčil, jaké štěstí by jí kynulo na zemi; řekl jí, že by ji pojal za manželku, kdyby obětovala bohům. Odpověděla, že se klaní Kristu, že nikdy nezradí víru v něho a že Kristu zaslíbila ustavičné panenství. Vladař se pokusil zastrašiti Marketu hrozbami a líčil muky, které bylo křesťanům podstoupiti. Řekl: „Smiluj se nad svou krásou!“ Odpověděla: „Smiluj ty se nad svou duší, která je odleskem a obrazem Božím.“

Uslyšev tuto řeč vladař se rozzuřil, dal Marketu mučiti a pak stíti v letech 275—284.

21. ČERVENCE. PRAXEDIS, PANNA.

Sestra sv. Pudenciány (svátek 19. května). V raném křesťanském starověku obětovala své jmění i všecky své síly pronásledované Církvi. Proslavila se skutky lásky k mučedníkům v době císaře Antonia Pia (138—161).

O sv. Praxedě vypravuje breviář, že žila ustavičným službám lásky k pronásledovaným křesťanům a stále skýtala pomoc souženým. Jedny ukrývala ve svém domě, jiné navštěvovala ve věženích a opatřovala vším potřebným. Jiné zase nabádala k mužné vytrvalosti, popravené pak pochovávala. V hrůzách pronásledování se modlívala, aby ji Pán, je-li to jeho vůle, k sobě povolal.

Za den jejích nebeských narozenin označován je 21. červenec (kolem r. 160). Tělo sv. panny pochováno bylo v hrobě jejího otce Pudence a sestry Pudenciány v katakombách sv. Priscilly. Papež Paschal I. (817—824) přenesl ostatky její s ostatky četných jiných mučedníků do prastaré její svatyně, která zbudována byla jistě již v 3. století.

*

Sv. Julie upadla v mládí do zajetí. Sloužila pohanu Klaudiovi, jenž jí nabídl ruku, odpadne-li. Julie odmítla, sloužila však věrně ještě 18 let, až se Klaudius obrátil. S ním se vrátila pak do svého

rodiště Troyes ve Francii, kdež byli pro víru sťati kolem r. 260.

*

iktor (sv. Vítězslav) byl setníkem v městě Marseilli. Když přišel císař Maximián do Marseille, velmi se rozhněval uslyšev, že Viktor je křesťanem. Viktor byl pohnán na soud; vyčítali mu, že neposlouchá císařských zákonů. Hájil se: „Nikdy jsem nejednal proti císaři ani proti státu, ale jsem křesťan a bohům obětovati nebudu.“ Tak vyznával otevřeně svou víru a hájil ji. Soudcové řekli: „Tu není místo na filosofickou disputaci. Je třeba, abys obětoval bohům!“ A protože se zdráhal tak učiniti, byl dán do žaláře.

V žaláři Viktor obrátil na víru Kristovu své strážce Alexandra, Longina (Dluhoše) a Feliciána. Byl prý dán pod mlýnské kolo; ale mlýn se zastavil. Pak byl svázán, vláčen městem a při tom jej každý mohl po chuti tupiti. Ulice byly zkropeny jeho krví. A přece zůstal na živě. Nakonec byl sťat v letech 290—303.

22. ČERVENCE. MAŘÍ MAGDALENA, KAJÍCNICE.

Dvojí pohled.

Maria Magdalena pocházela z městečka Magdaly na břehu Genesaretském. Bohatá, sličná, živé povahy a vznětlivé mysli, stala se brzy lehkomyslnou a propadla životu hříšnému. Avšak srdce její nenalézalo v rozkoších blaha a pokoje. Zvěst o Ježíšovi, o jeho učení a divech dotkla se rozervaného jejího srdce.

Ve staré legendě o sv. Maří Magdaleně čteme: Marta navští-

vila svoji sestru Marii a řekla jí: „Milá sestro, mám jednu malou prosbu k tobě a prosím tě, abys mi ji vyplnila.“ Magdalena se táže: „Dobře, čeho si přeješ?“ Marta vypravovala, že v krajině je veliký prorok, který činí zázraky, který uzdravil Šimona malomocného, ano i děvčátko jedno vzkřísil z mrtvých. Proto se mnozí domnívají, že on jest ten očekávaný Mesiáš. Na konec Marta prosila, aby Magdalena šla jednou na jeho kázání. Pro Magdalenu to byla hořká pilulka. Odpověděla: „Divím se ti, že děláš tolik řečí. Máš-li chuť k takovým věcem, jdi tam! Já však mám chuť k životu, proto tě prosím, dej mi pokoj!“ — Marta: „Hle, milá sestro, kdybys něco mnohem těžšího ode mne žádala, ráda bych ti to učinila, a ty mi nechceš v takové maličkosti vyhověti?“

Srdce Magdaleny se trochu obměkčilo a řekla: „Dobře, abych tvému dlouhému domlouvání učinila konec, slibuji ti, že zítra přijdu na kázání onoho proroka, ale ne v takových ošumělých šatech jako ty.“ Marta s radostí děkovala Pánu a prosila ho, aby dílo začaté dokonal.

Druhého dne se Magdalena nastrojila do nejnádhernějších šatů a šla na náměstí, kde lid očekával proroka. Lidé se divili, že Magdalena je tam také, a mluvili jeden to, druhý ono, ale všichni byli zajedno, že Magdalena nepřišla, aby slyšela zbožně kázání prorokovo, nýbrž že zde hledá něco jiného.

Když Kristus Pán stál před lidem, jako by uvažoval, co má říci, pohlédl na Magdalenu a Magdalena pohlédla na něho. Ale Kristus na ni pohlédl tak, jak jednou pohlédne na zavržené při soudu posledním. A tohoto pohledu se Magdalena ulekla, zbledla, jako by měla umříti. Srdce se jí zastavilo a klesla k zemi.

Avšak dobrotivý Bůh nechtěl ji ponechati při tom leknutí, nýbrž chtěl ji též potěšiti. Když Magdalena chtěla nyní poslouchati, co bude kázati Kristus Pán, pohlédla po druhé na něho pohledem pokorným a lítostivým. A On pohlédl také na ni, ale tak, jak hledí na své vyvolené v nebi. Tu srdce hříšnice začalo hořeti láskou k Bohu a svědomí její se tak probudilo, že se chtěla hned přede všemi lidmi vyznati ze všech svých hříchů, kdyby ji Marta nebyla zadržela. I začala Magdalena naříkati: „Běda, ach běda, co jsem já ubohá hříšnice udělala, že jsem Boha, svého Stvořitele, opustila? Ó pekelní duchové, jak jste mne oklamali!" Marta však ji těšila: „Nezoufej si, sestro milá, a nevyrušuj Pána v jeho kázání, Bůh je milosrdný, jistě i tobě udělí odpuštění hříchů, neboť jeho milosrdenství je mnohem větší než hříchy celého světa."

Od té doby Magdalena činila přísné pokání. Přidala se k nábožným ženám, které provázely Krista a apoštoly, pečujíce o potřeby jejich. Maria Magdalena neopustila Ježíše ani na bolestné cestě jeho na horu Kalvarii. U dveří hrobových zůstaly Maria Magdalena a druhá Maria (t. j. Kleofášova), praví evangelista Matouš (27, 61.). Marii Magdaleně Kristus Pán se zjevil po svém zmrtvýchvstání. (Mar. 16, Jan 20.)

O dalších osudech Marie Magdaleny nemáme určitých zpráv.

23. ČERVENCE. APOLINÁŘ, BISKUP A MUČEDNÍK. PAMÁTKA SV. LIBORA, BISKUPA.

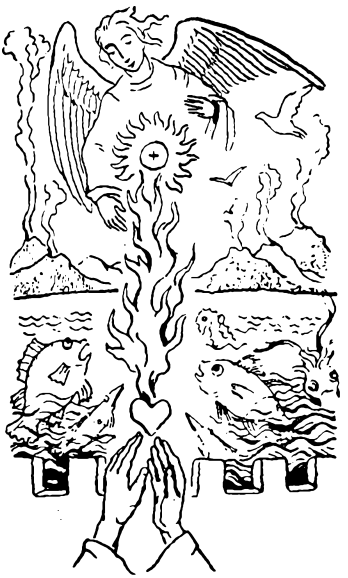
vatý Apollinaris (Apolinář) přišel s apoštolem Petrem z Antiochie do Říma a byl poslán do Ravenny jako biskup. V Ra-

venně konal úřad svůj horlivě; měl dar uzdravovati nemocné. Uzdravil jistého Bonifáce, jenž delší nemocí ztratil řeč, i dceru jeho, která tělesně i duševně churavěla, jsouc v moci zlého ducha. Bonifác a celá jeho rodina uvěřila v Krista. Ale modloslužebníci se vzbouřili proti Apolinářovi, zbičovali jej a vyhnali z města řkouce: „I když uzdravuješ nemocné, neodvažuj se již vkročiti do města! Jinak tě zabijeme.“ Apolinář se odebral do krajiny Emilie, kde pokřtil celou rodinu konsula ravennského Rufa (jehož svátek je 27. srpna). Pohanský soudce dal si předvolati Apolináře a začal výslech: „Jak se jmenuješ a odkud jsi?“ „Apolinář a pocházím z Antiochie.“ „Které máš zaměstnání? Jsi křesťan?“ „Jsem křesťan a učedník apoštolů Kristových.“ „Kdo je Kristus?“ „Syn Boží.“ „Je to ten, kterého Židé ukřižovali? Jak to, že jest Bohem?“ „Stal se člověkem, narodiv se z čisté Panny, aby člověčenstvo vykoupil.“ „Také jsem o tom něco slyšel; ale mohu tomu stěží věřiti. Zakazuji ti přísně, aby ses již neodvážil víru Kristovu hlásati a rozšiřovati.“

Ježto však svatý biskup zákazu toho nešetřil, dal ho soudce na skřipci mučiti, kamenem do tváře tlouci, konečně posaditi na loď a do vyhnanství odvézti. Loď ztroskotala a Apolinář zachrániv život přišel do Malé Asie, odtud k břehu řeky Dunaje, až došel do Thrákie. Když počal hlásati víru Kristovu, vypudili jej modloslužebníci donutivše jej, aby se přeplavil po lodi jinam. Takovým způsobem Apolinář se dostal z vyhnanství zase do Ravenny. Pohanský soudce opět jej uvěznil; žalářník však, tajný křesťan, propustil ho na svobodu, ale žoldnéři pronásledovali Apolináře a dohonivše jej, tak zuřivě ho tloukli, že zůstal polomrtev ležeti. Po jejich odchodu přišli věřící, odnesli polomrtvého mučedníka a pečlivě ho ošetřovali. Sedmého pak dne zemřel v letech 75—78.

Svatý milionář.

Lev Dupont, syn Antillských ostrovů, narodil se na ostrově Martinique dne 24. ledna 1797. Otec pocházel z Bretoňska, matka

byla kreolka. Byli velmi zámožní. Lev studoval na rozličných místech, naposled v Paříži. Nevázaný život jeho druhů na universitě stal se i Lvovi nebezpečím. Lev měl přístup do salonů vznešené společnosti, patřil k nejuhlazenějším pánům, miloval tanec a jiné zábavy. Žil světsky, ale nebyl zkažen. Nepatrná příhoda změnila jeho smýšlení.

Kdysi se sháněl po svém malém sluhovi. „Kdes byl?“ „U pana Bordiera na katechismu.“ Tato odpověď vzbudila zvědavost pánovu. Příště šel s ním. Spatřil pana Bordiera, obklopeného zástupem chlapců, poslouchajících vyučování. Pohled ten zahanbil a dojal Lva. Bordier stal se mu přítelem a zavedl jej do Mariánské družiny.

Obrácení Dupontovo bylo úplné. Hledal svou čest v tom, vyznávati veřejně svou víru. V pátek rád šel do hotelu a žádal postní jídlo. Vystudovav přijal místo u královského soudu na ostrově Martinique a oženil se. Ale již po pěti letech manželka mu zemřela zanechavši mu dcerušku. Umírající si přála, aby dítě bylo vychováno v klášteře Voršilek v Toursu. Proto se tam Dupont přestěhoval.

Lidé žasli, že bohatý, vzdělaný pán chodí denně na mši sv. a ke sv. přijímání. Ba někdy i ministroval. Nechyběl nikdy na církevních průvodech a pobožnostech. Ve společnosti vždy hájil víru, ano sám rád začal rozhovory náboženské s takovou vroucností, že mnohý byl tím povzbuzen. Přitom byl veselý a oblíbený společník.

Byl apoštolem častého svatého přijímání. Vždy ve svých do-

pisech a rozhovorech opakoval: „Křesťan bez svatého přijímání je jako ryba bez vody.“ — Známý konvertita Heřman Kohen založil spolek pro noční klanění Svátosti oltářní. To se líbilo Dupontovi a zavedl spolek také v Toursu. Zrazovali ho, že prý nikdo nemá pro tu věc zájmu. Avšak Lev byl tak horlivý, že za dva měsíce získal již 74 členů. Byl to dojemný pohled, jak mužové všech stavů, studenti, dělníci, obchodníci, úředníci i důstojníci přesně dodržovali svou hodinu. Někteří z nich přinášeli veliké oběti. Pro mnohého muže bylo toto klanění počátkem nového náboženského života.

Když mu zemřela jediná dcera ve věku patnácti let, pomodlil se hlasitě „Magnifikat“, „Velebí duše má Hospodina“. Přítomní se divili tomu, on však odpověděl: „Musím především Bohu děkovati, že mé dceři dal tak krásnou smrt a že ji povolal k sobě dříve, než ji svět mohl oloupiti o její nevinnost.“

Svátek svaté Maří Magdaleny měl vždy v úctě, protože v ten den dostal od Boha osvícení, že k dosažení svatosti je třeba sebeumrtvování. Od té doby stravovala ho svatá horlivost odpírati si všecko, co smyslům lahodilo, držeti tělo na uzdě a zapírati svou vůli.

Rozčiloval se jen, když ho někdo chválil. Neboť zdálo se mu bezprávím, aby se dobro připisovalo jemu, když přece všecko dobro je dílem milosti Boží.

24. ČERVENCE. VIGILIE SV. JAKUBA, APOŠTOLA.

„Láska Kristova pudí nás!“

(2. Kor. 5, 14.)

Sv. František Solano narodil se r. 1549 v městečku Mantille ve Španělsku. Rodiče jeho Matouš Solano a Anna, rozená Himenes, byli zámožní. Vychovávali svého syna ve svých přísně katolických zásadách. Mladičký František, vzdělav se ve školách, řízených Otci Tovaryšstva Ježíšova, vstoupil do řádu Menších

bratří konventuálů (minoritů) v Mantille. Žil v přísné kajícnosti, jako by byl velikým hříšníkem. Nejídal masitých pokrmů, v pátek nejídal nic vařeného, bičoval se a odpočíval na tvrdém lůžku. Byv vysvěcen na kněze stal se učitelem klášterních noviců, ale působil i mimo klášter požehnaně kázáním a ošetřováním nemocných.

František chodě po ulicích města volával k dospělým i k mládeži: „Milujte Pána Boha a nehněvejte ho! On pro vás na kříži umřel; nekřižujte ho znovu svými hříchy!“ — Láska k Ukřižovanému hořela též v jeho srdci a pohnula ho, že byl ochoten život svůj položiti za bratry své.

R. 1583 vypukl v městě Montoru hrozný mor. Lidé prchali odtud. František naopak prosil představené, aby tam mohl jíti opatrovat nemocné. Bylo mu to dovoleno a on sloužil opuštěným nemocným, pochovával mrtvé, až sám se nakazil a onemocněl. Když mu však Bůh zase vrátil zdraví, neodešel z města, nýbrž posluhoval nemocným dále, až mor přestal.

Nespokojuje se s dosavadní činností ve vlasti, František si umínil, že půjde k mohamedánům do Afriky hlásat Ježíše Krista, a bude-li se Bohu líbiti, že si tam zaslouží korunu mučednickou. Ale nebylo mu to dovoleno. Zatím se mu naskytlo vděčné působiště jinde. Španělský král Filip II. chystal misionářskou výpravu k Indiánům v Jižní Americe a František s radostí se připojil k této výpravě.

Plavba byla z počátku dosti klidná. Příhodného toho času užil František k tomu, aby učil černochy, kteří se s ním plavili, víře křesťanské. Vyučoval i plavce a cestující bázni Boží. Nejednou

vzal kříž do ruky a kázal lidem na korábu, že lépe jest umříti než Boha těžkým hříchem uraziti.

Nedaleko peruánského pobřeží nastala bouře, koráb byl poškozen a octl se v nebezpečí. Na lodi bylo více než 800 lidí. Kapitán nabídl vzácnějším osobám i Františkovi, aby s ním vstoupili do záchranného člunu. Ale František odmítl slovy: „Chraň Bůh, abych se ze sobecké lásky k životu časnému odloučil od bratří, kteří vězí v dvojím nebezpečí!" A vzav kříž vybízel pozůstalé, aby neztráceli mysli a doufali v jistou pomoc Boží. Černoši byli cestou dostatečně připraveni, přijali svatý křest, ostatní pak litovali svých hříchů, vyzpovídali se a neustávali volati k Bohu o smilování. A třetího dne přišla jim pomoc.

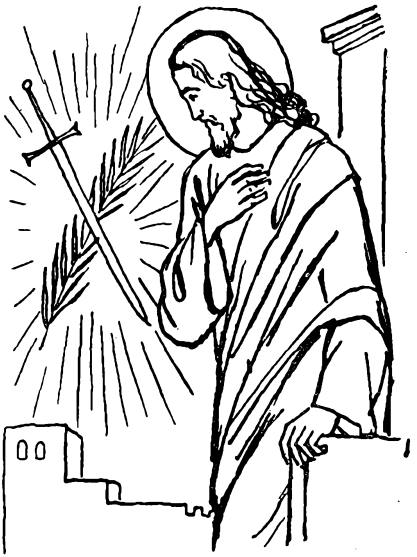
František kázal slovo Boží v krajinách peruánských. Bůh žehnal jeho práci. Divoši vidouce chudičký a zapíravý jeho život a horlivost přilnuli k němu a dávali se od něho pokřtíti. V Limě, hlavním městě peruánském, František kázal slovo Boží neúnavně v chrámě, po ulicích i po domech. Chodil do hospod, na tržiště, navštěvoval dílny řemeslníků, nemocnice, žaláře i divadla a všude s křížem v ruce vybízel lid k pokání. Neobyčejný způsob jeho kázání, ohnivá řeč a známá přísnost jeho života působily, že se na jeho slova i zatvrzelí hříšníci polepšili a že i vlažní křesťané počali plniti své náboženské povinnosti.

Unaven pracemi ulehl na lože a stižen jsa bolestnou nemocí přijal svaté svátosti. Mnoho trpěl tělesně, avšak ještě neměl na tom dosti. Říkával s pláčem: „Odkud mi to, Pane, že ty jsi ukřižován, a já od služebníků tvých opatrován; ty oloupen o šat, já přikryt, ty políčkován a trním korunován, já tolikerými milostmi zahrnut a dobrodiními potěšen!"

Umíral r. 1610 se slovy: „Veselím se z toho, co jest mně řečeno: Do domu Hospodinova půjdeme!" (Ž. 121, 1), zatím co se jeho řeholní spolubratří kolem stojící hlasitě modlili apoštolské vyznání víry.

25. ČERVENCE. JAKUB STARŠÍ, APOŠTOL.

Synové hromu.

Ve sboru dvanácti apoštolů Kristových byli dva Jakubové; Jakub Mladší, syn Kleofášův, a Jakub, příjmím Starší, jenž byl synem galilejského rybáře Zebedea a matky Salómy. Druhým synem těchto manželů a mladším bratrem Jakubovým byl Jan evangelista. Zebedeus byl mužem zámožným, maje placené pomocníky při svém rybářství.

Jakub a Jan byli mezi prvními učedníky, jež Spasitel k sobě povolal a později přijal do sboru dvanácti apoštolů. Jednoho dne Ježíš chodě podle moře galilejského uzřel Šimona a Ondřeje, bratra jeho, ani pouštějí sítě do moře. I řekl jim: „Pojďte za mnou, a učiním vás rybáři lidí.“ A oni hned zanechali sítě a šli za ním. Vzdáliv se odtud maličko, spatřil Jakuba, syna Zebedeova, a jeho bratra Jana, kterak také na lodi opravují sítě. A hned je povolal: Oni pak zanechali otce svého Zebedea na lodi s námezdníky a odešli za ním. (Mar. 1, 16—20.)

Oba bratry, Jakuba i Jana, vyznamenával Pán tak, že vedle Petra byli nejdůvěrnějšími jeho učedníky, kteří často jediní ho provázeli, jsouce svědky nejdůležitějších událostí v životě jeho. Jakub a Jan byli přítomni v domě Šimona Petra, když Ježíš uzdravil tchyni jeho, mající zimnici, a mnoho jiných lidí z města, stižených rozličnými neduhy. (Mar. 1, 29—34.) Když Spasitel si umínil vzkřísiti zemřelou dceru představeného školy Jaira, nedal žádnému za sebou jíti, jedině Petrovi, Jakubovi a Janovi (Mar. 5, 37.) a otci a matce dívky. (Luk. 8, 51.) Jediní Petr,

Jakub a Jan byli od Pána vyvoleni, aby šli s ním na horu, kde se před nimi proměnil ukázav se jim ozářen věčnou božskou slávou svou. (Mar. 9, 1.) Jen tyto tři vyvolené učedníky vzal Kristus Pán do zahrady Getsemanské, aby viděli, kterak se rmoutí a teskní, a jak se pro nastávající utrpení za hříchy lidstva krví potí. (Mat. 26, 37.)

Jakub a Jan byli povahy rázné a prudké. Proto dostali od Spasitele příjmí „Boanerges", „synové hromu". Planuli horlivou láskou k Pánu, ale láska ta posud nebyla vytříbena. Když se Ježíš ubíral do Jerusalema, poslal učedníky do města samaritánského, aby mu tam připravili příbytek. Ale obyvatelé zavřeli před nimi dveře a nepřijali je. Vidouce to Jakub a Jan rozhněvali se a řekli: „Pane, chceš abychom řekli, by oheň sestoupil s nebe a je zahubil?" I pokáral je Pán řka: „Nevíte, čího ducha jste. Syn člověka nepřišel zahubit duše, nýbrž spasit." (Luk. 9, 54—56.)

Když se Spasitel ubíral naposled do Jerusalema, přistoupila k němu Salome s oběma syny Jakubem a Janem a prosila ho řkouc: „Rci, aby tito dva synové moji seděli jeden na pravici tvé a druhý na levici v království tvém." Ježíš věděl, že tato prosba pochází od synů a proto se obrátil k nim a řekl: „Nevíte, zač prosíte. Můžete-li píti kalich, který já píti mám?" A oni odpověděli: „Můžeme." Dí jim Ježíš: „Kalich zajisté můj píti budete, ale seděti na pravici mé aneb na levici, není mé dáti vám, nýbrž kterým připraveno jest od Otce mého."

Rázný Jakub slíbil odhodlaně Pánu, že kalich jeho píti bude, a slovu svému dostál. Po seslání Ducha svatého pracoval s ostatními apoštoly horlivě o rozšiřování království Božího, Církve Kristovy, nedbaje fariseů a knížat kněžských, kteří zakazovali, aby se o jménu Ježíše Krista již nekázalo, a raduje se, když pro Spasitele svého byl bičován. Kde později evangelium kázal, o tom nemáme jistých zpráv. Starobylé podání, že by apoštol Jakub Starší byl hlavně ve Španělích učení Kristovo šířil a potom i ve Francii a dokonce v Anglii působil, je neodůvodněnou pověstí.

Jakub Starší první ze všech apoštolů pil z kalicha utrpení a smrti božského Mistra svého. Sv. Lukáš píše: „Téhož času vztáhl Herodes král ruce, aby sužoval některé z Církve. I dal usmrtit mečem Jakuba, bratra Janova."

Podání vypravuje, že když sv. Jakub v Jerusalemě kázal, učinila luza židovská, od fariseů a zákoníků uplacená, křik a vzbouření, při němž fariseus Josiáš hodil mu kolem krku provaz. Tak jatého apoštola vedli vzbouřenci k Herodovi, jenž ochotně vyřkl nad ním trest smrti.

Statečně a s radostnou myslí ubíral se apoštol Jakub na popraviště, aby za milovaného Mistra svého život dal. Cestou uzdravil ve jménu Ježíše Krista člověka dnou sklíčeného. Farisej Josiáš vida tento zázrak, byl tak milostí Boží osvícen a dojat, že činu svého litoval, Jakuba za odpuštění na kolenou prosil a víru v Ježíše Krista vyznal. Apoštol pozdvihnuv jej dal mu políbení pokoje, a hned potom byli oba mečem sťati, což se stalo před samou slavností velkonoční (Skutk. 12, 3.) léta Páně 42. Hodnověrnou zprávu o smrti apoštola Jakuba Staršího zachoval církevní dějepisec Eusebius ze spisů Klementa Alexandrijského.

26. ČERVENCE. ANNA, MATKA NEJBL. PANNY MARIE.

Evangelisté Páně, majíce na zřeteli výhradně božskou osobu Ježíše Krista a jeho slova a skutky, podávají o přesvaté Rodičce Kristově Marii jen zprávy nejnutnější, zejména ty, jichž je třeba k porozumění vznešenému tajemství vtělení Syna Božího. Není tedy divu, že o rodičích Panny Marie v evangeliích žádných zpráv nenalézáme. Avšak církevní Otcové zachovali nám z ústního podání i z některých prastarých záznamů, pocházejících již z doby apoštolské, zprávy o svatých manželech a rodičích Jáchymovi a Anně.

V národě israelském žilo mnoho zbožných a bohabojných žen, a jedné z nich se dostalo té milosti, že Prozřetelností Boží byla zvolena, aby se stala matkou panenské Rodičky Spasitelovy Ma-

rie. Jméno její bylo Anna, t. j. omilostněná. Po otci pocházela ze starozákonního kněžského pokolení Levi, a po matce pocházela z rodu Davidova. Stráviv mládí svoje v čistotě, v bázni Boží, na modlitbách a v práci, zasnoubila se v dospělém věku s Jáchymem, mužem bohabojným, jenž pocházeje rovněž z rodu Davidova a z pokolení Judova, požíval veliké vážnosti u lidu. Manželé tito zachovávali všechna přikázání Boží. Časné statky svoje rozdělovali na tři díly; jednu obětovali chrámu jerusalemskému, druhou věnovali chudým a třetí užívali na svoje vlastní potřeby.

Svaté manžely jen jedna věc rmoutila, že neměli dítek. Manželství bezdětné bylo u Israelitů považováno za hanbu, ano bylo pokládáno za známku zavržení od Boha. Čím více se blížila doba, kdy se měl narodit zaslíbený Mesiáš, tím větší byla bolest spravedlivých a nábožných Israelitů, jejichž manželství zůstávalo bezdětným. Jáchym a Anna snášeli trpělivě domnělou hanbu a nepřestávali se modliti, aby Bůh manželství jejich požehnal; ale zdálo se, že modlitby jejich vyslyšeny nebudou, ježto zatím zestárli. Ale čím více stárli, tím vroucnější byla jejich modlitba; čím více mizela všeliká naděje lidská, tím hlubší byla jejich pokora, tím větší důvěra v Boha.

Důvěra stařičkých manželů se vyplnila a modlitby jejich došly vyslyšení. Bůh obdařil je dceruškou, jíž dali jméno Maria. Anna přijala děťátko z rukou Božích jako anděla s nebe a věnovala mu nejněžnější mateřskou péči. Šťastní rodiče neustávali Bohu děkovati, že jim v stáří jejich daroval dceru, a chovali ji jako zřítelnici očí svých. A po třech letech odvedli ji do Jerusalema

a odevzdali kněžím, aby se pod správou jejich učila při chrámě sloužiti Bohu a prospívala ctnostmi. Slušelo se zajisté, aby ta, jež se měla státi živým chrámem dávno očekávaného Vykupitele světa, vychována byla při chrámě Hospodinově.

Stařičký otec Jáchym zesnul brzo potom v Pánu, a za několik let po něm, před zasnoubením Marie Panny svatému Josefovi, dokončila blaženě pozemský život svůj i světice Anna.

„Pane, po tobě jediném jsem toužil."

Česlav, bratr sv. Hyacinta, narodil se r. 1180 na zámku Lance u městyse Kamiene v polském Slezsku. Oba bratří studovali nejprve v Krakově a snad i v Praze, pak v Paříži a v Bologni. Oba zachovali ve studiích zbožnou mysl a čistotu srdce. Říkávali: „Naši předkové získali si jména nesmrtelná, protože byli milovníci zbožnosti a střízlivosti a měli na mysli čest Boží a okrasu jeho domu. Proto jest povinností naší, abychom slávu jména jejich nezastínili nehodností, nýbrž abychom ji zvýšili a rozmnožili." Kdykoliv doráželo na Česlava pokušení, říkával sám sobě: „Odolej, Česlave! Odolej této vášni; často nepatrná jiskra způsobuje veliký požár. Nic není nebezpečnějšího nad med, je-li otráven prudkým jedem!"

Když se bratří vrátili z ciziny, byli vysvěceni na kněze a ustanoveni kanovníky v Krakově. R. 1220 odebrali se oba bratří s krakovským biskupem Ivonem do Říma. Tou dobou meškal v Římě také pražský biskup Ondřej. Oba biskupové prosili zde sv. Dominika, aby jim dal několik svých duchovních synů,

kteří by v Polsku, ve Slezsku, v Čechách a na Moravě horlivým kázáním slova Božího a příkladným životem věřícímu lidu byli prospěšni. Také Hyacintovi a Česlavovi zalíbil se řád kazatelský tou měrou, že pokorně prosili sv. Dominika, aby je do něho přijal. Sv. Dominik milerád vyhověl žádosti obou polských bratří a oblékl je řeholním rouchem. V Římě se cvičili v klášterní kázni. Česlav vynikal poslušností. Říkával: „Mou povinností jest poslouchati a nikoliv zkoumati rozkazy představených."

Z Říma odešel Česlav do Čech a založil klášter dominikánský na Poříčí u Prahy. Odtud pak vycházel do krajů českých a polských, aby kázal slovo Boží. Byl také zpovědníkem sv. Hedviky, vévodkyně slezské.

V posledních hodinách života svého neustával patřiti na kříž a opakovati modlitbu: „Pane, po tobě jediném jsem toužil; dopřej mně nyní, abych ve tvém objetí spočinul." Zemřel 15. července 1241.

27. ČERVENCE. PANTALEON, MUČEDNÍK.

Pantaleon (původně řecky: Panteleémon, t. j. Všeslitovník) pocházel ze vzácného rodu v městě Nikomedii. Otec Eustorgius byl pohan, matka Eubula byla křesťanka. Eubula vštípila svému synu Pantaleonovi do srdce símě víry Kristovy. Ale když brzy zemřela, křesťanská víra synu ponenáhlu ze srdce vyprchala. Pantaleon se věnoval vědám lékařským. egenda vypravuje: Pantaleon, chodě do lékařské školy, měl denně cestu

mimo domek, v kterém přebýval stařičký křesťanský kněz Hermolaus s několika společníky. Poněvadž se tito mužové často vídali, došlo mezi nimi, ač byli nestejného stáří, k rozmluvám a přátelským rozhovorům. Kdysi Pantaleon v důvěrné řeči se přiznal stařičkému svému příteli: „Má zesnulá matka byla horlivá křesťanka, chovám ji stále ve vděčné paměti, slova její ozývají se ustavičně v mé duši; ale podle přání svého otce přidržuji se náboženství státního, abych, bude-li mi štěstí přáti, stal se osobním lékařem císaře Maximiána Galeria.“ Hermolaus jal se nejprve mluviti o vědě lékařské: „Čemu se učíš ve škole lékařské?“ tázal se. „Učím se vědám Aeskulapovým, Hippokratovým a Galénovým. Až je budu dokonale znáti, budu moci léčiti lidské nemoci.“ Hermolaus pravil: „Všecka ta věda Hippokratova a Galénova je skrovná. Jest jeden lékař, moudřejší a mocnější nad jiné, jenž pouhým slovem zázračně léčil tělesné nemoci. Avšak i duchovní nemoci uměl vyléčiti jsa pomocníkem a těšitelem ve všech utrpeních a souženích, v životě i ve smrti. Jest to Ježíš Kristus.“ A Hermolaus přešel takto na obor náboženský a vysvětlil hlavní pravdy křesťanské víry dokládaje, že pohanství je plodem zkažené lidské obrazotvornosti.

Tak se rozešli. Slova Hermolaova se neminula u Pantaleona s dobrým účinkem. Od té doby horlivěji navštěvoval stařičkého kněze, aby s ním rozmlouval o Kristu. Kdysi kráčeje cestou spatřil dítě, které jako mrtvé leželo poblíže jedovatého hada. Patrně bylo hadem uštknuto. Mladý lékař se ulekl, ale ihned se vzmužil a vzal dítě do náručí. Přišlo mu na mysl, aby zkusil, je-li Kristus vskutku všemohoucím lékařem. Zvolal: „Ježíši Kriste! Jsi-li vládcem života a smrti, učiň, aby obživlo toto dítě. Stane-li se tak, uvěřím v tebe.“ A ejhle! dítě obživlo v jeho náručí. Pantaleon s radostí spěchal k svému příteli Hermolaovi, aby mu oznámil, co se stalo. Pantaleon uvěřil v Krista a byl od Hermolaa pokřtěn.

Šťasten byl Pantaleon, že poznal Krista a stal se údem Církve křesťanské. Jen jedna věc kalila jeho štěstí, a to pomyšlení,

že otec jeho dosud tápe ve tmách pohanských. Kdysi mu přišlo na mysl, aby svému otci rozbil všecky jeho modly. Jen úcta k šedinám otcovým ho zdržela. „Ne," řekl si; „neučiním to. Raději cestou rozumu, cestou laskavosti a trpělivosti přesvědčím svého otce o pošetilosti modlářských pověr, takže své modly sám zavrhne." Pantaleon s úctou k otci povinnou někdy jako mimochodem, někdy napolo žertem mu vysvětloval, že je vážného muže nedůstojno, aby věřil báchorkám pohanským; též ho poučoval o pravdách křesťanských.

Kdysi přivedli k Pantaleonovi muže slepého. Na otázku, co žádá, prosil slepec: „Prosím, abys na mně zkusil své lékařské umění. Hledal jsem pomoci u lékařů nejvyhlášenějších, obětoval jsem skoro všechen svůj majetek, ale ztraceného zraku jsem nenabyl. Kéž bych opět viděl slunce!" Pantaleon řekl žertem: „Co mi dáš, když tě vyhojím? Vždyť jsi všechen majetek svůj dal lékařům!" Slepec odpověděl: „Cokoliv ještě mám, všecko tobě dám." Pantaleon řekl: „Nikoliv! Bůh ti vrátí zrak, a co jsi slíbil dáti mně, dej chudým!" Do rozhovoru se vmísil otec Pantaleonův, řka k synovi hlasem výstražným: „Nepokoušej se vyléčiti tohoto muže, aby ti z toho nevzešel posměch, když by se ti dílo nepodařilo." Pantaleon odpověděl: „Žádný z těch lékařů neléčil toho člověka způsobem, jakým léčiti chci já. Znám jiného lepšího lékaře, který jediný může navrátiti slepci zrak." Pantaleon se ujal ubohého slepce, vštípil mu do srdce víru v Ježíše Krista. Potom vzývaje jméno Krista Ježíše, dotkl se očí slepcových, a ejhle! slepec opět prohlédl, a nejen on, ale i otec Pantaleonův zázrakem tímto se obrátil k víře Kristově.

Od té doby Pantaleon působil po dlouhou dobu nejen jako dovedný lékař, ale i jako horlivý a ctnostný vyznavač Kristův. Léčil rány a neduhy tělesné, ale oblažoval také duše trpících útěchou náboženskou, poučoval je o Bohu, oživoval v nich důvěru v Boha, napomínaje je k pokání. Pohanští lékaři vzplanuli proti němu závistí a nenávistí a udali ho u soudu jako křesťana. Pantaleon byl uvězněn a postaven před soud. Byl vyzván, aby

obětoval bohům. On však radostně vyznal svou víru v Krista Ježíše. Tázali se: „Kdo tě vyučil ve víře?“ Odpověděl: „Hermolaus.“ Hermolaus byl ihned vyhledán. Pantaleon byl zprvu mučen, pak přivázán k olivovému stromu a mečem sťat. S ním podstoupili mučednickou smrt také stařičký kněz Hermolaus a křesťané Hermip a Hermokrates. Pantaleon nazýván byl vbrzku Divotvůrce Velký mučedník. Je patronem lékařů a náleží do sboru Čtrnácti svatých pomocníků.

28. ČERVENCE. NAZARIUS, CELSUS, VIKTOR A INOCENC, MUČEDNÍCI.

Nazarius byl, jak legenda vypravuje, syn vznešeného muže pohanského, jménem Afrikána, v Římě a křesťanské jeho manželky Perpetuy, která od apoštola Petra byla pokřtěna. Nazarius jsa devítiletý pozoroval rozdílnost vyznání u svých rodičů a byl v rozpacích, ke kterému náboženství se má přikloniti, neboť otec i matka snažili se získati syna pro svoje náboženství. Nazarius rozhodnuv se pro víru křesťanskou byl od papeže Lina ve víře vyučen a pokřtěn. Když nastalo pronásledování křesťanů, rodiče vypravili syna do ciziny a opatřili jej bohatstvím, aby byl v bezpečí. Nazarius přišel do Milána a zastihl sv. Gervése a Protase v žaláři. Když císařský náměstek uslyšel, že Nazarius ony křesťany povzbuzoval, dal ho bíti a z města vyhnati. I odebral se Nazarius do Gallie a tam na žádost jisté matky pokřtil syna jejího Celsa; také kázal v Trevíru. Vraceje se zanechal Celsa v Miláně a sám se odebral do Říma. Tam se shledal se stařičkým otcem svým Afrikánem, jenž také byl na víru obrácen. Avšak pohanskými kněžími donucen opustil Řím; přibyv do Milána byl i s Celsem sťat za Nerona r. 68. Sv. Ambrož nalezl jejich těla a přenesl je do chrámu.

Papež Viktor I. (189—198 nebo 199), třináctý nástupce sv. Petra, je znám svými okružními listy o jednotném datu velikonoc. Aby zavládla jednota v slavení největšího křesťanského

svátku, žádal Viktor, aby asijští biskupové upustili od svého zvláštního obyčeje, který podpírali autoritou sv. Jana Evangelisty. Ježto však se zdráhali, pohrozil jim papež vyloučením z jednoty Církve. Tu zakročil smírně sv. Irenej z Lyonu, takže to nemělo dalších následků. Episoda tato je dokladem pro primát římského biskupa. Papež Viktor byl rodem Afričan. Odtud se vysvětluje jeho horkokrevná povaha. Sv. Jeronym připisuje mu nějaká menší díla o náboženství a zove jej proto nejstarším z latinských spisovatelů.

Papež Inocenc I. (402—417) patří k nejvýznamnějším papežům prvních století. Jeho dekrety jsou pro Církev velké důležitosti. Rázně se zastal pronásledovaného sv. Jana Zlatoústého. Za jeho pontifikátu byl Řím obležen gotským králem Alarichem. Papež odebral se k císaři Honoriovi do Raveny, aby mezi Honoriem a Alarichem zjednal mír. Mezitím bylo Říma dobyto a město popleněno. Orosius srovnává sv. papeže s Lotem, jehož vyvedl Bůh z města, prve než je zničil ohněm. Inocenc I. zemřel 12. března 417.

Mučedník zpovědního tajemství.

Ondřej Faulhaber narodil se r. 1713 v Kladsku. Studoval v Praze. Pak se stal kaplanem v Kladsku. Kladsko bylo právě tehdy pruským králem Bedřichem II. odtrženo od Čech. Katolíkům nastaly zlé časy. Jesuité byli z Kladska vypuzeni. Ondřej se horlivě věnoval duchovní správě. Učil se česky a polsky, aby mohl zpovídati vojíny.

R. 1757 jeden z pruských vojínů desertoval. Byl však polapen a souzen. Při výslechu vypovídal: „Byl jsem zde v Kladsku u zpovědi a tázal jsem se zpovědníka, zdali smím uprchnouti. Zpovědník mi řekl: ‚Je to sice těžká věc, ale nezáleží mnoho na tom‘, a dal mi rozhřešení.“ Na otázku, jak se jmenoval onen kněz, odpověděl vojín: „Snad Ondřej, byl malé a štíhlé postavy.“

Na základě této křivé výpovědi dal velitel města Kladska, Fouqué de la Motte, protestant a zarytý nepřítel katolických kněží, uvězniti Ondřeje Faulhabera. Desertér byl zavolán, aby opakoval výpověď Faulhaberovi do očí. Voják odvolal a byl hotov odvolání své potvrditi přísahou. Soudce chtěl Faulhabera propustiti, ale Fouqué dosáhl u krále rozkazu, aby byl Faulhaber oběšen.

Ráno dne 30. prosince byl Ondřej vyzván, aby šel vyprovodit odsouzence na popravu. Spoluvězňové mu blahopřáli, že jistě bude brzy vysvobozen. Avšak sotva došel do brány, obstoupila ho vojenská stráž a přečten mu rozkaz králův, že bude oběšen.

Na popravišti byl mu přečten rozsudek smrti, poněvadž prý svými slovy ve zpovědnici přispěl k tomu, že se voják Nentwig zpronevěřil své přísaze. Nadarmo žádal odsouzený, aby zběh byl přiveden a lež svou opakoval. Bylo mu odpověděno: „Buď povězte, z čeho se vám ten člověk zpovídal, anebo budete ihned pověšen.“ Faulhaber položil prst na ústa, poklekl a pomodlil se Otčenáš a Zdrávas. Když kat ho věšel, zatřásl se poznav v něm kněze, jemuž kdysi jako žák přisluhoval při mši svaté. Ondřej vzývaje přesvaté jméno Ježíš a Maria vypustil za pláče přítomného lidu nevinnou svou duši na šibenici.

29. ČERVENCE. MARTA, PANNA. PAMÁTKA SV. FELIXE, PAPEŽE A MUČEDNÍKA, SIMPLICIA, FAUSTINA A BEATRICE, ŘÍMSKÝCH MUČEDNÍKŮ.

„Jenom jednoho jest potřebí."

(Luk. 10, 42.)

Spasitel ubíraje se z Jericha do Jerusalema, nalezl v Bethanii přístřeší a pohostinství v domě Lazarově. Byl mu tam ochotně připraven oběd. I posadil se podle obyčeje na pohovku a Marta posluhovala. Přicházela a odcházela přinášejíc pokrmy, aby důstojně pohostila nejvznešenějšího hosta. Zatím pak, co Marta měla plné ruce práce, seděla sestra její Maria u nohou božského Mistra a poslouchala zbožně slova jeho. To vidouc Marta řekla k Ježišovi: „Pane, nedbáš-li toho, že sestra má nechala mě samu sloužiti? Řekni jí tedy, ať mi pomůže!" Spasitel však proti očekávání pokáral Martu řka: „Marto, Marto, pečlivá jsi a znepokojuješ se o mnoho věcí; ale jednoho jest potřebí. Maria nejlepší úděl si vyvolila, který jí nebude odňat." (Luk. 10, 38—42.)

Jistě to nedalo pokoje Martě a tázala se později Pána, co jest to jediné, čeho je potřebí. A on jí odpověděl: „Spasiti duši svou, věřiti v Boha, milovati Boha, to jest to první a poslední."

Když Lazar umřel a čtvrtého dne po jeho smrti Spasitel přicházel do Bethanie, Marta mu spěchala vstříc a řekla plna bolesti: „Pane, kdybys byl tu býval, bratr můj nebyl by umřel. Avšak i nyní vím, že začkoli požádáš Boha, dá tobě Bůh." Dí jí Ježíš: „Vstane zase bratr tvůj." Dí jemu Marta: „Vím, že vstane při vzkříšení v den poslední." Řekl jí Ježíš: „Já jsem vzkříšení

a život; kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude a každý, kdo žije a věří ve mne, neumře na věky. Věříš tomu?" Řekla jemu: „Ano, Pane, já jsem uvěřila, že ty jsi Kristus, Syn Boha živého, který jsi přišel na tento svět." (Jan 11, 21—27.)

Tyto události ze života sv. Marty vypravuje Písmo sv. O dalších osudech jejích zachovalo se jen nedosti zjištěné podání, podle něhož po nanebevstoupení Páně Marta s Marií a Lazarem i s jinými učedníky a učednicemi Kristovými byli od Židů polapeni a dáni na loď bez vesel, aby na moři zahynuli; ale řízením Božím dostali se všichni do Marseille ve Francii, kde horlivě hlásali evangelium a mnoho lidí na víru obrátili. Lazar byl prý prvním biskupem marseillským a obě sestry jeho žily až do smrti na poušti. Sv. Marta byla již od nejstarších časů v jižní Francii zbožně uctívána, a praví se, že ostatky její byly ve dvanáctém století nalezeny.

30. ČERVENCE. ABDON A SENNEN, MUČEDNÍCI.

Abdon (čes. Bořivoj) a sv. Sennen byli zajatci perští, které císař Gordiánus (238—244) přivedl ze své vítězné výpravy do Říma. Za císaře Filipa Araba (244—249) dostalo se zajatcům svobody. Abdon a Sennen byli urození a bohatí a zakoupili si statky u Říma. Byli horlivými křesťany. Za pronásledování Deciova zůstali víře Kristově věrni a pohřbívali umučené křesťany. Byli polapeni a uvrženi do žaláře. Císař Decius dlel mimo Řím a dozvěděv se, že v Římě zemřel senátor Galba, spěchal do Říma. Ve slavném průvodě Deciově vedeni byli také spoutaní

Abdon a Sennen. Císař dal je postaviti před soud a rozkázal, aby obětovali modlám. Oba odepřeli řkouce: „Jsme křesťané a nebudeme obětovati modlám.“ I byli odsouzeni, aby byli předhozeni divoké zvěři, a když divoké šelmy jim neublížily, byli sťati. Jáhen Kvirin je tajně pochoval ve svém domě.

„Ohavností Pánu jsou rty lživé.“

(Přísl. 12, 22.)

Firmus byl biskupem v africkém městě Tagaste. Sv. Augustin o něm píše: „*Firmus,* Pevný bylo jeho jméno, pevnější byla jeho vůle.“ Nějaký člověk, kterého pronásledovali císařští bířici, utekl se k svatému biskupovi. Firmus laskavě ho přijal a skryl ho, jak mohl, ve svém domě.

Bířici byli na dobré stopě a vnikli do domu biskupova. Vyslýchali ho přísně, zdali ví, kde uprchlík přebývá. Biskup mohl říci, že neví, a tak odvrátiti nebezpečí od sebe i od uprchlíka. Avšak Firmus smýšlel jinak. Byl mužem pevné povahy; proto řekl: „Lháti nesmím a ubohého člověka prozraditi nechci.“ Více od něho nemohli vyzvěděti. I když byl týrán a mučen, zůstal při tom, co řekl. Lháti nechtěl za nic na světě; raději chtěl umříti.

Věc se přednesla císařovi. Ten byl šlechetný a dosti spravedlivý, že se obdivoval Firmovi pro jeho pastýřskou pečlivost, lásku k pravdě a statečnost a dal milost i biskupovi i uprchlíkovi.

Sv. Augustin dodává: „Jaké chvály zasluhuje tento biskup, který pravdu tak miloval, že se raději dal mučiti než zapříti pravdu, který měl tolik lásky k bližnímu, že raději chtěl svůj život obětovati než bližního svého prozraditi.“

Jan Kolombini pocházel ze Sieny, kdež se narodil r. 1304. Byl kupcem; zbohatl a stal se přednostou republiky sienské. Byl ziskuchtivý, až lakomý; na př. obilí schovával až do té doby, kdy bylo draho. Jan žil ve šťastném manželství se svou manželkou a měl syna a dceru. Kdysi přišel z obchodu domů dřív než obyčejně, neboť měl hlad. Vida, že oběd není ještě připraven, počal hubovati a klíti. Žena Blasia ho žádala, aby se nehněval, ale aby trochu posečkal a aby si zatím přečetl něco ze životopisů svatých. Jan vzal knihu, hodil ji na zem a zase zle řádil. Blasia odešla. Jan se trochu utišil, zastyděl se, a aby si ukrátil dlouhou chvíli, zdvihl knihu, a kde namátkou otevřel, tam četl. Četl životopis sv. Marie Egyptské. Po chvíli přišla manželka Blasia hlásit, že oběd je připraven. Jan řekl: „Počkej, měj strpení, až dočtu rozečtený zajímavý příběh.“ A to byl počátek jeho obrácení. Jan odložil své chyby, ziskuchtivost a lakotu; přemýšlel, komu kdy ukřivdil; každému dal hojnou náhradu. Znenáhla rozdával své jmění chudým. S přivolením své manželky učinil slib ustavičné zdrženlivosti.

Založil bratrstvo, jehož hlavní úlohou byla kajícnost a služba nemocným, příprava léků pro nemocné. Papež Urban V., vrátiv se z Avignonu, schválil jeho družinu; dal jí řeholi sv. Augustina; jen šat jejich zdál se mu příliš chudý. Proto měli později bílý šat řeholní a hnědý plášť. Jan měl ve zvyku pronášeti své heslo, zvláště když se mu posmívali: „Ať žije Ježíš Kristus v srdcích!“ (Vivat Jesus!) a: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ Děti na tyto řeholníky volaly: „Tady jsou Jesuaté!“ a odtud jim zůstalo příjmí Jesuaté. Jan Kolombini, chtěje se kdysi vrátiti do Sieny, onemocněl cestou a zemřel r. 1367.

31. ČERVENCE. IGNÁC Z LOYOLY, VYZNAVAČ.

O. A. M. D. G.

O. A. M. D. G. — Omnia ad maiorem Dei gloriam, „Všecko k větší slávě Boží“ bylo heslem sv. Ignáce.

Sv. Ignác, Eneko Lopez de Recalde nazývaný, narodil se r. 1491 na otcovském zámku Loyole v severním Španělsku. Rodiče nebyli zámožní. Měli 12 dětí. Ignác, nejmladší, byl vychováván pro službu vojenskou. Jako panoš na dvoře kastilského krále Ferdinanda se učil vojenství a uhlazeným způsobům. Maje ohnivou mysl a jsa poněkud prchlý znechutil si jednotvárnou službu na dvoře královském a toužil po službě vojenské, aby došel vyznamenání a slávy. Maje 26 let přestoupil k vojsku.

Avšak při obléhání Pampelony byl raněn a odnesen na hrad Loyolu. Chtěl něco ke čtení, ale neměli leč „Život Pána Ježíše" a „Životy svatých". V takovém čtení voják neměl z počátku zalíbení, vytrval však v četbě a čím dále četl, tím více se mu to líbilo. Řekl si: „Tihle svatí! Co vykonali oni velikého z lásky k Bohu a pro spasení své duše! A co jsem vykonal já? Oni také byli lidé jako já; proč bych nemohl činiti, co oni činili?" A už byl na pravé cestě: Vykonati něco velikého pro Boha.

Třicet dní přebýval v jeskyni u Manresy a rozjímal o pravdách věčných. Co tam zažil, napsal v malé knížečce, které dal vojenský nápis „exercitia spiritualia", „duchovní cvičení". Svatý František Saleský říkával o ní: „Tato kniha duchovních cvičení obrátila více lidí, než obsahuje písmen."

Začal studovati (bylo mu 33 let), avšak i při tom pečoval o spásu duší. Horoval pro to, aby studentům byla umožněna návštěva nedělních bohoslužeb; za to měl býti veřejně mrskán. To byla pro hrdého bývalého důstojníka snad největší oběť, byl však ochoten se jí podrobiti. Nedošlo k tomu a místo trestu řekl představený koleje o Ignácovi: „To je světec, neboť má toliko spásu duší na zřeteli a je hotov pro ně i potupný trest podstoupiti."

R. 1528 odešel Ignác do Paříže, aby skončil studie. Dostal bezplatné vyučování v koleji sv. Barbory. R. 1554 se stal mistrem či doktorem filosofie. Pojal úmysl spojiti se s jinými zbožnými muži v družinu se stanovami vojenským poměrům přizpůsobenými, která by, majíc Krista velitelem, pod praporem kříže praco-

vala pro větší čest a slávu Boží. Ve svátek Nanebevzetí Panny Marie, dne 15. srpna r. 1534, v chrámě sv. Diviše na Montmartru nad Paříží v podzemní kapli Petr Faber, jenž byl již knězem, sloužil mši svatou a podal ostatním Tělo Páně. Učinili pak slib čistoty a chudoby a zavázali se, že nabídnou papeži své služby a že půjdou, kam je pošle. To byl počátek řádu Tovaryšstva Ježíšova.

Ignác a jeho spolupracovníci se umluvili, že založí církevní řád, jehož členové nemají působiti v klášterní samotě, nýbrž ve světě mezi lidem, a to vyučováním mládeže, kázáním, zpovídáním, duchovními cvičeními podle hesla: Všecko k větší slávě Boží. První kolej byla založena v Římě a Ignác řídil odtud celý svůj řád až do smrti. Řád se rozmáhal neslýchanou rychlostí. Zanedlouho mělo skoro každé znamenitější město italské svou jesuitskou kolej. Řád se brzo rozšířil do Španěl, Portugalska a Indie, do Francie a do Německa. Petr Kanisius zavedl Tovaryšstvo do Vídně a do Prahy.

Často se Ignác modlíval: „Bože můj, kéž by všichni lidé tě poznali a milovali!“ Kdykoliv šlo o spasení, byť i pouze jediné duše, neštítil se Ignác žádné práce a nijakého nebezpečí. Jednou vyslovil se takto: „Kdybych měl si zvoliti, buď abych ihned zemřel maje spasení své zajištěno, aneb abych dále byl živ s nebezpečím, že budu zavržen, maje však při tom příležitost, byť i jen jedinou duši získati, tu bych zůstal raději na světě.“ Jindy řekl: „Kdybych mohl tisíckráte za den zemříti, rád bych to učinil, abych jediné duši prospěl.“

Pro padlé dívky, které života svého litovaly a chtěly se polep-

šiti, zařídil ústav sv. Marty, a když některé z těchto kajícnic z ústavu toho utekly a vrhly se zase do hříchu, řekl kdosi, že je škoda mařiti čas s takovými osobami, jež se nikdy nenapraví. Na to pln horlivosti odpověděl Ignác: „Třeba by se tyto osoby vracely zase k svým nepravostem, není přece námaha moje bez užitku. Dosáhl jsem, že aspoň jeden den Bůh nebyl urážen."

V létě r. 1566 byl Ignác zachvácen zimnicí. Dal se zaopatřiti svatými svátostmi a dal poprositi papeže Pavla IV. o požehnání spojené s plnomocnými odpustky. Dne 31. července 1556 kolem šesté hodiny ráno vyslovil naposledy jména „Ježíš" a „Maria" a usnul blaženě v Pánu.

SRPEN

1. SRPNA. PETR V OKOVECH. PAMÁTKA MUČEDNÍKŮ MACHABEJSKÝCH.

Na čem nejvíce záleží.

Bl. Petr Faber (Lefèvre) narodil se r. 1506 ve Villardetu (v Savojsku) z chudých rodičů. V mládí pásl dobytek. Číst a psát se nenaučil, ale pravdy svaté víry si zapamatoval z kázání tak dobře, že je na pastvě mohl vykládati dětem i dospělým. Později se dostal do školy při klášteře larochesském, potom se odebral na vysoké školy do Paříže a tam se setkal s Ignácem Loyolským a s Františkem Xaverským.

Doba tehdejší byla hrozná. Kněžstvo světácké. Veliká část Evropy odpadla od Církve, i kněží a biskupové. Císař Karel V. chtěl Církev zachrániti tím, že pořádal veřejné disputace, t. j. učené rozhovory mezi katolíky a protestanty, ale bez výsledku.

Petr Faber poznal pravou příčinu odpadu od Církve. Říkával: „Náboženské bludy nemají původ v rozumu, *nýbrž v srdci.*" Proto nepouštěl se s odpadlíky do náboženských hádek, nýbrž

hleděl raději napraviti život katolíků. Stranil se veřejných věcí a konal pro kněze i pro laiky exercicie. Takovým způsobem obnovil města a celé krajiny.

Jednou na svých přemnohých cestách vstoupil do lesní hospůdky, aby tam přenocoval. Brzy po něm se přihrnulo do hospody několik zpustlých lidí a začali se baviti řečmi neslušnými. Když jeden z nich poznal, že v koutě sedí kněz, zavolal na něho: „Co říkáš této naší zábavě?“ Faber odpověděl vlídně: „Právě jsem myslil na hrozný soud Boží, jemuž žádný člověk neujde, i na tresty, které na onom světě stihnou nekající hříšníky, a proto mám soustrast s ubohými dušemi vašimi.“

Prostá slova zarazila zpustlé muže, že umlkli, a světec k nim dále mluvil vlídně sice, ale důrazně o ohavnosti hříchu, o hrůzách trestů pekelných, o nejistotě hodiny smrti. Druhého dne ráno vykonali všichni životní zpověď.

Když se na svých cestách blížil k nějakému městu neb osadě, vzýval anděly strážné a svaté patrony těch míst, kudy se ubíral, a modlil se za tamní obyvatelstvo. Zvláštní modlitby konával za nešťastné původce tehdejších náboženských bludů.

Petr byl tak učený, že ho papež ustanovil učitelem Písma svatého na vysokých školách v Římě. Avšak milejším zaměstnáním mu bylo vykládati dětem a nevzdělanému lidu — katechismus.

Povahou byl Faber nakloněn k malomyslnosti. Ale modlitbou přemáhal tuto slabost a v modlitbách nabyl síly i k nejtěžším podnikům. Modlitbou rozmáhala se v něm horoucí touha po spáse nesmrtelných duší.

Žil v ustavičném obcování s anděly a svatými. Modlíval se takto: „Ó Bože, děkuji ti za milosrdenství, jímž jsi vedl svaté

na cestu dokonalosti. Panno Maria a andělé strážní, děkuji vám za milosti, jichž svatí došli na vaši přímluvu. Prosím tě, ó Bože, za všecky věřící, kteří světcům vzdávají zvláštní poctu. Popřej nám, ó Bože, abychom životy svatých čím dále, tím lépe poznávali, jich následovali a ostatky jejich náležitě uctívali."

Zemřel r. 1546. Svátek 9. srpna.

2. SRPNA. ALFONS MARIA Z LIGUORI, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Alfons Maria de Liguori narodil se 27. září 1696 v Marianelle u Neapole. Věnoval se podle vůle otcovy právnictví a stal se jako 17letý advokátem. Když však při soudní při, kde se jednalo o milionový majetek, malým omylem celý proces prohrál, vzdal se advokátství a stal se knězem. Věnoval se lidem nejchudším a nejopuštěnějším. Jeho výmluvnost a příklad nadchl několik kněží, že s ním cestovali po Neapolsku a konali misie. S nimi založil r. 1732 kongregaci redemptoristů. Hlásal věčné pravdy k obrácení hříšníků, ale důležitější ještě mu byla zpovědnice, neboť jasně poznal, že slovo mluvené rychle vyprchá. Teprve když se celá obec dobrou zpovědí smířila s Bohem, dal se na další cestu. Aby lidi, kteří se misiemi obrátili k Bohu, upevnil ve víře a zbožnosti, psal pro ně náboženské spisy. Z nich jsou nejrozšířenější „Návštěvy nejsvětější Svátosti", a „Vznešenosti Marie Panny".

Na přímý rozkaz papežův se stal biskupem v Santa Agata dei Goti, podržel si však vedení kongregace a zůstal i jako

biskup chudým řeholníkem. Trápen nemocí nikdy nezahálel. Když už nemohl kázat a zpovídat, psával svoje náboženské spisy. Zemřel 1. srpna 1787 v Nočeře.

Pokušení.

Ďábel pokouší jen ty duše, které se chtějí hříchu odříci, a ty, které jsou ve stavu milosti. Ostatní náležejí beztoho jemu, nemá potřebí je pokoušeti.

Sv. Alfons byl už stařeček, vycvičený ve všech ctnostech, horlivý apoštol pro slávu Boží a přece, nebo právě proto, musil prodělati hrozné duševní utrpení.

V jeho srdci nastala noc. Zdálo se mu, že Bůh, slunce života, již nezáří v jeho duši. Viděl se opuštěn ode všech, opuštěn od Boha, na pokraji propasti pekelné. Všechny jeho práce zdály se mu červivým ovocem, které se oškliví Bohu. Jeho svědomí, soužené úzkostmi, proměnilo mu v těžké hříchy i to, co nejlépe vykonal.

V úplné duševní temnotě netroufal si ani přijímat nejsvětější Svátost oltářní.

Jsa zvyklý v souženích hledati pomoci v modlitbě, činil tak i ve své opuštěnosti. Avšak bylo mu, jako by ho Bůh neslyšel: „Obracím se k Bohu a jakýsi vnitřní hlas mi praví, že Bůh mne zavrhuje. Volám: Miluji tě, Ježíši můj, a slyším odpověď: Nemluvíš pravdu."

Poslušnost byla Alfonsovi jedinou posilou v opuštěnosti. Ta zvítězila nad každým pokušením.

K úzkostem svědomí přidružila se ještě pokušení proti všem ctnostem. Nebylo jediného tajemství víry, aby neměl proti němu pokušení.

Ďábla nejvíce dráždila hluboká pokora Alfonsova. Jednou se mu zjevil v podobě neapolského misionáře a začal: „Učenci chválí vaše spisy bez ustání a s úžasem patří na podivuhodné účinky, které působí po veškerém světě."

Světec odvětil pokorně: „Učinil jsem, co jsem mohl, a je-li něco dobrého v mých knihách, pochází to od Boha."

„Ovšem," odpověděl pokušitel, „ale také jest pravda, že jsou to díla vaše; že tedy vy jste původcem nesmírného dobra." Sv. Alfons se pokořil při těch slovech a požehnal se křížem. Vtom ďábel rozzuřen zmizel.

Když ďábel nemohl svésti světce k pýše, odhodlal se roznítiti v něm tělesnou žádostivost. Alfons naříkal: „Jsem již stařec osmasedmdesátiletý a ještě hárá ve mně oheň mládí." Útoky ďáblovy byly někdy tak prudké, že hlasitě vzlykal volaje: „Ježíši, raději ať zemru, než bych tebe urazil! Maria Panno, nepřispěješ-li mi na pomoc, stanu se horším, než byl Jidáš."

Jindy v pokušení zjevil se mu ďábel v podobě jednoho člena kongregace, jemuž Alfons úplně důvěřoval. Světec věděl, že útoky nepřítele jsou napolo odraženy, zjevíme-li je zpovědníkovi. Proto dětinně svěřil své pokušení a domnělý řeholník odpověděl: „Ale proč se tak vzpíráte proti těmto přirozeným pudům, když k tomu nejste nikterak vázán? Já také mívám podobné pokušení a povoluji jim bez obavy." Alfons poděšen, zvolal hlasitě: „Ježíši a Maria, přispějte mi na pomoc!" — Ďábel zmizel.

Osnoval však nový útok; chtěl přivésti Alfonsa k *zoufalství.* Alfons viděl na sobě jen hříchy a domníval se, že jest od Boha opuštěn. P. Ondřej Villani mu připomněl slova Boží: *„Nechci smrti hříšníka!"* „Ó Bože," zvolal světec, „tolikrát jsem uváděl tato slova, abych hříšníky povzbudil k *důvěře,* a nyní sám na ně zapomínám."

Jednou viděl neznámého šlechtice, který ho oslovil: „Vy jste zavržen; pro vás není naděje na spasení. Vaše knihy jsou samé bludy proti Církvi, proti papeži, proti všem pravdám víry. Mimo to z každé stránky čiší vaše prokletá pýcha." Světec odvětil: „Při všech svých hříších *doufám* ve svého Spasitele. *Nespoléhám na své skutky, nýbrž na zásluhy Ježíše Krista."*

3. SRPNA. NALEZENÍ OSTATKŮ SV. ŠTĚPÁNA, PRVOMUČEDNÍKA.

Emmanuel.

Bl. Petr Julián Eymard narodil se dne 4. února 1811 v La Mure v diecési grenobleské. Otec jeho provozoval několik řemesel, byl tesařem, kovářem, měl i továrnu na oleje. Julián jevil již v dětství zbožnou mysl. Nejraději dlel v chrámu Páně. Kdysi zmizel z domu, sestra nalezla jej v kostele. „Co tu děláš?“ „Modlím se. Zde jsem Pánu Ježíši blíž!“ Když sestra šla po prvé k svatému přijímání, žádal ji: „Modli se za mne!“ „A oč mám Boha prositi?“ „Abych se stal knězem.“ Julián rád ministroval kněžím při oběti mše svaté, a aby ho nepředešli jiní, schovával před nimi zvonek. Jsa osmiletý chtěl se zpovídati o svátku božského Srdce Páně, ale farář i kaplan jej odmítli; i běžel, ač bylo špatné počasí, zpovídat se do sousední farnosti. Pilně čítal životy svatých a jiné knihy duchovní, brzy navykal přísnému způsobu života. Chyb, kterých se dopustil z dětské nerozvážnosti, ihned litoval. Kdysi přiběhl z ulice domů řka: „Tatínku, byl jsem nezpůsobný, potrestej mne!“ A nastavil záda vyznávaje: „Ukradl jsem na trhu vojenský chochol, ale ihned jsem jej zase vrátil.“

Otec si přál, aby Petr Julián převzal obchod, ale syn si koupil potají latinskou mluvnici. Na své usilovné prosby dosáhl od otce svolení, aby směl jíti do Marseille a aby oblekl na sebe řeholní roucho Oblátů. Byl sice po krátké době pro nemoc a slabost poslán domů, ale byl šťasten, že doma smí nositi řeholní šat; v této době nucené dovolené, dvě léta trvající, učil se hrát na klavír, na housle a na kytaru. Po smrti otcově se rozhodl

vstoupiti v Grenoblu do kněžského semináře. Tu se však místní jeho farář zdráhal dáti mu doporučující list. Nová zkouška! Petr šel bez listu; v Grenoblu se setkal s Eugenem Petrem de Mazenod (jenž se později stal arcibiskupem marseillským), zakladatelem Oblátů Panny Marie, zvaných Maristů. Od něho dostal doporučení a byl do semináře přijat. Po svěcení se stal kaplanem chatteským. Svého představeného faráře měl v úctě a hleděl se mu přizpůsobiti. Farář si přál hráti s ním v karty; Eymard neznal tuto hru, neměl v ní zalíbení, ale ze zdvořilosti přiučil se hře a hrál, třebaže se při hře nudil. R. 1857 stal se farářem v Monteynardu. Byl tak chud, že si nemohl koupiti ani talár. Po dvou letech vstoupil Petr Julián do noviciátu maristů. Avšak r. 1855 dostav svolení biskupovo vzdal se úřadu, jejž v klášteře zastával. Brzo poté založil kongregaci nejsvětější Svátosti oltářní. Účel kongregace je, aby se členové ustavičně klaněli Svátosti oltářní, o ní rozjímali a o ctnost sebezmaření usilovali. Julián odmítal název zakladatele; říkával: „Já jsem nic nezaložil, nevymyslil; Eucharistie se nevymýšlí, ani klanění."

Lid měl Petra za přepjatého blouznivce, jenž „utekl z kláštera"; a také pro nové řeholníky neměl pochopení; házel jim do zahrádky shnilá jablka a smetí. Kuchař jim ukradl peníze a utekl. Oni však vytrvali.

Julián Eymard založil též kongregaci „služebnic nejsvětější Svátosti". V Lyoně býval zpovědníkem jisté Markety Guillotové. Pozval ji do Paříže, aby se tohoto díla ujala. Guillotová si zprvu vyžádala dobré zdání a požehnání faráře arského. Ten řekl: „Jen jděte a poslechněte mého světce! Toto dílo chybí ještě v Církvi. Ovšem jdete vstříc velkým zkouškám, ale dílo se vám podaří." Marketa poslechla a stala se představenou kongregace Nejsvětější Svátosti.

Petr Julián Eymard byl milovníkem čistoty a chudoby. Bylo mu často bojovati proti nečistým představám. Řekl P. Mayetovi: „Nikdo netuší, co jsem vytrpěl za 6—7 let. V tom je příčina, proč jsem později jako kněz jevil cosi vojenského, bojov-

ného v hlasu, v slovech i pohybech. Tomu jsem navykl z mládí.“ Jindy řekl: „Podle mého mínění je to zbabělost, která u mladých lidí zaviňuje tolik hříchů. Pochybují o svém vítězství a bez boje odkládají zbraň.“

Dne 17. července 1868 odešel Eymard churav z Paříže do svého rodiště. Přišed do La Mure, ubytoval se u své sestry. K všeobecné slabosti přistoupil i zánět mozkový. Přijav svátosti umírajících, sklíčen nemocí a paralysí, zemřel v 57 letech dne 1. srpna 1868.

Petr Julián Eymard vším právem se jmenuje „apoštol nejsv. Svátosti“. Píše: „Musíš k svatému přijímání, ne protože jsi svatý, nýbrž aby ses stal svatým. Jdi k svatému přijímání, protože jsi slabý a protože máš mnoho práce. Právě proto tě zve Ježíš k sv. přijímání: ‚Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a jste obtíženi, a já vás občerstvím!‘“ A na jiném místě: „Svátost oltářní je životem nejen pro jednotlivce, nýbrž i pro celé národy. Ponechejme se spasitelnému vlivu slunce eucharistického a tvář země se obnoví.“

4. SRPNA. DOMINIK, VYZNAVAČ.

„Láska nehledá svého prospěchu.“

Sv. Dominik narodil se r. 1170 ve starokastilském městě Kalaroga v biskupství osmanském ve Španělsku. Jeho rodiče sluli Felix Guzman a Johanna z Azy. Bohabojnost rodičů působila na vnímavou mysl Dominikovu tak, že brzy osvědčoval něžnou lásku k Bohu. Zprvu byl vychováván od svého strýce, arcikněze; dospěv čtrnáctého roku, byl poslán na vyšší školy do Valencie.

Jako student měl nejraději knihy. Ve dne v noci v nich čítával. Avšak jeho láska k bližnímu byla větší než jeho láska ke knihám. Nastal hlad. Student Dominik dal chudým všechno, co měl.

A když již neměl peněz, prodal svůj nábytek, ano i své knihy a výtěžek rozdal hladovým. Tehdy se knihy ještě netiskly, nýbrž psaly rukou na kůži, byly proto drahé. Někteří Dominikovi vytýkali, že jeho dobročinnost je přemrštěná; odpověděl: „Co na tom záleží? Mám sedět nad těmito mrtvými kožemi, zatím co moji bratří hlady umírají?“

Chudá žena se přiznala svatému Dominikovi, že pro chudobu odpadla od Církve k sektě albigenských, a kdyby se vrátila, že by pozbyla svého místa a neměla by se čím živit. Ve své lásce k duším chtěl světec sám sebe prodati za otroka, aby tak vysvobodil onu ženu z otroctví bludařského. Avšak Bůh sám pomohl a žena se vrátila do Církve.

Dominik poznal, jaké škody v jižní Francii zavinila sekta albigenských. Od papeže Inocence III. byli do jižní Francie vysláni citeauxský opat Arnold, dva cisterciénští kněží, Rudolf a Petr z Kastelnavy, a jiní; bylo jim uloženo, aby tam kázali a lid obraceli na pravou cestu. Ale papežským poslům a kazatelům mařil práci již jejich příchod; přicházeli s velikou družinou, ve skvostném církevním rouchu, na koních nádherně osedlaných. Také nepříkladný život mnohých kazatelů zavinil neúspěch kázání mezi bludaři, kteří lákali k sobě lid chudobou a líčenou přísností mravů.

Dominik to všecko pozoroval a proto si vyžádal v Římě povolení, aby směl v jižní Francii sám kázati a lid víře katolické získati. Oblekl se v chudé roucho a bos, bez peněz a beze vší nádhery se vydal na apoštolskou cestu k albigenským. Přidali se k němu někteří horliví kazatelé. Kdykoliv se konaly učené hádky

Sv. Petr a Pavel

s albigenskými, tu Dominik vynikal učeností a výmluvností tak, že ho protivníci nazývali svým nebezpečným odpůrcem. Snažil se je mírnou cestou obraceti k pravdě; katolický lid utvrzoval ve víře, obojím pak bez rozdílu prokazoval skutky milosrdenství.

Nejvíce bludaři albigenští vytýkali kněžím katolickým, že nenásledují Pána Ježíše v apoštolské chudobě. Sv. Dominik se vzdal i dovolených statků, aby tou obětí získal více duší pro Krista. Jednou na svých misijních cestách se ubytoval v rodině bludařské. Když domácí paní a jiné ženy pozorovaly, že host po celou dobu nepožíval nic jiného než chléb a vodu a spával na zemi, tato evangelická chudoba působila na ně tak, že se vzdaly bludu a vrátily se do Církve katolické.

Aby co nejvíce duší získal, kázával někdy i vícekráte za den. Lidé s napětím poslouchali jeho líbezná slova. Když jednou sestoupil s kazatelny, tázal se ho kněz: „Otče, z kterých knih jsi čerpal tak krásné myšlenky?" Světec odvětil: „Synu můj, více než *ze všech* knih jsem čerpal *z knihy lásky. Z této knihy lze se všemu naučiti.*"

Láska k duším ho nutila často a často se modliti: „Pane, smiluj se nad tímto ubohým lidem! Co bude z těchto hříšníků?"

Dominik získal čtyři horlivé kněze za spolupracovníky a zamýšlel založiti řád, přizpůsobený tehdejším časovým potřebám, který by pěstoval vědu i rozjímavý život. Odebral se r. 1215 do Říma, aby si vyžádal potvrzení nového řádu. Ale jeho úmysl se nezdařil. Byloť již tolik rozmanitých řeholí, že se nezdálo prospěšno zakládati nové řády. Lateránský sněm právě zasedající vydal příslušný zákaz. Dominik však neztrácel mysli; umínil si vyčkati příhodnější doby. Tehdy se seznámil Dominik s Františkem Assiským. Oba zakládajíce nové řády rozdělili si takřka svět mezi sebou. František chtěl obnoviti lidstvo naprostou chudobou a sebezapíráním. Dominik pak chtěl napraviti svět poučováním lidu a oživováním víry.

R. 1216 konal zase cestu do Říma; tentokráte byl jeho řád od Honoria III. potvrzen. Řád byl nazván „Řádem kazatelským".

Dominik konal svoje apoštolské cesty pěšky, bos, maje tlumok na zádech, v ruce poutnickou hůl. Kdykoliv spatřil nějakou osadu, poklekl a pomodlil se za její obyvatele. Zbožnost jeho byla vroucí. Když se byl řád rozšířil po všech zemích křesťanských, Dominik konal první valnou schůzi. Ustanovil naprostou chudobu základem řádu, prohlásil sebe i své bratry za žebravé mnichy, zamítl nabízené statky a rozdal dosavadní jmění různým ženským klášterům.

Na apoštolské cestě onemocněl v klášteře boloňském; bratří mu připravili lůžko. On však zamítl všecko pohodlí a ulehl jak obyčejně v řeholním oděvu na podlahu, na níž bylo rozestřeno hrubé roucho. Poté dal svolati novice a napomínal je, aby Boha milovali a řeholních pravidel věrně šetřili. „Zachoval jsem," řekl, „neporušenost těla až do této chvíle; hleďte i vy pěstovati čistotu; setrvejte v pokoře a v dobrovolné chudobě; buďte pamětlivi, že Bohu sloužiti jest panovati." Pak se dal položiti na zemi popelem posypanou a opásal se železným řetězem; tak usnul v Pánu, ve věku 51 let dne 6. srpna 1221.

5. SRPNA. POSVĚCENÍ CHRÁMU PANNY MARIE SNĚŽNÉ.

Slavnost posvěcení čtyř hlavních chrámů římských, které jsou zároveň biskupskými chrámy papeže (basiliky: lateránská, sv. Petra, sv. Pavla a Panny Marie Sněžné) koná se v liturgii římské po celé Církvi. Tyto biskupské svatyně nejvyššího pastýře ve středisku

křesťanstva jsou mateřskými chrámy všech katolických svatyň. Výroční oslavou jejich posvěcení zdůrazňují se posvátná pojítka, která nás spojují s metropolí Církve.

Římská svatyně Panny Marie Sněžné, zvaná Maria Maggiore (ježto je to největší basilika mariánská) je monumentálním a dějinně nejpamátnějším pomníkem božského mateřství Panny Marie. Svým původem sahá do doby Konstantinovy. Za papeže Sixta III. (431—440) byla velebně přestavěna a na oslavu prohlášení článku víry o božském mateřství na sněmě efeském (431) Bohorodičce zasvěcena (432). Koncem 4. století zbudováno v ní napodobení betlémské jeskyně narození Páně a proto se též tato svatyně nazývá „S. Maria ad praesepe" (u jesliček). Je to tedy římský Betlém. Název Panny Marie Sněžné nebo basiliky Liberiovy připíná se k (pozdější) zbožné pověsti, že za papeže Liberia (352 až 366) Panna Maria patriciovi Janovi zvláštním znamením ukázala, kde má postaviti zamýšlený chrám, na nějž chtěl, jsa bezdětný, jmění své věnovati. Dne 5. srpna v noci pokryl sníh část Eskvilinu, kde nyní basilika stojí. Mariánský velechrám Maria Maggiore je v liturgii významnou svatyní, do níž o hlavních svátcích v duchu putujeme (o vánocích, velikonocích a ve středy kvatembrové).

„Co jste jednomu z těch nejmenších učinili . . ."

(Mat. 25, 40.)

Osvald, syn northumberského krále Ethelfreda, byl od rodičů svých vychován v pohanství. Když Ethelfred za války s králem Edvinem r. 616 byl poražen a zabit, uprchl Osvald do Skotska a tam nalezl útočiště. Ve vyhnanství poznal víru Kristovu, přilnul k ní a přijal křest svatý. Zatím stal se i northumberský král Edvin křesťanem a příkladu jeho následovali mnozí velmožové i poddaní. Avšak po smrti jeho r. 633 opanovali Northumbrii pohanský král mercijský Penda a britský panovník Ceadval, ukrutný nepřítel křesťanských Anglosasů. Tu nastala mladistvé církvi v této říši zlá doba. Nepřátelé sužovali obyva-

telstvo, vyháněli křesťanské kněze a bořili svatyně. V této tísni srotili se northumberští křesťané a povolali Osvalda na pomoc proti ukrutným vetřelcům. Osvald přijav ochotně vyzvání vrátil se do vlasti, a všude lidem s nadšením jsa vítán, shromáždil za krátko malé, ale odhodlané vojsko a postavil se mu v čelo, aby trýzněnému obyvatelstvu zjednal pokoj a pomohl víře křesťanské k vítězství nad pohany. Nedaleko staré římské pomezní zdi octl se Osvald s věrnými bojovníky svými před ohromným vojskem nepřátelským, ale spoléhaje na Boha, dal zaraziti do země kříž, postavil se pod něj a obrátiv se k vojínům zvolal: „Poklekněme všichni a prosme všemohoucího Hospodina zástupů, aby v tomto spravedlivém boji sílil ramena naše a pro milosrdenství své opatroval nás proti pyšným a ukrutným nepřátelům lidu našeho.“ I vykonali bojovníci zbožnou modlitbu a vrhli se na mocnějšího nepřítele. Kříž Kristův byl jim heslem a získal jim slavné vítězství. Král Ceadval padl v této bitvě a vojsko dalo se na útěk. Tak se stal Osvald pánem v Northumbrii.

Nastoupiv na královský trůn pečoval Osvald horlivě o zvelebení náboženství Kristova ve své říši. Volal do Northumbrie ze Skotska a Irska křesťanské kněze, kteří hlásali lidu svatou víru a vedli jej na cestu bohabojnosti. Nejznamenitější z těchto misionářů byl skotský mnich Aidam, jenž přijav biskupské svěcení s převelikým prospěchem na vinici Páně v zemi té pracoval.

Lid nazýval zbožného krále Osvalda „štědrou rukou“, on sám říkával, že jest almužníkem Božím. Kdysi se sešlo u dveří královských mnoho chudých, čekajících na dary. Král právě zasedl

za stůl a byly přineseny ryby — neboť byl čas velikonoční — na stříbrných mísách.

Služebníci oznamovali, že přichystané dary jsou rozdány a že ještě zástupy nuzných čekají na almužnu; tu král rozkázal, aby přichystané pokrmy ihned jim byly rozděleny, a když pokrmy ještě nestačily, nařídil král, aby stříbrné mísy byly na kusy rozbity a po kusech mezi lid rozdány. Biskup Aidam, jenž byl přítomen, uchopil ruku královu a řekl: „Kéž ruka tato nikdy nezetlí!"

V bitvě u Maserfieldu byl Osvald 5. srpna 642 obklíčen a těžce raněn. Umíraje zvolal: „Bože, smiluj se nad dušemi mých bratří!" Surový vítěz dal mrtvému hlavu, nohy i ruce useknouti a pověsil jej na bojišti na kůl. Bratr a nástupce Osvaldův na trůně Osvy přenesl tyto ostatky a pochoval je s velkou slávou ve dvou svatyních. Legenda vypravuje, že ruce štědrého krále byly ještě po století shledány neporušeny.

6. SRPNA. PROMĚNĚNÍ PÁNA NAŠEHO JEŽÍŠE KRISTA. PAMÁTKA SV. MUČEDNÍKŮ XYSTA A DRUHŮ.

Tajemná oslava „Syna člověka" na hoře Tábor před jeho vykupitelským utrpením byla předzvěstí vítězného zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Bylo to mohutné vzplanutí božského Slunce před přechodným pohlcením ve tmách utrpení a smrti. Vtělený Syn Boží dal za významných okolností prozářiti svému božství clonu lidské přirozenosti, aby potvrdil třem apoštolským svědkům pozdějšího ponížení getse-

manského pravdu předpověděného vítězství i zaslíbené oslavy.

Svatí Otcové pokládali Proměnění za jeden z největších divů, jimiž ověřeno bylo božské synovství Ježíše Krista.

Církev chová ke vznešenému tajemství táborské oslavy Páně hlubokou úctu. V liturgii východní oslavuje se Proměnění Páně tohoto dne od 5. století. Je to přední z letních slavností východních, starobylý svátek Krista-Krále.

V liturgii římské zaveden byl tento svátek jako záslibná (votivní) slavnost na poděkování za odvrácení hrozící pohromy musulmanské, když turecké voje, zmocnivší se Cařihradu, byly odraženy zásluhou svatého Jana Kapistrána u bašty západního křesťanství (Bělehradu) 22. července 1456. Slavnost tuto zavedl papež Kalixt III. r. 1457.

„Ejhle, pravý muž Boží, v němž není lsti."

(Jan 1, 47.)

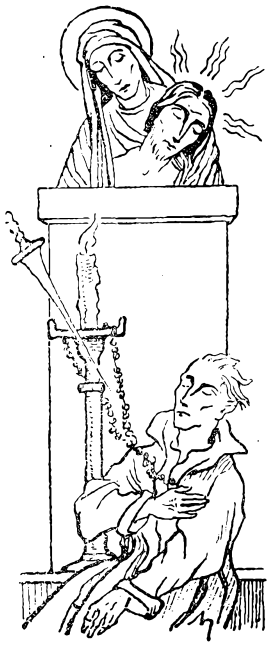
Garcia Moreno studoval r. 1854 v Paříži. Hájil sice víru katolickou, ale nežil podle ní. Když jednou v řeči potíral nepřátele Církve, odpověděl mu jeden z nich: „Vaše důkazy jsou pádné; ale vy sám považujete své náboženství za příliš obtížné a neplníte jeho povinnosti právě tak jako my. Kdy jste byl naposledy u zpovědi?"

Garcia Moreno se zarazil. Avšak nezlobil se, naopak, z vděčnosti stiskl svému odpůrci ruku a řekl: „Dnes máte ještě pravdu, zítra však už ne! Dávám vám své čestné slovo." Ještě téhož dne šel ku sv. zpovědi a od té doby byl vzorným katolíkem.

Když vystudoval, stal se advokátem ve své vlasti Ecuadoru. Bojoval proti zednářské vládě. Svou spravedlností a laskavostí si tak získal důvěru lidu, že byl zvolen presidentem republiky.

Ačkoliv byl neúnavně veřejně činný, nezanedbával vnitřního života. Jeho předsevzetí, vlastní rukou napsaná, se našla v modlitební knížce: „Každého rána se budu modliti zvláště o milost pokory. Každý den půjdu na mši sv., budu se modliti růže-

nec a přečtu si kapitolu z ‚Následování Krista'. Stále budu pamětliv přítomnosti Boží, zvláště při řeči, abych svůj jazyk opanoval. Nikdy nebudu mluviti o sobě, leč abych se přiznal k chybám a nedostatkům svým. Při všem jednání nechci míti nic jiného před očima než větší slávu Boží."

Byl dobročinný až do krajnosti. Manželka mu jednou řekla: „Bylo by na čase, abychom jednou uspořádali representační hostinu." Odpověděl: „Už jsem uspořádal." „A kde?" „V nemocnici jsem uchystal hostinu pro chudé."

Protože zakročil proti nevěře, byl nenáviděn od těch, kteří si dávají jméno liberálové, svobodomyslní. Hájil se takto: „Nevěra se vychloubá, že je svobodomyslná. Avšak táži se, kdy a kde popřála nevěra svobody katolíkům? Mým heslem je: svoboda všemu, jen ne zlu."

Lid miloval Morenu a zvolil jej r. 1875 opět za presidenta republiky. Ale zednářská lože prohlásila, že Garcia se nedožije svého znovunastolení. Tehdy Garcia napsal svému příteli list: „Chystá se na mne zákeřná vražda. Jsem šťasten, že budu moci zemříti pro víru. S Bohem! Na shledanou v nebi!" Dne 5. srpna mu bylo oznámeno, že následujícího dne vznikne revoluce. Řekl: „Jsem připraven objeviti se před tváří Boží!" Celou noc probděl na modlitbách; ráno šel do kostela na mši svatou a k sv. přijímání. Když vycházel z kostela, byl napaden a dýkou proboden. Jeho poslední slova byla: „Bůh neumírá!" Klesl před sochou bolestné Matky Boží, odpustil nepřátelům, a když dostal od kněze, jenž byl na rychlo zavolán, svátostné rozhřešení, vypustil duši. Bylo to 6. srpna 1875.

7. SRPNA. KAJETÁN, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. DONÁTA, BISKUPA A MUČEDNÍKA.

„Neboj se, já pomohu tobě."

(Is. 41, 13.)

Sv. Kajetán narodil se r. 1480 v severoitalském městě Vicenze, byl synem bohatého hraběte Kašpara z Thieny v Benátsku. Studoval v Padově a stal se doktorem obojího práva, církevního i občanského. Měl cestu ke světským hodnostem otevřenu; byl bohatý, sličné postavy, vynikal vzdělaností i uhlazenými způsoby. Avšak Kajetána nebavil svět ani sláva jeho. Odebral se do Říma; tam jej papež Julius II. učinil protonotářem na dvoře papežském.

S třemi druhy smluvil se Kajetán, že založí řád kněží, kteří budou přebývati v klášteřích a zachovávati dokonalou chudobu. Neměli míti žádných nemovitých statků ani jistých důchodů a neměli ani o almužnu prositi, jako činili mniši žebraví, nýbrž měli se živiti pouze dary, jež dobrodinci jim poskytnou samoděk. Neměli dobrodince vyhledávati, nýbrž spoléhati na Prozřetelnost Boží.

Úmysl založiti nový řád s pravidly tak přísnými budil obdiv, ale také pochybnosti a odpor. Říkali mu, že nemá pokoušet Boha a od něho očekávati zázraky. Ale Kajetán odvolal se na slova Páně o ptactvu nebeském a kvítí polním. Tázal se, zdali tato slova jsou již zrušena, aneb zdali Bůh přestal býti věrný ve svých slibech? Papež Kliment VII., když mu byly předloženy stanovy nového řádu, zvolal: „Takové víry jsem nenalezl v Izraeli."

Prozřetelnost Boží bděla nad Kajetánem. Když vojsko Karla V. drancovalo Řím, vtrhli vojáci také do kláštera v naději, že je tam ukryto mnoho zlata. Kajetán a jeho druhové byl zavřeni do žaláře. Klidně se tam modlili církevní hodinky. Jednoho dne zaslechl je španělský důstojník a vstoupiv k nim rozkázal, aby byli ihned propuštěni.

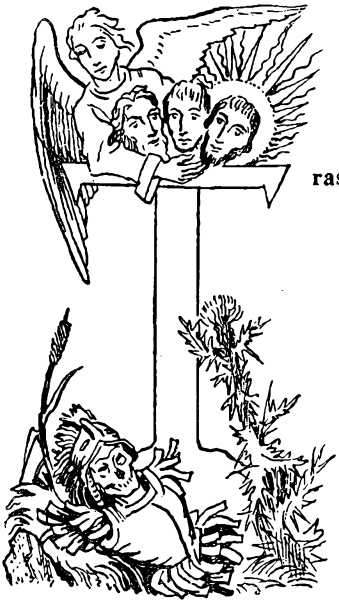
Kam teď? Dali se na cestu, každý měl jen breviář a kříž. Jistý příznivec opatřil jim člun, na němž jeli k Ostii. Tam byla zakotvena loď a kapitán domnívaje se, že jsou v člunu nepřátelé, dal po něm vystřeliti z děla. Řeholníci však vyvázli bez úrazu a kapitán poznav je, velebil Prozřetelnost Boží a nabídl jim své služby. V Ostii sešli se s vyslancem obce benátské; ten je poprosil, aby jeli s ním do Benátek. Tam rozvinuli bohatou činnost apoštolskou.

Bůh odměnil i zázraky Kajetánovu důvěru. Jeden spolubratr měl na noze tak nebezpečnou ránu, že mu měla býti noha odňata. Kajetán požádal lékaře, aby operaci odložili na příští den. Navečer políbil nemocnému ránu, požehnal ji znamením sv. kříže, napomenul ho k důvěře v Prozřetelnost Boží a ke vzývání sv. Františka. Sám se modlil za něho po celou noc. Druhého dne shledali lékaři s údivem, že nemocná noha jest úplně zhojena.

Sv. Kajetán říkával: „Budeme-li hledati království Božího a spravedlnosti jeho, nepochybuji, že všechno ostatní, čeho k zachování života potřebujeme, bez naší zvláštní starosti bude nám přidáno."

R. 1547 v Neapoli se roznemohl na smrt. Lékaři mu radili, aby neležel na tvrdém lůžku, nýbrž aby se odebral na lože pohodlnější. Kajetán odpověděl: „Spasitel umřel na kříži; nechte mne tedy aspoň na popelu zemříti!" A dal se položiti na podlahu popelem posypanou. Zemřel 7. srpna 1547.

8. SRPNA. CYRIAK, LARGUS A SMARAGDUS, MUČEDNÍCI.

rason, bohatý měšťan římský, měl tři přátele, sv. Cyriaka, Larga a Smaragda, po nichž posílal podpory v penězích a potravinách křesťanům, pracujícím v nádherných lázních Diokleciánových, neboť nelidští dozorci krutě nakládali s křesťany odsouzenými k této práci. V ošetřování ubohých křesťanů vynikal zvláště Cyriak, pocházející z rodiny vyššího důstojníka. Proto papež Marcelin posvětil Cyriaka na jáhna. Avšak horliví tito křesťané byli polapeni a sami k těžké práci na stavbě donuceni. Kdysi spatřili křesťana Saturnia, jak pod svým břemenem klesal. Ihned se ho ujali a žádali dozorce, aby jim za něho uložil dvojnásobnou práci. Toho času uzdravil Cyriak svou modlitbou několik slepců vrátiv jim zrak.

Když o tom uslyšel císař Dioklecián, žádal Cyriaka, aby uzdravil jeho nemocnou dceru Arthemii. Cyriak uzdraviv ji vyučil ji pravdám víry Kristovy a tázal se jí, věří-li v Krista? — Odpověděla: „Ano, věřím a žádám o křest.“ I byla pokřtěna; Dioklecián z vděčnosti za uzdravení dceřino propustil z vězení všecky tři vězně. Ti se opět věnovali službě křesťanů, pracujících na stavbě lázní. Ale když se Dioklecián odebral do Nikomedie, byli Cyriak, Largus a Smaragd na rozkaz prefekta Karpasia jati. Karpasius při výslechu vykřikl na Cyriaka: „Počkej, ty šedivče, já z tebe udělám mladíka“ a rozkázal líti mu na hlavu žhavou smolu. Potom byli všichni tři ještě s jinými dvaceti sťati mečem. Mučednictví jejich se klade do r. 303. (Jiní udávají r. 309.) Sv. Cyriak se čítá do sboru čtrnácti sv. pomocníků.

Tajemství síly.

Damián Deveuster narodil se 3. ledna 1840 v Tromeloo u Mechlína v Belgii. Byl to bystrý chlapec a nedal se. Když se učil francouzsky, posmívalo se mu několik Valonů. „Těm jsem vyplatil pravítkem," psal domů.

Když mu bylo osmnáct let, měl štěstí zúčastniti se misií. Rozhodl se, že vstoupí do kláštera. Rodiče nechtěli svoliti, protože už tři děti obětovali Pánu Bohu. Kdysi navštívil s otcem svého bratra Pamfila, jenž byl v družině nejsvětějších Srdcí. Tam prosil tak úpěnlivě otce, aby mohl zůstati, že konečně otec svolil, a Damián už se domů nevrátil. „Tak aspoň matce bude ušetřena bolest loučení," řekl.

Byl přijat jen jako řeholní bratr. Žertem ho naučil bratr Pamfil několik latinských slov a vět. Výsledek byl tak překvapující, že Damián byl připuštěn ke studiím.

Do zámořských misií se dostal „náhodou". Jeho bratr měl odejíti jako misionář na ostrovy Sandwichské. Když už všechno bylo připraveno i lístky koupeny, onemocněl tyfem. Damián prosil představené, aby místo bratra směl jíti on, „aby prý peníze za cestovní lístek nepropadly".

Mezi obyvateli ostrovů Sandwichských řádilo malomocenství. Aby se nemoc nerozšiřovala, byli na rozkaz vlády všichni malomocní dopraveni na ostrůvek Molokai a každý styk se zdravými byl jim zakázán. Opatření to bylo kruté, byl to však jediný prostředek, aby byla nákaza vyhlazena.

Život vyhnanců na ostrově byl přesmutný. Kdo se jich ujme? P. Damián se nabídl dobrovolně. „Chci se s těmito ubohými obětmi nákazy dáti za živa pohřbíti." Jak nemoc malomocenství

zohavuje tělo, jest známo. Horší ještě byla bída mravní; v zoufalství ztratili nemocní veškerou mravní oporu. P. Damián se stal otcem malomocných; byl jim lékařem, knězem, soudcem, zedníkem, tesařem, hrobařem. Přes 300 domků sám vystavěl a sbil 1.500 až 1.800 rakví. Staral se jim o živobytí, ale též je těšil a obveseloval. Malomocní nezůstali necitelní k takové lásce; měli k němu neomezenou důvěru. Stav mravní se zlepšoval.

Kolik ho to stálo obětí! Sám píše: „Bylo mi z počátku těžko zvyknouti si na vzduch prosycený nákazou. Kdysi jsem sloužil mši sv. zpívanou. Myslil jsem, že se zalknu a že musím odejíti, abych se nadýchal čerstvého vzduchu; ale přemohl jsem se. Nyní jsem již otužilejší. Přece však se mne ještě zmocňuje odpor, když slyším zpověď malomocného, jehož rány jsou plny červů. Zaopatřuji-li nemocného, bývám často v rozpacích, když nevidím místečka, na které bych mohl uděliti svaté pomazání."

Takto působil P. Damián dvanáct let, až se i u něho ukázala první známka nákazy. Po čtyřech letech nemoc dovršila zkázu.

I anglikánští duchovní s kazatelen hlásali jeho chválu. Když se ho jeden z nich v dopise tázal, co je tajemstvím jeho síly k tak hrdinským skutkům, odpověděl P. Damián: „Jedině stálá přítomnost Ježíše Krista ve Svátosti oltářní a denní požívání chleba nebeského dodává mi síly k vytrvalosti."

P. Damián zemřel 16. dubna 1889.

9. SRPNA. JAN MARIA VIANNEY, VYZNAVAČ. VIGILIE SV. VAVŘINCE, MUČEDNÍKA. PAMÁTKA SV. ROMANA, MUČEDNÍKA.

Láska je shovívavá, dobrotivá.

(1. Kor. 13, 4.)

Sv. Jan Křtitel Vianney narodil se 8. května 1786 v osadě Dardilly u Lyonu. Rodiče jeho byli rolnického stavu. Otec byl vážný a přísný muž, matka byla ušlechtilá a zbožná. Měli 6 dětí.

Jan brzy vynikal láskou k modlitbě. Když pásal dobytek, připevnil si mariánský obrázek na strom a modlil se před ním. Měl touhu státi se knězem. Pro své slabé nadání byl zprvu terčem posměchu spolužáků. Teprve když seznali jeho nelíčenou zbožnost a šlechetnost, zamilovali si jej. Po dvou letech šel do Lyonu. Při závěrečné zkoušce neobstál, měl býti propuštěn a jen na doporučení faráře Balleye byl znovu zkoušen a do kněžského semináře přijat. I tam při posledních zkouškách váhali představení připustiti jej k svěcení, neboť jeho vědomosti zdály se jim příliš skrovné. Generální vikář se tázal: „Je Vianney zbožný?“ Odpověděli: „Jest.“ „Nuže, budiž připuštěn k svěcení; milost Boží nahradí, čeho se mu na vědomostech nedostává.“ I byl Vianney vysvěcen dne 9. srpna 1815.

Nastoupil kaplanské místo v Ecully; tamější farář Balley, jeho příznivec a učitel, sám si jej vyžádal za kaplana. Obyvatelé ecullští lnuli k Janovi od dob, kdy tam dlel jako chlapec a studující jinoch. K jeho zpovědnici přicházeli lidé v zástupech. Jeden z prvních se zpovídajících byl jeho vlastní farář. Balley a Vianney společně konávali modlitby kněžské a určili si každého měsíce jeden den pro duchovní cvičení. Závodili v sebezapírání a ve ctnostech. Žili tak umrtveně, že farníci podali k administrátoru biskupství žádost, aby oběma kněžím byl doporučen méně přísný způsob života. Po brzké smrti Balleyově byl Vianney ustanoven farářem v Arsu.

Mnozí si představují světce jako fanatiky s přísnou tváří neb jako smutné zádumčivce se sklopenou hlavou. Jak vypadají ve skutečnosti? Několik obrázků ze života sv. faráře z Arsu.

Kněz jeden ho prosil: „Milý pane faráři, dovolíte mi sloužiti mši sv. ve vašem kostele?“

„Nejdůstojnější pane, lituji jenom, že není hod Boží vánoční, abyste mohl sloužiti tři.“

Jeho kaplan byl dlouho vzdálen. Sv. farář ho přivítal slovy: „Ach, milý příteli! Jaká to radost, že jste přece přišel. Přemýšlel jsem už často, že zavržení musí býti velice nešťastni, protože jsou odloučeni od dobrého Boha, když člověk už tolik vytrpí, nejsou-li přítomni ti, které má rád.“

Dítě mu k svátku podalo kytici. Sv. farář řekl s přívětivým úsměvem: „Milé dítě, tvá kytice je pěkná, ale ještě krásnější je tvá duše.“

Kdysi se setkal s bohatým protestantem. Světec nevěděl o jeho víře a mluvil s ním o Pánu našem a o svatých způsobem, jak obyčejně činíval, totiž s největší vroucností svého srdce. Na konec mu vtiskl do ruky medailku. Tu pravil protestant: „Dáváte medailku kacíři. Alespoň s vašeho stanoviska jsem kacířem. Doufám však, že bez ohledu na různost víry budeme jednou oba v nebi.“ Dobrý farář vzal muže za ruku, pohlédl na něj zrakem, v němž se jevila jeho živá víra a vroucí láska a pravil k němu s hlubokým citem vřelé soustrasti: „Ach, příteli, budeme jen tenkráte tam nahoře spojeni, jsme-li spojeni na zemi; smrt v tom pranic nezmění. Kam strom padne, tam zůstane ležeti.“

„Pane faráři, já spoléhám na Krista, jenž řekl: „Kdo ve mne věří, má život věčný.“

„Ach, příteli, Pán náš řekl také ještě něco jiného. Řekl, že ten, kdo neslyší Církev, má býti považován za pohana. Řekl, že má býti jen jedno stádo a jeden pastýř, a hlavou tohoto stada učinil sv. Petra.“ Nato pokračoval měkčím a dojemnějším tónem: „Příteli, není dvojího způsobu sloužiti Pánu našemu; jest jenom jeden, jenž jest dobrý; každý ať slouží jemu tak, jak On chce, aby se mu sloužilo.“

Po těchto slovech vzdálil se dobrý farář a nechal státi onoho člověka proniklého spasitelným nepokojem, předchůdcem to mi-

losti Boží, která ho později přiměla, že se stal katolíkem.

Sv. farář dovolil si někdy i jemný vtip. Bratr Atanáš mu po návratu z cesty vypravoval, že kůň klopýtl a shodil ho do příkopu. Dobrý farář projevil mu svou soustrast a dodal: „Příteli, sv. Antonín nikdy nespadl s vozu; měli bychom to také tak dělati jako on." „A jakpak to dělal sv. Antonín?" „Chodíval vždy pěšky."

„Zbožná" osoba, která měla již spoustu ostatků svatých, prosila ještě o nové. Světec s úsměvem odpověděl: „Udělejte si sama nějaké."

Jistá žena ho unavovala příliš dlouhou řečí. Vianney se tázal: „Milá paní! v který měsíc mluvíváte nejméně?" „Nevím." Vianney na to: „Povím vám to. V únoru, neboť to je měsíc nejkratší."

V červenci r. 1859 Vianney zeslábl. Dne 29. července dlel ještě 16 hodin ve zpovědnici. Zemdlen vrátil se domů, přijal zbožně svaté svátosti a brzo poté, dne 4. srpna 1859 o druhé hodině ranní, zemřel. Lidé se hrnuli do chudého jeho příbytku, aby se obrázkem nebo křížkem dotkli rukou nebožtíkových, anebo aby uchvátili něco z předmětů na památku. Vianney byl pohřben vedle zpovědnice v kapli sv. Jana Křtitele. R. 1914 byl vepsán mezi blahoslavené a r. 1925 mezi svaté.

10. SRPNA. VAVŘINEC, MUČEDNÍK.

Jásám v bolestech svých!

Sv. Vavřinec (Laurentius) byl rodem Španěl, syn Oroncia a Paciencie. Za mladého věku přišel do Říma a byl od ctnostného a vzdělaného kněze Sixta vyučen ve víře křesťanské. Týž Sixtus (či Xystus) zvolen byl papežem a přijal Vavřince do počtu sedmi jáhnů římských. Jako jáhen přisluhoval papeži při oltáři, hlásal slovo Boží, konal jiné služby jáhenského úřadu, hlavně pečoval o chudé a nemocné, byv ustanoven správcem církevního jmění.

Když vzniklo pronásledování křesťanů za císaře Valeriána, byl

Sixtus polapen a vlečen do žaláře. Cestou do vězení přichvátal za ním Vavřinec a prolévaje hořké slzy jal se k němu mluviti: „Kam jdeš, otče, bez syna svého? Kam kráčíš, knězi, bez svého jáhna? Nikdy jsi nevstupoval k oltáři bez sluhy svého a nyní chceš dokonati svou oběť beze mne? Co se ti nelíbilo na mně? Či jsem nebyl dosti dbalý svých povinností? Vždy jsem s tebou měl podíl při rozdávání svátostí, a nyní nechceš, abych podíl měl ve vylití tvé krve?“ — Sixtus odpověděl: „Synu milý, neopouštím tě. Já jako stařec mám snadnější boj, ale tebe, jinochu, čeká těžší zkouška; tužší boj, ale také slavnější vítězství. Neplač! Po třech dnech mne budeš následovati, zatím vezmi všecky poklady církevní a rozdej chudým!“ Papež Sixtus byl mečem sťat.

Vavřinec sebral všecko církevní jmění, prodal i drahocenné nádoby bohoslužebné a rozdal stržené peníze chudým a nemocným. Císařský náměstek domnívaje se, že Církev má veliké poklady, jež Vavřinec ukrývá, vyzval ho, aby je bez odkladu vydal císaři. Vlídně a úlisně řekl: „Vy křesťané si stěžujete, že se s vámi nakládá krutě. A co činíte pro vlast? Hle, císař je nyní zapleten do války s Persií, peněz nemá, stát potřebuje peněz a o vás křesťanech je známo, že u oběti užíváte zlatých nádob, že pijete svěcené víno ze stříbrných pohárů a že pálíte voskovice na zlatých svícnech. Bůh váš, jejž židé ukřižovali, nerazil peněz, žil v chudobě, vás povzbuzoval k chudobě a napomínal dávati císaři, co jest císařovo. Vydejte mi všecky svoje poklady a spokojte se s tím, že budete bohati dobrými skutky.“ Na to odpověděl Vavřinec vlídně: „Ano, nezapírám. Církev je bohatá a nikdo na celém světě není nad ni bohatší; císař nemá ve svém paláci těch pokladů jak ona. Také neváhám ti je ukázati: žádám toliko o lhůtu tří dnů, abych mohl všecko uspořádati a tobě ukázati.“ — Náměstek radostně svolil a těšil se, že spatří množství zlata a stříbra.

Vavřinec shromáždil zatím všecky křesťanské chudé, nemocné, mrzáky, starce, vdovy a sirotky. Pak pozval náměstka, aby si přišel prohlédnout poklady církevní. Ukázal mu množství chu-

dých a řekl: „Hle! to jsou poklady naší Církve; to je naše zlato, perly a šperky, jež jsem ti slíbil ukázati a dáti. Nehněvej se, čekal-lis jiných! Věz, že zlato, po němž dychtíš, je statkem hynoucím, pramenem přemnohého zla. Jsou však i statky nehynoucí, ctnosti a dobré skutky. Vezmi tyto naše poklady, pečuj o ně, tím obohatíš sebe, rozmnožíš slávu města římského a bohatství císařovo.“ Zklamaný náměstek vzkřikl zlostně: „Zlosynu! Tuto očividnou potupu potrestám krutě. Vím, že vy křesťané bažíte po smrti; ale ty nezemřeš rychle! Ne, chci, abys zahynul smrtí pomalou a tím bolestnější.“ Na rozkaz náměstkův byl Vavřinec spoután a odvlečen na pahorek Viminalský na cestě Tiburské.

Pak byla na rozkaz vladařův zapálena hranice, a když zbyla jen hromada žhavého uhlí, byl mučedník přivázán na železný rožeň a položen na ohnivé uhlí, aby byl zvolna upálen. Mladý mučedník ležel na žhavém rožni jak obětní beránek; ohnivý žár pronikal kůži, svaly, krev i kosti jeho a působil mu hrozné bolesti. Vavřinec snášel muka tiše, zmužile a radostně. Když na jedné straně tělo bylo již napolo uškvařeno, řekl náměstkovi: „Dej mě obrátiti! Na této straně jsem již dosti upečen.“ A když se tak stalo, pravil mu po chvíli: „Nyní je mé tělo dostatečně upečeno; libo-li, jez!“ Potom prosil Boha, aby se svaté evangelium víc a více šířilo po všech krajinách; takto trpěl, modlil se a dokonal život svůj dne 10. srpna 258. Z mučedníků římských byl již ve starověku nejvíce ctěn a oslavován.

11. SRPNA. TIBURC A ZUZANA, MUČEDNÍCI.

„Jméno svaté bez skutků svatých je neužitečno.“

(Salvián.)

Svatý Tiburc žil v Římě ve službách církevních, prospíval věřícím a obrátil slovem i příkladem mnoho pohanů na víru. Navštěvoval vězně, těšil zarmoucené, posiloval slabé ve víře a káral vlažné a zpronevěřilé.

Jakýsi Torkvát, jenž byl od něho pokřtěn a křesťanem též se nazýval, žil tehdáž v Římě velmi lehkomyslně. Lenošil, honil se po zábavách, byl nevázaný v řečech i skutcích a nedbal postů, modliteb a služeb Božích. I došel k němu Tiburc a domlouval mu vážně, aby žil, jak se na křesťana sluší. Nehodný Torkvát slíbil naoko, že se polepší, hned však potom z pomstychtivosti udal Tiburce u pohanského soudce; aby pak nebylo rozhlášeno o něm, že jest udavačem, požádal, aby byl spolu s Tiburcem jat a na soud pohnán. Když se tak stalo, otázal se soudce Fabián nejprve Torkváta: „Kdo jsi?“ Ten odpověděl: „Jsem křesťan, na víru mne obrátil Tiburc.“ Tu zvolal Tiburc: „Nepokládal jsem a nepokládám tě za pravého křesťana, neboť nežiješ po křesťansku. Takové lidi neuznává Kristus za své učedníky.“ Pohanský soudce se snažil lichocením a hrozbami Tiburce odvrátiti od Krista, a když shledal, že usilování jeho je marné, rozkázal posypati podlahu žhavým uhlím a řekl: „Tiburci, nyní vol! Buď obětuj bohům, nebo musíš po tomto uhlí bosýma nohama kráčeti.“ Tiburc nerozpakuje se, zul ihned obuv, poznamenal se křížem a jal se šlapati po žhavém uhlí, aniž si ublížil. Potom

zvolal k soudci: „Poznej z toho, že jediný pravý Bůh jest Bůh křesťanů, jemuž všecky stvořené věci jsou podrobeny.“ Soudce přičítal tento div kouzlům a odsoudil Tiburce na smrt mečem. Rok smrti je 295.

Origenes píše: „Jménu Božímu se rouhá a jest vinen, že se mu i jiní lidé rouhají, netoliko ten, kdo sám rouhavě mluví, nýbrž každý, kdo jsa podle jména křesťan, bezbožně žije, ježto zavdává hříšnými řečmi i skutky bližním příčinu, že se také Bohu rouhají a ho urážejí.“

Proto učí svatí Otcové, že hříchy křesťanů jsou těžší a trestuhodnější než hříchy nevěřících, kteří neznají pravého Boha.

*

Zuzana byla dcera vznešeného Římana Gabinia, jenž byl snad spřízněn s císařem Diokleciánem. Gabinius měl bratra Kája, jenž byl papežem od r. 285 do r. 296. Když Gabiniovi zemřela manželka, vstoupil do služeb církevních a byl od svého bratra vysvěcen na kněze. Zuzana nabyla za vedení svého otce Gabinia a svého strýce Kája značných vědomostí a zaskvívala se všemi křesťanskými ctnostmi.

Kdysi ji spatřil císař Dioklecián; umínil si ji dáti Galeriovi Maximinovi za manželku. Když otec Gabinius a strýc Kájus jí to oznámili, řekla rozhodně: „Nikdy nechci pohana! Děkuji Bohu, že mi dal poznati víru Kristovu.“ Kdysi přišel námluvčí k Zuzaně a chtěl ji podle tehdejšího zvyku políbiti; ale Zuzana se odvrátila od něho řkouc: „Čeho jsem dosud nedovolila žádnému člověku, to tím rozhodněji odpírám modloslužebníkovi.“ Když se zdráhala vejíti ve sňatek s pohanem, byla udána u soudu, že je křesťanka. Byla vsazena i s otcem do vězení. Přišel k ní kněz pohanský, aby ji od Krista odvrátil; donesl s sebou zlatou modlu Jovišovu a vybídl Zuzanu: „Nuže, pokloň se a obětuj bohu, jak činí i císař.“ Ale Zuzana zvolala: „Uchovej Bůh, abych se dopustila této ohavnosti,“ a srazila rukou sošku se stolu na zem. Byla odsouzena na smrt a sťata ve vlastním domě téhož dne jako sv. Tiburc r. 295. Otec její byl umučen roku následujícího.

Svět nebo Kristus?

Sv. Klára (česky: Světlá, Jasná), dcera zámožných rodičů Favorina Skiffa a Hortulány, narodila se r. 1193 v městě Assisi. Už v mládí toužila, aby se Bohu líbila. Lepší pokrmy odkládala a dávala je potají chudým. Pod vrchním šatem nosila roucho žíněné.

Žila v poměrech, jaké jsou pro dívku nejpříjemnější. Její rodiče byli vážení šlechtici; vynikala krásou a nadáním. Svět ji lákal a sliboval život rozkošný. Ona však viděla sv. Františka, jak opustil bohatství a radosti světa a našel své štěstí v chudobě Kristově. Slyšela jeho kázání: „I světáci musí jednou, když umrou, opustiti své bohatství. Mír duše, kterého dosáhneme obětmi, převyšuje všecky radosti světa, nepomine jako ony a nezanechává hořkosti."

Na Květnou neděli r. 1212 odebrala se Klára s několika důvěrnými družkami do kostelíka Porciunkuly u Assisi a byla tam od sv. Františka a jeho bratří s hořícími svícemi uvítána. Odložila drahocenné roucho, přijala drsný řeholní oděv a byla prozatím odevzdána do ochrany jeptišek benediktinek v blízkém klášteře. Rodiče a příbuzní Klářini myslili, že Klára byla vlákána do kláštera podvodně, anebo že šla do kláštera z mladistvého nerozumu. Vytýkali jí, že činí hanbu svému rodu, a snažili se ji pohnouti, aby klášter opustila. Později si umínili unésti ji z kláštera násilím. Vrazili do kláštera, ale Klára hledala útočiště ve chrámě, držela se oltáře a zvolala odhodlaně: „Kdo z vás se odváží odloučiti mne od lásky Kristovy? Jsemť nevěsta Kristova a jiného ženicha si nežádám." Tak rozhodného odporu se útočníci nenadáli; také vzpomněli útočištného práva chrámu; vědouce, že porušení tohoto práva bývá trestáno klatbou, odešli. Ke Kláře se připojila i její sestra Anežka. Nové rozhořčení se zmocnilo příbuzných. Vybrali 12 mužů, aby alespoň Anežku z kláštera

násilně vyvedli. Již se jí chopili, ale Anežka plakala a volala po Kláře: „Pomoz mi, sestřičko, a nedopusť, abych od Krista byla odloučena!“ Klára přiběhla a útočníci spatřivše ji, odešli s nepořízenou.

František získal pro Kláru, Anežku a jiné nábožné panny a vdovy, které se přihlásily, opuštěný chrám sv. Damiána i se sousedním domem; upravil dům na klášter a tak vznikla ženská řeholní družina, pro niž František napsal pravidla.

Klára křižovala svou vůli poslušností a pokorou. Jednou na Zelený čtvrtek rozjímala o utrpení Páně a byla u vytržení. Dva dni tak zůstala aniž co jedla. V sobotu konečně jedna ze sester odvážila se jí říci: „Milá matko, náš otec vám poručil každý den něco požívati; kde jest tedy vaše poslušnost?“ Na slovo poslušnost se probudila svatá Klára a ihned se vrátila k svému zaměstnání.

Čím více jest člověk očištěn od náklonnosti ke světu, tím jasněji může ceniti a posuzovati i věci pozemské. Tak i k sv. Kláře chodili mnozí o radu, a obdivujeme se moudrosti jejích odpovědí.

Jednou přišla k ní dřívější přítelka, která se vdala v domněnce, že bude šťastna. Avšak zmýlila se; muž její byl nemravný a zlý. Teď přišla pro radu a útěchu k svaté Kláře. Světice jí ukázala, že se i za těchto okolností může státi dokonalou a dojíti míru. Radila jí, aby ve všem plnila vůli mužovu, vytrvale se modlila a děti křesťansky vychovávala. Pohled na věrnou manželku a ctnostné děti že jistě srdce otcovo obrátí. Přítelka poslechla a vskutku vytrvalou láskou muže obrátila.

Několikrát trpěla sv. Klára bolestnou nemocí, avšak nikdy neztratila svou mírnost a veselost. Před smrtí ji navštívil papež Innocenc IV. a dal jí generální absoluci. Když papež odešel, řekla světice: „Jak krásný jest tento den pro mne! Sestry moje, jak je Bůh dobrý a milosrdný! Dnes ve sv. přijímání jsem přijala do svého srdce Krále králů. Pán nebes i země se spojil se mnou, bídným stvořením."

Klára předcházela sestry nejlepším příkladem; sloužila jim ochotně, ošetřovala nemocné, za studených nocí obcházela jejich lůžka, aby je teplými pokrývkami přikryla, myla nohy těm, které se vrátily ze sbírky almužen. Nevynášela se nad své sestry; zpozorovala-li na některé tesklivost nebo zármutek, domlouvala jí laskavě a těšila ji. Sama žila přísněji než sestry, o chlebě a vodě, odpočívala na holé zemi nebo na klestí, vůbec konala skutky sebezáporu tak přísně, že i sv. František ji napomínal, aby ve všem zachovala moudrou míru.

Anežka, dcera krále Přemysla Otakara I., nadchla se apoštolskou chudobou františkánskou a založila v Praze klášter „Na Františku".

Kdysi vtrhli Saracéni jako spojenci císaře Bedřicha II. až do krajiny assiské. Sestry řeholní se velmi náramně polekaly. Klára nemocí sklíčená ležela na lůžku. Vstala a vzavši z chrámu schránku s velebnou Svátostí, odnesla ji, aby ji uchránila zneuctění, a modlila se za odvrácení hrozícího nebezpečenství. Modlitba byla vyslyšena. Saracéni uprchli.

Klára churavěla po 22 let, nebyla nikdy bez tělesných bolestí, ale snášela je trpělivě říkajíc: „Jak může člověk naříkati, když popatří na Ukřižovaného?" R. 1253 pocítila, že se blíží konec jejího života. Řeholnice plakaly, Anežka, její rodná sestra, naříkala, že má zůstati sama; Klára jí řekla prorocky: „Čas tvůj ještě nepřišel, ale není daleko." Klára modlíc se pravila: „Ubírej se, duše má, s důvěrou z tohoto světa! Neboj se! Máš dobrého vůdce. Ten, jenž tě stvořil a vykoupil, tě přijme." Skonala 11. srpna 1253.

13. SRPNA. HIPPOLYT A KASSIÁN, MUČEDNÍCI.

vatý Hippolyt byl kněz římský. Upadl v blud Nováta a Novaciána. Ale brzy poznav svou chybu odvolal blud, litoval ho a vyznal svou pravověrnost. Za pronásledování křesťanů Hippolyt byl poslán do Porta, města v ústí Tibery; cestou potkal křesťany, kteří se ho tázali: „Koho se máme přidržeti, Kornelia či Novaciána?“ Hippolyt odpověděl: „Vystříhejte se bludu Novaciánova jako moru! Zůstaňte věrni své víře! Ó, jak lituji pohoršení, jež jsem dal.“ Smrt jeho je líčena takto: Vybrali dva nejbujnější koně, přivázali je k sobě dlouhým provazem a doprostřed připevnili Hippolyta za nohy. Koně hnáni po místech křovím a bodláčím porostlých. Tak byl Hippolyt usmýkán.

Sv. Kassián byl v Akvileji posvěcen na biskupa, odebral se na sever, aby hlásal víru Kristovu, a usídlil se v Saeben (jižně od města Brixenu v Tyrolsku) a pak nedaleko odtud na místě, kde leží nyní město Klausen. Tam obrátil valný počet lidí ke Kristu. Avšak modlosluženbníci přepadli kdysi sbor křesťanů a uchopivše Kassiána uvrhli ho do vězení. Z vězení byl sice tajně vysvobozen, ale vida, že nemůže v kraji zdárně konati apoštolské dílo, umínil si jíti do Říma, aby si u papeže vyžádal nové působiště. Cestou se zastavil v Imole u Bologně a vida, že město je obydleno modlosluženbníky, zůstal tam, aby šířil víru křesťanskou.

Tentokráte obrátil svůj zřetel k mládeži. Zřídil školu pro hochy, učil je počátkům vědomostí, ale přitom je učil také hlavním pravdám víry křesťanské, mluvil k nim o Bohu, o Kristu a o vykoupení, povzbuzoval žáky ke ctnostem a líčil jim ošklivost

hříchu. Žáci jeho, synové pohanských rodičů, nebyli vždy vděčni k svému učiteli. Ale Kassián nikdy nedal najevo omrzelost.

Když vzniklo pronásledování křesťanů za císaře Diokleciána, mnozí hoši poštváni svými pohanskými rodiči dopouštěli se nezbedností, a Kassián musil je trestati. Soudce pohnal proto Kassiána před soud a vynesl tento rozsudek: „Kassián, jenž svádí žáky ke křesťanství, budiž jim vydán, aby ho po své vůli mučili.“ Nezvedení kluci, jichž bylo ke dvěma stům, vrhli se na svého učitele, strhali s něho šaty a přivázali jej ke sloupu; pak posmívajíce se mu tloukli jej školními deskami do hlavy, bodali jej ostrými kovovými pisadly, jimiž se tehdy psávalo na tabulkách, potažených voskem. Brzo bylo tělo rozbodáno a krví zalito. Po dlouhém a bolestném utrpení Kassián vypustil duši kolem r. 303.

Všední hřích.

Radegunda pracovala v chlévě u dobytka na zámku Wellenburku. Vedle zámku byl chorobinec, kde byli malomocní. Je známo, jak malomocenství znetvořuje člověka. Radegunda však přemáhala přirozený odpor, navštěvovala tyto ubohé nemocné a nosívala jim pokrmy, čistila a obvazovala jejich rány, těšila sklíčené a povzbuzovala je k odevzdanosti do vůle Boží. Její slova padala na úrodnou půdu, protože její příklad působil mocně na ubohé nemocné.

Avšak závistivé služky ji obžalovaly u pána, že odnáší z jeho majetku bez dovolení, ačkoliv dávala z toho, co si sama ušetřila. Jednoho dne ji potkal pán na cestě do chorobince. „Co to neseš v koši?“ tázal se jí prudce. Ona ustrašená řekla: „Mýdlo a hřeben na čištění nemocných.“ Pán uvěřil a tak ušla důtce. Ale Bůh na své světici potrestal tento všední hřích.

Krátce poté šla opět do chorobince. V lese, který jest mezi zámkem a nemocnicí, byla přepadena vlky a zle pokousána. Když se dlouho nevracela, bylo za ní posláno několik mužů; ti ji našli v tratolišti krve a donesli ji do zámku. Tam po třech dnech

zemřela r. 1340. Jelikož ji lid ihned začal ctíti jako světici, byla nad jejím hrobem vystavěna kaple.

Všední hřích není maličkost. „Máme se varovati i hříchu lehkého, protože uráží Pána Boha, přivádí na člověka tresty časné a může vésti ke hříchu těžkému.“ (Katechismus.)

14. SRPNA. VIGILIE NANEBEZVZETÍ PANNY MARIE, PAMÁTKA SV. EUSEBIA, VYZNAVAČE.

etem se rozšířila zpráva, že sv. Eusebius, duchaplný kněz palestinský, horlivě konal svůj úřad a neúnavně hlásal víru Kristovu i při pronásledování. Náměstek císařův Maxencius dal si Eusebia předvolati a vyzval ho: „Vol si, co chceš! Buď obětuj bohům nesmrtelným anebo, budeš-li se zdráhati, dám tě za živa upáliti.“ Euseb odpověděl: „Je proti zákonu Božímu i proti rozumu klaněti se dřevu a kamenu.“ Náměstek řekl: „Vy křesťané jste svéhlaví lidé; smrti dáváte přednost před životem,“ a dal Eusebia natáhnouti na skřipec a tělo jeho drásati železnými drápy.

Stařičký Eusebius hrdinně snášel tyto muky a modlil se: „Pane Ježíši Kriste, tobě náležíme, ať jsme živi nebo mrtvi!“ Touto nezlomnou statečností Maxenc popuzen rozkázal, aby ho biřicové vedli k upálení. Když Eusebius klidně kráčel na smrt, podivil se náměstek: „Nemohu pochopiti, že tak zatvrzele a odhodlaně jdeš na smrt. Rozmysli si to a daruji ti život!“ — Eusebius věděl, že císař Dioklecián tehdy ještě nevydal nějakých zákonů proti křesťanům, a odvolal se k císaři. Maxenc dal Euse-

bia odvésti do žaláře a psal císaři list: „Pane, přiveden byl ke mně člověk, jenž tupí nesmrtelné bohy a prohlašuje, že se jim nebude klaněti ani úctu vzdávati obrazu a jménu tvému."

Císař velel, aby Eusebius byl předveden. Jeden z rádců poznamenal: „Pane, spatříš-li toho člověka a uslyšíš-li jeho slova, budeš na své mysli omámem a změněn." „Jakže?" tázal se císař. „Ten člověk že by dovedl změniti mou mysl?" — „Nejen tvou mysl, ale i smýšlení všeho lidu," zněla odpověď. Císař rozkázal, aby Euseb byl do Nikomedie přivezen. Euseb byl předveden před císaře a všichni přítomní byli zjevem jeho zaraženi; byť Euseb ctihodný kmet. Celá postava mučením nezlomená budila úctu, ve tváři bylo zříti laskavost i odhodlanost. Císař Dioklecián dlouho hleděl na velebného kmeta a řekl mu vlídně: „Starče, neboj se, rád bych tě zachránil!" Euseb odpověděl: „Záchrany nečekám od lidí, nýbrž od svého Boha. Ty, císaři, vynikáš sice mocí a důstojností nade všecky ostatní lidi, ale přece jsi smrtelný člověk. Nebojím se vyznati, co jsem vyznal již dříve: Jsem křesťan a klaním se jedinému pravému Bohu." Císař obrátiv se k Maxenciovi řekl: „Neshledávám žádné viny na tomto člověku; vždyť praví, že se klaní bohu." Maxencius pravil: „Nemyl se, císaři! Eusebius nemyslí na Joviše nesmrtelného, nýbrž míní jakéhosi Krista." Císař rozkázal: „Vezmi tohoto starce; nechci ho souditi; učiň s ním, co podle zákonů sluší." Maxencius ještě jednou vyzval Eusebia, aby se odřekl víry Kristovy; a když Eusebius neuposlechl, dal ho Maxencius mečem popraviti. Rok smrti asi 290.

Křivé podezřívání.

Alypius byl žákem a přítelem sv. Augustina. Byl snad nakloněn k podezřívání, neboť sv. Augustin o něm píše, že Bůh mu dal poučení, aby v budoucnosti nesoudil podle zdání.

Jednoho dne Alypius se procházel před soudním palácem a studoval řeč, kterou měl míti. Blízko něho se pokusil zloděj

sekerou proraziti železné tyče, kterými dům peněžníků byl zamřížován. Zloděj byl lidmi vyrušen, odhodil sekeru a utekl. Alypius zabrán v myšlenkách nic z toho nepozoroval, viděl sekeru, vzal ji do ruky a prohlížel si ji. Vtom přišli lidé, kteří hledali zloděje, a poněvadž viděli Alypia se sekerou, odvedli ho k soudci.

Po cestě se setkali s vysokým úředníkem, který Alypia osobně znal. Tázal se, co se to děje, a Alypius mu vypravoval, co se mu přihodilo. Úředník šel s ním, aby podle možnosti dokázal nevinu mládencovu. Alypius si vzpomněl na muže, kterého viděl na místě činu, ale nevěděl, že by byl měl v úmyslu provésti krádež. Šli právě mimo dům onoho muže. Před domem sedělo dítě. Úředník vzal sekeru a ukázal ji dítěti a tázal se: „Nevíš, komu tato sekera patří?“ Chlapeček hned živě odpověděl: „To je naše sekera, já ji dobře poznám.“ Ještě několik otázek a bylo jasně dokázáno, kdo je pravý zloděj a Alypius byl propuštěn.

15. SRPNA. NANEBEVZETÍ BL. PANNY MARIE.

„Kdo mne vyzná před lidmi . . .“

Maksim, mučedník, zemřel 434. — Když ariánský král Hunnerich pronásledoval v Africe křesťany, bylo v Kartagině uvězněno sedm bratří. Křesťané navštěvovali statečné vyznavače a posilovali se jejich vírou a statečností. Nad tím se rozhněval král a dal rozkaz, aby bratří byli dopraveni na loď a loď na širém moři zapá-

lena. Mučedníci se těšili a cestou k moři zpívali: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“

Nejmladšího z bratří, který byl ještě dítětem, chtěl soudce v posledním okamžiku zachrániti. Řekl mu: „Milé dítě, proč spěcháš na smrt. Nech těch ostatních a poslyš mou radu. Zachráníš si život a dostaneš přístup do paláce králova.“ Avšak chlapeček odpověděl: „Nikdo mne neodloučí od mého svatého vychovatele Liberáta a od mých bratří. S nimi chci také býti umučen a s nimi doufám dosáhnouti věčné slávy. Kdybych Ježíše zapřel, zapřel by mne i on, neboť řekl: „Kdo mne zapře před lidmi, toho i já zapřu před Otcem svým, jenž jest v nebesích; a kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“

Po tomto vyznání byli bratří dopraveni na loď a loď zapálena. Když však oheň znovu a znovu hasl, byli svatí mučedníci utlučeni vesly.

16. SRPNA. JÁCHIM, OTEC BL. PANNY MARIE, VYZNAVAČ.

Sv. Jáchim (Joakim či Heliakim, zkráceně Eli) a sv. Anna; tak sluli podle podání rodiče Panny Marie. Jméno Jáchim značí „příprava na Pána“, jméno Anna značí „milostná, laskavá“. V evangeliích nemáme o nich žádných zpráv. Apokryfní prvoevangelium sv. Jakuba poskytuje tyto zprávy: „Manželé Jáchim a Anna zachovávali zákon Boží bez úhony, jsouce vzory manželů. Časné statky svoje — výtěžek zaměstnání svého pastýřského —

rozdělovali na tři díly; část obětovali chrámu jerusalemskému, druhou chudým a třetí užívali na své potřeby. Neměli však dítek. Kdysi Jáchim chtěl obětovati v chrámu jerusalemském a kněz nepřijal jeho oběti, poněvadž neměl dítek, což bylo považováno za kletbu Boží. Jáchim takto pohaněný odešel s lítostí z chrámu. Ale těžce zkoušená důvěra stařičkých manželů byla odměněna; modlitby jejich došly vyslyšení. Bůh je obdařil dcerou, jíž dali jméno Maria. Po třech letech ji odvedli do Jerusalema, aby při chrámě pod správou kněží byla vychována." Jáchim zemřel vbrzku, snad za čtyři léta po narození Panny Marie.

Hospodin svých neopouští.

Sv. Rochus narodil se r. 1295 v Montpellieru v jižní Francii. Rodiče jeho Jan de la Croix a matka Libera byli zámožní a bohabojní; vychovávali mladého Rocha, jejž si po delším bezdětném manželství na Bohu vyprosili, v bázni Boží. Když Rochovi bylo 12 let, otec se roznemohl; na smrtelném loži řekl k svému synu: „Odcházím ze světa, abych vzal odplatu svou. Odkazuji ti veškeré své jmění; vynakládej je na dobré účely." Když i matka zemřela, Rochus činil, co mu otec uložil, dával chudým pokrmy a šatstvo, ujímal se opuštěných vdov a sirotků, dával věno chudým nevěstám a podporoval každého, kdo pomoci potřeboval. Zbylo mu pak jen nemovité jmění a Rochus, odevzdav je ve správu svého strýce, umínil si vykonati pouť do Říma k hrobům knížat apoštolských. Vydal se v chudičkém oděvu na cestu Alpami, až přišel do Italie. Když se blížil k městu Aquapendente v Toskansku, slyšel, že v městě zuří mor. I zrychlil krok, nikoli aby se místu tomuto vyhnul, nýbrž aby spěchal sloužit ubohým nemocným. Vstoupiv do města přihlásil se, že bude ošetřovati ubožáky morem stižené. Správce Vincenc řekl: „Vidím, že jsi mladý a slabý, služba ošetřovatelů je obtížná a nebezpečná. Místo radosti je tu samý nářek." Ale Rochus odpověděl: „S Boží pomocí není nám nic nemožného. Nebojím se a neštítím se žádného

namáhání a nebezpečí. Toužím po koruně života, jíž se dostane jen tomu, kdo dobře bojoval."

Roch sloužil nemocným a čím namáhavější byla tato práce, tím více se rozmáhala v něm horlivá láska k nešťastným. Když morová rána v městě přestala, cestoval Rochus dále do Říma, kde pobyl tři léta ve službě nemocných. Z Říma se odebral do Piacenzy, kde morová rána velmi řádila. Mnozí nemocní byli vyneseni z domů a leželi bez pomoci na ulici. Všude bylo slyšeti vzdechy a bolestné výkřiky. Tu měl milosrdný Roch dnem i nocí hojně práce. Obcházeje nemocné čistil odporné vředy i rány jejich, donášel jim léky, pokrmy i nápoje, těšil a posiloval sklíčené mysli, až sám onemocněl. Bolesti jeho byly tak veliké, že mimoděk křičel nemoha se přemoci. Aby tedy ostatním nemocným nebyl na obtíž, odešel z města a dovlekl se do blízkého lesa; tam nalezl polorozpadlou chatrč, kde se usadil očekávaje smrt. Po chvíli uslyšel bublání potůčku. Cítě palčivou žízeň dovlekl se k němu a napil se čerstvé vody. A hle, zanedlouho bolesti polevily, zimnice ustala, boule na těle se otevřely a dostal hlad. K pokrmu přišel zvláštním způsobem. Nablízku přebýval zámožný šlechtic. Pozoroval, že domácí pes každodenně zanáší někam velkou skývu chleba, šel za ním a vypátral, že zvíře běhá do lesa a nosí chléb do chatrče Rochovi. I ujal se nemocného a dal ho ošetřovati, až se dokonale uzdravil.

Rochus se vrátil do své vlasti. Hned však v prvním městečku, kde měl své statky, byl polapen jako podezřelý tulák a vyzvědač. Stalo se prý tak na rozkaz strýce, jemuž kdysi odevzdal správu statků. Strýc ho nepoznal a tak byl Rochus uvězněn a snášel roz-

ličná příkoří, aniž by byl prozradil své jméno a svůj původ. K své útěše si připomínal, že i Spasitel přišel do vlastního a vlastní ho nepřijali. Po pětiletém žalářování Rochus poznav, že se jeho život chýlí ke konci, přijal svaté svátosti a zemřel dne 16. srpna 1327.

17. SRPNA. HYACINT, VYZNAVAČ.

„Pod ochranu tvou se utíkáme!"

Sv. Hyacint (Jacint, Jacek) narodil se r. 1183 na zámku Lance u městyse Kamiene v Polsku z urozených rodičů, Eustacha Odrovousa a matky Boženy. Měl bratra Česlava. Oba bratří studovali v Krakově, snad také v Praze, pak v Paříži a v Bologni. Oba zachovali při studiích zbožnou mysl a čistotu srdce. Když se vrátili z ciziny, byli vysvěceni na kněze a od bl. Vincence Kadlubka, biskupa krakovského, ustanoveni kanovníky v Krakově. Hyacint čítal rád životopisy svatých a snažil se připodobňovati se jim.

R. 1220 se odebrali oba bratři s krakovským biskupem Ivonem do Říma. Tam poznali sv. Dominika a vstoupili do jeho řádu. Sv. Dominik sám je přijal a oblekl. Jacek a Česlav učili se v Římě řeholní kázni. Vracejíce se z Říma zastavili se v Korutanech a v Březách založili klášter dominikánský. Hyacint založil též klášter v Olomouci a snad i ve Znojmě. Pak se usadil v Krakově a vybudoval tam dominikánský klášter.

Odtud se odebral na apoštolské cesty mezi katolíky, rozkolníky i pohany. Putoval do Pruska a Pomořan, do zemí Dánů, Švédů, Norů a Litvanů. Tyto apoštolské cesty konal pěšky, bez peněz, odpočívaje na holé zemi a živ jsa z vyžebraných almužen. Jsa ozbrojen neoblomnou důvěrou v Prozřetelnost Boží, nebál se četných nebezpečí od dravé zvěře, od zatvrzelých kacířů ani od divokých pohanů.

V Kyjevě zahájil svou činnost modlitbou k Rodičce Boží věda,

že přímluvou její nebude práce jeho marná. A vskutku dosáhl v hlavním městě Ukrajiny za čtyři léta znamenitých úspěchů. Uvedl množství hříšníků na cestu kajícnosti, přivedl do lůna Církve zástupy rozkolníků, obrátil a pokřtil valný počet pohanů a mohamedánů, položil základní kámen k chrámu Panny Marie a klášteru dominikánskému.

Pohanští Tataři, kteří byli postrachem celé Evropy, přihrnuli se r. 1240 i ke Kyjevu a hnali útokem na městské hradby. Hyacint sloužil právě mši svatou, když jeden klášterní bratr přiběhl do chrámu volaje: „Otče drahý, utečme co nejdříve, sice je veta po nás!" I vzal Hyacint ciboř s Tělem Páně jednou rukou, druhou oltářní alabastrovou sošku Panny Marie, a jsa oblečen mešním rouchem vyšel rychle z chrámu. Zatím co Tataři plenili a pálili domy, uprchl bez pohromy z města, a dostav se Boží pomocí šťastně na druhý břeh řeky, přišel do kláštera haličského, kde zanechal zachráněnou sošku Panny Marie a odpočinul si.

V svatvečer Nanebevzetí Panny Marie r. 1257 poznal světec, že se blíží jeho poslední hodina. Svolal všecky bratry a řekl jim: „Nejmilejší synové, Bůh volá mne již a zítra přijde nejsvětější Panna Maria pro mne. Prosil jsem ji dlouho za tu milost, abych odešel s tohoto světa na její svátek. Vyslyšela mne; zítra již rozloučím se s vámi. Zůstavuji vám na památku, co jsem přijal od sv. Otce Dominika. Milujte se vespolek, mějte srdce k bratřím upřímné, zachovávajíce věrně chudobu, pokoru a čistotu. To budiž poslední vůle má!" Dopověděv slova ta utichl a připravoval se na poslední boj. Dne 15. srpna ráno pomodlil se ještě kněž-

ské hodinky a prosil o poslední útěchu svatých svátostí. Když přijal poslední pomazání a bratří se modlili za něho, obrátil oči k nebi a začal se modliti žalm: „V tebe, Hospodine, jsem doufal, nebudu zahanben na věky.“ A vysloviv verš: „V ruce tvé, Pane, poroučím ducha svého“, usnul blaženě v Pánu r. 1257.

18. SRPNA. AGAPITUS, MUČEDNÍK.

Léta Páně 257 po dlouhém mučednictví za pronásledování Aureliánova skonal sv. Agapit. Jak breviář vypravuje, pocházel z Praeneste a zemřel jako patnáctiletý hoch. Zobrazován bývá obklopený plameny. Byl několikrát bičován a ohněm mučen. Potom byl předhozen dravé zvěři, ale když jej šelmy ušetřily, byl sťat.

Papež Felix III. postavil mu kapli u basiliky sv. Vavřince. Mladistvý mučedník patří k mučedníkům, kteří již v staré době byli nejvíce v Římě uctíváni. Nedaleko italského města Palaestriny našly se v ssutinách jeho svatyně četné tklivé nápisy, jimiž je vzýván o přímluvu. Ostatky světcovy uctívají se v Cornetu, kam byly z původního hrobu později přeneseny.

*

Sv. Helena vynikala sličností těla a vzácnými dary ducha. Římský důstojník Konstancius Chlorus ji pojal za manželku; r. 274 narodil se jim syn Konstantin. Oba rodiče byli pohané, ale ušlechtilí. Avšak r. 282 Konstancius stav se spolucísařem, propustil svou manželku Helenu a oženil se s dcerou svého příznivce císaře Herkulea. Zapuzená manželka usadila se v Trevíru.

Když syn její Konstantin zvítězil nad svými nepřáteli, povolal matku svou na císařský dvůr, prokazoval jí všelikou poctu, udělil jí název „císařovny" a dal na její počest stavěti pomníky a raziti mince s jejím obrazem. Tenkrát šedesátiletá Helena přijala víru křesťanskou. Přilnula celým srdcem ke Kristu a stala se vzornou křesťankou. Udílela chrámům hojné podpory, propouštěla na svobodu zajatce a otroky a prokazovala křesťanům nesčíslná dobrodiní. Přitom zůstala pokorná.

Helena podnikla r. 325 pouť do Svaté země, uctila místo narození Páně v Betlemě, místo ukřižování Páně na hoře Kalvarii a jiná svatá místa. Zhrozila se ohavnosti zpuštění, kterou zřela na místech posvátných. Kázala rozbíti modlu pohanské bohyně Venuše a pátrati po svatém kříži. S přispěním sv. Makaria, biskupa jerusalemského, nalezla přesvaté dřevo kříže, nástroje mučení i jeskyni hrobu Spasitelova. Vystavěla v Betlemě a na Olivetské hoře svatyně a položila základ k chrámu Božího hrobu v Jerusalemě. Poté se odebrala k synu svému Konstantinovi, snad do Nikomedie, a tam zemřela r. 328.

*

Ludvík Toulouský byl syn neapolského krále Karla II. Byl s jinými šlechtickými syny dán jako rukojmí do zajetí španělského. Tam byli pod dozorem drsných strážců. Druhové malomyslněli, ale Ludvík je těšil: „Těm, kdož Boha milují, prospívá neštěstí více než štěstí. Lidé oplývající štěstím zapomínají snadno na Boha a odcizují se mu. Právě utrpením bývá člověk zkoušen

a k Bohu obrácen. Běda tomu, koho Bůh nikdy neštěstím nenavštěvuje; proto nereptejme a nenaříkejme, nýbrž radujme se, že trpíme!"

Když se v zajetí, kde měl dosti svobody, cvičil v šermování a v jízdě na koni, spadl s koně a ublížil si tak, že nebezpečně onemocněl. Umínil si, že uzdraví-li se, vstoupí do řádu sv. Františka. — Po sedmi letech byl propuštěn na svobodu. Kynula mu koruna neapolská; také mu byla nabízena sestra krále aragonského za manželku. Ale Ludvík zamítl i korunu i manželství řka: „Královský trůn je skvělé otroctví. Vladař musí poslouchati lidu, lid musí poslouchati vladaře, a někdy se tak děje i proti vůli Boží. Mým králem je Ježíš Kristus; mám-li Krista, všecko mám, nemám-li Krista, nic nemám." Otec Ludvíkův svolil teprve po dlouhém zdráhání, aby se Ludvík vzdal práv následnických. Ludvík byl posvěcen na kněze, ale horoucí touha jeho ještě nebyla splněna. Chtěl vstoupiti do řádu sv. Františka.

Papež Bonifác VIII. ustanovil Ludvíka biskupem toulouským. Ludvík odmítal tuto důstojnost a podrobil se vůli papežově teprve, když mu bylo povoleno, aby napřed mohl vstoupiti do řádu sv. Františka. Když byl na cestě do Toulousu, přichystali mu ve Florencii bratří v klášteře komnatu ozdobenou koberci, čalouny a znaky Francie i Neapolska. Ale sotva Ludvík ji spatřil, nechtěl vstoupiti řka: „Vzdal jsem se knížecí hodnosti a nemám na světě jiného dědictví leč toliko kříž Ježíše Krista. Odneste ty tretky, jež nepříslušejí chudému řeholníkovi, chcete-li abych pobyl u vás jako bratr mezi bratry."

Jednomu spoluřeholníkovi uložil, aby mu každý poklesek vytkl. Kdysi tento bratr vytkl Ludvíkovi jakousi chybu před

mnohými svědky způsobem poněkud nešetrným. Přítomní hosté horšili se nad tím, Ludvík však řekl: „Poklesek má nás rmoutiti, pokárání však těšiti. Pochlebník vypravuje nám jen věci lahodné, ale přítel mluví i věci nemilé a protivné, aby nás napravil."

Když těžce onemocněl, pomodlil se Zdrávas Maria a řekl: „Umru brzy a doufám, že Panna Maria bude mou pomocnicí v hodině smrti." Zemřel r. 1297.

19. SRPNA. JAN EUDES, VYZNAVAČ.

„Otec, učitel a apoštol úcty k Srdci Páně."

Zatím co zuřila u nás třicetiletá válka (1618—1648), i ve Francii byla bída mravní a náboženská veliká. Lid byl nevědomý a surový, šlechta bezuzdná, kněžstvo zanedbané. Hrozilo nebezpečí, že země bude kořistí bludařů, kalvinistů a jansenistů.

Bůh se smiloval nad lidem a poslal mu několik svatých mužů pro záchranu duší. K nim patřil Jan Eudes.

Jan Eudes narodil se 14. listopadu 1601 v osadě Ri v diecési seezské v Normandii. Jeho otec byl ranhojičem. První vyučování měl Jan u jesuitů v Caensu. Spolužáci ho již tehdy nazývali „nábožným Eudesem". Vyspěv zamítl nabízený sňatek. Byl vysvěcen na kněze a vstoupil do kongregace oratoriánů, jejímž zakladatelem byl Berulle. Tam konal Jan po 20 let misie s apoštolskou horlivostí. Ale shledav, že oratoriáni nekonají jeden z hlavních svých úkolů, zřizování seminářů, opustil se svolením bayeuxského biskupa d'Angennesa tuto kongregaci a založil dne 25. března 1643 novou kongregaci pod názvem „Kongregace Ježíše a Marie", více známou pod názvem „Eudistů". Úkolem jejich bylo zakládati semináře a konati misie.

Prostředek, kterým obnovoval duše, byla úcta a láska k Srdci Páně a Panny Marie. Napřed šel sám do školy těchto Srdcí a z nich načerpal *pokoru a lásku.*

Jeho *pokora* byla nelíčená. Říkával: „Ukažte mi člověka vpravdě pokorného a řeknu vám, že je svatý; je-li velmi pokorný, je velmi svatý.“ Sám sebe měl za nic. Podepisoval se „Úplné nic“. Modlíval se jako sv. Filip Nerejský: ‚Pane, varuj se mne! Neboť jsem schopen ještě dnes tě zraditi a všecky možné hříchy učiniti, neuchováš-li mne milostí svou!“

Z pokory vyrostla *nebojácnost*. Nebál se nikoho, ani krále ne. Když se při mši svaté dvořané nechovali zbožně, hned po mši sv. v kázání jim to Eudes veřejně před králem vytýkal. Z pokory vypučela *vytrvalost*. A té potřeboval při svém velikém díle. Byl osočován a podezříván. Od dvora královského byl na dobu šesti let zapuzen. Nepřátelé nazývali ho antikristem. Ano i jeden biskup řekl o něm, že patří na šibenici. Když přátelé vyzývali světce, aby se hájil, odpovídal: „Ježíš však mlčel.“

Z lásky k Srdci Ježíšovu vytryskla *horlivost pro spásu duší*. Bolelo ho, že je tak veliký nedostatek hlasatelů slova Božího, zvláště na venkově mezi lidem nevzdělaným. Řekl jednou: „Hle, v Paříži je tolik doktorů theologie! Půjdu tam a řeknu: ‚Pojďte, doktoři! Hoří, oheň pekelný hoří, pojďte a pomozte hasiti!‘“

Při misiích se stalo, že se mnoho zbloudilých dívek a žen obrátilo. Eudes však věděl, že při vší dobré vůli zase padnou do neřesti, nebudou-li vytrženy z příležitosti ke hříchu a nebudou-li chráněny a vychovávány k životu pracovitému. Proto založil ženskou kongregaci, známou pod jménem „Družina dobrého Pastýře,“ která vykonala nesmírně mnoho dobrého k záchraně ohrožených dívek.

Ve všem spatřoval vůli Boží. „To je špatné počasí,“ pravil mu

jistý kněz. „Jakže to pravíte, bratře? Špatné? To je počasí Boží," řekl Eudes.

Kromě neúnavné práce misionářské napsal 21 spisů; nejdůležitější jsou: „Život a učení Kristovo", „Dobrý zpovědník".

Ve vysokém stáří onemocněl horečkou a chystal se na smrt. Tázali se ho, bojí-li se smrti: „Věru mám dosti příčin báti se, avšak doufám v milosrdenství Boží a v přímluvu Panny Marie." Monstra te esse matrem volal, t. j. „ukaž se býti matkou!" Přijav svátosti zemřel dne 19. srpna 1680.

20. SRPNA. BERNARD, OPAT A UČITEL CÍRKEVNÍ.

Bernard narodil se r. 1091 ve Fontaigne (u města Dijonu v Burgundsku). Otec jeho byl rytíř Tecelin, matka Aletha, rozená Montbar. Otec Tecelin, jsa zaměstnán na dvoře burgundském, zůstavil péči o výchovu dětí manželce. Bernard od mládí jevil milosrdnou lásku k chudým; také se snažil prospívati ve ctnostech a mírniti přirozenou svou živost. Kdysi onemocněl prudkou bolestí hlavy. Jistá žena jala se ho léčiti, ale Bernard, spatřiv v jejích rukou pověrčivé léky a pomůcky, zahnal ji od sebe. Vzdělal se v básnictví a v řečnictví na klášterní škole chatillonské.

Vyspěl v krásného jinocha. Měl ohnivé oči, vábnou tvář, ztepilou postavu. Dosud jeho čistota neutrpěla úhony. Vrátiv se z Chatillonu domů, poněkud zvlažněl. Kdysi se díval se zálibou na sličnou dívku, jejíž svůdná krása jej na chvíli upoutala. Pocítil v sobě prudké, dosud nepoznané hnutí, ale ihned se vzpamatoval; běžel k rybníku, slabým ledem potaženému, a skočil do něho, aby uhasil smyslný žár.

Když Bernardovi zemřela matka, umínil si, že dá výhost světu a že se zasvětí Bohu. K němu se přidali čtyři jeho bratři. Bernard si umínil vstoupiti do cisterciáckého kláštera v Citeaux, kde se pravidla sv. Benedikta zachovávala s původní přísností. Šel se rozloučiti s otcem. Starý rytíř Tecelin zanaříkal, uslyšev prohlášení Bernardovo. Bernard však přemohl cit bolesti a dostav od

otce požehnání odcházel se svými bratry. Na nádvoří zámeckém se potkal s nejmladším svým bratrem Nivardem. Bernard mu řekl: „Hle, bratříčku, tenhle zámek a všecky statky budou tvým dědictvím.“ Nivard řekl: „Vy tedy si berete nebe a mně ponecháváte zemi? Aj, to by nebylo dělení spravedlivé.“ I nedal se přemluviti a připojil se k Bernardovi a k ostatním bratřím.

R. 1115 byl Bernard jmenován opatem a pověřen úkolem vybudovati klášter v pustém údolí řeky Auby. Bylo to údolí močálovité, neproniknutelnými lesy obklopené. Přes všechny překážky zřídil tu mladý opat prostý klášter. Nazval ponuré údolí Jasné údolí (latinsky: Clara vallis, francouzsky: Clairveaux). A klášter cisterciácký pod vedením světcovým proměnil vskutku divoké údolí v Jasné údolí, odkudž se světlo hrdinských ctností šířilo daleko po celé zemi. Kázeň v tom klášteře byla neobyčejně přísná. Světec stále rozšiřoval okruh své činnosti. Žil jedině myšlence, oživiti ducha i mravy prvních století v Církvi. Pracoval slovem i perem. Věhlas sv. opata pronikal do všech zemí západní Evropy. Kněží i světští velmoži volili ho za rozhodčího ve svých sporech, knížata a hodnostáři církevní prosili ho o radu v různých potřebách. Světec pozdvihoval neohroženě hlas svůj na obranu pravdy a spravedlnosti, měl povždy útěchu pro trpící, pomoc pro utiskované, radu pro chybující. Hlavní péči věnoval hříšníkům.

Za rozkolu po smrti papeže Honoria II. r. 1130 byl nucen opět opustiti klášterní samotu a přispěti zmítané lodičce Církve. Za zmatků způsobených protipapežem Anakletem II. zahájil světec

obrovitou akci k odklizení rozkolu, kterou se nesmazatelně zapsal do dějin Církve 12. století. Sv. opat byl duší všech podniků, jimiž po letech krutých bouří a zmatků vrácena Církvi jednota a svornost. Vážnost světcova vzrostla tou měrou, že sám papež Inocenc II. předkládal mu k řešení otázky, týkající se obnovy duchovní správy a mravů duchovenstva i lidu. R. 1140 zasloužil se svatý opat o odklizení zmatků, způsobených bludnou naukou proslaveného mistra filosofie a bohosloví Abaelarda, i bouří vyvolaných Arnoldem Brescijským. R. 1145 byl povýšen na stolec papežský řeholní odchovanec světcův Bernard z Pisy, jenž přijal jméno Eugen III. Papež nepodnikal nic, pokud se neporadil se svým svatým učitelem, jejž nepřestával ctíti jako svého duchovního otce a vůdce. Vážnost svatého opata byla tak veliká, že mnozí v něm viděli vlastního správce Církve. Ale světec zůstával stále skromným, pokorným, světu odumřelým mnichem a užíval své veliké moci u papeže jen pro obnovu ducha Církve. Napsal papeži mnoho výtečných listů, v nichž s apoštolskou přímostí káral rozličné vady a dával rady, kterak by papežové svatý svůj úřad měli zastávati. Tresť těchto pokynů a naučení tvoří vynikající knihu světcovu „O rozjímání", věnovanou Eugenu III. Když r. 1144 dobyli Saracéni Edessy, hlavní to bašty křesťanského království jerusalemského, zahájil světec již čtyřiapadesátiletý, nemocemi a přísnou řeholní kázní vysílený, zdánlivě polomrtvý, velkolepou akci pro novou křížovou výpravu. Vydal se na cesty a s nadlidskými obětmi rozdmýchal obrovský zápal pro záchranu Svaté země. R. 1147 povolán byl papežem na církevní sněm do Trevíru a brzy potom na sněm remešský, kde byl duší všeho jednání. Svatý Bernard byl na vrcholu slávy, jíž se po celý život úzkostlivě vyhýbal. Na sklonku svého života zakusil však ještě mnoho holestných zkoušek, hlavně když se křižácká výprava pro nesváry a nesjednocenost vůdců skončila nešťastně. K tomu přistoupily i křivdy některých vlastních odchovanců. Světec děkoval Bohu, že dáno mu na konci životní dráhy mnoho trpěti, vida v těch zkouškách důkazy lásky Boží. Ustavičnými

posty, žaludeční chorobou, nočním bděním a nadlidskými námahami na dalekých cestách byl světec tak vysílen, že nakonec smrtelně onemocněl a 20. srpna r. 1153 v kruhu svých řeholních druhů odevzdal svou svatou duši v ruce Pána. Dožil se 62 let.

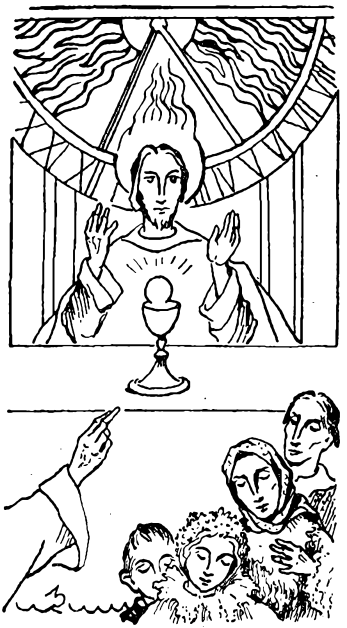
„Blahoslavení chudí duchem."

(Mat. 5, 3.)

Pius X., dříve Josef Sarto, narodil se 2. června 1835 v městečku Riese v diecési tarviské v severní Italii. Jeho otec byl obecním sluhou. Rodičům bylo třeba se velmi uskrovňovati, aby uživili osm dítek. Farář rieský, pozoruje zbožnost Josefovu a jeho vlohy, přiučoval ho základům latiny a umožnil mu přijetí do gymnasia v Castelfranco. Tam docházel Josef denně z Riese, 14 km cesty tam a zpět. Chodíval oděn v chudobné polosoukenné šaty, mnohdy hleděl mu z kapsy kus chleba, který si vzal na oběd. Byl milý, veselý a pilný, vždy první mezi spolužáky. R. 1858 dne 18. září byl vysvěcen na kněze a dne 19. září, ve svátek Sedmibolestné Panny Marie sloužil v Riese první mši svatou. Při svých skrovných příjmech, z nichž podporoval matku a sourozence, ještě se dělil s chudými. Po 9 letech kaplanství, plných neúmorné práce, ustanoven byl farářem v Salzanu. Když ho uviděli Salzanští přijíždět, hubeného, v odřené sutaně na bídném vozíku, mnoho si od něho neslibovali; než jeho první kázání získalo mu srdce všech.

Jako farář měl svou sestru Rosinu za hospodyni. Když jednou byl přítel pana faráře u něho hostem, oslovila ho Rosina takto: „Důstojnosti, jste přítelem mého bratra a právě dnes přijde cestující obchodník s plátnem." „Vskutku?" tázal se kněz, neboť nevěděl, co ta řeč má znamenati. Sestra pokračovala: „Hleďte, včera dostal můj bratr trochu peněz, za chvíli všecko rozdá a nemá skoro ani košili. Kdybyste mu domluvil, aby koupil trochu plátna, snad by vás poslechl."

Kněz slíbil a pokusil se pana faráře přemluviti. Ale ten se

nedal. „Hlouposti, hlouposti, toho není třeba," těmi slovy ho krátce odbyl.

Přítel se však tak lehce nevzdal. Když obchodník přišel, vybral vhodnou látku, smlouval, jak v Italii bývá zvykem, a konečně dal patřičný kus ustřihnouti. Když všecko bylo hotovo, obrátil se na pana faráře a řekl: „Tolik to stojí, Done Giuseppe, teď plať!" Chtě nechtě musil pan farář plátno koupiti.

R. 1884 papež Lev XIII., jemuž neuniklo vynikající působení Dona Sarta, jmenoval ho biskupem v Mantově. Nový biskup zůstal skromným, jako byl dosud. Žádal, aby faráři při visitaci nedělali žádné hostiny. Slavobrány a podobné pocty si nepřál. Chtěl, aby lidé místo na nádraží ho vítali v kostele mší svatou a svatým přijímáním. Říkával: „Nepřeji si, aby se dělal zbytečný náklad, moje přání je: spása duší!"

Po dalších devíti letech byl ctihodný biskup Sarto jmenován kardinálem a patriarchou benátským.

I jako patriarcha zůstal chudým jako dříve. Dvě sestry a neteř mu vedly kuchyň; služebných nepotřeboval. Almužen dával tolik, že jeho sekretář musil tomu zabraňovati. Vykládalo se, že i jeho biskupský prsten cestoval několikrát do zastavárny.

Když ho jednou navštívil přítel a viděl, že vytahuje zlaté hodinky, řekl: „Časy se mění. Pamatujete se ještě na ony stříbrné hodinky, které jste měl jako farář v Tombolo a které tak často putovaly do zastavárny?" Patriarcha smutně hleděl na zlaté hodinky a řekl: „Osoba, která mi hodinky darovala, měla nešťastný

nápad, že dala na víko vrýti znak patriarchy benátského."

Opět devět let uplynulo a kardinál Sarto odjíždí do Říma k volbě nástupce Lva XIII. Všeobecně se soudilo, že papežem bude obratný diplomat kardinál Rampolla. Prozřetelnost Boží však vyhlédla si k vykonání svých úmyslů Josefa Sarto. Když se naň soustředila většina hlasů, kardinál Sarto se dal do pláče a pravil: „To bude má smrt!" Nejbližší kardinál na to vtipně odtušil slovy Písma: „Lépe jest, aby jeden člověk zemřel za lid, nežli aby všechen lid zahynul."

Jako na každém dosavadním místě, i na stolici sv. Petra ukázal se Josef Sarto — Pius X. — na výši. Vystoupil s heslem: „Omnia instaurare in Christo. — Všecko obnoviti v Kristu," a pevně spěl za touto vůdčí myšlenkou. Jeho pontifikát je obdobím pronikavých reforem. Aby ve věřících byl probuzen duch prvotních křesťanů, kteří čerpali sílu a nadšení z Eucharistie, vydal Pius X. dekret o častém a denním sv. přijímání. Skromnost, v níž žil jako kaplan a farář, zachoval i na stolci papežském.

Když hrozila první světová válka, Pius X. prosil a zapřísahal, aby se ustoupilo od bratrovražedných záměrů. Zemřel dne 20. srpna 1914.

21. SRPNA. JANA FRANTIŠKA FRÉMIOT Z CHANTAL.

„Boj je život lidský."

(Job 7, 1.)

...rkev katolická ani protestantismem nebyla zbavena síly vychovat světce. Dokazuje to sv. Jana Františka Frémiot z Chantal, která se narodila r. 1572 v Dijonu. Jméno Františka dostala při biřmování. Její

otec byl Benignus, šlechtic z Frémiotu, pozdější předseda stavovského sněmu burgundského. Brzy ovdověl; pečlivě se staral o tři své děti, přihlíželo hlavně k tomu, aby v katolickém náboženství byly vzdělány a utvrzeny. Jana lnula ke katolické víře velikou láskou a měla odpor proti novotářům. Kdysi se přel její otec s jakýmsi kalvíncem, kterak je Kristus přítomen ve Svátosti oltářní. Dívenka Jana, která hádku vyslechla, obořila se na bludaře řkouc: „Musíme věřiti, že Kristus je ve Svátosti oltářní přítomen, neboť to sám pravil. Kdo tomu nevěří, činí jej lhářem." Kalvínec ji chtěl uchlácholiti a dával jí hrst cukrovinek, ale ona je hodila do pece se slovy: „Takto budou hořeti v pekle bludaři, protože nevěří, co Bůh řekl."

Vyspěla ve sličnou pannu; jistý urozený jinoch ji požádal za choť, ale Jana zvěděvši, že je kalvínec, řekla: „Raději chci umříti, než bych se vdala za nepřítele Církve!" Když bylo Janě 20 let, vdala se za barona ze Chantalu, horlivého katolíka. Žili na zámku v Bourbille ve šťastném manželství.

Mnozí se domnívají, že světci neměli bojů, že takřka na křídlech letěli do nebe. Jak nesprávné je takové mínění, poznáme ze života sv. Jany.

Její manžel byl na honě neopatrným výstřelem svého přítele pána z Anlezy smrtelně raněn. Paní Chantalová chvátala k umírajícímu, křičela bolestí a činila trpké výčitky tomu, kdo byl příčinou neštěstí. Dostavili se lékaři. Pravila jim: „Pánové, pan Chantal musí býti na každý způsob zachráněn." Tak velice byla nešťastná paní rozčilena a dorážela na lékaře s takovou prudkostí, že se neodvážili vytáhnouti kouli z těla raněného, aby snad tím neurychlili jeho smrt.

Manžel ji povzbuzoval, aby přijala jeho smrt z ruky Boží s odevzdaností, avšak nadarmo. Co chvíli vyběhla z pokoje umírajícího, běhala chodbami a komnatami a volala k Bohu: „Pane, vezmi mi vše, co mám na tomto světě, jenom manžela mi nechej!" Ale Bůh ho přece povolal k sobě. Kdo by vypsal její bolest! Často se skrývala v blízkém lesíku, aby tam mohla o sa-

motě uleviti svému stísněnému srdci a slzám dáti volný průchod. Marně se namáhaly její příbuzné, aby ji potěšily. Říkávala: „Ach, kéž by mne nechaly o samotě se vyplakati! Myslí, že mne potěší a zatím mne trápí.“ Zármutkem a bolestí tak zestárla, že ji bylo sotva poznati, neboť byla jen kost a kůže.

Neopatrnému panu z Anlezy, jenž zavinil smrt manželovu, sice odpustila, ale její bolest byla tak veliká, že ještě pět let po smrti manželově nesnesla, aby někdo vyslovil jméno toho nešťastníka. Prosila, aby se již o něm nemluvilo. Později se pokusil její duchovní vůdce sv. František Saleský, zmíniti se jí o té věci. Vida však, že mluví marně, ustal. On jako mírný a moudrý vůdce nechtěl předbíhati milost Boží.

Když mu jednou světice psala, jak její manžel zemřel tiše, odpouštěje laskavě všem, kteří ho urazili, sv. František použil této příležitosti, aby paní Chantalovou pohnul ke sblížení. Opět marně.

Rok potom pokusili se příbuzní s obou stran znovu o smír. Když světice zaslechla o jejich plánu, krev se jí bouřila. Obrátila se na Františka. Radil jí, aby promluvila s panem z Anlezy a přemohla odpor pohledem k nebesům. Konečně zvítězila milost a světice, aby se přemohla tím rozhodněji, nabídla se onomu pánu, že bude jeho novorozenému dítku kmotrou. Toto hrdinské rozhodnutí provedla s velikým sebezapřením.

Dne 6. června 1610 přijala Jana z rukou biskupa Františka Saleského v Annecy řeholní roucho. Jejího příkladu následovalo několik zbožných žen a dívek. Úkolem družiny bylo vychovávati chudé dívky a pečovati o chudé a nemocné lidi.

Ani tím neustal boj. 41 let trpěla myšlenkou, že bude zavržena.

R. 1641 odebrala se Jana na pozvání francouzské královny Anny Rakouské do Paříže. Tam poznala Vincence z Paul. Byla jeho slovem a příkladem velmi dojata. Vracejíc se roznemohla se nebezpečně v klášteře moulinském (jihovýchodně od Paříže). Přijala svaté svátosti a vyslovivši slova: „Již jdu, Ježíši!“ skonala dne 23. prosince 1641.

22. SRPNA. NEPOSKVRNĚNÉHO SRDCE PANNY MARIE. PAMÁTKA SV. TIMOTEA, HIPPOLYTA A SYMFORIÁNA, MUČEDNÍKŮ.

Mučedník Timotej pocházel z Antiochie. Mučednickou smrtí zemřel za posledního pronásledování počátkem 4. století. Pochován byl ve zvláštní hrobce v zahradách Theonových nad pohřebištěm, kde byl pochován svatý Pavel. Hrobka svatého Timotea se dochovala. Objevena v ní sgrafita a vzývání mučedníka, hlavně od křesťanů antiošských. Ostatky mučedníkovy byly později přeneseny do blízkého chrámu sv. Pavla. Jsou uloženy v kryptě pod oltářem, kde jsou ostatky sv. Pavla. Tak je druhý Timotej spojen s apoštolem národů.

Svatý Hippolyt byl umučen za císaře Alexandra. Basilika mučedníkova byla na Insula sacra u Ostie. R. 455 byla zničena Vandaly. Biskup Petr však ji znovu obnovil a opatřil zvláštním nápisem.

Sv. Symforián zemřel mučednickou smrtí v mladistvém věku v Autunu (Augustodunum) ve střední Francii za císaře Aureliána (270—275). Oslavuje jej slavný Venantius Fortunatus. Podle jeho mučednických akt, jež se zdají spolehlivá, volala k němu jeho matka před popravištěm: „Synu můj, neboj se smrti, která tě vede do života věčného! Pozdvihni srdce své k nebi a k tomu, jenž tam kraluje. Neodnímá se ti život, ale mění se v lepší.“

Mučedníci korejští.

Na Korei bylo v letech 1839—1846 umučeno 75 křesťanů.

Vůdcem křesťanů, kteří trpěli ve vězení v Tai-kju, byl Ondřej Kim-kiei. Předtím vedl život poustevnický a cvičil se ve skutcích zbožnosti. V žaláři mistrně dovedl povzbuditi ostatní a proměnil žalář takřka v klášter, že se i pohané tomu divili.

Když Ondřej byl veden do Tai-kju, setkal se před soudním domem se ženou, která byla propuštěna. Ondřej se jí tázal: „Proč

jsi osvobozena?“ „Zapřela jsem víru,“ zněla sklíčená odpověď. „Tak ti ušla nejkrásnější příležitost. Co můžeš očekávati, když nechceš teď zemříti? Ano, jsi na svobodě, ale kolik let budeš ještě žíti?“ „Jest pravda, jsem na svobodě, ale jak mohu věděti, zdali dnes nebo zítra nezemru?“ „Dobře, není pro tebe tedy tisíckrát lepší vyvoliti si dobrou smrt?“ A brzy přivedl ženu k tomu, že své slabosti litovala a chtěla všechno napraviti. Vrátila se s Ondřejem k soudu. „Co tu zas chceš?“ obořil se na ni soudce, „vždyť jsi už propuštěna!“ „Před chvílí jsem byla slabá, bála jsem se bolesti, zapřela jsem svého Boha. Tím jsem se dopustila velkého hříchu. Lituji toho a proto se vracím. Zabijte mne, chcete-li; jsem křesťanka více než dříve.“ Mandarin dal ji odehnati jako bláznivou, ale ona se znovu vracela. Byla svázána a bita tak ukrutně, že zemřela cestou do žaláře.

Ondřej musil úpěti ještě přes rok v žaláři, až byl se šesti jinými křesťany sťat.

Bl. Petr Nyou, syn horlivého křesťana Augustina (matka a sestra setrvaly v pohanství), chlapec třináctiletý, dostal 600 ran holí, 40 ran deskou, až mu byly kosti zlámány a až cáry masa s něho visely. Tělo samá rána, ale duše oplývala nebeskou radostí. Petr žíznil po mučednictví. Pochopové zuřili vidouce jeho stálost. Jeden z nich vzal žhavý uhel a poručil chlapci, aby otevřel ústa. Petr je otevřel dokořán. Ale katan v posledním okamžiku, jako by se byl zhrozil svého zlotřilého záměru, odstoupil. Soudcové se neodvážili zabíti Petra veřejně a proto jej dali potají oběsiti 31. prosince r. 1839.

23. SRPNA. FILIP BENICIUS, VYZNAVAČ. VIGILIE SV. BARTOLOMĚJE, APOŠTOLA.

V kříži spása.

Filip Benicius pocházel ze šlechtického rodu Benizzů ve Florencii. Narodil se dne 15. srpna 1233. Právě toho dne vznikl ve Florencii řád servitů. Když Filip dlel na vysokých školách v Paříži, vyznačoval se pilností i mravností; zvláště choval dětinnou úctu k Matce Boží. Z Paříže se odebral do Padovy a věnoval se tam studiu lékařství. Ukončiv studia usadil se ve Florencii jako lékař. Byl nejen dovedným lékařem, ale i věrným křesťanem. Kdysi zaslechl v chrámu Páně slova ze Skutků apoštolských: „Řekl Duch svatý Filipovi: ‚Přistup a přidrž se vozu tohoto!'" (Sk. ap. 8, 29.) Tato slova ho zaujala. V noci viděl ve snu zlatý vůz, tažený lvem a beránkem. Na něm seděla Rodička Boží, podávala mu řeholní roucho servitů a řekla: „Filipe, přistup a přidrž se vozu tohoto!" I vstoupil k servitům, ale zatajil svoji učenost, aby mohl sloužiti jako obyčejný bratr. Zničil sám sebe. Když však jednou cestoval do Sieny, setkal se se dvěma kněžími dominikány, kteří se ubírali do Říma. Neznajíce italsky oslovili ho dominikáni latinsky a jali se mluviti o tehdejších smutných poměrech. Filip odpovídal jim tak duchaplně a pronášel úsudky tak jasné, že žasli nemálo nad tímto prostým klášterním bratrem a domlouvali mu, aby přijal svěcení na kněze. Filip však řekl, že zůstane bratrem až do smrti. Ale dominikáni zastavili se v Sieně a vypravovali představenému servitů, jak

Sv. Cyril a Metoděj

učený je Filip, a představení mu rozkázali, aby se připravil na kněžství. Tu nastal v duši jeho tuhý boj; pokora mu bránila státi se knězem, a poslušnost ho vázala, aby se rozkazu představených podrobil. I poslechl, neboť „Kristus stal se poslušným až k smrti, ano až k smrti na kříži".

Brzy byl zvolen vrchním představeným a dal řádu nové stanovy. Zvelebil kázeň klášterů a rozšířil řád o terciáře.

Když přijal svaté svátosti, řekl slabým hlasem: „Dejte mi mou knihu!" Dali mu modlitební knížku, ale on pokynul hlavou, že to není ta, kterou si přeje. Ani Písmo svaté, ani řeholní knihy nepřijal. Konečně ukázal na kříž, a když mu jej podali, políbil jej a řekl: „To jest má kniha, v níž jsou napsána všecka dobrodiní mého Vykupitele." Zemřel 22. srpna 1285.

24. SRPNA. BARTOLOMĚJ, APOŠTOL.

„Pravý Izraelita, v němž není lsti."

(Jn. 1, 47.)

Šlechetný izraelita Nathanael odpočíval jednoho dne v Káně galilejské pod stromem fíkovým. Jako mnozí jiní zbožní krajané toužil po Mesiáši a modlil se, aby Bůh ho již poslal na svět. „Rosu dejte nebesa shůry a oblakové dštěte Spravedlivého, otevři se země a vypuč Spasitele!"

Tu přišel k němu přítel Filip z Betsaidy, jenž se nedávno stal učedníkem Ježíšovým, a zvěstoval mu radostnou zprávu: „O kterém psal Mojžíš v Zákoně a proroci, toho jsme nalezli, Ježíše, syna Josefa z Nazareta." Slovo Nazaret zarazilo Nathanaele. Galilea byla u horlivých židů v nevážnosti. Říkávali: „Žádný prorok nepřijde z Galileje." Zvláště nepatrné městečko galilejské Nazaret bylo u pravověrných židů v opovržení. Proto namítl Nathanael: „Může-li z Nazareta něco dobrého přijíti?" Ale Filip, jsa slovy Ježíšovými hluboce přesvědčen, nedal se do dlouhých řečí, nýbrž pojal váhavého pochybovače za ruku a pravil mu: „Pojď a viz!" I šel Nathanael zvědavě a toužebně, a když

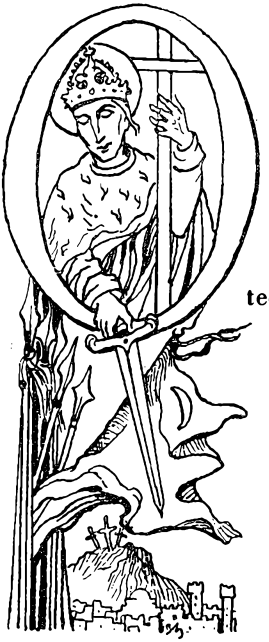
oba přátelé přicházeli k Ježíšovi, ukázal Spasitel na něho a řekl: „Hle, pravý Izraelita, v němž není lsti.“ Udivený Nathanael, slyše tuto chválu, řekl: „Odkud mne znáš?“ A Ježíš mu odpověděl: „Prve nežli tě Filip zavolal, když jsi byl pod fíkovým stromem, viděl jsem tě.“ V tu chvíli osvícen Nathanael světlem milosti Boží poznal vševědoucnost božského Mistra a již nepochyboval, nýbrž vyznal nadšeně svou víru: „Mistře, ty jsi Syn Boží, ty jsi král izraelský!“ Ježíš odpověděl: „Že jsem tobě řekl: Viděl jsem tě pod fíkovým stromem, věříš; větší věci nad to uzříš.“ (Jan 1, 45—51.) Od té chvíle zůstal Nathanael s Kristem Pánem. Byl od něho povolán do sboru dvanácti apoštolů a provázeje ho všude vídal divy a slýchal svaté jeho učení.

Nathanael slul po otci Bartoloměj (Bar-Tolomai, t. j. syn Tolomajův), a tímto jménem nazývají ho evangelisté Matouš (10, 3.), Marek (3, 18.) a Lukáš (6, 4.).

O dalších osudech a skutcích apoštola Bartoloměje není v Písmě svatém žádných zpráv. Jisto je pouze, že po seslání Ducha svatého nesl světlo víry Kristovy do vzdálených zemí na Východě a osvěcoval jím pohanské národy, bloudící ve tmách modlářství. Podle svědectví nejstarších dějepisců církevních přišel Bartoloměj na svých apoštolských cestách do „Indie“, t. j. do Šťastné Arabie, kde zanechal opis evangelia sv. Matouše v původním (aramejském) jazyku; neboť když první představený učené křesťanské katechetské školy v Alexandrii Panténus zavítal počátkem třetího století do Arabie, nalezl tam stopy křes-

ťanství a řečený opis evangelia, jejž do kraje toho dle místního podání byl přinesl tento apoštol. Jak dokládá sv. Jan Zlatoústý, kázal Bartoloměj na svých apoštolských cestách Krista Ježíše s velikým úspěchem, takže se i sami pohané divili změně mravů věřících jím obrácených. Podle pozdějších zpráv Bartoloměj potom putoval do Frygie, kde se sešel s apoštolem Filipem, a odtud cestoval do Lykaonie, vyučuje národy víře Kristově.

Konečně přišel do Velké Armenie. Podání vypravuje, že král této země, jménem Polimeus, měl dceru, která tak zuřila, že musila býti řetězy spoutána. Bartoloměj uslyšev o tom vešel ke králi a slíbil mu, že ve jménu Ježíše Krista dceru jeho uzdraví, jestliže on přijme víru křesťanskou. Král ochotně svolil. I modlil se apoštol nad nemocnou dívkou a zbavil ji ducha zlého. Div ten způsobil veliké podivení, a král i celý dvůr jeho i obyvatelé dvanácti měst uvěřili v Krista Ježíše. Tím avšak popudil Bartoloměj proti sobě modloslužebné kněze, kteří způsobili, že bratr králův Astyages, zarytý pohan, dal apoštola uvězniti, ukrutně zmučiti, kůži s těla jeho stáhnouti a konečně hlavou dolů ukřižovati.

25. SRPNA. LUDVÍK, KRÁL A VYZNAVAČ.

tec sv. Ludvíka zemřel 1226. Matka Blanka spravovala říši za nezletilého syna. Říkávala mu často: „Milý synu, víš, že tě miluji vroucně, jak vůbec matka jest schopna milovati své dítě, ale věz, že raději bych tě viděla mrtvého, než abys Boha rozhněval smrtelným hříchem.“ Ludvík si vštípil tato slova hluboko do srdce a pokládal hřích za jediné a pravé zlo, jak vpravdě jest. Kdysi šel se svými dvořany a spatřil

člověka malomocného, vředy pokrytého. Ludvík se tázal dvořanů, co by raději volili, zdali malomocenství nebo těžký hřích. Jeden z dvořanů odpověděl, že by chtěl míti raději 30 hříchů na duši než malomocenství na těle. Ludvík ho pokáral řka: „Věru, nevíš, co je hřích. Jediného hříchu máme se báti více než každého jiného zla."

R. 1234 Ludvík se zasnoubil s bohabojnou Marketou Provençalskou a ujal se vlády říše. Marketa byla manželka milující a manželství jejich bylo šťastné. Ludvík dusil v sobě každou zlou náruživost a dával skvělý příklad křesťanského života.

Nikdy se neposkvrnil lží; byl věrný ve svých slibech. V mládí míval zvyk přísahati a říkati: „U jména mého," ale byv poučen svým učitelem, zanechal toho zvyku a jeho řeč byla „ano" nebo „ne". Klení mu bylo odporné. Říkával: „Vlastní rty bych si nechal probodnouti žhavým železem, kdybych mohl zabrániti všemu klení a rouhání na světě."

Kdysi mu dvořané vytýkali, že je nemírně štědrý; tu řekl s úsměvem: „To už tak bývá, že králové v některých věcech přestřelují, upřilišují; tedy já tak chci činiti k chudým." Jindy řekl: „Království nebeského máme si dobýti všichni, chudí trpělivostí, bohatí almužnou."

Že věnoval značnou část dne nábožným cvičením, nebylo světáckým dvořanům po chuti. Vytýkali mu, že plýtvá drahocenným časem, jejž by měl raději věnovati věcem státním. Ale Ludvík se nedal planými námitkami mýliti a řekl: „To jsou mi prapodivní lidé; vykládají mi ve zlé, že se modlím; kdybych s nimi celé dni a noci hodoval a hrál nebo s nimi na hony jezdil, nevytýkali by mi, že mařím čas." Kdysi si stěžovala jistá žena, že se jí u úřadu stala křivda. Rozezleně volala na krále Ludvíka: „Fuj, fuj! Že ty ses stal králem Franků! Lepší by byl jiný král. Ty jsi králem jen pro minority a kazatele. Div, že tě lidé už nevyhnali ze země!" „Pravdu máš," dí klidně Ludvík, „bylo by lépe, aby někdo jiný byl králem."

Vydržoval skvělý dvůr a rád se bavil se svými hosty. Šlo-li o věci důležité, radíval se s muži rozvážnými; ale pak jednal

podle svého přesvědčení. Rád slyšel nevinný žertík a uměl mu dáti poučný ráz. Zavedl v zemi nestrannou spravedlnost. Když poddaný nikde nenalezl práva a ochrany, obrátil se s důvěrou na krále; ten vyslechl i nejnižšího člověka laskavě. Ludvík vydal nový zákoník, potlačoval veřejnou nemravnost, lichvu, tak zvané „soudy Boží" a různé zlozvyky.

Když byl Ludvík říši svou na základě křesťanské spravedlnosti uspořádal, umínil si podniknouti křižáckou výpravu. Ustanovil svou matku Blanku vladařkou na čas své nepřítomnosti a vyplul r. 1248 na lodi a přistal šťastně u Damietty. Dobyl této pevnosti. Později válečné štěstí se obrátilo; rozvodněný Nil bránil dalšímu postupu, mnozí vojíni onemocněli z hladu a vedra, vojsko bylo od Saracénů poraženo, král byl zajat. Ludvík osvědčil svou trpělivost i v těch trudných poměrech. Tehdy došla Ludvíka zpráva o úmrtí matky jeho Blanky. Zvolal za modlitby: „Děkuji ti, ó Bože, že jsi mou matku tak dlouho zachoval. Miloval jsem ji láskou nejvroucnější. Budiž ve všem vůle tvá!"

Nakonec nezbývalo králi Ludvíkovi než zavázati se, že vyklidí Damiettu, že propustí všecky zajaté Saracény a že zaplatí 800.000 byzantských dukátů.

Podnikl novou výpravu křížovou do Tunisu; následovali ho však jen rytíři francouzští. Bylo to r. 1270. Z nedostatku potravin a pitné vody a přílišného vedra nastal mor ve vojsku. Mezi prvními zemřel morem syn králův Tristan. I král onemocněl. Přijal svaté svátosti a zemřel 25. srpna 1270.

26. SRPNA. ZEFYRIN, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Zefyrin řídil Církev v letech 199—217. Jako mnozí jiní papežové starověcí pocházel možná i Zefyrin z třídy propuštěných otroků, jak o tom svědčí jeho jméno. (Jména Zefyrin, Kallist, Antéros a pod. jsou jména otrocká.) Zefyrin byl člověk prostinký, bez knižního vzdělání.

Křesťané už dávno netvořili společnost jen z žen, dětí a lidí nepokojných, jak se jim před lety filosofové vysmívali; bylo mezi nimi již plno mužů vysoce vzdělaných, myslitelů, kteří se zahloubávali do tajemství víry, zkoumali Písma sv., zabývali se filosofií a utkávali se učenými hádkami s Židy, pohany a četnými bludaři. Všude měla Církev již plno mužů vzdělaných a plodných spisovatelů. Jeden z nich působil právě v Římě, byl knězem, bydlil někde u brány tiburtinské a jmenoval se Hippolyt. Jiný přibyl do Říma asi r. 212, člověk z nejučenějších, jací kdy byli, ředitel katechetské školy alexandrijské, Origenes. Přišel do Říma, aby viděl na vlastní oči nejstarší z církví. Do Říma hrnulo se ovšem také mnoho myslitelů a učitelů bludařských, kteří tam rovněž hlásali své nauky a získávali přívržence. Jejich nauky staly se brzo předmětem rozhovorů a půtek učených i neučených.

Běželo hlavně o nauku o nejsv. Trojici. Dvě školy stály v urputném boji proti sobě: monarchiáni Sabelliovi a trinitáři Hippolytovi. Monarchiáni považovali Otce, Syna a Ducha svatého za různé projevy jedné a téže božské osoby. Hippolyt zase učil, že mezi třemi božskými osobami jsou přesné rozdíly, ale že Syn je podřízen Otci, což rovněž nesouhlasí s učením katolickým. Zefyrin nemíchal se napřed do těchto bohoslovných sporů; jemu záleželo nejvíc na pokoji mezi křesťany a proto nezakročoval hned proti Sabelliovi. Tím si vzbudil velký odpor u Hippolyta a jeho stoupenců. Konečně dal hašteřícím se školám jakousi odpověď: „Neznám než jediného Boha, Ježíše Krista a mimo něj nikoho jiného, kdo by byl umřel a trpěl. Ale není to Otec, jenž trpěl, nýbrž Syn."

Císař Severus nevystupoval proti křesťanům příliš krutě. Měl prý jich mnoho ve svých službách. Nebezpečí horší než pronásledování hrozilo však právě tehdy křesťanstvu z císařského dvora. Císařovna Julia Domna byla dcerou Bassiána, syrského velekněze. Tato duchaplná dáma soustředila okolo sebe brzy četnou společnost. Co do mravouky se jí líbila přísná kázeň filosofa Pythagora. Aby učení nabylo jakési nadlidské autority, vyhlédla si cí-

sařovna za vzor pythagorejského asketu Apollonia z Thyany, potulného kazatele a divotvorce, jenž žil někdy v 1. století po Kr. Filostratus byl císařovnou pověřen sepsati legendární životopis tohoto tajemného muže, jehož si vybrala, aby zastínil Krista Pána dokonalým životem, soucitem k bližnímu, hlubokou zbožností, projevovanou všeobecnému bohu, Slunci. Kniha ta šla na dračku. Nepřátelé křesťanů měli o zbraň víc proti Kristu a evangeliu.

Zefyrin zemřel po osmnáctiletém velekněžství r. 217.

„Dnes, uslyšíte-li hlas jeho ...“

Genesius byl divadelním hercem. Herci v starém Římě neměli dobrou pověst. Kdysi si umínil Genesius, že provede frašku s obřady křestními. Sám císař Dioklecián se dostavil do divadla. Na jevišti bylo viděti Genesia, jak sténá jako těžce nemocný. Tu přiběhli jiní herci a tázali se: „Ubožáku, je ti zle? Kterak ti můžeme ulehčiti? Zdali jsme truhláři, abychom tě ohoblovali?“ Vtipu tomuto smál se všechen přítomný lid. Genesius se rozkřikl: „Hlupáci, chci ulehčení duchovní. Přeji si zemříti po křesťansku.“ Opět se divadlo otřáslo smíchem. Herci se tázali: „Proč si toho přeješ?“ Odpověď zněla: „Protože chci v den veliký býti shledán jako uprchlík od bohů. Přiveďte mi kněze křesťanského, ale rychle!“ Vstoupil herec, přestrojený za kněze, posadil se u Genesia a tázal se: „Synu milý, proč jsi mne obeslal?“ A v tu

chvíli Genesius byl osvícen milostí Boží a uvěřil v Ježíše Krista a odpověděl opravdu a vážně: „Žádám si dojíti milosti Kristovy, abych byl znovuzrozen a hříchů svých zbaven.“ Podobně odpovídal i na ostatní otázky. Herci nepozorovali této změny, konali na něm křestní obřady, oblékli ho bílým rouchem a vložili do ruky hořící svíci.

Tu vrazili na jeviště herci, přestrojení za vojáky, vrhli se na Genesia oznamujíce mu, že bude jako odpadlík souzen. Ale Genesius se vytrhl vojínům, ukázal na císaře a zvolal: „Tam je můj soudce.“ Všichni trnuli nad tou smělostí. Genesius pokračoval: „Slyš mne, císaři! Až dosud jsem se posmíval víře Kristově, avšak dnes poznávám svůj blud. Vyznávám, že Kristus je pravý Bůh a že jen skrze Krista lze dojiti spasení.“

Císař odevzdal Genesia prefektu Plauciánovi a ten dal herce natáhnouti na skřipec. Ale i v největších bolestech vyznával mučedník: „Není jiného Boha, leč ten, kterého nyní znám a ctím. Lituji, že jsem tak pozdě v něho uvěřil. Lituji, že jsem se mu tak dlouho rouhal.“ Genesius pak byl sťat r. 285.

27. SRPNA. JOSEF KALASANSKÝ, VYZNAVAČ.

elikou bolest měl mladý soudce Josef Kalasanský, když mu zemřela matka. Po otcově přání měl vstoupiti do státní služby. Ale srdce jej pudilo, aby se stal knězem. Tehdy ho stihla těžká zkouška. Starší jeho bratr padl ve válce. Otec naléhal, aby se Josef zřekl duchovního stavu, aby se vrátil domů a jakožto nejstarší syn se ujal

dědictví, aby se oženil a založil rodinu. Josef poslechl, doufaje v Prozřetelnost Boží, jenom se svatbou odkládal, že prý se mu žádná nevěsta nelíbí. Tu náhle nebezpečně onemocněl. Otec dal mu svolení, aby se zavázal slibem, že se stane knězem, jestliže se pozdraví. Josef uzdraviv se byl r. 1585 vysvěcen na kněze.

Zprvu nastoupil duchovní správu v Albarazinu. Odtud byl zavolán k smrtelnému lůžku otcovu. Ošetřoval ho a připravil jej na křesťanskou smrt.

Jako kněz se odebral do Říma a zde se denně přesvědčoval, že hlavním pramenem mravní zpustlosti lidu je zanedbaná výchova zvláště chudé mládeže, jíž si nikdo nevšímal. Viděl, jak se chudé, opuštěné děti potloukají bez dohledu po ulicích, dotěrně žebrají a páchají neplechy. Dorůstaly v nevědomosti a zahálce v pobudy a zločince. Josefa bolelo srdce při pohledu na tyto ubožáky a v duši jeho se ozýval mocný hlas: „Ujmi se těchto nešťastných dětí a buď jim ochráncem!"

Na podzim r. 1597 otevřel školu pro chudé hochy a hned se mu přihlásilo více než 100 žáků. Tím začalo krásné dílo „zbožných škol", které se později rozšířilo po celém světě.

Papež Pavel V. schválil r. 1617 na opětovanou žádost Josefovu „Společnost zbožných škol". R. 1621 povýšil papež Řehoř XV. družinu na církevní řád a dal mu název: „Společnost řeholních duchovních pod ochranou Matky Boží pro zbožné školy." Lid je nazýval zkrátka „piaristy". Prvním vrchním představeným byl Josef Kalasanský. Zachovával přísně řeholní pravidla a dával dokonalý příklad zbožného kněze a učitele, jakož i pokorného řeholníka. Říkával: „Kdo se chce státi ctnostným, tomu především třeba, aby se mrtvil a svoje chtíče dusil. Jaký učitel, takový žák. Učiteli budu odpovídati netoliko za sebe, nýbrž i za žáka. Kdo se modlí za bližního svého, dobře činí, kdo mu pomáhá, lépe činí."

Ale radost Josefova z rozkvětu škol nemálo byla ztrpčena protivenstvím od vlastních druhů. Několik ctižádostivých bratří chtělo se bez náležité přípravy státi kněžími; Josefovi nezbývalo než je

vyloučiti z řádu. Horší mrzutost způsobil mu pak neposlušný řádový kněz Marius Sazzi. Ten si dovedl získati místo u inkvisičního úřadu ve Florencii a tupil Josefa, nazvav jej pokrytcem a hlupákem, a roztrhal deník, do kterého Josef po léta psával. Marius byl z úřadu svého propuštěn pro svou neschopnost; za původce svého propuštění pokládal Josefa, spílal mu, že je slabomyslný, k řízení řádu neschopný, a žaloval naň, že prý odsuzoval inkvisiční úřad. Na základě této žaloby byl Josef, stařec šestaosmdesátiletý, vzat do vazby jako zločinec.

Vyšetřování ukázalo naprostou nevinu Josefovu, ale Marius Sazzi se spojil s jiným nespokojencem Štěpánem, členem téhož řádu, a získali pro své záměry papežského dozorce nade všemi kláštery, Augustina Ubaldiniho. Jejich úsilí se podařilo sesaditi Josefa s úřadu vrchního představeného, prý pro vysoké stáří a neschopnost. Štěpán byl učiněn generálem řádovým. Ale neblahé následky vzpoury nehodných živlů v řádě ukázaly se brzy. Řád klesal, kázeň upadala, školy neprospívaly. Proto papež Inocenc X. odňal dne 16. března 1646 řádu tomuto udělené církevní výsady a snížil jej na pouhou kongregaci beze slibů. S lítostí pozoroval Josef Kalasanský, jak se vinou několika zaslepených bratří ničí jeho dílo namáhavě zbudované. Štěpán onemocněv na smrt uznal svou chybu; vzkázal Josefovi, aby mu odpustil. Josef mu odpustil, přišel k nemocnému a řekl: „Neměl jsem radostnějšího dne nad tento. Vždy jsem se modlíval za tvé spasení.“ Také Marius Sazzi zemřel brzy, ale v nekajícnosti.

R. 1648 onemocněl Josef na smrt. Připravoval se, přijímal Svátost oltářní denně a rozloučiv se s řeholními bratry svými řekl jim: „Neztrácejte mysli, bratří! Neboť Bůh, jenž raní, umí i hojiti. Sami jsme zavinili, co se stalo s řádem naším, ale Bůh mu nedá zahynouti. Věřte mi! Řád opět povstane a bude takový, jaký byl. Setrvejte v poslušnosti k papeži, ve vzájemné lásce a ve svědomitém plnění svých povinností!“ Potom si dal předčítati úryvek Písma svatého o utrpení Páně a vysloviv přesvatá jména: „Ježíš a Maria“, skonal 23. srpna 1648. Bylo mu 92 let.

28. SRPNA. AUGUSTIN, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ. PAMÁTKA SV. HERMESA, MUČEDNÍKA.

Augustin narodil se 13. listopadu 354 v městysi Tagastě v Numidii. Jeho otec slul Patricius, matka sv. Monika. Otec byl radním a měl nevelké hospodářství.

Mladý Augustin pil dychtivě z pohárů světských radostí, avšak jeho veliká duše nebyla tím uspokojena. Upadl do bludů sekty manichejské, ale jeho bystrý rozum poznal, že tam není čisté pravdy. Jako slavný učitel a řečník byl zahrnut chválou a úctou, jeho srdce však zůstávalo pusté a prázdné.

„Byl jsem si sám největší záhadou a tázal jsem se duše své: Proč jsi smutná a proč kormoutíš mne? Avšak ona neuměla odpověděti."

Přátelé radili Augustinovi, aby odešel do Říma, kdež, jak tvrdili, bude mu lze dojíti větších příjmů a skvělejší budoucnosti. Augustin byl ochoten, ale matka odrazovala od cesty, bojíc se, aby se Augustin v cizině nezkazil úplně. Augustin oklamal matku; řekl, že cestu odkládá, zatím však potají vsedl na loď a ujel. Přijel do Říma; tam se roznemohl zimnicí. Uzdraviv se zřídil školu, ale shledal, že žáci jsou nezvedení a nadto že ani řádně neplatí za přednášky. Tím se stal Augustin ještě rozmrzelejším. Tu zemřel r. 384 v Miláně učitel řečnictví a Augustin nastoupil jeho místo. Město bylo tehdy slavnější než Řím, jsouc sídlem císařského dvora. Augustin již v Římě slýchal o výmluvnosti milánského biskupa Ambrože. Těšil se, že jej blíže pozná. Navštívil Ambrože a byl od něho vlídně přijat. Augustin byl dychtiv sly-

šeti tohoto slavného kazatele. I chodil na jeho kázání, zprvu z pouhé zvědavosti, aby seznal jeho řečnické umění; nedbal toho, co mluvil, nýbrž jak mluvil. Co do formy přesvědčil se Augustin, že řeči Ambrožovy vynikají učeností, důmyslností a lahodným slohem. Ponenáhlu věnoval svou pozornost i obsahu kázání a přemýšlel vážně o pravdách náboženských, jež slyšel z výmluvných úst biskupových. Oči se mu otevřely, poznal, že předsudky, které měl proti Církvi katolické, nezakládaly se na pravdě.

Avšak jeho duše nebyla ještě zralá k obrácení. Svědomí mu vyčítalo: „Ubohý Augustine, kdyby Bůh v tuto chvíli tě povolal k sobě, jaký bude tvůj osud? Vzchop se, dokud je čas!" On však odkládal: „Brzy, brzy, jenom trochu ještě mne nechej!" „Viděl jsem dobře, že jest lepší oddati se tvé lásce, než povolovati svým vlastním vášním. Tvá láska zdála se mi dobrou, ale moje vášnivost mě přemohla a držela v okovech."

Když jednoho dne Augustin s přítelem Alypiem rozmlouval o vážných věcech, navštívil je krajan, úředník císařského dvora, Pontinián. Vypravoval jim o poustevníkovi sv. Antonínu, jenž uslyšel v chrámě slova evangelia: „Chceš-li býti dokonalý, prodej co máš, rozdej chudým, potom přijď a následuj mne!" Proto ihned rozdal všecky statky své chudým a odešel na poušť, kde svatě žil a zemřel. Augustin i Alypius slyšíce tento příběh trnuli. Vida to Pontinián vypravoval jim dále o svatém životě a blaženém klidu mnohých poustevníků, kteří tehda na pouštích v chudobě a pokoře přebývali, a dodal, že nedávno dva císařští úředníci v Trevíru, když čtli životopis svatého Antonína, byli tak dojati, že ihned si umínili opustiti svůj úřad a následovati onoho světce.

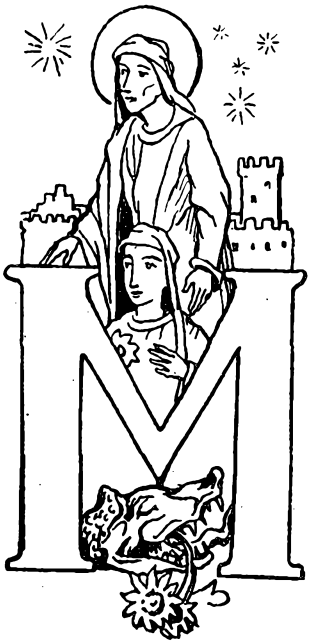
Augustin byl tímto vypravováním celý rozechvěn. Vyskočil, chopil Alypia za rameno a zvolal: „Neplatí to nám? Co se děje? Slyšel jsi? Neučení povstávají a uchvacují nebe, a my se svou moudrostí bez srdce jak jsme hluboce zapleteni v žádostech těla a krve!" Utekl z domu do zahrady. Bouře zuřila v jeho duši. Rval si vlasy, bil se v prsa, lomil rukama a volal: „Jak dlouho,

jak dlouho ještě? Zítra? Stále zítra? Proč ne dnes? Proč nemá býti v tuto hodinu konec hanbě mé?“

Tu slyšel hlas dítěte: „Vezmi a čti, vezmi a čti!“ Bylo mu to jako hlas Boží. Vrátil se domů, otevřel Písmo sv., Listy sv. Pavla, a četl: „Jako ve dne počestně choďme; ne v hodování a opilství, ne v smilství a nestydatostech, ne ve sváru a závisti; nýbrž oblecte se v Pána Ježíše Krista a nemějte péče o tělo tak, aby povstaly žádosti.“ (Řím. 13, 13—14.) V tu chvíli zvítězila milost Boží v něm, zapudila všecku nejistotu a přinesla jeho srdci klid. Od té doby Augustin nehledal již slávy ani bohatství, neboť nalezl štěstí v čistotě, zdrženlivosti a mírnosti.

Na Bílou sobotu pak byl pokřtěn od sv. Ambrože. Bylo to r. 387. Na žádost lidu Augustin byl r. 391 posvěcen na kněžství a stal se spolupracovníkem biskupa hipponského Valeria.

Sv. Augustin později vypsal své obrácení v knize „Vyznání“. Proč tak učinil, odůvodňuje slovy: „Když to lidé budou čísti neb slyšeti, vzbudí jim to duši, aby nespala v zoufalství a neřekla si: nemohu, nýbrž aby se probudila v náručí tvé milosti, v níž každý slabý jest silný, jenom když si v ní uvědomil svou slabost.“

Zemřel ve věku 76 let, dne 28. srpna 430, právě když Vandalové obléhali město Hippo.

29. SRPNA. STĚTÍ SV. JANA KŘTITELE. PAMÁTKA SV. SABINY, MUČEDNICE.

ladá vdova Sabina byla pohanka, ale měla ve své službě křesťanskou pannu, která pocházejíc z Antiochie, při pronásledování křesťanů s rodiči

svými uprchla do Říma a po smrti rodičů hledala si výživu u cizích lidí. Nazývala se Serapia. Obě ženy brzy k sobě přilnuly. Sabina pohnuta ctnostmi, které pozorovala na Serapii, zamilovala si víru křesťanskou, dala se od Serapie ve víře vyučiti a přijala křest. Od této doby byla jí Serapie ještě milejší; měla ji za svou dceru. Obě ženy závodily v křesťanské dokonalosti.

Když vešlo v Římě ve známost, že Serapia pohnula Sabinu ke křtu, byla Serapia pohnána k soudu. Sabina ji provázela. Vladař Berillus, vida vzácnou paní římskou, prozatím propustil Serapii na svobodu. Ale již po třech dnech dostavili se žoldnéři znovu, majíce rozkaz Serapii samotnou přivésti k soudu. Vladař Berillus seznav její neohroženost a stálost ve víře, rozkázal zprvu, aby byla dvěma mladíky znásilněna. Avšak podivuhodným způsobem zůstala uchráněna násilí. I byla zmrskána a sťata. Stalo se tak za Hadriána r. 120. Vdova Sabina uslyševši, že přítelkyně její Serapia zemřela smrtí mučednickou, dala tělo její pochovati. Ale i na Sabinu vbrzku došlo. Soudce Elpidius vyřkl rozsudek: „Sabina budiž pro nenávist k bohům popravena mečem.“

Bázeň Boží a bázeň lidská.

Terezie Eustochium Verzeri žila na počátku devatenáctého století. Je příkladem křesťanské statečnosti. Na ní vidíme, že kdo se Boha bojí, nebojí se lidí.

Po převratech na začátku minulého století povolal Bůh Terezii, aby ženské mládeži v Italii pomohla ke katolické výchově. Zařídila v Bergamu ústav „Dcer nejsvětějšího Srdce“. Proti dílu tomu povstalo mnoho odpůrců.

Když i biskupové byli proti ní, obrátila se do Říma. Psala kardinálu Angelu Majovi: „Kdyby celý svět žádal potlačení mého díla, budu se hájiti a bojovati až do poslední kapky krve. Avšak když svatý Otec si to přeje, políbím mu ruku a podrobím se.“

Svatý Otec schválil její dílo a vyjádřil se o knize pravidel: „Tato kniha je napsána ze zvláštního vnuknutí Ducha svatého."

Do klášterního ústavu jejího v Lodi přišla kdysi komise laiků, poslaná školním inspektorem msgr. Carpanim, aby všecko prozkoumala. Terezie poslala tomuto prelátovi nebojácný dopis: „Divím se, že Vy, církevní hodnostář, znatel kanonického práva, posíláte bez dovolení biskupova laiky do ženského kláštera." Tak otevřeně ještě nikdo prelátovi nepřipomněl zachovávání církevních předpisů. Msgr. Carpani řekl: „Tahle Verzeri je veliká žena!" Zemřela r. 1852.

30. SRPNA. RŮŽENA LIMANSKÁ, PANNA. PAMÁTKA SV. FELIXE A ADAUKTA, MUČEDNÍKŮ.

Daleko na západě objevili Španělové v Jižní Americe zlato. Tehdy se jich zmocnila taková vášeň po mamonu, že nedbali ani zákonů Božích, ani zákonů lidskosti. Okrádali, vraždili a zotročovali domorodé obyvatelstvo a nedbali napomínání a protestů španělských misionářů. Domorodci nevěřili kněžím, protože byli stejného rodu jako jejich nejúhlavnější nepřátelé. Práce misionářů byla bez výsledků. Teprve když z téhož národa, který se tak velice provinil, někdo povstal, aby velikým pokáním dal náhradu za hřích, misijní dílo se dařilo. Touto dobrovolnou obětí byla slabá dívka Růžena Limanská, narozená 20. dubna 1586 z chudých rodičů.

Jen málo lidí vědělo o jejím obětavém životě. Deset hodin denně pomáhala jako švadlena vydělávat chléb pro deset sou-

rozenců a deset hodin se modlívala ve své „samotě“ v zahradě. Přísným postem a snášením žízně dospěla k takové svobodě ducha, že žila, jako by neměla těla. Její hrozné kající skutky nebyly vymyšleny nějakou duševní úchylností, nýbrž pocházely z energické vůle trpěti z lásky k Ježíši Kristu a k usmíření hříchů světa. Proto vidíme u Růženy při vší přísnosti k sobě vnitřní radost a rovnováhu. Vidíme ji, jak v zahradě pěstuje růže a raduje se z nich, jak s ptáčky o závod pěje chválu Stvořiteli. Pro každého, kdo k ní přišel, našla slova útěchy a účinnou pomoc.

Nosila šat třetího řádu svatého Dominika. Ráda by byla šla do kláštera, ale láska k chudým rodičům ji přiměla k tomu, že obětovala svou náklonnost, aby rodičům pomáhala. Zemřela 24. srpna 1617.

Jak získával duše.

Adam Kravařský narodil se r. 1585 v Bavorově u Ratiboře z chudých rodičů. Nabyv předběžného vzdělání ve škole jesuitů v Olomouci a v Chomutově, vstoupil r. 1607 do Tovaryšstva Ježíšova. Protože pro bolesti hlavy měl slabou paměť, dokončil svoje studia teprve, když mu bylo 33 let. Pak byl vysvěcen na kněze. Když jesuité byli ze zemí koruny české vyhnáni, Adam odešel na Slovensko, později do Korutan. Vrátiv se počal konati dílo misionářské v kraji rakovnickém, třeboňském a na panství karlštejnském. Lid tam vězel v bludařství.

Adam měl od Boha vzácný dar, že uměl hýbati lidskými srdci a získávat je pravdě. Byl sám hluboce *přesvědčen* o pravdě.

Kdykoli mu bylo na misiích působiti mezi lidem nasáklým bludařstvím, vystoupil na kazatelnu, poklekl a ohlašoval: „Boha i jeho svaté si beru za svědky, že k vám mluviti budu o tom, co vám ke spasení věděti a konati jest. Na mne přijdiž před soudnou stolicí Boží krev vašich duší i trest věčný, kdybych vás o náboženství klamal.“

Mluvil prostě a jadrně. Posluchači cítili, že mluví z hlubokého přesvědčení a z čisté lásky k lidu.

R. 1628 byl ustanoven misionářem na Novém Městě v Praze.

R. 1631 vtrhli protestantští Sasové doPrahy. Kdysi šel Adam z Hradčan dolů na Staré Město; na mostě se setkal s tlupou saských jezdců. Uhnul jim až k zábradlí. Ale vůdce jezdců, prý luteránský šlechtic, poznav v Adamovi jesuitu, zmrskal ho bičíkem. Adam opíraje poraněnou hlavu o kamenné zábradlí ukázal na Ukřižovaného a řekl: „Dobrého svědka máme." Když přišel domů, spolubratří se ho tázali, co se mu stalo. On odpověděl: „Jakýsi jezdec se zabýval se mnou na mostě; musím zítra za něho obětovati mši svatou."

Téhož roku byli jesuité na rozkaz saského velitele vyhnáni a pod trestem smrti jim zapověděno vrátiti se do města. Ale Adam si věděl rady. Přestrojil se se svým druhem, knězem Švábenským, za uhlíře a vozili do Prahy uhlí, jež ponejvíce od nich kupoval pan Mišovský ze Sebuzína. V jeho domě kněží se převlékali; sloužili mši svatou a kázali slovo Boží. Potom se zase převlékli do uhlířských šatů a odjížděli z města.

Nepřátelé o něm rozšiřovali, že je ukrutný a násilím nutí lidi k návratu a ke zpovědi. Proto na kázání jeho přicházeli mužové v plné zbroji, ale zakrátko byli líbeznou a moudrou řečí i laskavostí jeho obměkčeni, a tak se mu podařilo přivésti 10.000 duší na pravou cestu.

R. 1634 Adam zřídil v Hradci Králové dům Tovaryšstva Ježíšova s latinskými školami. Pak se odebral opět do Prahy. Válka třicetiletá se chýlila ke konci. Švédové se vedrali dne 26. července 1648 na Hradčany a na Malou Stranu; dobývali se do domu jesuitů u sv. Mikuláše. Stařičký Adam chtěje se obětovati za své řeholní bratry, šel otevříti bránu Švédům. Ti ho ztloukli a vydrancovali chrám. Po několika letech Adam v Praze zemřel 30. srpna 1660.

31. SRPNA. RAJMUNDUS NONNATUS, VYZNAVAČ.

Otec Raymundův si přál, aby syn dosáhl vysoké hodnosti státní. Ale Raymund prohlásil, že má touhu po stavu duchovním. Otec se rozhněval a vzal syna ze studií domů; rozkázal mu, aby se odebral na vzdálený dvorec a aby tam hospodařil, dokud se jinak nerozmyslí. Raymund šel. Tichý život rolnický a pastýřský se mu zalíbil. Raymund nepoznal lásky mateřské. Proto v modlitbách se obracel k Panně Marii, aby mu byla matkou. V kapličce spatřil obraz Panny Marie a tu kdysi si umínil, že vstoupí do řádu Matky Boží na vykupování zajatců. Kdysi byl Raymund u otce obžalován, že prý zanedbává stáda a že prý stále klečí v kapličce. Otec se odebral na dvorec a vskutku nalezl Raymunda klečícího před obrazem Matky Boží. I svolil otec k žádosti synově, ale teprve po delším zdráhání a na přímluvu kmotra Raymundova, hraběte z Kardony.

Raymund plesaje vstoupil do řádu Matky Boží na vykupování zajatců. Provázel Petra Nolaska po dvakráte do území mohamedánských. Z Říma, kam byl poslán jako zplnomocněnec řádu, odebral se do Afriky a vykoupil víc než 200 křesťanských zajatců. Když se mu nedostávalo peněz, nabídl sám sebe jako rukojmě, přijal okovy a oblékl se šatem otroků raduje se, že smí trpěti z lásky ke Kristu Ježíši a k bližnímu. Raymund neustal ve své horlivosti; maje okovy na rukou obcházel uvězněné křesťany, těšil je a povzbuzoval k trpělivosti. Přitom neohroženě hlásal evangelium Maurům i židům. Obrátil dva vznešené Maury a deset židů na víru Kristovu. Mohamedánský soudce podrážděn horli-

vostí Raymundovou, dal jej na veřejném místě zmrskati a oba rty mu dal propáliti žhavým železným bodcem, otvory provléci řetízek a na řetízek uvázati zámeček s klíčem. Klíčem byl zámeček otvírán jen jednou za tři dny, aby vězni byla dána skrovná potrava.

Tak ležel Raymund v žaláři opuštěn, okovy na rukou, zámeček na rtech; s dojemnou trpělivostí snášel svůj smutný osud. A když ho přišli křesťané navštívit, byli pouhým jeho zjevem, jenž byl mocnější než kázání, utvrzováni ve víře. Konečně po dlouhých osmi měsících donesli řeholní bratří potřebné výkupné a Raymund byl propuštěn na svobodu. Mínil zůstati v Africe a věnovati se dále zajatcům. Ale papež Řehoř IX., dověděv se o jeho zásluhách a strastech, jmenoval Raymunda kardinálem. Nezbývalo mu než se vrátiti do vlasti. Byl uvítán radostně a slavně jako hrdina lásky křesťanské. I při své vysoké hodnosti zůstal však pokorným a prostým řeholníkem. Papež mu rozkázal, aby se odebral do Říma. Raymund poslechl, ale na cestě zemřel r. 1240.

„Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili."

Okolí, v němž Theodelinda Dubouché vyrůstala, zatlačovalo v ní veškeré náboženské cítění. Rodiče byli víře odumřelí. Dcera však cítila zvláštní náklonnost k nejsv. Svátosti oltářní. Jenom její samoláska a pýcha bránila jí úplně uposlechnouti hlasu milosti. Rodiče hleděli dceru vychovati pro svět. Sama píše: „Žila jsem tehdy ve světě lehkovážném, toužícím jen po radovánkách; denně jsem slyšela o skandálech. Vášeň mi byla líčena jako něco, co patří k životu, čemu se člověk nemůže vyhnouti. A přece zůstala nejen má vůle, nýbrž i moje fantasie prosta každé nečisté myšlenky. Cítila jsem takřka, co nebylo pro mne dobré, kterých společností a kterých knih se mám varovati."

Od patnáctého roku stala se Svátost oltářní středem jejího života. Začala choditi denně ke sv. přijímání. Oddala se skutkům

milosrdenství. Chtěla též působiti apoštolsky. Kněz jí radil, aby se v rodině stala andělem lásky. Matka vážně onemocněla. Theodelinda přiměla sestru ošetřovatelku, aby upozornila matku na zaopatřování. Theodelinda píše o tom: „Prosba sestry byla odmítnuta, a jak se zdá, velice nemile přijata. Nebyla jsem právě doma. Když jsem se vrátila, odehrála se scéna, kterou si mohu vysvětliti jen přítomností satana v duši. Matka žalovala, že já jsem učinila návrh o zaopatřování, že já jsem zavinila její bolesti a že jsem příčinou její náhlé smrti. Tak zuřila hněvem, že jsem se obávala její náhlé smrti. Bůh mi dal milost, že jsem zůstala klidná. Klekla jsem u jejího lože, políbila jsem jí ruce a prosila za odpuštění. Potom jsem odešla, abych u Ježíše svátostného nalezla pomoci a síly. Byla jsem tak rozrušena, že jsem v kostele omdlela. Avšak Bůh chtěl jen zkoušeti mou víru. Když jsem se vrátila z kostela, byla drahá nemocná klidná a dobré mysli; řekla mi: „Protože ty si to přeješ, jdi ihned pro pana faráře.“ Před 50 lety byla naposledy u zpovědi. Její obrácení bylo upřímné; Bůh daroval stařence ještě dvě léta života, v nichž se snažila nahraditi, co dříve zanedbala.“

Za hlavní úkol svého života pokládala Theodelinda slávu Svátosti oltářní. Nevděčnost lidská k přemíře lásky Spasitele svátostného ji pohnula k hrdinské lásce a náhradě. Proto založila družinu Smírného klanění.

Její poslední slova byla: „Vidím, vidím, vidím!“ Zemřela r. 1863.

ZÁŘÍ

1. ZÁŘÍ. JILJÍ, OPAT. PAMATKA DVANÁCTI MUČEDNÍKŮ.

Jiljí (Aegidius) narodil se kolem r. 640 v Athénách (v Řecku) z rodičů zámožných. Od mládí jevil velikou dobročinnost. Kdysi spatřil na ulici polonahého žebráka; rozhodl se rychle, svlékl

vrchní roucho a daroval je chuďasovi. Po smrti rodičů rozdal zděděné jmění chudým a touže sloužiti Bohu v ústraní, vsedl na loď, která plula do Gallie. Loď přistala v Marseille a Jiljí se odebral odtud do Arlesu k tamějšímu biskupovi. Tenkrát tam byl biskupem sv. Caesarius. Ten učil Jiljího po dvě léta víře a ctnostem křesťanským. Poté Jiljí odešel k řece Gardě hledaje místo, kde by se mohl usaditi. Cestou se seznámil s poustevníkem Veredemem a prosil ho, aby jej přijal za společníka. Veredemus mu vyhověl a byl Jiljímu pečlivým vůdcem. Zvláště jej upozorňoval, že nestačí dáti výhost světu a žíti v ústraní, nýbrž že je třeba bojovati proti vnitřnímu nepříteli, proti náklonnostem ve vlastním srdci.

Tak žili oba poustevníci ve svornosti a lásce. Když však odevšad přicházeli lidé, aby si vyprosili poučení v rozmanitých potřebách, Jiljí, aby ušel návalu lidu, opustil své místo na řece Gardě a putoval do neznámých a neschůdných krajin. V pralese nalezl skalní sluj, houštím zarostlou; v té se usadil. Ochočená laň mu dávala mléko. Kdysi však zazněl v pustině lovecký roh, štěkot psů a hovor lovecké družiny. Jeden z družiny střelil šípem po ochočené laňce, šíp minul laňku, ale poranil Jiljího. Král visigotský Flavius Vamba spatřiv poustevníka vyptával se po jeho jméně a osudech, nabízel mu dary, ale Jiljí je nepřijal; král dal tedy Jiljímu vystavěti na onom místě klášter a obdařil klášter okolními pozemky i lesy. Jiljí, k němuž se přidružili mnozí zbožní muži, vedl klášter jako opat a řídil jej řeholními pravidly sv. Benedikta. Zemřel kolem r. 700.

„Otče, zhřešil jsem."

Rod Armengaudův patřil k nejvznešenějším v Katalonii; na tom si také zakládal mladý Petr a pohrdal jinými, kteří nebyli tak vznešeného původu. To způsobilo mnoho nevole. Petr sebral několik přátel, aby se zbraní v ruce bojoval proti svým odpůrcům. Když město Cervera chtělo proti němu zakročiti, uprchl do hor a stal se lupičem.

Otec jeho Arnold nemohl snésti takové hanby a opustil svou vlast Katalonii. Odebral se do Valencie a nabídl své služby králi aragonskému Jakubovi II. Byl přijat. Po nějaké době měl se sejíti král aragonský s králem francouzským k důležitým státním poradám. Jelikož cesta vedla divokým pohořím, kde lupiči číhali na pocestné, byl Arnold s několika vojíny poslán před králem, aby mu zajistil bezpečný přechod. Arnold vyhledával lupiče a pronásledoval je. Když jednou jel lesem sám bez průvodců, setkal se s lupičem a jal se ho stíhati. Ale lupič se bránil, a tak došlo k souboji. Najednou lupič odhodil meč, padl na kolena a prosil za odpuštění — byl to vlastní jeho syn Petr, jenž se setkal takto se svým otcem. Toto setkání bylo počátkem úplného jeho obrácení.

Po tak těžkém provinění duch kající se nespokojí s tím, že hříchů lituje, z nich se vyzpovídá a již nehřeší — ne, kdo se opravdu obrátil, chce více učiniti než obyčejný křesťan. Taktéž Petr chtěl vykonati pokání úplné. Vstoupil do řádu Matky Boží na vykupování zajatců.

R. 1261 podnikl cestu do Afriky. Měl peníze na vykoupení 137 křesťanů. Avšak viděl ještě několik zajatých hochů, kteří byli v nebezpečí, že ztratí víru mezi mohamedány. Aby je vykoupil, zůstal v Africe jako zajatec, až by řeholní bratr přivezl peníze. Když bratr v určitou dobu nepřicházel, mohamedáni Petra oběsili. Petr se však po jejich odchodu vyprostil z provazu a vrátil se do Španělska. Zemřel v Quardii r. 1304. Svátek 27. března.

2. ZÁŘÍ. ŠTĚPÁN, VYZNAVAČ A KRÁL.

Štěpán slul dříve Vaik, (toto jméno pochází snad z Vjaceslav, Václav); byl biřmován od sv. Vojtěcha a při tom dostal jméno Štěpán. Byl synem maďarského velkoknížete Geyzy. Zasnoubil se s Giselou, křesťanskou princeznou z Bavorska. Zprvu musel potlačovati vzpoury kmenových náčelníků, kteří nechtěli odvyknouti životu loupeživému. V čele nespokojenců se postavil šomodský náčelník Kupa a usiloval vyhladiti křesťanství v Uhrách a svrhnouti Štěpána se stolce knížecího. Avšak Štěpán porazil vzbouřence u Vesprimu, potrestal je, zrušil moc kmenových dědičných pohlavárů a zavedl v zemi po vzoru slovanském župní zřízení.

Štěpán zaváděl u svého lidu moudré řády společenské a křesťanskou vzdělanost. Dostavěl a bohatě nadal klášter sv. Martina na hoře Pannonské. Prvním opatem tam byl Anastasius, dříve opat břevnovský, jejž Maďaři přezvali Astrikem. Štěpán poslal Anastasia-Astrika do Říma se žádostí, aby papež schválil vše, co Štěpán pro náboženství křesťanské vykonal nebo zamýšlí vykonati, a aby jej prohlásil králem. Anastasius pořídil v Římě dobře. Papež Silvester II., poznav apoštolskou horlivost knížete Štěpána, přijal Uhry ve vlastnictví sv. Petra a v ochranu církve římské, potvrdil biskupství, která Štěpán zříditi zamýšlel, a poslal Štěpánovi drahocennou korunu královskou, kterou měl připravenu pro polského knížete Boleslava Chrabrého. Také dal Štěpánovi a jeho nástupcům zvláštní výsadu, aby se před nimi nosil kříž a aby jako papežští zástupcové zřizovali biskupství a jmenovali biskupy.

Nábožná královna Gisela závodila s manželem v ušlechtilé horlivosti; pořizovala drahá roucha, vyšívala, zdobila je zlatem a stříbrem a darovala je chrámům.

Již hodlal Štěpán odevzdati vládu svému synu Emmerichovi, již se konaly přípravy k slavnostnímu prohlášení královice nástupcem Štěpánovým, když náhle a neočekávaně Emmerich zemřel r. 1031. Štěpán velmi truchlil nad ztrátou jediného svého syna; jen živá víra v Boha mu dodávala útěchy.

Ještě sedm let žil pak Štěpán bohumile. Stonal dlouho; a tu někteří velmožové, nespokojeni s jeho křesťanskou vládou a nemohouce se dočkati jeho smrti, najali vraha, aby krále zabil. Král ležel nemocen na lůžku; vtom se vysmekl vrahu vcházejícímu meč pod pláštěm schovaný a pádem na zemi způsobil hlomoz. Král spatřiv nenadále člověka tázal se, proč přichází, a ten s hrůzou klesl k zemi a vyznal, co měl v úmyslu. Král mu odpustil, ale spiklenci byli podle zákona popraveni.

Štěpán zemřel dne 15. srpna 1038.

3. ZÁŘÍ.

Napraviti.

Když sv. František z Assisi ve své horlivosti pro spásu duší rozeslal své bratry do všech zemí, šli do Španělska kněz Jan z Perosy a bratr Petr ze Sasso Ferrato. Nebylo jim dosti na tom, že mezi křesťany hlásali lásku Kristovu, šli až do města Valencie, které bylo v moci Maurů a kde vládl úhlavní nepřítel křesťanů král Azot. Brzy byli zajati, a protože se ani lichocením ani hrozbami nedali svésti k odpadu, byli mečem sťati r. 1230.

Avšak po jejich smrti opustilo krále Azota veškeré štěstí. Zbožný král aragonský Jakub nad ním zvítězil a Azot poznal, že se tak stalo s pomocí Boží. Uznal svoje provinění, byl ochoten dáti se pokřtíti a podrobiti se králi křesťanskému. Jakub s radostí přijal jeho obrácení a uzavřel s ním mír. Azot však se nespokojil s pouhým slibem; chtěl svoje provinění také napraviti. Postaral se o to, aby ve Valencii byla hlásána pravda Kristova, povolal syny svatého Františka a řekl jim: „Já jsem zavraždil vaše bratry, jsa ještě nevěřící. Z celého srdce toho lituji, a abych napravil zločin spáchaný, chci vám dáti svůj palác, abyste v něm mohli vystavět klášter. Přijměte tento dar tím ochotněji, jelikož v něm tekla krev vašich bratří mučedníků.“ Tak byl založen klášter františkánský ve Valencii.

4. ZÁŘÍ.

Služebníci neužiteční jsme.

Blahoslavená Bronislava narodila se asi r. 1219 z otce Stanislava Prandoty a matky Anny Gryfovny na statku Kameni v knížetství opolském ve Slezsku. Dívčí věk trávila doma v nevinnosti a zbožnosti. Když bratranci její Hyacint a Česlav, synové Eustacha Odrovousa, vstoupili do řádu kazatelského a horlivě pracovali ke cti a slávě Boží a pro spásu duší, vzplanulo i její srdce vroucí touhou po vyšší dokonalosti křesťanské podle evangelických rad dobrovolné chudoby, ustavičné čistoty a řeholní poslušnosti. I pohrdla světem a statky jeho a vstoupila ve věku šestnácti let do kláštera bílé řehole sv. Norberta ve Zvěřinci u Krakova. Za-

chovávala svědomitě a radostně všechna řeholní pravidla a nadto si ukládala dobrovolně mnohé dobré skutky. Ráda rozjímala o bolestném umučení Páně a zapírala tělo své tuhými posty, žíněným rouchem a bičováním. Hrdinské ctnosti její budily u jeptišek obdiv, kdykoli však slýchala, že ji chválí, opakovala pokorně slova Páně: „Když učiníte všecko, co vám přikázáno jest, rcete: Služebníci neužiteční jsme.“ (Luk. 17, 10.)

Zemřela zaopatřena svatými svátostmi dne 29. srpna 1259. Tělo její bylo pohřbeno v klášterním chrámě zvěřineckém. Památka její zůstala v požehnání a ctitelé její zakoušeli přímluvy její u Boha obzvláště v čas morové rány.

5. ZÁŘÍ. VAVŘINEC JUSTINIANI, BISKUP A VYZNAVAČ.

vatý Vavřinec Justiniani se narodil r. 1381 v Benátkách. Když mu otec zemřel, umínila si matka, že zůstane vdovou, aby se mohla lépe věnovati výchově svých dětí.

Vavřinec přemýšlel, pro který stav se má rozhodnouti. Zdálo se mu, že vidí věčnou Moudrost v podobě spanilé panny, která přistoupila k němu a řekla: „Proč utíkáš od jedné věci ke druhé a hledáš pokoje mimo mne? Ejhle, po čem toužíš, nalezneš jen u mne! Dej mi své srdce a budeš míti poklad nepřeberný.“ I zhostil se Vavřinec všelikých myšlenek na svět a ustanovil si, že bude pečovati o slávu Boží a věčné blaho své i bližních.

Chtěl vstoupiti do kláštera, ale strašila jej myšlenka: „Budeš-li míti dosti zmužilosti, aby ses vzdal požitků a radostí a kráčel

cestou sebezapírání?“ Několik okamžiků přemítal, pak se vrhl před obraz Ukřižovaného a zvolal: „Tys, ó Pane, naděje má, v tobě jest všeliká síla a útěcha má!“ Od té chvíle žil ještě přísněji. Když za velikého vedra ho napomínali, aby se napil, odpověděl: „Nemůžeme-li snésti žízeň, jak sneseme jednou plameny očistcové?“ Vstoupil do družiny světských kněží, kteří si zřídili klášter na ostrůvku Alze a přijali pravidla svatého Augustina.

Jsa klášterním novicem rozstonal se Vavřinec zánětem hrdla a lékaři prohlásili, že nemoc nelze vyhojiti jinak než řezáním a pálením. Báli se však takovou operaci vykonati, aby snad tělesně slabý jinoch nepodlehl. Ale Vavřinec řekl jim: „Čeho se lekáte? Ten, jenž zachoval tři mládence v peci ohnivé, jest až dosud dosti mocný, aby i mně dodal trpělivosti a síly.“ Podrobil se ochotně operaci, a když byl na hrdle bolestně pálen, mlčel a vyslovoval jedině přesvaté slovo Ježíš. Po nějakém čase bylo třeba po druhé řezati a páliti churavé hrdlo. Vavřinec znovu osvědčil svou zmužilost. Když lékaři k němu přistoupili, řekl: „Jen řežte, však nástroje vaše nejsou tak ostré, jak byly drápy šelem, jež rozdíraly těla svatých mučedníků.“

Ve škole kříže naučil se pokoře. Když jedenkráte byl poslán na sbírku almužen do města, průvodce jeho bál se zahanbení a vyhýbal se lidnatým náměstím a ulicím. Vavřinec mu řekl: „Proč se, bratře, stydíš žebrati? Pojďme jen a rádi trpme potupu! Odřekli jsme se světa slovy, nuže, odřekněme se ho i skutky. Choďme s těmito měchy na zádech, jako bychom nesli těžký kříž, a přemáhejme takto pyšný svět!“

Kdysi vypukl v klášteře oheň a zničil všecky domácí zásoby. Když pak bratří naříkali, těšil je Vavřinec řka: „Copak se vám zlého stalo? Což nesložili jsme slib chudoby? Děkujme raději Bohu, že nám popřál, abychom chudoby též zakusili. Však se Bůh postará o nás, neztratíme-li důvěry v něho.“

R. 1433 papež Eugen IV. ho jmenoval biskupem benátským. I jako biskup zachovával chudobu. Z lásky k Ježíši ukřižovanému zřekl se neuřízené lásky k příbuzným. Jednou požádal ho jistý,

nikoli zámožný příbuzný za příspěvek na věno své dcery. Biskup odbyl ho slovy: „Příteli, dám-li ti málo, nebude vám posloužено, kdybych pak dal mnoho, utrhl bych to chudým. Jmění církevního nesmím užívati na svatební šperky, nýbrž mám z něho živiti chuďasy, proto odpustíte, že vám nedám nic.“

Kdo tak odumřel světu, ten se nebojí smrti. Když onemocněl, řekl svému bratranci: „Jak rád bych již šel s tohoto světa, kdyby se Pánu zalíbilo mne zavolati! Ale ty, ó milý Ježíši, víš nejlépe, co lidu mému jest prospěšno.“ — Bylo to v adventě a lékař domlouval nemocnému, aby pro posilu těla požíval masitých pokrmů, k čemuž duchovní uváděli příklady ze života některých světců novější doby, kteří si v nemoci neodpírali maso v době postní. Ale Vavřinec odpověděl: „Každý jedná po svém; ale vězte, že příklady starověkých světců se mi více zamlouvají a že tito světci došli svatosti umrtvováním těla a mučedníci prolitím krve.“

Když ho zastihla zimnice, přichystali mu domácí lidé měkké lůžko, on však zvolal: „Cože? Peřiny mi chcete dáti? Spasitel nezemřel v peřinách, nýbrž na tvrdém dřevě.“ Poznávaje, že se blíží smrt, povzdechl si: „Rád přijdu k tobě, nejdobrotivější Ježíši!“ A když se přítomní dali do pláče, řekl jim: „Ustaňte plakati, neboť dnes je den radosti a nikoli smutku. Hodina má přišla, budiž z toho Bůh pochválen! Proč bychom se báli smrti, když sám Kristus Pán zemřel za nás?“

Dokončil svůj pozemský život 8. ledna 1455.

6. ZÁŘÍ.

Láska otcovská.

V Číně křesťanství zapustilo tak hluboce kořeny, že nejkrutější pronásledování je nevyhladilo, nýbrž naopak ještě více upevnilo. Novokřesťané činští mohou nám býti vzorem a pří-

kladem svou živou a pevnou vírou. Jeden z prvních mučedníků devatenáctého století je bl. Petr Lje ú.

Jako jinoch poznal Krista a dal se pokřtíti. R. 1797 byl pro víru uvězněn, ale na přímluvu vlivné rodiny zase propuštěn. R. 1814 byl opět pro víru v žaláři a potom poslán do vyhnanství. Teprve po třinácti letech bylo mu dovoleno vrátiti se do vlasti. Při novém pronásledování křesťanů byli jeho dva synové uvězněni. Pečlivý otec řekl ke své ženě: „Mám již skoro 80 let. Mandarini zatkli naše syny a nás nechali zde; obávám se, že naše děti neobstojí v této zkoušce. Půjdu do žaláře, abych jim dodal zmužilosti a je napomenul k věrnosti. Zatknou-li mne mandarini, tím lépe; mohu potom zůstati u svých synů a je slovem i příkladem povzbuzovati." Vskutku se mu podařilo vniknouti do žaláře. Byl předveden před soudce. Hájil se takto: „Je-li to zločin vyznávati náboženství křesťanské, mám větší vinu než moji synové, neboť já jsem je ve víře svaté vyučil. Proto se sluší, aby mne stihly tyto kruté tresty. Jsem-li však bez viny, jsou bez viny také moji synové a jejich ženy, a proto je musíte propustiti na svobodu." Soudce vzkřikl hněvivě: „Již jsi byl ve vyhnanství pro svou neposlušnost zákonů císařských, které zapovídají náboženství křesťanské. Císař ti odpustil a nyní jsi tak drzý, že ho urážíš tím, že zůstáváš v tomto náboženství." Stařec dostal deset ran a byl uvržen do žaláře. Poklonil se soudci a řekl: „Děkuji za toto veliké dobrodiní."

Podobně jako on jednali ostatní uvěznění křesťané. Pohané s údivem se tázali: „Kdo kdy viděl vězně, kteří se radují ze svých řetězů?" Především Petr Ljeú udržoval zmužilost a radost těchto vyznavačů Kristových. Zatím co ostatní byli potrestáni vyhnanstvím, on jediný byl odsouzen k smrti. Když ho přivedli na popraviště, řekl katovi: „Počkej ještě okamžik, až se pomodlím." Požehnal se zbožně svatým křížem, doporučil duši svou Bohu a řekl: „Ukončil jsem svou modlitbu, jsem hotov." Umřel smrtí provazem. Po jeho smrti i pohané viděli zář kolem jeho hlavy

a jeden z katů řekl: „Náboženství křesťanské jistě jest náboženství dobré.“ Zemřel 17. března 1834.

Naše láska k příbuzným je často jen skrytá samoláska. Bl. Petr nám ukazuje pravou lásku k rodině: obětuje život svůj, aby zachránil duše svých synů.

7. ZÁŘÍ. MELICHAR GRODECKÝ.

Blahosl. Melichar (Melchior) Grodecký narodil se r. 1584 v Těšíně ve Slezsku. Pocházel z rodičů šlechtických, kteří měli své statky v Grodku (u Lvova). Melchior se zřekl bohatství a vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Noviciát konal v Brně. Roku 1608 byl poslán do koleje sv. Klementa v Praze na další studia. Po vysvěcení na kněze byl ustanoven správcem domu chudých při této koleji, kde chudí studenti byli bezplatně zaopatřeni. Když jesuité byli ze zemí koruny České vyhnáni, odešel i Grodecký; odebral se z rozkazu představených do Košic, aby tamní katolíky utvrzoval ve víře.

R. 1619 opanovalo vojsko knížete Gabriele Bethlena Slovensko a vniklo do Košic. Kalvín Jiří Rakoczy ihned dal polapiti Melichara Grodeckého. Žádali na něm, aby se zřekl víry katolické. Po tři dni nedostali Melchior, Marek Křisina a Štěpán Pongracz ani sousta pokrmu, aby jejich stálost byla zlomena. Ale Melichar i ostatní prohlásili statečně, že jsou hotovi raději jakákoliv muka i smrt podstoupiti, než by se své víře zpronevěřili a bludy kalvínské přijali. Byli pak obnaženi, spoutáni, drásáni, pod kola házeni, šlapáni. Byli hořícími pochodněmi v bocích páleni, takže oheň úplně strávil maso a bylo viděti útroby. Oni však ani za toho strašného mučení nepřestávali vyznávati víru

katolickou. Nakonec Melicharovi rozsekali hlavu. Těla všech tří mučedníků byla vhozena do stoky. Po třech měsících dala katolická hraběnka Palffy-ová vyzvednouti jejich těla z hnusné jámy a zavézti do chrámu sěbežského.

*

František Galuzzi byl ve zpovědnici i k největším hříšníkům velice laskavý a mírný; často plakával soustrastí nad stavem jejich duší; ukládal jim velice lehké pokání, ale zato si sám uložil za jejich hříchy tím těžší pokutu. Jednou v jubilejním roce přišel ke zpovědi jinoch, který již léta žil životem nevázaným a spáchal těžké zločiny. Zpověď trvala několik hodin; nakonec tázal se zpovědník hříšníka: „Bylo by vám příliš velikým pokáním navštíviti třicetkrát hlavní kostely v Římě?" Kajícník odpověděl: „Ne, bylo by to pokání příliš lehké!" „Nuže dobře," odpověděl zpovědník, „navštivte hlavní kostely jedenkráte, a já vaším jménem je navštívím ještě devětadvacetkrát."

Celý udivený začal hříšník plakati a řekl: „Ačkoliv zde v Římě jsem v nebezpečí, že mne naleznou a pro mé zločiny popraví, nechci město opustiti, abych vás měl za zpovědníka."

Přítomnost svatého kněze byla umírajícím útěchou a zárukou šťastné smrti. Jednoho rána byl Galuzzi volán k umírajícímu. Ačkoliv světec pospíchal, přišel pozdě. Zatím již farář nemocného vyzpovídal a právě odešel, aby přinesl nemocnému Svátost oltářní. Mezitím použil Galuzzi času, aby s nemocným vzbuzoval ctnosti a tak ho připravil k hodnému svatému přijímání. Tu najednou nemocný povzdechl a řekl: „Otče, já nešťastný již dlouhou dobu jsem se zpovídal svatokrádežně a i ta zpověď, kterou jsem před chvílí vykonal, byla neplatná!" Přítomnost svatého kněze takřka roztavila duši hříšníkovu, takže se s jeho pomocí ještě jednou se vší upřímností vyzpovídal a s opravdovou zbožností přijal Tělo Páně a blaženě zemřel.

František Galuzzi zemřel r. 1731.

8. ZÁŘÍ. NAROZENÍ PANNY MARIE. PAMÁTKA SV. HADRIÁNA, MUČEDNÍKA.

Co oko nevidělo.

Římský císař Maximián přišel do sídelního města Nikomedie v Bithynii a obnovil staré zákony proti křesťanům. Kdokoli vypátral a udal křesťana, dostal odměnu. I vypátrali slídilové v jeskyni opodál města třiadvacet křesťanů a polapivše je šli s nimi do města. Cestou potkali císaře a na otázku jeho, odkud jsou, odpověděli: „Jsme zdejší občané a křesťané.“ Tu se rozzlobil císař, dal je na místě bíti a pohrozil jim, že jim dá vytrhnouti jazyk na výstrahu lidu, aby se naučili poslouchati představených. Tu řekli mu mučedníci: „Nuže, když nenávidíš ty, kteří neposlouchají pánů světských, proč nás nutíš neposlouchati Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista a uvrhuješ takto na sebe trest, jenž jest připraven ďáblu a služebníkům jeho?“ Statečnou řečí tou byl císař podrážděn a dal tyto křesťany rozličným způsobem mučiti.

Když důstojník Hadrián viděl statečnost křesťanů, tázal se jich: „Zapřísahám vás, abyste mi pověděli, jaké odměny čekáte za hrozná muka, která tak klidně snášíte?“ Odpověděli: „Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to Bůh připravil těm, kteří ho milují.“ (1. Kor. 2, 9.) Slova ta dotkla se mocně důstojníka, uvěřil v Ježíše a vyznal veřejně, že jest křesťanem. Císař ho dal předvolati, a když neodstoupil od víry, byl vsazen do žaláře k ostatním vězňům.

Jeden ze služebníků Hadriánových ihned o tom zpravil manželku jeho Natalii, která od dětství byla horlivou křesťankou.

I šla do žaláře a povzbuzovala manžela k vytrvalosti a posluhovala ostatním vězňům. Po několika dnech podplatil Hadrián žalářníka, že mu dovolil na několik hodin navštíviti manželku. Když se Natalie dověděla, že její manžel jde k ní, domnívala se, že zapřel víru a proto že byl propuštěn na svobodu. Zavřela před ním dveře a nechtěla ho ani viděti. Teprve když uslyšela, jak se věci mají, pustila ho do domu a napomínala ho k stálosti u víře. A když Hadrián začal mluviti o pořízení domácích věcí svých, řekla mu: „Nemysli na věci pozemské, nýbrž starej se pouze, abys šťastně dokonal, cos začal."

Konečně nadešel den soudu. Císař řekl Hadriánovi: „Šetři přece svého mládí. Jsi syn rodičů bohatých a urozených, kdežto křesťané pocházejí z rodin pošetilých a nuzných." Odpověděl Hadrián: „Kdybys znal vlast a urozenost křesťanů, prosil bys je za přímluvu u Boha, aby ses stal účastným slávy jejich." I rozkázal císař tělo jeho rozsápati železnými drápy, až bylo hrozné se na něho podívati.

Potom vydal císař rozkaz, aby všem vězňům byly ruce a nohy zpřelámány, uťaty a mrtvoly jejich spáleny. Když přišli katané, vyžádala si Natalie, aby popravili nejprve jejího manžela, obávajíc se o něho, aby snad vida hroznou smrt ostatních nepozbyl mysli a nezviklal se ve víře. Umírajíce volali mučedníci: „Pane Ježíši, přijmi duše naše!" Bylo to r. 310.

9. ZÁŘÍ. GORGONIUS, MUČEDNÍK.

éta panování císaře Diokleciána (284—305) byla z počátku klidná. I na dvoře císařském v Niko-

medii mělo křesťanství valný počet vyznavačů; ba sama císařovna Priska i její dcera Valerie byly křesťankami. Z dvořanstva byli Diokleciánovi milí obzvláště Gorgonius a Dorotheus, kteří spravovali císařskou pokladnu. Oba mužové ti uvěřili v Krista Ježíše, sloužili mu horlivě a obrátili mnoho dvořanů i služebníků císařových na víru. Dioklecián si jich vážil a nekladl jim pro víru žádných překážek, až se r. 303 podařilo spoluvladaři jeho Galeriovi, jenž byl surový voják a pohan, popuditi ho proti křesťanům. Od té doby se stal Dioklecián ukrutným katem věřících.

Dne 23. února 303 konala se v Nikomedii hlučná slavnost na počest pohanských bohů. Tu znenadání vrazili vojáci do tamního krásného chrámu křesťanského a zbořili jej do základů.

Oba císařové Dioklecián i Galerius se na to dívali. A hned nazítří vydán císařský rozkaz, aby všecky křesťanské svatyně byly pobořeny a se zemí srovnány, Písma sv. byla spálena, aby všickni křesťané, v hodnostech a státních úřadech ustanovení, byli potupně složeni; aby všickni, kdož nechtějí modlám obětovati, byli mučeni a jejich majetek byl zabrán. Když tento rozkaz v Nikomedii na veřejném místě byl přibit, jakýsi křesťan, jménem Jan, rozhorliv se strhl jej a roztrhal na kusy volaje, že se hodí pro nevzdělané Sarmaty a nikoli pro věrné křesťany. Za to byl ihned jat a za živa upálen. Brzo potom hořelo po dvakráte v císařském paláci a nebylo pochybností, že požáry založil zuřivec Galerius, aby Diokleciána proti křesťanům ještě více popudil. Dioklecián přičítal tyto ohně vskutku křesťanům. Ihned byl nikomedijský biskup Anthim polapen a mečem sťat a křesťané z města i z okolí byli hromadně vražděni; císařovna Priska i dcera její Valerie, manželka Galeriova, byly donuceny obětovati modlám a poslechly z bázně. Potom došlo na císařské dvořany. První z nich byl k oběma císařům na výslech povolán Petr, a když rozhodně odepřel modlám se klaněti, byl ukrutně zmrskán, až kosti jeho masa zbaveny. A když i po tomto mučení zůstal ve víře Kristově pevným a stálým, posadili ho katané na rozpálený rošt, on pak dobrořeče Bohu vypustil ducha.

Gorgonius vida hrozná muka Petrova oslovil Diokleciána takto: „Proč, císaři, trápíš tak krutě věrného sluhu svého pro víru, kterou také my vyznáváme? Sloužili jsme ti poctivě, nuže, proč zabraňuješ nám sloužiti Bohu, od něhož stvořeni jsme? Věz, že muka, jimiž služebníky Boží stíháš, pominou, a jestliže neupustíš od nerozumného ukrutenství svého, že propadneš jistě mukám věčným!“

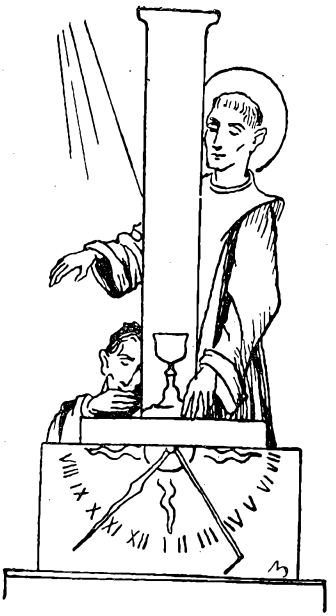
Diokleciánovi nezdálo se oba důvěrné svoje rádce Gorgonia a Dorothea zahubiti hned. I domlouval jim soukromě, aby sloužili bohům, slibuje, že i nadále bude jim laskavým příznivcem. Ale oni mu řekli: „Věz, pane, že nemůžeme se odchýliti od jediného pravého Boha, jemuž jsme se zaslíbili službou na věky. Slibuješ nám přízeň svou a časnou slávu, my pak žádáme si slávy věčné, kterou ty neznáš.“ I rozhněval se císař, dal oba dvořany vsaditi do tuhého vězení, druhého dne zasedl na soudnou stolici a povolav je domlouval jim opět, aby bohům obětovali. Gorgonius odvětil: „Nelekáme se muk ani smrti, neboť Kristus, jenž nás povolal k pravé víře, udělí nám vytrvalosti a síly. On stojí již u dveří a uvede nás do slávy své. Čiň tedy s námi, jak se ti líbí!“ Na slova ta velel císař oba vyznavače Kristovy mučiti. Byli nataženi na skřipce, zbičováni a železnými drápy rozdíráni a do živých ran lili jim katané ocet solí prosycený. Muka ta snášeli trpělivě volajíce: „Děkujeme tobě, Pane Ježíši Kriste, že nás v tomto trápení posiluješ a voláme k tobě s důvěrou, že již zakrátko tě spatříme.“

Diokleciánrozezlen, že se mučedníci v tomto trápení ještě radují, přemýšlel, jakým způsobem by jim tělesné bolesti rozmnožil. Dal je položiti na rozpálený rošt, ale ani toto mučení nedovedlo zlomiti statečnou jejich mysl. Velebili Boha a plesali, jako by spočívali na kvítí, až to bylo všem divákům ku podivu. Císař tedy vida, že nad nimi nezvítězí, rozkázal je uškrtiti provazy a mrtvoly jejich pohoditi dravcům.

10. ZÁŘÍ. MIKULÁŠ Z TOLENTINA, VYZNAVAČ.

Svět pomíjí i žádost jeho.

(1. Jan 2, 17.)

Křestní jméno dostal po sv. biskupu Mikuláši, na jehož oslaveném hrobě v Bari si jej bezdětní rodiče vyprosili. Ještě před ukončením studií byl přijat do sboru řeholních kanovníků augustiniánů v městě Tolentině. Kdysi slyšel kázati kněze poustevnického řádu sv. Augustina na slova: „Nemilujte světa ani těch věcí, které na světě jsou; svět pomíjí i žádost jeho.“ (1. Jan 2, 15, 17.) Kázáním tím byl tak dojat, že se ihned přihlásil do kláštera nově založeného přísného řádu bosých poustevníků augustiniánských v Tolentině. Po noviciátě byl připuštěn pro svou horlivost k slavným slibům, ač mu bylo teprve 18 let. V řádu vynikl mimořádnou kajícností a pokorou. Po vysvěcení na kněze byl ustanoven klášterním kazatelem, kterýžto úřad konal po 30 let. Kázal denně a Bůh jej obdařil zvláštním darem obraceti zaryté hříšníky. Už za živa zván byl světcem pro svůj odříkavý život. Zvlášť byl oddán Panně Marii, která mu vyprosila mnoho mimořádných milostí. Když sloužil mši sv., zářila jeho tvář nadpřirozeným jasem a často mu kanuly slzy z očí. Byl obětavým apoštolem chudých a trpících. Zemřel 10. září 1306 a pohřben byl v kapli klášterního chrámu v Tolentině, kde obyčejně mši sv. sloužíval.

„Chvalte Hospodina, všichni národové!“

Bl. Karel Spinola narodil se r. 1564 v Praze. Jeho otec, italský hrabě Oktavián, přišel v mládí z Janova do Prahy, oženil se s českou šlechtičnou a byl komořím císaře Rudolfa II. Když r. 1588 jesuita Rudolf Akvaviva v Indii od pohanů byl umučen, roznítila zpráva o tom v mladících touhu po mučednické smrti a přiměla i Karla Spinolu, že vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Chtěl pohanům zvěstovati evangelium, ale zdálo se, že jeho přání nedojde splnění. Byl nemocný. Když se poněkud probral ze své choroby, dostal na opětovné své prosby dovolení k cestě do Japonska. R. 1596 vyplul se šesti řeholními druhy z Lisabonu. Jeli kolem Afriky, avšak nedaleko mysu Dobré Naděje se zlomilo kormidlo a porouchaný koráb byl zahnán do — Brazilie. Na další cestě byl Spinola zajat od Angličanů a odvezen do anglického města Yarmouthu. Odtud se dostal zase do Lisabonu. Rok bloudil světem a cíle nedosáhl.

Ale Karel prosil představené snažně, aby mu nebylo zabraňováno odplouti do Japonska. Řádový generál konečně svolil, Karel odejel a dostal se do přístavního města japonského Nagasaki.

Dal se hned do práce a s úspěchem pracoval o pokřesťanění země. Avšak lakotní kalvínští Holanďané popudili císaře japonského proti misionářům. Počalo pronásledování, Spinola byl uvězněn. Vězňů bylo s ním dvaatřicet. Puchem, hmyzem a nečasem všichni onemocněli; byli samý vřed. V žaláři sloužil Spinola mši svatou; modlili se a zpívali.

Císař nařídil, aby uvěznění křesťané byli dílem sťati, dílem

upáleni. Dne 10. září 1622 byli odsouzenci svázáni provazy za krk a vedeni na popraviště. Tam byla dlouhá hranice dříví a před ní 25 kolů do země zaražených. Vedle pak byla ohrada pro ty, kteří měli býti mečem postínáni. Již čekali kati na pokyn náměstkův. Tu začal Spinola pěti žalm 116 „Chvalte Hospodina, všechni národové" a ostatní odsouzenci zpívali s ním. Potom oslovil Spinola náměstka řka, že radostná touha odsouzenců po mučednické smrti je přesvědčivým svědectvím, že křesťanští misionáři nehledají v Japonsku věci pozemské, nýbrž spásu duší. Doložil, že mučednická smrt těchto odsouzenců přivede do Japonska jiné horlivé věrozvěsty a že za každého umučeného misionáře povstane sto nových statečných rozsevačů slova Božího.

Na pokyn náměstkův počali kati mučedníkům stínati hlavy. Mezi nimi byla vdova po Dominiku Jiřím, Isabela. Dominik byl r. 1619 upálen, protože poskytoval knězi Spinolovi přístřeší. Tehdáž pokřtil Spinola synáčka jeho Ignáce. Isabela spatřivši na popravišti Spinolu, vzkřikla radostně, posílajíc mu poslední pozdrav. I ohlédl se Spinola a poznav ji zvolal: „Kde máte mladého Ignáce?" „Mám ho tu u sebe," odpověděla vdova a vyzdvihla svého čtyřletého synáčka svátečně ustrojeného do výšky. Řekla mu: „Vidíš? Tamhle je důstojný kněz Spinola; ten tě pokřtil a otevřel ti nebe; pozdrav ho pěkně a pros za požehnání!" Chlapeček sepjal ručky, ale Spinola nemohl žehnati rukama, protože je měl ke kolu přivázány; proto jen vyslovil nad ním slova požehnání. V tu chvíli zvolala Isabela: „Ježíš, Maria," a kat jí srazil hlavu. Hned zkřížil synáček svoje ručky, sklonil šíji, vyslovil také nejsvětější jména a byl sťat.

Pak byla zapálena opodál hranice, aby odsouzenci nebyli náhle usmrceni. Hrozným mukám neodolali tři Japonci; odtrhli se od kolů a utekli; ale vladařův náměstek je dal zahnati zpět do plamenů. Tak ztratili i život i korunu mučednickou.

Den umučení Karla Spinoly je 10. září 1622.

11. ZÁŘÍ. PROTUS A HYACINTUS, MUČEDNÍCI.

V. bratří Protus a Hyacint byli komorníky sv. panny a mučednice Eugenie (uváděné v martyrologiu 25. prosince). Spolu se svou paní byli pokřtěni biskupem Helenem. Prodleli nějakou dobu u egyptských poustevníků. Později provázeli svou paní do Říma a za císaře Galiena (260—268) byli pro svou víru uvězněni. Po bičování byli v druhé polovici 3. století 11. září sťati. Pochováni byli v katakombách Basilly. Papež Damasus opěvuje je zvláštním hymnem. Obzvlášť je uctíval papež Symmachus, jenž jim zasvětil v rotundě sv. Ondřeje na Vatikánu oltář a obnovil jejich hrob v pohřebišti Basilly. Za velikého přenášení ostatků mučedníků v 9. století do města mělo se za to, že přeneseny byly též z katakomb ostatky sv. Prota a Hyacinta. R. 1845 našel se však ve zdi katakomb Basilly neporušený hrob svatého Hyacinta s nápisem. Ohořelé kosti mučedníka nasvědčují, že těla popravených mučedníků byla asi pohany spálena. Ostatky sv. Hyacinta uloženy jsou v kapli ústavu Propagandy, z něhož vycházejí misionáři do celého světa.

*

Bedřich Ozanam narodil se 23. dubna 1713 v Miláně. Otec lékař se přestěhoval do Lyonu. Když Bedřich po pokušeních proti víře dospěl k poznání pravdy, slíbil Bohu, že svůj život ztráví ve službě pravdy. Studoval v Paříži, ale nelíbilo se mu

tam. Naříkal: „Není tu víry, není tu lásky.“ Bydlil u slavného Ampèra, věřícího učence.

Když Ozanam dostudoval, otevřel si advokátskou kancelář v Lyoně. Později se stal profesorem obchodního práva. Tehdy se oženil.

Jeho přednášky byly prodchnuty duchem víry. Jednou mu řekl jeden z posluchačů: „Co nedovedli kazatelé mnohým kázaním, dokázal jste vy jedinou přednáškou: udělal jste ze mne křesťana.“

V Paříži viděl úžasnou bídu. Proto založil r. 1833 se šesti přáteli „Konferenci sv. Vincence Paul“. Členové se jednou týdně scházeli a rokovali, jak by mohli odpomoci bídě. Navštěvovali osobně chudé a pomáhali jim. Ozanam říkal: „Pohled na bídu jiných učiní nás lepšími.“ Chudým vždy prokazoval úctu. Mluvil s nimi s nepokrytou hlavou, a s pokornou opravdovostí je pozdravoval: „Jsem váš služebník!“

Ozanam mnoho churavěl, ale utrpení ho nikdy nezlomilo. Zemřel 8. září 1853 v Marseilli.

12. ZÁŘÍ. JMÉNA PANNY MARIE.

Montfortu v Bretani narodil se dne 31. ledna 1673 Ludvík Maria Grignon. Studoval na Sorbonně v Paříži a r. 1700 byl vysvěcen na kněze. R. 1706 putoval do Říma a prosil svatého Otce, aby ho poslal do misií mezi pohany. Papež Klement XI. mu řekl: „Tvým misijním polem bude Francie.“ Jako misionář měl veliké úspěchy. Není tedy divu, že byl napadán zvláště od jansenistů.

Není působivější kazatelny nad špatnou knihu. Jako jed vniká

její slovo do duše a jako mor jde od domu k domu. Nikdo nevěděl lépe než *Grignon z Montfortu*, že na mravní zkáze francouzského lidu v 17. a 18. století měly největší vinu kacířské a nemravné knihy. Proto byla jeho druhá misie v Poitiersu namířena zvláště proti tomuto nepříteli. Jeho námahy byly korunovány úspěchem. Celá hromada špatných knih byla v sakristii odevzdána. Co s nimi? Horlivému misionářovi napadlo, že by je mohl jako sv. Pavel v Efesu veřejně spáliti na místě, kde měl býti postaven misijní kříž.

Vskutku byla v poslední den misií narovnána hranice z oněch knih a světec vystoupil na kazatelnu, aby měl takřka pohřební řeč. Nepočítal však s chytrostí svých nepřátel. Zatím co on v kostele mluvil, někteří venku tropili s knihami žerty a postavili na hranici panáka v podobě čerta. Bylo z toho pohoršení. Jeden ze spolupracovníků Grignonových šel na biskupský ordinariát na světce žalovati. Biskup nebyl doma. Generální vikář, smýšlením jansenista, spěchal do kostela, kde Grignon ještě stál na kazatelně. Nařídil mu, aby okamžitě přestal kázati. Potom zapověděl postavení misijního kříže a ostrými slovy urážel kazatele.

Co učinil světec? Pokorně poklekl a přijal nezasloužené veřejné pokárání. Když generální vikář s uspokojením opustil kostel, řekl Grignon: „Bratří, chtěli jsme postaviti kříž před kostelem, postavíme raději kříž ve svém srdci! Tam bude lépe státi než na kterémkoli jiném místě."

Potom se začal modliti svatý růženec. Druhého dne byly zpovědnice obklopeny kajícníky a misie se skvěle vydařila. Při rozloučení řekl misionář pokorně posluchačům: „Prosím vás za odpuštění, bratří, pro pohoršení, které jsem vám včera dal; byla to má vina, ačkoliv naši představení byli o věci špatně zpraveni. Citelnou bolest mi však způsobilo to, že zase mnoho špatných knih přišlo mezi lid. Ach, proč mi raději nevzali život? Neboť tyto nástroje hříchu způsobí mnoho pohoršení mezi lidem. Jak rád bych vycedil krev svou až do poslední kapky, kdybych tím

mohl zničiti všecky špatné knihy a obrazy!“ — Zemřel 28. dubna 1716. Svatořečen r. 1947.

13. ZÁŘÍ. JANA Z KŘÍŽE.

Ačkoliv se Jana zasvětila úplně Bohu, chtěli ji rodiče provdati. Proto potajmu utekla do kláštera františkánek a prosila o přijetí. Mezitím však se přihnal její otec za ní a začal jí spílati, jako by byla spáchala nejhroznější hřích. Světice však padla s velikou pokorou na kolena a prosila otce, aby ji nechal v klášteře, kam Duch svatý ji povolal. A hle, otec přemožen milostí Boží svolil.

V klášteře prosila Ježíše ukřižovaného: „Pane, dej mi bolesti, utrpení, chudobu a protivenství. Pošli anděly z nebe a ďábly z pekla, ano všecky tvory, aby mne trápili; neboť touha má trpěti podle tvé vůle jest větší než všecky bolesti.“

Bůh její prosby vyslyšel. A její trápení bylo tak veliké, že se jednou tázala svého anděla strážce, zdali pro její hříchy zlí duchové mají tak velikou moc proti ní. Anděl strážce odpověděl: „Nebuď nevděčná k Pánu; neboť protivenství, která trpíš, jsou samé milosti od Boha; neboť satan žádal tebe pronásledovati a pokoušeti jako trpělivého Joba. Měj důvěru v Ježíše Krista a v moc svatého kříže; tato soužení způsobí, že se jednou budeš radovati s vyvolenými v nebeském Jerusalemě.“

Ale již v tomto životě se těšila Jana z úzkého spojení se světem nadpřirozeným. Jednou se jí ukázala duše dítěte, které před nedávnem zemřelo. Prosilo, aby matce vyřídila, že má své děti přísněji trestati než dosud, jinak že bude počet klásti ze špatné

výchovy. „Já však“, dodala ona duše, „vroucí díky vzdávám Bohu, že mne v mládí povolal do království svého; neboť kdybych zemřela ve stáří, byla bych zavržena. Ať matka dobře dává pozor na mé bratry a přísně je trestá, dříve než vyrostou!“ Zároveň udala jméno a bydliště oné ženy. Když ji pozvala bl. Jana do kláštera, poznala ona žena, že to nemůže býti klam, a často se radila se světicí o výchově svých dětí.

Bl. Jana zemřela r. 1524.

14. ZÁŘÍ. POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE.

Sv. Cyprián, biskup kartaginský, oddaný spolupracovník a přítel papeže Kornelia, narodil se kolem r. 210—215 v Africe (snad v Kartagu) z bohaté a vážené rodiny pohanské. Vynikaje vzácnými vlohami věnoval se studiu řečnictví a nabyl pak jako učitel v Kartagu zvučného jména. R. 246 byl získán víře křesťanské. Rozdav své jmění chudým věnoval se studiu Písma sv. a spisů Tertulliánových. Po krátké době byl přijat do řad kleru a brzo potom kolem r. 249 na bouřlivou žádost lidu kartaginského posvěcen na biskupa.

Když pronásledování křesťanů trochu ustalo, ukázal se brzy úpadek náboženského života. Sv. Cyprián si stěžuje: „Mnozí zapomínali na to, co věřící za časů apoštolských činili, a toužili jen po rozmnožování svých statků, jsouce rozpáleni nenasytnou lakotou. V kněžstvu nebylo pravé bázně Boží, ve skutcích žádného milosrdenství, v mravech žádné kázně. Mnozí vstupovali do stavu manželského s osobami nevěřícími, přísahali lehkovážně, ano i křivě, neposlouchali představených a byli vespolek živi v různicích. Mnozí biskupové, místo aby byli jiným za příklad, nedbali úřadu svého, byli správci světského zboží a sháněli se na tržištích po zisku.“

R. 252 rozšířila se morová rána téměř po celé říši římské. Také v Kartagu mnoho lidu zemřelo. Někteří vlažní křesťané reptali proti Bohu, že morem umírají jak pohané, tak i křesťané, že jim

tedy víra nic nepomáhá. Sv. Cyprián na to odpověděl: „Máme snad víru k tomu, abychom nerušeně mohli požívati radostí tohoto světa? Neučí nás víra snášeti protivenství a duši svou zachovati pro budoucí radosti? Pokud jsme na tomto světě, jedině duch tvoří rozdíl mezi pohanem a křesťanem, podle těla jsme si rovni. Ano křesťan má býti připraven, že mu bude více trpěti a bojovati než ostatním; to jest cesta spravedlivých. Pro pohany je smrt hrozná, avšak pro křesťany jest vysvobozením ze žaláře tohoto světa a *přechodem ke spáse*. Smrt je mostem k nesmrtelnosti. Zde jsme jenom cizinci a hosté. Který cestující nepospíchá, aby se z ciziny vrátil do vlasti? Naše vlast je ráj. Tam čekají nás naši přátelé, rodiče, bratří, děti a veliký zástup těch, kteří jsou jisti svým spasením, starají se o naši spásu, touží po nás."

Za moru byl sv. Cyprián zářivým vzorem obětavé péče o nemocné a patří k nejpůvabnějším zjevům mezi biskupy africkými. Proslavil se též jako vynikající církevní spisovatel. Jako vzor katolického biskupa byl mužem praxe. S touto jeho povahou se shoduje též jeho bohatá činnost spisovatelská, která je vesměs věnována praktickým úkolům. Cypriánův veliký význam v literatuře křesťanské jest v tom, že podával nauku o Církvi a její jednotě, o primátu a episkopátu s větší jasností a výrazností než dřívější spisovatelé církevní. Za pronásledování Valeriánova zemřel smrtí mučednickou před svou křesťanskou obcí u Kartaga 14. září 258. Sv. Augustin zove světce pravým katolickým biskupem a katolickým mučedníkem.

Cypriánovy spisy jsou nám důkazem, že naše katolická Církev má totéž učení jako Církev prvních století. Cyprián píše na př.

„Nemůže míti Boha za otce, kdo nemá Církev za matku.“ „Kdo se odlučuje od Církve — matky, vyloučen jest od zdroje milostí k spáse potřebných, je cizinec, je nesvatý.“ „Základ této jednoty položil sám Kristus, hlava a pramen pravdy, ustanoviv stolec Petrův za východiště kněžské jednoty.“ Církev římskou nazývá „kořenem a roditelkou Církve katolické“ (radix et matrix ecclesiae catholicae).

O zpovědi praví: „Vyznávejte se jeden každý z hříchu svého, dokud ten, kdo se provinil, jest na světě, pokud se jeho vyznání může připustiti, pokud dostiučinění a odpuštění kněžími udělené před Bohem jest milé.“

15. ZÁŘÍ. SEDMIBOLESTNÉ PANNY MARIE. PAMÁTKA SV. NIKODÉMA, MUČEDNÍKA.

Sv. Nikodém byl římský velekněz za císaře Domiciána (81 až 96). Byl jat, protože pochoval tělo svaté panny a mučednice Felikuly. Když odepřel obětovati státnímu božstvu, byl k smrti ubičován. Papež Bonifác I. (619 až 625) postavil nad hrobem jeho malou basiliku, kterou obnovil Hadrián I.

Stupně do nebe.

Jan Trpaslík žil ve čtvrtém století; šel na poušť egyptskou, aby tam dosáhl dokonalosti křesťanské.

Říkával: „Chce-li král dobýti města, napřed odřízne město od vody, zbaví je přívozu potravin a pak doufá, že město podrobí

hladem. Téhož prostředku musí užívati, kdo chce býti mistrem nad svým žaludkem a nad vášněmi; zvykne-li si člověk *snášeti hlad*, lehce přemůže nepřátele a vášně."

Jan se pečlivě varoval nejen hříchu, nýbrž i *příležitosti ke hříchu*. Když jednou před svou chýškou pletl rohožky, jel mimo vozka, který ho chtěl rozhněvati klením a nadáváním. Jan z obavy, aby nepodlehl pokušení k hněvu, ihned všecko odložil a rychle odešel.

Aby *Boha měl vždycky na mysli*, snažil se, aby se nemusil dlouho zabývati věcmi časnými. Bratří ho chtěli jednou zkoušeti a řekli mu: „Musíme Bohu děkovati, že letos hojně pršelo; naše palmy vyrazily mnoho listů a naši bratří mohou z nich plésti rohožky a koše." Jan na to odpověděl: „Totéž se stává, když Duch Svatý sestoupí do našich srdcí; začínají se takřka zelenati a vydávati nové listy v bázni Boží."

O důležitosti *modlitby* poučil Jan své bratry: „Člověk sedí pod velikým stromem. A tu na něho útočí divoká zvěř. Nemůže-li se tento člověk brániti útokům, vyleze na strom a tak se zachrání. Podobně i ty se utíkej k Bohu po každé, když se v pokušeních cítíš slabým a zachraň se před útokem nepřítele modlitbou!"

Pokoru nejen doporučoval, nýbrž ji měl v dokonalé míře. Jednoho dne seděl u dveří kostela a kolem něho řada žáků, kteří se od něho chtěli naučiti životu duchovnímu. Viděl to jeden stařec a řekl pln závisti: „Hle, Jan je podobný ženě, která se zdobí, aby přilákala jinochy." Jan odpověděl: „Ano, otče, nemýlíte se, mluvíte až příliš pravdu." Stařec pokračoval: „Tvář tvoje je plna jedu." „To je pravda, otče," řekl Jan, „avšak vidíte jenom zevnějšek, uvnitř to vypadá ještě mnohem hůře."

Jednou ho kdosi pochválil, že je obratný v práci. Jan na to nic neodpověděl; člověk ten opakoval svou pochvalu, avšak Jan mlčel zase; když chtěl však po třetí říci něco lichotivého, přerušil ho Jan slovy: „Od toho okamžiku, co jsi sem přišel, nečinil jsi nic jiného, než odháněl Boha."

Kdysi byl Jan v kostele. Jelikož se domníval, že je sám, po-

vzdechl si několikráte z hlubokosti svého srdce. Potom však zpozoroval, že jeden bratr stojí za ním; i padl Jan hned na kolena před ním a prosil ho za odpuštění řka: „Vidíš, bratře, jak málo jsem vycvičen v pravidlech pravé pokory."

16. ZÁŘÍ. LUDMILA, VDOVA A MUČEDNICE. PAMÁTKA SV. KORNELIA A CYPRIÁNA, BISKUPŮ A MUČEDNÍKŮ. PAMÁTKA SV. EUFEMIE, LUCIE A GEMINIÁNA, MUČEDNÍKŮ.

Sv. Ludmila (Lidmila), dcera vladyky pšovského (hrad Pšov, nynější Mělník), byla manželkou českého vévody Bořivoje z rodu Přemyslovců. Bořivoj zavítal r. 874 s četnou družinou na dvůr moravského knížete Svatopluka, tam poznal sv. Metoděje, jenž vyučiv knížete pravdám křesťanským, pokřtil jej i jeho družinu. Bořivoj, vraceje se do Čech, vzal s sebou kněze Pavla Kaicha, žáka sv. Metoděje. Ludmila se stala horlivou služebnicí Kristovou; ráda poslouchala slovo Boží, zpívala chvály Bohu a prokazovala hojné skutky křesťanského milosrdenství lidem trpícím, takže nazývána byla „matkou chudých". Oba manželé jali se stavěti v Čechách křesťanské svatyně.

Po smrti Bořivojově, r. 894 stal se knížetem syn jeho Spytihněv, a když r. 912 zemřel, Vratislav; Vratislav pojal za manželku Drahomíru. Někteří ji líčí jako ženu dobrou, jiní jako ženu zlou, hrdou a svéhlavou. Snad mají obojí pravdu; neboť v každém člověku roste a vzmáhá se zlo i dobro, a to bylo právě umění světců, že dovedli potlačiti zlo, pokud ještě bylo slabé; a to je neštěstí přemnohých lidí, že nechávají růsti zlo tak, že je nakonec uvrhuje do záhuby. Z jednoho hříchu pochází druhý, třetí a nekonečná řada jiných. Tak to bylo u Drahomíry; že nepřemohla závist, to byl počátek tak mnohých hříchů a tak mnohého neštěstí.

Drahomíra povila svému manželu tři syny: Václava, Boleslava a Spytihněva a čtyři dcery, z nichž se výslovně připomíná zbožná

Přibyslava. Ovdovělá Ludmila věnovala nejněžnější péči Václavovi.

Když kníže český Vratislav zemřel r. 921, měl vládnouti nejstarší jeho syn Václav. Protože však byl nezletilý, ujala se vlády manželka Vratislavova Drahomíra.

Drahomíra však žárlila na svoji tchyni Ludmilu, že byla tak oblíbena u lidu. Ludmila brzy poznala zlou závist své snachy a vzkázala jí: „Po žádné části tvého území hříšně jsem nezatoužila, ani žádného panování nad tebou si nežádám. Vezmi syny své nazpět, a jak ti libo, vládni jimi. Mně pak dovol sloužiti všemohoucímu Kristu, na kterém místě chceš.“ Ludmila se odstěhovala na hrad Tetín a předvídajíc, co se stane, připravovala se na smrt dobrými skutky a přijímáním svatých svátostí. Avšak závistivá Drahomíra se nespokojila s tím, že Ludmila ustoupila v ústraní. Najala dva vrahy Tunu a Komoně a ti v noci před 16. zářím vnikli na Tetín. Světice se tázala vetřelců: „Co chcete činiti? Ublížila jsem vám kdy? A nevzpomínáte dobrého, jež jsem vám prokázala?“ Ale vrahové zůstali zatvrzelí. Ludmila prosila: „Poshovte maličko, až se pomodlím.“ A když se pomodlila, řekla: „Jestliže jste přišli, abyste mne usmrtili, setněte mi hlavu!“ Vrahové však nedbali její prosby, strhli jí závoj a zardousili ji. Bylo to 15. září r. 921.

Drahomíra darovala vrahům skvosty a nádherné šaty, ale trest Boží stihl je vbrzku. Když si počínali pyšně a vyzývavě, Drahomíra přemýšlela, jak by se vrahů zbavila. Tuna dověděv se o tom uprchl a toulal se v cizině, Komoň byl na útěku chycen a na smrt odsouzen.

Mučednická smrt zbožné a dobročinné kněžny Ludmily vzbudila v lidu českém hluboký žal a hrob její nabýval čím dále, tím větší úcty. Drahomíra zvěděvši o tom, dala proměniti dům svaté kněžny v chrám, jenž zasvěcen byl na počest svatého archanděla Michala, aby zázraky, které by se na tomto místě staly, nepřičítal lid svaté Ludmile, nýbrž svatému Michalu. Ale lid neustal zbožně putovati na Tetín a ctíti Ludmilu jako osla-

Sv. Ludmila

venou mučednici Boží. Nazývali ji „matkou české země, matkou českého národa". Svatý Václav dal ostatky sv. Ludmily přenésti do Prahy a pochovati v chrámě sv. Jiří, kde dosud odpočívají.

17. ZÁŘÍ. VTIŠTĚNÍ JIZEV SV. FRANTIŠKA, VYZNAVAČE.

Liturgie zpravidla oslavuje jen den smrti svatých (nebeské narozeniny). Jen řídkou výjimkou slaví některou událost ze života svatých, která svým významem patří k zvláštním zjevům v dějinách světců a zasahuje též do života Církve. Vedle obrácení sv. Pavla je to hlavně stigmatisace serafinského světce z Assisi.

Sv. František byl prozřetelnostním obnovitelem evangelického ducha chudoby a pokory. V době, kdy chladla láska k Ukřižovanému, zanítil ji znova svým příkladem. Ve století zesvětštění a rozbujnění smyslnosti ukázal světu chudého, pokorného, ukřižovaného Krista. Svým životem vtělil v čin evangelickou nauku, zastíranou a nechápanou smyslným požitkářstvím. Světec objevil se v lidstvu jako ukřižovaná chudoba a pokora. Zbývalo ještě, aby Pán viditelnou pečetí svých ran ověřil před světem tohoto dokonalého svého následovníka. Stalo se tak vtištěním jizev na sklonku života světcova. Tak tento živý ukřižovaný dokonal svůj úkol, probudiv dobu svou k pokání a k návratu ke kříži. Skutečnost stigmatisace serafínského světce je naprosto prokázána. Zevrubně ji popisuje svatý životopisec assiského chudáčka, slavný vrstevník jeho Bonaventura. K stigmatisaci došlo dvě léta před smrtí světcovou r. 1224, kdy v ústraní na hoře Alverno započal sv. František čtyřicetidenní půst ke cti sv. archanděla Michaela kolem svátku Povýšení sv. Kříže a pohřížen v rozjímání uzřel serafa s křížem letícího k sobě. Nebeský posel jako by byl vtiskl pečeť kříže na tělo následovníka Ukřižovaného. Stigmata zůstala světci až do smrti a míval z nich palčivé bolesti. Ač je pokorně skrýval, nemohl je utajiti, poněvadž rány krvácely a bránily mu v chůzi.

Z evangelia dnešního svátku: „Co prospěje člověku, byť celý svět získal, na duši však škodu trpěl?“ (Mt. 16, 26.)

Eucharistie.

Satyr byl bratr milánského biskupa sv. Ambrože. Již celá léta domlouval sv. biskup svému bratru, aby se dal pokřtíti, avšak nadarmo. Satyr byl vysokým úředníkem a v rodinných věcech cestoval do Afriky. Na zpáteční cestě se strhla bouře a loď se octla v největším nebezpečí.

Teď si vzpomněl Satyr na slova svého bratra. Svědomí mu činilo výčitky, že neuposlechl a nedal se pokřtíti. Teď byl v nebezpečí i časného i věčného zahynutí. Začal se modliti z hlubokosti svého srdce k Bohu, aby mu odpustil a prokázal mu své milosrdenství. A z hrozné hodiny nebezpečí vyrostlo pevné předsevzetí, že se stane křesťanem, bude-li zachráněn.

Najednou mu napadla spasitelná myšlenka. Věděl, že křesťané v tehdejší době na nebezpečných cestách nosili s sebou božské tajemství, nejsvětější Svátost. Prosil jednoho křesťana o částečku této Svátosti, dal si ji zabaliti do lněného roucha a přivázal si ji uctivě kolem krku. Potom bez rozpaků skočil do moře, aby se zachránil. Ani mu nenapadlo, chopiti se nějakého plovoucího trámu. Tak veliká byla jeho důvěra ve Svátost, kterou měl u sebe.

Jeho naděje nebyla zklamána. Byl zachráněn. Když se šťastně dostal do města, byla první jeho starost jíti do křesťanského chrámu, tam Bohu děkovati a splniti předsevzetí, které učinil: dáti se pokřtíti.

Brzy po křtu svatém těžce onemocněl a zemřel. Při jeho pohřbu kázal jeho bratr, sv. Ambrož. Řekl mimo jiné: „Tak přijal křtem svatým milost Boží. Věrně ji zachoval. A když zakusil ochrany nebeského tajemství již tehdy, kdy je s sebou nosil ve lněném rouchu, jak mocnou se teprve stala jeho víra, když toto tajemství přijal svými ústy do hlubokosti svého srdce!“ Sv. Satyr zemřel r. 377.

18. ZÁŘÍ. JOSEF KUPERTINSKÝ.

Jsou lidé zatížení. Těch se často zmocňuje malomyslnost, když vidí, že jiní jsou bohatěji obdařeni dary přírody a ducha. Ale i k těmto nešťastným volá Církev denně: „Vzhůru srdce!“ Že i takoví lidé mohou dosíci vrcholu svatosti, to nám ukazuje příklad sv. Josefa Kupertinského.

Sv. Josef Kupertinský narodil se r. 1603 v městečku Kupertinu v bývalém království neapolském. Otec jeho ručil za kohosi a nemohl zaplatiti; soudní sluha přišel vymáhati dluh. Matka jsouc v požehnaném stavu polekala se, utekla do chléva a tam porodila. Synáčkovi dána jména Josef Maria. Josef jako dítě měl ústa stále pootevřená. Děti se mu smály a říkaly mu „bocca aperta“, t. j. otevřená huba! Na koleně se mu utvořil otevřený hnisající otok, na hlavě ošklivá vyrážka; děti utíkaly před zápachem z otoku vycházejícím, žádné si nechtělo s Josefem hráti. Bohabojní rodiče jej však vedli k ctnostnému životu.

Dospěv churavěl dlouhou a bolestnou nemocí. Když se uzdravil, učil se obuvníkem. Ale touha jeho srdce nesla k životu klášternímu. Byl přijat u františkánů v Neapoli. Dali ho do kuchyně, ale tam ubohý Josef pro svou krátkozrakost působil zmatek nad zmatek. I byl po osmi měsících propuštěn. Bylo mu, jako by mu byli kůži s těla sedřeli. Styděl se přijíti domů a doma zakoušel od matky mnoho výčitek.

Konečně byl na přímluvu svého strýce Donáta přijat ve františkánském klášteře v Della Grotella. Jelikož neměl potřebného školního vzdělání, byl zařazen mezi bratry. Ale s pomocí Boží se tak vzdělal ve všech vědomostech, že byl posvěcen na kněze.

V srdci Josefově hárala horoucí láska k Bohu. Na svých apoštolských cestách přišel jednou ke kostelu. „Kdo ví, zda v tomto kostele je uschována Svátost oltářní?“ řekl Josef ke svému průvodci, aby ho tak nenápadně vybídl ke krátké návštěvě svátostného Spasitele. „Kdo ví?“ zněla odpověď. „Podívejme se!“

Vstoupili do kostela; tam před oltářem nesvítilo žádné věčné

světlo. Nic nenasvědčovalo, že by tam Spasitel svátostný byl přítomen. Avšak Josef najednou vykřikl svatým nadšením a jeho průvodce viděl, jak světec letí, neviditelnýma rukama nesen, ke svatostánku, jej objímá a několik minut tak zůstává v zbožném zanícení. Později se zjistilo, že vskutku ve svatostánku byla uschována Svátost oltářní.

Bůh jej ozdobil moudrostí, prozíráním srdcí lidských a jinými milostmi. Učenci rádi hovořili s Josefem a vzdělávali se jeho řečí. Jeden z nich řekl: „U Josefa se učím více nežli z knih nebo z rozpravy s učenci.“ Josef pečoval o spasení lidí, s nimiž mu bylo třeba jednati. Také se snažil mírniti bídu lidí chudobných a strasti lidí nemocných. Ze své lásky nevylučoval ani lidí zlých, kteří ho pomlouvali a jemu všelikým způsobem křivdili. Přátelům i nepřátelům osvědčoval lahodnou přívětivost a laskavost.

Měl také odpůrce. Ti na něho upozornili inkvisici; byl zavolán, ale Josef se ospravedlnil a shledán byl beze vší viny a úhony. Na rozkaz papeže Innocence X. musel Josef odejíti z Assisi. Neví se, pro jakou příčinu. Josef sám se tomu divil, ale poslechl hned. Bylo mu nařízeno, aby se odebral ne do františkánského kláštera, nýbrž ke kapucínům v Petra rubea (v diecési Montefeltro, v papežském území). Ale i tam se za ním hrnul lid v zástupech. Josef nesměl ani tam ani ve Fossombrone veřejně sloužiti mši svatou. Pak zase měl odejíti do Ossima (Auxim v kraji Picenském). „Ne do Assisi,“ řekl papež, „neboť tam je dost jednoho svatého, sv. Františka.“

V Ossimu pak Josef zemřel ve věku 61 let 18. září 1664.

Sv. Januar (italsky San Gennaro) narodil se, jak legenda vypravuje, v Neapoli z urozených rodičů. Zvolen byv biskupem beneventským, šířil víru Kristovu slovem i příkladem. Tehdy hrozilo největší nebezpečí křesťanům v Misenu u Neapole. Pohané tam oslavovali věštkyni Sibyllu Kumskou slavnostmi na jejím hrobě. V Misenu byl jáhen Sosius, jenž křesťany posiloval ve víře. Křesťané ho milovali; i Januar přicházel do Misena a oba uzavřevše věrné přátelství pracovali spojenými silami o blaho křesťanů. Když císařský náměstek Drakoncius uslyšel, že Sosius podporuje křesťany, dal jej přivésti k sobě do Noly, do krve zmrskati a pak odvléci do Puteoli.

Po Drakonciovi stal se císařským náměstkem Timotheus. Ten byl ještě krutějším pronásledovatelem křesťanů. Povolal Januara do Noly a kázal mu obětovati bohům. „Obětuji pouze Bohu pravému, a to denně; lichým bohům nebudu obětovati," odpověděl Januar. Za to byl mučen ohněm a na skřipci; pak byl odvlečen do žaláře. Jakmile uslyšeli benevenští, že jejich milovaný biskup Januar je v žaláři, byli velmi zarmouceni. Ihned přišli jáhen Festus a lektor Desiderius do Noly, aby útrapy biskupovy mírnili. Timotheus dověděv se o tom, dal všecky tři předvésti. „Kdo jsou tito mužové?" tázal se Januaria. Januar odpověděl: „Jeden z nich je můj jáhen, druhý můj lektor." „Jsou také křesťané?" „Zeptej se jich," řekl Januar, „jsem jist, že Krista nikdy a nikde nezapřou." Festus a Desiderius jednomyslně zvolali: „Ano, jsme křesťané a položíme život za Krista."

Náměstek Timotheus dal tyto tři mučedníky v poutech vléci do Puteoli. Tam se v žaláři shledali se Sosiem, Akuciem a Eutychem. I zaplesali mučedníci, že společně dají život svůj za Krista. Zprvu byli dáni dravcům za kořist, a když líté šelmy jim neublížily, byli mučedníci vyvedeni na rovinu Solfatar, aby byli popraveni mečem. Odsouzenci kráčeli zmužile na smrt. Cestou poklekl jistý člověk před Januarem prose ho, aby mu dal něco

ze svých šatů na památku. Januar odpověděl: „Odkazuji ti šátek, kterým budou moje oči při popravě zavázány.“

Na popravišti poklekli všichni a druh za druhem přijal smrtící ránu. Poslední byl Januar. Klečel maje ruce k nebesům pozdviženy. Kat ťal mečem a uťal nejen hlavu, ale i prst jedné ruky. Jistá zbožná žena křesťanská zachytila jeho krev a šátek s očí vzal si onen člověk, jak mu bylo slíbeno. Ve století XV. byly ostatky sv. Januara přeneseny do Neapole, do rodiště sv. Januara; a tam požívají podnes velké úcty věřícího lidu. Chová se tam podnes ssedlá krev mučedníkova i jeho hlava. Lebka sv. Januara bývá ve slavném průvodu nesena městem a potom vystavena k veřejné úctě. Když se lahvička se ssedlou krví tohoto mučedníka přinese a postaví nablízku lebky, stává se skoro vždy seschlá krev mučedníkova tekutou a vře, jako by právě byla prolita.

„Vyleji Ducha svého . . .“

(Sk. ap. 2, 17.)

Hildegarda (nar. 1098) mívala již od dětství rozličná zjevení. Praví: „Viděla jsem takové světlo, že se moje duše zachvěla.“ Domnívala se, že se i ostatním lidem děje podobně. Když však pozorovala, že tomu tak není, ulekla se a zastyděla a ukrývala svá vidění, až jí Bůh sám poručil, aby napsala, co viděla a slyšela. Jelikož se z ostýchavosti zdráhala tak učiniti, Bůh ji potrestal těžkou nemocí, která trvala tak dlouho, až Hildegarda, třesouc se bázní a pokorou, zjevila svému zpovědníkovi,

proč ji Bůh potrestal. Zpovědník světici uložil, aby zjevení napsala.

Učinila tak ve svém spisu: „Sci vias", t. j. „Znej cesty Páně!" Ve spisu tom kárá světice poklesky tehdejší doby a nešetří ani církevních hodnostářů, ani světských pánů a hrozí jim trestem Božím.

Svět přijal zprávu o zjeveních Hildegardiných rozličně; mnozí ji měli za výstřední blouznilku, jiní za prorokyni. Sv. Bernard, uslyšev tyto zprávy, zavítal do Bingenu, aby prozkoumal, co je na tom pravdy. Když probral pozorně knihu „Sci vias", byl hluboce dojat a pravil ke svým průvodcům: „Tato zjevení nejsou dílem lidským; žádný smrtelník je nepochopí, nebude-li srdce jeho proniknuto vroucí láskou k Bohu." Jeho druhové ho upozorňovali, že mnozí i učení lidé mají tato zjevení za klam ďábelský, ale světec odpověděl: „Nedivme se, že lidé žijící v hříchu mají tato nebeská zjevení za bláznovství. Vždyť apoštol sám praví, že člověk smyslný nechápe těch věcí, které jsou Ducha Božího."

I papež Eugen III. schválil její spis a připsal k němu vlastní rukou: „Zachovej v srdci svém vzácnou milost, kterou ti udělil Bůh, a zvěstuj dále, co Duch tobě vnukne." (Schválením tím není řečeno, že by spis byl bez jakýchkoliv omylů. Schválí-li Církev nějaký spis, znamená to jen tolik, že v něm nejsou věroučné a mravoučné bludy.)

Když spisy Hildegardiny byly schváleny, rozšířila se pověst o světici po celém světě. Papežové, králové a císařové se doporučovali do jejích modliteb. Světice se neostýchala dávati všem spasitelná napomenutí. Tak psala papeži Anastaziovi IV.: „Ty muži, jenž jsi ustanoven pastýřem všeho křesťanstva! Oko tvého rozumu umdlévá ... před očima svého svědomí stál ses nedbalcem a trpíš pyšné řeči svého dvořanstva." — Císaři Bedřichu I. Rudovousovi napsala: „Ten, jenž jest, praví: Zničím vzdor bezbožníků! Slyš to, ó králi, chceš-li zachovati život!"

Hildegarda zemřela 17. září 1179. Svátek 17. září.

20. ZÁŘÍ. EUSTACH A DRUHOVÉ, MUČEDNÍCI. VIGILIE SV. MATOUŠE, APOŠTOLA A EVANGELISTY.

v. **Eustach** (podle řeckých záznamů Eustathius, staročesky Ostach) byl patriarchou v Antiochii za bouří ariánských ve 4. století. Proslul jako obhájce vyznání nicejského proti ariánům. Za obranu katolické víry byl poslán do vyhnanství do Trajanopole v Trácii, kde také zemřel. Za sto let po jeho smrti dal biskup Kalandion přenésti jeho ostatky do Antiochie. Obyvatelé antiochijští vyšli tenkrát ve slavném průvodu 16 mil cesty vstříc svému slavnému biskupu. Sv. Jan Zlatoústý zmiňuje se o něm s velkou chválou. Jeho úcta byla již ve 4. století i na západě velmi rozšířena. Zjev světce (jenž byl vřaděn do počtu Čtrnácti sv. pomocníků) opředen byl četnými pověstmi. Poněvadž se původní bližší zápisy o sv. Eustachu nedochovaly, těžko lze se dopátrat v těchto pověstech dějinného jádra. Jest pravděpodobno, že se v životě světcově vyskytly některé mimořádné a kromobyčejné události, jež žijíce v ústním podání, poskytly skladatelům legend vděčnou látku ke zpracování. Podle pověstí, jež zpracovány byly různými jazyky, byl světec (snad dříve než vstoupil do duchovního stavu) důstojníkem. Též rodina jeho zemřela smrtí mučednickou. Na jednu pověst navazuje známé zobrazení světce, jenž jako lovec stojí před jelenem, mezi jehož parohy se skví kříž. Proto odedávna pokládán (stejně jako sv. Hubert, biskup lutyšský) za patrona myslivců.

„Co tomu říká Bůh?“

Františka Slavatová narodila se 10. září 1610 v Cáhlově (t. j. Freistadt v Horních Rakousích). Rodiče dali svým pěti dcerám pečlivé křesťanské vychování.

Provdala se za hraběte Jáchyma Oldřicha Slavatu, syna Viléma Slavaty, jenž byl r. 1618 vyhozen z okna pražského hradu.

Matka se s dětmi nemazlila. Spávaly i v zimě v jizbě nevytopené, pod pokrývkami hrubými. Říkávala dětem: „Děti, jde-li o marnosti, buďte šetrné až na haléř; běží-li však o čest a slávu Boží neb o blaho bližního, dávejte po tolarech, ano bude-li třeba, i celý měšec vyprázdněte!“

Když ovdověla, byla povolána ke dvoru Ferdinanda III. I tam vedla život sebraný a zbožný. Rozumí se, že si z ní dvořané tropili vtipy, zvláště pro její prostý oděv. Ona však zůstala pevná a umínila si: „Chci otázkou: *Co tomu říká Bůh?* poraziti to obvyklé rčení: *„Co tomu řeknou lidé?* Ať na mne ukazují prstem, ať si mne vyhlašují za modlilku, ano za farizejku, ničím se nedám zdržeti od skutků zbožnosti.“

Ve Vídni chodila do kostela sv. Michala. Před kostelem měla prodavačka krám a prodávala svíce a cukroví. Františka si všimla, že prodavačka pro obchod zameškává služby Boží. Jednou v neděli přistoupila k ní a řekla: „Vy jste dnes asi ještě nebyla na mši sv.? A přece je svátek! Jděte teď do kostela a já zatím tu posedím místo vás. Zůstanu tu, až se vrátíte.“

Prodavačka se podivila, ale když viděla, že nabídka je vážná, uposlechla a šla do kostela. Hraběnka zatím prodávala. Šlechticové a šlechtičny ji poznali a pro zábavu hodně kupovali a nad cenu platili. Prodavačka vrátivši se z kostela žasla, když viděla větší tržbu než jindy. Františka jí dala napomenutí: „Ode dneška si hleďte služeb Božích ve svátek a Bůh vám požehná.“

Štědrostí nikterak netrpělo její jmění. Říkávala: „Vím, co moje statky nesou; čím více vydávám ke cti a chvále Boží a na podporu nuzných, tím více mám.“

Zemřela 22. září 1676. Její památka se slaví 22. září.

Z její závěti: ... Vyznávám, jestliže jsem něco dobrého vykonala, s milostí Boží jsem to vykonala; nespoléhám se na zásluhy své, nýbrž na zásluhy Ježíše Krista ..."

21. ZÁŘÍ. MATOUŠ, APOŠTOL A EVANGELISTA.

„Nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž nemocní."

Matouš se původně jmenoval Levi a byl celníkem. Když Římané dobyli země palestinské, ustanovili muže, aby vybírali daně a cla. Tito lidé se zvali celníky. Musili římským úřadům odevzdati z daní určitou část, mohli však od lidí vybírati větší poplatky. Tím se nespravedlivě obohacovali. Proto byli od židů považování za veřejné hříšníky. Pravověrný žid se vyhýbal styku nejen s pohany, nýbrž i s celníky. Takovým celníkem byl Matouš a bydlel v Kafarnaum u jezera Genesaretského.

Jednoho dne šel Ježíš městem a viděl Matouše, jak sedí u celnice. I řekl jemu: „Pojď za mnou!" Jediné toto slovo postačilo. Levi vstal, opustil všecko a šel ihned ochotně za Ježíšem. Z tohoto neočekávaného povolání měl celník takovou radost, že po několika dnech vystrojil Kristu Pánu a jeho učedníkům hostinu, pozval k ní i ostatní celníky kafarnaumské v naději, že i oni poznají Spasitele a k němu se obrátí. Ale to se nelíbilo farizeům a zákoníkům. Neodvážili se však obrátiti se přímo na Ježíše, proto se tázali jeho učedníků: „Proč s celníky a hříšníky jí mistr váš?" Ježíš uslyšev to řekl: „Nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž nemocní. Jděte a naučte se, co jest to: Milosrdenství chci a ne oběti. Neboť nepřišel jsem povolat spravedlivé, nýbrž hříšné." (Mat. 9, 9—13.)

Božská milost Ježíše Krista přetvořila dokonale srdce Matoušovo, takže opustil navždy celnici i domov svůj, odvrátil se od dosavadního pohodlného a výnosného zaměstnání a vyvolil si chudobu Spasitelovu. Takto se poníživ byl od Ježíše povýšen a povolán do sboru dvanácti apoštolů.

Po nanebevstoupení Páně kázával Matouš nějaký čas v Palestině. Jelikož však bylo jeho úkolem hlásati v jiných zemích Krista, zanechal věřícím písemně, co jim hlásal ústně. Dal svému spisu jméno „evangelium“, t. j. blahé poselství, neboť podal v něm radostnou zprávu, že dávno očekávaný Vykupitel již přišel a dílo svoje vykonal. Krásný tento název byl potom rozšířen i na ostatní tři životopisy Páně, jež později složili Marek, Lukáš a Jan.

Napsal evangelium nářečím aramejským. Protože však všichni židé rozptýlení nerozuměli nářečí tomu, bylo evangelium toto — neznámo kým — přeloženo do řeči řecké a jen v té se nám uchovalo.

Podle církevního podání Matouš kázal v Syrii, v Persii a v Ethiopii. V Ethiopii pokřtil dceru královu Ifigenii, která učinila slib ustavičného panenství. Avšak její strýc Hirtak stav se králem chtěl Ifigenii za manželku. Ifigenie odmítla, jsouc věrná svému slibu. A když ji Matouš utvrzoval v jejím předsevzetí, král dal Matouše zavražditi. Matouš byl kolem r. 70 proklán oštěpem.

22. ZÁŘÍ. TOMÁŠ Z VILLANOVY, BISKUP A VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. MOŘICE A DRUHŮ, MUČEDNÍKŮ.

„Blahoslavení milosrdní.“

(Mt. 5, 7.)

Kdysi přišel mladý Tomáš z Villanovy (nar. 1488) domů bos a bez pláště; matka ho kárala. Tomáš řekl: „Potrestej mne,

matko, ale Bůh ví, nemohl jsem se dívati na chudého chlapce, jak se zimou třásl."

Kdysi přišli žebráci do domu; rodiče nebyli doma a spižírna zamčena. Tomáš neměl, co by žebrákům dal. I pochytal několik kuřat a dal jim je. Když mu to matka vytýkala, řekl jí: „Měl jsem takovou soustrast s chudými, a kdyby byl ještě jeden přišel, raději bych mu dal i slepici, než ho propustil bez daru," a dodal: „Po druhé nechej spižírnu otevřenu!"

Když bylo Tomášovi 15 let, dali ho rodiče na vysokou školu v Alkále. Tehdy mu zemřel otec a Tomáš věnoval dům ve Villanově, jejž po otci zdědil, městu na útulek pro chudé panny a vdovy.

Když vystudoval, stal se profesorem, ale pohrdl slávou světskou a vstoupil r. 1516 bez vědomí přátel a příbuzných do kláštera mnichů a poustevníků řádu sv. Augustina v Salamance. Vbrzku byl ustanoven převorem. Říkával: „Zbožnosti je třeba, ale vědy také; věda bez zbožnosti je jako ostrý meč v rukou dítěte. Věda se dá dobře srovnati se soustředěností klášterní."

Císař Karel V. chtěl ustanoviti Tomáše arcibiskupem granadským, ale na úpěnlivé prosby světcovy upustil od toho. Když brzy potom císař chtěl jmenovati jiného kněze arcibiskupem valencijským, sekretář se přeslechl a napsal do ustanovovacího dekretu jméno Tomášovo. Císař viděl v tomto omylu vůli Boží, ale Tomáš povolil teprve, když mu představený hrozil vyloučením z Církve. Nový biskup přišel pěšky do Valencie. Když kanovníci shledali, jak chudý jest jejich nový arcibiskup, darovali

mu 4.000 dukátů, aby si mohl pořídit nábytek. Tomáš přijal vděčně tyto peníze, ale ihned je věnoval nemocnici, která nedávno před tím vyhořela. Jako arcibiskup měl ročně příjmů 18.000 zlatých. Tomáš spotřeboval sotva pětinu pro sebe, své úřednictvo a služebnictvo; všechno ostatní rozdal na dobré účely.

Za celý čas svého úřadování dal si Tomáš ušíti jen dvě nové kleriky. Kanovníci naň naléhali, aby si dal udělat klobouk z polohedvábné látky; prý je povinen tak učiniti s ohledem na svou hodnost. Tomáš poslechl, a když klobouk dostal, zvolal žertem: „Hle, v tomto klobouku záleží arcibiskupská hodnost; moji kanovníci se domnívají, že nejsem arcibiskupsky oděn, nemám-li hedvábný klobouk."

Tomáš říkával: „Není slušno, aby sluha lépe jedl než jeho pán; chudí pak jsou moji páni a já jsem správcem jejich statků."

Kdosi vyčítal Tomáši, že jeho dobroty zneužívají mnozí lenoši a ničemové. Tomáš řekl: „Nevadí, oklame-li nás kdo. Lépe je dáti almužnu desíti nehodným, než jednoho hodného nechati odejít s prázdnýma rukama. Nad povaleči a tuláky ať bdí úřad! Kdo ke mně přichází a prositi se neostýchá, toho nemohu zahnati!" Také říkával: „Almužna nezáleží v tom, abychom něco dali, nýbrž abychom bližního z nouze vytrhli."

Dne 28. srpna 1555 Tomáš se roznemohl bolestmi v hrdle a zimnicí. Přijal svátosti umírajících. Pak se tázal, jaká je peněžní hotovost v domě. Řekli, že asi 4.000 korun. Rozkázal, aby tři mužové chodili po městě a peníze rozdělovali. Mezitím rozdal všechen svůj nábytek, kromě lůžka, na němž ležel. Když se oni tři mužové vrátili a neměli ještě všecky peníze rozdány, řekl: „Ach, proč mne zdržujete, abych mohl odejíti na věčnost? Dejte to chudým aneb zaneste to do nemocnice! Ale honem pospěšte, ať tu přes noc nezůstane ani reálu!" Když tak učinili, řekl: „Nyní umru s radostí!"

Tu přišel žalářník. Tomáš mu řekl: „Příteli, nebyls tu, když se nábytek rozdával mezi ostatní služebníky. Nemám než toto

lože. To ti rád postoupím. Jen tě prosím, abys mi je zapůjčil, než umru." Zbaviv se tak všech věcí pozemských, pozdvihl oči a povzdechl si: „Děkuji tobě, Pane Ježíši Kriste, za milost, že mohu odejíti z tohoto světa jako chudý řeholník." Pomodlil se zbožně žalm 30. „V tebe, Hospodine, jsem doufal, nechť nejsem zahanben na věky" a zemřel při slovech: „V ruce tvé poroučím ducha svého." Bylo to 8. září 1555.

23. ZÁŘÍ. LINUS, PAPEŽ A MUČEDNÍK. PAMÁTKA SV. TEKLY, PANNY A MUČEDNICE.

Linus z Volterry byl prvním nástupcem Petrovým. Je to onen Linus, přítel svatého Pavla, o němž se zmiňuje apoštol: „Pozdravují tě Eubulus, Pudens, Linus a Klaudia." (2. Tim. 4, 21.) Za pomocného biskupa byl prý Linus posvěcen již od svatého Petra. Jméno Linovo je uváděno jako prvního nástupce Petrova nejen v nejstarších seznamech biskupů římských, nýbrž následuje i v kánonu mešním hned po jménech apoštolů. Bližších zaručených zpráv o životě svatého Lina nemáme. Právem usuzujeme, že byl vynikajícím žákem knížat apoštolských. Podle breviáře nařídil, aby se křesťanské ženy účastnily bohoslužeb jen se zahalenou hlavou. Umučen byl na rozkaz konsula Saturnina. Pochován byl vedle svatého Petra na svahu vatikánském. Léta jeho pontifikátu lze udati jen přibližně 67—76.

„Ohněm jsi mne zkoušel, ó Bože!"

(Ž. 65, 10.)

Když sv. Pavel na své první misijní cestě (r. 45—50) přišel do hlavního města maloasijské Lykaonie, byla mezi obrácenými

také Thekla. Byla vzdělána ve všech vědách tehdejší doby. Ale nenalezla v pohanských vědách žádného uspokojení. Jsouc nadaná a duchaplná nevěřila pohanským bájím, že svět řídí bohové, kteří sami mezi sebou jsou nesvorní. A že by slepý osud vládl nad životem lidským, to se jí zdálo ještě pošetilejší. A že člověk žije jen proto, aby na konci svého života se vší touhou po štěstí a s neukojitelnou žádostí po spravedlivém vyrovnání všech nespravedlností byl pochován do hrobu, to byla pro ni myšlenka nesnesitelná.

Tu přišel svatý Pavel, jenž sám probádal veškerou moudrost světa, než mu Bůh zjevil moudrost evangelia. Ve slovech tohoto muže nalezla Thekla, po čem tak dlouho toužila: rozluštění všech záhad života, jasnost ve všech pochybnostech, klid ve všech bouřích duševních. Teď jí bylo najednou jasno; ne bohové bezmocní a vášniví řídí svět, nýbrž věčný a nekonečný Bůh, jenž stvořil svět z ničeho. Ne slepý osud vládne životem lidským, nýbrž Prozřetelnost Boží, láskyplný Otec nebeský pečuje o jednoho každého z nás. Smrt není konec života, nýbrž *přechod k životu jinému.* Jest to počátek pravého života, kde touha po štěstí bude ukojena a žádost po spravedlnosti bude naplněna. A když Pavel mocí svého přesvědčení a v Duchu svatém kázal o Ježíši Kristu, Synu Božím, jenž se z lásky k lidem stal člověkem a na kříži zemřel, slova ta vnikla do hlubin duše její a roznítila v srdci jejím svatou lásku k ukřižovanému Spasiteli. I rozhodla se, že se stane učednicí jeho a že mu zasvětí celé své srdce.

Pán přijal její oběť a vzal ji jako svatého Pavla do školy kříže a utrpení. Rodiče hleděli ji lichocením a hrozbami odvrátiti od víry. Potom trpěla pronásledování od pohanského jinocha, kterému ji rodiče slíbili za manželku. Když cíle svého nedosáhl, udal Theklu u soudu jako křesťanku. Byla předhozena šelmám, avšak ty zkrotly před ní. Měla býti upálena, ale když vstoupila na zapálenou hranici, byl oheň prudkým lijákem náhle uhašen a neublížil jí.

Vypravuje se, že se potom odebrala do Seleucie, kde ještě

mnoho let v panenství zbožně žila, až dosáhla věku 90 let a zesnula svatou smrtí.

24. ZÁŘÍ. PAMÁTKA BL. PANNY MARIE DE MERCEDE, PATRONKY ŘÁDU NA VYKUPOVÁNÍ KŘESŤANSKÝCH ZAJATCŮ.

Gerard (Gebhard, slovansky Radko, česky Jaromír) narodil se v Benátkách; byv vysvěcen na kněze, umínil si vykonati pouť do Jerusalema. Šel s několika společníky Uherskem; král Štěpán postřehnuv bystrého ducha a zbožnost Gerarda, domlouval mu, aby zůstal v Uhrách a aby pracoval o utvrzování víry křesťanské. Gerard poslechl a se společníkem Maurem si upravil v Bakoňském lese poustevnu a ztrávil tam sedm let v modlitbě a sebezapírání. Po r. 1000 Gerard byl ustanoven biskupem čanadským. Obyvatelstvo bylo ještě většinou pohanské, ale počet křesťanů se množil každým dnem a Uhři na víru obrácení milovali Gerarda jako svého otce.

Gerard zbudoval a ozdobil stoličný chrám sv. Jiří v Čanadě, zřídil v něm oltář ke cti Panny Marie a ustanovil, aby dva nábožní starci každou hodinu před oltářem tím zapalovali kadidlo; sám pak se tam modlíval církevní hodinky a každou sobotu tam sloužil mši svatou. Nařídil, aby věřící vyslovujíce jméno Panny Marie se ukloňovali a aby ji nazývali „naše Paní“. Gerard žil odříkavě; nosil drsné roucho kající a choval se nadmíru dobrotivě ke všem chuďasům. Cesty své konal pěšky a přebýval nejraději v chýškách chudých lidí nebo v jeskyních. Kdysi přenocoval v domě o samotě; tu uslyšel dojemný dívčí zpěv; tázal se

Sv. František

sluhy, kdo zpíval. Sluha odpověděl: „Dívka mlela obilí na ručním mlýnku a při práci si prozpěvovala.“ Gerard řekl: „Ó, jak šťastný je člověk, když jak ona na rozkaz představeného práci svou trpělivě koná a nereptá.“ Gerard štědře obdaroval dívku a řekl jí, aby byla pamětliva toho, že poslouchati je blaženější než poroučeti. —

Po smrti sv. Štěpána dosedl na trůn Petr, muž vášnivý a prostopášný; ten přijal Uhry od císaře Jindřicha III. v říšské léno, což bylo pokládáno za vlastizradu. Uherští velmožové prohlásili Petra za zbavena trůnu a zvolili si králem Arpádovce Ondřeje. Hodlali vyhubiti křesťanské řády v zemi, obnoviti staré maďarské obyčeje, pobořiti křesťanské chrámy a kláštery a povražditi kněze a mnichy. Tak vzplanul v Uhrách požár všeobecné vzpoury proti křesťanství. Gerard se odebral ke králi do Stoličního Bělehradu chtěje ho pohnouti, aby zakročil proti buřičům na obranu křesťanství. Ale rota vzbouřenců ho přepadla na cestě a kamenovala ho. Biskup zvolal: „Pane, nepokládej jim toho za hřích!“ Jeden z lotrů mu probodl kopím srdce r. 1047.

25. ZÁŘÍ. PACIFIK, VYZNAVAČ (MIROSLAV).

„Útočiště zarmoucených.“

Pacifik narodil se r. 1655 v městysi San Severinu v kraji ankonském z rodičů bohatých a nábožných. Rodiče jeho přišli nezaviněným způsobem na mizinu. Zemřeli, než Pacifik dospěl. Sirotka vzal si jeho strýc, muž drsný, jenž s ním přísně nakládal a trpěl, aby i služebníci s ním surově zacházeli. Pacifik konal těžké domácí práce, a přece mu bylo snášeti ústrky a příkoří. Někteří příbuzní dověděvše se, jak se nemilosrdně s ním nakládá, chtěli ho zvíti k sobě, ale on děkoval za dobrou vůli řka, že se mu daří dobře.

Pacifik vstoupil r. 1670 do řádu sv. Františka. Lid ho nazýval „útočištěm zarmoucených“. Nikdo však nemůže jiné těšiti, kdo sám netrpěl. Pacifik byl pokorný a v klášteře si volíval práce nej-

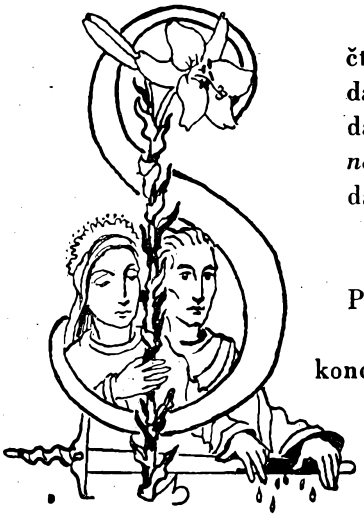
opovrženější. Někteří řeholní bratří si brali z jeho horlivosti pohoršení a posmívali se mu říkouce: „Nejsi tak svatý, jak se děláš, nevěříme ti!“ Pacifik odpovídal: „Správně o mně soudíte.“

Žil přísně; postíval se třikráte do týdne o chlebě a vodě, jindy se spokojoval s chudičkou stravou. Odpočíval jen málo na tvrdém loži, bičoval se třikrát denně, nosíval kolem beder ostrý pás a chodíval bos i za nepohody a za zimy. A přece Pán Bůh ho ještě k tomu navštěvoval útrapami. Na nohou se mu vyrazily bolestné vředy, které mu působily až do smrti mnoho bolestí. Ještě mu nebylo čtyřicet let, když ohluchl. Byla to pro něho rána veliká, neboť on rád zpovídal a ve zpovědnici nesmírně mnoho dobrého působil. Nyní byl nucen se vzdáti tohoto záslužného úřadu. Konečně v posledních letech oslepl. Všechny tyto zkoušky přijímal z rukou Páně s vděčností říkaje: „Jest to vůle Boží, tak tomu chce Hospodin!“ Nad to nade vše býval i jinými rozličnými chorobami stíhán, takže za posledních roků života svého nemohl skoro s lůžka povstati. Když cítil, že se blíží smrt, přijal svaté svátosti, poděkoval Bohu za všecka přijatá dobrodiní a maje úsměv na tváři tiše skonal 16. září 1721.

Práci čest!

Sv. Ermenfrid, opat. Legenda nám o něm mnoho vypravuje. Byl vojínem, později se stal mnichem a knězem.

V dřívějších dobách bylo zvykem, že při mši sv. byly při obětování posvěceny chleby, ale nebyly proměněny. Tyto posvěcené chleby zvaly se eulogie a po mši svaté byly rozdávány lidu.

Ve starém životopise svatého opata čteme: „Když opat Ermenfrid při rozdávání eulogií viděl dělníka neb chudáka s mozolovitýma rukama, *políbil napřed jeho ruce;* potom teprve mu podal posvěcený chléb.“ Zemřel r. 670.

26. ZÁŘÍ. CYPRIÁN A JUSTINA PANNA, MUČEDNÍCI.

koncem století třetího žil v hlavním městě maloasijské Pisidie, Antiochii, modlářský kněz Edusius; měl dceru Justinu, na níž si mnoho zakládal. Vychoval ji v pohanských pověrách a dal ji vzdělati v tehdejších vědách. Sličná a duchaplná dívka sloužila horlivě modlám, ale nepropadla pohanským nešlechetnostem, nýbrž zachovávala přirozený zákon Boží vepsaný do každé lidské duše. Nedaleko přebýval křesťanský jáhen Prelius. Justina slýchala ho častěji, jak vykládal křtěncům pravdy víry Kristovy, a milost Boží osvítila ji, že uvěřila a přijala křest svatý. Od té doby byla nevýslovně šťastna a neměla vřelejšího přání, než aby se také rodičové její od mrtvých pohanských bohů odvrátili a v Ježíše Krista uvěřili. I mluvila o tom nejprve s matkou a potom s otcem, ale prozatím bez úspěchu. Později byl Edusius obrácen zvláštním snem. Zdálo se mu, že vidí Krista obklopeného anděly a slyší jeho hlas: „Pojď ke mně do království nebeského!“ Tento sen pohnul ho, že se dal ve víře křesťanské vyučiti a pokřtíti. Podobně i manželka jeho přijala křest svatý.

Jednoho dne, když Justina šla na služby Boží, spatřil ji urozený pohanský jinoch Aglaides a zahořev k ní láskou nabídl jí manželství. Odmítla ho.

Toho času přebýval v Antiochii učený pohan Cyprián slynoucí uměním čarodějským. Aglaides se obrátil na něho a slíbil,

že ho skvěle odmění, jestliže mu svým tajemným uměním získá srdce Justinino. Čaroděj slíbil bez rozpaků provésti, oč byl žádán, a jal se ihned obvyklými kouzelnickými prostředky dovolávati se zlých duchů, aby vzbudili v Justině náklonnost k Aglaidovi. Justina vědouc o těchto úkladech bděla ostražitě nad svými smysly, zapírala se tuhým postem a modlila se bez ustání, aby ji Bůh v tomto obranném boji milostí svou sílil. Vzývala také Rodičku Boží volajíc k ní: „Panno nejčistší, přispěj na pomoc panně!" Nejmocnější zbraní proti nástrahám a pokušením zlých duchů bylo jí znamení sv. kříže, kterým je vítězně přemáhala. Konečně se Cyprián přesvědčil, že umění jeho proti křesťanské panně ničeho nedosáhne. Hrůza ho pojala nad tím, že se rouhal Bohu a sloužil ďáblu. Ale zároveň ho osvítila milost Boží a dala mu vnuknutí, aby šel na radu ke křesťanskému knězi Eusebiovi, co by měl činiti, aby nabyl pokoje. Eusebius ujistil ho, že Kristus Pán zemřel za všecky lidi a nepohrdne ani největším hříšníkem, jenž jest hotov činiti upřímné pokání. Řekl: „Moc Kristovu nad zlými duchy poznal jsi na Justině; moc Kristova dá ti útěchu a blahý mír, uvěříš-li, budeš-li se káti a dáš-li se pokřtíti."

Pokání bývalého pohanského čaroděje bylo upřímné. Na důkaz své upřímné vůle a opravdové kajícnosti rozdal své statky chudým, vyznal se před shromážděným sborem věřících veřejně z předešlých hříchů a spálil před nimi svoje kouzelnické knihy i pověrečné nástroje.

Jakmile nastalo nové pronásledování křesťanů za císaře Diokleciána, byli Cyprián i Justina jakožto hlavní sloupy církve antiochijské udáni, jati, spoutáni a na soud pohnáni. Tu vypravoval Cyprián zevrubně, jakým způsobem byl obrácen na víru, a domlouval pohanskému sudímu Eutolmiovi, aby se také odřekl pošetilé modloslužby a uvěřil v Boha pravého. Rozhněvaný soudce dal ho za to natáhnouti na skřipec a mučiti ostrými hřebeny; Justinu rozkázal zbičovati. Velebili Boha a řekli soudci: „Tímto mučením staneme se účastníky slávy věčné." Eutolmius

jim odpověděl posměšně: „Pomohu-li vám takovým způsobem do vašeho nebe, tedy nepřestanu vás mučiti.“ I rozkázal mučení zostřiti, ale oba mučedníci stáli pevně ve víře. Potom dal sudí Cypriána vsaditi do žaláře a Justinu odvésti do domu jakéhosi Terencia. Po několika dnech dal je soudce opět předvésti a radil jim, aby se odřekli Krista, ježto prý ani sobě pomoci nemohl. Na to řekli mučedníci: „Ty nevíš, že teprv po časné smrti nastane nesmrtelnost, a neznáš toho, jenž smrtí svou smrt přemohl. Smrt uvede nás k němu do života věčného!“ Vida tedy soudce, že oba křesťany žádným způsobem od víry neodvrátí, rozkázal je uvrhnouti do kotlů naplněných vřelou smolou, smíšenou s voskem a lojem. Ale Bůh, v něhož důvěřovali, nedal jim zahynouti a zachránil je bez úrazu. Toho se soudce zhrozil a dal Cypriána a Justinu dovésti do Nikomedie k císaři Diokleciánovi. Císař odsoudil je na smrt mečem. I byli oba vyvedeni na popraviště. Tu poklekli, pomodlili se za blaho Církve svaté a poručivše duše své Bohu připravili se na poslední boj. Cyprián z obavy, aby Justina vidouc jeho krev se nepolekala, postavil ji před sebe, aby dříve byla sťata. Když se to stalo, přistoupil jakýsi Theoktist k Cypriánovi a na rozloučenou ho vroucně políbil. Když to viděl Felix, jenž popravu jménem císařovým řídil, rozkázal jej hned po Cypriánovi mečem odpraviti.

V čem záleží svatost.

Sv. Nilus žil o samotě v dokonalé službě Boží. Přicházeli i jiní muži s prosbou, aby je vedl k dokonalosti. On je chtěl zkoušeti a řekl jim jednoho dne: „Máme příliš mnoho vinných kmenů ve vinici. Pojďte, vykácíme ty, které jsou zbytečné.“ Bratří beze slova svolili a vykáceli nejkrásnější část vinice. Z toho poznal světec, že jsou ochotni zapříti svou vlastní vůli, a svolil, že bude jejich učitelem na cestě k Bohu.

Jeho nejlepším žákem byl Štěpán. Zacházel však s ním, jak zachází Bůh se svými miláčky; káral a trestal ho více nežli

ostatní. Štěpán byl trochu neobratný a pomalý. Protože byl při cvičení často ospalý, dal mu Nilus udělati židli o jedné noze, takže Štěpán stále musil dávati pozor, aby se nepřekotil. Když někdo v kostele mezi kázáním šeptal, řekl Nilus: „To jistě nikdo jiný nešeptá než Štěpán; vyžeňte ho ven, aby vám nedával špatný příklad!“ — Viděl-li Nilus, že někdo u stolu jí hlučně a nemírně, potrestal za to Štěpána a poslal ho od stolu, aby tak napravil ty, kteří se vskutku provinili.

Když Štěpán umíral a mniši kolem něho byli shromážděni, řekl Nilus k němu: „Bratře Štěpáne, teď umíráš, žehnej bratřím svým.“ Tiše a poslušně Štěpán se pozvedl a žehnal bratřím. Potom mu řekl opat: „Nyní odpočívej, neboť už nemáš síly!“ A Štěpán si lehl a zemřel takřka v poslušnosti, jako žil v poslušnosti. Svatý Nilus však naříkal: „Ó dobrý Štěpáne, jenž jsi tak dlouho byl mým spolupracovníkem, nyní jsme rozloučeni; ty jdeš do zasloužených pokoje, já však zůstávám za trest zde; ty jsi bojovník a mučedník, neboť já jsem byl tvým mučitelem.“

Když jednou dlouho s ním hovořil císař Ota III., řekl mu při odchodu: „Ctihodný otče, žádejte ode mne jako od svého syna, čeho byste si přál, s radostí vám to chci splniti.“ Svatý stařec položil ruku svou na prsa císařova a řekl: „Milosti, nepřeji si od vás nic jiného než spásu vaší duše. I když jste císařem, přece jste člověk smrtelný a musíte zemříti a objevíte se před soudnou stolicí Boží a musíte počet klásti ze všeho, co jste učinil dobrého nebo zlého.“ Císař byl dojat až k slzám a nezapomněl rady svatého opata. A dobře činil, neboť již čtyři léta později byl zachvácen zimnicí a za několik dní zemřel.

Nilus učil své žáky slovem i příkladem, jak se mají zapírati a hříšné žádosti již v zárodku dusiti. Jednou obdržel darem koš plný ryb. Když však viděl, že mniši příliš žádostivě hledí na ryby, rozdal je chudým.

Kdysi se ho tázali: „Jaké povolání má mnich?“ odpověděl: „Mnich má obětovati svůj život. Jeho povolání je milosrdenství.“

Nilus zemřel 27. prosince 1005.

27. ZÁŘÍ. KOSMA A DAMIÁN, MUČEDNÍCI.

„Ježíši Kriste, lékaři světa!“

Kosma a Damián narodili se v Arabii a byli vychováni v Syrii. Byli lékaři. Milost Boží byla s nimi, takže zanedlouho slynuli daleko široko uměním svým nejen u křesťanů, nýbrž i u pohanů. Viděli v nemocných syny a dcery Otce nebeského a bratry v Kristu Ježíši. Proto snažili se netoliko léčiti jejich neduhy tělesné, nýbrž oblažiti jejich duše útěchou náboženskou. Cestou k nemocným modlívali se za ně a vkročivše do příbytků jejich znamenali je nejprve svatým křížem. Poučovali nemocné zvláště o hříchu a jeho následcích a napomínali k pokání. Za svoje služby nebrali peněz, proto byli obecně zváni „anargyrové“, t. j. muži nepřijímající peněz. Bůh provázel jejich dobré skutky podivuhodnými úspěchy. I mnozí pohané obrátili se na víru křesťanskou.

Toho času za císaře Diokleciána nastalo křesťanům nové a poslední pronásledování. I svatí bratří byli polapeni a vedeni k soudu. Když se nechtěli Ježíši Kristu zpronevěřiti, byli natáženi na skřipec. Oni však se modlili a volali: „Nedbáme těchto bolestí, neboť snášíme je ve jménu Ježíšově. Máš-li pohotově muky bolestivější, zkus, s námi je Kristus.“ Podrážděný vladař dal mučedníky odvésti k moři, aby byli utopeni. Bůh však byl jejich ochráncem; když katané je svázali a hodili do moře, vlny vynesly je bez pohromy na břeh. Pověrečný vladař přičítal tuto záchranu kouzlům a řekl svatým bratřím: „Spolčím se s vámi,

naučíte-li mne kouzelnickému umění.“ Oni pak odpověděli: „O kouzlech nevíme nic, jsme křesťané! Spolči se s námi ve jménu Ježíše Krista a poznáš jeho všemohoucnost!“ I zvolal vladař: „Déle již nebudu trpěti vaše rouhání proti našim bohům“ a dal mučedníky odvésti do žaláře. Druhého dne rozkázal podpáliti hranici dříví a oba mučedníky uvrhnouti do ohně; ale plamen jim neublížil. Tu zvolal užaslý vladař: „Jste mocní kouzelníci, avšak nepřestanu vás mučiti, až se podrobíte vůli císařů a bohům budete obětovati.“ Dí mu svatí bratří: „Tvoji bohové a panovníci jsou chatrní. Králem a pánem naším v nebi jest Kristus, Syn Boží.“ I rozkázal vladař pověsiti Kosmu a Damiána na kříž, házeti po nich kamením a stříleti do nich šípy; ale kameny a šípy se odrážely od nich a neuškodivše jim poranily několik katanů. Nakonec byli sťati mečem r. 287.

28. ZÁŘÍ. VÁCLAV, MUČEDNÍK, PATRON ČESKÝ.

Anděle Boží, strážce můj!

Sv. Václav se narodil kolem r. 903 (Dr Stejskal udává rok 907) snad na tvrzi Stochově jako nejstarší syn českého knížete Vratislava I. a manželky jeho Drahomíry. Měl bohaté nadání a bystrou mysl. Zprvu jej vychovávala jeho bába sv. Ludmila; vedla jej k bázni Boží, cvičila ho v křesťanských ctnostech a dbala, aby si pod vedením kněze Kaicha osvojil znalost jazyka slovanského slovem i písmem. Protože bylo záhodno, aby dědic trůnu znal také jazyk a obřad latinský, jehož se obecně užívalo v zemích západních, byl poslán na hrad Budeč, kde latinský kněz Uceno (Vincenc) jej učil znáti knihy latinské.

Když kníže Vratislav r. 921 zemřel, shromáždil se všechen lid země a zvolil Václava vévodou. Ale protože byl nezletilý, vládla za něho po nějaký čas jeho matka Drahomíra.

Kolem r. 923 ujal se Václav vlády. Bylo mu tehdy asi 20 let. Čechy byly na pokraji záhuby. Václav zachránil svou statečností

a moudrostí celistvost i nezávislost české země. Osvědčoval hned na počátku své vlády mírnost a jsa upřímně zbožný skvěl se křesťanskou pokorou. Z toho soudili někteří lechové, že nemá tolik statečnosti, jako míval jeho otec Vratislav. Zvláště zlický vévoda Radislav jal se proti mladému knížeti strojiti pikle a škoditi jeho krajinám. Václavovi nezbývalo než táhnout do pole proti hrdému nepříteli. U Žitoměře (nyní Štolmíř, u Českého Brodu) se schylovalo k boji. A tu se ukázala jednak bohatýrská zmužilost, jednak otcovská láska mladého knížete k poddanému lidu. Zželelo se mu nevinné krve, která se měla kvůli odbojnému Radislavovi na obou stranách prolévati. Jako pravý otec lidu svého a křesťanský hrdina neváhal vydati vlastní život v sázku, aby ušetřil krve nevinné. Před tváří obojího vojska vyzval Radislava na rytířský souboj, aby ten z nich byl hlavním knížetem v Čechách, kdo v zápase zvítězí. Pyšný Radislav jen ze studu přijal toto vyzvání a zápas sotva zahájený skončil se vítězstvím Václavovým. Radislav totiž spatřil na přilbici knížete Václava skvoucí kříž a jemu po boku anděly, kteří odbojnému vévodovi hrozili. Jat strachem seskočil s koně, pokořil se a prosil za odpuštění. Svatý kníže odpustil mu řka: „Vrať se domů v pokoji, měj dosti na svém, já nic tvého nežádám."

Kdysi byl Václav pozván císařem Jindřichem Ptáčníkem na společnou schůzi. Václav se opozdil v chrámu Páně a všichni čekali na jeho příchod. Císař se nad tím rozmrzel a nařídil, aby shromáždění nevzdali poctu Václavovi, až vstoupí. Jakmile však císař spatřil Václava — sestoupil s trůnu, kráčel mu v ústrety a posadil ho na čestné místo vedle sebe. Ostatní shromáždění žasli nad touto uctivostí; po skončené poradě tázali se císaře, proč tak náhle změnil dřívější svůj úmysl. Císař odpověděl: „Nemohl jsem jinak jednati; jakmile Václav vstoupil, spatřil jsem na čele jeho lesklý kříž a po jeho boku dva anděly." Tímto zjevením byl Jindřich tak dojat, že nabídl světci svou pokladnici, aby si z ní vybral několik klenotů. Ale Václav vzal si jen rámě sv. mučedníka Víta.

Zbožný život knížete Václava nebyl mnohým lechům a vladykům po chuti. Mnozí z nich byli buď pohany nebo povrchními křesťany; toužili po nevázaném životě a chtěli se Václava zbaviti. Bratr Boleslav, údělný kníže pšovský, z touhy po trůnu přidal se ke spiklencům. Byl povahy prudké a ctižádostivé; spiklenci mu namlouvali, že je pro trůn způsobilejší než Václav, ba neostýchali se lživě tvrditi, že Václav mu ukládá o život.

Boleslav se přiklonil k zločinnému záměru, pozval bratra do Boleslavi na den 27. září, kdy se měla konati památka posvěcení kostela sv. Kosmy a Damiána. Václav, ač dobře věděl, jaké úklady se mu strojí, přijal pozvání a odebral se s družinou do Boleslavi. Byl přítomen službám Božím a pak, než počala hostina, oddal se rytířské hře na nádvoří. „Vsed na koně, počal hráti ve hru rytířskou (turnaji podobnou) a veseliti se s družinou svou na dvoře Boleslavově a pak vkročil vesele do domu, kde se měla konati hostina. Odpůrci Václavovi majíce dýky pod šatem a za zády je skrývajíce, neustále na vraždu pomýšleli; třikrát vstali, aby ji provedli, třikrát opět usedli. K Václavovi přistoupil jeden z jeho přátel a řekl mu potichu: ‚Aj! chystám pro tebe potají koně, vsedni naň! Uprchni! Hrozí ti tu smrt!' Václav však po hostině vzal pohár do ruky a proslovil přípitek ke cti sv. Michala archanděla. Pak odešel do hostinské síně a odevzdav údy své odpočinku a dlouho se nábožně modliv a žalmy zpívav, konečně znaven usnul."

V noci sešli se spiklenci v Hněvsově dvoře, pozvali k sobě Boleslava a radili se: „Půjde na jitřní, tehdy jej ulovíme." Když pak ráno zvonili na jitřní, Václav uslyšev zvon řekl: „Sláva tobě, Pane, že jsi mně dal dočkati se tohoto jitra." Vzav opánky a umyv se šel na jitřní. Boleslav byl přikázal kněžím chrámu sv. Kosmy a Damiána, aby, až Václav přijde, nikterak mu nedopustili vejíti do chrámu. Vskutku kněz chrámu, jakmile spatřil muže Božího přicházeti, zavřel chrámové dveře. Boleslav spěchal za Václavem. Václav shlédnuv jej řekl: „Zdráv buď, bratře! Přijmiž tě Kristus k hostině věčné, žes mne a družinu mou

včera tak hojně pohostil!“ Boleslav odpověděl: „Včera podle možnosti, dnes však bratr bratru poslouží takto!“ a máchnuv mečem, udeřil Václava do hlavy. Václav zachytiv meč, řekl: „Jak neobratně si počínáš, chtěje mne raniti,“ a poraziv Boleslava na zemi, řekl: „Aj vidíš, člověče, kterak mohu tebe potříti jak nejmenší zvířátko. Než daleko budiž, aby ruka má se potřísnila krví bratrovou“ a vrátiv mu meč, pospíchal do kostela. Boleslav křičel: „Přátelé, přátelé! Kde jste kdo? Špatně pomáháte pánu svému v úzkosti postavenému!“ Tu se vyřítil celý zástup s meči a oštěpy! Česta a Tyra zranili Václava. Hněvsa přiskočiv probodl ho mečem. Václav vypustil duši řka: „Pane, v ruce tvé poroučím ducha svého.“ Bylo to dne 28. září r. 929.

29. ZÁŘÍ. MICHAEL, ARCHANDĚL.

„Michael — Kdo jako Bůh?“

Se světem ostatním stvořil Bůh též pouhé duchy; říkáme jim andělé. Všichni andělé byli zprvu svatí a blažení. Avšak měli se osvědčiti v dobrém a takto si zasloužiti všecky ty vzácné milosti, jimiž Bůh je obdařil. Museli se rozhodnouti pro Boha nebo proti Bohu.

Jaká byla zkouška andělů, nevíme. Někteří svatí Otcové se domnívají, že Bůh zjevil andělům tajemství, jak Syn Boží přijme na sebe přirozenost lidskou. Když prý toto tajemství bylo andělům zjeveno, povstala jedna část proti Synu Božímu a nechtěla se mu klaněti. Tito vzpurní andělé pokládali přirozenost lidskou za příliš nepatrnou, aby se s ní Bůh spojil a ji takto nad samé anděly povýšil, a z té příčiny vzbouřili se proti Bohu. I nastal boj v nebi. Byl to ovšem boj čistě duševní, neboť andělé jsou duchové.

Svatý Jan líčí tento boj takto: „I nastal boj veliký v nebi. Michael a andělé jeho bojovali s drakem. A bojoval drak i andělé jeho, ale nepřemohli ani se nenalezlo již místo jejich na nebi.

I byl svržen drak ten veliký, had starý, jenž slove ďábel a satan, jenž svádí celý okrsek zemský; byl svržen na zemi a andělé jeho byli svrženi s ním. A uslyšel jsem hlas veliký na nebi, an praví: ‚Nyní stala se spása a síla a království Boha našeho i moc Pomazaného jeho, neboť byl svržen žalobník bratří našich, jenž žaloval na ně před Bohem naším dnem i nocí, a oni zvítězili nad ním pro krev Beránkovu.‘“ (Zjev. 12, 7—11.)

Sv. Petr píše: „Bůh hřešícím andělům neodpustil, nýbrž svrhnuv je do pekla, vydal k mučení vazbám temnosti, aby byli chováni k soudu.“ (2. Petr. 2. 4.) A sv. Juda: „Anděly, kteří neuchovali svého knížectví, nýbrž opustili své obydlí, k soudu velikého dne uchoval věčnými vazbami pod temností.“ (Jud. 6.)

Ve sborech andělů svatých vyniká archanděl Michael jakožto vítězný bojovník pro Boha a království jeho. Jméno jeho značící: „Kdo jako Bůh“ jest mu i posvátným heslem. Bůh propůjčuje mu moc na potírání nepřátel svých. Proto je též sv. Michael zvláštním ochráncem Církve katolické.

30. ZÁŘÍ. JERONYM, UČITEL CÍRKEVNÍ.

„Věda nadýmá.“

(1. Kor. 8, 1.)

Jeronym se narodil kolem r. 342 ve Stridonu v Dalmacii. Rodiče byli zámožní a dali syna pečlivě vychovati. Hoch povahou ohnivý jevil brzy neobyčejné schopnosti, a když dospěl v jinocha, byl otcem poslán na studie do Říma.

Zde s velikou horlivostí se vrhl do studií a učinil veliké pokroky ve vědách; avšak ve víře upadal. Byl sice od rodičů zbožně vychován a také z počátku chodíval o nedělích a svátcích ke hrobům apoštolů a mučedníků, aby se tam pomodlil, ale čím dále, tím více zanedbával náboženství. Věda ho naplnila pýchou a stálý styk s pohanskými učenci a lehkomyslnými studenty způsobil, že ztrácel zbožnost.

Jeronym zabočil na kluzkou dráhu prostopášnosti. Nesetrval však na ní dlouho, neboť Bůh bděl nad ním a nedal mu zahynouti v divém víru zkaženého života pohanského. Stávalo se nezřídka, že Jeronym hýře se soudruhy svými náhle se s ošklivostí odvrátil od divokých rozkoší a věnoval se tím pilněji vědám. Dokončiv s výtečným prospěchem studia, dal se na cesty do západních zemí evropských, aby osobně poznal vynikající tehdejší učence. Zavítal také do Trevíru, kde byla slavná škola. Zde získal více než vědu: obrátil se celým srdcem k Bohu a rozhodl se, že dá světu nadobro výhost a zasvětí se odříkavým životem Bohu a Církvi. Navštívil několik slavných poustevníků v Egyptě, aby se od nich naučil životu odříkavému a konečně odebral se sám na poušť Chalcis, aby tam činil pokání za své hříchy.

Jeronym žil na poušti nadmíru přísně. Živil se ruční prací a požíval jen chleba, zelin a vody. Spával na holé zemi a zapíral se tuhou kázní. Ale přes to přese všecko byl pronásledován hroznými pokušeními. Přicházely mu vzpomínky na rozkoše světské a srdce jeho hořelo touhou po hříšných radostech. Ale světec nepovoloval. Vrhal se před křížem na zem a volal s pláčem k Bohu o pomoc a rozmnožoval své kající skutky.

A ještě jednoho prostředku užíval; začal znovu pilně studovati. Naučil se dokonale hebrejsky, později i aramsky, a tak se stal schopným k velikému dílu, ke kterému ho Bůh povolal: přeložiti Písmo svaté do latiny.

Tělo odříkavostí a duševními pracemi tak zesláblo, že se nemohl na loži ani obraceti. K tomu přistoupila i slabost zraku. Přicházeli žáci a Jeronym jim diktoval do péra některé spisy. Chystal se zbožně na smrt. Přátelům řekl: „Miláčkové! Přinášíte mi zvěst, že smím již odcestovati. Bůh vám zaplať za tuto blahou zvěst! Nadešla nejvzácnější chvíle mého života. Ó smrti, jak jsi krásná a příjemná! Jak chybují lidé, když si tě zobrazují šeredně! Jen bezbožníkům jsi hrozná.“ Po těch slovech skonal 30. září r. 420.

ŘÍJEN

1. ŘÍJNA. REMIGIUS, BISKUP A VYZNAVAČ.

Sv. Remigius narodil se v městě Laudunu (v nynějším Laonu) ve Francii r. 436 z rodičů šlechtických.

„Zdržuj se, buď trpěliv, počínej si horlivě!“ tato tři pravidla byla heslem sv. Remigia. „Zdržuj se!“ Remigius stráviv mladá léta v tiché domácnosti bohabojných rodičů umínil si, že dá světu výhost a bude Bohu sloužiti ve stavu duchovním. Odešel na poušť a připravoval se tam nějaký čas modlitbou a kajícími skutky. Potom přijal nižší svěcení. Ačkoliv se stranil světa, nezůstaly jeho skvělé vlohy a ctnosti skryty. Byl r. 458 zvolen arcibiskupem remešským.

„Počínej si horlivě!“ Remigius dlouhá léta se snažil získati pohanské Franky pro víru Kristovu. Zdálo se však, že jeho práce jest marná. Když král Franků Chlodvík v bitvě u Zülpichu slíbil, že se dá pokřtíti, a potom to na sněmu přednesl svým poddaným, oni volali nadšeně: „Zavrhujeme, ó králi, bohy smrtelné, a bu-

deme následovati Boha nesmrtelného, jejž zvěstuje Remigius.“ I jal se arcibiskup s velikou horlivostí dnem i nocí, sám i s přispěním jiných duchovních, učiti Franky pravdám náboženství Kristova. Vykořeňoval pohanské zlozvyky, stavěl chrámy, vychovával zbožné duchovenstvo a sám hlásal neúnavně slovo Boží a vedl vlastním příkladem svěřence svoje na cestě do nebe.

„Buď trpěliv!“ Svatý arcibiskup nebažil po vezdejších statcích a nelpěl na nich. Kdysi předvídaje, že příštího roku bude z neúrody drahota a hlad, nashromáždil na svém dvorci množství obilí, aby měl zásobu pro chudinu, o niž nepřestával otcovsky pečovati. Ale někteří zlomyslníci pokládali tuto opatrnost biskupovu za lakotu. Pomlouvali Remigia a jednoho dne mu zapálili zásoby. Arcibiskup spěchal k hořícímu stohu, vida však, že oheň nelze již uhasiti, zůstal klidný; postavil se k ohni a řekl rozmarně: „Chléb jsme ztratili, nuže, ohřejme se aspoň, neboť je dnes chladno!“

Na konci svého života Remigius oslepl. Zemřel ve věku 97 let r. 533.

2. ŘÍJNA. SVATÝCH ANDĚLŮ STRÁŽNÝCH.

Sv. Leodegar (také Ludger nazývaný) pocházel ze vzácného rodu franského. Měl bratra Guerina a sestru Bereswindu, která provdána za alsaského vévodu Ethika, stala se matkou sv. Otilie. Leodegar dokonav své vědecké vzdělání, byl ustanoven pomocníkem biskupa poitierského v jeho úřadě a brzo poté představeným v klášteře St. Maixentském v Poitiersu.

Královna Franků sv. Bathilda povolala Leodegara za vychovatele svého pětiletého syna Chlotara a ustanovila ho biskupem autunským. Horlivého biskupa lid miloval, ale nešlechetníci ho nenáviděli. Nejhorším jeho nepřítelem byl královský správce Ebroin, protože se svatý biskup odvážil ho pokárati pro jeho zločiny.

Když mladičký král Chlotar zemřel a Bathilda vstoupila do kláštera, stal se králem francouzským austrásský král Chilperich. Ten dal Ebroina zavříti do kláštera luxeuilského, aby tam činil pokání. — Chilperich z počátku vládl rozumně podle rady biskupa Leodegara. Avšak brzy se přiklonil k ničemným lichotníkům, žil prostopášně, hověl svým vášním a utlačoval poddaný lid. Když pak uzavřel proti zákonům církevním sňatek se svou neteří, nezbývalo Leodegarovi než prohlásiti sňatek za neplatný. Král se rozzuřil tak vášnivým hněvem, že se neštítil při službách Božích taseným mečem napadnouti svatého biskupa. Jen stěží bylo zabráněno hroznému zločinu na místě posvátném. Leodegar uprchl, ale byl dohoněn a na rozkaz králův byl zavezen do kláštera luxeuilského. Tam se setkal se svým úhlavním nepřítelem Ebroinem pod jednou střechou..

Ale ještě téhož roku (673) byl zavražděn král Chilperich a Leodegar i Ebroin byli propuštěni na svobodu. Ebroin se zase domohl vlivu u dvora a prohlásil Chlotara III. králem. Leodegar však zůstal věrný pravému králi Theoderichovi. Proto Ebroin poslal vojsko proti městu Autunu. Měšťané se přichystali k obraně. Vojevůdce však jim vzkázal: „Přísahali jsme, že proměníme Autun ve zbořeniště, nebude-li nám vydán biskup Leodegar.“ Svatý biskup se obětoval a vydal se dobrovolně do rukou svých nepřátel. Žoldnéři se vrhli na něho a vyloupali mu oči. Poté dostal vévoda Vajmer rozkaz odvésti slepého, bezbranného starce na pusté místo, aby tam zahynul. Ale vévodovi se zželelo ubohého trpitele. Odvedl ho do kláštera fekampského. Když se Ebroin dověděl po dvou letech, že Leodegar ještě žije, dal mu katem uříznouti rty a kus jazyka, vláčeti ho ulicemi města a na-

Sv. Václav

konec vsaditi do žaláře. Avšak ani tím nebyla mstivost Ebroinova ukojena. Po třech letech pohnal svatého biskupa k soudu za to, že prý byl spoluvinen na zavraždění krále Chilpericha. Ačkoliv Leodegar dokázal svou nevinu, byl odsouzen a odveden do odlehlého lesa, aby tam byl popraven. Tři žoldnéři necítili v sobě sílu propůjčiti se k tomu zločinu. Čtvrtý žoldnéř uťal mučenému trpiteli hlavu.

Sv. Leodegar napsal před smrtí své matce: „Blahoslavená smrt, která nás uvede do života lepšího. Blahoslavená ztráta věcí porušitelných, neboť uděluje nám poklady nehynoucí. Blahoslavený zármutek, neboť způsobuje nám útěchu andělskou. Blaze mi, že jsem svrhl těžké břímě světa a vzal na sebe sladké jho Kristovo."

3. ŘÍJNA. TEREZIE JEŽÍŠKOVA, PANNA.

Terezie Ježíšková, rozená Martinová, přišla na svět dne 2. ledna 1873 v Alençonu v Normandii. Když jí byly čtyři roky, umřela jí matka. Otec se přestěhoval s dětmi do Lisieux. Ve věku 14 a půl roku se rozhodla, že poprosí otce o svolení ke vstupu do kláštera karmelitek. Na začátku r. 1888 dal biskup své svolení.

Sv. Terezie Ježíškova z poslušnosti napsala dějiny své duše. Čteme v nich:

„Jedna velice zbožná sestra byla mi nepříjemná a cokoliv činila, bylo mi nemilé. Jistě to byl zlý duch, který mně ukazoval jenom nepříjemné stránky její povahy.

Toho jsem však chtěla použíti, abych rázně přemáhala při-

rozený odpor a nejenom vnitřně, nýbrž i skutkem splnila přikázání lásky k bližnímu. Snažila jsem se tedy zacházeti s touto sestrou tak laskavě, jako by byla mou nejdražší přítelkou.

Kdykoliv jsem se s ní setkala, vykonala jsem potichu za ni modlitbičku a obětovala jsem Pánu Bohu její skryté ctnosti. Cítila jsem, že jsem tím způsobila Spasiteli radost, neboť umělec je rád, když se obdivujeme jeho dílu.

Nestačilo mi proto jenom se modliti za onu sestru, která mi byla pramenem tak mnohých bojů, nýbrž snažila jsem se všemožně prokázati jí maličké služby lásky.

Není to zvláštní, že jednoho dne ona sestra plna blaženosti mi řekla: ‚Milá sestro Terezie, neřekla byste mi, co vás tak ke mně přitahuje? Nepotkám vás nikdy, aniž byste se na mne laskavě neusmála.'

Ani netušila, že to byl Ježíš, jenž mne přitahoval k ní, jehož jsem viděla skrytého v její duši, — onoho božského Mistra, jenž nám oslazuje všecko, co jinak jest hořké a těžké."

Teprve 24 let měla a už ležela nemocná na souchotiny, bez naděje, že se uzdraví. Sestry věděly, že má ráda květinky, proto jí přinesly několik květů koukole a několik zralých klasů. Nemocná dlouho hleděla na kytičku; potom řekla: „Tento klas jako by byl obrazem mé duše. I mně udělil Pán Bůh přemnohé milosti, k mému dobru i pro spásu jiných. Jako tento plný klas chci pokorně skláněti svou hlavu a radostně uznávati, že všechno požehnání pochází shůry."

Jednou, aby povzbudila novicky, prozradila jim tajemství svého srdce: „Od svého třetího roku jsem Pánu Bohu nic neodepřela, kdykoliv jsem poznala, že je něco vskutku vůle Boží."

Bůh nežádá skutků velikých navenek, nýbrž veliké lásky, veliké touhy. Čeho si přála sv. Terezie? „Chtěla bych býti knězem, apoštolem, učitelem církevním, mučednicí, chtěla bych brániti svatou Církev a konati hrdinské činy. Chtěla bych býti misionářem, nejen na několik let, nýbrž po všecka století až do skonání světa. Nade všecko však si cením mučednictví; toužím po

něm. Ano, mučednictví, toť vpravdě sen mého mládí. Pošetilost mého srdce jde tak daleko, že se mi jeden druh bolesti mučednické zdá nedostatečným, přála bych si trpěti všecka muka." Jindy řekla: „Chci lidem ukázati prostičkou cestu do nebe, kterou jsem sama kráčela." „A která je ta prostička cesta, kterou chcete ukazovati lidem?" „To je cesta duchovního dětství. Chci lidem poukázati na jejich nepatrné denní úkony, chci jim říci, že mají zde na zemi jen jednu malou úlohu: totiž sypati Pánu Ježíši květiny každodenních obětí a takovou věrnou láskou nakloniti si jeho Srdce."

Když se jí v nemoci přitížilo, tázala se představená, zdali má některá sestra u ní zůstati na noc. Odvětila: „Ó ne, drahá matko, jsem šťastna, že mám odlehlou celu a sestry neruším. Jsem tomu ráda, že trpím skrytě; neboť když mě někdo lituje a o mne se stará, pozbývám vnitřní radosti, jež provází mé utrpení."

Později přece musila jedna sestra u ní zůstávati přes noc. Viděla Terezii, že nespí, nýbrž majíc ruce sepjaté upírá zraky k nebesům. „Proč nespíte?" tázala se ošetřovatelka, „máte se snažit usnouti." „Nemohu, sestřičko, nemohu, bolesti mé jsou příliš veliké." „A co říkáte Ježíši v modlitbě?" „Nic; jen Ho miluji."

K bolestem tělesným se přidružily i bolesti duševní. Smrtelný zápas její byl těžký. Říkávala: „Je třeba se mnoho modliti za umírající; kdyby lidé věděli, co umírající vytrpí!"

Jindy zvolala: „Ďábel je u mne. Nevidím ho sice, ale cítím jeho přítomnost. On rozmnožuje moje bolesti, abych si zoufala. Nemohu se ani modliti, mohu jenom pohlédnouti na Pannu Marii a vysloviti nejsvětější jméno Ježíš."

Umírajíc upřela zrak na kříž a řekla: „Ó, miluji tě, můj Bože! Já — tě — miluji!" Zemřela 30. září 1897.

4. ŘÍJNA. FRANTIŠEK Z ASSISI, VYZNAVAČ.

František narodil se r. 1282 v městě Assisi v Umbrii. Otec slul Petr Bernardone, matka Dominika, rozená Piková. Otec dal

synáčkovi jméno Francesco, t. j. Francouzek. Měl se podle vůle otcovy státi kupcem. Jednoho dne si vyšel František za město Assisi a přišel k polorozpadlému chrámu sv. Damiána; vstoupil dovnitř, poklekl a modlil se. Pojednou uslyšel hlas: „Františku! Jdi a obnov můj dům; neboť hle! rozpadá se.“ František šel domů, vzal ze skladiště otcova několik balíků sukna, vložil je na koně, odejel do Foligna, prodal tam sukno i koně a vrátiv se nabídl knězi u sv. Damiána stržené peníze na opravu kostela. Když se otec o tom dověděl, rozhněval se a před biskupem žádal, aby se František zřekl nároku na dědictví. František odevzdal otci peníze i svrchní šat a řekl: „Až dosud zval jsem tě svým otcem, ale ode dneška budu tímto jménem volati jen k Bohu a modliti se vpravdě: ‚Otče náš, jenž jsi na nebesích.‘“

Kdysi František slyšel v kostele slova evangelia (Mat. 10, 9.): „Neopatřujte si zlata ani stříbra ani mědi do svých opasků; ne mošny na cestu, ani dvou sukní, ani obuvi, ani hole.“ I řekl: „Hle, to je, co jsem hledal a po čem jsem toužil!“ Hned po službách Božích zahodil měšec s vyžebranými penězi, zul obuv, odhodil kožený pás a opásal se uzlovitým provazem, oděl se hrubým hávem šedé barvy s kápí na zahalení hlavy.

Brzy se k němu přidali druzí, kteří chtěli žíti jako on: v pokoře a chudobě. Když se sv. František jednou vracel z lesa od modlitby, chtěl bratr Masseo zkusiti, jak jest světec pokorný, i vyšel mu naproti, a jako by se mu posmíval, řekl: „Proč za tebou? Proč za tebou? Proč za tebou?“

Sv. František odpověděl: „Co chceš tím říci?“ Řekl bratr Masseo: „Pravím, proč všechno jde za tebou, a každý člověk jako by si žádal viděti, slyšeti a poslouchati tě? Ty nejsi krásný člověk podle těla, nemáš velikých vědomostí, nejsi vznešeného rodu; čím je to tedy, že všichni lidé jdou za tebou?“

Slyše to František, všechen rozveselený v duchu pozdvihl tvář k nebi, dlouhou dobu tak zůstal s myslí pozdviženou k Bohu. Když přišel zase k sobě, poklekl a vzdával chválu a díky Bohu. Potom s velikou horlivostí ducha se obrátil k bratru Masseovi a řekl:

„Chceš věděti, proč za mnou? chceš věděti, proč za mnou? — To mám od těch očí Boha nejvyššího. Tyto oči na každém místě pozorují dobré i zlé; protože tyto nejsvětější oči neviděly mezi hříšníky nikoho bídnějšího ani nedostatečnějšího ani hříšnějšího než mne; a protože ke konání toho podivného díla, které on zamýšlí konati, nenašel ubožejšího stvoření na zemi, proto vyvolil mne, aby zahanbil vznešenost a velikost, krásu a statečnost i moudrost světskou, aby se poznalo, že všechna ctnost a všecko dobré jest od něho a ne od stvoření a aby se žádný člověk nemohl honositi před obličejem jeho; ale kdo se honosí, v Pánu se honos, jemuž jest všechna čest a sláva na věky.“

Sv. František všecky tvory nazýval svými bratry a sestrami. Jednoho dne vyšel František z Porciunkule, svatyně P. Marie, kázat lidu a spatřil hejno ptáků. Přistoupil k nim a jal se jim kázati: „Milí ptáčkové, bratří moji, poslyšte slovo Boží! Máte proč chváliti Stvořitele svého. Oděl vás peřím, dal vám k letu křídla, poslal vás do čistého vzduchu a pečuje o všecky potřeby vaše bez přičinění vašeho.“ A ptáci poslouchali, otvírali zobáčky, zdvíhali hlavičky a třepetali křídly. Světec chodil mezi nimi a teprve když jim požehnal, odletěli.

Jindy, když na návsi kázal a nebylo rozuměti jeho slovům pro hlučné švitoření vlaštovek, které tam hnízdily, oslovil je: „Vlaštovičky, sestry moje, dlouho bylo slyšeti jen vás, nyní chci mlu-

viti také já. Poslechněte tedy a mlčte, pokud mluvím!" A vlaštovičky umlkly.

František složil prostým slohem řeholní pravidla o 23 kapitolách. Hlavním předpisem je naprostá chudoba; nikdo nesmí peněz přijímati ani míti. Kdo umí řemeslo, ať pracuje! Za práci ať nežádá peněz, nýbrž potřebného pokrmu. Žebrati má toliko z nouze.

Papež Innocenc III., spatřiv Františka v nejhrubším oděvu z pytlové látky, odmítl ho příkře. „Jdi," řekl prý k němu, „hledej si vepře, válej se s nimi v blátě!" František šel, z poslušnosti se válel v blátě a vrátil se špinavější, než byl dříve. Tato poslušnost a pokora dojala papeže. Vyslechnuv řeholi, řekl, že pravidla přesahují lidské síly a že člověku není možno žíti beze všeho majetku. Avšak v noci se papeži zdálo, že vidí chrám lateránský, jak se nachyluje k pádu, a že muž v oděvu žebráka, v němž poznal Františka, budovu podpírá. Proto potvrdil r. 1210 řeholi toliko ústně, nikoliv jako řád, nýbrž jen jako družinu. Papež Honorius III. schválil řeholi dne 29. listopadu 1223.

Sv. František zemřel v sobotu večer, dne 4. října 1226, ve věku 45 let.

5. ŘÍJNA. PLACIDUS A DRUHOVÉ.

Sv. Placidus byl podle svědectví sv. Řehoře Velikého syn římského měšťana Tertulla a byl sv. Benediktovi svěřen k výchově. Kdysi Placidus vážil vodu z jezírka subjackého, ale shýbaje se spadl do vody a byl by utonul. Maurus skočil do vody a zachránil tonoucího druha.

Otec Placidův Tertullus daroval Benediktovi nejen horu Kassino, ale i 18 statků svých na ostrově Sicilii. Placidus se odebral s mnichy Gordiánem a Donátem na ostrov Sicilii, aby statků těch hájil proti nepokojným sousedům. To se mu podařilo a jal se pak nedaleko Messiny budovati klášter, první to klášter benediktinský mimo Italii. Prvním opatem byl Placidus,

jenž předcházel ostatní, ač mlád, dobrým příkladem. Modlitba a práce byly jeho největší radostí. Spával jen maličko, a to sedě, vína nepil nikdy a z kajícího roucha žíněného nikdy se nesvlékal. Byl vlídný a přívětivý, nikdo ho neviděl rozhněvaného.

Rodní bratří Placidovi, Eutychius a Viktorin, též i sestra jeho Flavia, uslyševše o rozkvětu kláštera řízeného Placidem, umínili si, že se odeberou k svému bratru. Ale vespolná radost netrvala dlouho. Kdysi vpadli do krajiny námořní lupiči, snad Maurové z Afriky nebo ariánští Gotové; přepadli klášter, vrhli se na opata Placida, sourozence jeho i mnichy a odvlekli je k svému vůdci Manuchovi. Manuch jim rozkázal, aby se zřekli víry, a když se zdráhali, dal je zavražditi, a to buď stíti nebo zardousiti. Jen Gordián se spasil útěkem. Usmrceni byli Placid, Donát, Firmát, Faustus, Viktorin a Eutychius a 24 jiných. Také Flavia byla usmrcena. Rok smrti je snad 541.

6. ŘÍJNA. BRUNO, VYZNAVAČ.

Bruno (česky Břetislav) narodil se snad r. 1035 v Kolíně nad Rýnem. Podle tehdejšího neblahého zvyku dostal již v dětském věku obročí kanovnické. Byl ustanoven po studiích učitelem umění básnického a řečnického v Remeši; snažil se mládež svěřenou nejen vyučovati, ale i vychovávati a zušlechťovati.

Tehdejší remešský arcibiskup Manasses žil po světsku a rozmařile a oddával se neřestem. Toto pohoršení Bruno nemohl snésti a domlouval Manassovi vážně, ale Manasses se nepolepšil a mstil se Brunonovi, dokudž nebyl r. 1081 sesazen. Ale Bruno pozoruje, že církevní kázeň žalostně klesá špatným příkladem

představeného, zhostil se všeho, co ho ke světu ještě poutalo, odešel se šesti druhy k opatu molesmesskému Robertovi a žádal ho, aby mu poradil, co má činiti, aby Bohu mohl v klidu sloužiti. Robert poradil Brunonovi, aby se s povolením biskupa grenobleského Hugona, usadil v pusté krajině chartreusské. Bruno nejen dosáhl povolení biskupova, ale také dostal všecky sousední lesy v užívání. A tato chartreusská pustina stala se kolébkou proslulého řádu kartouzského.

Bruno vystavěl tam kostelík a kolem něho chýše. Život mnichů byl velmi přísný. V čas postu (od 14. září do velikonoc) jídali jen jednou za den: masa, másla, omastku nepožívali nikdy. Pokrmy si připravoval každý sám. O půlnoci se scházeli k modlitbám církevním. Chodívali jednou týdně na společnou procházku, ale i tehdy mlčeli a dorozumívali se pouze posuňky. Do obvodu této poustevnické osady ženská osoba nesměla vkročiti; ani do kostela ne. A ačkoliv život těchto řeholníků byl tak neslýchaně odříkavý, přece přicházeli jinoši a muži a prosili o přijetí. Grenobleský biskup rád se uchyloval do Kartouzy a byl by se tam nejraději navždy usadil. Bruno, jsa prvním převorem družiny, byl otcem svých podřízených; dbal, aby nikdo ve skutcích sebezapírání neupřilišoval.

Papež Urban II., někdejší žák Brunonův ze školy remešské, povolal Brunona do Říma, chtěje ho učiniti svým rádcem. Bruno poslechl a vydal se tam s několika mnichy. Přebývali v paláci papežském. Ale brzy seznali, že v tom hlučném ruchu velkoměstském nelze jim zachovávati řeholní zvyky, zvláště ne předpisy o mlčenlivosti. Ostatně Urban II. musel uprchnouti z Říma před

vzdoropapežem Klementem III. a Bruno odešel hledat samotu. Sicilský hrabě Roger daroval mu pustou krajinu La Torre a Bruno tam zřídil mnišskou osadu po vzoru kartouzy grenobleské.

Spisy, které zůstavil, výklady Písma svatého, svědčí o jeho učenosti. Knězem nebyl. Před svou smrtí Bruno vypravoval mnichům celý svůj život a odříkával hlasitě modlitbu: Věřím v Boha. Zemřel r. 1101.

„Boj jest život lidský."

(Job. 7, 1.)

Marie Salesie Chappuis byla dcera švýcarského hostinského v Sangernu v kantoně Bern. Když bylo Marii sedmnáct let, zabývala se vážně otázkou, čím má býti. Modlila se a přemýšlela, a čím déle se modlila, tím více poznávala, že ji Bůh volá do kláštera. Rodiče svolili a tak se dala s matkou na cestu k Sestrám Navštívení ve Fribourgu, kde byla kdysi vychována. Když vstoupila do kláštera, řeholnice právě zpívaly nešpory. Jednotvárný zpěv vzbudil v srdci dívčině nevýslovnou úzkost. Řekla: „Tyto řeholnice nezpívají, ony pláčí; vraťme se raději domů!" Matka však byla teď statečnější než dcera a radila, aby se aspoň pokusila. Dala se přemluviti a vytrvala tři měsíce v klášteře. Byla stále zmítána pokušeními a úzkostmi. Konečně vzpomínka na rodiče, na šťastný život v rodině a nepochopitelný odpor proti všemu, co bylo v klášteře, to všecko ji přimělo k tomu, že klášter opustila.

Avšak doma už to nevypadalo tak jako dříve. Její nerozhodnost se nikomu nelíbila. Rodiče jí už neprokazovali takovou důvěru jako dosud. I ve svém srdci se cítila vyprahlou. Bůh ji laskavě potrestal za její nevěrnost tím, že jí odňal veškerou útěchu. — Byla to doba zkoušky. Co dělati? Marie se modlila; bez ustání se modlila k Bohu o světlo, aby poznala, co jest jeho svatá vůle. A Bůh ji konečně vyslyšel. Tři léta trval boj v jejím srdci, až konečně jasně poznala, že jest vůle Boží, aby v klášteře Navštívení jemu sloužila. Bylo to hrdinské rozhodnutí, proti všemu odporu srdce uposlechnouti hlasu Božího.

V listopadu 1814 cestovala opět do Fribourgu, aby znovu prosila o přijetí. Sotva však stanula u brány, znovu jí úzkost sevřela srdce. Třesouc se na celém těle chtěla se opět vrátiti domů. Jedna z jejích sester jí radila, aby aspoň na zkoušku vstoupila dovnitř, a slíbila, že si za tři dni přijdou pro ni, jestli odpor proti klášteru ještě bude trvati. S úzkostí překročila Marie práh; vrátná hned za ní zavřela bránu. A hle, v tom okamžiku zmizel veškeren strach a odpor. S radostí spěchala do hovorny a tam sdělila svým rodným sestrám, které ještě s úzkostí čekaly, co bude, že se už domů nevrátí.

A stala se vskutku vzornou řeholnicí. Nebylo už u ní polovičatosti. Později zreformovala řád Navštívení. Mnozí hledali u ní rady, neboť věděli, jaká osvícení jí Bůh uděloval. Zemřela 7. října 1875 v Troyesu.

7. ŘÍJNA. SLAVNOST RŮŽENCOVÁ. PAMÁTKA SV. MARKA, PAPEŽE. PAMÁTKA SV. SERGIA, BAKCHA, MARCELLA A APULEJA.

Sv. Marek řídil lodici Petrovu pouze rok, r. 336 za Konstantina Velikého, kdy Církev po pronásledování prožila první údobí svého rozkvětu. Zbudoval dva chrámy.

Sergius a Bakchus slynuli na východě podobným věhlasem jako slavní bratří Kosmas a Damián. Hrob svatého Sergia v Rosafé (západně od horního Eufratu) býval velmi proslulým poutním místem. Císař Justinián opatřil slavné poutní město (později nazvané Sergiopolis) hradbami proti barbarům. Bakchus zemřel mučednickou smrtí za císaře Maximiána. Dvojici těchto mučedníků zasvěceno bylo několik chrámů i v Římě (ve Vatikánu oratorium). Římská liturgie připojuje k svatému Sergiovi a Bakchovi druhou dvojici mučednickou: svatého Marcella a Apuleja, mučedníky z Kapuy. Podle legendy byl Marcell původně žákem kouzelníka Šimona v Římě. Svatý Apulejus byl jeho služebníkem a později mučednickým druhem.

„Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší.“

Edeský biskup Nonus kázal jednoho dne v Antiochii syrské před chrámem. Tu nastal na ulici nezvyklý ruch. Herečka Pelagia jela mimo, doprovázena družinou služebníků a služebnic. Když poodjela, začal Nonus hořce plakat a řekl: „Hle, kolik hodin vynakládá tato žena na vyzdobení svého těla, aby se líbila lidem, kteří dnes jsou a zítra nebudou? A my máme v nebi Otce všemohoucího, jenž nám slíbil věčnou odměnu — a my se nesnažíme ozdobiti ubohou duši svou.“

Druhého dne při slavných bohoslužbách Nonus zase kázal po evangeliu. Mezi posluchači byla i Pelagia. Nepřišla ze zbožnosti, nýbrž ze zvědavosti a marnivosti. Nonus mluvil o soudu Božím a o trestech, které stihnou hříšníky, setrvají-li ve svém hříchu. Milost Boží dotkla se srdce hříšnice. Napsala biskupovi list: „Svatému učedníku Ježíšovu — ubohá hříšnice a žačka ďáblova! Slyšela jsem, že Bůh sestoupil na zem, aby spasil hříšníky, a že nepohrdal jimi. Pročež prosím tebe, abys přijal i mne, neboť si žádám poznati učení Ježíšovo.“ Nonus pokládal list za pokrytecký; přece však odepsal: „Bůh zná tvoje smýšlení i skutky; chceš-li mne zkoušeti, pomni: jsem hříšný člověk, ale sluha Boží. Chceš-li však upřímně poznati vůli Boží, přijď do chrámu, kdy ostatní biskupové budou se mnou. Samotného mne neuvidíš.“

Pelagia spěchala do chrámu a přede všemi shromážděnými biskupy se vrhla na zem, vyznala plačíc svoje hříchy, slibovala polepšení a prosila o křest. Nonus však řekl: „Podle církevního nařízení můžeš přijmouti křest leč pod podmínkou, zaručí-li se

někdo za tebe, že se již nevrátíš k dřívějšímu životu.“ Pelagia vědouc, že by se nenalezl, kdo by záruku tu chtěl dáti, začala plakati a řekla: „Prosím tě, pane můj, smiluj se nade mnou podle příkladu Mistra svého! Učiň ze mne křesťanku! Přiznávám se; jsem opravdu propast hříchů a neřestí. Ale jsem odhodlána po celý život svůj činiti pokání.“ Biskupové se přimlouvali za ni a řekli: „Takové touhy po očistě a po spasení jsme ještě neslyšeli.“

Pelagia byla pokřtěna. Rozdala všecko své jmění chudým, opustila Antiochii, místo svých hříchů, odcestovala do Jerusalema a tam žila v jeskyni na hoře Olivetské životem nejpřísnější kajícnosti až do své blažené smrti r. 457.

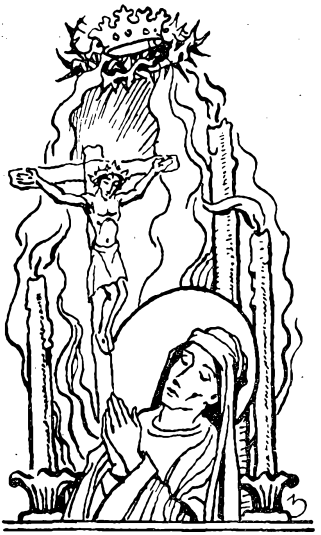
8. ŘÍJNA. SV. BRIGITA, VDOVA.

Brigita (nebo Brigida nebo Birgita) narodila se r. 1302 na otcovském statku Finstadu u města Upsaly. Matka zemřela brzo po porodu své dcery a otec odevzdal dcerušku její tetě na výchovu. Když jí bylo deset let, slyšela kdysi Israele Erlandsone z řádu dominikánů kázat o umučení Páně a byla do hlubin duše dojata. V noci pak se jí zdálo, že na svou otázku: „Pane, kdo tě tak krutě zranil?“ slyší odpověď Kristovu: „Všichni, kdož si mé lásky k lidem neváží.“

Brigita se provdala, když jí bylo 16 let, na přání otcovo za knížete Ulfa Gudmarsona, místokrále norického. Žila s ním ve šťastném manželství. Na její domluvu zřekl se manžel karbanu i zbytečného přepychu a přijímal častěji svaté svátosti. Měli osm dětí. Brigita byla dobrou matkou; vedla své děti k tomu, aby Boha nade všecko milovaly a zlé náruživosti přemáhaly. Byla rozšafná žena; pečovala vzorně o svou rodinu, v tiché domácnosti nacházela své štěstí; nelibovala si v zábavách a radovánkách, ale jejím potěšením bylo čítati v bibli.

Nemile bylo přerušeno její rodinné štěstí, když král Magnus ji povolal do Stockholmu na svůj dvůr a učinil ji dvorní mistryní

své dcery, mladé královny. Brigita nepřestala ve dvorním ovzduší býti horlivá ve vykonávání náboženských povinností; ale její horlivost stala se terčem posměchu. Proto se po několika letech, když princezna dospěla, s radostí vrátila zase v úzký rodinný kruh.

Když její manžel zemřel kolem r. 1344, Brigita oddala se skutkům pobožnosti a kajícnosti ještě horlivěji nežli dosud. Kdykoliv promluvila lehkovážné slovo, činila pokání, berouc hořkou bylinu do úst, anebo žvýkala kus hořcového kořene.

R. 1346 putovala do Říma a vystavěla tam ústav pro švédské poutníky a žáky. Brigita podobně jako sv. Kateřina Sienská neostýchala se veřejně kárati zlořády, nešetříc ani vysokých hodnostářů. Když papež Urban V. chtěl opustiti Řím a znovu se usaditi v Avignoně, pohrozila mu Brigita slovy prorockými, že ho stihne smrt, jakmile opustí Řím. Výstraha vyzněla naprázdno. Urban V. přece opustil Řím, ale téhož roku zemřel. Brigita se vydala, ač byla již v pokročilém věku, na cestu do Jerusalema. Churava se vrátila do Italie.

Byly velikonoce, poslední velikonoce, které prožila zde na zemi. Ačkoli byl den radostného vzkříšení, její duše byla smutná. Bylo jí, jako by se Bůh vzdálil od ní, necítila žádné útěchy, žádné milosti. Cítila velikou vyprahlost. Trpěla nesmírně.

Tu najednou se jí zdálo, jako by se Matka Vzkříšeného naklonila k její zatemnělé duši a mluvila tiše a jemně: „Dnešního dne mne Syn můj potěšil. Tak chci i já zmírniti tvá pokušení. Chci tě naučiti, jak jim máš odpírati. Divíš se tomu, že teď ve stáří tě pronásledují pokušení, jakých jsi nezažila ani v mládí ani

v manželství? Hle, to je proto, abys poznala, jak bez mého Syna nic nejsi a nic nemůžeš a že bys bez něho byla padla do každého možného hříchu.

Radím ti proto teď *tři prostředky proti pokušením:*

Dorážejí-li na tebe myšlenky nečisté, rci: ‚Ježíši, Synu Boží, jenž všecko můžeš, pomoz mi, abych neměla radost z myšlenek zlých!'

Přijde-li ti pokušení k hříšným řečem, modli se: ‚Ježíši, Synu Boží, jenž jsi mlčel před soudci, drž můj jazyk, až si rozvážím, jak a co mám mluviti!'

Přichází-li ti však pokušení něco zlého činiti, nebo odpočívati aneb jísti, mluv takto: ‚Ježíši, Synu Boží, jenž jsi byl spoután, řiď mé ruce a mé údy, aby všecky mé skutky přišly k dobrému konci!'"

Brigita bojovala a modlila se. Avšak brzy cítila pokušení i v modlitbě. I řekla bl. Panna k ní: Ďábel je jako závistivý vyzvědač, který rád překáží zbožným, aby v modlitbách nebyli vyslyšeni od Boha. Modli se proto — ať jsi pokoušena jakkoliv — modli se klidně dál! Snaž se modliti, neboť *snaha a touha platí za dílo dokonané.* A když nemůžeš vyhnati ony nečisté představy, které ti přicházejí na mysl, dobrá vůle ti bude připočtena za korunu, když jen v pokušení nesvoluješ a ono se ti protiví."

Svatá Brigita zemřela 23. července 1373.

9. ŘÍJNA. JAN LEONARDI, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. DIONYSIA, RUSTIKA A ELEUTHERIA, MUČEDNÍKŮ.

Pod jménem svatého Dionysia ctí dnešní liturgie dva svaté mučedníky; Dionysia Areopagitu, kterého obrátil v Athénách svatý Pavel, a svatého Dionysia, biskupa pařížského (z konce 3. století). Až do 16. století byli oba světcové ztotožňováni. Dionysius Areopagita byl podle martyrologia prvním biskupem athénským a ve vysokém věku zemřel smrtí mučednickou. Pod jeho jménem dochovaly se vzácné spisy, jež jsou klenotem sta-

rokřesťanského písemnictví. (Pocházejí však od neznámého pisatele z 5. století. Zvláště spis o církevní hierarchii je důležitý pro dějiny liturgie; popisuje křesťanské obřady, mši svatou, svěcení olejů a obřady pohřební.) — *Druhý Dionysius* (Diviš) byl podle podání jedním ze sedmi biskupů — věrozvěstů, jež papež Fabián vyslal ve 3. století do Gallie. Působil v Lutecii (dnešní Paříži) a sťat byl na výšině, jež sluje dodnes Montmartre (Hora mučednická). Nad hrobem jeho zbudovala svatá Jenovefa kapli a král Dagobert založil tu v 7. století slavné opatství Saint Denis. Opatství bylo pohřebištěm francouzských králů až do velké revoluce. Za středověku býval svatý Dionysius Pařížský zobrazován s vlastní sťatou hlavou v ruce (na př. v kapli svatého Kříže na Karlštejně). Bylo zvykem zobrazovati ho i s mečem. Svatý Dionysius náleží do sboru Čtrnácti sv. pomocníků. —

Rustikus a Eleutherius byli mučednickými druhy svatého Dionysia.

*

Bl. Gunther (česky Vintíř) pocházel z knížecího rodu, snad durynského, a byl příbuzný císaře sv. Jindřicha II. a jeho sestry Gisely, provdané za uherského krále sv. Štěpána. V mládí se nenaučil ani čísti, ani psáti. Žil lehkomyslně a rozmařile. Teprve ve věku pokročilém si umínil, že dá výhost světu a počne nový život. Putoval do Říma a vrátiv se do vlasti vstoupil do kláštera altaichského na Dunaji, kde tehdy byl opatem Gotthard.

Gunther pověsil svůj meč u oltáře a oblekl se v mnišské

roucho. Statky svoje odkázal většinou klášteru altaichskému, ponechal si jen zbytek, aby mohl uhraditi, čeho bylo třeba na výživu mnichů kláštera gelingského. To však odporovalo základním pravidlům života mnišského, jež vyžadují zřeknutí se všech statků. Proto byl Gunther Gotthardem pokárán. Vintíř si vyžádal později od opata Gottharda povolení, aby směl poustevničiti. Dostav povolení, usadil se v pralesích šumavských u řeky Černé Řezny. Několik mnichů altaichských přišlo za ním a tak vznikla poustevnická osada, podřízená opatu altaichskému. Vládla tam přísná kázeň. Vintíř vynikal horlivostí v postech a v jiných kajících skutcích, chtěje své tělo trestati za hříchy v dřívějším životě spáchané. Opat Gotthard upřímně se radoval z nábožné horlivosti, kterou spatřoval v oné osadě poustevnické.

Osada se stala útulkem cestujících, kteří se ubírali hustými lesy a Vintíř klestil se svými mnichy cestu vedoucí z Bavorska do Čech, od Černého Řezna k Eisensteinu a k Sušici.

Jak ze zpráv kronikářů vysvítá, byl poměr Vintířův ke knížeti Břetislavovi přátelský. Podle pověsti byl Vintíř v Praze i v Břevnově; mnichové břevnovští žádali si jej míti opatem. Vintíř často zavítal i do Uher; býval hostem u krále Štěpána a bylo mu dovoleno podle libosti vybírati peníze z pokladnice královské na podporu chudých nebo klášterů a kostelů. Kronikář vypravuje, že český kníže Břetislav I., provázen biskupem Severem (čili Šebířem), zavítal k Vintířovi a že Šebíř podal poustevníkovi Tělo Páně. Brzy potom, r. 1045, zemřel Vintíř a byl na své přání pohřben v Břevnově. Na pohřbu byl i sv. Prokop.

10. ŘÍJNA. FRANTIŠEK BORGIÁŠ, VYZNAVAČ.

„Smrt mne vzkřísila z mrtvých."

František Borgia, syn Jana, vévody z Gandie, a Johanny Aragonské, vnučky krále Ferdinanda Katolického, narodil se r. 1510 na hradě Gandii ve Španělsku.

Císař Karel V. a jeho manželka Isabella oblíbili si mladého sličného syna vévody z Gandie. Isabella zasnoubila Františka s Eleonorou de Castro, svou dvořankou. František a Eleonora žili ve šťastném manželství. Měli 8 dětí. Františkovi byla nejmilejším zaměstnáním honba a hudba. Kdysi onemocněl horečkou. V nemoci ho navštívil císař Karel V. Nemocný vida, že ani nejslavnější panovník, jakým té doby byl Karel V., nemůže mu v bolestech uleviti, rozjímal, jak liché je lidské štěstí, zakládá-li se na přízni lidské. Hledal tedy útěchu v Písmě svatém a v Životech svatých. Tyto knihy nazval „němými kazateli". Říkával: „Četba nábožných knih je první stupeň k dokonalému životu; čtení špatných knih je nebezpečnější než zahálka."

R. 1539 zemřela v Toledě mladá a krásná manželka císaře Karla V. Isabella. Vévodovi Františku Borgiášovi bylo uloženo, aby mrtvolu zemřelé císařovny převezl do Granady, kde měla býti pohřbena v královské hrobce. Podle španělského obyčeje byla před pohřbem rakev otevřena a František měl přísahati, že je to vskutku mrtvola císařovnina. Isabella dala před smrtí rozkaz, aby tělo její nebylo balzamováno. Nyní uplynulo již sedm dní od smrti. Když rakev byla otevřena, František se zhrozil. Jaká změna se stala s tělem kdysi tak krásné císařovny! Dvořané se štítili mrtvoly a odešli. František zůstal sám. Hluboce dojat zvolal: „Jsi ty vskutku mocná a slavná císařovna? Jsi ty Isabella? Kam se poděla tvoje krása, která poutala oči všech? Jsou to skutečně tvoje oči, které ještě před nedávnem oblažovaly každého, na něhož laskavě popatřily? Ó, marnost nad marnost! Hle, nyní nechce ti, Isabello, již nikdo sloužiti, nikdo poctu vzdáti,

nikdo už se nehonosí, že je dvořanem tvým? Takový jest konec slávy pozemské a všech statků." —

František zůstal dlouho u mrtvé Isabelly. Rozhodl se, že nastoupí novou životní dráhu. Učinil slib, že, přežije-li manželku svou, dá světu nadobro výhost a vstoupí do stavu řeholního, aby nadále sloužil jen tomu Pánu, jenž nikdy neumírá.

Příštího dne bylo tělo císařovnino slavně pohřbeno. Pohřební řeč měl učený a zbožný kněz Jan Avila. Mluvil o porušitelnosti všech věcí světských a o zpozdilosti těch, kdož nedbají věčnosti. Františkovi se zdálo, že slova kazatelova jsou namířena na něho. I poradil se s bl. Janem; světec ten schválil jeho úmysl. Od té doby říkával František: „Smrt císařovny Isabelly vzkřísila mne z mrtvých." Úmysl svůj vstoupiti do kláštera nemohl hned provésti, neboť císař Karel V. učinil ho místodržitelem katalonským, kde vládl spravedlivě, pečlivě se staral o blaho poddaných a přísně trestal loupežníky.

Když jeho manželka onemocněla, modlil se vroucně za její uzdravení. Tu však se mu zdálo, jako by mu řekl vnitřní hlas: „Chceš-li, aby choť tvá déle žila, budiž vůle tvá, ale prospěšno to nebude ani tobě, ani jí." Světec se modlil: „Bože můj, staň se vůle tvá! Nechci nic, než co se tobě líbí: Obětuji tobě život manželky své i život dětí svých a vlastní život svůj. Všecko kladu ti k nohám a odevzdávám do rukou tvých. Nalož s námi, jak chceš!"

Když jednoho dne byl František na cestě ke královně, dověděl se, že jeho dcera náhle zemřela. Světec klidně šel ke dvoru, vyřídil svoje práce a na konec prosil královnu, aby se pomodlila

za jeho zemřelou dceru. Královna žasla, že on jako otec může zůstati klidný při takové zprávě. Na to odpověděl František: „Co nám někdo dal jako půjčku, to rádi vracíme majiteli. Bůh však všecko činí k našemu dobru a zasluhuje naší vděčnosti, ať dává nebo bere."

Když mu r. 1543 zemřel otec a brzy potom i manželka, zažádal o přijetí do řádu jesuitského. Ještě čtyři léta musil pořádati svoje věci světské, až konečně r. 1550 mohl do Říma k sv. Ignáci, kde zajásal: „Bohu díky; už jsou zpřetrhány všecky svazky příbuzenské, moje duše se podobá ptáku, který vyletěl z klece."

R. 1565 byl zvolen generálem jesuitů. Zemřel 30. září 1572.

11. ŘÍJNA. MATEŘSTVÍ BL. PANNY MARIE.

Serafín narodil se r. 1534 v Monte Granariu v Italii; pocházel z chudých rodičů. Vzdělání neměl žádného; neuměl ani čísti, ani psáti; v práci byl neobratný, neměl žádných skvělých vlastností, a přece se stal svatým. Stupně, po nichž kráčel k svatosti, byly: modlitba, sebeumrtvování, pokora a poslušnost.

Pracoval jako zedník u bratra. Avšak bratr byl hněvivý a hrubý. Za každou maličkost byl Serafín bit. Zvláště když ve volné chvíli šel do samoty, aby se pomodlil.

Když jednou pracoval v sousedním městě, dcera domácích předčítávala mu ve volných chvílích ze zbožné knihy o posledních věcech člověka. Serafín byl dojat a řekl: „Co mám činiti, bude-li všecko tak přísně souzeno? To by bylo snad nejlepší státi se poustevníkem." Dívka odpověděla: „Co mluvíš o poustevnících? Jdi raději ke kapucínům!" Serafín ani neznal tohoto řádu. Když však slyšel o jeho přísnosti, zalíbil se mu a rozhodl se, že půjde k nim. Po mnohých obtížích byl konečně přijat.

Poněvadž byl v práci pomalý a neobratný, představení ho často kárali. On každý trest přijímal s radostí a usmíval se ještě. Představení však tomu špatně rozuměli a přidali ještě trestů. Z po-

čátku zlý duch pokoušel Serafína, aby raději opustil klášter a o samotě jako poustevník žil v klidu jenom pro Boha. Serafín v tomto pokušení šel do kostela a vroucně se modlil před nejsvětější Svátostí, aby Bůh mu ukázal svou vůli. Brzy dostal vnuknutí Boží, aby šel cestou křížovou, že to jest cesta královská, na níž mu nikdy nebude chyběti pomoc Boží. — Od té doby byl Serafín v trpělivosti nepřekonatelný. Třicet let tak žil, pokořován a tupen. Když mu představený ukládal tresty, padl Serafín před ním na kolena, políbil mu nohy a řekl: „Bůh ti odplať za toto veliké dobrodiní!“

Časem poznali spolubratří velikou ctnost světcovu. To však bylo Serafínovi velice nemilé. Úmyslně se dělal ještě neobratnějším, aby se mu posmívali. Když býval dlouho v kostele, dělal, jako by spal, aby ho bratří neměli za zbožného.

Tento prostý člověk, který neuměl čísti ani psáti, který byl pro svou neobratnost tolikráte na posměch, dostal za svou pokoru od Boha dar moudrosti. Učení a vznešení lidé přicházeli k němu, aby se s ním poradili. Když bylo Serafínovi již 70 let, onemocněl. Bratří však nemoc nepokládali za vážnou a proto mu nechtěli uděliti svátosti umírajících. Serafín poklekl a modlil se: „Ó Pane Ježíši, mluvím-li já, nechtějí mi věřiti, proto mluv ty!“ Sotva tak řekl, zbledl a bratří poznali, že se blíží smrt. Spěchali pro svatý olej, a když Serafín přijal svátost pomazání nemocných, klidně zesnul v Pánu r. 1604.

12. ŘÍJNA.

Odkud — kam?

Edvín byl král anglosaský; jako pohan dlouho přemýšlel, zdali má přijmouti víru křesťanskou. Když jednou zase seděl o samotě a rozmlouval se svým srdcem, kterému bohu by se měl klaněti, přistoupil k němu svatý biskup Pavlín a položil mu ruku na hlavu. Král se lekl a chtěl padnouti na kolena před mužem Božím. Ten však jej pozdvihl a řekl k němu přátelsky: „Hle, unikl jsi ruce obávaných nepřátel; Bůh ti to dal. Žádanou korunu jsi dostal, Bůh ti ji daroval. Teď pamatuj na třetí a splň slib svůj! Přijmi víru! Klaněj se tomu, kdo tě vytrhl z časného nebezpečí a povýšil tě na pozemský trůn královský a kdo tě také zachrání před věčným trápením a dá ti podíl ve věčném království v nebi, splníš-li jeho vůli, kterou ti zvěstuje skrze mne.“ Na to odpověděl král: „Jsem ochoten a pokládám to za svou povinnost přijmouti pravou víru. Avšak chci se ještě poraditi se svými přáteli a rádci. Jestliže oni jsou stejného smýšlení, chceme se společně posvětiti v Kristu, prameni života.“

Pavlín souhlasil a král učinil, jak řekl; svolal shromáždění moudrých mužů a tázal se jednoho po druhém, co míní o tomto novém učení...

Jeden ze starců povstal a řekl: „Králi, zdá se mi, jako by se život lidský na tomto světě podobal hostině. Sedíš zde se svými vévody a s vojáky za doby zimní v sále. Uprostřed hoří oheň a ohřívá celou místnost; venku však zuří vítr, déšť a sněhová

vánice. Tu přilétá vrabec. Spěšně poletuje síní, jednou branou přiletěl a druhou brzy odlétá.

Tak je to též i s životem lidským. Na okamžik jen se objeví. Co je potom, co bylo před tím, je nám úplně neznámo. Jestliže nám tedy nové učení může něco jistého říci o těchto věcech, myslím, že je máme přijmouti."

Tak a podobně mluvili též z vnuknutí Božího i ostatní rádci královi. I přijal král Edvín s velmoži a s velikým množstvím lidu svatou víru a dal se pokřtíti v koupeli znovuzrození v jedenáctém roce vlády své, to jest r. 627 po narození Kristově.

Jeho manželka byla Edelburga, dcera svatého Ethelberta, krále. Edvín padl ve válce s Pendou, králem z Mercie, v bitvě u Hatfieldu 12. října r. 633.

„Hle," praví žalmista, „jen pára je život každého člověka, věru jako stín jde životem člověk . . ." (Ž. 38, 6. 7.)

13. ŘÍJNA. EDVARD, VYZNAVAČ.

„Kteří milovali příchod jeho."

(2. Tim. 4, 8.)

Sv. Edvard byl syn anglického krále Ethelreda a Emmy, jež byla dcerou normandského vévody Richarda. Rodiče Edvardovi uprchli před útoky nepřátelských Dánů do Normandie. Z těchto strastí poznal Edvard již v útlém věku marnost všeliké moci a slávy pozemské a pohrdaje světem miloval Boha a hledal statky věčné.

Když matka jeho ovdověla, žádal dánský král Kanut o její ruku. Emma svolila a Kanut vládl v Anglii spravedlivě až do smrti (r. 1035). Po smrti jeho nastoupil vládu neschopný slaboch Harard. I radili dvořané Edvardovi, aby podnikl do své vlasti válečnou výpravu a zmocnil se otcovského trůnu. Ale Edvard odmítl tuto radu řka: „Nežádám si království, jehož bych nemohl dosíci jinak než proléváním lidské krve." Když však nástupce Harardův Hardiknut zemřel a angličtí velmožové sami

nabízeli Edvardovi trůn, Edvard nabídku přijal, vrátil se do Anglie a byl s jásotem přijat. Jeho první snahou bylo napraviti všelikou křivdu, způsobenou za cizinské vlády domorodému obyvatelstvu. Upravil zemské zákony a vydal zákoník, jenž pod jménem „Zákoník Edvarda vyznavače“ jest posud znám.

Edvard podnikl za doby panování svého pouze jedinou výpravu válečnou, a to nikoli za prospěchem svým, nýbrž pro spravedlivou věc sousedního Skotska. Tam totiž zavraždil Makbeth zákonitého krále Dunkana a jal se ukrutně panovati v jeho zemi. Syn zavražděného krále Malkolm se utekl do Anglie k Edvardovi a prosil o pomoc. Edvard sebral vojsko, vtrhl válečně do Skotska, svrhl Makbetha a dosadil na trůn Malkolma.

Edvard horlivě se snažil o dosažení křesťanské dokonalosti a o vytrvalost v bohumilém životě. Proto pěstoval zvláště úctu k Marii Panně a k sv. Janu Evangelistovi, jenž mu byl vzorem lásky ke Kristu Ježíši. Prosil-li ho někdo za milost jménem tohoto svatého apoštola, vždycky byl vyslyšen. Vypravuje se, že jednoho dne ho požádal žebrák o almužnu. Král, nemaje právě po ruce peněz, daroval žebrákovi svůj prsten. A příští noci spatřil ve snách sv. Jana, jak mu vrací prsten a oznamuje brzkou šťastnou smrt.

Král dal svým nákladem přestavěti chrám vestminsterský. Nadešel den slavného posvěcení. Ač churav, zúčastnil se Edvard této slavnosti. Avšak za krutého mrazu zhoršila se nemoc jeho; i ulehl a chystal se na křesťanskou smrt modlitbou a přijetím svatých svátostí. Královna Editha hořce plakala, ale on ji těšil řka: „Neplač, vždyť neumru. Vím, že z tohoto údolí smrti od-

cházím do země živých, abych tam požíval na věky blaženosti svatých.“ Zemřel 5. ledna 1066.

O smrti sv. Edvarda platí slova sv. Jana: „Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají. Ano, praví Duch, ať odpočinou od svých námah, neboť skutky jejich jdou s nimi.“ (Zjev. 14, 13.)

14. ŘÍJNA. KALLIST, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

„U Boha není rozdílu mezi otrokem a svobodným.“

(Gal. 3, 20.)

Kallist byl syn námořníka v Římě a stal se v jinošském věku otrokem císařského náměstka Karpofora. Jelikož sloužil poctivě, dostal za své služby velikou částku peněz. Zařídil si směnárnu na Rybím trhu v Římě, neměl však štěstí v obchodě a přišed na mizinu utekl ze strachu před svým pánem na loď. Karpofor ho však pronásledoval a Kallist skočil do moře, aby plováním unikl, ale námořníci ho chytili a odevzdali jeho pánu. Ubohý uprchlík byl odveden do Říma a dán za trest do mlýna, kde konal přetěžké práce maje železný kruh na hrdle a okovy na rukou. Trpěl hladem a nemilosrdní dozorci ho často bili až do krve. Někteří křesťané vyprosili mu propuštění, aby si mohl u dlužníků vyzvednouti peníze. Nejvíce dlužníků měl mezi židy; i vstoupil v sobotu do židovské modlitebny a žádal přítomné dlužníky, aby mu vrátili peníze. Židé se však na něho obořili a vlekli ho k městskému prefektovi žalujíce, že rušil jejich bohoslužby. Prefekt dal Kallista zbičovati a odsoudil ho k nucené práci v sardinských dolech.

Několik let potom prosil papež Viktor císařovnu Marcii, aby křesťanští odsouzenci v dolech sardinských byli propuštěni. Marcia si vyžádala seznam křesťanů a vyhověla této prosbě. Omylem však Kallist nebyl v seznamu, ale na své úpěnlivé prosby byl také propuštěn a dána mu svoboda.

Papež Viktor brzy poznal dobré vlastnosti Kallistovy a poslal ho do přímořského města Ancia, kde mu povolil z křesťanských almužen peněžitou podporu. Papež Zefyrín svěřil Kallistovi vedení nižšího duchovenstva a ustanovil ho správcem rozsáhlého pohřebiště u silnice Appiovy.

R. 218 se stal Kallist papežem. Protože za mládí prošel trpkou školou života, osvědčoval v církevní kázni moudrou umírněnost. Někteří biskupové totiž vylučovali z Církve všecky takové hříšníky, kteří se dopustili těžkých zločinů, zejména modloslužby, bludařství, vraždy a smilství, připouštějíce je sice k pokání, ale bez naděje, že budou někdy rozhřešeni a do společnosti věřících přijati. Proti těmto nemilosrdným horlitelům bojoval Kallist a prohlásil, že všecky hříchy mohou býti po řádném pokání odpuštěny, jelikož není žádný hřích tak veliký, aby nemohl býti odpuštěn mocí klíčů, jež byla od Krista Církvi propůjčena.

Kallist ustanovil po tři soboty do roka půst na vyprošení polní úrody. Tyto posty, k nimž přistoupil později čtvrtý, daly podnět k zavedení Čtvera suchých či kvatembrových dnů. — Kallist, ač mírný a shovívavý, vedl si ve věcech víry rozhodně a přísně. Dbal o zachování přesnosti a čistoty katolické víry. Touto rázností se dostal do sporu se slovutným Hippolytem, žákem sv. Irenea. Hippolyt potíral bludy Sabelliánů, ale sám se přitom dopustil některých nesprávností v učení křesťanském. Kallist vyloučil nejen Sabellia, ale i Hippolyta z Církve. Hippolyt však se dal posvětiti na biskupa, i nastal v Římě neblahý rozkol církevní. Avšak časem přistoupily všecky obce křesťanské ke Kallistovi, uznávajíce ho za řádného papeže.

I když snad zemřel smrtí přirozenou, je pro veliké útrapy počítán mezi mučedníky. Rok jeho smrti je 222.

„Všecko je marnost, jediný Bůh stačí."

Dlouho to trvalo, než se Tereziez Avily (narozená 28. března 1515) probojovala k poznání, že jediný Bůh stačí. V mládí ráda čítávala životopisy svatých. Byla jimi tak nadšena, že jako sedmiletá utekla s malým bratříčkem z domu a chtěla do Afriky, aby tam umřela jako mučednice. Když jí bylo dvanáct let, umřela jí matka. Terezie se vrhla před obraz Panny Marie a zvolala: „Matko milosrdenství! Budiž mi nyní matkou! Přijmi mne ubohého sirotka za své dítko!" Po matce však zůstaly rytířské romány, ty Terezie hltala a tato četba nezůstala bez účinku na její duši. Stala se marnivou, ráda se strojila a dokonce začala sama spisovati takový román.

Na štěstí ji poslal otec k řeholnicím na výchovu; tam příkladem sester a četbou listů sv. Jeronyma přišla k poznání, že „jediný Bůh stačí". Rozhodla se, že vstoupí ke karmelitkám. Avšak ani tam nepatřilo hned celé její srdce Bohu. Ráda přijímala návštěvy, bavila se o všech možných věcech. Až jednou pohled na trpícího Spasitele vzbudil v ní tak velikou lítost, že se celým srdcem a celou duší oddala Bohu a jeho službě. Řekla: „Život, který jsem dosud vedla, byl můj život, ode dneška bude to život Boží ve mně."

Aby Bůh byl více ctěn, ujala se práce reformovati řád karmelitek. To jí vyneslo pronásledování a utrpení, jaké si můžeme těžko představiti. Její jediná touha byla, aby Bůh byl více milován a ctěn. Proto činila pokání, proto se modlila a trpěla.

Jednou řekla: „Kdybych mohla, vystoupila bych na nejvyšší horu a volala bych do celého světa: ‚Lidé, modlete se, modlete se, modlete se!'"

Ale není modlitba jako modlitba. Sv. Terezie jako duše trpící měla zvláštní sílu modlitby. To vycítili také lidé světští a přicházeli k ní se svými starostmi a prosbami. V jednom dopise

si světice naříká: „Musím se smáti a zároveň se rmoutiti, když vidím, s jakými věcmi lidé přicházejí k nám, abychom je v modlitbách Bohu doporučily; ano i o bohatství a peníze máme Boha prositi, a to za osoby, jimž bych radila, ať prosí Boha o milost, aby mohli tím vším pohrdati. Oni to míní dobře, a my jim konečně vyhovujeme, protože vidíme důvěru, kterou mají k nám, avšak já pro svou osobu věřím, že mne Bůh v těchto věcech nikdy nevyslyší.

Svět hoří, chtějí Ježíše takřka znovu odsouditi, jelikož tisíce křivých svědectví proti němu vyřkli; chtějí zničiti Církev jeho a my bychom měly promarniti čas prosbami o věci, které, kdyby nás Bůh vyslyšel, by mohly býti příčinou, že jedna duše nepřijde do nebe? Ne, drahé sestry, teď není čas s Bohem vyjednávati o malicherné věci!“ (Cesta k dokonalosti.)

Byla velikou trpitelkou; tělesně byla skoro stále nemocna a každý pohyb jí působil bolesti největší, duševně pak trpěla pomluvami nejhoršími, a zvláště ji bolelo, že věřili těmto pomluvám i biskupové, ano i zástupce papežův. Její pomocník v obnově ducha řeholního sv. Jan od Kříže byl duchovními vrchnostmi uvržen do žaláře, ale sv. Terezie nikdy neprosila Boha o umírnění těchto bolestí. „Kdykoliv jsem na modlitbě neb rozjímání, není mi možno, i kdybych se namáhala, prositi pro sebe o osvěžení...; neboť vidím, že Ježíš celý svůj život byl v bolestech; o bolesti prosím, aby mi je udělil, a aby mi přede vším dal milost je trpělivě snášeti... Všecky věci tohoto světa mi připadají

bláznovstvím ... také to, když se nad smrtí neb nad utrpením člověka příliš rmoutíme."

R. 1582, vracejíc se z Burgosu do Avily, na cestě onemocněla; stěží se dovlekla do kláštera v Albě de Tormes. Tam ulehla. Když přijímala svátosti umírajících, modlila se: „Ó Pane, konečně přišla doba odedávna vytoužená, že půjdu k Tobě!" Pak řekla: „Děkuji Bohu za milost, že mne povolal do Církve katolické." Zemřela 4. října 1582.

16. ŘÍJNA. HEDVIKA, VDOVA.

Sv. Hedvika se narodila r. 1172 na hradě Andechsu u jezera Ammerského v Bavorsku. Rodiče její byli hrabě Berthold a Anežka, dcera míšenského markraběte. Sestra Hedvičina byla Gertruda, pozdější manželka uherského krále Ondřeje a matka sv. Alžběty Durynské. Hedvika byla vychována v klášteře kicingenském. Později se provdala za Jindřicha, syna slezského knížete Boleslava.

Sv. Hedviku Bůh velice miloval, proto ji navštívil převelikými bolestmi. Jako na Joba padala na ni rána za ranou.

Když přišla jako mladá vévodkyně do Vratislavě, byli příbuzní jejího manžela ve sporu.

O ruku její dcery Gertrudy ucházel se falckrabí Ota Vittelsbašský, muž divoké povahy a surových mravů, všude nenáviděný; vlastní bratr Hedvičin, bamberský biskup Ekbert, podporoval tento sňatek. Ale císař Filip Švábský dal rodičům nevěstiným výstrahu před nehodným ženichem. Když o tom zvěděl Ota, zavraždil císaře. Pro tento zločin byl vrah prohlášen za psance a také domnělí spoluvinníci jeho, biskup Ekbert a bratr jeho Jindřich, propadli říšské klatbě a rodný hrad sv. Hedviky Andechs byl úplně zbořen. Otec bolestí nad touto potupou zemřel.

Sestra svaté Hedviky, manželka uherského krále, rovněž Gertruda, byla r. 1214 zavražděna. Zpráva o nenadálé a děsné smrti sestřině dojala hluboce Hedviku. Současně chystala se však i ve

Slezsku bouře. Starší syn její Jindřich nadržoval Němcům. S tím však nebyl spokojen mladší Konrád, přející domácímu obyvatelstvu polskému, a jal se sbírati vojsko polské, kdežto Jindřich svolával do zbraně rytíře a sedláky německé. Marně domlouvali rozvaděným synům zarmoucení rodiče. Strhla se mezi vojsky obou bratří bitva, v níž Konrád byl poražen. I hledal útočiště u otce na Hlohově, jednoho dne však spadl nešťastně s koně a zabil se.

R. 1227 byl její manžel Jindřich Bradatý zrádně přepaden od knížete pomořanského Svatopluka a těžce poraněn. Sotva se uzdravil, přepadl ho kníže Konrád Mazovský a odvedl do zajetí. Jeho syn Jindřich ho chtěl válečnou mocí vysvoboditi, ale Hedvika mu v tom bránila. Sama se vydala na dalekou cestu do Mazovska na hrad Plock a žádala, aby byl Jindřich propuštěn na svobodu. Podařilo se jí to, ale radost z uzavřeného míru netrvala dlouho. Jindřich znovu bojoval proti Konrádu Mazovskému a jiným polským knížatům. Zvítězil sice, ale brzy potom zemřel. Když se dcera Gertruda nadmíru rmoutila, řekla Hedvika: „Upokoj se! Či se chceš protiviti vůli Boží? To by nic neprospělo. Vždyť Stvořitel může naložiti s tvorem, jak se mu líbí; a jakkoli s námi naloží, máme mu za to děkovati.“

Syn sv. Hedviky Jindřich Pobožný táhl na jaře proti Tatarům. Byl poražen přesilou nepřátel a padl s 10.000 křesťanských bojovníků. V noci po osudné bitvě procitla Hedvika a řekla: „Ztratila jsem syna, v tomto životě již ho nespatřím.“ Na třetí den přišel posel a potvrdil tušení kněžnino. Když nalezli mrtvé tělo a pochovali je ve Vratislavi, modlila se Hedvika: „Děkuji Ti,

Pane, že jsi mi dal takového syna, který mě vždycky ctil a miloval a nikdy nezarmoutil. Ač bych ráda ho měla u sebe na zemi, přeji mu to nejvroucněji, že proliv svou krev spojen jest s tebou, svým Tvůrcem.“ Zemřela 15. října 1243.

„Nebudete-li jako dítky.“

(Mt. 18, 3.)

Gerard Majella narodil se dne 23. dubna 1726 v městečku Muro v kraji neapolském. Když bylo Gerardovi 10 let, byl dán do školy v San Fele. Jeho spolužáci zpozorovavše, že Gerard klidně trpí jejich nezbednosti, domnívali se, že je omezený hlupák a učinili jej terčem svých klukovin. Také tovaryš krejčovského mistra, k němuž byl Gerard dán do učení, bil a kopal Gerarda, kdykoliv se mu zachtělo, pod záminkou, že Gerard modlitbami a službami Božími promeškává čas určený k práci.

Později vstoupil Gerard do kongregace redemptoristů a stal se pro svou poslušnost tak velikým divotvůrcem, že takřka plýtval zázraky.

Jeho představený P. Cafaro ustanovil ho vrátným a nařídil mu: „Až uslyšíte hlas zvonku, nechejte všeho a spěchejte k bráně!“

Sv. Gerard stáčel právě mešní víno, když u brány zazvonilo. Nechal kohoutek sudu otevřený a s lahví v ruce spěchal k bráně. Tam potkal P. rektora: „Nestydíš se s lahví vína jíti k bráně?“

„Důstojnosti, nařídil jste mi, abych hned všechno nechal, a tak jak jsem spěchal k bráně, když uslyším zvoniti . . .“

„Nešiko jeden,“ pravil mu P. Cafaro, „vlez do pece!“ Tímto žertovným slovem chtěl odbýti dobrého bratra. Ten však vzal tuto odpověď doslova a vlezl poslušně do chlebové pece. Až později přišel pekař, aby rozdělal oheň, objevil Gerarda v peci. Nemohl si to vysvětliti a žádal ho, aby vylezl. Avšak bratr odpověděl: „Jsem zde na rozkaz představeného, proto nesmím vylézti dříve, dokud nedostanu dovolení.“

Běželi k P. rektorovi: „Bratr Gerard je v peci a nechce vylézti, protože prý je tam z poslušnosti.“

P. Cafaro se lekl a řekl: „Běžte hned do sklepa, snad nenechal kohoutek otevřený.“ Bratr spěchal do sklepa. Vskutku kohoutek byl otevřen, avšak ani kapka vína nevytekla.

Když ještě sloužil u přísného biskupa Albiniho, musil jednou jíti pro vodu. Zamkl dům a klíč vzal s sebou. Když však se nahnul nad studnicí, klíč mu vyklouzl a spadl do studně. Co teď? Spěchal do kostela, vzal sošku Jezulátka, přivázal ji na provaz a spouštěl ji do studně. Přitom se modlil: „Ach, moje Děťátko, milé Děťátko! Jen ty mi můžeš přinésti klíč; ať jej dostanu, aby se důstojný pán nehněval, až se vrátí domů.“

Zvědavci hleděli, jak vše dopadne. Jak se však divili, když Gerard vytáhl sošku a Jezulátko vskutku drželo v rukou onen ztracený klíč. S jásotem doprovázeli světce do kostela a chválili Boha. Studnici dali jméno „Studnice Gerardova“.

Jednou mimořádně napadalo v Italii mnoho sněhu. Bratr Gerard měl rozkaz shrabati sníh. Když byl hotov, tázal se poslušně, co má se sněhem dělati. Představený, trochu rozmrzelý, řekl žertem: „Inu, seberte jej a uložte do sakristie na skříně pro bohoslužebná roucha!“

Za nějakou hodinu představenému napadlo: „Aby Gerard zase něco nevyvedl.“ Šel do sakristie a co tam vidí? Na skříni pěkně narovnaný sníh. Jaká to bude škoda! Všechna drahá mešní roucha zkažena vodou! Hned otevřel skříně. Ale ku podivu, paramenta byla úplně suchá.

Jednou mu představený rozkázal: „Okamžitě jděte do sousední vesnice!“ Gerard šel „okamžitě“, ani nepřezul bačkory, které nosíval doma. V bačkorách spěchal městem k nemalé radosti uličníků, kteří měli z poslušného bratra švandu.

Trpěl nesmírně tělesně i duševně. K tomu přidával dobrovolné skutky kajícnosti a všecko to obětoval za obrácení hříšníků. Chodíval jako služebný bratr s misionáři a při misiích mnohého hříšníka přivedl k Bohu tím, že mu zjevil jeho tajné hříchy.

Gerard zemřel jako první svatý redemptorista 16. října 1755.

17. ŘÍJNA. MARKETA MARIA ALACOQUE, PANNA.

Sv. Marketa Maria Alacoque narodila se 22. července 1647 ve vsi Lauthecouru v diecési autunské ve Francii. Když bylo Marketě osm let, zemřel jí otec; i byla dána na výchovu do pensionátu klarisek v Charollesu. Pojednou však se těžce roznemohla, trpěla dnou a vředy na nohou a lékaři nemohli jí pomoci; ležela tak dvě léta v klášteře, dvě léta u matky. Tehdy učinila slib, že, uzdraví-li se, vstoupí do některé řehole.

Když se uzdravila, rozmohla se v ní žádost po radovánkách; zpověď se jí znechutila, strojila se a ozdobovala, aby se zalíbila lidem; kdysi šla v přestrojení na ples. Ale radovánky ji neoblažily trvale; odpor proti nim rostl. Příbuzní chtěli, aby se vdala. Vstoupila r. 1671 do kláštera řádu „Navštívení Panny Marie" čili salesiánek v Paray-le-Monial. První její zaměstnání po noviciátě bylo ošetřovati nemocné; pak zastávala všecky služby klášterní, jen vrátnou a představenou nebyla nikdy.

Největší slastí jí bylo přijímati Tělo Páně. Prospívala v dokonalosti; vítězně přemáhala nápor zlého ducha, jenž ji sváděl k pýše i k zoufalství. Dostávala od Boha mimořádné milosti. Představená kláštera de Saumaise jí nařídila, aby napsala všecko, co se v její duši děje. Nová představená Petronila Greyffié užila každé příležitosti, aby Marketu pokořovala, chtějíc ji uchrániti samolibosti.

R. 1675 v oktávě slavnosti Božího Těla modlila se Marketa, jak bylo jejím zvykem, před svatostánkem. Tu měla vidění, o němž vypravovala takto: „Viděla jsem božské Srdce v oslňujícím lesku, zářící jako slunce, průhledné jako křišťál. Bylo ovinuto trním a ozdobeno křížem. Spatřila jsem Krista Pána, jak mi ukazuje svoje Srdce řka: „Největší lásku mi prokážeš, budeš-li Srdce moje ctíti a úctu k němu v Církvi mé rozšiřovati. Srdce moje miluje lidi láskou nekonečnou, ale přemnozí splácejí mně nevděkem a pohanou. Budiž ustanovena zvláštní slavnost k uctění mého Srdce v náhradu za urážky, které se mně dějí, když Tělo

Sv. Terezička Ježíšova

mé je vystaveno na oltářích. A slibuji, že všecky ty, kdož takto ctíti budou moje Srdce, obdařím hojnými nebeskými milostmi."

Svatá Marketa byla vyvolena za apoštolku božského Srdce Páně. Své miláčky však toto Srdce vede nejraději trnitou stezkou. Jako božské Srdce Páně bylo „potupami nasyceno", tak ani jeho nevěsta nebyla ušetřena žádné bolesti, žádné nemoci, žádné hořkosti ani potupy.

„Bůh mne učinil," tak píše sama, „kamenem úrazu, ohniskem, v němž se shromažďuje všecko pohrdání, všecka potupa a všecko pokoření."

„Domnívali se, že jsem posedlá zlým duchem. Proto mne kropili svěcenou vodou a žehnali mne znamením svatého kříže. Modlili se nade mnou, aby vyhnali zlého ducha."

Ježíš však, jenž přebýval v mé duši, pro to neodešel ode mne. Přitáhl mne ještě více k sobě a řekl mi: „Mám rád svěcenou vodu a znamení kříže miluji tak velice, že se hned spojuji s těmi, kteří jej nosí jako já a z lásky ke mně!"

„Tato slova vzbudila ve mně takovou touhu po bolestech, že všecko, co jsem dosud trpěla, připadalo mi jako kapka vody, která mou žhavou žízeň spíše dráždila než uhasila."

Před smrtí řekla sestrám: „Už nebudu dlouho žíti." „Proč?" „Protože nic netrpím." Vskutku brzo poté onemocněla. Lékař neviděl v jejím onemocnění nic závažného. Podali jí Tělo Páně. Žádala, aby její zápisky byly zničeny. Nepřála si návštěvy svých příbuzných; řekla: „Umírejme, vše Bohu obětujíce!" Začala se chvěti bázní před smrtí a pravila: „Milosrdenství, můj Bože, milosrdenství!" V horečce volala: „Ach, hořím! hořím! Jaká by

v tom byla útěcha, kdybych hořela láskou k Bohu! Ale já nikdy jsem nedovedla Boha dokonale milovati! Jaké to štěstí milovati Boha! Milujte tuto lásku, ale milujte ji dokonale!" Dne 16. října přijavši Tělo Páně pravila: „Bylo to naposled." Poté opět žádala o svátost pomazání. A když druhého dne kněz jí uděloval tuto svátost, Marketa zesnula, majíc na rtech jméno božského Srdce. Bylo to 17. října 1690.

18. ŘÍJNA. LUKÁŠ, EVANGELISTA.

Sv. Lukáš pocházel ze syrské Antiochie a byl syn pohanských rodičů. Nabyl vědeckého vzdělání a věnoval se povolání lékařskému. Víru Kristovu poznal ve svém rodišti, v Antiochii, pokřtěn byl apoštolem Pavlem a proto Jeronym nazývá Lukáše „synem Pavlovým". Lukáš se stal důvěrným společníkem apoštola Pavla, asi proto, že Pavel byl častěji nemocen a potřeboval lékařského ošetření. Pavel ho nazývá „svým pomocníkem, lékařem svým nejmilejším". Lukáš zůstal při Pavlovi i ve vězení jak v Caesarei, tak i v Římě. Pavel si stýská (1. Tim. 4, 2): „Lukáš jediný je se mnou."

Lukáš napsal v l. 67—70 dva spisy velmi důležité: Evangelium a Skutky apoštolské. Byl k tomu nad jiné povolán vyšším svým vzděláním. V evangeliu podal obšírnou a věrnou zprávu o životě Kristově a začátcích Církve. Co napsal v evangeliu, znal z vypravování svědků, kteří Krista viděli a slyšeli. Zaznamenal mnohé věci, které v ostatních evangeliích nejsou obsaženy, na př. o Marii Panně, o mládí Ježíšově, a z toho svatí Otcové soudí, že svatý Lukáš tyto zprávy měl přímo z úst nejblahoslavenější Panny Marie. Tomu nasvědčují i slova téhož evangelisty na dvou místech opakovaná: „Maria zachovávala všecka slova ta v srdci svém." (Luk. 2, 19; 2, 51.) V žádném z ostatních tří evangelií není tolik krásných podobenství a příkladů o kajícnosti a o milosrdenství Božím jako v evangeliu sv. Lukáše. Tam čteme o ka-

jícím hříšníku, nad nímž před anděly Božími větší jest radost nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují (Luk. 15, 4—7.), o ztraceném a nalezeném penízi (Luk. 15, 8—10.), o marnotratném synu (Luk. 15, 11 až 32, o Zacheovi (Luk. 19, 2—10.), o fíkovém stromu (Luk. 13, 6—9.), o ženě kajícnici (Luk. 7, 36—50.), o pokání lotra ukřižovaného vedle Krista Pána na Kalvarii. (Luk. 23, 40—43.) Evangelium toto se končí stručnou zprávou o nanebevstoupení Páně.

V Skutcích apoštolských vypisuje sv. Lukáš obšírně nanebevstoupení Páně i seslání Ducha svatého a vypravuje, jak se apoštolové hned potom jali kázati evangelium, jaké divy činili i jaká protivenství od Židů proto snášeli. Dále líčí život prvních křesťanů v Jerusalemě a umučení jáhna Štěpána i apoštola Jakuba Staršího, a nakonec vypisuje zevrubně podivuhodné obrácení apoštola Pavla i všecky práce, cesty a protivenství, jež podstupoval pro Ježíše Krista, jakož i všecky ty veliké věci, které Bůh skrze něho činil. O všem tom mohl sv. Lukáš dáti jistě zprávy nejspolehlivější, jsa průvodcem tohoto apoštola a svědkem řečí i skutků jeho.

Napsav tyto spisy Lukáš mizí z dějepisu. Podle některých zpráv kázal v Italii, v Macedonii a v Řecku. Isidor Sevillský tvrdí, že Lukáš zemřel v Achaji jako mučedník, dosáhnuv vysokého věku. Byl pověšen na stromě olivovém.

Vyobrazuje se též jako malíř, protože dovedl svým slovem názorně vylíčiti události ze života Pána Ježíše.

„Blažené pokání!“

Když svatý Petr z Alkantary umíral, byla sv. Terezie ve vzdáleném městě Avile. Tu se jí zjevil světec v nebeské slávě řka: „Ó blažené pokání, které mi získalo takovou slávu!“

Petr hned v mládí si umínil sloužiti Bohu v některém řádu. Věda, že by otec, jenž z něho chtěl míti právníka, nesvolil, Petr tajně opustil otcovský dům a jsa teprve šestnáctiletý žádal v klášteře Menších bratří v Manxarretesu na pomezí portugalském o přijetí. Byl přijat.

Kajícnost sv. Petra byla opravdu převeliká. Sv. Terezie, jejím zpovědníkem byl několik let, o něm píše: „Jak mi pravil, spával tuším čtyřicet let jednu a půl hodiny denně; spával sedě, maje hlavu opřenu o prkénko zasazené do zdi. Leže nemohl spáti, i kdyby byl chtěl, protože jeho cela nebyla delší než čtyři a půl stopy.“

V řádě Petr zpozoroval, že se dřívější kázeň uvolnila. Umínil si proto, že založí s dovolením papežovým novou družinu Menších bratří.

Když se k Petrovi přidali jiní horliví bratří, zbudoval u městyse Pedrosy klášter velmi chudičký. Celý klášter i s kaplí byl jen dvaatřicet stop dlouhý a osmadvacet stop široký. Petr nemohl ve své komůrce státi vzpřímen, nýbrž musil buď klečeti nebo býti shrben. Dveře byly uzoučké a nízké, „jako brána vedoucí do nebe“, říkával Petr. Když stavba kláštera, jenž se podobal více hrobce neb vězení než klášteru, byla dokončena, řekl Petr radostně: „Dosti, ba více než dosti máme na něm.“

Bratří mírnějšího směru mu činili mnoho příkoří. Ale Petr nevšímal si žárlivosti a hněvu a šel svou cestou dále. Jeho úmysl byl čistý: povznésti Církev katolickou. Neboť právě tehdáž opouštělo klášter mnoho řeholníků, svedených lžireformátory. Petr chtěl zavedením apoštolské chudoby, pokory, lásky a přísné

odříkavosti posilniti Církev, oživiti klesající víru v lidu a roznítiti hasnoucí lásku k Bohu.

Založil dvanáct klášterů přísné řeholní kázně. Kdysi konaje okružní cestu po svých klášteřích vážně onemocněl. Žádal, aby byl převezen do kláštera Arenaského. I v nemoci se zapíral. Měl na příklad žízeň; podali mu číši s vodou; jižjiž chtěl píti, vtom utkvěl jeho zrak na obraze Ukřižovaného, vzpomněl na slova Spasitelova: „Žízním", proto si odepřel nápoj a odložil číši. Svaté svátosti přijal kleče. Když cítil, že umírá, zapěl Žalm: „Radoval jsem se, když mi bylo řečeno: Půjdeme do domu Páně." Zemřel 18. října 1562.

Již staří pohanští mudrci měli pravidlo: Každý požitek je hřebík, který přikovává duši k tělu. Čím více si odepřeme požitků dovolených, tím větší bude svoboda naše duše a naše síla.

20. ŘÍJNA. JAN KENTSKÝ, VYZNAVAČ.

Sv. Jan Kentský narodil se kolem r. 1390 v městysi Kenty nad řekou Solou v Haliči a byl od svých rodičů Stanislava a Anny vychován v bázni Boží. Vystudovav stal se doktorem bohosloví a jal se vyučovati na krakovské akademii; vykládal Písmo svaté, spisy Petra Lombardského a sv. Tomáše Akvinského. Aby činil pokání, putoval do Svaté země a několikráte do Říma. Velmi se mu protivila každá lež. Jednou na cestě do Říma byl přepaden loupežníky; když ho oloupili, tázali se, má-li ještě nějaké peníze u sebe. Odpověděl, že nikoli. Sotva však poodešel, vzpomněl si pojednou, že kdesi ve svrchním rouchu má zašity dukáty. Ihned se vrátil k lotrům a řekl jim: „Nechci vás klamati; vezměte i to,

nač jsem zapomněl.“ Toto překvapující vyznání oloupeného poutníka mělo mocný účinek. Lotři žasli nad takovou upřímností a beze slova padli na kolena. Jan poznal hnutí Ducha svatého v nich a řekl jim laskavě: „Prahnete-li po nebeské útěše, dám ji rád, ale nejprve se vyznejte z hříchů svých!“ Touto láskou sluhy Páně byli lupiči tak dojati, že zvolali: „Okradli jsme Boha samého, neboť napadli jsme světce!“ Plesaje v srdci z obrácení lupičů vyslechl Jan zkroušenou jejich zpověď. I přioděli ho novým rouchem, vrátili mu odcizené peníze, a když se loučili se svatým mužem, prosili ho se slzami v očích, aby se za ně přimlouval u Boha a požehnal jim k novému bohumilému životu.

Učený profesor Jan měl největší radost, když mohl chudým prokazovati dobrodiní. Ze svých příjmů ponechal si pro sebe jen nejmenší část, ostatní rozdal chudým. Kdysi spěchal v mrazu z koleje do chrámu na mši svatou. Tu spatřil na ulici člověka, jak leží ve sněhu, mrazem zkřehlý a zsinalý. I vzal svůj doktorský plášť a přikryl jím chuďasa; a šel sloužit mši svatou, chtěje ho potom odnésti s přispěním dobrých lidí; avšak jak se podivil, když při zpáteční cestě žebráka na ulici již nenašel, a jak teprve žasl, když vstoupil do příbytku svého a spatřil plášť na obvyklém místě!

Kdysi daroval chudému žebráku vlastní obuv, a aby nebylo znáti, že jde bos, přikryl si nohy pláštěm. —

Jan Kentský zemřel r. 1473.

21. ŘÍJNA. HILARION, OPAT. PAMÁTKA SV. VORŠILY A DRUŽEK.

Hilarion pocházel z pohanských rodičů. Když však studoval v Alexandrii, poznal křesťanskou víru a dal se pokřtíti. Brzy potom uslyšel o svatém poustevníku Antonínovi. Navštívil ho a zůstal u něho několik měsíců, aby se od něho naučil způsobu jeho života. Potom rozdal svůj majetek a šel na poušť a tam žil nadmíru přísně.

Jednou přišli k němu loupežníci a řekli mu žertem: „Co bys udělal, kdyby sem přišli loupežníci?“ Hilarion odpověděl: „Kdo nic nemá, ten se nebojí loupežníků.“ „Ale mohli by tě zabíti!“ „Ano, mohli by, avšak jsem ochoten zemříti, proto se jich nebojím.“

Vznešený a bohatý pán přišel k sv. Hilarionovi a prosil o pomoc v těžké nemoci. Když byl vyslyšen, přišel se ženou a s dětmi, aby světci poděkoval a nabídl mu mnoho darů. Hilarion odpověděl: „Nečetl jsi, co se stalo Giezimu a Šimonovi? Giezimu za to, že přijal peníze za milost Ducha svatého; Šimonovi za to, že je nabídl?“ I řekl uzdravený se slzami: „Přijmi to a dej chudým!“ Hilarion odpověděl: „Ty můžeš lépe rozdati své, neboť přicházíš do měst a znáš chudé. Já, jenž jsem opustil své, proč mám žádati cizí? Mnohým se stalo jméno chudých záminkou lakomství. *Nikdo nedává lépe, než kdo nic pro sebe neponechá.*“

Když se v Hilarionovi ozývala tělesná pokušení, tu říkal tělu svému: „Pane osle, postarám se, abys nevyhazoval. Nebudu tě

krmiti ječmenem, nýbrž plevami. Hladem a žízní tebe zkrotím, vedru a mrazu tebe vystavím, abys měl na starosti útrapy a nikoli nečisté žádosti." Posty jeho byly čím dál přísnější. Později mu byl pokrmem jen kus ječného chleba s vařenou zeleninou; ve stáří nejídal chleba, nýbrž jen pokrm, připravený z mouky a zeleniny. Od přísného postu neuchyloval se ani ve dny nedělní a sváteční. Komůrka, v níž přebýval, byla o málo delší než jeho tělo.

V císařském vojsku byl tehdy vojín posedlý zlým duchem. Nemoc zmítala jím zvláště za noční doby tak, že skřípal zuby. Ten si vyprosil od císaře Konstancia, v jehož osobní stráži byl, dovolenou a list doporučující k vladaři palestinskému. Vojín byl Hilarionem uzdraven a chtěl mu z vděčnosti dáti dar 10 liber zlata. Hilarion nepřijal ten dar a podal vojínu ječný chléb řka: „Kdož takového chleba požívají, pokládají zlato za smetí."

Ale návštěvy lidu byly mu časem obtížné; neboť toužil, aby mohl Bohu sloužiti v ústraní a žíti po způsobu opravdu poustevnickém. Ale sotvaže se ten záměr rozhlásil, sběhlo se k němu na tisíce lidí se snažnou žádostí, aby od nich neodcházel. A aby neodešel, nepozorovaně ho střežili. Hilarion řekl: „Nebudu jísti ani píti, dokud mne nepropustíte, kam mne Bůh volá." Nepožil po sedm dní ničeho. Směl odejíti. Ale nešel sám, nýbrž nesmírný zástup lidí jej provázel, a jen stěží je pohnul k návratu. Vybral si jen 40 mnichů za průvodce. Putoval do Egypta. Pátého dne dorazil do Pelusia (na řece Nilu) a navštívil na další cestě sv. Antonína. Nikde však nepobyl déle, neboť neměl klidu od lidí, kteří neustávali jej navštěvovati a prositi o pomoc. Proto si umínil, že se skryje na některém ostrově. Procestoval poušť Libyjskou, vsedl na loď a přeplavil se na ostrov Sicilii. Když však uzdravil mocí Boží člověka zlým duchem posedlého, hrnuly se opět davy lidstva k němu se všech stran, žádajíce pomoci nebo poučení.

Jeho žák Hesychius hledal svého mistra po všech krajinách a březích mořských. Teprve po tříletém pátrání se dověděl od

jistého židovského obchodníka, že na Sicilii dlí křesťanský prorok, který koná mnoho podivuhodných skutků. Hesychius vytušil, že tím prorokem není nikdo jiný než Hilarion. Přeplavil se na Sicilii a šťastně nalezl Hilariona. Hesychius přišel právě včas, neboť Hilarion jižjiž mínil odejíti se Sicilie někam, kde by ho neznali. Oba odešli zprvu do Dalmácie a pak na ostrov Cypr; tam v samotě u města Pafu, v hornaté nepřístupné krajině, Hilarion došel toužebného klidu. Jediný Hesychius měl k němu přístup. Hesychius také navštívil z rozkazu Hilarionova bývalé žáky jeho v Palestině. Zemřel r. 372 nebo 373.

22. ŘÍJNA. KORDULA, PANNA A MUČEDNICE (NA MORAVĚ).

Jeden Bůh, jedna víra.

Agatho byl poustevníkem na poušti skétické. Žil ve čtvrtém století. Kdysi chtěli poustevníci vyzkoušeti pokoru a ctnost Agathovu. Řekli mu: „Agathone, mnozí lidé se nad tebou pohoršují, že prý jsi pyšný, jinými pohrdáš. Ano někteří pravili, že prý jsi oddán smilstvu a že proto jiné odsuzuješ, abys sám nebyl pokládán za hříšníka.“ Agatho padl na kolena a řekl: „Všecky nepravosti na sobě pozoruji. Nemohu to zapírati. Prosím vás, bratří, abyste se nepřestali modliti za mne bídného, aby mi Pán Ježíš odpustil.“ Bratří pokračovali: „Někteří také pravili, že jsi kacíř!“ „To ne,“ odpověděl živě Agatho, „kacíř nejsem, kacířství budiž daleko ode mne vzdáleno!“ Tu se podivili bratří a tázali se ho: „Proč jsi, otče, zůstal klidný, když jsme ti vytýkali různé neřesti, a proč ses zhrozil slova kacíř?“ Agatho odpověděl: „První obvinění jsem snesl, abych byl pokládán za velikého hříšníka. Neboť víme, že ctnost pokory jest duši k spáse. Ježíš Kristus snášel nespravedlivé obviňování a potupy. Ale výtky z kacířství nemohu klidně snésti, protože kacířství jest odloučení od Boha. A odloučí-li se člověk od Boha, nemá pak už nikoho, ke komu by se mohl utíkati, a tak zahyne.“

Kdysi se ho tázal jistý poustevník: „Na rozkaz svého představeného mám cosi vykonati, avšak na takovém místě, kde číhá na mne pokušení. Rozkazu se chci podvoliti, ale nebezpečí se obávám. Co mám činiti?“ Agatho odpověděl: „Já na tvém místě bych rozkaz vykonal a pokušení bych se snažil přemoci.“ Kdysi šel Agatho s učedníky svými cestou. Tu nalezl jeden z nich svazeček čerstvého hrachu. „Otče, svolíš-li, vezmu jej s sebou,“ pravil. Agatho se tázal: „Položils jej sem?“ „Nepoložil.“ „Kterak tedy jej chceš vzíti, když jsi ho sem nepoložil?“

23. ŘÍJNA.

„Jest čas radosti a jest čas žalosti.“

(Kazatel 3, 4.)

Armella Nicolas narodila se r. 1606 v Campenacu v diecési St. Malo ve Francii z rodičů chudobných a zbožných. Pásla dobytek; pak sloužila na rozličných místech, naposled u jistého šlechtice ve městě Vannes.

Armella byla chudá dívka. Nikdy nechodila do školy, neuměla ani čísti, ani psáti. Zato tím lépe dovedla čísti v knize pěti ran Kristových. Tam poznala převelikou lásku Pána Ježíše k nám a naučila se lásce k bližnímu, zvláště k trpícím. Proto měla také velikou soustrast s dušemi v očistci a radovala se, mohla-li za ně trpěti žízeň, horko, zimu a podobné malé nepříjemnosti.

Když jí bylo dvanáct let, odešla z venkova do města, ne však aby tam mohla žíti nevázaně, nýbrž naopak, aby tam mohla spíše slyšeti slovo Boží. Našla službu u dobré ženy, která zacházela s ní velmi laskavě a jen jí vytýkala, že příliš mnoho pracuje a se nešetří. Avšak po roce pocítila Armella takovou úzkost a takový strach, že si nemohla pomoci. Opustila službu a vrátila se domů. Marně; klidu nenašla. Vrátila se tedy zpět do města a hledala jinou službu. Ale nic jí to nepomohlo. Konečně nalezla místo, kde ji Pán Bůh chtěl: měla na starosti jen děti. Velikou radostí ji naplňovalo, že se v domě každý večer čtlo ze života svatých

neb o utrpení Páně. Její srdce bylo při tom naplněno takovou láskou a lítostí, že zvolala: „Ó můj Pane, dej mi raději smrt a peklo, než abych hříchem tě znovu křižovala.“ Proto jí bylo ulehčením, mohla-li něco trpěti.

Bůh však dovolil zlému duchu, aby ji zkoušel. Ztratila úplně pocit lásky Boží, ano, cítila odpor proti Bohu a dobrým skutkům. Neměla pocitu lítosti, naopak, zdálo se jí, že cítí radost nad tím, že urazila Boha. Byla pokoušena k zoufalství. V tomto stavu ji zachránilo sv. přijímání. Její zpovědník jí doporučil, aby chodila často k sv. přijímání. Poslechla ho, třebaže s velikou nechutí.

Když po nějaké době ona pokušení přestala, zmohutněla tím více její láska k Bohu. Oheň této lásky byl tak mocný, že tělo její trpělo horečkou. Nad tím se horšila její paní, a aby napravila její, jak se domnívala, nepravou zbožnost, přetěžovala ji pracemi a zahrnovala nadávkami. Armella je tiše snášela z lásky k Ukřižovanému.

Po několika měsících horečka přestala. Paní jí zakázala choditi ve všední dny na mši svatou. To bylo pro Armellu těžkým křížem, ale poslechla. Konečně paní poznala, že chybila a prokazovala jí úctu a lásku.

Když přestal kříž zevnější, vrátila se zkouška vnitřní. Zdálo se jí opět, že láska k Bohu úplně zmizela z jejího srdce. Zato byla zmítána nečistými pokušeními. Vzpomínka na Boha nepřinášela jí útěchu, nýbrž ji naplňovala hrůzou a hořkostí. Ještě ji držela nad propastí pekelnou bázeň Boží. Avšak zdálo se jí, jako by to byl

žhavý řetěz. Jednoho dne jí bylo, jako by celé peklo v ní zuřilo. Utekla ven na pole a hlasitě volala k Bohu, aby raději zemřela, než ho dále urážela. A hle, najednou ji opustila noc a její duši zazářilo nejjasnější světlo.

Čítávala ráda v knize přírody. Vypravuje: „Viděla-li jsem na poli ovce, které jsou tak tiché a pokorné, které se nechají stříhati a zabíti, aniž se brání, představila jsem si božského Spasitele, jenž se jako beránek nechal vésti k zabití a neotevřel úst svých. A naučila jsem se z toho, že i já mám trpělivě všecko snášeti, abych se jemu stala podobnou.

Viděla-li jsem psíka, jak za kousek chleba je věrný svému pánu a jej neopouští, bylo to pro mne důkladným naučením, abych nebyla nevděčná k Bohu, jenž mi tolik dobrodiní prokázal.

Když jsem šla zahradou a viděla jsem, jak se stromy ohýbají větrem, modlila jsem se: „Ó Bože, proč nejsem tak ochotná nechati se vésti vanutím Ducha svatého?

Ryby ve vodě mne učily, abych se i já ponořila do moře lásky Boží a v ní hledala svou radost. Neboť jako ryba bez vody, tak jest duše bez Boha.

Připravovala-li jsem pokrmy, vzpomněla jsem si, jak i Spasitel umřel za nás, aby se stal pokrmem duší našich.

Obdělávala-li jsem pole, viděla jsem Spasitele, jak se po celý svůj život namáhal, aby obdělal pole lidských srdcí a aby do nich zasel své učení a svou lásku.

Viděla-li jsem, jak se v čas žní oddělovala pšenice od plev, vzpomněla jsem si, že tak se stane s lidmi v den soudný."

Když Armella nemohla pro práci do kostela, obrátila se alespoň směrem ke kostelu a tak se klaněla Pánu Ježíši svátostnému. I v nemoci ležela tak, že tvář její ve dne v noci byla obrácena k svatostánku. Když se jí tázali, proč tak činí, odpověděla, že se obrací tam, kde jest její srdce.

Zemřela 24. října 1671.

24. ŘÍJNA. RAFAEL, ARCHANDĚL.

Z Písma svatého je zřejmo, že Bůh kromě světa viditelného stvořil svět neviditelný, svět duchů, andělů. Andělé jsou našimi přáteli, pečují o naše blaho, přimlouvají se za nás u Boha, povzbuzují nás k dobrému a chrání nás na těle i na duši. Ze sboru archandělů uvádí Písmo svaté jménem tři: Michaela, Gabriela a Rafaela.

Rafael znamená „lék Boží", neb „Bůh léčí". Čteme o něm v knize Tobiáš. Mezi israelskými zajatci, které asyrský král Salmanasar odvedl do Ninive, byl zbožný Tobiáš se svou manželkou Annou a synem Tobiášem.

Uprostřed pohanů zůstal věrný zákonu Božímu a byl vzorem dobročinnosti, trpělivosti a odevzdanosti do vůle Boží. Když otec Tobiáš oslepl, uložil synu, aby si vyhledal spolehlivého průvodce a šel do medského města Rages ke Gabelovi požádati ho o vrácení deseti hřiven, které si kdysi byl vypůjčil. Mladý Tobiáš nalezl jinocha, připraveného na cestu, který mu slíbil, že ho zavede tam i zpět. Byl to archanděl Rafael, jenž vzal na sebe podobu lidskou. Dali se na cestu a zůstali první noc u řeky Tigris. Když Tobiáš vyšel si mýti nohy, vyplavala veliká ryba chtějíc ho pohltit. Tobiáš se jí lekl a vzkřikl velkým hlasem: „Pane, dává se do mne!" I řekl mu anděl: „Popadni ji za žábry a táhni ji k sobě." Pak mu nařídil, aby srdce, žluč i játra uschoval jako věci užitečné k léčení.

Poradil Tobiášovi, aby strýce svého Raguela požádal o jedinou jeho dceru Sáru. Zatím odešel Rafael do Rages ke Gabelovi, jenž mu vyplatil peníze a přišel s ním na svatbu.

Když se vrátili domů, pomazal mladý Tobiáš podle rady Rafaelovy oči otce svého žlučí ryby a tak ho uzdravil.

Plni radosti nabízeli otec a syn věrnému průvodci polovici všech věcí, kterých nabyli. On však odpověděl: „Já jsem Rafael, jeden ze sedmi, kteří stojíme před Hospodinem. Dobrořečte Bohu a jemu zpívejte!“ (Tob. kap. 4—12.)

25. ŘÍJNA. CHRYSANTHUS A DARIA, MUČEDNÍCI.

Sv. Chrysanthus byl synem senátora Polemia, který z Alexandrie přišel do Říma. Chrysanth seznav víru křesťanskou, dal se pokřtíti. Křtil ho kněz Karpofor. Otec pohanský snažil se odvrátiti syna od víry Kristovy hojností pokrmů, služebnicemi a nabízenými smyslnými rozkošemi. Také navedl krásnou dívku pohanskou, jménem Darii, aby přivedla Chrysantha na jiné myšlenky. Ale všecka snaha se ukázala marnou. Daria řekla: „Otec tvůj poručil, abych tě přivedla k bohům.“ „Máš důkazy pro bohy?“ tázal se Chrysanth, a jal se vyvraceti víru v pohanské bohy. Daria se dala pokřtíti a oba vstoupili do manželství. Vladař Klaudius dal je předvésti k soudu, ale nejen Klaudius, nýbrž i jeho manželka Hilaria a synové Jason a Maurus byli příkladem jejich přivedeni k víře křesťanské. Všichni proto byli usmrceni. Chrysanth byl zašit do kůže volské a postaven na nejpalčivějším slunci. Přetrpěl však tuto útrapu. Konečně byli i s manželkou vhozeni do jámy a zaházeni kamením asi r. 257.

Spolu se oslavuje 25. října památka skupiny křesťanských vojínů-mučedníků (120 nebo 62), kteří nedaleko pohřebiště sv. Chrysantha a Darie (coemeterium Jordani) byli pochováni. Připojována též oslava mučednického zástupu křesťanů, kteří při bohoslužbě na počest sv. Chrysantha a Darie byli přepadeni a v kryptě kameny a pískem za živa zasypáni. Tak byla dnešní liturgická slavnost „dies martyrum" (velkým dnem mučedníků), jak to dodnes hlásá mešní liturgie.

„Všem jsem se stal vším."

Sv. Pavel praví o sobě: „Židům jsem se stal židem, Řekům Řekem, všem jsem se stal vším, abych všecky získal pro Krista."

V této ctnosti apoštolské moudrosti ho hrdinným způsobem následovali svatí Krišpín a Krišpinián.

Svatý biskup Dionysius byl papežem Fabiánem poslán do Gallie (nynější Francie), aby tam získal pohany pro křesťanství. Průvodčími jeho byli i dva bratří Krišpín a Krišpinián. Z touhy, aby hlásali pohanům pravdu Boží, opustili statky, vlast i příbuzné a věnovali se povolání misionářskému. Přišedše do Gallie usadili se v městě Soissonsu. Aby u pohanů nevzbudili odpor, umínili se, že budou zvěstovati chudým evangelium beze všeho hluku v tichosti. Za tím účelem se naučili řemeslu obuvnickému, dílem aby se po příkladu sv. Pavla živili ruční prací, dílem pak aby měli příležitost k stálým stykům s pohanskými obyvateli. I dospěli brzo v řemesle svém k mistrovství a zřídivše si dílnu, získali si mnoho zákazníků, protože pracovali poctivě a chudým i zdarma. V dílně jejich bylo stále živo a zvláště drobný lid docházel k nim rád, neboť bratří nepohrdali chudým, nýbrž s každým rozmlouvali laskavě a přívětivě. Naplněni svatou horlivostí snažili se svým hovorům dávati vyšší, ušlechtilý směr, obraceli mysl posluchačů k Bohu, a když nalezli srdce přístupná, mluvili důvěrněji a vřeleji o marnosti tohoto světa, o nesmrtelnosti duše lidské a o spasení, jehož dobyl nám sám Syn Boží, Ježíš Kristus. Tako-

vým způsobem a příkladným životem svým obrátili valný počet obyvatel na víru křesťanskou.

Ale pohanští kněží se chystali k pomstě. Když císař Maximián Herkuleus zavítal do Soissonsu, byli oba bratří jako nepřátelé bohů udáni. Když se císař snažil lichocením přivésti je k odpadu, odpověděli mu: „Jsme urození Římané a přišli jsme do této země z lásky k lidu zdejšímu, jenž se klaněl mrtvým modlám, abychom ho osvítili světlem poznání pravého Boha a uvedli jej na cestu spásy. Slibů tvých nedbáme, neboť již dávno jsme se odřekli světa z lásky ke Kristu a radujeme se z toho, že jsme tak učinili. Kéž bys i ty poznal a miloval Krista Ježíše, abys jeho milosrdenstvím dosáhl koruny věčné."

Soudce dal bratry strašně mučiti. Rozkázal je natáhnouti na skřipec, vraziti jim za nehty šídla a z těla jim řezati řemínky. Potom byli uvrženi do kotle naplněného rozpuštěným olovem, a když jim to neuškodilo, byli sťati mečem kolem r. 287.

26. ŘÍJNA. EVARIST, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Podle sv. Ireneje následoval po sv. Klementovi biskup Evaristus, jenž řídil církev římskou asi 8 let. Na pomoc měl sbor kněží, jáhny a jáhenky. Kronikář poznamenává o Evaristovi, že pocházel z Betlema, že byl synem Judovým a národnosti řecké. Rozdělil prý Řím na farnosti, které pak přidělil do správy jednotlivých kněží. Ustanovil prý, aby sedm jáhnů dávalo pozor při kázání biskupově, aby mohli, kdyby bylo třeba, dosvědčiti, co biskup kázal. Také prý nařídil, aby křesťanské sňatky byly žehnány od kněží. Vytrpěl pro víru mnoho soužení a pronásledování.

Biskupování Evaristovo spadá do vladařství císaře Trajana. Již za dob Neronových byli křesťané nazýváni nepřáteli pokolení lidského. Křesťané se odříkali ducha zlého, i všech skutků jeho, i veškeré pompy jeho, totiž všeho pohanství, všech hříchů pohanských, všech slavností pohanských, spojených pravidelně

s úctou božstev. Měli vůbec jiný názor o radosti než pohané. Stranili se života pohanského a jeho projevů. Byli proto pokládáni za nepřátele pohanů.

Židé i pohané šířili o křesťanech hrozné pomluvy, bájili o bohopustých zábavách při křesťanských bohoslužbách a uslyševše cosi o požívání velebné Svátosti vyhlašovali křesťany za lidojedy, kteří se živí dětským masem. Křesťané byli tak vykřičeni, že stačilo nařknouti někoho jako křesťana a již mu hrozilo jako lotru zatčení a snad i smrt.

Trajanův místodržitel v Bithynii, Plinius ml., chtěl se dopátrati pravdy, zatkl několik jáhenek a mučením z nich chtěl vynutiti přiznání, v čem záleží náboženské schůze křesťanské. Poznal nevinnost těchto schůzí a proto se dotazoval císaře, co činiti s křesťany. Císař odepsal: Nevyhledávati je úředně; budou-li však udáni a usvědčeni, nechť jsou potrestáni, vyjma ty, kteří přinesou oběť bohům pohanským. — Tímto nařízením bylo prohlášeno křesťanství za trestuhodné. Tehdy umučen byl i papež sv. Evaristus. Křesťané pochovali ho v papežské hrobce na Vatikáně.

„Od úkladů ďáblových vysvoboď nás, Pane!"

Lucián a Marcián byli pohanští kouzelníci v Nikomedii, kteří kouzelnictvím mámili a klamali lid. Tehdy žila v městě ctnostná panna křesťanská, která Boha nade všecko milovala a vytrvale se modlila, aby Bůh ji ochránil. Kouzelníci zahořeli láskou k této panně, a aby si ji získali, brali útočiště k pohanským zloduchům. Avšak služebnice Boží vytrvala v modlitbě a bdění. Když poznali, že kouzla jejich jsou bezmocná, tázali se bohů svých po příčině. I odpověděli zlí duchové: „Pokud jste nás volali o pomoc k záhubě duší, které Boha neznají, nebylo nám těžko vám pomoci. Ale proti této čisté duši nic nezmůžeme. Její Bůh Kristus nás trápí a nám zabraňuje, že ji nemůžeme přemoci." Kouzelníci jako mrtví padli k zemi. Když však zase přišli k sobě, řekli: „Tento ukřižovaný Ježíš má asi velikou moc, neboť zví-

těžil nad duchy a nad naším kouzelnictvím. Měli bychom se k němu obrátiti a jej ctíti."

Uvěřili v Ježíše Krista a činili pokání. Spálili své kouzelnické knihy a čarodějské nářadí.

Tehdy vzniklo pronásledování křesťanů za císaře Decia. Císařský náměstek dal si je předvolati a řekl: „Jak se stalo, že jste opustili naše nesmrtelné bohy a klaníte se člověku ukřižovanému?" Oni odpověděli: „Právě Kristus ukřižovaný nás přeměnil a těšíme se, že u něho najdeme život věčný. Náměstek rozkázal, aby byli oba mučeni železnými hřebeny. Lucián řekl v mukách: „Dokud jsme páchali nepravosti, dokud jsme činili bezpráví a křivdy jiným, netrestal jsi nás; nyní však, když činíme dobré, mučíš nás." Císařský náměstek vynesl rozsudek, aby byli upáleni. Svatí mučedníci vyslechli rozsudek tento radostně, vystoupili na hranici a modlili se: „Pane Ježíše Kriste! Neskonalé díky vzdáváme tobě, žes ráčil nás nehodné vysvoboditi z bludů pohanských a pro jméno své učiniti nás účastnými slavné smrti mučednické. Budiž tobě čest a chvála! Račiž milostivě přijmouti duše naše!" Rok jejich smrti je 250.

27. ŘÍJNA. VIGILIE SV. ŠIMONA A JUDY, APOŠTOLŮ.

A brány pekelné ji nepřemohou.

V třetím století po Kristu podnikl učený kupec a přírodozpytec Mesrop z Tyru výzkumnou cestu do Habeše. Habeš jest

krajina v Africe, ležící jihovýchodně od Egypta. Za společníky vzal s sebou dva své synovce Frumence a Edesia. Když přistali, aby se zásobili pitnou vodou, přepadli je domorodci a pobili všecky, až na nepřítomného Frumence a Edesia. Když totiž oba mládenci vystoupili na břeh, poodešli od ostatní družiny a posadivše se do chládku pod strom čtli v knize, kterou jim dal strýc. Ani nevěděli, co se děje opodál. Později je vyslídili domorodci, ale neublížili jim, nýbrž přivedli je do Aksumu svému králi za otroky. Král oblíbil si oba bratry, dal je vychovati a vzdělati, a když dospěli, učinil Edesia vrchním číšníkem a Frumencia, jenž vynikal nadáním, tajemníkem.

Když král umíral, dal bratřím svobodu. Ovdovělá královna prosila je, aby zůstali v úřadech svých, až nedospělý královic doroste. Tak se stal Frumenc vychovatelem královice Acizany a takřka vladařem. Vládl spravedlivě a moudře. Pečoval netoliko o mír a hmotný blahobyt v zemi, nýbrž snažil se povznésti lid i mravně. Zahořel touhou, aby národ poznal Krista Ježíše a došel spasení. Proto pátral bedlivě mezi kupci, kteří za obchodem cestovali do země, jsou-li mezi nimi křesťané. Povzbuzoval je, aby zařídili služby Boží. Tak vznikla v Habeši malá křesťanská obec, k níž přistupovali četní obrácenci z domorodců.

Když mladý Acizanas dospěl, vydal mu Frumenc počet z vladaření svého a odešel s bratrem ze země. Edesius odebral se do Tyru a stal se tam knězem. Frumenc však se odebral do Alexandrie k sv. Athanasiovi a prosil ho snažně, aby poslal do habešské země misionáře. I zaradoval se z toho Athanasius a řekl: „Zdali můžeme najíti muže takového, který by byl plný ducha Božího a mohl tyto veliké věci vykonati tak jako ty?“ I posvětil Frumence na biskupa a poslal ho s několika horlivými kněžími do Habeše.

Biskup Frumenc se usadil v městě Aksumu, pokřtil krále i lid, který příkladu králova následoval. Apoštolské práce biskupovy nesly utěšené ovoce; založeno sedm nových biskupství.

Církev habešská rozkvétala jako úrodná štěpnice až do století

šestého. Tehdy byla porušena bludařstvím monofysitů. V tomto bludu vězí křesťanští Habešané podnes.

28. ŘÍJNA. ŠIMON A JUDA, APOŠTOLÉ.

Šimon, druhý toho jména ve sboru apoštolském (vedle Šimona, jejž přezval Pán Petrem-Skalou), uvádí se v evangeliu svatého Matouše (10, 4) a svatého Marka (3, 18) s příjmím Kananejský; v evangeliu svatého Lukáše (6, 15) a ve Skutcích apoštolských (1, 13) má přezdívku Zelotes (Horlivec). Náležel dříve, než se přidal k Pánu, ke straně zelotů, kteří po příkladu starozákonního Fineesa ohnivě horlili proti přestupitelům Zákona a později zabředli do výstředností. (Horlili pro osvobozující válku, jíž by zbavili národ vyvolený jha pohanského.) Bližších údajů o apoštolu Šimonu v evangeliích nemáme. Svatý Lukáš jen výslovně připomíná, že byl přítomen mezi apoštoly při volbě nového apoštola Matěje.

Juda, příjmím Tadeáš nebo Lebeus (Mat. 10, 3), byl synem Alfea a jeho manželky Marie, „sestry" (příbuzné) Panny Marie (Jan 19, 25). Odtud slul „bratrem Páně". Byl rodným bratrem apoštola Jakuba Mladšího (Luk. 6, 16; Skut. ap. 1, 13). Než jej Pán povolal, byl ženat a měl několik dětí. Výslovně se o něm zmiňuje zvláště svatý Jan (14, 21—23) při líčení poslední večeře, kdy Spasitel na otázku apoštola Judy („Pane, co se stalo, že zjevíš sebe samého nám a ne světu?") odpovídá památná slova: „Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávati bude, a Otec můj bude

jej milovati, a k němu přijdeme a příbytek si u něho učiníme."

Apoštolé Šimon a Juda kázali evangelium po seslání Ducha svatého nejprve odděleně a pak podle starobylého podání (u Pseudo-Abdia) působili společně 13 let v Armenii a v Persii. Oba zemřeli mučednickou smrtí. Šimon byl podle podání ukřižován a na kříži pilou rozřezán (proto bývá zobrazován s pilou v ruce). Sv. Juda byl prý usmrcen kyjem neb sekerou. (Proto v tradičních zobrazeních má v ruce kyj neb sekeru. Také mu kladou do druhé ruky desku s obrazem hlavy Krista Pána.) Apoštol Juda Tadeáš zůstavil epištolu, která se uvádí na posledním místě mezi listy katolickými (obecnými — ježto nebyly psány pro některou zvláštní křesťanskou obec, nýbrž pro větší okruh věřících). Epištolu napsal kolem r. 65. Apoštol Juda je vzýván pod jménem Tadeáš v římském mešním kánonu.

29. ŘÍJNA.

Bl. Anděl (Angelus) z Jojosy. Otec bl. Anděla byl vévoda francouzský. Již jako dvanáctiletý hoch měl touhu vstoupiti do řádu kapucínského. Proto jej dal otec na jiný studijní ústav. Když vykonal svá studia, byl povolán ke dvoru francouzského krále, ale i tam zůstal zbožný a ctnostný. Získal si důvěru královu a král ho přiměl k tomu, že se oženil s Kateřinou z Valleta. Manželka jeho byla zbožná a oba učinili smlouvu, že ten, kdo druhého přežije, vstoupí do kláštera.

Brzy jeho mladá manželka zemřela a to pohnulo mladého vévodu, že se úplně odvrátil od všeho pozemského a vstoupil ke kapucínům. Tam cítil sice zprvu vyprahlost duše a odpor proti všemu náboženskému, avšak nedal se odstrašiti, nýbrž vytrval.

Jako provinciál cestoval s jedním knězem, aby prohlížel kláštery kapucínské. Překvapila je noc. Daleko široko nebylo přístřeší, jenom zámek kalvínského šlechtice byl nablízku. Prosili pána o nocleh; ten však odmítl. Anděl nepřestal prositi, až konečně dovolil jim pán přenocovati ve chlévě. Bez občerstvení

zůstali oba kapucíni v chlévě a probděli noc na modlitbách a rozjímání. Ráno se dali na další cestu. Potkali pána, který znal Anděla ještě z dřívějška. Ubíral se právě do toho zámku, z něhož kapucíni odešli. Pozdravil přívětivě, a když slyšel, že přicházejí od onoho kalvínce, tázal se jich, jak byli přijati. Páter Anděl odpověděl: „Byli jsme přijati podle svého stavu. Prosím, račte šlechtici vyříditi dík a pozdrav."

Když onen pán přišel do zámku, vyřídil ihned pozdrav. Šlechtic se ho tázal, kdo jest onen Angelus, že ho nezná. Pán odpověděl: „To je bývalý vévoda z Jojosy a místodržitel akvitánský." Na to šlechtic řekl: „To není možná, žádného vévodu jsem nehostil. Jenom dva kapucíni byli zde a ty jsem nechal spáti ve chlévě, protože nejsou mé víry." Pán ho ujišťoval, že jeden z kapucínů jest onen bývalý vévoda. To zabolelo šlechtice nadmíru, ihned dal osedlati koně, jel tryskem za oběma kapucíny, a když je dostihl, prosil Anděla za odpuštění. Zval je oba do zámku, aby svou chybu napravil. Anděl laskavě odmítl, ale domluvil mu, aby nechal kalvínského bludařství a vrátil se do Církve. Měl úspěch, neboť šlechtic se brzy stal horlivým katolíkem.

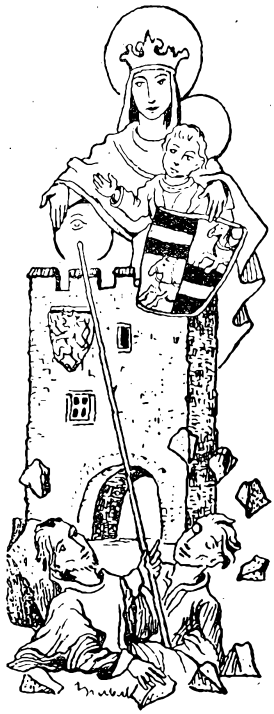
Když Angelův bratr, který byl vojevůdcem, zemřel, žádali Angela, aby vystoupil z řádu a převzal vojenské velení. Sám papež Klement VIII. k tomu svolil. Angelus tak učinil, ale vykonav svou úlohu opět se vrátil se svolením Apoštolské stolice do kapucínského kláštera. Žil tam v tuhé sebekázni a zemřel r. 1608.

30. ŘÍJNA.

Ve farním chrámě Nanebevzetí Panny Marie v Kladsku uschovává se podnes socha Rodičky Boží, kterou slavný arcibiskup český Arnošt z Pardubic zbožně uctíval. Tento kostel v šestnáctém století luteráni násilně odňali katolíkům a učinili jej modlitebnou.

R. 1604 putovali katoličtí šlechtici polští Adam Markovský a Albert Laský do Říma. Na zpáteční cestě zastavili se

v Kladsku a vstoupili do chrámu Panny Marie nevědouce, že vládnou jím nekatolíci. Právě tam konal řeč luteránský kazatel. Polští poutníci nerozuměli řeči německé, poklekli před sochou Panny Marie a modlili se růženec. Tím byl luteránský lid rozlícen, a když přišli oba šlechtici na ulici, zazněl pokřik: „Zabijte ty papežence!“ Adam byl udeřen sochorem a klesl k zemi. Když povstal a utekl se do protějšího domu, aby se tam zachránil, vybil ho hospodář kyjem. Oba poutníci padli před lidem na kolena a prosili s rukama sepjatýma o smilování: „Vždyť jsme křesťané!“ Adam byl uhozen kamenem. I zvolal: „Pane Ježíši, Synu Boží, smiluj se nad námi!“ Vtom jeden ze zlosynů udeřil ho klackem řka: „Vidíš, šelmo, nyní vzýváš Ježíše, ale dříve ses klaněl Marii.“

Luteráni strhli poutníkům tlumoky. Vyprázdnivše je roztrhali a rozšlapali jim památky, které si z Říma nesli, křížky, růženec, voskové obrázky Beránka Božího. Ubozí zranění poutníci spěchali k bráně městské a zuřivá chasa je provázela kamením a bitím. U cihelny za branou vytrhl kdosi Markovskému poutnickou hůl z ruky a tou holí mu vyrazil pravé oko. Před městem zůstali polomrtvi ležeti.

Přes veliké nebezpečí vypravil představený jesuitské koleje v Kladsku dva studenty, aby zraněné poutníky donesli do nejbližší vsi do domku katolického zahradníka Hanuše Frentlera. Markovský nemohl již ani slovo promluviti, a když mu byla knězem Tovaryšstva Ježíšova Dětrichem udělena svátost posledního pomázání, dal ještě znamení, že vrahům odpouští, a téhož dne zemřel. Albert zemřel roku následujícího.

31. ŘÍJNA. VIGILIE VŠECH SVATÝCH.

Sv. Volfgang narodil se kolem r. 924 na hradě Achalmu u Routlingen ve Švábsku. Byl vzděláván ve škole kláštera reichenavského; studoval tam s ním Jindřich, pozdější arcibiskup trevírský. Jindřich povolal Volfganga do Trevíru, aby uspořádal život kanovníků trevírských podle pravidel zavedených sv. Chrodegangem. Přítel Jindřich však brzy zemřel a Volfgang zatoužil vstoupiti do kláštera. Přes všecky námitky rodičů setrval na svém úmyslu a vstoupil roku 966 do kláštera einsiedelnského. Do toho kláštera docházel i augsburský biskup Oldřich a seznav Volfganga, uzavřel s ním upřímné přátelství a posvětil jej na kněžství. Volfgang se odebral do Uher, aby jako misionář šířil křesťanství, ale mnoho nepořídil. Vrátil se a byl brzo poté r. 972 ustanoven biskupem v Řezně.

Řezenské biskupství bylo spojeno s klášterem sv. Jimrama. Biskupové dostávali klášterní důchody a mniši musili hleděti, jak by si opatřili, čeho potřebovali k životu. Tím trpěla řeholní kázeň. Biskup Volfgang se rozhodl přes zdráhání svých rádců, že se vzdá opatství a důchodů klášterních. Na konec uznali i rádcové jeho: „Tys, jak se sluší, dal přednost věcem božským před lidskými. Ukázal jsi, jak krátkozraké jest naše světské smýšlení a jak vysoká jest tvoje moudrost!“

Kdysi se vloudil zloděj do světnice biskupovy a ustřihl veliký kus záclony; když však chtěl utéci, byl sluhou zpozorován a polapen. Zavedli zloděje k biskupovi a žádali, aby byl přísně po-

trestán. Volfgang se zloděje tázal, proč tak činil? Zloděj odpověděl, že z nouze, protože prý nemá, čím by se oděl. Světec mu daroval oblek a řekl: „Kdyby neměl nouze, jistě by nekradl."

Horlivost biskupa Volfganga byla veliká. Pilně konal cesty po svém biskupství; visitoval faráře na venkově, zkoumal, jak učí, jak křtí, v jakém stavu jsou posvátné nádoby a roucha církevní; napomínal kněze ke zdrželivosti, kázal slovo Boží jadrně a výmluvně a povzbuzoval věřící ke ctnostnému životu.

O tom, že Volfgang byl nápomocen při zřízení biskupství pražského, vypravuje první životopisec würzburský mnich Othlo: Zvláště pak potřebovaly Čechy sídla biskupského, neboť lid jen nerad odložil své modly. Císař Otto žádal Volfganga o zřízení biskupského sídla v Čechách; kapitula dómská však se tomu protivila. Tu řekl Volfgang tato památná slova: „Vidíme, že v zemi České je uschována drahocenná perla; a nezískáme ji, leč vzdáme-li se pokladů svých. Slyšte tedy, co pravím: Milerád obětuji sebe i vše, co mám, aby tam Církev Boží byla utvrzena.

Volfgang zajisté nebyl v Čechách neznám; pověst vypravuje, že Volfgang přišel až k Chudenicům (2 hodiny od Klatov; podnes se ukazuje kámen, na němž prý stál, ale prameny historické o tom mlčí). Také v Kladrubech prý byl. V Kladrubech byl zřízen klášter již r. 1108. Kulda napsal: „Řezno, co svět světem zůstane, honositi se bude biskupem Volfgangem, tak také každý Čech vždy uctivě a vděčně jmenovati bude Volfganga dobrodincem národa svého."

Na visitační cestě v Puppingenách těžce onemocněl. Dal se z lodi, na které se po Dunaji plavil, donésti do blízké svatyňky sv. Otmara, přijal svaté svátosti; položil se před oltářem a tak očekával smrt. Lidé v zástupech chvátali, aby svého biskupa naposledy viděli. Služebníci bránili lidu vejíti do svatyně, ale Volfgang řekl: „Nechejte je vstoupiti a nebraňte jim! Nestydím se za to, že umírám. Hřích je hanbou, smrt není hanbou. Smrt má ať poučí každého, co naň čeká. Bože, buď milostiv mně hříšnému!" Dokonal 31. října 994.

1. LISTOPADU. SLAVNOST VŠECH SVATÝCH.

Jen vševědoucí Bůh zná všechny vyvolence své v blaženosti věčné. My známe jména a dílem i skutky přemnohých svatých a světic Božích, ale je jistě v nebi ohromný počet blažených, kteří zde na zemi nebyli od Boha zvláštním způsobem oslaveni a jež ani po jménu neznáme. A přece je slušno a spravedlivo, abychom ctili i je, neboť i oni následovali věrně Krista Pána a Bůh sám je poctil (Jan 12, 26). Proto zdůvodněna je hromadná oslava všech svatých, jíž se dostává náboženské pocty všem oslaveným vyvolencům Božím.

Společná oslava svatých sahá svými počátky do 4. století. Řekové slavili tehdy všeobecný svátek mučedníků první neděli po letnicích (aby se naznačilo, že svatost je ovocem milostí Ducha svatého). Slavnost tato až dosud se udržela; rozšířila se však na oslavu všech svatých. U Syrů slavil se tento svátek v pátek po velikonocích. Řecká slavnost slavila se i v Římě. Výraznějšího rozvoje došla však teprve v 7. století. Papež Bonifác IV. dostal tehdy od císaře Fokase památný pohanský chrám Pantheon (zbudovaný r. 27 před Kristem na počest Augusta pro veškeré božstvo tehdy v Římě uctívané). Upravil jej k bohoslužebným účelům křesťanským, dal do něho převézti veliké množství ostatků svatých a zasvětil jej 13. května 610 ke cti Matky Boží a všech mučedníků. Od té doby slavena hromadná oslava všech mučedníků 13. května (v myšlenkové spojitosti s oslavami zmrtvýchvstalého Vykupitele).

Řehoř III. (731—741) zasvětil v basilice sv. Petra oratorium „Vykupiteli, jeho svaté Matce, všem apoštolům, mučedníkům, vyznavačům a všem dokonalým spravedlivým, kteří na celém okrsku zemském zesnuli," a nařídil, aby v tomto oratoriu slaveny byly vigilie a sloužena mešní liturgie na oslavu všech svatých.

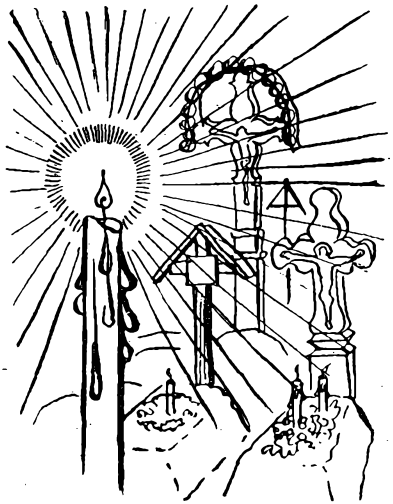
Tak se znenáhla krystalisovala myšlenka hromadné oslavy veškerenstva svatých, až Řehoř IV. (827 až 844) rozšířil svátek všech mučedníků 13. května v slavnost všech svatých a přeložil ji asi z praktických důvodů na den 1. listopadu. Do Říma přicházelo na slavnost 13. května mnoho poutníků, pro něž nebylo z jara dosti potravin. Tak se octla slavnost všech svatých mimoděk v době liturgického podzimu, kam se svým významem výborně hodí. Je to doba sklizně i pro Církev. Svatí pak jsou nejdrahocennějším ovocem díla vykupitelského, v němž Církev pokračuje.

2. LISTOPADU. PAMÁTKA VŠECH VĚRNÝCH ZEMŘELÝCH (DUŠIČEK).

Víra nás učí: duše, která není tak čista od hříchů a trestů, že by mohla do nebe, přijde po smrti člověka do očistce, kde trpí tak dlouho, „až bude zaplacen poslední haléř". Tyto duše dojdou spásy, ale „jako ohněm".

Spravedlnost Boží musí žádati dostiučinění, avšak láska Boží si přeje, abychom duším v očistci pomáhali.

Spravedlnost Boží je přísná. Zbožná sestra Františka z Pampelony viděla často duše v očistci. Vypravuje, že zbožný biskup pro malou nedbalost ve svém úřadě musil devětapadesát let trpěti v očistci. Jiný biskup, který byl tak štědrý, že mu všeobecně říkali almužník, trpěl pět let jen za to, že si přál hodnosti biskupské. Kněz jeden trpěl čtyřicet let za to, že jeho nedbalostí

zemřelo několik osob bez svatých svátostí. Táž sestra viděla duše mnohých zbožných karmelitek, z nichž některé za života i zázraky činily, které trpěly v očistci již deset, dvacet, třicet, šedesát let a ještě konec jejich utrpení nebyl blízký.

Jak duším můžeme pomáhati? Modlitbou; obětí mše svaté; nejsvětější krev Spasitelova hasí plameny očistcové. Kdybychom věděli, co radosti a útěchy působí tato Oběť ve vězení očistcovém, sotva bychom se odvážili vynechati některou mši svatou, na které jsme mohli býti přítomni.

Církev nám podává z pokladu zásluh Pána Ježíše a svatých milosti, odpustky a přeje si, abychom tyto odpustky získali za duše v očistci. Šlechetné duše konají t. zv. hrdinský skutek ve prospěch duší v očistci. Tímto skutkem dávají do rukou Panny Marie všechny svoje vlastní úkony zadostučinění, jaké oni za života vykonají, jakož i všecko, co bude po jejich smrti za ně obětováno, všecky mše sv., odpustky, modlitby, dobré skutky, všeho toho se pro sebe zříkají a kladou do rukou Panny Marie, aby s tím naložila ve prospěch duší, kterým ona to bude chtíti přivlastniti.

Sv. Gertruda také tak učinila, a když umírala, zlý duch posměšně jí pravil: „Jak jsi byla pyšná a ukrutná k sobě samé. Či je větší pýchy, než když někdo platí dluhy cizí a svých nezaplatí? Odpykáš svoji pýchu, budeš hořeti v očistci a já se budu tvé pošetilosti smáti.“ Ale vtom se jí ukázal Pán Ježíš a těšil ji řka: „Abys věděla, jak milá jest mi tvá láska, kterou jsi prokázala ubohým duším v očistci, odpouštím ti v tomto okamžiku

všecky tresty, které bys měla trpěti v očistci. A poněvadž jsem ti slíbil, že ti stonásobně odměním vše, tedy rozmnožím bohatě tvoji slávu, a to pro lásku, s jakou jsi obětovala všechny svoje úkony zadostučinění mým milým duším v očistci."

Napravme, pokud je čas!

Zemřel šlechtic, otec jedné novicky, i prosili řeholní rodinu, aby se za jeho duši modlila. Svatá Marketa Marie Alacoque byla právě novicmistrovou a horlivě se modlila za tohoto zemřelého. Několik dní později dcera zemřelého prosila znovu o modlitbu. Světice však odvětila: „Nermuťte se! Váš otec nám může svými modlitbami pomoci, nepotřebuje již našich modliteb." K tomu ještě dodala: „Zeptejte se své paní matky, jaký šlechetný skutek vykonal Váš otec před svou smrtí. Tento dobrý skutek způsobil, že Božský Soudce mu byl milosrdný."

Dlouhou dobu dcera se nedověděla, jaký to byl dobrý skutek. Teprve když matka přišla do kláštera k slavnosti slibů, vypravovala: „Když můj manžel byl zaopatřován, přišli lidé, kteří doprovázeli Svátost oltářní, až do světnice umírajícího. Mezi nimi byl také jistý řezník, který se skromně skryl v koutku světnice. Nemocný uviděl řezníka, zavolal ho laskavě, podal mu přátelsky ruku a prosil ho s pokorou u šlechticů nezvyklou za odpuštění; před nějakým časem ho urazil několika hrubými slovy." Z toho poznala dcera, že světice mluvila pravdu, a těšila se z blaženosti svého otce.

Bůh je spravedlivý. Když jindy svatá Marketa se modlila za dvě osoby vznešeného stavu, bylo jí zjeveno, že jedna z nich ještě několik let bude trpěti v očistci, ačkoliv mnoho mší svatých bylo za ni obětováno.

Proč ony mše svaté a modlitby nic nepomáhaly zemřelé osobě? Za živa z nedostatku lásky poškodila několik rodin svých poddaných. Tito lidé teď byli tak chudí, že neměli, co by obětovali za blaho svých zemřelých. Proto Bůh ve své spravedlnosti všecky

modlitby a mše sv., které byly obětovány za onu bohatou paní, udělil těm chudým zemřelým.

3. LISTOPADU.

„Proč myslíte zlé věci v srdci svém?“

(Mat. 9, 4.)

Hrabě Jindřich z Toggenburku žil v nejlepší svornosti se svou manželkou Idou. Když Ida jednoho krásného dne otevřela okno, vletěla do komnaty vrána a nepozorovaně odnesla v zobáku zlatý prsten s drahokamem do svého hnízda. Hraběnka dlouho hledala prsten, ale marně.

Po několika měsících jeden z lovců hraběcích nalezl prsten v hnízdě a netuše, jak velikou má cenu a čí jest, nosil jej veřejně na ruce. Avšak zlí lidé z komonstva hraběcího ihned podezřívali Idu, že prsten darovala lovci a že se stala nevěrnou svému manželovi.

Když se hrabě Jindřich o tom dověděl, rozhněval se náramně. Spatřiv svůj prsten na ruce lovcově dal jej ihned ukrutně popraviti, spěchal jako beze smyslů do komnaty své manželky a ve svém vzteku ji oknem svrhl s hradu, který byl postaven na vysoké skále. Avšak Bůh svoji služebnici zachránil od jisté smrti. Když Ida viděla, že je zachráněna, poklekla a vzdávala Bohu chválu a díky. Modlila se vroucně: „Bože, za to, žes mne zachránil, chci nyní dobrovolně opustiti bohatství a čest a chci jen tobě sloužiti, abych nahradila, co jsem bohužel ve stavu světském zanedbala.“

Ida se odebrala do lesa, tam si zařídila na místě nepřístupném

poustevnu a žila v ní jen Bohu životem odříkavým. Po sedmnácti letech jeden z lovců hraběcích nalezl při pronásledování zvěře lidskou stopu, a když za ní vnikl do houští, viděl svou bývalou paní na modlitbě. Ihned se vrátil na hrad, aby přinesl hraběti o tom zprávu. Jindřich zprvu nechtěl věřiti, avšak brzy se sám přesvědčil, že manželka jeho žije a že ji Bůh zázračně zachránil, aby tak ukázal její nevinu. Prosil ji, aby mu odpustila a vrátila se s ním na hrad. Ida však si přála, aby mohla zbytek svého života obětovati Pánu Bohu. I svolil její manžel a Ida se usadila ve skrovném příbytku u kláštera fischingenského. Zemřela kolem roku 1180.

4. LISTOPADU. KAREL BORROMEJSKÝ, BISKUP A VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. VITALISE A AGRIKOLY, MUČEDNÍKŮ.

Sv. Karel Borromejský narodil se dne 2. října 1538 na zámku Aroně na břehu jezera Laggo Maggiore v severní Italii. Otec jeho byl hrabě Gilbert Borromeo; matka Marketa pocházela ze slavného rodu Medicejského. Již v dvaadvacátém roce svého věku dosáhl dvojího doktorátu, práv a bohosloví. Karlův strýc, kardinál Jan Medicejský, se stal papežem a přijal jméno Pius IV. Karel se obával, že podle tehdejšího nechvalného zvyku bude zahrnován církevními hodnostmi. Čeho se obával, stalo se.

Karel neměl ještě 23 let a již ho Pius IV. jmenoval kardinálem a arcibiskupem milánským. Někteří reptali proti tomu, ale brzy se přesvědčili, že mladý kardinál jest pravým reformátorem. Začal u sebe. Vedl sám život nadmíru sebezapíravý a do svého paláce zavedl přísný řád a jednoduchost. Zapověděl svým úředníkům a sluhům přepych v oděvu, noční toulky, lakotu. Kdo z nich se provinil proti mravnímu řádu, byl propuštěn. Dvěma kněžím bylo uloženo dozírati na arcibiskupa samého a upozorňovati jej na každou vadu a nedokonalost, kterou by na něm shledali.

K arcibiskupství milánskému příslušelo patnáct biskupství a více než dva tisíce chrámů. Avšak již od osmdesátých let přebývali arcibiskupové milánští jinde a dávali se v sídle svém zastupovati od náměstků. Tím žalostně poklesla církevní kázeň. Služby Boží byly zanedbávány, duchovenstvo vyšší libovalo si v přepychu, venkovské duchovenstvo, většinou jen málo vzdělané, staralo se víc o majetek než o zákony církevní, řeholníci namnoze zesvětačili, lid zabředl do nevědomosti a zpustlosti. Do krajů takto zanedbaných mělo ovšem snadný přístup bludařství nepravých reformátorů.

Karel podjal se těžkého úkolu obnoviti náboženský a mravní stav své arcidiecése. Vytrvale a rozhodně naléhal na opravu mravů duchovenstva i lidu. Nikdy však nepostupoval příkře, neboť jeho apoštolská horlivost byla mírněna křesťanskou tichostí. Mnoho starostí měl zvláště s některými kláštery. Řád humiliátů byl tehdy zbohatlý a kázeň byla poklesla. Karel jej chtěl reformovati. Ale humiliátů se ujali jistí bezbožní a zpustlí lidé a popouzeli řeholníky proti nařízeným opravám. I odhodlal se jeden z poštvaných mnichů, že Karla zastřelí. Vplížil se do domácí kaple v domě arcibiskupském, když Karel s domácími konal večerní modlitbu. Vrah vystřelil na arcibiskupa a uprchl. Všichni přítomní vyskočili leknutím, ale kardinál zůstal klidně klečeti a pokynul ostatním, aby v modlitbách pokračovali; teprve po pobožnosti dal se prohlédnouti; bylo shledáno, že není těžce zraněn.

Jako dobrý pastýř neúnavně procházel svou arcidiecési, aby obnovil v ní život náboženský. I do nejodlehlejších osad v horách docházel hledati ovcí zbloudilých; s okovanou holí a obuví vystupoval na hory a někdy si musil pomáhati i rukama, aby se dostal po příkrých stráních do odlehlých míst. A když do úpadu znaven došel svého cíle, nepomýšlel na odpočinek, nýbrž bez prodlení jal se pracovati o spáse duší. O pokrm, totiž chléb, kaštany a mléko, rozděloval se s chudinou.

Právě když byl Karel v městě Lodi u nemocného biskupa,

došla ho smutná zpráva, že v Miláně vypukl hrozný mor. Královský místodržitel, vyšší úředníci a mnozí ze šlechty a bohatého měšťanstva rychle opustili město, takže si tam nikdo nevěděl rady ani pomoci. Kardinál ihned se vrátil do nešťastného města. Nejprve nařídil, aby lid s ním po tři dny konal kající pobožnost. Pak se obětoval službě nemocných. Vynaložil všechny peníze i zásoby obilí na úlevu všeobecné bídy, a když to nestačilo, dal veškeré stříbrné náčiní odnésti do mincovny a raziti peníze. Tyto peníze i všecky postele, peřiny a prádlo poslal ze svého paláce do nemocnice. Sám spal na holé zemi. Mnozí kněží ze strachu před nákazou se uzavřeli ve svých domech. Avšak kardinál obcházel nemocnice a ulice a uděloval svátosti umírajících a jeho příklad nadchl též ostatní kněze k následování.

Mor se vzmáhal den ze dne a prostředků na podporu chudých ubývalo. Nadto se množil v městě počet nezaměstnaného, hladového lidu. Nebylo výdělku, obchod vázl, dílny byly prázdné. Kardinálu Karlovi svíralo se hořem srdce, a přece nepozbyl rozvahy. Vypůjčil si peníze a vyprázdnil celý svůj palác; sňal se stěn drahocenné čalouny, přidal k nim všecky koberce, opony a záclony, ano i nejpotřebnější prádlo i svoje kleriky a všecky tyto věci daroval na přikrytí nahoty chuďasů. V měsíci říjnu umíralo v městě na sto lidí denně. Nemocnice byly přeplněny. Na ulicích vládlo příšerné ticho přerušované jen rachotem umrlčích vozů. Mnohé domy byly zamčeny, jelikož se lidé báli nákazy. Kardinál spěchal z ulice do ulice, aby nemocným poskytl pomoci a útěchy. Nejednou musil po žebříku do uzamčeného domu.

Jednou večer přišel unaven domů, žádal chléb a vodu, ale sluha donesl mu jen vodu; nebylo v celém paláci ani haléře, ani sousta chleba. Smutně pohlédl kardinál na sluhu, ale neztratil důvěru v Boha. Po několika hodinách mu poslal jistý dobrodinec darem deset tisíc dukátů.

Konečně na začátku r. 1577 mor přestal. Ale Karlovi se dostalo lidského nevděku hojnou měrou. Byl obžalován u papeže, že zavedl nové posty, zapověděl tance v neděle a svátky, že je příliš přísný. Když pak místodržitel sám v první neděli postní kardinálovi navzdor uspořádal v čas bohoslužeb hlučný masopustní průvod městem, odebral se Karel do Říma požádat ústně papeže za vyřízení stížností, jež proti němu byly vzneseny. Papež zavrhl žaloby a schválil jednání horlivého arcipastýře.

R. 1584 se odebral Karel na horu Varallo blíže pomezí švýcarského do poutního chrámu. Tam konal duchovní cvičení a odpočíval jen maličko přikrývaje se hrubou houní; ostatek noci trávil u kapliček křížové cesty vůkol stojících. Tehdy se nastudil, obešla ho lehká zimnice; z nepatrné zimnice se vyvinula nebezpečná horečka. Byl odvezen do Milána, přijal svátosti umírajících a dal se položiti na žíni, popelem posypanou. Rozkázal, aby mu byla přečtena stať evangelia o umučení Páně. Řekl: „Ejhle, Pane, přijdu! přijdu brzo!“ a skonal 3. listopadu 1584.

5. LISTOPADU.

„Láska přikrývá množství hříchů.“

(1. Petr. 4, 8.)

Bl. Maria Magdalena z Martinengo vstoupila do kláštera kapucínek v Brescii.

V klášterní kuchyni bylo živo. Bylo po obědě a veselé sestřičky pospíchaly, aby se co nejdřív mohly trochu pobaviti mezi sebou. Jedny nosily z jídelny talíře a mísy; jiné umývaly náčiní.

Najednou to zařinčelo. Celý stoh talířů uklouzl a spadl na kamennou podlahu.

Leknutím jako bez sebe hleděly sestry jedna na druhou. Která to udělala? Která byla vinna? Kdo má vzíti na sebe pokání a trest?

Dříve než se ostatní vzpamatovaly, již sestra Magdalena přiskočila, sbírá střepiny a mlčky je odklizuje, jako by to sama zavinila. Ostatní dokončují svoje práce. Sestra Magdalena však tiše jde k cele představené, pokorně padá na kolena, ukazuje střepiny a prosí o pokání — za to, že větší počet talířů se rozbil.

Taková „neopatrnost" byla v chudém klášteře kapucínek věcí velikou. Představená přísně pokárala sestru a uložila jí za pokání, aby se po tři dni se střepinami na motouzu ukazovala v jídelně před všemi sestrami. A světice klidně učinila, jak jí bylo poručeno.

Zemřela r. 1737. Památka její se slaví 27. července.

6. LISTOPADU.

Jak Bůh trestá světce.

Sv. Engelbert (česky Andělín), syn hraběte Engelberta z Bergu a jeho manželky, rozené Geldernské, narodil se r. 1085.

Jsa zhýčkán neodolal ve víru velkoměsta pokušení, nýbrž oddal se světskému životu. V jedenadvaceti letech stal se podle tehdejšího neblahého zvyku proboštem při kolínské katedrále. Ačkoliv neměl ještě svěcení kněžského, přijímal důchody církevní a užíval jich — k hýření. Byl více vojákem než duchovním. S mečem v ruce bojoval na ulicích kolínských proti nepřátelským stranám a tak se zapletl do nešťastné politiky, že byla nad ním vyřknuta papežská klatba.

Později vystřízlivěl. Vzal na sebe pokání i ztrátu majetku, aby byla s něho sňata klatba. Přišla léta klidu. A právě tento klid měl blahodárný účinek na vývoj jeho charakteru. Když r. 1216 zase po prvé vystoupil na veřejnost, byl za radostného souhlasu papežova zvolen arcibiskupem kolínským.

Když se císař Bedřich II. vypravil do Italie, jmenoval Andělína správcem říše. Jako správce utvrzoval v zemi pokoj a pořádek. Bořil hrady loupeživých rytířů, byl dobrodincem chudých, v čas neúrody rozdával své důchody a zapověděl ve svém území vařiti pivo, aby ušetřeno bylo obilí pro hladovějící lid, ač tím sám měl škodu na svých důchodech.

Jenom jedna chyba zatemňuje světlý obraz jeho povahy. Miloval příliš své příbuzné, podporoval je a rozmnožoval jejich moc, jak jen mohl — a právě rukou svých příbuzných byl zavražděn. Hrabě Bedřich z Izenburku, jako správce statků panenského kláštera essenského, hleděl klášter všemožně olupovati. Andělín napomínal hraběte, jenž byl jeho příbuzným, po dobrém, ale marně. Konečně prohlásil, že bude postupovati proti němu podle práva. Ale hrabě Izenburk dozvěděv se o tom vzplanul hněvem a zvolal: „Mám zbrojnoše a pevné hrady, nebojím se Andělína a pomstím se mu krvavě."

Andělín se odebral do Soestu, kde spor měl býti smírně urovnán. Hrabě izenburský přijal zdánlivě podmínky míru. Ale arcibiskup přece v předtuše blízké smrti vykonal životní zpověď a odebral se na cestu do Švelmu. Za soumraku dojel do lesnaté úžlabiny pod Gevelsberkem. Tu vyřítil se hrabě Bedřich zákeřnicky na komonstvo arcibiskupovo. Oděnci jeho strhli Andělína s koně a on sám ho probodl mečem. Třicet sedm ran mu zasadili, on však se modlil: „Bože, odpusť jim; oni nevědí, co činí!" Bylo to r. 1225.

Úspěch neúspěchu.

Sv. Bohumír narodil se kolem r. 1066 v Moulincourtu u Soissonsu. Rád čítal Písmo svaté a zamiloval si život tichý a odříkavý. Když se stal řeholníkem, byl ustanoven ošetřovatelem v domácí nemocnici. Chodil od lože k loži, těšil nemocné a povzbuzoval je k trpělivosti; staral se nejen o tělesné potřeby jejich, ale nabádal je i ke kajícnosti a věnoval jim mateřskou péči.

Protože byl Bohumír tak laskavý a obětavý, byl zvolen opatem a později biskupem v Amiensu. Jako biskup byl nucen kárati hříchy šlechticů i lidu, ano i trestati zatvrzelce. Touto apoštolskou horlivostí vzbudil proti sobě hněv některých nenapravitelných hříšníků, kteří ho tupili, ba i o život mu ukládali. Jednoho dne bylo Bohumírovi posláno darem otrávené víno. Biskup však z vnuknutí Božího omočil sousto chleba v zaslaném víně a dal je psu; brzy potom pes pošel.

Zástupcem biskupovým ve věcech světských byl tak zvaný vicedom. Tehdejší vicedom dal neprávem uvězniti hraběte amienského. Biskup ujal se vězně, prosil a napomínal vicedoma, aby ho propustil, ale vše bylo marné; proto vydal biskup na neposlušného vicedoma a jeho stoupence církevní klatbu. Ten však odpověděl zjevnou vzpourou, plenil dvory biskupovy a zapálil dokonce i kostely na jeho statcích. Bohumír rmoutil se a plakal nad surovou nevázaností bezbožníků a vzpomínal si na blaživý mír, jehož kdysi požíval v zátiší klášterním. Zdálo se mu, že jeho činnost je marná a že vůbec není schopen k vedení diecése.

Proto se odebral do Kartouz u Grenoblu zamýšleje v tomto přísném klášteře setrvati až do smrti.

Avšak biskupové shromáždění na sněmu prohlásili, že podle zákonů církevních biskup nesmí o své újmě stádce své opustiti a že by neměl u Boha zásluh, kdyby se třeba na poušti kál, ale nedbal nesmrtelných duší svých svěřenců a nechal je hynouti. S bolestí opustil Bohumír Kartouzy a vrátil se do Amiensu, kde se poznovu dal do nevděčné práce na této neúrodné vinici. S horlivostí dvojnásobnou začal pracovati proti prostopášnosti a zpupnosti lidu, ale ani tentokráte nemělo úsilí jeho zdaru. Půtky šlechticů nepřestávaly, divoké vášně v lidu bujely dále. Horlivému biskupovi pukalo srdce lítostí, že nemohl této mravní zkáze položiti hráz. Předpověděl rozmařilému obyvatelstvu blížící se trest a vskutku ještě téhož dne zvečera strhla se prudká bouře, blesk uhodil a celé město vzplanulo požárem a lehlo popelem, až na chrám, biskupský dům a několik chatek. Na čas obyvatelstvo se polepšilo, avšak brzo se vrátilo na staré cesty. I naříkal si Bohumír: „Jsem veslař, jenž pozbyl vesel a jest nucen zůstaviti loď větrům, byť i věděl, že bude zahnána na měl-činy nebo úskalí. Duše moje obklíčena jest nesnázemi, nedosáhne již na tomto světě pokoje.“ Bůh naplnil jeho touhu. Na cestě do Remeše zemřel v klášteře sv. Krišpína r. 1118. Svátek jeho zítra.

8. LISTOPADU. OKTÁVA VŠECH SVATÝCH. PAMÁTKA ČTYŘ SVATÝCH KORUNOVANÝCH.

„Všecko čiňte ve jménu Pána Ježíše Krista!“

(Kol. 3, 17.)

Čtyři korunovaní byli bratři a jmenovali se Sever, Severián, Karpofor a Viktorin. Pracovali jako kameníci v mramorových lomech v Pannonii. U ostatních dělníků byli oblíbeni pro ochotu a laskavost, i představení je měli rádi pro jejich pracovitost a obratnost. Jenom jedno se jim nelíbilo: že byli křesťany.

Pohanský spoludělník Simplicius pozoroval s podivem, jak požehnána jest jejich práce. Jednoho dne šel ke Klaudiovi a prosil ho: „Prosím tě, udělej, aby toto železo bylo tvrdé a již se neulomilo!“ Klaudius vzal dláto požehnal je a řekl: „Ve jménu Pána Ježíše Krista ať zůstane toto železo tvrdé a celé!“ A od této hodiny dláto se již nezlomilo.

Avšak při práci často se mu ulomil kus mramoru a tak byla pokažena celá práce. Simplicius viděl, že se to křesťanským dělníkům nestává. „Kdybych i pro mramor měl požehnání!“ myslil si. Prosil své křesťanské přátele, aby mu prozradili, čím mají takovou moc i nad kamenem. Oni mu odpověděli, aby se stal křesťanem, že potom také dostane takovou milost. Simplicius se nerozpakoval a dal se pokřtíti. A od té doby jako oni začínal každou práci ve jménu Pána Ježíše a poznamenal ji znamením svatého kříže.

Když jednoho dne pohanský dozorce vytýkal, že začínají každou práci znamením kříže, a se jich tázal, zdali toto znamení působí, že se jim každá práce daří, odpověděli: „Ano, tak tomu jest! V síle tohoto znamení konáme všechnu práci rukou svých.“

A tak též vykonali svou poslední práci, své mistrovské dílo, své nejkrásnější dílo životní. Když se zdráhali vyrobiti sochu boha Asklepia a klaněti se obrazu slunce, byli předvedeni před soudce a vyslýcháni: zůstali pevní. Ani bičováním nebyli pohnuti k nevěrnosti. Řekli: „Máme jen jedinou starost, abychom nezahynuli na věčnosti, jejíž oheň hoří věčně. Čím vy nás strašíte, toho se nebojíme, čím nám lichotíte, to nás nepohne. Bojíme se jen věčného trápení.“

Věrně vytrvali až do posledního dechu ve jménu Pána Ježíše

Krista a v síle znamení svatého kříže. Byli k smrti ubičováni r. 300.

9. LISTOPADU. POSVĚCENÍ BASILIKY NEJSVĚTĚJŠÍHO SPASITELE. PAMÁTKA SV. THEODORA, MUČEDNÍKA.

Sv. Theodor (česky Bohdan), příjmím Tiro (t. j. rekrut, nováček — na rozdíl od Theodora, jenž slove Stratelates nebo Dux), pocházel z Armenie anebo ze Syrie a dospěv let jinošských, byl vřazen do římského pluku v Amasii (na řece Irisu či Irmaku). Theodor se nikterak netajil svou křesťanskou vírou. Když došlo na něho, aby obětoval modlám, vyznal před celým plukem, že je křesťan a že modlám obětovati nebude. Řekl: „Klaním se jen pravému Bohu a jednorozenému jeho Synu."

U města Amasie stál na břehu řeky chrám bohyně Cybely, k jejíž poctě se konávaly slavnosti s divokými hrami a necudnými tanci. Rozhodnému křesťanu Theodorovi chrám byl na pohoršení. Pojal úmysl zničiti chrám i modlu. Úmysl svůj vykonal bez meškání. V noci položil do chrámu oheň a chrám shořel i s modlou. (Nelze schvalovati tento skutek se stanoviska křesťanského. Theodor neměl práva na cizí věc, byť byla sloužila ohavné modloslužbě. Mladická jeho rozhorlenost jej omlouvá. Církev nepokládá za mučedníky ty, kteří si slepou horlivostí nebo vyzývavým drážděním přivodili muky a smrt. Theodor byl dalek vyzývavého dráždění pohanů a chtěl svým činem jen osvědčiti, že je rozhodným nepřítelem nemravného modlářství a že je hotov pro svou víru i smrt podstoupiti.) Brzo pak byl Theodor pohnán před soud, aby se odpovídal ze žhářství.

Prefekt legie nabízel mu odpuštění, bude-li činu svého litovati

a zřekne-li se křesťanské víry. Hrdinný vyznavač však odepřel. Proto byl nelidsky mučen a konečně na hranici upálen. „Mučedník-voják" Theodor byl uctíván mezi nejslavnějšími mučedníky. Chrám s jeho ostatky v Euchaitě byl proslavenou poutní svatyní.

Velikost skutků a velikost lásky.

Jako dítě šla Alžběta jednou městem. Právě minuli divadlo. Maličká zvolala: „Jak ráda bych byla herečkou!" „Ale, Alžběto, co ti to napadá?" „Kdybych byla v divadle, měl by tam Bůh aspoň jedno srdce, které ho miluje."

Protože ji Bůh miloval, zavedl ji na místo jistější: do kláštera karmelitek v Dijonu, kde dostala jméno Alžběta od Nejsvětější Trojice. Tam nalezla „Toho, jehož milovala duše její". (Velepís. 3, 4.) Psala: „Nalezla jsem nebe již zde na zemi: nebe jest Bůh a Bůh žije v mém srdci."

V noci před svatými sliby klečela nevěsta Kristova v kůru. „Tu jsem pochopila, že se mé nebe začíná již na zemi: nebe víry, nebe utrpení, nebe oddání tomu, kterého miluji. Kéž ho miluji tak jako moje duchovní matka sv. Terezie, až k smrti z lásky!"

Kristus vyslyšel její prosbu. Brzy ochuravěla velice bolestnou nemocí žaludeční. Bledá, avšak zářící radostí ležela mladá řeholnice na smrtelné posteli. Když jednoho dne ji navštívila spolusestra, ukázala nemocná na obraz sv. Terezie.

„Před chvilkou jsem hleděla na naši sv. matku zde. Při vzpomínce na její slávu řekla jsem si: ‚Já ubohá dcera její budu míti v nebi své místečko asi daleko od ní.' V tom okamžiku řekl mi hlas v mém nitru: ‚Slávy nebeské Terezie dosáhla netoliko za své skutky, nýbrž za svou lásku. Nezáleží na tom, jak veliké skutky vykonáš, nýbrž na tom, jak velikou máš lásku.' To mne velice potěšilo."

Alžběta zemřela 9. listopadu 1906 v Dijonu.

10. LISTOPADU. ONDŘEJ AVELLINUS, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. MUČEDNÍKŮ TRYFONA, RESPICIA A NYMFY, PANNY.

Sv. Ondřej Avellinský se narodil v městysi Castro Nuovo v království neapolském r. 1520 a dostal na křtu jméno Lancellot (Ladislav). Otec jeho byl řemeslníkem.

Lancellot se stal knězem a věnoval se úřadu obhájce na soudu církevním. Měl upřímnou vůli, že bude konati svědomitě své povinnosti. Ale kdysi se stalo, že hájil na soudu kteréhosi klienta a že, zakládaje si na své právnické slávě, líčil věc ne zcela pravdivě. Rozvažoval pak o tom, co učinil; odbočil od cesty pravdy. Pocítil hořkou lítost; poznal, že nastoupená dráha je kluzká a nebezpečná a že snadno zavede člověka v nebezpečí lži.

V té době ho pověřil arcibiskup neapolský nesnadným úkolem, aby napravil pokleslou kázeň v tamějším ženském klášteře. Lancellot poslechl, zkoumal příčiny úpadku kláštera a shledav, že příčinou úpadku je styk se světskými lidmi, důrazně řeholnicím domlouval, předepsal jim přísný domácí pořádek a zapověděl, že žádný světský člověk nesmí vcházeti do uzavřených místností klášterních. Ale řeholnice mu kladly tuhý odpor. Mladší z nich se snažily strhnouti ho do nepravostí, aby jej takto připravily o vážnost. Vtíraly se mu s líčenou nábožností a sladkým lichocením. Ale jejich nástrahy byly marné. Proto nastoupily jinou cestu; líčily ho jako zasmušilého tmáře, necitu, jako zarputilého rušitele míru. Jistý mladík, jenž dříve míval do toho kláštera volný přístup, najal dva zlosyny, aby Lancellota zohavili. Zlosynové přepadli Lancellota a rozťali mu nos a líce. Raněný stěží uprchl do kláštera theatinského.

V klášteře se vyhojil; jen nepatrná jizva mu zbyla ve tváři. Tichý život klášterní se mu zalíbil, s potěšením pozoroval vzornou kázeň řeholní. Prosil, aby byl přijat do řádu. Byl přijat s radostí; dostal při tom jméno Ondřej. Bylo to r. 1556. Ondřej byl ustanoven novicmistrem; měl vzácnou znalost lidských povah,

a proto odchovával své svěřence v dokonalé muže, kteří by vynikali netoliko nábožností, posvátnou horlivostí a neposkvrněnými mravy, ale i jasným rozumem, znalostí života a vřelým citem pro lid. Říkával: „Život duchovní nezáleží v tuhých postech a v bičování, také ne v zachmuřené tváři, v ponurém vzdychání a v malomyslném bědování, nýbrž v lásce k Bohu, v trpělivém snášení nehod a protivenství, v uznávání svých vlastních nedostatků a v horlivosti o spásu bližních."

Ondřej se sám řídil pravidly, jež dával svým svěřencům; učinil slib, že se vynasnaží bojovati proti vlastní vůli a proti osobním žádostem a že denně se bude snažiti pokračovati na cestě k dokonalosti. Budil obdiv svými vzácnými ctnostmi. V prvním roce noviciátu byl v klášteře šílenec, který v záchvatech zuřivosti chtěl zardousiti svého ošetřovatele. Nikdo nechtěl vstoupiti do jeho cely; ubožák by byl zůstal bez ošetřování, kdyby se ho byl neujal Ondřej.

Velké požehnání šířil jako zpovědník v Placencii v Neapolsku. I tam vznášeli odpůrcové proti němu nespravedlivé osočování, které však bylo vyvráceno bezúhonným jeho životem. Více ho znepokojovaly myšlenky úzkostlivé, zdali slouží Bohu dokonale a zdali má ty ctnosti, které Spasitel od svých následovníků vyžaduje. Pokládal se za zavrženého od Boha. V úzkostech těch hledal rady a poučení u osob slynoucích znalostí života duchovního. Řeholnice Baptista Vernacia v Janově, která požívala pověsti světice, napsala mu pro útěchu: „Zanechte úzkostlivosti! Co váží hříchy celého světa proti nevystihlému milosrdenství Božímu? Kterak by mohl Bůh zavrhnouti člověka, který ho z ce-

lého srdce miluje a který se rmoutí, že láska jeho není ještě čistší?"

Konec života trávil Ondřej v Neapoli. V souženích a bolestech nikdy nevyšlo z jeho úst netrpělivé slovo. Říkával: „Trpěti musí každý člověk; rozdíl je jen v tom, jak trpí; jeden trpí jako kající lotr odevzdaně do vůle Boží, druhý trpí jako lotr zatvrzelý vzdorovitě." Dne 10. listopadu 1608 Ondřej počal sloužiti mši svatou; když však vyslovil první slova stupňové modlitby: „Vejdu k oltáři Božímu", byl raněn mrtvicí. Donesli ho do světničky a tam zemřel.

11. LISTOPADU. MARTIN, BISKUP A VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. MENNY, MUČEDNÍKA.

Sv. Martin se narodil v Sabarii (nyní Kamenec) v Pannonii jako syn římského setníka. Rodiče jeho byli pohané; odstěhovali se s ním do Pavie v severní Italii. Tam Martin poznal víru křesťanskou; chodil zprvu ze zvědavosti a bez vědomí rodičů do schůzek bohoslužebných, ale brzy vstoupil do sboru čekatelů na křest svatý. Podle vůle otcovy byl Martin vřazen do vojska, složil vojenskou přísahu a byl odveden k jízdnímu pluku do Gallie. Žil nábožně a ctnostně uprostřed prostopášností páchaných u vojska, byl k mužstvu vlídný a laskavý, i s otrokem, jenž mu byl dán za sluhu, nakládal jako s bratrem. K chudým lidem byl milosrdný; pod vojenským krunýřem bilo mu srdce plné lásky k Bohu i k lidem.

Kdysi za krutého mrazu jel Martin s několika druhy koňmo do Amiensu. Před městskou bránou žebral polonahý, zimou se třesoucí chuďas. Nikdo z jezdců si ho nepovšiml. Martin však jat soucitem a nemaje, co by chuďasovi udělil, roztal mečem svůj vojenský plášť ve dvě polovice, z nichž jednu dal žebrákovi, druhou pak se zabalil sám, nic nedbaje, že se mu druhové posmívají. V noci pak se mu zdálo, že vidí Spasitele přioděného kusem

pláště darovaného žebrákovi a že slyší Spasitele řkoucího: „Tímto rouchem mne přioděl Martin ještě nepokřtěný.“ Martin se dal pokřtíti a jsa dvacetiletý vystoupil z vojska a odebral se do samoty, aby sloužil Bohu. Později se odebral k slavnému biskupu Hilariovi do Poitiersu, aby se tam zdokonalil ve vědách a ctnostech křesťanských.

Když Martin přijal od svatého biskupa Hilaria nižší svěcení, pojala ho touha obrátiti své pohanské rodiče na víru Kristovu. I dal se na dalekou cestu do Kamence v Pannonii. Někde v Alpách přepadli ho lupiči, kteří ho spoutali a nechali pod dozorem jednoho z nich. Lupič se tázal světce, zdali se nebojí. Martin odpověděl: „Jsem křesťan a nikdy ještě jsem se nebál; ba právě v této chvíli cítím se úplně bezpečný, neboť vím, že Bůh opatruje služebníky své ve velikém nebezpečí. Ale tebe lituji, že nejsi hoden lásky Boží a že se tedy máš čeho obávati.“ Tato statečná slova projevující nezlomnou důvěru v Boha zarazila lupiče, takže doprovodil Martina na cestu, doporučil se do jeho modliteb, propustil ho a sám žil od tohoto dne kajícně.

R. 371 zvolili jej věřící v Toursu svým biskupem a vědouce, že by důstojnosti té nepřijal, použili i lsti, aby se ho zmocnili. Tak byl Martin chtěj nechtěj na biskupství posvěcen. Tehdy začal bohatý Priscillián šířiti staré bludařství Manichejců. Bludaři tito přičítali stvoření světa ďáblu, popírali vtělení Syna Božího, zavrhovali manželství a tropili ve svých tajných schůzkách ohavnosti. Biskupové španělští žádali císaře, aby kacíře potrestal. Martin však domlouval biskupům, aby od žaloby u císaře upustili.

Řekl, že kacířství má býti potíráno zbraní duchovní a ne násilím. Víru nelze vynutiti mocí. Když biskupové nedbali jeho domluv, obrátil se Martin sám na císaře a ten mu slíbil, že nedovolí, aby kacíři byli potrestáni smrtí. Ale za nepřítomnosti Martinovy jeho nepřátelé zvítězili u císaře a dosáhli, že bludař Priscillián se čtyřmi společníky byl odsouzen k smrti a popraven. Ano do Španěl bylo posláno několik setníků, aby tamější bludaře potrestali zabavením jmění a smrtí. To naplnilo srdce světcovo velikou bolestí a naléhal na císaře tak dlouho, až rozkaz ten odvolal.

Když umíral, prosili ho jeho žáci, aby je neopouštěl. On však se modlil: „Pane, jsem-li ještě potřebný lidu tvému, nezdráhám se dále pracovat, avšak tvá vůle se staň!“ Zemřel r. 397.

12. LISTOPADU. MARTIN I., PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Sv. Martin se narodil v toskanském městě Todi, byl vychován v bohabojnosti a dal se vysvětiti na kněze. V tu dobu se šířil blud monotheletů. Bludaři monotheleté uznávali v Kristu toliko jednu vůli, totiž vůli božskou. První se opřel tomu učení sv. Sofronius, patriarcha jerusalemský. Avšak Sergius, patriarcha cařihradský, pokusil se získati i papeže Honoria (625—638) novému učení; tvrdil, že učení o jedné a o dvojí vůli v Kristu je pouze spor o slova, a navrhoval, aby se vůbec nemluvilo ani o jedné, ani o dvojí vůli. Papež Honorius přistoupil na ten návrh; ale tím neschválil bludy monotheletů. — Císař Heraklius vydal nařízení, zvané ekthesis, kterým rozkázal učiti jen o jedné vůli v Kristu. Martin byl poslán do Cařihradu, aby bludu čelil a aby zakročil proti bludařskému patriarchovi Pavlovi. Ale jeho zakročení nemělo zdaru. Když papež Theodor zemřel, Martin byl zvolen papežem (649—655). Ve své apoštolské horlivosti Martin žádal tehdejšího císaře Konstanta II., sídlícího v Cařihradě, aby zůstal věren víře katolické a aby zanechal šíření bludu. Ale císař, jsa zvyklý vměšovati se i do otázek víry, nejen že nepovolil této žádosti, nýbrž vyzval papeže, aby měl za pravověřící nejen ty,

kteří uznávají v Kristu dvojí vůli, ale i ty, kteří uznávají toliko jednu vůli.

Na to ovšem Martin přistoupiti nemohl a svolal sněm proti monotheletům do Říma. Císař v tom viděl zradu a rozkázal arcibiskupu ravennskému, aby dal papeže buď zavražditi nebo dopraviti do Cařihradu. Arcibiskup ravennský vskutku se dal zneužíti k tomuto hroznému činu. Dal v té příčině pokyn, ale rozkaz jeho nebyl proveden; arcibiskup hořce litoval svého činu a smířil se s papežem. Císař Konstans nařídil vladaři Theodoru Kalliopovi, aby dopravil papeže svázaného do Cařihradu. Kalliopus odebral se k papeži a obviňoval ho, že má uschované zbraně. Dům byl prohledán, ale zbraní nenalezli. Papež pravil: „Hle, takto se užívá proti nám každé pomluvy." Vladář vytýkal dále, že papež Martin má zemězrádné styky se Saracény a že užil slov pohoršlivých o Matce Boží. Avšak ani lid, ani duchovní nevěřili těmto obžalobám. Pravda byla, že papež posílal peněžité příspěvky na Sicilii, do Afriky, do Asie, avšak nikoliv z úmyslů zemězrádných, nýbrž aby podporoval křesťany od Saracénů pronásledované a aby vykoupil vězně. Nicméně papež byl spoután a dopraven na loď. Jednali s ním jako se zločincem.

Poté byl dopraven do Cařihradu. Úmyslně byla roztrušována pověst, že zradil vlast, aby luza byla poštvána a se mu posmívala. Dán byl do tmavého, hrozného vězení. Pak byl soud. Uplacení svědkové svědčili a chtěli svá svědectví stvrditi přísahou. Martin řekl: „Nechať nepřísahají! Proč by měli křivou přísahou ztrácet blaženost věčnou? Vy pak učiňte se mnou, jak se vám zdá." Martin byl prohlášen za sesazena a odsouzen k smrti. Sluhové

z něho trhali oděv a řetězem spoutaného s železným kruhem na hrdle vedli ho městem lidu na posměch. Potom ho shodili do vězení s takovou prudkostí, že stupně byly potřísněny krví.

Po třech měsících papež Martin byl poslán do vyhnanství na poloostrov chersoneský. Odtud psal několik listů, z nichž vane horlivý duch apoštolský. Martin zemřel 16. září 655.

„Otče, odpusť jim!"

Benedikt s bratřími, mučedníci. Na žádost císaře Oty III. odebrali se žáci sv. Romualda Benedikt a Jan do Polska, aby tam šířili víru Kristovu. Třetí jejich druh Břetislav šel napřed do Říma, aby zde opatřil apoštolskou plnomoc k misijnímu dílu. Potom měl přijíti za nimi. Misionáři byli vlídně přijati polským králem Boleslavem Chrabrým. Chtějíce vyčkati apoštolského dovolení, usadili se prozatím ve vsi Kaziměři u Poznaně. Brzy se k nim přidružili dva rodní bratří Matouš a Izák, kuchař Kristin a dva jiní. Břetislav dosáhnuv apoštolského dovolení, vydal se na cestu do Polska, avšak nemohl se tam dostati, protože vypukla válka. Když dlouho nepřicházel, šel mu Benedikt naproti. Dostal od knížete Boleslava deset hřiven stříbra na cestu. Přišel až do Prahy, ale odtud se vrátil s nepořízenou, protože nevěděl, kde Břetislava má hledati. Darované peníze ihned odevzdal Boleslavovi.

Zatím se umluvili někteří bezbožníci, že kláštěřík napadnou a zavraždí poustevníky, aby jim uloupili peníze, které byly Benediktovi dány na cestu. Právě když se loupežníci radili, slavilo pět obyvatel kláštera kaziměřského — dva nebyli doma — svátek sv. Martina pěním církevních hodinek a obětováním mše svaté; navečer naříkali bolestněji než kdykoli dříve, že z nedostatku apoštolského dovolení není jim možno pracovati k obrácení pohanů. Když byli již všichni pohrouženi ve spánek, přišli vrahové a vrazili dovnitř. Benedikt a Jan se probudili. Poznavše, co jim nastává, vyzpovídali se navzájem a připravili se na smrt.

Vůdce zlosynů stanul před nimi jako ohromen. Jan se ho tázal: „Příteli, nač jsi přišel, a čeho si přeje tento ozbrojený lid?“ Vrah odpověděl: „Pán země Boleslav poslal nás, abychom vás bez milosrdenství svázali!“ Usmál se tomu Jan a řekl: „Dobrý kníže, jenž nás tolik miluje, nikdy neporučil vám něco takového. Co lžeš, synu, marně?“ Odpověděl zlosyn: „Nuže, chceme vás zabíti, proto jsme přišli.“ I pravil Jan: „Bůh pomoz vám i nám!“ Vtom vytáhl vrah ukrytý meč a dvěma ranami zavraždil Jana. Podobně i Benedikta, jenž spěchal k druhým bratřím, ťal jedním úderem doprostřed čela. Zatím bratr Izák byl ze spánku probuzen; zvolal několikráte: „Pomoz Bůh, pomoz Bůh!“ Když chtěl vstáti k modlitbě, dostal mečem ránu do nohou, a pozdvihuje ruce, dostal ránu druhou. Když však poznal, že se mu blíží žádoucí smrt mučednická, zvolal radostně: „Dobře nám, že z pouhého milosrdenství jsme nalezli tak dobrou noc a šťastnou hodinu, jakou jsme nikdy nezasloužili. Požehnej vám Pán, že nám činíte dobře!“ Když to dořekl, dostal třetí, smrtelnou ránu. Vrahové slyšíce, že jim dobrořečí, zvolali: „Běda nám, co jsme to učinili, že jsme přišli zavražditi lidi, kteří se radují z usmrcení a vražedníkům dobrořečí. Ale nyní nemůžeme jinak, než všecky zabíti, aby nevyšly najevo naše zločiny a nezastihl nás zasloužený trest.“ Pobodali Matouše, jenž se chtěl dáti na útěk a došel až ke kostelu. Konečně došlo i na kuchaře Kristina. Nevěděl o ostatních bratřích, že jsou již umučeni; proto volal na ně a bránil se na dvoře vrahům dřevem, až byl od nich také zabit. Stalo se to 12. listopadu r. 1003.

Dokonavše dílo, slídili vrahové po penězích. Nenalezli nic. I roztrhali mešní roucha, rozdělili je mezi sebou a zapálili kostel, aby tak zničili stopy zločinu. Ale založený oheň uhasl, vražedníci byli vypátráni a uvězněni.

Na místě umučení postavil Boleslav nový velký klášter mnichů benediktinských. Jednomu z mnichů zjevili se Benedikt i Jan a žádali ho, aby vrahové byli propuštěni na svobodu, aby mohli činiti pokání, napraviti život svůj a sloužiti Bohu.

13. LISTOPADU. DIDAK, VYZNAVAČ.

Sv. Didak (Diego = Jakub) byl rodem Španěl. Byl to prostý řeholní bratr františkánského kláštera u Kordoby. Vyznamenal se jako misionář na Kanárských ostrovech, kde založil františkánský klášter. Byl pravým synem sv. zakladatele řádu františkánského jak pokorou, tak láskou k trpícím bližním a hlavně živou vírou, kterou mu odměňoval Bůh darem zázraků. Svými ctnostmi i zázraky budil obdiv i v Římě o milostivém létě 1425, byv tehdy ošetřovatelem nemocných v slavném klášteře Aracaeli. Zemřel 12. listopadu 1463 v Alkale.

Všemohoucí poslušnost.

Sv. Stanislav Kostka narodil se dne 30. října 1550 v Rostkově v Mazovsku. Otec jeho Jan z Kostků byl šlechtic; matka Marketa byla z rodu Kryských. Manželé měli pět dětí. Nábožná matka vedla je ke zbožnosti a k bázni Boží. Stanislavovi se protivilo všecko, co porušuje stydlivost. Každé nepočestné slovo, jež zaslechl, vehnalo mu ruměnec studu do tváře; nezřídka se zachvěl bázní před hříchem tak, že omdlel a klesl na zem. Když hosté při hostině začali mluviti oplzlé řeči, otec je hleděl zameziti říkaje žertem: „Ticho, pánové, ticho! Sic náš Stanislávek zase políbí zemi.“ Na vzdělání byl poslán se svým starším bratrem Pavlem do Vídně. Z počátku bydleli v jesuitském konviktě. Po smrti císaře Ferdinanda I. jesuitský konvikt zanikl a ne-

zbývalo, než aby bratří s pěstounem Bieliňským hledali si příbytek v domě soukromém. Bieliński nalezl byt u jistého nekatolického měšťana, jménem Kimberkera. Pavel byl smýšlení světského. Kdykoliv viděl, že se Stanislav modlí, postí nebo koná jiné skutky pobožnosti a sebemrtvení, tu vzplanul hněvem, tupil ho, ba nezřídka se naň vrhl a ztloukl ho.

Stanislav říkával: „Jsem zrozen pro věci vznešenější; chci býti tak živ, jak Bohu se líbí, a nechci dbáti na chválu a hanu lidskou.“ Klidně snášel ústrky a křivdy svého bratra i pěstouna. Nereptal, nestěžoval si, nehněval se. Aby bratrovi nedával záminku k hněvu, skrýval své skutky pobožnosti a sebemrtvení; bratru svému sloužil, čistil mu oděv a obuv.

Kdysi na podzim r. 1567 Pavel opět surově nakládal s bratrem. Stanislav se ozval rozhodně řka: „Nebudu déle snášeti tvé týrání; nepřestaneš-li a budeš-li se i nadále takto ke mně chovati, musím odtud utéci; ty pak viz, jak se z toho otci odpovíš.“ Pavel křičel: „Jdi si, kam se ti líbí, jen když tě nebudu viděti.“ Od té chvíle činil Stanislav přípravy k útěku; zůstavil bratrovi list na vysvětlenou, převlekl se v oděv poutnický a jednou ráno tiše odešel z domu. Bratr Pavel procitnuv nalezl list a jal se bez meškání stíhati bratra, seč koně stačili; dohonil Stanislava, ale nepoznal ho, protože byl převlečen za poutníka.

Stanislav putoval do Augsburgu k jesuitům. Provinciálem byl Petr Kanisius; dlel právě v Dillingách. Stanislav se vydal z Augsburgu na cestu do Dilling; tam zastihl Kanisia a podal mu doporučující list, znějící na provinciála. Petr Kanisius přečetl list

a nemálo se podivil horlivosti a vytrvalosti jinochově, jenž konal cestu asi 150 hodin, aby byl přijat do Tovaryšstva Ježíšova. Chtěje se přesvědčiti, má-li Stanislav povolání pro stav řeholní, uložil mu, aby v konviktě obsluhoval chovance, aby poklízel a zametal jejich světnice, čistil jejich šaty a aby pomáhal v kuchyni. Stanislav poslechl. Psal svému příteli: „Kdybys věděl, jakou radostí já plesám! Mezi hrnci a smetáky je mé nebe."

Petr Kanisius poslal Stanislava se dvěma řeholníky do Říma; v doporučujícím listě ze dne 25. září 1567 napsal: „Stanislav ... hoří žádostí vydati se na cestu ... lze v něho skládati velké naděje."

V Římě se vrhl Stanislav k nohám řádového generála Františka Borgiáše a prosil, aby ho přijal do řádu. Řádový generál všecko prozkoumal a již dne 28. října 1567 byl Stanislav přijat do noviciátu a oděn řeholním rouchem. Měl radost nevylíčitelnou.

Pokora je základ dokonalosti. Zkušebný kámen pravé pokory je poslušnost. Když sv. Stanislav vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova, hned z počátku si opsal nejen hlavní pravidla řádová, nýbrž i „List sv. Otce našeho Ignáce o poslušnosti".

Jeho spolunovic P. Claudius Aquaviva vypravuje: „Sloužili jsme jednou spolu v kuchyni. Bratr kuchař nám uložil přenésti dříví na jiné místo. Udal však i počet polínek, kolik jich máme vzíti najednou. Mně toho bylo málo, naložil jsem si mnohem více. Ale Stanislav mi na to řekl: „Chceme-li přesně poslouchati, nesmíme od svého břemene nic ubrati, ani k němu nic přidati."

Stanislav žil tak v Bohu, že mu modlitba byla největší rozkoší. Nic mu nebylo bolestnějšího a obtížnějšího než zkracovati dobu modlitby. Představení však pozorovali, jak se nadmíru v modlitbě rozpaluje a tím že si škodí na zdraví. Proto mu poručili zkrátiti modlitby a Stanislav poslechl bez hlesnutí.

Svou poslušností nabyl tak veliké moci u Boha, že jeho novicmistr mu dal jméno: Stanislav „Všemohoucí".

Jeho spolunovic Franchi měl mnoho vnitřních obtíží a poku-

šení. Prosil svatého Stanislava o modlitbu. Ten ho potěšil, a že šli právě mimo kapli, vešli oba dovnitř. Stanislav se chvilku modlil před svatostánkem a hle, v okamžiku jako by byl kámen spadl s jeho spolunovice. Zmizely všecky úzkosti.

O svátku sv. Vavřince dne 10. srpna 1568 Stanislav onemocněl. Pocítil slabou horečku; odebral se do domácí nemocnice, aby ulehl na lůžko. Nejdříve učinil nad lůžkem znamení kříže řka: „Tato nemoc je má poslední. Děj se vůle Boží!" Řekl, že doufá slaviti blížící se svátek Nanebevzetí Panny Marie již na nebesích. Zprvu se nezdála nemoc nebezpečnou, ale pak se dostavilo chrlení krve a horečka; studený pot se mu rozlil na těle. Dal se položiti na podlahu, na niž mu prostřeli rohožku. Pak přijal svátosti umírajících s takovou vroucností, že se oči všech přítomných zalily slzami. Tázali se ho, zdali jeho mysl není něčím znepokojena; odpověděl: „Hotovo je mé srdce, ó Bože!" Líbal kříž a obraz Rodičky Boží a skonal 15. srpna 1568.

14. LISTOPADU. JOSAFAT, BISKUP A MUČEDNÍK.

„Aby všichni jedno byli."

(Jan 17, 21.)

Když Rusové přijali víru Kristovu, byli všickni obřadu řeckého a byli ve spojení s apoštolskou Stolicí v Římě. V době, kdy pověstný Michal Caerularius způsobil v Cařihradě neblahý církevní rozkol, zůstali ruští biskupové spojeni s Římem. Teprve kijevský metropolita Nikefor začal do katolické Církve ruské vštěpovati rozkol. O spojení rozkolníků s Církví katolickou si získal největší zásluhy sv. Josafat.

Sv. Josafat Kuncevič narodil se r. 1585 ve Vladiměři a dostal při křtu jméno Jan. Jeho otec Gabriel Kuncevič, zchudlý šlechtic, byl obchodníkem; matka slula Marina. Když Jan poodrostl, byl od otce poslán do Vilna, aby se tam učil kupcem.

Vstoupil do řádu Basiliánů a vedl tam život nadmíru přísný. Pracoval tolik pro spojení s Římem, že mu katolíci dali název

„bič na rozkolníky“. Rozkolníci mu zase spílali „dušechvatů“.

R. 1618 zemřel stařičký arcibiskup Brolnický a Josafat se stal jeho nástupcem, arcibiskupem polockým. Proti němu byl od rozkolníků ustanoven vzdorobiskupem Meletij Smotrický. Svatý biskup kázal horlivě. I do hospod vkročil a napomínal lidi, aby neotáleli se vyzpovídati. — Rozšiřoval dobré knihy. Neobohacoval svých příbuzných. Kdysi přišel k němu do Polocka jeho bratr, doufaje, že dostane od něho hojně peněz. Josafat daroval mu však jen 40 zlatých a dvojí oblek řka: „Milý bratře! Víc pro tebe nemohu učiniti. Důchody církevní náležejí církvi a chudým. Hleď si pomoci svou vlastní přičinlivostí!“

Rozkolníci tupili Josafata, házeli po něm kamením a vyhrožovali mu, že ho zabijí. Proto se chystal Josafat na smrt mučednickou. Koncem října 1623 odebral se do Vitebska, kde rozkolníci řádili nejhůře. Jakmile tam přišel, shlukly se davy rozeštvaného lidu žádajíce jeho smrt. Arcibiskup je utišil laskavými slovy. I utekli se spiklenci ke lsti. Snažili se vyhledávati půtky se služebníky biskupovými doufajíce, že vzniknou při tom výtržnosti a zmatky, jichž bude snadno využitkováno proti Josafatovi. Ale arcibiskup zakázal svým služebníkům, aby se do půtek nepouštěli a aby z domu nevycházeli. I najali rozkolníci jakéhosi tuláka Eliáše, aby Josafatovi před arcibiskupským domem veřejně lál. Eliáš lál Josafatovi, unii a papeži od rána do večera. Ale arcibiskup nebyl v ten den doma a vrátil se až večer.

Druhého dne Eliáš opět nadával Josafatovi. Služebníci Josafatovi vyrazili na Eliáše, polapili jej a zavřeli. To právě si přáli spiklenci. Ihned jali se zvoniti na poplach a křičeli: „Pryč s Josafatem! Zabijte ho, latinského papistu!“ Josafat kázal propustit Eliáše, ale buřiči učinili útok na dům arcibiskupův a poranili jeho duchovního rádce. Josafat vyšel a řekl: „Hospodin budiž s vámi, synové milí! Proč tak ukrutně nakládáte s mými domácími? Máte-li něco proti mně, hle, tu jsem!“ Jeden z buřičů udeřil arcibiskupa kyjem, druhý mu zasadil smrtelnou ránu do hlavy. Když Josafat padl k zemi, bylo z jeho úst slyšeti povzdech: „Bože můj!“ I vzkřikli: „On ještě žije!“ a střelili ho do hlavy. Mrtvolu hodili do řeky.

Pět dní poté byla mrtvola nalezena a ve chrámě pohřbena. Vášně lidu utichly. Vrahové litovali svého zločinu. Smotrický, hlavní strůjce zločinu, uprchl do Řecka, toulal se trýzněn výčitkami svědomí, avšak nenaleznuv nikde klidu, vrátil se do vlasti a smířil se r. 1627 s církví sjednocenou, kterou dříve tak zuřivě pronásledoval.

15. LISTOPADU. ALBERT VELIKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKEVNÍ.

„Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší.“

Albert se narodil r. 1194 v Laningách nad Dunajem v Bavorsku. Studoval na universitě v Padově vědy filosofické a přírodní. Toho času slynul v Padově učeností i dokonalými ctnostmi provinciál řádu sv. Dominika Jordán. Úchvatná jeho výmluvnost pohnula mnoho nadaných jinochů, že vstoupili do jeho řehole. Také Albert měl úmysl zříci se světa a přijmouti roucho dominikánské, aby se mohl bez překážek v klášterním ústraní věnovati službě Boží a vědám, ale Jordán poradil mu, aby raději zůstal ve světě, kde bude mu také možno žíti bohumile. Nadto může z bohatství po rodičích zděděného činiti mnoho dobrého. Zároveň

došlo Alberta od rodičů pozvání, aby se vrátil domů a vstoupil s počestnou pannou ve svazek manželský.

Jednoho dne kázal Jordán o úkladech, jimiž zlý duch pokouší mnohého křesťana, aby zmařil úmysl jeho vstoupiti do kláštera. Albertovi bylo, jako by se kázání týkalo jenom jeho. Ihned spěchal do kláštera, poklekl před Jordánem i ostatními řeholníky a zvolal: „Boha i vás beru za svědka, že jsem hotov opustiti svět a sloužiti Kristu Pánu v řádu vašem; odmítnete-li mne, bude sám Bůh soudcem vaším.“ Byl přijat a stal se chloubou řádu.

R. 1243 byl v Kolíně učitelem a měl mezi svými žáky i Tomáše Akvinského, jehož neobyčejné vlohy vystihl. Také v Paříži na vysoké škole měl Albert tolik posluchačů, že budova nestačila jejich návalu a že Albert byl nucen konati přednášky na prostranství pod širým nebem. R. 1248 se vrátil do Kolína.

Albert byl tehdy největším učencem. Ve vědách bohoslovných nad něj vynikl jediný Tomáš Akvinský. Ale ve vědách přírodních nikdo nepředčil Alberta. Ustavičně se zabýval hlubokými studiemi i skládáním učených spisů. Albert byl první ze všech křesťanských učenců, který se snažil učenou soustavu řeckého filosofa Aristotela srovnati s naukou křesťanskou. Kromě spisů bohoslovných složil i mnoho knih z oboru zeměpisu, nerostopisu, rostlinopisu, živočichopisu, lučby, fysiky a hvězdářství. Také si zrobil přístroje fysikální, takže pověst ho nazývala divotvorcem, ba čarodějem a pěstitelem tak zvaného černého umění.

Vpravdě však Albert byl nábožný a světu odumřelý řeholník.

Říkával: „Lépe je Bohu sloužiti než všecko na světě věděti.“ Modlíval se každodenně růženec. Pohrdal lidskou chválou. Když byl zvolen provinciálem řádovým, konal daleké cesty a chodil jako pravý učedník sv. Dominika pěšky a živil se almužnou.

R. 1260 Albert byl od papeže Alexandra IV. jmenován biskupem řezenským; byl tím bolestně překvapen, neboť jeho povaha nesla se více ke studiu než k vykonávání odpovědného biskupského úřadu. Teprve r. 1270 byl na svou žádost biskupského úřadu zproštěn.

Dvě léta před smrtí opustila Alberta duševní čilost, moudrost i paměť; kdysi při rozpravě náboženské nebyl s to vyvrátiti námitky; stal se jako němý. Všichni se tomu podivili a Alberta litovali. On řekl: „Nyní, když jsem se stal nemotorným, neumělým dítětem, je čas, abych se připravoval na věc nejdůležitější, totiž na smrt.“ Chřadl víc a více, dal si upraviti hrob a modlíval se u něho každodenně hodinky za mrtvé. Zemřel 87letý 15. listopadu 1280; roku 1941 prohlášen patronem přírodovědců.

16. LISTOPADU. GERTRUDA, PANNA.

Gertruda je přední středověkou učitelkou vnitřního života, hlasatelkou lásky nejsv. Srdce Páně, předchůdkyní svaté Markety Alacoque.

Narodila se 6. ledna 1256. Od 5. roku žila v benediktinském klášteře Helfta. Duchovní učitelkou její byla abatyše Gertruda z Hackebornu a její rodná sestra svatá Mechtilda. (Omylem bývá tato světice zaměňována se svou učitelkou — soujmenovkyní.) Osvojila si vynikající znalost latiny a nevšedně široké vzdělání. Zevně byl život její řetězem nemocí, zato vnitřně oplývala mimořádnou hloubkou a bohatstvím. V 25. roce (1281) omilostněna byla kromobyčejnými duchovními dary a zjeveními, v nichž jí Spasitel zjevil poklady svého Srdce. Omilostněná visionářka benediktinská vyvstává ve 13. století jako první poselkyně nejsvětějšího Srdce. Má podobné poslání jako později v 17. století po-

korná duchovní dcera svatého Františka Saleského svatá Marketa Alacoque. Jest však přece rozdíl mezi zjeveními obou hlasatelek lásky Srdce Páně i mezi jejich úkolem. Spasitel nezjevuje svaté Gertrudě propasti svého utrpení jako později (za změněné duchovní situace v lidstvu) svaté Marketě, nýbrž tajemství své milosti a lásky. Svatá Gertruda nespatřila Srdce Páně ovinuté trním. Neviděla své poslání v smírném odčiňování vin hříšného lidstva jako její pozdější družka. Zřela arciť též ránu v Srdci Páně, ale viděla v ní bránu, jíž se vstupuje do svatyně Božství. Pán zjevil jí tajemství mystického spojení se svým Srdcem. Z vnuknutí Páně napsala svatá visionářka obsah svých zjevení v čtyřdílné knize „Posel božské lásky". Spis vyniká bohovědnou hloubkou, posvátným básnickým vzletem a překvapující jasností. Kniha svaté Gertrudy patří k nejdrahocennějším klenotům duchovního písemnictví a je snad dosud jako rozjímání o božském Srdci Páně nedostižena.

Gertruda zemřela kolem r. 1302, strávena více láskou než nemocí.

Lék pro spásu duše.

R. 1233 uložil papež Řehoř IX. kapitule chrámu kanterburského, aby zvolila arcibiskupem Edmunda, jenž vynikal učeností a vzácnými ctnostmi nad všecky vrstevníky. Avšak ve vysokém úřadě tom ho čekaly jen bolesti a protivenství.

Král anglický Jindřich III. byl slaboch a podléhal radám

cizozemců, kteří zneužívali jeho důvěry. Když Edmund ho upozornil na nebezpečí, král se zalekl a řídil se nějaký čas radami svatého biskupa. Brzy však, aby si zjednal peníze, nechal uprázdněná biskupství a opatství neobsazena, aby mohl z nich brát důchod, což ovšem metropolitu velmi rmoutilo. Více ho ještě bolelo, že i papež nechtěl si anglického krále znepřáteliti a váhal proti němu rázně vystoupiti.

Jindřich III. požádal papeže, aby byl do Anglie vyslán papežský legát. Jeho přispěním chtěl mařiti všecko, co metropolita pro blaho země a Církve činil. Zatím obracel se i Edmund prosebnými listy a poselstvími do Říma a konečně si vymohl od papeže listinu (bulu), jíž dána jest anglickým arcibiskupům plná moc, aby uprázdněná církevní obročí sami obsazovali, jestliže nebude na místa ta po dvou měsících nikdo řádně dosazen. Ale proti tomu podal král v Římě stížnost a papež odvolal listinu. Edmund cestoval do Říma, kde mu byla slíbena pomoc.

Všecky tyto křivdy, které arcibiskup trpěl pro spravedlnost, ho bolely, ale těšíval se: „Křivdy, které se mně dějí, jsou bolestné, ale prospívají jako užitečný lék spasení mé duše.“ Přemáhal v sobě hořkost a říkal o svých nepřátelích: „I kdyby vyrvali mně oči, nepřestal bych je milovati.“

Zemřel r. 1240.

17. LISTOPADU. ŘEHOŘ DIVOTVŮRCE, BISKUP A VYZNAVAČ.

Řehoř divotvůrce, pocházel z Nové Caesareje v Pontu. Jeho rodiče byli bohatí pohané. Otec brzy zemřel a matka si přála, aby se Řehoř učil umění řečnickému a stal se právníkem. Řehoř neměl o křesťanství velkých vědomostí, ale byl pravdomluvný, nehájil nikdy, co bylo bezprávím; měl útlý cit mravní, že nechtěl ani čísti, co bylo nemravného v knihách řeckých básníků a spisovatelů.

Matka poslala Řehoře i druhého svého syna Athenodora do

Caesareje palestinské. Tam právě založil Origenes, vypuzen z Alexandrie, bohosloveckou a filosofickou školu. Origenes čítal s oběma bratry spisy mudrců i básníků řeckých, ale při tom jim vykládal vznešené pravdy křesťanské a četl s nimi Písmo svaté. Vzdělal je ve vědách, ale vedl je i ke Kristu. Kladl jim na srdce, že život lidský, bez mravní dokonalosti prožitý, je život bezcenný a že člověk povinen je bdíti nad svými náklonnostmi. Řehoř se zprvu vzpíral radám o tuhé sebekázni, neboť byl ctižádostivý, ale nemohl odpírati mocným důvodům Origenovým; rozhodl se státi se křesťanem.

Příbuzní Řehořovi se nadáli, že se bude ucházeti o veřejný státní úřad; ale Řehoř dal výhost světu a šel na poušť, aby v přísné odříkavosti sloužil Bohu. Stalo se však, co nečekal. Byl ustanoven biskupem v Nové Caesarei. Obyvatelé novocaesarejští byli velkou většinou pohané, oddaní modloslužbě a rozmařilému životu. V celém městě bylo jen 17 křesťanů.

Na obrácení pohanů ho Bůh obdařil vzácným milodarem zázraků. Již cestou do svého biskupského sídla osvědčil svou divotvornou moc. Překvapen nocí a lijákem uchýlil se do pohanského chrámu, slynoucího věštbami bohů. Požehnal sebe i obrazy bohů svatým křížem a zůstal zde po celou noc na modlitbách. Když příštího rána odcestoval, odebral se pohanský kněz do chrámu, aby svým bohům obětoval a vyslechl jejich věštby. Avšak ku podivu, bohové neodpovídali. I ulekl se pohanský kněz a běžel za Řehořem. Dohoniv ho hrozil žalobou a pomstou, nebudou-li uražení bohové opět odpovídati. Řehoř řekl klidně, že má z vůle Boží moc nad zlými duchy a že je z chrámu vyhnal. Modlosluţebník odpověděl: „Ukaž tedy svou moc a nechej je zase vrátit se do chrámu!“ Řehoř vytrhl ze sešitu list a napsal naň: „Řehoř satanovi: vrať se!“ Pohanský kněz vzal list, položil jej před oltářem modly, a hle, v okamžiku dostal zase odpověď jako dříve. Žasl nad velikou mocí světcovou, vyhledal ho a prosil, aby jej vyučil ve víře, která má tak velikou moc nad ďábly. Světec ho laskavě přijal a vyučoval v pravdách křesťanských.

Když začal vypravovati o tajemství vtělení Páně, nechtěl onen člověk uvěřiti. Řehoř řekl, že ovšem nelze ono tajemství pochopiti pouhým rozumem, ale že máme v ně věřiti, poněvadž je stvrzeno od Boha zázraky. Tu ukázal kněz na balvan u cesty a vyzval Řehoře, aby mu velel hnouti se a pošinouti se tam, kam ukáže. A hned se stalo, jak si přál. Pohnut tímto zázrakem a osvícen milostí Boží odřekl se pohanský kněz modloslužby a stal se věrným učedníkem Řehořovým.

Pohané si vážili Řehoře a předkládali mu své spory k rozsouzení. Židé nazývali ho „druhým Mojžíšem". Řehoř slynul netoliko moudrostí a divotvornou mocí, ale také milosrdnou láskou a štědrostí k chudým. Této štědrosti chtěli kdysi dva židé zneužíti. Jeden z nich se položil na zemi, kudy Řehoř měl jíti, a dělal se mrtvým; druhý pak naříkaje prosil Řehoře o podporu, aby prý mohl mrtvého spolubratra pohřbíti. Řehoř nemaje při sobě peněz, položil svůj plášť na domněle mrtvého a odešel. Druhý žid měl z podařeného šibalství radost a vyzval soudruha, aby vstal, ale s hrůzou seznal, že jeho druh je vskutku mrtev.

Za pronásledování křesťanů císařem Deciem Řehoř ušel na skryté místo v blízkých horách a vrátil se teprve po smrti Deciově. Když r. 270 Řehoř ležel na smrtelném lůžku, zvěstovali mu, že je jen 17 pohanů v Nové Caesareji. „Díky Bohu!" odpověděl Řehoř; „když jsem nastoupil úřad biskupský, bylo tu 17 křesťanů." Umíraje řekl: „Cizincem jsem byl na této zemi za živa, cizincem chci tu zůstati i po smrti. Nežádám si náhrobku."

18. LISTOPADU. POSVĚCENÍ BASILIK SV. APOŠTOLŮ PETRA A PAVLA.

Roman, jáhen v Cesareji palestinské, přišel do Antiochie. Poznal, že se někteří křesťané lekají mučení a zapírají svoji víru. Povzbuzoval je k statečnosti. Za to byl uvržen do zaláře, bičován a konečně odsouzen k smrti upálením. Když byl veden ulicemi, volali někteří židé posměšně: „Kde jest Bůh jeho?“ Bůh však zahanbil rouhače, neboť když katané zapalovali hranici, strhl se náhle prudký liják a uhasil oheň. Z toho rozvzteklil se vladař a rozkázal, aby Romanovi byl vyříznut jazyk až na kořen.

Mezi diváky byl křesťan, ranhojič, který z bázně lidské zapřel svoji víru. Jemu poručil vladař, aby svatému mučedníkovi jazyk vyřízl. Stalo se tak. Avšak když Roman byl odveden do žaláře a žalářník nevěda, co se stalo, tázal se po jménu, mučedník k úžasu všech odpověděl silným hlasem: „Roman jest jméno mé.“ Bylo podezření, že ranhojič nesplnil svůj úkol. Byl proto jat a postaven před soud. Lehce se však ospravedlnil; neboť dal prozkoumati ústa mučedníkova a zjistilo se, že světec vskutku mluví bez jazyka. Ale nejen to: dříve, když měl jazyk, koktal a nyní, když neměl jazyk, mluvil bez vady.

Zatím co sv. Roman byl ve vězení, slavilo se dvacáté výročí nastoupení císařova. Vězňové byli propuštěni na svobodu. Aby však se světci nedostalo té milosti, byl zardoušen v žaláři a přijal tak větší a krásnější svobodu dítek Božích.

19. LISTOPADU. SV. ALŽBĚTA, VDOVA. PAMÁTKA SV. PONCIÁNA, PAPEŽE A MUČEDNÍKA.

Alžběta byla dcera uherského krále Ondřeje II. Narodila se r. 1207. V dětských letech zasnoubena byla Ludvíku, potomnímu lankraběti durynskému. Mládí prožila u rodičů svého nedospělého snoubence na Vartburce. Pro svou mimořádnou zbožnost mnoho vytrpěla od své tchyně. Ve 14. roce vstoupila v man-

želství se svým dvacetiletým snoubencem (r. 1221). Lankrabě popřával jí úplné volnosti ke skutkům zbožnosti a milosrdenství. Byla vzornou manželkou a matkou. Od r. 1223 povila svému manželu 4 dítky. Nejvíce proslula milosrdnou láskou k chudým. Tajně konala skutky kající, pod svrchním rouchem nosila žíněný šat a přísně se postila. Její láska k chudobě byla zcela neobyčejná, zvlášť od té doby, kdy uslyšela o svatém Františku Assiském, jenž doporučoval lásku k chudobě jako přední prostředek dokonalosti. Za hladu r. 1225 konala hrdinské skutky milosrdné lásky.

Jednou sv. Alžběta přišla do chýšky, kde ležel chudý nemocný. Neměl nikoho, kdo by mu posloužil. Naříkal, že by rád chtěl mléka, ale že nemá nikoho, kdo by mu podojil kravičku. Kněžna ve své dobrotě ihned spěchala do chléva, aby podojila krávu. Ale špatně pochodila, neboť kráva se bránila proti neobratné „služce" a kněžna musila od pokusu upustiti.

Když Alžběta vystavěla v Marburku nemocnici, nestačilo jí postarati se jen o to, aby nemocní byli řádně ošetřeni. Každý den šla do nemocnice a sama obsluhovala nemocné. Které nemocné si však vybrala? Čím byly rány a vředy ošklivější, čím byl nemocný nevrlejší, tím spíše se mohlo počítati, že kněžna ho bude ošetřovati. Byla tak živě přesvědčena o slovu Ježíšovu: „Co jste učinili jednomu z mých nejmenších bratří, mně jste učinili", že při službě u nemocných říkávala: „Jak jsme šťastny, že smíme tak ošetřovati milého Spasitele."

R. 1227 zemřel její manžel cestou na křížovou výpravu v Otrantě v jižní Italii. Bratr zesnulého lankraběte Jindřich Raspe zmocnil se všech statků ovdovělé kněžny a nelidsky ji vypudil. Dvacetiletá vdova uvržena byla se svými sirotky do nejkrutější bídy. Nějakou dobu žila jako žebračka, majíc za bydliště chlév, ježto lakotný a surový uchvatitel zakázal poddaným poskytnouti jí přístřeší.

Její láska k chudým byla čistá a nezištná, proto se nezmenšila lidským nevděkem. Když se Alžběta, vyhnaná z hradu, musila

živiti prací vlastních rukou, chtěla jednou po kamenech překročiti strouhu. Vtom s druhé strany přicházela žebračka, kterou Alžběta kdysi v nemoci opatrovala. Žebračka nečekala na druhé straně strouhy, až Alžběta přejde, vstoupila také na kameny a strčila svou bývalou dobroditelku tak, že, slabá a vyhladovělá, padla do bahnité vody. K tomu ještě stařena nadávala: „Dobře ti tak; nechovala ses jako kněžna, lež nyní v bahně, já ti pomáhati nebudu!“

Co Alžběta? Hněvala se? Snad zaplakala nad lidským nevděkem? Nebo mlčela v tiché bolesti? — Ne. Usmála se a řekla: „Dobře mi tak za to, že jsem dříve nosívala zlato a drahokamy.“

Kdysi přijala Alžběta jakousi ženu k sobě, aby ji opatrovala. Sotva se žena uzdravila, utekla v noci a ukradla své dobroditelce šaty. Ráno neměla Alžběta co obléci. Poklekla a modlila se: „Milý Pane, děkuji ti, že smím býti tobě podobna, jak jsi ležel v jesličkách a visel na kříži.“

Když se jí ujal její příbuzný, bamberský biskup Ekbert, a durynští rytíři, kteří se vrátili z křížové výpravy, odstěhovala se do svého vdovského města Marburku. Žila však v přísné odříkavosti a chudobě jako sestra III. řádu svatého Františka v chudičké chatrči. Sloužila chudým a nemocným, pro něž založila rozsáhlý špitál a chudobinec svatého Františka. Z útrap nevycházela. Strávena bolestnými zkouškami, kajícími skutky a námahami ve službách nemocných, zemřela předčasně ve 24. roce svého věku dne 19. listopadu 1231. Již čtyři roky po smrti (r. 1235) byla prohlášena za svatou.

20. LISTOPADU. FELIX Z VALOIS, VYZNAVAČ.

Sv. Felix z Valois pocházel ze starobylého rodu francouzského; narodil se r. 1127. Byl soucitného srdce již v mládí; odpíral si lepších pokrmů a dával je chudým a nejednou se stalo, že spatřiv chatrně obleče-ného žebráka, daroval mu svůj oděv. Zatoužil po životě bohumilém v ústraní a proto odešel do samoty v krajině meauxské. Kolem r. 1194 se k němu přidružil Jan z Mathy a žili pospolu v bratrské lásce po tři léta, ač věkem byli rozdílní. Oba si umínili, že zasvětí svůj život vykupování otroků ze zajetí mohamedánského. I odebrali se do Říma, hodlajíce založiti nový řád.

Papež Innocenc III. r. 1198 řád schválil a ustanovil Jana z Mathy prvním vrchním představeným nového řádu. Vrátivše se do vlasti, založili klášter Gerfroi; prvním představeným tohoto kláš-tera byl Felix. Felix se staral o rozvoj řádu, odchovával horlivě bratry a vštěpoval jim lásku k tomuto povolání, plnému obětí. Činnost jeho měla úspěch. Řád se šířil nejen ve Francii, ale i v jiných zemích. Felix zemřel 12. ledna r. 1212.

„Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti."

Bl. František Xaverský Can byl v Annamu umučen 20. listopadu 1837. Postavou byl František trpaslík, avšak ve víře byl pravý velikán. Byl sluhou u misijního biskupa a katechistou v obci Ke-Vinh. Jeho biskup o něm píše: „František byl vždy

u mne od té doby, co jsem přebýval v Tokingu. Bydlel se mnou ve vlhkých, temných skrýších, doprovázel mne v noci přes řeky a bahno rýžových polí a močálů, sdílel se mnou všecka nebezpečí, ošetřoval mne v nemocích, pomáhal mi ve všech povinnostech mého úřadu. Byl pln horlivosti hlásati pohanům evangelium, povzbuzovati pronásledované křesťany, pohnouti zatvrzelé hříšníky a přivésti je zpět k Srdci Božímu."

Na jedné takové nebezpečné cestě padl biřicům do rukou. Nesl právě dopis biskupův ohrožené obci křesťanské. Aby měli pohané z čeho by ho obžalovali, strčili mu při zatčení potají do kapsy křížky a jiné zbožné předměty. Soudce by byl rád slyšel přiznání, že tyto věci patří jemu. Ale Can nelhal: „I kdybyste mne bičovali k smrti, nemohu jinak vypovídati." „Nuže," řekl mandarin lstivě, „jestliže tyto věci nepatří tobě, šlapej po nich nohama!" Se stejnou rozhodností odmítl však vyznavač Kristův tuto žádost. Byl ukrutně bičován. Více než čtyřicet bambusových holí rozbili o něj katané. Potom jej hodili do žaláře. Dlouhý čas tam zůstal v nesmírných bolestech tělesných i duševních. Avšak jeho věrnost ke Kristu byla nezlomná.

„Již je tomu více než rok," řekl jeden ze soudců, „a ještě nejsem s ním dále než první den." A jeden ze žalářníků řekl: „Není větší než pěst, ale v jeho srdci je nezlomná síla. Po své smrti bude jistě nějakým nebeským duchem a ochráncem své osady."

Konečně se přiblížil dvacátý listopad, den osvobození ze žaláře. Mandarin učinil poslední pokus zlomiti zmužilost křesťanského vyznavače. Proto dal položit na zemi jednoduchý kříž. „Hle, jsou zde dva kousky dřeva," řekl, „znamenají číslici deset. Přestup přes ně a budeš svoboden." „Ne," odpověděl Can, „jenom ve tvých ústech znamenají číslici deset; ve tvém srdci znamenají kříž." — Potom ho mandarin vyzval, aby zavřel oči a tak přešel kříž, jako by jej neviděl. Avšak i to odmítl Can: „Veďte mne k smrti," prosil, „něco takového nikdy neučiním!"

Soudce sám se přiznal: „To není obyčejný člověk. Ten ne-

slouží dvěma pánům. Jeho věrnost je nezlomná.“ Pak dal Františka vyvést na popraviště. Tam byl zardoušen a mečem sťat.

21. LISTOPADU. OBĚTOVÁNÍ BL. PANNY MARIE.

Jakub byl důstojníkem na královském dvoře perském. Aby si získal přízeň královu, odřekl se víry Kristovy a byl za to povýšen do stavu mágů, perských to kněží a mudrců, kteří se zabývají modloslužbou, kouzelnictvím a hvězdářstvím.

Po králi Isgerdovi nastoupil syn jeho Varannes. I ten byl Jakubovi nakloněn. Kdysi byl Jakub s králem na válečné výpravě a tu se teprve jeho manželka a jeho matka dověděly, že se Jakub odřekl Krista. Napsaly mu: „Nešťastníče! Došla nás zpráva, žes opustil víru v Boha kvůli králi. Kdo jest ten král, jehož jsi poslechl více než Boha? Ejhle, on umřel a již nemůže ti prokazovati milosti, nemůže tě zbaviti věčných muk, kterým jsi propadl. Setrváš-li ve svém hříchu, zastihne i tebe soud Boží, jenž potkal tvého přítele krále. I odřekneme se tě, neboť s odpadlíkem nechceme míti společenství.“ List mocně dojal Jakuba a otevřel mu oči. Odříkají-li se ho matka a manželka, jak teprve naloží s ním na soudu věčný Bůh, od něhož odpadl a jehož zradil? Litoval hořce svého provinění, stal se opět horlivým křesťanem a činil pokání.

Králi neušla tato změna v životě Jakubově. Pohrozil mu: neodstoupí-li od Krista, bude ukrutně mučen jako křesťané za jeho předchůdce. Jakub řekl na to: „Věř, že se nepřestávám modliti, abych zemřel tak, jak zemřeli oni, neboť taková smrt

podobá se kratičkému spánku, z něhož brzy procitneme.“ Král namítl: „Nedej se klamati domněnkou křesťanů, jako by smrt byla jen snem; vždyť i králové se jí bojí.“ Na to odpověděl Jakub: „Ovšem, lekají se smrti všichni, kdož Boha neznají, neboť dí naše Písmo svaté: Když umře bezbožný, žádné naděje nebude mu již, a naděje bezbožníka zahyne.“

Král rozkázal, aby Jakub byl natažen na skřipec a aby mu postupně uřezali prsty, nohy, ruce a nakonec, aby mu sťali hlavu. Když Jakub ležel na skřipci, i soudce plakal nad ním a po uříznutí prvního prstu řekl mu: „Už dosti jsi učinil pro svou víru, poslechni krále a zachraň se! Vždyť později můžeš zase k víře přestoupiti. Máš dosti jmění, abys almužnami opět sobě vyprosil odpuštění u svého Boha.“ Jakub však zůstal pevný.

Umíraje řekl: „Jsem jako réva, která se na zimu ořezává a jest pak jako mrtvá, ale na jaře opět pučí a kvete.“ Potom byl sťat.

Rok smrti 411. Svátek jeho je 20., 25. neb 27. listopadu.

22. LISTOPADU. SV. CECILIE, PANNA A MUČEDNICE.

Cecilie, ze slavného rodu, zasvětila se Ježíši Kristu. Proti její vůli zasnoubili ji rodiče urozenému jinochu Valeriánovi. Po svatbě řekla Cecilie svému ženichu: „Milý Valeriáne! Zasvětila jsem se Ježíši Kristu, a věz, že mi Bůh dal za strážce anděla, který mne střeží.“ I řekl Valerián: „Mám-li uvěřiti slovům tvým, ukaž mi toho anděla.“ Cecilie odpověděla: „Pouhého ducha mohou spatřiti jen oči na křtu svatém očištěné a posvěcené; přeješ-li si viděti anděla, musíš opustiti modloslužbu, uvěřiti v Krista a dáti se pokřtíti.“ Valerián se tázal: „Kdo jest ten, který by mne mohl očistiti, abych viděl anděla? Kdo by mne naučil znáti učení křesťanské?“ Cecilie: „Jdi na silnici Appiovu, nalezneš tam chudé žebrající o almužnu. Rci jim: Cecilie mne poslala, abyste mi ukázali sv. Otce Urbana. A když ti jej ukáží, sděl mu všecko, co jsem ti pravila.“ Valerián poslechl, byl od Urbana poučen a pokřtěn. Vrátiv se domů zastal Cecilii, jak kle-

čela a se modlila. Vedle ní spatřil zářící zjev anděla. Anděl měl v ruce dva věnce z růží a lilií, podal jeden Cecilii, druhý Valeriánovi a řekl: „Přináším tyto věnce z nebeského ráje; květy jejich nepozbudou krásy a vůně, zachováte-li je s čistým srdcem."

Vtom vkročil do světnice Valeriánův bratr Ctibor. Zvolal: „Žasnu, že v této roční době je zde cítiti vůni růží a lilií!" Valerián řekl: „Kdybys uvěřil v Krista, uviděl bys věnce z růží a lilií. Až dosud věřil jsi v bohy, ale ti jsou klamní." Ctibor se dal poučiti a stal se křesťanem. Oba bratří byli polapeni a odsouzeni na smrt. Na popraviště je vedl vojenský velitel Maxim. Divil se, proč bratří plesají jdouce na smrt, a tázal se jich, zdali jim vskutku kyne po smrti život nový.

Ctibor odpověděl: „O tom nepochybuj! Věř, že duše lidská je nesmrtelná a že po smrti nastane nový život!" Maxim si umínil, že se také dá pokřtíti. Valerián a Ctibor byli popraveni mečem, a když přišlo najevo, že Maxim také vyznává Krista, byl kyjem utlučen.

Cecilie mezitím rozdala všecko své jmění chudým. Prefekt ji předvolal a žádal, aby vydala jmění a obětovala bohům. Odpověděla: „Marně žádáš ode mne pokladů; rozdala jsem je chudým." Vladař rozkázal, aby byla v lázni vedrem a horkou párou udušena. Když Cecilie zůstala na živu, rozkázal, aby byla sťata. Kat jí zasadil mečem tři rány a nechal ji polomrtvou ležeti. Ještě tři dni mučednice žila, napomínala křesťany ke statečnosti ve víře a když už nemohla mluviti, aspoň prsty svými dávala najevo, že věří v jednoho Boha ve třech osobách.

23. LISTOPADU. SV. KLEMENT I., PAPEŽ A MUČEDNÍK. PAMÁTKA SV. FELICITY, MUČEDNICE.

Klement I. byl čtvrtý biskup římský (89—97). Origenes ztotožňuje ho s oním Klementem, o němž slýcháme z epištoly sv. Pavla k Filipským (IV, 3): „Se mnou pracovali i s Klementem a ostatními spolupracovníky mými, jejichž jména jsou v knize života."

Za jeho biskupování vznikly nepokoje v církvi korintské. Nespokojenci sesadili některé členy tamějšího kněžského sboru, řádně ustanovené. Stížnost sesazených duchovních byla první stížností, která byla poslána do Říma, ač tehdy žil ještě apoštol sv. Jan. Klement napsal Korintským list, z něhož lze poznati, že si pisatel byl plně vědom své velké autority v Církvi jako její představený. Pozoruhodná jsou tato slova sv. Klementa: „V čemkoli jsme se prohřešili, lkejme za odpuštění! Vždyť je lépe vyznati své hříchy člověku než zatvrditi srdce své." Klement vybízí obec křesťanskou k modlitbě za rušitele pokoje a připojuje delší modlitbu, snad jako vzor. Modlitba je bezpochyby vzata ze slavné bohoslužby římské, je považována za část mešního zpěvu, preface, jak ji sv. Klement zpíval.

List sv. Klementa působil v Korintě dobře. Byl přidán ke knihám Písma svatého a předčítáván při nedělních shromážděních. List vydává jasné svědectví o autoritě biskupa římského a o trvání zřízení biskupského v dobách nejstarších.

Klement I. byl papežem ve staré Církvi velmi slaveným a četnými legendami vzpomínaným. Podle legendy byl od císaře Trajána poslán do vyhnanství do Chersonesu. Tam našel 2000 křes-

ťanů odsouzených k lámání mramoru a pomohl jim zázračně z velké nouze o vodu. Pro tento zázrak přijalo prý množství pohanů sv. křest; tím však byl popuzen císař Trajan, takže rozkázal uvázati sv. Klementu kotvu na krk a vhoditi jej do moře. Křesťané tělo Klementovo vylovili a pochovali. Sv. Cyril našel po vroucích modlitbách a dlouhých přípravách tyto sv. ostatky, vzal je s sebou, donesl je i na Moravu a potom do Říma, kde byly uloženy v chrámu sv. Klementa do hlavního oltáře, vedle kostí sv. Ignáce antiochenského.

24. LISTOPADU. SV. JAN OD KŘÍŽE, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ. PAMÁTKA SV. CHRYSOGONA, MUČEDNÍKA.

Jan od Kříže se narodil r. 1542 ve Fontiberu u Avily v Kastilii. Matka dala ho na řemeslo. Ale neměl k tomu schopnosti. Konečně se stal ošetřovatelem nemocných. Při tom se vzdělával, takže mohl býti vysvěcen na kněze.

V tu dobu byl založen v Medině ve Španělsku karmelitský klášter. Jan se přidal ke karmelitům. Tehdy reformovala sv. Terezie karmelitky a zaváděla u nich přísnou kázeň podle původních pravidel. Dostala povolení, aby zařídila též dva mužské kláštery s přísnou kázní. Jakmile přišla do Mediny, seznala, že Jan by se mohl státi nástrojem k provedení tohoto záměru. Jan souhlasil, avšak proti reformám povstala bouře. Jan byl prohlášen

za pokrytce, novotáře, rušitele míru a za odpadlíka od řehole. Byl uvězněn v temné a těsné komůrce. Tam chřadl po devět měsíců o chlebě a vodě; každý pátek býval mrskán, takže ještě po letech měl na těle stopy po ranách. Jednou přišel představený kláštera do komůrky Janovy. Jan právě ležel na zemi na tváři. Nevstal ze slabosti. Představený obořil se na něho, proč nevstává a nevzdává mu poctu. Jan prosil za odpuštění. Představený tázal se dále: „Nač jsi právě myslil?" „Myslil jsem: kéž bych mohl v zítřejší svátek sloužiti mši svatou!" „Nikdy již nebudeš sloužiti mši svatou!" Ke strastem tělesným se družily strasti duševní: nechuť k modlitbě, malomyslnost, vyprahlost.

Konečně se mu podařilo v noci uvolniti zámek u dveří; rozstříhal přikrývky na pásy, sešil je jehlou, již mu dali na zašívání hábitu, a spustil se s okna dolů.

Když se mu podařilo zavésti reformu, vyvstali mu odpůrci ve vlastních žácích. Jan byl zbaven všech hodností a poslán do Ameriky. Avšak cestou onemocněl a bylo mu dáno na vůli vybrati si jeden ze dvou klášterů, aby se v něm mohl léčiti. Převor jednoho kláštera byl Janovi nakloněn, Jan však si zvolil klášter ubedský, kde byl představeným rozhodný jeho protivník. Tak učinil, aby mohl stráviti zbytek života svého v ustavičném utrpení a cvičiti se do smrti v nesení kříže Kristova. I dosáhl, čeho si přál. Představený naříkal, kolik vydání prý mu působí Janova nemoc; zakázal, aby bez jeho dovolení nikdo Jana nenavštěvoval; odmítal dary, které pro Jana byly přineseny, a vzkázal dárcům, že se takové věci nehodí pro přísného mnicha a horlitele, jako jest bratr Jan od Kříže. Jan mlčel ke všemu, maje ustavičně kříž v rukou a hledě naň i líbaje jej vzpomínal na Spasitele trpícího, a radoval se, že jest mu připodobněn.

Tato hrdinská trpělivost dotkla se později i srdcí protivníků a vzbudila v nich soucit a lítost. Skoro tři měsíce trpěl Jan, konečně se mu přiblížila poslední hodina. Jan prosil představeného za odpuštění, že mu působil vydání a mrzutosti. Políbiv kříž povzdechl: „Pane, v ruce tvé poroučím ducha svého." Pak

zesnul v Pánu 14. prosince 1591. Sv. Otec Pius XI. ho prohlásil za učitele církevního.

*

Chrysogonus je velmi proslulý mučedník z počátku 4. století. Na východě je zván megalomartyr (velký mučedník). Římská liturgie vzývá jej v mešním kánonu. Pocházel asi z Akvileje. Podle mučednických akt byl 2 léta vězněn. Popraven byl v Gradu u Akvileje 24. listopadu 304. Už ve 4. století stál v Římě chrám, jemu zasvěcený.

25. LISTOPADU. KATEŘINA, PANNA A MUČEDNICE.

Sv. Kateřina (lat. Catharina; Řekové ji nazývají: aei katharina, t. j. stále čistá) byla, jak Eusebius (540) ve svých dějinách zkrátka uvádí, panna bohatá a krásná v Alexandrii a křesťanka. Maximián prý ji žádal za manželku. Kateřina však odmítla jeho návrhy. Maximián pak jí odňal statky a poslal ji do vyhnanství.

Zpráva o jejím mučednictví je původu pozdějšího. I co do obsahu i co do četných okolností je opředena tolika nezaručenými zbožnými pověstmi, že se těžko lze v ní dopátrat dějinného jádra. Světice proslavila se svým mučednictvím v egyptské Alexandrii jako svatá Cecilie v Římě. Zdá se, že vynikala neobyčejnými dary ducha, znalostí pohanské filosofie i křesťanské nauky. Jak mučednickým hrdinstvím, tak svou učeností vzbudila při své smrti mimořádný obdiv. Popravena byla podle pověsti v Alexandrii za císaře Maximina (311—313). Tělo její se uctívá v prastarém klášteře na hoře Sinaj.

Zvláštním ctitelem svaté Kateřiny byl Karel IV. (R. 1332 na svátek svaté Kateřiny zvítězil nad vlašskými spiklenci pod hradem San Felice u Modeny). Na hradě Karlštejně zbudoval svaté Kateřině kapli, jejíž nádhera budí dodnes podiv. Na Novém Městě pražském postavil chrám této světice s klášterem panen poustevnického řádu svatého Augustina. Arcibiskupa Arnošta z Pardubic přiměl, aby den svaté Kateřiny byl v Čechách zasvěceným svátkem. Nejpamátnější staročeská Legenda o svaté Kateřině (obsahující přes 3.500 veršů) je výmluvným svědectvím, jak úcta svaté Kateřiny u nás ve 14. století kvetla.

26. LISTOPADU. SILVESTR, OPAT. PAMÁTKA SV. PETRA ALEXANDRIJSKÉHO.

Silvestr z rodu Gozzelini narodil se r. 1176 v Auximu (nyní Osimo) v provincii ankonské. Po studiích v Bologni a Padově stal se kanovníkem. Podobně jako svatý František Borgiáš zasažen byl náhle bleskem mimořádné milosti Boží. Jediný pohled na znetvořenou mrtvolu přítelovu přivedl jej na cestu nejtužšího pokání. „Já jsem, co tento byl; co tento je, já budu." Tato krátká úvaha učinila z něho strohého kajícníka. V pustinách (v Grotta fucile u Osima), kde po svém povolání k vyšší dokonalosti trávil svůj život v krutém umrtvování a modlitbách, shromáždila se kol něho řada nadšených následovníků. Z nich vytvořil svatý poustevník reformovanou kongregaci benediktinskou (Silvestrinů). První klášter zbudoval na Monte Fano. Svou řeholí rozproudil nového svěžího ducha v rodině svatého Benedikta. Za všechny své veliké milosti děkoval Panně Marii, kterou neobyčejně ctil. Přesto, že vedl život nadmíru odříkavý (téměř v ustavičných postech), dožil se 90 let. Zemřel 26. listopadu 1267. Pochován je v mateřském klášteře na Monte Fano.

*

Sv. Petr byl patriarchou alexandrijským. Posvětil Aria, pozdějšího bludaře, na jáhenství. Vypravuje se, že se Petrovi ve

snách ukázal Kristus s trhlinou v šatě a řekl: „Tuto trhlinu mi způsobil Arius."

Za pronásledování Diokleciánova uprchl Petr z města, aby se déle zachoval svým věřícím. Napsal několik spisů, na př. „O božství", „O pokání". R. 311 císař Maximin dal znenadání Petra polapiti a uvrhnouti do žaláře. V žaláři navštívili svého pastýře věrní kněží Achillas a Alexander. Petr jim předpověděl, že budou jeho nástupci na stolci arcibiskupském, jeden po druhém. Petr byl r. 311 sťat.

27. LISTOPADU.

Barlám, poustevník, a Josafat, král indický. Indickému králi Abenerovi narodil se syn Josafat, o němž brahmíni (indičtí kněží) věštili, že bude vládnouti královstvím větším než otec. Král vykázal svému synu rozkošný palác s ohromnou zahradou a dal ho bedlivě opatrovati, aby nepoznal křesťanskou víru a aby nespatřil lidskou bídu.

Kdysi si Josafat vyjel s komonstvem z paláce; ačkoliv služebníci úzkostlivě před ním ukrývali lidskou bídu, přece Josafat ji postřehl. Tu viděl člověka malomocného, tam člověka slepého, jinde umírajícího starce. Zarmoutil se nad tím a přemítal, co se stane s člověkem po smrti. „Což není žádné pomoci proti smrti?" tázal se služebníků. „Není," zněla odpověď; „lidé se dožijí osmdesáti neb sta let, ale potom jest jim umříti, nevědí však, kdy a jak umrou." Královic na to: „Pak je život lidský něco hořkého, kdo tedy může zůstati klidný?"

Toho času přebýval na poušti v Senaaru (v Nubii) poustevník Barlám. Tomu se dostalo shůry pokynu, aby se vydal na cestu do Indie a osvítil světlem víry mladého královice Josafata. I přestrojil se za kupce, putoval na východ, vyhledal palác královského syna Josafata a řekl jeho vychovateli: „Přináším z daleké země drahý kámen, jenž otvírá zrak duchovně slepým, bystří sluch, léčí chorobu duše a zapuzuje zlé duchy. Avšak kámen ten

smějí viděti jen duše čisté.“ Dí jemu vychovatel: „Oko mé již jest zkaleno a duše má poskvrněna; ale královic má srdce nevinné, jemu ukaž poklad svůj!“ I byl cizinec doveden k Josafatovi a jal se k němu mluviti v podobenství, z něhož královic vyrozuměl, že přišel uzdraviti jeho duši, zmítanou nepokojem a touhou po pravdě. Tu začal Barlám vykládati Josafatovi pravdy křesťanské řka: „Král králů propůjčuje lidem nesmrtelnost. Jeho trůn převyšuje všecky trůny. On mne poslal k tobě, abych tě poučil.“ Královic radostně přijal učení Kristovo a dal se pokřtíti. Barlám se vrátil na svou poušť. Král Abener zvěděv, že syn Josafat přijal víru Kristovu, rozhněval se a rozkázal učencům své říše, aby Josafatovi víru křesťanskou vymluvili. Marně. Poradili králi, aby syna odvrátil od víry křesťanské tím, že ho naučí smyslnosti a změkčilosti. Král poslechl a na jejich radu poslal několik mladých sličných otrokyň, aby Josafata svedly. Jedna z otrokyň byla rozená princezna a Josafat musel uprchnouti do jiné komnaty, aby odolal jejímu svůdnictví. Josafat pak onemocněl z hnusu, který mu působila myšlenka na hřích. Král navštíviv syna tázal se: „Synu, co je ti?“ „Ty, otče, jsi vinen mou nemocí,“ odpověděl syn; „zkaziti mne chceš na duši i na těle. Kdyby mi byl Bůh nepřispěl, byl bych se stal hříšníkem. Chceš-li mne zachovati, zprosť mne špatného služebnictva!“

Král seznal, že se mu nepodaří odvrátiti syna od víry Kristovy a nakonec sám přijal víru křesťanskou. Po jeho smrti vládl Josafat několik let. Později složil svůj úřad a odešel do ciziny vyhledat Barláma. Nalezl jej a žili pospolu na poušti sloužíce Bohu.

(Legendu o sv. Josafatu a Barlámovi napsal sv. Jan Damascenský. Učený Huntius ji nazval románem, nelze však pochybovati, že hlavní osoby legendy žily, neboť o nich svědčí Římské Martyrologium. Jen podrobnosti nejsou zcela zaručeny.)

28. LISTOPADU.

Sv. Oda, dcera skotského krále, panna, zemřela v 8. století. Již v mládí oslepla. Jistě by byla ráda všecko obětovala, aby nabyla zraku. Ale jako cestující, když je překvapen nocí, pozdvihuje očí svých k hvězdnatému nebi, tak též Oda v temnosti slepoty pozdvihla duši svou k nebi, hledala u Boha útěchy a radosti a vedla život zbožný.

U hrobu sv. Lamberta v Lutychu staly se mnohé zázraky. Též král skotský nabyl naděje, že by se jeho dcera tam mohla uzdraviti. Poslal Odu do Lutychu. Oda padla u hrobu světcova na kolena a vroucně se modlila, aby jí světec vyprosil uzdravení, bude-li to ke spáse její duše. A hle, zatím co se modlila, nabyla zraku. Dovedeme si představiti radost, kterou pocítila nad touto milostí. Ale toto uzdravení bylo pro ni velikou zkouškou.

Za své nemoci zasvětila se Bohu a nyní nutil ji otec, aby vstoupila do stavu manželského. Avšak její duše v době slepoty tak se upevnila v Bohu, že nedbala ani lichocení, ani hrozeb otcových a zůstala věrna Ježíši Kristu.

Aby nebyla ve svém náboženském životě stále obtěžována, opustila domov a žila v osamělé krajině jako poustevnice, až ji Bůh povolal do pravé vlasti.

„Nic nečistého nevejde do nebe."

Salvator byl kapucín v městě Palermě. Byl tak horlivý v skutcích sebezapírání, že jeho představení ho musili v tom omezovati. V modlitbě byl velmi soustředěný, někdy se vznášel nad zemí. Jeho kázání měla veliký úspěch; celá města se obracela

a dávala se na pokání. Lidé byli tak přesvědčeni o jeho svatosti, že mu ustřihovali části jeho oděvu, aby měli něco na památku.

Přitom se pokládal Salvator za ubohého hříšníka. Když mu jeden spolubratr na zkoušku vytýkal pokrytectví a jiné hříchy, Salvator se nehájil, nýbrž děkoval za upozornění a vyvolil si tohoto spolubratra za zpovědníka.

Po dvaadvacet let trpěl bolením hlavy, že mu bylo, jako by jej někdo kladivem tloukl. Často musil celé dni seděti v temné světničce, protože světlo rozmnožovalo bolesti hlavy. Žaludek jeho nesnesl pokrmů, takže mu hodina jídla byla jako mučednictví. K tomu trpěl dnou; jeho ruce byly tak zkrouceny, že ho musil jiný bratr krmiti jako malé dítě. Na konec dostal vodnatelnost, ležel a nemohl se ani pohnouti. Při tom však nikdy nebyl smutný. V největších bolestech říkával: „Jméno Páně budiž velebeno!" Když umíral, dal si čísti o umučení Páně, a když čtli slova: „Naklonil hlavu svou a zemřel", též i on svou duši odevzdal Spasiteli r. 1711. Mnoho zázraků se stalo u jeho hrobu.

29. LISTOPADU. VIGILIE SV. ONDŘEJE, APOŠTOLA. SV. SATURNIN, MUČEDNÍK.

Sv. Saturnin byl biskupem v Tolose. Akta o něm vypravují:

Saturnin byl r. 245 vyslán papežem Fabiánem do Gallie hlásat evangelium Kristovo. Usadil se v městě Tolose a brzy tam vznikla kvetoucí obec křesťanská. Modloslužební kněží prohlásili, že bohové nevydávají žádných věšteb, protože prý nesnesou přítomnosti a činnosti biskupa Saturnina. A tak poštvali lid proti němu. Kdysi se opět konala slavnost a veden byl obětní býk do chrámu. V té chvíli ubíral se Saturnin se třemi průvodci na služby Boží do svatyně křesťanské. Jistý pohan spatřiv biskupa Saturnina jal se volati: „Hle, tu jde Saturnin, nepřítel našich bohů, jenž zavinil, že bohové nevydávají věšteb. Hle, tu jde hlavní šiřitel víry křesťanů! Chopte se ho! Buď bude obětovati našim bohům, anebo zemře!"

I hnali se podráždění pohané za Saturninem. Jeho průvodcové, kněz a dva jáhnové, uprchli. Biskup byl jat, veden k soudu a vyzván, aby obětoval modlám. Odpověděl neohroženě: „Já znám jediného Boha pravého, ale vy sloužíte lichým bohům. Kterak můžete žádati, abych se já bál vašich bohů, když se bohové vaši bojí mne a nedávají, jak sami pravíte, věštby proto, že jim překážím?“ Jasná odpověď Saturninova zahanbila modloslužebníky a tím více je popudila proti statečnému vyznavači. Vrhli se naň, svázali mu nohy provazem a přivázali jej k býku; pak hnali býka s mučedníkem po ulicích. Býk smýkal zohavené tělo, až se provaz přetrhl. Mužové křesťanští vidouce tu ohavnost, rozprchli se, ale dvě křesťanské ženy nedbajíce zuřivosti pohanské odnesly tělo mučedníkovo a pohřbily je.

30. LISTOPAD. SV. ONDŘEJ, APOŠTOL.

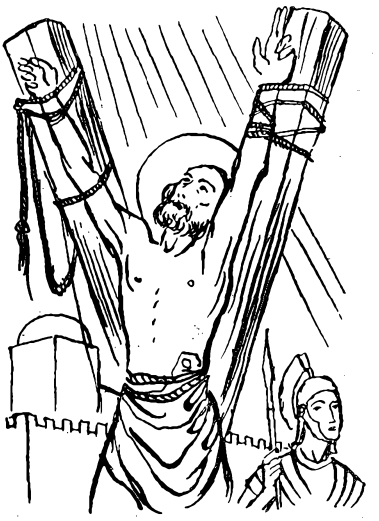
„Buď pozdraven, ó kříži.“

Ondřej pocházel z městečka Betsaidy při jezeře Genezaretském. Byl syn Janův a bratr Šimona Petra. Jako otec a bratr provozoval i on živnost rybářskou. Jakmile se Jan Křtitel jal zvěstovati blížící se království Boží, přidružil se k němu.

Když Ježíš postiv se na poušti vrátil se k Jordánu, nazval jej Jan Křtitel před učedníky svými Beránkem Božím, jenž snímá hříchy světa. Druhého dne opět stál Jan na poušti a dva z učedníků jeho byli při něm. A když se přibližoval k nim Ježíš, řekl Jan zase: „Hle, Beránek Boží!“ I přidružili se tito dva učedníci Ondřej a Jan k Ježíšovi. Ondřej se však nespokojil s tím, že nalezl sám Ježíše. Druhého dne hledal svého bratra Šimona a řekl mu: „Nalezli jsme Mesiáše“, i přivedl ho k Ježíšovi.

Po seslání Ducha svatého vydal se Ondřej na apoštolské cesty do dalekých zemí. Hlavně působil ve Skytii (severně od Černého moře, dnešní jižní Rusko). Ze Skytie procestoval Malou Asii a Řecko. V hlavním městě achájském, v Patrasu, byl Ondřej

císařským vladařem Egeem odsouzen k smrti kříže. Když byl veden na popraviště a spatřil kříž sobě přichystaný, zvolal pln radosti: „Buď pozdraven, ó kříži, jenž jsi byl posvěcen tělem Kristovým a ozdoben údy jeho jako perlami! Než Pán můj vstoupil na tebe, byl jsi postrachem na zemi, nyní však naplňuješ nás touhou nebeskou. Vědí dnes věřící, jaké milosti v sobě chováš a jakých darů uděluješ. Bezpečen a radostně spěchám k tobě, abys přijal i mne, učedníka toho, jenž na tobě pněl. Byl jsem povždy milovníkem tvým; vždycky toužil jsem obejmouti tebe. Ó svatý kříži, dlouho očekávaný, vroucně milovaný, vysvoboď mne z tohoto světa a vrať mne Mistru mému, aby mne skrze tebe přijal ten, jenž skrze tebe mne vykoupil.

Aby apoštol déle trpěl, nebyl na kříž přibit hřeby, nýbrž přivázán provazy. I zůstal živ až do třetího dne na kříži nepřestávaje děkovati Kristu Pánu, že byl nalezen hodným připodobniti se mu smrtí. S kříže apoštol hlásal evangelium zástupům shromážděného lidu a dne 30. listopadu r. 70 vypustil svou duši.

PROSINEC

1. PROSINCE.

Edmund Kampián se narodil r. 1540 v Londýně. Ve věku čtyřiadvaceti let stal se Edmund mistrem svobodných umění a při tom složil přísahu, že uznává královnu Alžbětu za hlavu církve

anglické. Nebyl si vědom, že se přísahou zpronevěřuje víře katolické. Od takové přísahy do bludů byl jen malý krok. Ačkoliv se četbou Písma svatého a svatých Otců a studiem církevních dějin přesvědčil, že Církev katolická je pravá, přece ctižádost a nezřízená láska k vlasti ho přivedly k tomu, že se dal od odpadlého biskupa Richarda Cheyneje posvětiti na jáhna. Tak doufal, že dosáhne přízně u královny Alžběty a domůže se vysokých hodností.

Brzy po tomto neblahém kroku dostal Kampián list od přítele doktora Řehoře Martina, jenž ho zapřísahal, aby se vzpamatoval a poznal, kam ho zavedla nešťastná ctižádostivost. Tento list otevřel Edmundovi oči. Učinil před svědky katolické vyznání víry a slíbil, že bude za svůj poklesek po celý život činiti pokání.

Vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova a působil v Praze a v Brně. Naučil se česky a kázával též v chrámě sv. Víta. Založil první mariánskou družinu studentů.

Zatím bylo v Římě usneseno, aby byli vysláni do Anglie misionáři. Mezi nimi byl Edmund. Anglická vláda dala rozkaz, aby Edmund Kampián byl zatčen, jakmile vkročí na anglickou půdu. On však přestrojen za kupce prošel všemi strážemi a dostal se šťastně do Londýna. Tam byl přijat v domě horlivého katolíka Jiřího Gilberta. Hned shromáždila se kolem něho družina katolických mužů, kteří najali prostranný dům a zřídili v něm, čeho byla třeba k službám Božím.

V tomto domě byl Kampián celé dny i noci pilně zaměstnán; sloužíval mši svatou, zpovídal, kázal, vyučoval ty, kteří se vraceli do Církve, a povzbuzoval ke stálosti ve víře.

Dlouho pátrala vláda po Kampiánovi. Marně; až bídný zrádce Elliot se nabídl, že ho vyslídí. V neděli ráno se vplížil na zámek lyfordský, byl přítomen mši svaté, aby zakryl svou zradu, a za chvíli dovedl vojenskou hlídku. Kampián a dva kněží byli ukryti v duté zdi. Hlídka odešla s nepořízenou, ale večer se vrátila, překvapila kněze a zatkla je.

Kampián byl předveden před královnu Alžbětu. Ta se ho tázala: „Uznáváš-li mne za královnu anglickou?“ „Uznávám.“ „Uznáváš mne za hlavu církve anglické?“ „Svědomí mi brání tak činiti.“ Alžběta mu slibovala svobodu a nejvyšší hodnosti církevní i světské, uzná-li ji za hlavu církve anglické. Ale Edmund odepřel. I byl natažen na skřipec a hrozně mučen. Konečně s třinácti jinými odsouzen k smrti.

Dne 1. prosince 1581 byli odsouzenci vezeni v kárách na popraviště. Kampián chtěl mluviti k lidu; ale úředník ho přerušil řka, aby se raději přiznal k velezradě. Mučedník řekl: „Je-li velezradou býti katolíkem, knězem, jesuitou, pak ovšem se přiznávám, že jsem zrádcem. V katolické víře jsem žil, v ní chci i zemříti. Jinou víru nemám. Nikdy jsem se nedopustil zločinu proti královně ani proti vlasti. Bůh je mi svědkem. A všem, kdo mne vydali na smrt, odpouštím ze srdce.“ Potom prosil přítomné katolíky, aby se modlili „Věřím v Boha“, zatím co ho kat pověsí na šibenici. Tak skonal 1. prosince 1581.

„Nepokojné jest srdce naše.“

Karel de Foucauld se narodil ve Štrasburku 15. září 1858 jako syn úředníka. Po prvním svatém přijímání již nevedl řádný náboženský život. Ale čím více se vrhal do víru radovánek, tím se cítil nešťastnějším. Stal se vojákem, avšak vojenská kázeň se mu nelíbila, i opustil vojenskou dráhu.

Chtěl vykonati odvážný podnik. Země Maroko v Africe byla Evropanům neznáma. Foucauld se rozhodl, že tam podnikne výzkumnou cestu. Přestrojen za alžírského žida vykonal dobrodružnou cestu pohořím Atlas. Šťastně se vrátil a vydal velikou knihu: „Výzkumné cesty v Maroku.“ Kniha vzbudila podiv.

Vrátiv se do Paříže seznámil se s horlivým knězem Huvelínem. Kněz jej kdysi nenadále vyzval, aby vykonal generální zpověď. Karel vyhověl, z počátku sice nerad, ale jaká radost jej naplnila,

když dostal rozhřešení! Povstal od zpovědi jako druhdy sv. Pavel před Damaškem. S velikou zbožností šel jako devětadvacetiletý po druhé k sv. přijímání. Od té chvíle byla jediná jeho touha: zemříti opuštěn ode všech, zemříti rukou nevděčnou, obětovati život svůj na pokání za své hříchy a za obrácení obyvatelů Sahary.

Vstoupil napřed k trappistům. Avšak tento přísný řád mu byl ještě málo přísný. Proto se odebral do Palestiny, kde v klášteře klarisek v Nazaretě konal službu zahradníka, čeledína a kostelníka.

Ale to všecko mu bylo ještě málo. Proto se odebral do jižního Alžírska na Sahaře, vystavěl tam poustevnu a kapli. Domorodci přicházeli a zvědavě ho okukovali. Brzy však poznali jeho velikou lásku a zbožnost. Vše, čeho si přáli, jim dal, léčil jejich nemocné, učil, těšil a pomáhal, kde jen mohl. Tolik lásky domorodci ještě nezažili, zvláště ne od Evropana. Větší část dne strávil P. Karel před svatostánkem. Domorodci přilnuli k němu jako k svému otci. Podivovali se jeho umrtvování. Foucauld živil se jen ječným chlebem, ovocem a čajem; ale tento čaj byl pro každého jiného nepoživatelný.

Aby své působení rozšířil, táhl ještě dále do pouště. Tam pásli Tuaregové, kočovný národ, svá stáda velbloudů a koz. I tito domorodci poznali brzy lásku svatého kněze. Foucauld stal se jim těšitelem, lékařem a učitelem.

Ve světové válce vypověděli Tuaregové „svatou válku" Francouzům. Na neštěstí Francouzové opevnili poustevnu P. Karla.

Tak se stalo, že 1. prosince 1916 přepadli Tuaregové poustevnu a jeden z nich zastřelil svatého poustevníka. Tak se splnilo jeho přání.

2. PROSINCE. SV. BIBIÁNA, PANNA A MUČEDNICE.

učednice Bibiána a Demetrie byly sestry. Otec jejich Flavián byl prefektem v Římě, matka slula Dafrosa. Oba manželé byli horliví křesťané. Za císaře Juliána byl Flavián vsazen do žaláře. Soudce Apronián mu domlouval, aby se odřekl Krista. Ale on řekl: „Křesťan jsem a křesťanem zůstanu." I odňali mu odznaky stavu šlechtického a vypálili mu na čelo žhavým železem potupné znamení, jaké mívali otroci a zločinci. Jmění jeho bylo zabaveno a Flavián byl vypovědě do vyhnanství do Taurinských lázní u Turina. Tam zemřel v bídě a v hladu. Jeho manželka Dafrosa byla sťata mečem. Obě osiřelé dcery, Bibiána a Demetrie, byly dány do vězení. Chtěli je přemluviti k odpadu od víry Kristovy slibovaným manželstvím. Když odepřely, byly trápeny hladem. Demetrie jsouc útlejší, zemřela ve vězení. Bibiána byla odevzdána zpustlé ženštině Rufíně, aby ji svedla k hříchu. Avšak Bibiána odolala všemu svůdnictví i trýznění. Byla odsouzena, aby ji ke sloupu přivázali a metlami s olověnými kuličkami mrskali. V mukách těch Bibiána vypustila duši r. 362.

*

Sv. Blanka, královna francouzská, vychovala vlasti a Církvi syna, sv. Ludvíka. Říkávala mu: „Víš, že tě miluji, ale věz, raději bych tě viděla mrtvého, než abys Boha urazil těžkým hříchem."

3. PROSINCE. FRANTIŠEK XAVERSKÝ, VYZNAVAČ.

Hrdý šlechtic František Xaverský (nar. 1506) studoval v Paříži a stal se tam doktorem filosofie. Bydlel spolu s Petrem Fabrem a Ignácem z Loyoly. František z počátku si ani nevšímal obstárlého studenta Ignáce; chudoba a odříkavost Ignácova zdály se mu známkou nízkého ducha. Ignác však se snažil získati Františka pro své záměry, a aby si otevřel cestu k jeho srdci, prokazoval mu rozmanité přátelské služby, na př. přiváděl mu nové posluchače, pomáhal mu ze svého mála, když František neměl peněz; později v rozmluvách mu opakoval důrazně výrok Kristův: „Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život věčný však ztratil?“ a dodal: „Chceš něco velikého vykonati, není-liž pravda, Františku? A co je větší než rozšiřovati čest a slávu Boží — spasiti duše nesmrtelné? Chceš býti slavný? Hledej slávu ne před lidmi, nýbrž před Bohem.“ Slova Ignácova dojala Františka. Stal se učelivým jeho žákem a následovníkem. Členové družiny, s Ignácem v čele, složili dne 15. srpna 1534 v podzemní kapli na Montmartru v Paříži slib chudoby, čistoty, pouti do Jerusalema a poslušnosti k papeži.

R. 1540 pověřen byl František úkolem hlásati evangelium v Indii. Odumřel tak světu, že si na cestě podle hradu Xavieru odepřel rozloučení se stařičkou matkou a pokrevními přáteli. Už cestou horlivě apoštoloval. Viděl vojáka, který vynikal jak zmužilostí, tak neřestmi. František hleděl se dostati s ním do řeči. Spolucestující si říkali: „Tento kněz není asi osvícený, že mluví s takovým hříšníkem.“ František však dělal, jako by neslyšel; celé hodiny se díval, jak voják hraje v kostky, a ani se nerozčilil, když voják divoce zaklel. Přívětivým chováním světcovým povzbuzen voják rád se bavil s Františkem o válce. Když někdy světec řekl slovíčko o náboženství, voják to trpěl. Jednou se ho tázal světec, kdy byl posledně u sv. zpovědi. Voják se přiznal, že se již osmnáct let nezpovídal, že prý jednou byl kvůli lidem u zpovědi, ale kněz prý mu nedal rozhřešení; řekl mu, že již

propadl peklu. Svatý František odpověděl: „Milosrdenství Boží je nekonečné; i kdyby hříchy tvé byly tisíckrát větší, budou ti odpuštěny, jestliže jich lituješ a z nich se vyznáš.“ Voják svolil, že vykoná životní zpověď; František mu pomohl zpytovati svědomí, a když přistali, šli oba na pevninu, tam se voják s velikou zkroušeností vyzpovídal ze svých hříchů a byl ochoten vzíti nejtěžší pokání na sebe. Avšak František mu uložil jenom jediný Otčenáš a Zdrávas. Zatím však co se voják modlil pokání, šel František dále do lesa, ulomil několik větví trní a bičoval se jimi krvavě, aby dostiučinil spravedlnosti Boží. Voják šel za světcem a udiveně se tázal: „Co to činíš, Otče?“ „Činím pokání za tebe.“ „Ne, Otče, já zasluhuji trest, a ne ty!“ řekl voják a bičoval se sám. Později vstoupil do kláštera a vedl tam život nadmíru kající.

Jistý šlechtic již mnoho slyšel o svatosti Františkově a nemálo se podivil, když ho jednou zastal, jak vesele hrál s jedním vojákem šachy. Tak chtěl světec získati vojáka, aby získal jeho duši pro Boha.

Podobně to učinil u kupců. Začal s nimi mluviti o obchodu, posvětil jejich lodě, pomalu však zavedl řeč na věci věčné.

R. 1542 připlul do Goy. Portugalští přistěhovalci byli sice křesťané, ale žili hůř než pohané. František ihned počal apoštolské dílo. Psal o tom: „Chodil jsem po ulicích a svolával jsem zvonečkem děti, křesťanské i pohanské, vodil jsem je buď do kostela nebo na jiné příhodné místo, vykládal jsem jim víru křesťanskou a vybídl je, aby doma vypravovaly, co ode mne slyšely. Tak jsem činil den co den a rodiče přicházeli, přinášeli své modly, abych je zničil, přiváděli své děti, abych je pokřtil. Dospělé křesťany i pohany jsem učil znáti víru, předříkával jsem jim hlasitě: „Věřím“, Otčenáš a desatero přikázání, doloživ, že kdo věří, co v apoštolském vyznání je obsaženo, je křesťanem. Pohany jsem přesvědčoval o pravdě víry Kristovy, křesťanům jsem kázal pokání a život podle víry.“

František napsal stručnou knihu o pravdách náboženských,

aby si je jeho posluchači snadněji zapamatovali. Na tom neměl dosti; pátral po zatvrzelých hříšnících, kteří se mu vyhýbali; ty hleděl laskavým domlouváním obrátiti na dobrou cestu. Kromě toho pečoval o nemocné v nemocnici, posluhoval jim a trávil velkou část noci u jejich lůžek.

Celá rozsáhlá Indie nestačila jeho planoucí horlivosti. Toužil zanésti světlo evangelia až do nejzazších končin východních. R. 1549 vydal se do Japonska. I tam dosáhl velikých úspěchů přes nemalé překážky. Bungský kníže Civan dal se pokřtíti a podporoval horlivě misijní dílo svatého Františka. Obrovské práce v Japonsku přinesly hojné ovoce. Za 10 let po jeho odchodu bylo v Japonsku kolem 400.000 křesťanů. Svatý věrozvěst nabyl přesvědčení, že by se Japonci snáze přiklonili ke křesťanství, kdyby je přijali i Číňané. Vrátiv se tedy do Goy r. 1552, vydal se na cestu do Číny. Přistal u čínského ostrůvka Sančů před ústím řeky Hsikiang naproti městu Kantonu. Tam byl 20. listopadu zachvácen horečkou. Několik dní ležel na břehu bez pomoci, pohlížeje toužebně k čínským břehům, kam toužil zanésti světlo evangelia. Kupec Alvarez dal ho odnésti do chatrče, z klestí zrobené a slamou pokryté. V bolestech se modlil: „O nejsvětější Trojice, Bože srdce mého, smiluj se nade mnou! Maria, ukaž, že jsi mou matkou!“ V horečce mluvil o zemi své touhy, o Číně. V opuštěnosti a chudobě, připodobněn svému Pánu na kříži, zesnul dne 2. prosince 1552 po slovech: „V tebe, Pane, jsem doufal, nechť nejsem zahanben na věky.“

4. PROSINCE. SV. PETR CHRYSOLOGUS, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE. PAMÁTKA SV. BARBORY, PANNY A MUČEDNICE.

Petr Chrysolog narodil se asi r. 406 v italském městě Imola. Jako mladistvý, hluboce vzdělaný a zbožný jáhen imolský ustanoven byl papežem Sixtem III. r. 433 arcibiskupem v cařihradském sídle západořímské říše v Ravenně. V prvním kázání prohlásil svému stádci: „Mimo vše mé nadání vložil Bůh na mne břímě přetěžké; pročež prosím vás, abyste mi pomáhali je nésti, poslušni jsouce přikázání Božích i mého napomínání.“ Potom se slavně zavázal přede vší obcí, že bude vyhledávati jen slávy Boží a spásy svěřených duší. Hlubokou moudrostí, apoštolskou horlivostí a svatým životem zjednal si věhlas po celé Církvi. Proslul hlavně výmluvností a proto se mu dostalo čestného příjmí Chrysologus (Zlatořečník). Nejednou, když na kazatelně horlil proti nepravostem, uchvácen byl takovým zápalem, že vysílením nemohl dále mluviti, což mělo na posluchače neodolatelný účinek. Pro svou učenost požíval takové vážnosti, že se Eutyches, původce bludu o jediné přirozenosti v Kristu, byv odsouzen, zvláštním listem na něj obrátil. Svatý arcibiskup se rázně proti Eutychovi postavil a vážně jej napomenul, aby se kacířství odřekl, jednotu Církve netrhal a papeži se podrobil, poněvadž papežem svatý Petr na římském stolci ustavičně žije, Církev spravuje a pravdu Boží všem podává.

Po 18 letech neúnavné práce zemřel ve svém rodišti Imole

r. 450, připraviv se předtím několik dní na smrt u hrobu svatého Kasiána.

*

O životě sv. Barbory nemáme písemných soudobých svědectví. Legenda vypravuje: Barbora byla dcerou kupce Dioskura v městě Nikodemii. Otec byl horlivý modloslužebník. Pojal prapodivnou myšlenku, buď aby dorůstající dceru uchránil svedení, anebo aby zabránil obeznámení jejímu s vírou Kristovou: zavřel dceru do zvláštní části svého domu, vystavěné na způsob věže, a zřídiv jí skvostný příbytek, odloučil ji od světa, aby se nemohla stýkati s nikým jiným než se spolehlivou čeledí a s učiteli, kteří ji měli vyučovati ve vědách a v umění. Barbora četla spisy mudrců a básníků řeckých, ale ony neukájely její vědychtivost. Přemýšlela o nicotě pohanských bohů, o člověku, o věčnosti a prahla po pravdě. Konečně poznala víru křesťanskou; otec maje odcestovati dal Barboře na její žádost pořídit světnici. Světnice měla podle návrhu otcova míti dvě okna, ale Barbora dala přidělati třetí okno, aby ustavičně měla na paměti tajemství nejsvětější Trojice. Do světnice zavěsila kříž. V té době se dala pokřtít.

Když se Dioskurus vrátil z cesty domů, podíval se na kříž a tři okna a tázal se, co to má znamenati. Barbora řekla přímo: „Stala jsem se křesťankou a také jsem se zasnoubila nebeskému choti Kristu Ježíši slibem ustavičného panenství. Modloslužba je pošetilost a bezbožnost a jenom v křesťanství je spasení.“ Když to uslyšel Dioskurus, byl ohromen; otcovská láska jeho k jediné

dceři zvrhla se v šílenou nenávist; chopil se meče a hnal se po Barboře, a byl by ji na místě zavraždil, kdyby nebyla uprchla a v horách se skryla. Dioskur vypátral její úkryt, ztrýznil ji, aby ji donutil k povolnosti. Když toho nedosáhl, přivedl ji k soudci Marciánovi.

Marcián spatřiv sličnou Barboru, zhrozil se ran, které jí vlastní otec zasadil; rozvázal pouta, jimiž byla spoutána, a domlouval jí laskavě, aby se zřekla víry Kristovy. Barbora odpověděla: „Jsem křesťanka a nikdy nebudu obětovati pohanským modlám.“ Soudce dal přinésti mučidla, a když se jich Barbora nezalekla, dal ji do krve zbičovati, rány pak střepinami rozdírati. V hrozných mukách Barbora se modlila: „Pane Ježíši Kriste, přijdiž mi na pomoc; vezmi všecko ode mne, jenom ne svého svatého Ducha.“ Konečně sám otec Dioskur sťal své dceři hlavu.

5. PROSINCE. SÁBA, OPAT.

Starokřesťanští poustevníci (anachorété, eremité) v Egyptě a Palestině sdružovali se kolem některého vynikajícího kajícníka v duchovní svazy, aby se chránili před pochybeními a hlavně aby měli svého rádce a učitele neustále nablízku. Přebývali v chýších, v okruhu rozptýlených, a scházeli se jen ke společným službám Božím nebo k duchovním cvičením. Tyto poustevnické osady sluly laury. Prvním jejich budovatelem a představeným byl svatý Antonín († 356).

Mezi nejslavnější představené poustevníků v Palestině patří svatý Sába. V mládí zřekl se svého jmění a žil v klášteře Flavinia a sv. Theoktista. Pak se uchýlil na poušť a tam vedl přísný život pod vedením svatého Euthymia. S modlitbou spojoval ustavičnou práci. Pletl koše, jež týdně odváděl do nejbližšího kláštera. Ač se v skromnosti své ukrýval veřejnosti, přece jeho neobyčejná svatost přivábila za ním do samoty mnoho nadšenců, kteří utvořili pod jeho vedením lauru. Patriarcha jerusalemský jmenoval svatého Sábu představeným tohoto poustevnického

svazu. Věhlas svatého vůdce jerusalemské laury pronikl daleko široko. Svatý Sába velmi se zasloužil o odklizení roztržek a některých bludů.

Císař Anastazius v Cařihradě křivdil Církvi a biskupům. Patriarcha jerusalemský Eliáš prosil svatého Sábu, aby opustil svou samotu a před císařem hájil Církev. Ačkoliv bylo Sábovi již sedmdesát let, svolil, neboť to bylo ke cti a slávě Boží. Odcestoval do Cařihradu. Když předstoupil před císaře, císař sestoupil s trůnu, aby poctil svatého starce, a slíbil, že prosbám jeho vyhoví.

Potom mu císař nabídl dary. Sába je odmítl řka: „My mniši nepotřebujeme darů, neboť podíl náš je Hospodin. Chceš-li však něco dobrého vykonati, hle, město Jerusalem je zatíženo daněmi, trpí hladem a morem, je přepadáno od loupežníků. Tam pomáhej!“

Císař slíbil pomoc, jeho pokladník však odporoval. Sába mu hrozil trestem Božím, ale nadarmo. A hle, trest se brzy dostavil. Rozzuřený lid zapálil jeho dům a on jen útěkem zachránil svůj život.

Císař odpustil městu daně a Sába se s radostí vrátil do blažené samoty. Zemřel 5. prosince 532 doživ se věku 99 let, ač se po celý život stroze postil (nepožíval masa) a noci z největší části věnoval modlitbám.

6. PROSINCE. SV. MIKULÁŠ, BISKUP A VYZNAVAČ.

Sv. Mikuláš (Nicolaus) narodil se kolem r. 250 v lykijském městě Pataře. Když mu zemřeli rodiče, rozdával zděděné jmění chudým a uděloval almužny plnýma rukama, a to nejraději potají. Kdysi se dozvěděl, že se jistý otec octl v tak kruté nouzi, že projevil úmysl zaprodati nevinnost tří svých dcer. Ihned byl Mikuláš odhodlán zachrániti nešťastnou rodinu. Po třikráte vhodil, nejsa nikým pozorován, do příbytku onoho ubožáka částky peněz, takže otci bylo umožněno dcery dobře provdati s věnem takto darovaným. Časem se lid dověděl, že Mikuláš činí potají

dobrodiní, chválil jej, ale Mikuláš odmítal chválu, a aby ušel projevům vděčnosti, umínil si putovati do Palestiny. Úmysl svůj vykonal.

Zpáteční cestou se stavil v městě Myře, kde se právě sešli biskupové, aby pro tamní obec zvolili nového pastýře. Nejstaršímu biskupu bylo Duchem svatým vnuknuto, aby na úřad biskupa myrského povýšen byl muž, který příštího dne první vstoupí do chrámu. První byl v kostele Mikuláš a tak se stal proti své vůli biskupem.

I jako biskup byl vzorem dokonalé lásky k Bohu a bližnímu. Za pronásledování křesťanů byl jat, uvězněn a poslán do vyhnanství. Za císaře Konstantina Velikého byl r. 313 propuštěn na svobodu. Ujal se pastýřského úřadu s novou horlivostí.

Když císařské vojsko táhlo, aby potlačilo vzpouru ve Frygii, jalo se v městě nedaleko Myry loupiti. Obyvatelstvo chopilo se proti němu zbraně na obranu, Mikuláš však mocným slovem svým zabránil krveprolití. Tehdy se dověděl od důstojníků, kteří v domě jeho byli ubytováni, že městský sudí byl podplacen a odsoudil tři nevinné měšťany na smrt. I spěchal bez meškání na popraviště a rázným zakročením dosáhl, že byli všichni propuštěni. Nespravedlivý soudce, jehož ošemetnost byla odhalena svatým biskupem, chvěl se strachem, že bude u císaře obžalován, a sliboval polepšení. I slitoval se Mikuláš nad ním a odpustil mu.

Mikuláš se též zúčastnil sněmu nicejského, jsa jedním z nejzkušenějších a nejhorlivějších biskupů. Po sněmu nicejském vykonal, jak legenda vypravuje, pouť do Říma a na zpáteční cestě se zastavil v městě Bari. Rok jeho smrti není jistý (345 až 352).

7. PROSINCE. AMBROŽ, BISKUP, VYZNAVAČ, UČITEL CÍRKVE. VIGILIE NEPOSKVRNĚNÉHO POČETÍ PANNY MARIE.

Ambrož se narodil v letech 335—340 v Trevíru jako syn císařského místodržitele v Galii. Studia konal v Římě a věnoval se dráze právnické. Jako místodržitel Ligurie a Emilie zvolen byl mimo očekávání r. 374 biskupem milánským. Toho času byla totiž křesťanská obec milánská roztržena bludařstvím Ariovým a po smrti biskupa Auxencia nemohla se sjednotiti na volbě jeho nástupce. Ambrož jako místodržitel odebral se do chrámu, kde se volba konala a výmluvnými slovy domlouval shromážděným, aby zanechali svárů a sjednotili se v pokoji. Když se na to v hlubokém tichu po jeho řeči ozval dětský hlas: „Ambrož budiž biskupem“, všichni shromáždění nadšeně vyhlásili místodržitele svým vrchním pastýřem. Ambrož ohromen usiloval přesvědčiti obec milánskou, že se nemůže podrobiti volbě tak náhle vykonané. Byl sice od dětství vyznavačem víry Kristovy, ale dosud byl jen katechumenem. Mimo to neměl bohovědného vzdělání a velmi se bál odpovědné důstojnosti biskupské. Dal se tudíž na útěk a zamýšlel se ukrýti. Ale vše bylo marné. Volba jeho byla schválena. Ambrož vida, že všecek další odpor je bezvýsledný a že zřejmě Bůh jej volá na stolec biskupský, pokorně se podrobil. Po důkladné přípravě byl pokřtěn a postupně přijal všechna svěcení.

Úřadu biskupskému věnoval se celou duší. Majetek svůj vě-

noval chrámům a chudým. Potom jal se bedlivě studovati Písmo sv. a díla sv. Otců. Brzy bylo patrno, že na milánský stolec biskupský povolal Bůh pastýře neobyčejných vloh a schopností. Biskup Ambrož uchvacoval svou výmluvností. Kázával každou neděli a svátek. Žil zmíry přísně. Byl dobrotivým otcem chudých. Dům jeho býval ustavičně obklopen prosebníky a nikdo neodcházel od něho bez potěchy a pomoci. Svatý biskup urovnával rozepře, smiřoval nepřátele, ujímal se potlačovaných, především vdov a sirotků. Zvlášť se proslavil při slyšení svatých zpovědí, při čemž neznal únavy. Míval s hříšníky tak srdečnou útrpnost, že propukal často při zpovědi v pláč a slzami svými dojímal i nejzatvrzelejší k pravé lítosti. Nehynoucí zásluhu si získal, že spolupůsobil při obrácení svatého Augustina, jehož r. 378 pokřtil. S plamennou horlivostí vykořeňoval blud ariánský, napsav též proti ariánům veliký spis o nejsvětější Trojici. Apoštolskou neohroženost projevoval i proti nositelům státní moci. Když císařský dvůr na něho naléhal, aby ponechal ariánům jeden chrám, prohlásil: „Císař má moc nad hradbami a příkopy městskými, ale na svatyně právo nemá; jsouť domy Boží. Kdyby císař žádal, což mého jest, dal bych mu všecko; ač co mám, náleží chudým. Jsem hotov podstoupiti i žalář a smrt, ale chrám Páně bludařům nevydám a stádo Kristovo nezradím. Raději zemru před tváří své obce na stupních oltáře.“

I císaři Theodosiovi přísně vytkl nespravedlivé a kruté krveprolití v Soluni a žádal od něho pokání. Když se mu Theodosius omlouval a dovolával se příkladu krále Davida, řekl světec: „Následoval-li jsi Davida hřešícího, následuj i kajícího!“ Neohroženě se bránil, když císař se vměšoval do věcí čistě církevních. Theodosius o něm vyznal: „Teprve v Ambrožovi shledal jsem muže, který mi pověděl pravdu.“ Sv. Ambrož se proslavil péčí o zvelebení služeb Božích. Po způsobu řeckém zavedl velebné zpívání žalmů a hymnů, které sám skládal. Vedle všestranné pastorační práce věnoval se neúnavně duchovnímu spisovatelství. Zůstavil po sobě 29 rozsáhlých spisů, mnoho řečí

s výklady Písma svatého a pojednáními věroučnými i mravoučnými, kromě 92 listů a řady skvělých církevních hymnů. Právě při výkladu 43. žalmu těžce onemocněl a v noci na Bílou sobotu 4. dubna 397 blaženě v Pánu zesnul.

*

Sv. Bohumila (Filothea), dcera bohatého dřevaře v bulharském Trnovu (u řeky Jantry), byla ctnostná a dobročinná; chtěla v Macedonii vstoupiti do kláštera, aby se vyhnula nabízenému sňatku, ale vrátila se z cesty uslyševši, že matka její umřela. Otec Bohumilin byl lakomý a vida, že dcera štědře rozdává podpory chudým, zabil ji sekerou r. 1060. Národ ji ctí jako světici.

8. PROSINCE. NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ BLAHOSLAVENÉ PANNY MARIE.

Když Bůh stvořil člověka, učinil *tělo* ze země a „vdechl" mu nesmrtelnou *duši*. Duši dal Bůh schopnosti, že ho mohla *poznati, milovati* a jeho *vůli plniti*. To by bylo stačilo pro *přirozenou* blaženost člověka. Bůh však chtěl víc, chtěl, aby člověk měl *podíl v jeho božském životě*, a proto dal člověku *milost posvěcující* čili nadpřirozený život. Tento dar dostali prarodiče i pro své potomky. Avšak naši prarodiče zhřešili a tím ztratili milost posvěcující.

A ztratili ji nejen pro sebe, nýbrž i pro své potomky, t. j. pro celé lidstvo. Sv. Pavel praví: „Na *všecky* lidi smrt přišla, poněvadž *v něm všickni zhřešili*." (Řím. 5, 12.) Promarní-li otec statek, ztratí jej pro sebe a pro všechny své potomky.

R. 1854 Církev slavně prohlásila jako článek víry, „že blahosl. Panna Maria *v prvém okamžiku* svého početí byla *zvláštní milostí* a výsadou Boha všemohoucího *pro zásluhy Ježíše Krista*, Spasitele lidského pokolení, *uchována* každé poskvrny hříchu dědičného".

Ze všech lidí jen dvě osoby byly již v prvním okamžiku početí prosty hříchu dědičného: Ježíš Kristus a Jeho Matka Panna

Maria. Kristus byl toho hříchu prost jako božská Osoba, neboť božství a hřích se vylučují. — Zcela jiná je svoboda Panny Marie. Ona byla podrobena jako všichni lidé *závazku* hříchu dědičného. I ona potřebovala vykoupení jako ostatní lidé, i ona byla vykoupena, ale jiným *způsobem* než ostatní lidé. I my jsme byli zbaveni dědičného hříchu, a to na kříži svatém. Rozdíl je ten: *My* jsme propadli žaláři a z něho byli pak *vysvobozeni*. Maria však *dříve*, než by byla do žaláře a poroby upadla, byla jí už *napřed uchráněna*. — Kristus byl prost dědičného hříchu *vlastním právem*. Panně Marii se dostalo této ochrany ze *zvláštní milosti* a dobroty Boží. — Protestanté vytýkají nám, že máme Pannu Marii za bohyni, která nepotřebovala vykoupení. To není pravda. I ona potřebovala Vykupitele. Sv. Augustin užívá pádného přirovnání: „Vidí-li *lékař*, že ti hrozí nemoc, a varuje tě zavčas, můžeš mu, uposlechneš-li a zůstaneš-li zdráv, říci: ‚Vysvobodil jsi mě z nemoci', nikoliv z té, do které jsi již upadl, nýbrž z té, do které bys byl upadl."

Až do dvanáctého století hlásají sv. Otcové, zvláště Církve východní, jasně a určitě učení o Nep. poč. Panny Marie. Jen několik příkladů: *Origenes* píše: „Ona nebyla lží hadovou oklamána, ani jeho jedovatým dechem nakažena." (Hom. I. in Diversa.) — Podobně praví sv. Jan Damašský: „Ó blahoslavený Jáchyme a Anno, vám jest veškeré tvorstvo k díkům zavázáno, neboť skrze vás přineslo Tvůrci dar ze všech darů nejvzácnější: Matku totiž *čistou*, která *jediná* byla Tvůrce hodná." (Hom. I. in Nat. B. M. Virg.)

Sv. Augustin jednaje o všeobecnosti hříchu dědičného, praví: „Vyjímaje však bl. Pannu Marii, o které *pro čest Páně* nechci, aby se vůbec činila zmínka, kdykoliv je řeč o hříchu.“ (De nat. et. grat. č. 36, n. 42.) Sv. Efrém oslovuje Pána Ježíše: „Ty a tvoje matka jste jediní v každém ohledu krásní; neboť na tobě, Pane, není skvrny a na tvé Matce není chyby.“

Neutěšené byly poměry v první polovině minulého století. Papež Pius IX. musel utéci ze svého vlastního státu. A právě v této době se vzmáhalo nadšení pro Pannu Neposkvrněnou tak, že papež povolal do Říma kardinály a biskupy a v pátek 8. prosince 1854 prohlásil slavnostně učení o Neposkvrněném Početí za článek víry. Byl to deštivý den. Sotva však papež domluvil, roztrhly se mraky a paprsek sluneční vnikl oknem do basiliky, jako by slunce spolu s věřícími skládalo hold Neposkvrněné.

9. PROSINCE.

Petr Fourrier (Forrerský) narodil se r. 1565 v lotrinském městysi Mirecii z chudých rodičů. Studoval, a když měl dvacet let, vstoupil do kláštera řeholních kanovníků sv. Augustina.

Svou svědomitostí se stal vlažným řeholníkům nepohodlným, a proto mu nabídli tři fary na vybranou. Radil se s jesuitou Janem Fourrierem. Ten mu řekl: „Dvě z těchto far jsou bohatě nadány a nevyžadují velké práce, třetí však je chudá a práce nad míru namáhavá.“ Vybral si tuto třetí faru marinkurskou. Za tři léta horlivého působení nebylo lze farnost poznati.

Šlechtic jeden byl smrtelně zraněn a umíral; jeho srdce však bylo plno pomsty a jeho ústa plná rouhání; rozhodně odepřel dáti se zaopatřiti. Příbuzní prosili svatého faráře Petra, aby se pokusil obrátiti hříšníka. Farář poklekl v koutku světnice, aby prosil Boha o pomoc, potom šel k nemocnému; tomu se líbilo skromné, přívětivé vzezření knězovo, proto mu vypravoval o svém neštěstí. Vypravování dojalo Petra tak, že soustrastí hoř-

ce plakal; nemocný tím nabyl důvěry a řekl: „Když máte takovou soustrast s mým tělem, kterému nelze již pomoci, smilujte se raději nad mou duší!“ Potom se vyzpovídal a upřímně se obrátil k Bohu. —

Jiný člověk nenáviděl svatého faráře tak, že ho jednou na ulici napadl a pěstmi bil. Lidé se nad tím rozzlobili, že by byli zločince ukamenovali, kdyby farář nebyl vzal rychle muže toho na faru. Když tento člověk pro jiné zločiny byl odsouzen k smrti, Petr nešetřil proseb a námah, aby mu vyprosil milost.

Ve farnosti bylo několik zlých žen, které faráři veřejně spílaly a ho proklínaly, protože se odvážil je pokárati. Jelikož však ženy ty byly chudé, Petr jim udílel hojné almužny. Jedna z nich se obrátila a řekla: „Jak jsem zlá, že jsem spílala muži tak ctnostnému!“ Šla k faráři a prosila ho za odpuštění. Jiná však nadávala tím více, čím více jí farář činil dobře. Ano odvážila se o něm rozšiřovati, že jeho dobrodiní jsou důkazem jeho viny.

Na jeho radu zasvětilo se několik zbožných panen Bohu ustavičnou čistotou se závazkem, že budou vyučovati ženskou mládež a vychovávati ji k bohabojnosti. Petr nazval společnost těchto panen Družina Panny Marie.

Jedna řeholní sestra však znechutila si život v klášteře a chtěla se zase vrátiti do světa. Petr domlouval jí, aby to nečinila; avšak vida, že jeho slova jsou marná, řekl nakonec: „Jdi tedy, sestro, kam ti libo; než však opustíš toto místo, vstup do chrámu a říkej modlitbu, kterou ti napíši.“

Vrtkavá sestra vzala list, na němž modlitba byla napsána a nevědouc, co modlitba obsahuje, šla do kostela. Tu poklekla před obrazem Panny Marie a začala se modliti, jak jí to světec napsal: „Přicházím, ó Matko Boží, abych ti poděkovala, že jsi mne mezi dcery své přijmouti ráčila. Avšak této milosti již nechci požívati, neboť svět je mi milejší, než ty a Syn tvůj. Proto opouštím vás a vrátím se do světa. Nechať slouží vám, kdo chce. Já však déle vám sloužiti nemohu. S Bohem! Na věky se už neuvidíme.“ Když sestra tuto modlitbu začala říkati, po-

hnulo se mocně srdce její, že se dala do usedavého pláče a pevně si umínila, že až do smrti zůstane v klášteře.

Když stařičký Petr onemocněl, dal se zaopatřiti svatými svátostmi a očekával tiše, až ho Pán k sobě povolá. Snášeje trpělivě tělesné bolesti obíral se stále Bohem a Marií Pannou vyslovuje krátké střelné modlitby. Často líbal kříž maje jej ustavičně v rukou a pohlížel na obraz Rodičky Boží říkaje: „Maria, ukaž, že jsi mou matkou a uznej mne za své, byť nehodné dítě!" Poslední radostí jeho bylo, že se dočkal ještě svátku Neposkvrněného početí Marie Panny, jejž slavil v nábožné roznícenosti. A hned druhého dne povolal Pán duši tohoto věrného služebníka do radosti věčné. Bylo to r. 1636.

10. PROSINCE. MELCHIADES, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Melchiades (Miltiades) byl rodilý Afričan. Řídil Církev v letech 311—314. Byl první z papežů, který se dožil svobody Církve. Zato se chystaly v Církvi trpké boje vnitřní. Jako po převratech politických bývá plno žalob a obviňování, kdo sloužil poražené vládě a kdo byl jejím protivníkem, kdo a jak pomáhal nastolovati vládu novou, tak vznikaly po přestálých pronásledováních i mezi křesťany třenice, kdo trpěl za víru a kdo byl jejím zrádcem atd. Někteří hleděli na ty, kteří se nějak vyhnuli mukám anebo se skryli, jako na křesťany špatnější; o smíru se slabými, kteří odpadli, nechtěli přílišní horlivci ani slyšeti.

Nejvíc těchto půtek bylo v Africe. V Egyptě vznikl rozkol meletiánský, v severní Africe rozkol Donátův. Rozkol vyšel z domu bohaté, vlivné a bojovné dámy kartaginské Lucilly. Tato jinak pobožná dáma mívala ve zvyku líbati před sv. přijímáním ostatky některého mučedníka, který nebyl ještě za mučedníka prohlášen. Arcijáhen *Cecilián* to Lucille vytkl a poranil tak její pýchu. Tento arcijáhen byl zvolen kartaginským biskupem a posvěcen od biskupa Felixe z Apotingy, kterého podezřívali, že za

pronásledování odevzdal policii svaté knihy. Lucilla pozvala do svého domu na 70 biskupů afrických, podplatila je a dosáhla cíle své pomsty proti nenáviděnému Ceciliánovi. Biskupové prohlásili Ceciliána za neplatně posvěceného, protože jej světil „traditor", hříšník Felix.

Císař Konstantin obeslal rozvaděné strany do Říma, kde měl papež Miltiades spor vyšetřiti. Dne 2. října 313 pořádal tedy Miltiades v domě Faustině v Lateraně synodu s 19 biskupy. Žalobce Donát zapletl se při vyšetřování a vyšlo pak najevo, že je nejméně oprávněn vytýkati jinému jeho hříchy. Obžalovaného Ceciliána uznal pak papež, jenž měl poslední slovo, za nevinného. Tím však nebyl rozkol odklizen. Donatisté nebyli přístupni smírnému slovu. Nazývali se syny mučedníků a katolíkům spílali, že jsou syny zrádců. S katolíky přestali donatisté vůbec mluviti, na katolický pozdrav ani neodpovídali. Umývali místa, kde stál katolík, jako znesvěcená nohou hříšníkovou. Kdo se k donatistům přidal, ať už dobrovolně nebo z donucení, toho křtili znovu. V houfech táhli krajem, bořili a pálili kostely a usedlosti katolické. Všecka spodina obyvatelstva, utečení otroci a lidé zadlužení se k nim houfně přidávali, vždyť donatisté se vyhlašovali za osvoboditele všech utlačených, za syny Boží, za děti svatých, za bojovníky Kristovy. Pod heslem „ke cti Boží" loupili a drancovali, donucovali věřitele, aby odpouštěli dlužníkům dluhy, pány, aby propouštěli otroky. Život neměl u donatistů ceny, vášnivě se vrhali smrti do náručí a hledali mučednictví. Marně

je hleděl k rozvaze a smíru přivésti papež, marně se pokoušel o jejich nápravu císař Konstantin.

Teprve po stu letech podařilo se sv. Augustinovi odstraniti rozkol donatistický.

Moc dobrého příkladu.

Maksimin Daja (305—311), císař zemí východních, pronásledoval Církev Kristovu ještě hůře než Dioklecián. Avšak i obyvatelstvo pohanské sužoval nesnesitelnými daněmi, takže lid hlavního města Alexandrie počal se proti němu bouřiti. Přední rádce císařův Menas byl poslán do Egypta, aby obyvatelstvo utišil, což se mu i podařilo.

Menas byl horlivý křesťan, aniž císař o tom věděl. Získal si v Alexandrii svou spravedlností a laskavostí důvěru a obrátil slovem a příkladem ke Kristu mnoho vznešených rodin, od nichž se víra šířila i mezi obecný lid.

Pohané zanevřeli na Menu a obžalovali ho u císaře, že tupí bohy a šíří křesťanství. Císař poslal svého důvěrníka Hermogena do Alexandrie, aby věc vyšetřil, a shledá-li Menu vinným, aby ho přísně potrestal. Hermogenes přišel do Alexandrie, odňal obžalovanému Menovi všecky hodnosti a vsadil ho do vězení. Příštího dne byl Menas veden k soudu. Lid vida tohoto šlechetného svého dobrodince spoutaného okovy, dal se do pláče. Hermogenes otázal se obžalovaného po jeho náboženství a shledav, že je křesťan, vyzval ho jménem císařovým, aby se ihned Krista odřekl a obětoval modlám, nechce-li propadnouti bolestnému mučení. Menas však se pousmál, mluvil slovy přesvědčivými a rázными o zpozdilosti pohanské modloslužby i o neomylné pravdě víry Kristovy a doložil: „Toliko zločincům se hrozí tresty; že jsem křesťan, není zločinem.“

Hermogenes rozhněval se, dal Menu hrozně mučiti a do žaláře odvléci. Brzy se však vzpamatoval a litoval svého přenáhleného činu. Domnívaje se, že Menas v žaláři již umřel, dal roz-

kaz, aby tělo jeho bylo pohřbeno s poctami příslušnými tak vysokému hodnostáři. Ale vojáci, kteří měli rozkaz vykonati, vrátili se se zprávou, že vězeň je živ a v žaláři vesele prozpěvuje chválu svému Bohu. Tu dotkla se milost Hermogena, zatoužil sám po náboženství, které dodává člověku v soužení síly a radosti. Hned dal vyvésti Menu ze žaláře, odprosil ho, dal se od něho poučiti ve víře křesťanské a přijal svatý křest.

Událost ta způsobila v Alexandrii veliký rozruch a mnozí pohané se dali pokřtíti. To rozhněvalo pohanské kněze, že obvinili místodržitele Rustika u císaře, že se prý jeho slabostí vzmáhá v městě křesťanství a hyne stará víra v bohy. Toho se ulekl Rustikus a prosil císaře, aby sám přišel do Alexandrie a potrestal odpadlíky.

Maximin přišel do Alexandrie, pohnal Menu i Hermogena na soud a vzkřikl: „Bídníci, oklamali jste mě a hanebně zradili. Poslal jsem vás vyhubiti v tomto městě křesťanství, vy pak sami svádíte lid k tomuto náboženství. Zaplatíte to životem.“ Menas chtěl se hájiti, vida však, že pochopové povalili Hermogena na zem a usekli mu ruce a nohy, poklekl a modlil se za přítele svého, až se katané vrhli i na něho a dobili ho sekerou.

11. PROSINCE. DAMASUS, PAPEŽ A VYZNAVAČ.

Sv. Damasus, papež (366—384), pocházel ze Španělska. Otec jeho Antonius se přistěhoval do Říma a věnoval se stavu du-

chovnímu. Syn Damasus vynikal zbožností a ctnostmi a byl vysvěcen na jáhna. Jako jáhen provázel papeže Liberia do vyhnanství do Bereje (v Thracii); Liberius, vrátiv se z vyhnanství, zemřel r. 366. Damasus byl většinou duchovenstva i lidu římského zvolen papežem. Avšak jistý ctižádostivý jáhen Ursicin dal se od svých přívržencův zvoliti vzdoropapežem. Tak začal v Římě neblahý rozkol. Stoupenci Damasovi i Ursicinovi se potírali navzájem; v hrozných těch bouřích zabito bylo ke třem stům lidí. Mírný Damas neměl v krveprolití žádné účasti, ale jako papež řádně zvolený ustoupiti nemohl, nýbrž hájil jen svého práva.

V té době bujelo bludařství Ariovo. Damas odsoudil na církevním sněmě římském r. 369 toto bludařství a schválil usnesení druhého obecného sněmu cařihradského r. 381, jímž zavrženo bylo bludné učení Macedoniovo o Duchu svatém. — Damas se ujímal biskupů pravověrných, pro víru pronásledovaných, na př. Petra, patriarchy alexandrijského, a Paulina, patriarchy antiochijského.

Jsa přítelem umění a věd ozdobil Řím četnými stavbami církevními. Žil v důvěrném styku s největším učencem té doby sv. Jeronymem, často dotazoval se ho o radu a vyzval jej, aby upravil latinský překlad Písma svatého. Zvláště byl velikým ctitelem mučedníků a proslavil se jako obnovitel jejich hrobů. Téměř všechna římská pohřebiště mučedníků důstojně restauroval, dav na ně vtesati slavným kaligrafem Furiem Dionysiem Philokalem své skvělé metrické náhrobní nápisy. Damasus byl totiž vynikajícím duchovním básníkem a spisovatelem. K jeho dochovaným náhrobním epigramům druží se básně na mučedníky a světce. Básně tyto vynikají vznešenou prostotou, silou a důstojností. Jsou vzácným svědectvím o hluboké zbožnosti papežově, jakož i o vroucí úctě k svatým a víře v moc jejich přímluvy. I křesťanský východ byl předmětem jeho veliké pastýřské lásky. S východními biskupy udržoval čilé styky a ujímal se jich rázně v protivenstvích, kterých jim bylo zakoušeti za vlády urputného ariána

císaře Valenta. Vrstevníci velebí jeho pevnost a rozhodnost v hájení svaté víry proti bludařům, jeho mravní čistotu, pokoru, dobročinnost, horlivost pro zvelebování chrámů i služeb Božích, jakož i jeho vzácnou učenost. Záslužný svůj život dokončil Damasus 11. prosince 384.

12. PROSINCE.

Jošt (Jodok) byl syn krále anglického. Na výchovu byl dán do kláštera, kde se naučil pohrdati hodnostmi, statky a rozkošemi pozemskými a zatoužil po vyšší dokonalosti mravní. Proto se zřekl trůnu a opustil vlast, aby někde v cizině mohl Bohu sloužiti v chudobě a pokoře.

Odešel s přítelem Vulmarem do Francie a tam na ostrůvku v řece Loire si zřídil poustevnu. Zde přebýval a hledal radost v modlitbě, zbožném rozjímání a v skutcích kajících. Co si vydělal ruční prací, z toho ještě udílel almužnu chudým. Žádný hladový neodcházel od něho bez podpory. Když jednou měl jediný chléb, přišel žebrák a prosil o něco k jídlu. Jošt nařídil ihned Vulmarovi, aby rozdělil chléb a dal chuďasovi čtvrtinu. Brzy se dostavil žebrák druhý, třetí, a každý z nich dostal po čtvrtce. Když pak za chvíli přišel žebrák čtvrtý, řekl mu Jošt: „Milý bratře, jsme tu dva a máme již jen jednu čtvrtku chleba, ale vidím, že jsi hladem všecek zmořen; vezmi tedy, co nám zbylo, a pojez!“ Rozmrzen namítl Vulmar: „A co zbude nám? Či si neponecháme nic?“ Jošt odpověděl laskavě: „Jen dej žebrákovi, co máme, však Bůh se postará o nás.“ A téhož ještě dne připluly řekou k ostrůvku čtyři čluny vezoucí hojnou zásobu potravy.

Časem rozšířila se pověst o poustevníku Joštovi a přicházeli k němu zástupy lidí, kteří velebili jeho ctnosti a hledali u něho poučení a rady v různých potřebách. Pokornému světci to nebylo vhod; obával se, že se tak octne v nebezpečí pro svou

vlastní duši. Proto se odstěhoval po osmi letech na jinou poušť, aby mohl výhradně pracovati o vlastním zdokonalení.

Ke konci života vykonal pouť do Říma. Když se ho papež Martin I. tázal po jeho původu, oznámil mu Jošt, co dosud bedlivě tajil, že je z rodu královského a že se vzdal dobrovolně království pozemského, aby získal království nebeské.

13. PROSINCE. SV. LUCIE, PANNA A MUČEDNICE.

Lucie (Světluška) žila podle legendy v Syrakusách na ostrově Sicilii. Když dívka vyspěla v sličnou pannu, ucházel se o její ruku pohanský jinoch, a matka mu slíbila svou dceru za manželku. Když se Lucie o tom dověděla, řekla: „Drahá matko, nemluv mi o ženichu smrtelném. Zasnoubila jsem se už dávno ženichu nesmrtelnému, Ježíši Kristu. Dej mi moje věno, abych je dala Kristu v osobách chudých a trpících.“ Matka odvětila: „Věno, které tobě přináleží, ti vydám. Avšak svoje dědictví a svůj vlastní podíl si ponechám až do smrti, a teprve potom budeš moci volně jím nakládati.“ Lucie pravila: „Matko, slyš mou radu. Kdo dává Bohu jen to, co umíraje beztoho musí opustiti, ten z daru svého nemá zásluh. Chceš-li však učiniti oběť Bohu milou, obětuj z toho, čeho bys mohla ještě užívati, dokud jsi živa; tak budeš míti zásluhu u Boha.“ Eutychia uposlechla své dcery; obě rozprodaly své klenoty i statky a rozdaly výtěžek chudým; podržely si jen, čeho jim na výživu bylo třeba.

Když se nápadník Luciin dověděl, že pozbyl naděje na věno i na sňatek, obžaloval ji, že je křesťankou. Soudce Paschasius vyzval Lucii, aby obětovala bohům, ale svatá panna odvětila: „Náboženství čisté a neposkvrněné u Boha jest toto: navštěvovati sirotky a vdovy v soužení jejich a zachovati se neposkvrněným od tohoto světa. (Jak. 1, 27.) To jsem učinila; rozdala jsem svoje jmění chudým a takto obětovala je živému Bohu.“ Soudce na to: „Takové zpozdilosti vypravuj svým souvěrcům; mne neoklameš; já jsem strážce a vykonavatel císařských rozkazů.“

Lucie: „Ty si poslouchej rozkazů císařských, já pak poslouchám rozkazů Božích; ty se boj knížat smrtelných, já se bojím Boha věčného. Ty si čiň, co ti libo, já budu činiti, co je k blahu mému.“ Soudce: „Je-li pravda, žes promarnila své jmění s lidmi darebnými, kteří nepracují?“ Lucie odmítla rozhořčeně výtku: „Nemám co činiti s lidmi darebnými. Darební lidé jsou, kteří svádějí k modloslužbě.“ Soudce se rozkřikl: „Však zmlknou tvá slova, až zpívat budou důtky.“ Lucie: „Slova jsou mi vnuknuta Duchem Božím.“ „Ty tedy máš Ducha Božího?“ tázal se soudce. „Ano,“ řekla Lucie, „apoštol pravil, že kdo žije zbožně a čistě, je chrámem Ducha svatého a Duch Boží že v něm přebývá.“ Soudce pohrozil jizlivě: „Toho ducha Božího vypudím z tebe v domě neřesti.“ Lucie pravila: „Stane-li se mi násilí, neutrpí moje čistota úhony; ano ještě nový věnec mi přibude.“

Pochopové vztáhli ruce na Lucii, aby ji odvedli; ona však stála jakoby držena neviditelnou mocí, takže nemohli jí hnouti s místa. I vrazil jí kat dýku do hrdla r. 304. Sláva sv. Lucie se rozšířila po celém křesťanském světě. Církev zařadila její jméno mezi mučedníky a mučednice, které kněz denně vzývá při mši svaté po pozdvihování.

14. PROSINCE. OTILIE (ODILIA).

Otilie, dcera hraběte Eticha, pána na Hohenburku v Alsasku, narodila se slepá. Otec se tak rozhněval, že pojal úmysl dítko utratiti. Matka však je odevzdala potají chudé ženě na opatro-

vání. Po roce dáno bylo dítko do panenského kláštera Palmy v Burgundsku.

Podání vypravuje, že svatý biskup řezenský Erhard přišel do kláštera, pokřtil dívenku a dal jí jméno Otilie; jakmile svatý biskup pomazal její oči, prohlédla a dívala se přívětivě na něho; i velebil Boha a řekl: „Tak, dcero má, pohlédni na mne i v nebi!“

Z uzdravení toho byla veliká radost; jen její otec zůstal zarytý a nechtěl o dceři ani slyšeti. Otilie vyspěla ve sličnou pannu, která se skvěla čistotou, pokorou a dobrotivostí. Klidně plynul její život v klášteře, jen myšlenka, že nesmí přijíti otci na oči, ji rmoutila. Dopsala svému bratrovi, ať vymůže u otce dovolení, aby směla přijíti domů. Bratr vyhověl její žádosti, snažil se obměkčiti zarputilé srdce otcovo, ale marně. Tu syn domnívaje se, že se otec přestane hněvati, až Otilii samu uzří, poslal o své újmě vůz pro Otilii se vzkazem, aby se bez meškání vydala na cestu k domovu.

Jednoho dne patřili otec a syn s hradu do údolí, když se právě blížil povoz. Vévoda se tázal, kdo asi ho chce navštíviti. Syn odpověděl: „Vlastní dcera tvá, Otilie, žádostivá otcovské lásky tvé.“ Eticho zvolal hněvivě: „Kdo se odvážil bez mé vůle volati ji sem?“ Syn řekl: „Já, otče, jsem se toho osmělil, chtěje zarmoucenou sestru potěšiti.“ V tu chvíli otec zachvácen byl zuřivým hněvem; udeřil syna holí tak prudce, že syn padl k zemi. Od rány té pak chřadl a zemřel.

Teď teprve se otec vzpamatoval; vzbudila se v něm lítost, povolal dceru na Hohenburk a prokázal jí otcovskou lásku. Umíraje odevzdal Otilii svůj hrad, aby jej upravila za panenský

klášter. Učinila tak. Protože osoby churavé nebo stařím sklíčené nemohly snadno dostoupiti strmého vrchu, vystavěla Otilie na úpatí hory druhý klášter pro nemocné, chudé a poutníky. Tam prokazovala všem nuzným lidem hojné skutky milosrdenství.

Před smrtí napomínala své sestry: „Zůstaňte věrné Ježíši Kristu!“ Zemřela r. 720. Svátek 13. prosince.

15. PROSINCE.

Spiridion (Duchoslav, Dušan) byl rolník na ostrově Kypru (narodil se r. 270). Miloval svou chudobu a žil životem bohabojným. Jedné noci se mu vloupali zloději do ovčína, ale když chtěli s lupem odejíti, byli tajemnou mocí drženi, takže se nemohli hnouti s místa. Ráno zastihl je Spiridion. Pomodlil se za ně a řekl jim žertovně: „Aby vaše pilná noční stráž v mém ovčinci nezůstala bez odměny, vezměte si jednoho berana!“

Za císaře Galeria byl i Spiridion pro víru trýzněn. Pravé oko bylo mu vyloupnuto a byl zmrzačen na obhí pod kolenem levé nohy. Pro své ctnosti byl zvolen biskupem trimitským. I jako biskup živil se prací ruční. Výtěžek z práce i dary věřících rozděloval na dva díly: jeden stačil mu na potřeby církevní i na výživu vlastního domu, druhý díl rozdával chudým a zbytek, jehož ušetřil střídmostí, ukládal pro nepředvídané nehody věřících, zvláště na bezúročné půjčky chudým živnostníkům. Kdykoliv ho někdo požádal o půjčku, dostal ji; bezelstný biskup ukázal mu skříň, z níž si mohl každý sám vzíti potřebné peníze. Když přišel je vrátit, ukázal mu biskup opět, kam je má složiti. Peněz takto vrácených Spiridion nikdy nepřepočítával, neboť sám jsa poctivý měl každého za poctivce. Jednou přišel kupec a prosil o půjčku; i vzal si, kolik potřeboval, a vydělav obchodem mnoho, dostavil se později k biskupovi přinášeje vypůjčené peníze. Jako obyčejně bylo mu řečeno, aby peníze složil tam, kde si je vypůjčil, ale nepoctivý člověk zneužil důvěry biskupovy a peníze si zase odnesl. Když pak se octl zanedlouho na mizině,

požádal znova o půjčku. Svatý biskup řekl mu vlídně, aby si potřebné peníze vzal na tom místě, kam posledně výpůjčku uložil. Ale kupec shledal skříň prázdnou. I řekl mu světec: „Od toho dne, cos přišel vrátit peníze, nebylo tu nikoho jiného. Položil-lis opravdu peníze do skříně, najdeš je; pakli ne, sám ses oklamal." Kupec poznal, že šalba jeho přišla najevo, zastyděl se a prosil za odpuštění. Sv. Spiridion zemřel kolem r. 344.

„Síla v slabosti se zdokonaluje."

(2. Kor. 12, 9.)

Kristina byla zajata od loupežníků armenských a prodána jako otrokyně do Gruzínska (mezi Černým a Kaspickým mořem). Tam se nakládalo s ní nemilosrdně. Musila konati těžké práce bez oddechu a úlevy. V cizině, mezi neznámými pohany neměla nikoho, komu by si postěžovala a kdo by ji potěšil. Avšak jako horlivá křesťanka hledala a nalézala v soužení svém posily a útěchy na modlitbách u milého Spasitele. Od něho se naučila snášeti utrpení bez reptání. K pánům byla uctivá a přívětivá, sloužila jim poctivě a věrně. K spolusluţebníkům byla vlídná a ráda jim pomáhala a prokazovala služby.

S podivem se jí tázali pohané, odkud čerpá tolik trpělivosti a síly, že těžký osud svůj nese tak spokojeně. Odpověděla: „Jsem křesťanka. Takovým způsobem sloužím pravému Bohu, Ježíši Kristu." I vypravovala pohanům o božském Spasiteli a díle jeho. Líčila jim jeho pozemský život, utrpení, smrt i oslavení a vykládala jim vznešené křesťanské učení. Posluchači byli slovy těmi hluboce dojati a zamyslili se. Tak chudá otrokyně zasévala do jejich srdcí seménko slova Božího.

Přihodilo se jednou, že se sklíčená matka tázala Kristiny, nezná-li pomoc pro její nemocné dítě. Kristina odpověděla: „Já nemohu uzdraviti tvé dítě, ale Ježíš Kristus, jemuž se klaním, může i sebehorší nemoc ihned vyléčiti; věřím, že uzdraví i tvoje dítě." I vzala dítě na smrt nemocné, položila je na svou žíněnku,

poklekla a pomodlila se k Bohu za jeho uzdravení. A hle — dítě náhle ozdravělo a přešťastná matka odnesla si je domů.

Pověst o tomto zázraku rozhlásila se rychle po celé zemi a donesla se až k nemocné královně, která nadarmo hledala pomoci u lékařů. Královna prosila otrokyni o pomoc. Kristina však odpověděla: „Sama ze sebe ti nemohu pomoci, ale důvěřuj v Ježíše Krista, jenž miluje i tebe. On ti pomůže.“ Zatím co se dívka vroucně modlila, královna byla náhle uzdravena.

Nabízela Kristině bohaté dary. Pokorná dívka však odmítla je slovy: „Jen jedna věc by mi způsobila radost, totiž, kdybyste se stali křesťany!“ Královna i král se dali od ní poučiti. Král poslal k císaři Konstantinovi prosbu o křesťanské kněze a o nákresy pro kostel. Kněží přišli a pokračovali v díle, které tak šťastně začala Kristina.

Další osudy světice jsou neznámy. Co o ní víme, napsal křesťanský spisovatel Rufin Oglejský (Aquilea, †410), jenž zprávy svoje slyšel z úst syna prvního křesťanského krále gruzínského Miriána.

Křesťaně podkavkazští zovou sv. Kristinu Ninou a ctí ji jakožto patronku a svou věrozvěstkyni.

16. PROSINCE. EUSEBIUS, BISKUP A MUČEDNÍK.

Sv. Eusebius narodil se na ostrově Sardinii a přišel se svou ovdovělou matkou Restitutou do Říma, a vstoupiv do stavu duchovního, ustanoven byl lektorem; později se stal biskupem ve

Vercelli. Přední svůj zřetel obrátil k výchově duchovenstva; Eusebius byl první na západě, kdo spojil život kněžský se životem mnišským. Proto řeholní kanovníci ctí jej se sv. Augustinem jako svého zakladatele. Eusebius totiž žil se svým duchovenstvem v jednom domě a sdružil duchovní správu s kázní řeholní.

Císař Konstanc byl příznivcem ariánů a chtěl prosaditi na sněmu milánském r. 355 odsouzení sv. Athanasia. Pravověrní biskupové namítali, že přece není spravedlivo odsuzovati nepřítomného Athanasia na pouhou žalobu nepřátel. Císař se rozhorlil a zvolal: „Tedy vznáším naň žalobu já sám.“ Biskupové odpověděli, že sluší v této věci šetřiti zákona církevního. Avšak císař vzkřikl: „Zákonem církevním je má vůle!“ Oni tři biskupové byli posláni do vyhnanství. Eusebius do Skythopole v Palestině.

Ve Skythopoli katolíci projevovali svatému vyhnanci úctu a lásku; ariánský biskup Patrofil však činil mu ze závisti mnoho příkoří. Jeho návodem ariáni odvlekli Eusebia do vězení; Eusebius odpíral přijímati od těchto nepřátel pokrm a nápoj; i byl blízek smrti. Pronásledovatelé přivázali mu provaz k nohám a smýkali jím po schodech dolů a nahoru. Zvěst o tomto týrání roznesla se městem a způsobila jitření lidu. Eusebius byl ze žaláře propuštěn a dopraven do Thebaidy v Horním Egyptě. Odtud se vrátil teprve r. 362, když za císaře Juliána Odpadlíka vyhnaní biskupové dostali povolení, aby se vrátili do svých sídel.

Přibyv do Vercell, Euseb byl uvítán s úctou a láskou. Na obranu víry se spojil s věhlasným biskupem piktavským sv. Hilariem. Eusebius zemřel, stár 88 let, r. 370 nebo 371.

„Podivuhodné jsou cesty jeho.“

Do domku rybářova u jezera Gardského vstoupil žebrák a prosil o chléb a nocleh. Když mu rybář vyhověl, řekl žebrák: „Jsem Martin, dvorní kaplan nešťastné královny Adély. Víte, že Berengar Ivrejský odstranil jejího manžela Lotara. Ale snad ne-

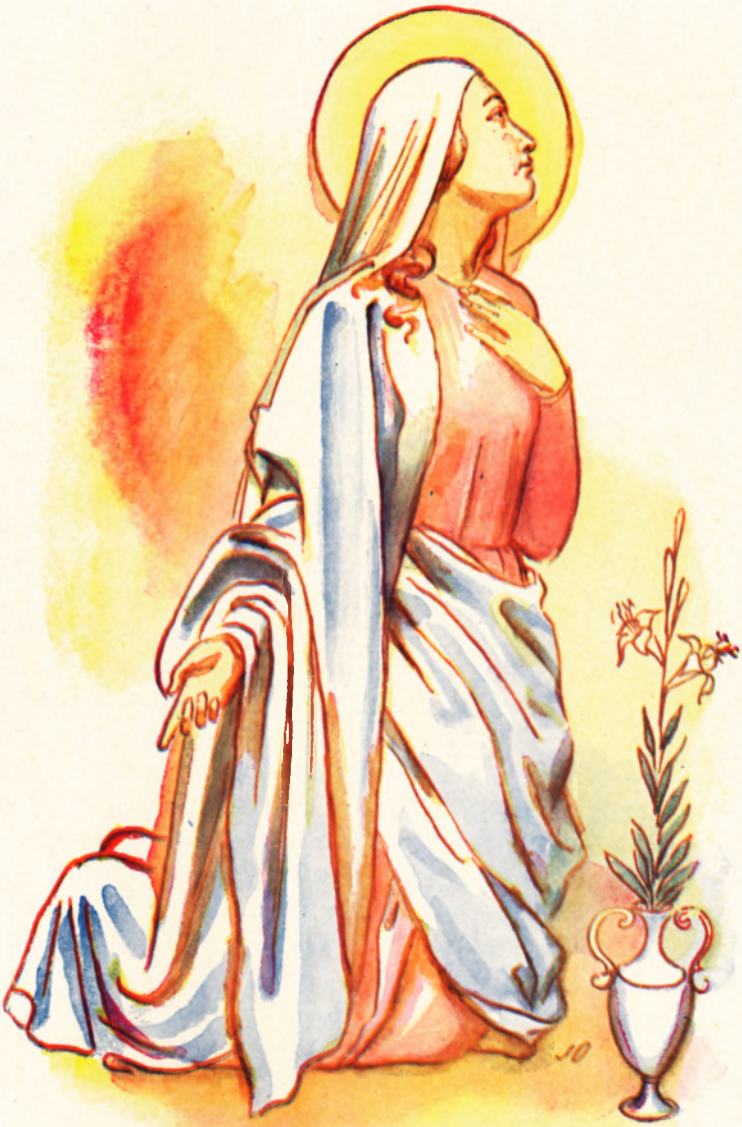
víte, že uvěznil královnu na hradě Gardu a chce ji přinutiti, aby se stala manželkou jeho syna Adalberta. A protože zbožná královna s odporem odmítla vdáti se za syna vraha svého manžela, ukrutně ji na hradě týrají. — S tvou pomocí chci královnu vysvoboditi; přeplavíme se za temné noci přes jezero, vykopeme pod zdí chodbu až do jejího vězení a odvedeme ji."

Ještě téže noci začali oba své dílo. Po celý týden pracovali noc co noc, až se jim dílo podařilo. Nedlouho zůstal čin ten utajen a hned počalo divoké pronásledování. Adéla se skrývala v jeskyních a v obilí. Konečně přijal hrabě Albert Azzo královnu na svůj hrad Canossu. Ani tam nebyla královna dosti jista: proto dopsala králi Otovi I., aby ji a celou zemi vysvobodil od násilností Berengarových.

Ota se nezdráhal, porazil Berengara u Pavie, osvobodil Adélu, a když poznal její zbožnost a ctnosti, neváhal jí nabídnouti svou ruku. Tak se stala Adéla královnou a r. 962 se svým manželem v Římě byla korunována za císařovnu.

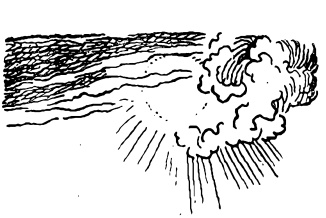
Ani ve dnech slávy a radosti nezapomněla na Pána Boha. To je její veliká zásluha, že v štěstí nezpyšněla. Stala se světicí utrpením. Dva nejstarší synové jí zemřeli. Třetí syn, Ota II., oženil se s řeckou princeznou Theofanou. Byla to žena svárlivá, která ovládala mladého císaře tak, že svou vlastní matku od sebe zapudil. To byla její největší bolest, — ne tolik pro její osobu, nýbrž proto, že se dal mladý císař manželkou svésti k mnohým přehmatům ve vládě, čímž lid velice trpěl. Tehdy snad nejvíce slz prolévala a nejvíce modliteb se vznášelo z jejího srdce k Bohu. A vskutku Bůh ji vyslyšel: za dvě léta zažila radost, že se syn její kajícně s ní smířil a věnoval jí veškerou důvěru.

R. 983 zemřel císař Ota II. v Italii a jeho mladistvý syn Ota III. nastoupil na trůn. Místo něho vládla jeho matka Theofano. Tím se začala pro Adélu nová doba utrpení. Rána za ranou dopadala na její srdce. Manžel její dcery Emy zemřel a Ema, pronásledována svým vlastním synem, prosila Adélu o pomoc. R. 990 zemřela Theofano a Adéla musila převzíti vládu. O rok později

Panna Maria

zemřel její bratr Kuneš Burgundský. Ano světice musila ještě svou vlastní dceru abatyši Matyldu pochovati, až téhož roku 999 zemřela v Pánu.

17. PROSINCE.

Olympias byla dcera císařského úředníka Selenta v Cařihradě. Provdala se za bohabojného správce císařských statků Nebridia, ale již po dvaceti měsících ovdověla.

Císař Theodosius Veliký si přál, aby se znovu provdala. Avšak Olympias prohlásila, že zůstane až do smrti vdovou. Císař se proto nemálo rozmrzel a rozkázal, aby její statky byly spravovány státním úředníkem. Olympias se nad tím nermoutila, nýbrž napsala císaři: „Prokázal jsi mi milost důstojnou netoliko císaře, nýbrž i biskupa; vzav statky mé pod správu svou, zbavil jsi mne mnohých starostí a obavy, že bych snad jich dobře neužívala. Rozkážeš-li, aby rozdány byly chrámům a chudým, dovršíš radost mou. Obávám se, že by mne opanovala marnivost, kdybych z bohatství svého sama rozdávala, a mimo to mohly by časné statky býti příčinou, že bych nedbala statků duchovních."

Pro její ctnosti přijal ji patriarcha Nektarius do sboru jáhenek (diakonisek), zřízených k rozličným službám církevním, zejména k obsluze nemocných.

Po smrti patriarchy Nektaria stal se nástupcem jeho věhlasný světec Jan Zlatoústý. Olympias byla jedna z nejhorlivějších jeho učednic. Když však ješitná císařovna Eudoxia poslala Jana do

vyhnanství, protože nešetřil ve svých kázáních ani císařského dvora, byli pronásledováni i stoupenci Janovi. Olympias byla pohnána k soudu, že prý zapálila chrám, který po odchodu svatého patriarchy vyhořel. U soudu odpověděla zmužile: „Celý dosavadní život můj zbavuje mne takového podezření. Kdo vynakládal mnoho peněz na obnovu chrámů, nebude přece chrámy páliti.“ Byla propuštěna na svobodu, ale pronásledování nepominulo. Bylo sáhnuto na její statky a luza vydrancovala její domy. I vlastní služebnictvo a lidé, jimž bývala štědrou dobroditelkou, povstali proti ní a tupili ji. Avšak čím více musila trpěti od nepřátel, tím více se radovala v Pánu, vědouc, že utrpení nynějšího času nejsou nic proti budoucí slávě, která se zjeví na nás. (Řím. 8, 18.)

Olympias přežila sv. Jana Chrysostoma; avšak o jejích dalších osudech není zpráv. Zemřela snad r. 410.

18. PROSINCE.

Sv. Vunibald (nebo Vinibald) byl syn sv. Richarda, krále westsexkého; Villibald byl jeho bratr, Valburga byla jeho sestra. Otec a synové se vydali na pouť do Říma, ale když přišli do města Lukky v Toskansku, otec se roznemohl a zemřel snad r. 720.

Zarmoucení synové pochovali jeho tělo a putovali dále, až došli do Říma, kde vykonali svou pobožnost.

Příštího roku na jaře roznemohli se oba bratří vleklou zimnicí. Když pak se poněkud pozdravili, rozloučili se; Villibald putoval dále do Svaté země, Vunibald byl nemocí příliš zesláblý, proto zůstal v Římě a trval na modlitbách a ve zbožném rozjímání.

V tu dobu přišel do Říma sv. Bonifác a jeho příbuzný Vunibald dal se nadchnouti k apoštolské práci mezi pohany. Šel do své vlasti, do Anglie, aby tam získal spoludělníky a r. 731 cestoval s nimi do Durynk, kde byl posvěcen na kněze.

Bonifác mu svěřil sedm rozsáhlých církevních obvodů v Durynsku. A Vunibald docházel hlásat slovo Boží i do Bavor, kde vévoda Odilo byl mu mocnou podporou v apoštolských snahách. Ačkoliv byl Vunibald útlého těla a slabého zdraví, neštítil se žádné námahy a žil nadmíru přísně; vína nepil, modlitby prodlužoval do pozdní noci a mrtvil se tuhou kázní, aby duch jeho směřoval jen k Bohu a ke spasení svěřeného lidu. Vunibald vštěpoval lidu smýšlení křesťanské „a nedal se", jak praví jeho životopis, „ani hrozbami zlých lidí, ani řečí lichotníků odvrátiti s cesty, kterou kráčel... říkal každému člověku pravdu do očí, vysokému i nízkému, říkalť, že všichni lidé od přírody jsou si rovni... Nacházel lid oddaný pověrečným a hříšným obyčejům pohanským. Nacházel i kněze nehodné... slovy ráznými káral hříšníky, avšak káraje nezapomínal na mírnost."

Životem odříkavým a neúnavnou prací zeslaben světec onemocněl, ale duševní síla a horlivost jeho ještě vzrostly. Když umíral, řekl bratřím: „Synáčkové a bratří milí, prosím vás, abyste zařídili život svůj a skutky své vždy podle vůle Boží. Zachovejte si vzájemnou lásku a pravou katolickou víru. Odpouštím vám všecky poklesky; odpusťte také vy mně, v čemž jsem pochybil proti vám slovy, skutky neb jakýmkoli způsobem. Poroučím vás Bohu. Setrvejte v pokoji!" Zemřel 18. prosince 761.

19. PROSINCE.

Timotheus (česky Bohaboj nebo Bohuslav) a sv. Maura byli křesťanští manželé v Perapě v Horním Egyptě. Timotej vynikal horlivostí ve víře a zbožností. I byl brzy přijat do služby církevní; jako lektor předčítal shromážděným křesťanům části Písma svatého a životopisů mučedníků. Byl teprve tři neděle ženat s Maurou, sedmnáctiletou křesťankou, když vypuklo pronásledování.

Také Timotej byl jat a předveden před vladaře Adriána; tam byl zprvu vyzván, aby obětoval modlám. Odepřel. Vladař žádal,

aby Timotej vydal aspoň Písmo sv. k spálení. Ale Timotej řekl neohroženě: „Raději bych vydal vlastní své dítky, kdybych jaké měl, než bych vydal posvátné naše knihy.“ Tato slova popudila vladaře tak, že rozkázal přiložiti Timoteovi na oči a na uši žhavé železo, aby vícekráte Písmo sv. neviděl a učení jeho neslyšel. Timotej zůstal neoblomný ve víře, i když byl dán na skřipec a když mu nohy byly sevřeny do klády. Také mu vrazili do úst roubík. Vtom přistoupil k vladaři jakýsi rádce a upozornil ho, že Timotej má mladou manželku a že by bylo prospěšno zavolati ji; že by snad přemluvila svého muže k odpadu od víry Kristovy.

Vladař svolil, dal si Mauru předvolati a vyzval ji, aby přemluvila svého muže; „Jinak,“ dodal, „zahyne ukrutnou smrtí tvůj muž.“ Mladičká Maura nebyla tehdy ještě ve víře dostatečně utvrzena. Slíbila, že učiní, co se od ní žádá. Zavedli ji k Timotheovi; ona pak mu začala domlouvati, jak vladař jí kázal.

Timotej, jemuž vyndali roubík z úst, požádal okolostojící, aby mu zahalili hlavu šátkem, neboť nechtěl, jak řekl, cítiti umrlčího puchu, vycházejícího z roucha manželčina. A když Maura neustávala mu domlouvati, aby aspoň naoko povolil žádosti vladařově, Timotej jí řekl vážně: „Mauro! jsi křesťanka, nebo pohanka? To jsou řeči osoby ve víře vychované? Místo abys mne povzbuzovala k statečnosti v mukách, ty mě od nich zdržuješ? Mám snad pro časné štěstí ztratiti blaženost věčnou? Mám se uvrhnouti do věčných muk, abych ušel krátkému mučení?“

Maura jako by procitla z chvilkové slabosti; poznala své provinění a tázala se: „Co mám činiti, abych napravila své provinění?“ Timotej odpověděl: „Jdi k vladaři a rci mu, že netoliko nehodláš mne přemlouvati k odpadu, ale že i sama jsi hotova podstoupiti mučednictví pro víru.“ Slov těch se zalekla Maura; namítala, že se necítí dosti silnou předstoupiti před vladaře, natož pak podstoupiti mučednictví. Timotheus řekl: „Vzpomeň, Mauro, svaté Felicity, svaté Cecilie a jiných panen a žen, které obětovaly svou krev za Krista a nebyly nad tebe silnější; čítala

a slýchala jsi o nich. Ty pak by ses bála muk? I tebe bude Kristus síliti v boji! Koruna mučednická kyne i tobě; kéž jí oba dosáhneme u Krista!"

S Maury spadla všecka bázeň; odhodlala se obětovati pro Krista všecko, i život svůj. Odebrala se k vladaři a prohlásila, že nebude již přemlouvati manžela k odpadu od víry, ba že sama hotova jest pro Krista trpěti. Vladař byl nemile překvapen; sliboval jí štěstí a radost, kterých užije po smrti Timoteově s jiným mužem. A když Maura statečně vyznávala Krista, vladař rozkázal, aby jí byly vytrhány krásné její vlasy. Stalo se. Pak jí hrozil, že jí dá vložiti žhavé uhlí do úst. Maura řekla: „Učiň, jak ti libo; takto se aspoň žhavým tím uhlím očistím od poklesků spáchaných jazykem."

Když vladař seznal, že se oba manželé nedají odvrátiti od víry Kristovy, odsoudil je k trestu ukřižování. Na popravišti bylo Mauře přetrpěti ještě jednu zkoušku. Matka její přichvátala a přemlouvala ji, aby se odřekla víry Kristovy, ukazovala jí svatební šaty a líčila radosti a slávu, které prý by ji v životě ještě čekaly. Ale Maura řekla: „Všecka sláva a radost světská je jako dým, který se ztratí ve vzduchu; radost mučedníků Božích je věčná." Pak byli oba manželé ukřižováni, a to podle rozkazu vladařova tak, aby visíce naproti sobě musili hleděti na sebe, a tím byla zvýšena jejich bolest. Timotej a Maura si dodávali na kříži zmužilosti a trpělivosti. S modlitbou na rtech zemřeli r. 305.

20. PROSINCE. VIGILIE SV. TOMÁŠE, APOŠTOLA.

Sv. Petr Klaver narodil se r. 1581 ve Verdu (ve španělské provincii Katalonii). Nabyv na jesuitských školách v Barceloně potřebného vzdělání, vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova a byl poslán do řeholního domu v městě Palmě na ostrově Majorce. Tehdy tam byl vrátným Alfons Rodriguez. Tento řeholní bratr stal se duchovním vůdcem Petra Klavera, neboť vynikal vzácnými ctnostmi.

Petr si umínil, že bude následovati Františka Xaverského v díle misionářském. Představení svolili. Petr nastoupil r. 1610 přes moře cestu do Ameriky. Dostihnuv pobřeží Jižní Ameriky odebral se nejprve do jesuitského řeholního domu v městě Santa Fé, aby dokončil vzdělání bohoslovné. R. 1616 byl v městě Kartageně vysvěcen na kněžství.

V Kartageně se konaly hlučné trhy na černé otroky, dovážené z Afriky. Osud jejich byl přežalostný. Museli konati namáhavé práce, ale nepoznali soucitu. Nesnesitelné vedro a žlutá zimnice sužovaly je za letní doby. Z otrockých robot propadali zoufalství. Ale byli oddáni také různým hříchům, pověrčivosti a smyslnosti. Petr vida jejich osud, byl milosrdenstvím hnut a umínil si, že zasvětí celý život věčnému a časnému blahu těchto ubožáků. Ke čtyřem obyčejným slibům řeholním přidal si dobrovolně slib pátý, že bude do smrti otrokem černých otroků.

Kdykoliv se Petr Klaver dozvěděl, že přistane loď s otroky, šel do přístavu a hleděl si získati jejich důvěru. Nabídl jim pokrm a nápoj, tabák a lahůdky. Nakloniv si je svou vlídností konal, čeho bylo třeba pro duševní i tělesné jejich blaho. Křtil děti na lodi narozené, ošetřoval nemocné otroky, čistil je a vymýval jim rány. Líbal je jako bratry. Všecky pak učil pravdám svatého náboženství. Neopouštěl je cestou z lodi do vězení, kam byli vedeni. Ve vězeních bylo několik set černých otroků pospolu; místnosti byly přesyceny výpary ze zpocených těl. Kdož vkročili do vězení, nezřídka omdleli pro nesnesitelný puch. Ale Klaver docházel do vězení každodenně.

Jednoho dne před masopustem potkal důstojník světce před

branami města Kartageny. Světec nesl těžký pytel na zádech a spěchal, záře radostí, z města. „Kampak, otče Klavere?" tázal se ho důstojník. „Spěchám na masopustní veselí," odvětil Klaver usmívaje se. Důstojník pln zvědavosti, kde bude světec slaviti masopust, šel za ním. Světec zastavil se na dvorku nemocnice pro malomocné, vzal z kapsy své sutany malý zvonek a počal zvoniti. Se všech stran se slézali, plazili, potáceli a poskakovali k němu nemocní a jásavě pozdravovali „svého otce". Světec je laskavě objímal a tiskl jednoho každého na své otcovské srdce. Když potěšil všechny laskavými slovy, poklekl na zem uprostřed nich, modlil se s nimi a připravoval je na svátost pokání a sv. přijímání. Slabé nemocné, kteří nevydrželi dlouho státi nebo klečeti, bral na svůj klín, neštítě se jejich vředů a odporného zápachu, a tak je zpovídal. Když přijali sv. svátosti, podělil je ze svého pytle rozličnými lahůdkami, potravinami, tabákem a laskavě se s nimi bavil. Když od nich odcházel, líbali mu všichni ruce. Tak slavíval světec každoročně masopust.

Nejvíc zářila jeho křesťanská láska za časů morové rány. Také Klaver onemocněl morem. Uzdravil se sice, ale zůstalo mu třesení údů. Také ruce a nohy už mu dobře nesloužily. Černoch oblékal a vodil ho do chrámu Páně, podával mu jídlo do úst. Dne 6. září r. 1654 vedli ho dva černoši naposledy do chrámu Páně. Tehdy přijal sv. svátosti umírajících. Čtyři dni poté, 10. září 1654, zemřel.

21. PROSINCE. TOMÁŠ, APOŠTOL.

Byl rodem z Galileje a živil se rybářstvím. Od té chvíle, co ho Kristus Pán zvolil do sboru dvanácti apoštolů, provázel jej na cestách a lnul k němu vroucí oddaností. Když Lazar zemřel v Betanii, řekl Pán Ježíš učedníkům svým: „Pojďme zase do Judska!" Chtěl mrtvého Lazara vzkřísiti. Učedníci však ho zdržovali řkouce: „Mistře, nedávno tě hleděli Židé kamenovati a opět tam jdeš?" Tu pověděl jim Ježíš: „Lazar umřel; i raduji se pro

vás, že jsem tam nebyl, abyste věřili. Ale pojďme k němu!" I umlkli učedníci bojíce se, aby jich nepotkalo v Judsku něco zlého. Ale Tomáš, srdnatější než ostatní, řekl k spoluučedníkům: „Pojďme i my, abychom zemřeli s ním!" (Jan 11, 7—16.) Slova tato svědčí o veliké lásce Tomášově k božskému Mistru i o jeho zmužilosti; byl hotov s ním trpěti i umříti.

Tomáš byl muž ducha statečného, povahy rázovité. Měl chvalitebnou snahu, aby poznal pravdu, a nabyv jistého přesvědčení, držel se ho pevně. Spasitel louče se při poslední večeři s učedníky svými, oznámil jim, že potrvá s nimi již jen maličko; a když se proto rmoutili, těšil je řka: „Nermutiž se srdce vaše. Věříte v Boha, i ve mne věřte! V domě Otce mého jest příbytků mnoho. Jdu, abych vám připravil místo. A jestli odejdu a připravím vám místo, přijdu zase a vezmu vás k sobě samému, abyste i vy byli, kde jsem já. A kam já jdu, víte, i cestu víte." A Tomáš jsa žádostiv pochopiti řeč Mistrovu důkladně, řekl bez obalu: „Pane, nevíme, kam jdeš; kterak můžeme znáti cestu?" I poučil ho Ježíš ochotně řka: „Já jsem cesta a pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci leč jen skrze mne." (Jan 14, 1—6.)

Když byl večer toho dne (kdy Kristus vstal z mrtvých, neděle) a pro strach před židy dveře byly zavřeny tam, kde byli učedníci shromážděni, Ježíš přišel a postaviv se mezi ně, řekl jim: „Pokoj vám!" To pověděv ukázal jim ruce i bok. I zaradovali se učedníci spatřivše Pána. Tu jim řekl opět: „Pokoj vám; jako mě poslal Otec, i já posílám vás." To pověděv dechl na ně a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého; kterým odpustíte

hříchy, odpouštějí se jim a kterým zadržíte, zadrženy jsou."

Tomáš však nebyl s nimi, když přišel Ježíš. Tedy druzí učedníci řekli jemu: „Viděli jsme Pána." Ale on řekl: „Neuzřím-li v rukou jeho rány hřebů a nevpustím-li prst svůj na místo hřebů a nevložím-li ruku svou v jeho bok, neuvěřím." A po osmi dnech byli učedníci jeho opět uvnitř a Tomáš s nimi. Tu přišel Ježíš zavřenými dveřmi a postaviv se mezi ně řekl: „Pokoj vám." Potom dí Tomášovi: „Vlož prst svůj sem a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vpusť v bok můj; a nebudiž nevěřící, nýbrž věřící." Tomáš odpověděl mu: „Pán můj a Bůh můj!" Řekl mu Ježíš: „Že jsi mne uviděl, uvěřil jsi; blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili." (Jan 20, 19—29.)

Po seslání Ducha svatého odebral se Tomáš do dalekých zemí kázat evangelium Kristovo různým východním národům. Hlavně působil mezi Parthy, kteří ovládali tehdáž Persii; zevrubnější zprávy udávají zejména také Medy, kteří kromě jiných kmenů náleželi k říši parthské. Podání vypravuje, že také vyhledal i pokřtil tři mudrce, kteří byli přišli do Betlema poklonit se novorozenému Spasiteli. Nakonec hlásal Krista Ježíše v Malabarsku (v Přední Indii), kdež došel koruny mučednické u města Maliapuru (Kalaminy). Podle podání chodíval prý apoštol každého dne navečer modlit se na blízký pahrbek, na kterém vytesal kříž ve skále. To vypozorovali modloslužební kněží a srotili se. Jeden z nich probodl kopím Tomáše, jak klečel a se modlil, a ostatní dobili ho kyji. Tak zpečetil apoštol svou víru a lásku k božskému Mistru svému mučednickou smrtí.

22. PROSINCE.

Flavián byl římským prefektem (starostou) za císaře Konstantina Velikého. (306 až 337.) Když se císař Konstancius r. 351 přidal k sektě ariánů, počalo pronásledování katolíků. Flavián ujímal se katolíků a posiloval je ve víře. Proto byl na rozkaz císařův s úřadu svého sesazen.

Nástupcem císaře Konstancia se stal Julián Odpadlík (361 až 363), jenž chtěl zase učiniti pohanství náboženstvím státním. Nepronásledoval katolíky přímo, ale jeho úředníci nakládali s nimi krutě. Flavián pomáhal utiskovaným, seč byl; navštěvoval vězně a povzbuzoval je ke statečnosti ve víře.

Jelikož Flavián jako dřívější prefekt města byl u Římanů oblíben, neodvážili se úřady proti němu příkře vystupovati. Byl však přece postaven před soud a soudce Apronián žádal na něm, aby se odřekl Krista. Flavián odpověděl: „Křesťan jsem a křesťanem zůstanu; věz, že bych si pokládal za největší čest, kdybych mohl obětovati pro Ježíše Krista nejen statky, nýbrž i život svůj."

Apronián ho odsoudil ke ztrátě šlechtictví a rozkázal, aby byl napříště pokládán za otroka. Domníval se, že tento trest bude pro něho horší než sama smrt. Ihned odňali mu všechny odznaky šlechtického stavu a vpálili mu žhavým železem na čelo potupné znamení, jaké mívali otroci a zločinci. Ale Flavián nesl tuto bolest a potupu s klidnou myslí a řekl: „Toto pohanění pokládám za největší vyznamenání, jakého se mi kdy dostalo."

Konečně byl odsouzen k vyhnanství, kde následkem útrap vytrpěných pro víru umřel.

23. PROSINCE.

Sv. Servulus, žebrák, zemřel v šestém století. Svátek včera.

Sv. papež Řehor Veliký (590—604) vypravuje: „V loubí, kterým se jde do chrámu sv. Klimenta, býval muž Servulus, jehož mnozí z vás znali denně, jako jsem ho znal já. Byl chudý na statky časné, ale bohatý zásluhami. Od dětství až do smrti byl sklíčen dnou. Kterak mám vylíčiti veliké utrpení tohoto muže, jenž nemohl ani státi, ani na lůžku se vzpřímiti, ani poseděti, ani ruky k ústům pozdvihnouti, ani na druhý bok se obrátiti? Byl ošetřován jako nemluvně od matky a bratra, jemuž odevzdával almužny, přijaté od dobrotivých lidí. Co zbylo po za-

pravení nejnutnějších potřeb, kázal rozdati jiným chudým.

Neuměl čísti, ale přece si koupil Písmo sv., a kdykoliv bylo možno, zval bohabojné lidi k sobě a prosil je, aby mu z něho něco přečtli. Takovým způsobem nabyl dokonalé znalosti obsahu božských knih. V bolestném utrpení svém nepřestával dnem i nocí vděčně oslavovati Boha chvalozpěvy. Věděl z Písma sv., že ‚milujícím Boha všecky věci pomáhají k dobrému'. (Řím. 8, 28.)

Když se blížil čas, aby veliká a nepřemožená trpělivost jeho vzala odplatu, vrazila se mu nemoc z údů vnějších do nitra. Cítě pak, že smrt jest mu blízko, dal o půlnoci vzbuditi cizí poutníky, které hostil ve svém příbytku, a prosil je, aby vstali a pěli s ním žalmy za blažený odchod s tohoto světa. Zpíval s nimi. Pojednou přestal a namáhaje se velice zvolal: Umlkněte! neslyšíte chvalozpěvy s nebe? Pohřížil se v nebeský zpěv, jejž v duši své slyšel, a zesnul v Pánu.

24. PROSINCE.

Viktorie (Vítězslava) si umínila, že si vezme za manžela urozeného Římana Eugena, jenž byl sice pohan, ale mravů bezúhonných. Přemlouvala i svoji přítelkyni Anatolii, aby také vstoupila do stavu manželského. Chválila stav manželský, že je ctihodný, Bohem samým zřízený a posvěcený.

Anatolie vyslechla trpělivě důvody milé přítelky, prohlásila však, že se zasvětila Ježíši Kristu a mluvila tak líbezně a tak důrazně, že se vnímavá Viktorie pojednou změnila a prohlásila, že se také zasvětí Ježíši Kristu ustavičným panenstvím. Ihned rozdala klenoty své chudým a vzkázala Eugenovi, že se nemůže státi jeho manželkou.

Eugen chtěl se zmocniti statků své nevěsty. Proto neudal ji jako křesťanku, nýbrž z důvodu, že zrušila slovo mu dané a že promrhává věno mu slíbené. Takovým způsobem dostal od soudu úřední povolení vzíti Viktorii ve svou moc; dal ji zavésti na svůj

statek a přísně hlídati. Když pak ji nemohl přemluviti ani sliby, ani prosbami, mořil ji hladem a týral všelijak; ale ani takto nedosáhl, po čem toužil.

Uvězněnou Viktorii směly navštěvovati dospělé dívky, aby ji naklonily ku sňatku s Eugenem. Zatím měly tyto návštěvy výsledek jiný, netušený. Viktorie vykládala pohanským dívkám vznešené učení křesťanské a způsobila, že uvěřily v Krista a daly se pokřtíti, ba některé z nich zalíbily si stav panenský tou měrou, že se rovněž zavázaly Kristu Pánu slibem čistoty. Dověděvše se o tom pohané naléhali na Eugena, aby vydal vzdorovitou nevěstu svou jako křesťanku a svůdnici na soud. I byla mečem sťata 23. prosince 253.

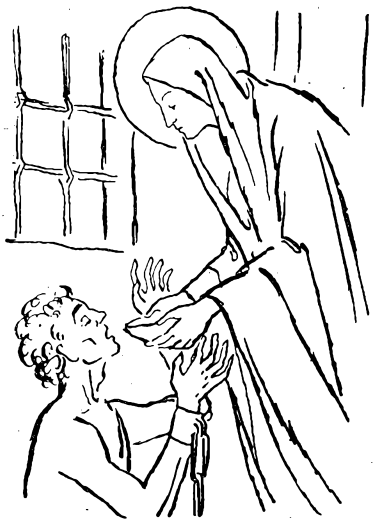
25. PROSINCE. HOD BOŽÍ VÁNOČNÍ. PAMÁTKA SV. ANASTASIE, MUČEDNICE.

Sv. Anastasie byla jedna z nejvznešenějších a nejkrásnějších dívek římských. Otec Praetextatus byl pohan, matka Flavia byla křesťanka. Ta vychovávala dceru pečlivě ve víře Kristově.

Když Anastasie dospěla, zasnoubil ji otec s urozeným pohanem Publiem. Marně se Anastasie vzpírala tomuto sňatku. Byl Publius odpůrcem křesťanské víry a člověkem zpustlých mravů. Po boku tohoto zhýralce nastala Anastasii doba těžkých zkoušek; zakoušela od něho surového týrání. Rmoutil ji jeho nevázaný život a posměch, který si tropil z náboženství Kristova.

V tomto soužení Anastasie hledala úlevy a útěchy v modlitbě

a ve skutcích křesťanského milosrdenství; navštěvovala žaláře, uplácejíc žalářníky, a občerstvovala vězně pokrmy a nápoji a povzbuzovala je k vytrvalosti ve víře Kristově a těšila je křesťanskou útěchou. Také nezapomínala lidí trpících v městě. Tyto návštěvy nezůstaly ovšem Publiovi tajné; i rozhněval se a rozkázal služebníkům, aby slídili všude, kam manželka půjde: od té doby služebníci se počali chovati k ní urputně. Konečně ji manžel odloučil ode všeho styku se světem a držel ji přísně uzavřenu v domácnosti. Veliký byl její zármutek, když nesměla již docházeti ke křesťanským vězňům.

Pojednou stal se v životě jejím obrat. Její manžel byl poslán na dvůr perský jako vyslanec. Než odešel, rozkázal, aby manželka byla dále přísně střežena. Avšak Publius sám zemřel na cestě, a tak byla Anastasie rázem zbavena všeho soužení. Stala se vdovou a paní velkých statků. Majíc plnou svobodu sloužila zase pronásledovaným křesťanům a byla jim pečlivou matkou.

Konečně rozdala všecky své statky chudým a odebrala se do Macedonie. Tam se s ní spřátelila Theodota a její tři synové. Kdysi přišla Anastasie do žaláře a nalezla jej prázdný. Plakala. Ptali se jí, proč pláče. Odpověděla: „Pláči, protože nemám, koho bych ošetřovala.“ Z toho poznali, že je křesťanka, a vedli ji k illyrskému vladaři Floru. Florus dozvěděv se od ní, že je vdovou po vznešeném Římanu Publiovi, netroufal si proti ní zakročiti a oznámil věc císaři Diokleciánovi.

Dioklecián se ptal především, kam se poděly její statky. Odpověděla: „Kdyby mi bylo ještě zbylo něco z mých statků, nebyla

bych se ještě zjevila, nýbrž byla bych v tichosti rozdala své statky služebníkům božského Mistra. Ale protože jsem statky své vyčerpala a nemohu již statky svými trpícím křesťanům pomáhati, nemám jiného přání, než abych i život svůj pro Krista obětovala, abych měla podíl v zásluhách svatých."

Dioklecián nechápal takové řeči, pohrdl Anastasií jako šílenou, nechtěl se jí už zabývati a poslal ji Florovi nazpět; ten ji odevzdal soudci, aby s ní naložil po zákonu. Soudce jí dal tři dni na rozmyšlenou, a když byla předvedena, chtěl se jí dotknouti nestoudným způsobem. Ale Anastasia jej odstrčila s odporem. Byla odvedena do žaláře a tam trápena hladem. Konečně byla vyhnána na ostrov Palmyru a tam byla ještě s jinými mučedníky, 200 muži a 70 ženami, upálena asi r. 304.

Ve službě Ježíškově.

František od Ježíška narodil se ve Villpale ve Španělsku. Byl tak neobratný a neohrabaný, že rodiče si s ním nevěděli rady. Otec ovdověv oženil se po druhé a poslal Františka, aby si vydělal svůj chléb. Tak přišel chlapeček do města Alkaly a prosil o almužnu. Ale lidé ho neviděli rádi; proto chodíval do kostelů a modlil se. V jednom kostele byli by ho přijali za ministranta, ale nedovedl to. Tři léta později ho přijal představený nemocnice, aby tam konal nejnižší služby; později dostal za úkol sbírati almužny pro chudé nemocné.

Ve službě nemocných a slabých nalezl František svůj životní úkol. Pro ně žil a všecko, i sebe obětoval. Jeho láska k chudým a nemocným pocházela z něžné lásky k Ježíšovi. V nemocnici měl zvláštní komůrku pro sebe; tam měl bednu, v níž uschovával vyžebrané almužny. Na bedně měl ze dřeva vyřezanou sošku Ježíškovu.

Kdykoliv vycházel, aby pro své miláčky žebral, poklekl před Ježíškem a modlil se o požehnání, aby neprosil nadarmo. A když se vracel, položil svou kořist k nohám Ježíškovým a děkoval mu za to.

Jednou František prosil v hospodě o almužnu. Mladík, který neznal dobrého bratra, spílal mu a udeřil ho. Když však uslyšel, že je to bratr František, litoval své prchlivosti a dal mu mimořádně veliký dar. To byla radost pro zbožného bratra. Řekl: „Jiní mi dali něco jenom pro chudé, ale tento mi dal něco i pro mne."

Láska k Ježíškovi dobrého bratra také pohnula, že velice miloval svátky vánoční a že na den narození Páně uchystal svým chudým hostinu. V den narozenin svého Krále měli se jeho dvořeníni radovati a aspoň na chvíli zapomenouti na svou bídu a nouzi. Pozval své chudé a na dvanáct set jich přišlo. Ale František měl postaráno o všecko. Ano každému hostu ještě přidal peněžitý dar a těm, kteří nemohli přijíti nebo se styděli, poslal jejich podíl do domu.

Tento „svátek chudých" opakoval František každý rok o vánocích. O dary se nemusel starati, neboť lidé znali již jeho dobré srdce a hojně přinášeli. Avšak jednoho roku byla neúroda, darů přicházelo málo a František s obavou hleděl vstříc svátkům. Ve své dětinné důvěře poklekl a prosil Ježíška o pomoc. A hle, brzy přišel neznámý muž a daroval mu větší částku pro chudé.

Za jeho lásku k Ježíškovi a k jeho miláčkům dal mu Bůh zvláštní milost. Před vánocemi těžce onemocněl. Byl spokojen, jenom jedno ho.rmoutilo, že nemohl Ježíška oslavovati se svými chudými. Převor chtěl umírajícímu způsobiti radost a povolal k němu dvanáct nemocných.

Dal bratru Františkovi dvanáct peněz, aby je rozdal chudým. S radostí František tak učinil, potom zazpíval ještě Ježíškovi koledu a v osm hodin večer byl povolán do slávy věčné. Bylo to r. 1604.

26. PROSINCE. ŠTĚPÁN PRVOMUČEDNÍK.

Nevíme, jakou cestou přišel Štěpán k víře. Jenom víme, že byl helenistou, to znamená, že vyrostl mezi Řeky a pohanskými Ří-

many. Zato však byl mužem plným moudrosti Ducha svatého, plným milosti a síly. (Sk. ap. 6, 3, 8.)

Byl zvolen jáhnem, aby rozdával almužny chudým a vdovám. Ale jeho horlivost se nespokojila s almužnou pro tělo, hleděl též získávati duše pro pravdu. A hle, moc Páně byla s ním, takže konal divy i zázraky.

Farizeové a zákoníci byli znepokojeni. Chtěli ho slovem poraziti, nemohli však odolati moudrosti a Duchu, kterým mluvil. (Sk. ap. 6, 10.) Tu si vzpomněli, jakými prostředky zničili Ježíše Nazaretského: lží, pomluvou a křivým svědectvím. Štěpán stál před veleradou. V polokruhu seděli jeho soudcové. Velekněz mu položil otázku: „Je tomu tak, jak praví svědkové?" Štěpán věděl, že má jistou smrt před sebou. Proto neodpovídal přímo, nýbrž ukazoval soudcům, jak často se lid izraelský stal nevěrný Bohu svému. A nakonec Štěpán již nemluvil jako obžalovaný, nýbrž jako žalobce: „Tvrdošíjní! Vaši otcové zabili proroky, kteří předpověděli Spasitele, vy pak jste zabili Mesiáše samého!"

Tak ještě nikdo nemluvil před veleradou. Pukali hněvem ve svém srdci a skřípali zuby na něho. On však, jsa pln Ducha svatého řekl: „Aj, vidím nebesa otevřená, a Syna člověka státi na pravici Boží." Ale oni vzkřikše hlasem velikým, zacpali si uši a jednomyslně obořili se na něj. A vyvrhše ho ven z města, kamenovali jej; při tom svědkové odložili vrchní roucha svá k nohám mládence, jenž slul Šavel. Štěpán pak se modlil: „Pane Ježíši, přijmi ducha mého!" A poklekl na kolena a

zvolal hlasem velikým: „Pane, nepokládej jim to za hřích!“

Židé se vrátili do Jerusalema, ale jejich krvelačnost nebyla ještě ukojena. Než slunce zapadlo, byla vězení naplněna křesťany a ostatní věřící utíkali z města. Ale právě tím pomohli židé, že se křesťanství rozšířilo po celém světě. Štěpán padl, — ale několik měsíců později jeho největší nepřítel Šavel nastoupil na jeho místo.

Sv. Augustin praví: „Kdyby se Štěpán nebyl modlil, Církev neměla by Pavla.“

27. PROSINCE. JAN, APOŠTOL A EVANGELISTA.

Sv. Jan, apoštol, byl syn Zebedeův a Salomin. Měl bratra jménem Jakuba. Otec i synové byli rybáři v Galileji. Jan byl zprvu učedníkem Jana Křtitele. Pak byl zvolen za apoštola Páně. Sám se zove „učedníkem, kterého Ježíš miloval“.

Jan byl svědkem zázraků Kristových, byl při proměnění Páně na hoře Tábor, byl i svědkem jeho ukřižování. Kristus umírající svěřil svou matku Janovi v ochranu (Jan 19, 26). Po Nanebevstoupení Páně Jan s Petrem rozšiřovali Církev jsouce v čele ostatních apoštolů. Oba byli zmrskáni od židů; spolu také biřmovali v Samaří.

Po smrti a nanebevzetí Panny Marie město Efesus se stalo střediskem apoštolské činnosti Janovy. Kolem něho se družili žáci Papias, Polykarp, Ignác a j. Tenkrát Jan, chtěje doplniti zprávy tří evangelií, napsal svoje evangelium. Kromě toho napsal tři epištoly. R. 94 za pronásledování císaře Domiciána Jan byl jat, do Říma odveden a před branou latinskou uvržen do kotle naplněného vroucím olejem. Mocí Boží zůstal neporušen. I byl vypověděn do vyhnanství na ostrov Pathmos. Tam napsal „Zjevení“, knihu obsahující hluboká tajemství o stavu a budoucích osudech Církve. R. 96 vrátil se do Efesu.

Jelikož Jan byl nejdůvěrnějším přítelem a učedníkem Páně, jemuž zůstal věrný až ke kříži, nikdo nemohl lépe věděti, čeho

Ježíš Kristus si zvláště od nás přeje. Co je hlavním učením sv. Jana? — *Víra a láska.*

Účel evangelia, které napsal, vytkl Jan zřejmě: „*abyste uvěřili,* že Ježíš jest Kristus, Syn Boží, a věříce abyste měli život ve jménu jeho". (Jan 20, 31.)

Legenda vypravuje, že sv. Jan vcházel jednoho dne do domu. Vtom uslyšel, že jest v domě Kerint, který popíral božství Kristovo. Zvolal: „Utečme odtud, aby se střecha nezbořila, neboť dlí pod ní Kerint, nepřítel pravdy!"

Láska jeho byla nepřemožitelná. Legenda vypravuje: Na svých apoštolských cestách poznal sv. Jan jinocha nadaného a zbožného. Odevzdal jej tamnímu biskupovi na výchovu, vloživ mu na srdce, aby pečoval o jeho vychování a věčné spasení. Biskup vzal jinocha do svého domu a vedl ho slovem i příkladem na cestu zbožnosti. Později se domníval, že jinoch již je dosti utvrzen ve ctnostech. Již nedbal tolik o jeho výchovu. Zatím se však nešťastný jinoch dostal do společnosti špatných druhů, zvlažněl a klesal hlouběji a hlouběji, až nakonec se stal náčelníkem loupežníků.

Když sv. Jan přišel opět k onomu biskupovi, řekl mu: „Vrať mi poklad, kterýž jsem ti svěřil, vrať mi mládence, kterého jsem tobě odevzdal." Biskup odpověděl: „Umřel." — „Jakou smrtí?" tázal se apoštol. Biskup na to smutně: „Je mrtev pro Boha, stal se zločincem a vůdcem loupežníků." Apoštol se zarmoutil nadmíru a vsedl bez meškání na koně a jel do pohoří, kde se lotři ukrývali. Když ho zadrželi a zajali, řekl jim: „Uveďte mne k náčelníku svému!" Jakmile náčelník poznal apoštola, dal se hanbou před ním na útěk. Světec však volal

za ním: „Synu, proč utíkáš ozbrojen před otcem svým bezbranným? Smiluj se nade mnou! Neboj se, ještě máš naději na spasení, já sám vydám Kristu za tebe počet, a bude-li třeba, za tebe i umru, jako Kristus umřel za nás. Duši svou položím za duši tvou. Zastav se a věř mi, že Kristus poslal mne k tobě!" Zastavil se nešťastný jinoch, odhodil zbraň, poklekl a prosil za odpuštění. Tu vzal ho apoštol za pravici, zlíbal ji a přísahal, že mu vyprosí na Kristu odpuštění. Uvedl ho do města a byl mu vůdcem na cestě pokání, až se smířil s Bohem a Církví.

Jan jsa stařičký, říkával ve shromážděních místo promluv: „Synáčkové, milujte se vespolek!" A když se ho učedníci tázali, proč stále touž řeč opakuje, odpověděl: „To jest hlavní přikázání Páně, a toto-li naplníte, dosti jest."

Jan zesnul jako devadesátiletý smrtí klidnou a blaženou.

28. PROSINCE. PAMÁTKA SVATÝCH MLÁĎÁTEK.

Dvanáct vražd spáchal Herodes ve vlastní rodině, aby si zajistil svůj trůn. Věda, že toho času židé očekávají Mesiáše z rodu Davidova, kázal pobrati jim a spáliti rodokmeny, aby se nikdo nemohl dovolávati práva na trůn Davidův.

Jak byl překvapen, když do Jerusalema přijeli tři mudrci z východu a tázali se: „Kde je ten, který se narodil, král židovský? Viděli jsme hvězdu jeho na východě a přišli jsme poklonit se jemu." Uslyšev to, Herodes ulekl se. Bál se o trůn. Shromáždil všecka knížata i učitele a tázal se jich, kde se má Mesiáš narodit. Oni pak řekli jemu: „V Betlemě Judově." Řekl tedy Herodes úlisně mudrcům: „Jděte a ptejte se pilně po dítěti, a když je naleznete, zvěstujte mi, abych i já přijda poklonil se jemu."

Mudrci věřili, šli a nalezli dítě, poučeni však ve snách, vrátili se jinou cestou domů. Když Herodes marně čekal na zprávu mudrců, rozhněval se a rozkázal povraždit v Betlemě a okolí všecka pacholata do stáří dvou let.

Šťastna byla smrt těchto dítek. Neboť dostaly s korunou nevinnosti i korunu mučednickou. Kdoví, zdali by všecky byly vytrvaly v dobrém a dosáhly života věčného, kdyby byly zůstaly na živu.

Vrah Herodes byl brzy postižen soudem Božím. Zasmušilost a zlé svědomí trápily ho až k zoufalství. Křičel hrůzou jako šílenec. Pak onemocněl i na těle. Palčivá horkost sžírala jeho útroby a neukojitelný hlad a žízeň zmnožovaly jeho bolesti. Čím více pokrmů a nápojů přijímal, tím větší bylo jeho trápení. Celé tělo bylo pokryto vředy, které rozšiřovaly takový zápach, že nikdo nemohl při něm setrvati. Konečně vrah nevinných dětí zemřel smrtí zoufalou. Nikdo ho neoplakával, jen zlořečení lidu provázelo jej do hrobu.

29. PROSINCE. TOMÁŠ, BISKUP.

Anglický král Jindřich II. jmenoval Tomáše kancléřem. Kancléř pevnou rukou řídil správu státní a snažil se zachovati jednotu a mír v říši. Na poli válečném osvědčil se právě tak znamenitě, jako v míru slynul uměním státnickým.

Když umřel arcibiskup kanterburský Theobald, král žádal, aby jeho nástupcem byl zvolen Tomáš. Ten se zdráhal, ale nic mu to nepomohlo. Avšak naděje královy v nového arcibiskupa zklamaly.

Pokud Tomáš byl kancléřem, hájil výsad koruny i proti Církvi. Když se stal arcibiskupem, hájil právo církevní i proti králi samému. To byl počátek roztržky mezi králem a arcibiskupem.

Když na říšském sněmu v Klarendonu měla býti zmařena veškerá pravomoc Církve katolické, arcibiskup nesvolil. Jindřich II. pohnal ho na soud, zbavil jej jmění a dal ho prohlásiti za velezrádce. Tomáš odvolal se k papeži a uprchl ze země.

Po dlouhém vyjednávání bylo Tomášovi dovoleno, aby se vrátil do Anglie. Učinil tak, ale nepřestal hájiti práv církevních. Proto jeho nepřátelé štvali krále proti němu. Tu zvolal král: „Jedl chléb můj a pošlapal mne nohama. Není nikoho, kdo by pomstil hanby mé na tom knězi?" Slova ta slyšeli čtyři normanští rytíři a ihned odešli k arcibiskupovi a žádali, aby zrušil církevní tresty. Když rozhodně odepřel, odešli, sebrali tlupu oděnců a vrazili znovu do arcibiskupského domu. Přátelé nutili Tomáše, aby se uchýlil do chrámu v naději, že tam bude životem jist. Avšak i tam se vedrali spiklenci a křičeli: „Kde je zrádce?" Když nikdo neodpověděl, volal jeden z nich: „Kde jest arcibiskup?" Tu povstal Tomáš a řekl: „Arcibiskup jsem já, ale nikoli zrádce. Jsem hotov prolíti krev svou pro Boha a Církev jeho, abych krví svou zjednal Církvi svobodu a pokoj." Vrhli se naň, aby jej vyvlekli z chrámu. Když se zachytil sloupu, byl třemi ranami usmrcen.

Král se lekl tohoto činu, podrobil se církevnímu trestu a smířil se s Církví.

30. PROSINCE.

„Co dá člověk za duši svou?"

Sv. Melanie Mladší se narodila kolem r. 381 v Římě. Otec její se jmenoval Publikola, matka Albina. Melanie si přála žíti v ustavičném panenství, ale po vůli svých rodičů se provdala za bohatého muže Piniána, syna dřívejšího vladaře afrického. Měla několik dětí, ale zemřely. Oba manželé se odstěhovali na svůj venkovský statek nedaleko Říma a žili tam bohabojně. Toho času přišla z Jerusalema do Říma sv. Melanie Starší, kterážto byla

babičkou Melanie Mladší a žila v Egyptě a v Jerusalemě jako poustevnice a řeholnice po 37 let.

Melanie Mladší a Melanie Starší rozprodaly rozsáhlé svoje statky v Italii a v cizích zemích a věnovaly výtěžek na církevní a dobročinné účely, zvláště na vykupování otroků. Pak se odebraly k sv. Augustinu a usadivše se v Tagastě založily tam klášter mužský a klášter ženský.

Po sedmi letech strávených v Tagastě odebrali se Pinián, Melanie Mladší a matka její Albina do Jerusalema. Melanie Mladší žila na hoře Olivetské v chýšce jako poustevnice v přísné samotě a odříkání. Ráda čítala Písmo sv., vštěpovala si nejkrásnější jeho výroky do paměti, opisovala nábožné knihy a rozdávala opisy lidem chudým. Trestávala sebe za každé neužitečné slovo, za každý hlasitý smích, za každý neuvážený skutek.

Pověst o jejích ctnostech přivábila do Jerusalema valný počet zbožných panen, které si přály, aby jim byla učitelkou a vůdkyní na cestě dokonalosti. I opustila Melanie samotu a zbudovala těmto pannám v Jerusalemě klášter, dala jim moudrá pravidla a byla jim matkou, rádkyní a služebnicí. Úřad představené kláštera nepřevzala, jakkoli si jí panny vroucně žádaly, nýbrž ustanovila jim jinou zbožnou a zkušenou představenou a sama byla jí poslušna.

Bratr zesnulé matky její Volusián trval posud v pohanství a žil rozmařile. Když však byl od císaře Valentiniána III. vypraven s důležitým poselstvím na dvůr císaře Theodosia II. do Cařihradu, těžce onemocněl. Tu si vzpomněl na Melanii a dopsal jí, aby ho navštívila. Melanie vydala se na cestu, aby duši strýcovu

zachránila. Když vstoupila do světnice nemocného, nemohl ji poznati, tak byla posty zmořena, a zvolal: „Jaká změna se stala s tebou, Melanie!“ Ona mu odpověděla: „Poznej, co soudím o životě budoucím a o statcích věčných! Viz, že bych nebyla pohrdala slávou, nádherou, bohatstvím a rozkošemi tohoto světa a že bych tělo své tak přísně nezapírala, kdybych najisto nevěděla, že se mi dostane zakrátko statků a radostí neskonale větších.“ Zatvrzelý Volusián byl dokonalostí neteře své tak dojat, že konečně milost Boží přemohla odpor jeho proti křesťanství. Litoval svých hříchů, uvěřil a dal se pokřtíti.

Poté Melanie se vrátila do Jerusalema a zemřela r. 439.

31. PROSINCE. SILVESTR I., PAPEŽ A VYZNAVAČ.

„Bratří, bděte!“

Říman Silvestr, syn Rufina a Justiny, nabyl vědeckého vzdělání od bohabojného kněze Rufína. Vstoupil do služby církevní a za pronásledování se tak osvědčil, že po smrti papeže Melchiada byl zvolen jeho nástupcem (314).

Zatím aspoň v západní části říše římské vzešlo Církvi slunce svobody po slavném vítězství nad Maxenciem u mostu Milviova a ediktu milánském r. 313.

Pokoj však netrval dlouho. Sotva přestaly boje s nepřáteli zevnějšími, byla víra ohrožena nepřítelem vnitřním, bludařem Ariem, jenž popíral božství Kristovo. Silvestr zmužile bojoval proti bludům Ariovým a hájil drahocenného pokladu svaté víry. Jeho vlivem byl svolán r. 325 církevní sněm do Niceje, kde byly bludy Ariovy odsouzeny.

Nesmíme se domnívati, že Konstantin, jenž dal Církvi svobodu, byl vzorem křesťanského panovníka. I když zavedl nedělní klid a společnou modlitbu ve vojsku, zůstal ve svém srdci ukrutným tyranem, který dal zavraždit svoji manželku Faustu a syna Krispa, klaněl se perskému bohu slunce jako ukřižovanému Je-

žíši. Stavěl křesťanské kostely, ale též pohanské chrámy. Dal se krátce před smrtí pokřtít, ale od ariána Eusebia.

Proti tomuto samovládci musil papež Silvestr hájiti práva Církve a víry. Nebylo to záviděníhodné postavení. Císař dal ediktem milánským Církvi svobodu, ale tuto svobodu si dal draho zaplatit. Žádal, aby ho Církev poslouchala i ve věcech náboženských, osvojoval si titul „společný biskup", svolával církevní sněmy. Zasahoval do jejich jednání. Dějiny nevypravují mnoho ze života papeže Silvestra. Avšak jistě zasluhuje jméno velikého papeže, když dovedl čeliti nadvládě světské moci nad vnitřním životem Církve. Bylo třeba nemalé odvahy, aby hájil svobodu Církve proti muži, jako byl Konstantin.

Silvestr zemřel 31. prosince 335.

OSOBNÍ REJSTŘÍK

Jméno	Den	Str.	Jméno	Den	Str.
Abach	19. I.	—	Anděl z Jojosy	29. X.	709
Abdon	30. VII.	515	Anděla Foliňská	4. I.	18
Abraames	14. II.	116	Anděla Merici	31. V.	378
Adam Kravařský	30. VIII.	592	Andělín	6. XI.	723
Adam Markovský	30. X.	710	Andronikus	28. II.	147
Adéla	16. XII.	799	Anežka Česká	2. III.	151
Agapit	18. VIII.	561	Anežka Římská	21. I.	55
Aegidius (Jiljí) z A.	22. IV.	278	Angelus z Jojosy	29. X.	709
Aegidius (Jiljí) opat	1. IX.	596	Anicet	17. IV.	264
Agatha	5. II.	93	Anna	26. VII.	505
Agatho	22. X.	697	Anna od sv. Bartoloměje	7. VI.	396
Agathonika	12. IV.	250	Anna Kateř. Emmerichová	9. II.	104
Achác	30. III.	222	Anna Maria Taigi	11. VI.	405
Achilleus	12. V.	333	Anselm	21. IV.	273
Albert Chanovský	29. V.	374	Ansgar	3. II.	90
Albert Laský	30. X.	710	Antonín biskup	10. V.	327
Albert Veliký	15. XI.	743	Antonín Maria Zaccaria	6. VII	460
Albin, biskup	1. III.	—	Antonín Neyrot	10. IV.	246
Alena	18. VIII.	561	Antonín Paduánský	13. VI.	409
Alexandr	3. V.	—	Antonín Veliký	17. I.	46
Alexius, Aleš	17. VII.	483	Apolinář	23. VII.	497
Alfons Maria de Liguori	2. VIII.	522	Apolonia	9. II.	—
Alfons Navarrete	1. VI.	380	Apolonius	18. IV.	266
Alfréd Veliký	28. X.	—	Apulejus	7. X.	666
Alice (Alžběta)	19. XI.	750	Arkadius	12. I.	35
Alois	21. VI.	428	Armella Nikolas	23. X.	698
Aloisie z Marjaku	14. III.	179	Atanáš, biskup	2. V.	309
Alypius	14. VIII.	554	Audifax	19. I.	—
Alžběta (Isabella)	8. VII.	464	Augustin, biskup, učitel c.	28. VIII.	587
Alžběta durynská	19. XI.	750	Augustin, apoštol Anglie	28. V.	370
Alžběta od Nejsv. Trojice	9. XI.	729			
Ambrož	7. XII.	781	Balbina	31. III.	226
Anaklet	13. VII.	474			
Anastasie	25. XII.	812			
Anastasius	22. I.	—			

Jméno	Den	Str.	Jméno	Den	Str.
Bakchus	7. X.	666	Bohdan (Theodor)	9. XI.	728
Barbora	4. XII.	777	Bohdanka	6. II.	97
Barlaam	26. XI.	763	Bohumil	8. II.	—
Barnabáš	11. VI.	404	Bohumila (Filothea)	8. XII.	783
Bartoloměj . . .	24. VIII.	577	Bohumír	13. I.	37
Basil Veliký . .	14. VI.	411	Bohumír amienský,		
Basilides	12. VI.	—	bisk.	7. (8.) XI.	725
Beda Ctihodný . .	27. V.	368	Bohuslav (Timotej)	24. I.	63
Bedřich	18. VII.	386	Bohuslav (Timotheus)	19. XII.	803
Bedřich Ozaňam. .	11. IX.	615	Bohuslava (Isabella)	8. VII.	464
Benedikt (Blahoslav)	21. III.	197	Bonaventura . .	14. VII.	477
Benedikt Aniánský	12. II.	111	Bonifác, biskup,		
Benedikt Josef Labre	16. IV.	261	mučedník . . .	5. VI.	388
Benedikt Mouřenín	30. V.	377	Bonifác, mučedník	14. V.	338
Benedikt s bratřími	12. XI.	736	Bořivoj (Abdon)	30. VII.	515
Benno	16 VI.	416	Branimír (Pacifik)	25. IX.	641
Bernard Menthon	15 VI.	—	Brigita	8. X.	668
Bernard	20. VIII.	566	Bronislava . . .	4. IX.	601
Bernard z Corleone	14. I.	41	Břetislav (Bruno)	6. X.	663
Bernardetta Soubirous	16. IV.	—	Budimír (Pacifik)	25. IX.	641
Bernardin Realini	2. VII.	449			
Bernardin Sienský	20. V.	353	Caesarius Nazián.	25. II.	142
Běla (Blanka Kandida)			Cecilie	22. XI.	756
			Celestin V. . . .	19. V.	351
Bibiana	2. XII.	772	Celsus	28. VII.	511
Blahoslav (Benedikt)	21. III.	197	Ctibor (Honorius)	21. XI.	—
Blandina	2. VI.	382	Ctirad (Ehrhard),		
Blažej	3. II.	89	bisk.	8. I.	—
Blesilla	22. I.	59	Ctislav (Honorát)	16. I.	45
Bohaboj (Timotheus)	19. XII.	803	Cyprián, biskup .	14. IX.	619
Bohdan (Theodosius)	11. I.	33	Cyprián a Justina	26. IX.	643
			Cyriak	8. VIII.	538
			Cyril alexandrijský	9. II.	103
			Cyril jerusalemský	18. III.	191

Jméno	Den	Str.
Cyril a Metoděj	5. VII.	456
Čeněk de Paul (viz Vincenc) . . .	19. VII.	487
Česlav	26. VII.	508
Čestmír (Honorát)	16. I.	45
Dalibor (Proklus)	14. I.	—
Damasus	11. XII.	790
Damián, lékař, mučed.	27. IX.	647
Damián Deveuster	15. IV.	539
	8. VIII.	261
Dana viz Bohdanka		
Daria	25. X.	702
Demetria	2. XII.	772
Didak	13. XI.	738
Dionysius Areopagita Diviš . . .	9. X.	670
Dobeš = Dobroslav		
Dobromila viz Agatha	5. II.	93
Dobromír (Eustas)	29. III.	219
Dobroslav (Benignus)	31. III.	—
Dobroslava (Eudoxia)	1. III.	149
Dominik	4. VIII.	527
Dominik Savio . .	11. III.	172
Domitilla	12. V.	333
Donatus	7. VIII.	—
Dorota	6. II.	96
Drahomír (Lambert	16. IV.	—
Duchoslav (Spiridion)	(14. XII.) 15. XII.	796
Dušan (Spiridion)	15. XII.	796
Dušan (Hugo) . .	1. IV.	266
Eberhard	22. VI.	432
Edesius	27. X.	707
Edmund kanterburský	16. XI.	746
Edmund Kampián	2. (1.) XII.	768
Edvard, vyznavač	13. X.	678
Edvín	12. X.	677
Efrém Syrský . .	18. VI.	422
Eleonora	21. II.	131
Eleuterius	9. X.	670
Eleutherius, papež	26. V.	368
Emerenciána . .	23. I.	—
Emanuel	25. XII.	—
Emil	19. V.	—
Emma	27. VI.	440
Engelbert (Andělín)	6. XI.	723
Erasmus	2. VI.	381
Erik	18. V.	—
Ermenfried . . .	25. IX.	642
Eudoxia (Dobroslava)	1. III.	149
Eufrasie	13. III.	177
Eugen (Evžen) . .	13. VI.	474
Eusebius, vyznavač	14. VIII.	553
Eusebius, bisk., mučedn. . . .	16. XII.	879
Eustach	20. IX.	632
Eustas (Dobromír)	29. III.	219
Evarist, pap., muč.	26. X.	704
Fabián	20. I.	—
Faustina a Jovita, muč.	15. II.	117
Felician, muč. . .	9. VI.	399
Felicita a Perpetua	6. III.	158
Felicita, mučednice	23. XI.	—
Felicita a 7 synů .	10. VII.	468

Jméno	Den	Str.
Felix, papež, muč.	30. V.	376
Felix II. (III.), papež	25. II.	140
Felix z Kantalicia	18. V.	349
Felix Nolský	19. I.	51
Felix z Valois	20. XI.	753
Ferdinand, král	30. V.	—
Fidelis ze Sigm.	24. IV.	285
Filemon	16. II.	119
Filip apošt.	1. V.	307
Filip Benicius	23. VIII.	576
Filip Neri	26. V.	365
Firmus	30. VII.	516
Flavián, patriarcha	17. II.	123
Flavián, muč.	22. XII.	809
Florián, vojín muč.	4. V.	—
František z Assisi	4. X.	659
František Borgia	10. X.	673
František Xav. Can	20. XI.	753
František Caracciola	4. VI.	386
František Galuzzi	7. IX.	607
František od Jež.	25. XII.	814
František Maria Libermann	24. V.	360
František z Pauly	2. IV.	229
František Saleský	29. I.	76
František Solano	24. VII.	500
František Xaverský	3. XII.	773
Františka Římská	9. III.	167
Františka Slavatová	20. IX.	633
Frumencius	27. X.	707
Gabriel, archanděl	24. III.	205
Gabriel Possenti	27. II.	145
Garcia Moreno	6. VIII.	534
Genesius	26. VIII.	583
Gerard (Jaromír)	24. IX.	640
Gerard Majella	16. X.	686
Gerazim	5. III.	157
Gertruda	20. III.	196
Gertruda z Helfty	16. XI.	745
Gorgonius	9. IX.	609
Gunther (Vintíř)	9. X.	671
Gušthazad	20. IV.	271
Hadrián, mučedník	8. IX.	608
Haštal	26. III.	210
Háta viz Agatha	5. II.	93
Hedvika	16. X.	684
Helena	18. VIII.	561
Herbert (Vladivoj)	20. VIII.	252
Hermenegild	13. IV.	—
Heřman Josef	7. IV.	240
Hilar, papež	21. II.	133
Hilarion	21. X.	695
Hilarius (Radomil)	14. I.	39
Hilda	17. XI.	—
Hildegarda Bing.	19. IX.	630
Hippolyt	13. VIII.	551
Hippolyt	22. VIII.	574
Honorát	16. I.	45
Horymír (Montanus)		478
Hostimil (Hospicius)		—
Hostivít (Bonaventura)	14. VII.	226
Hroznata	14. VII.	559
Hubert, biskup	3. XI.	615
Hugo (Dušan)	1. IV.	
Hvězdoslav (Asterius)	3. III.	
Hyacint	17. VIII.	
Hyacint, mučedník	11. IX.	478

Jméno	Den	Str.
Hynek (Jindřich)	15. VII.	479
Chrysantus . . .	25. X.	702
Chrysogonus . . .	24. XI.	761
Ida z Toggenburku	3. XI.	718
Ignác	1. II.	83
Ignác z Loyoly . .	31. VII.	517
Inocenc I. . . .	28. VII.	511
Irena	21. II.	131
Irenej (Lubomír)	28. VI.	441
Isabella	8. VII.	464
Isidor Madridský (rolník) . . .	10. V.	328
Isidor Sevillský .	4. IV.	233
Ivan	25. VI.	437
Ivo	19. V.	—
Jáchim	16. VIII.	556
Jakub Komolý, muč.	21. XI.	755
Jakub Mladší . .	1. V.	307
Jakub Starší . .	25. VII.	503
Jan I., papež . .	27. V.	—
Jan Almužník . .	23. I.	62
Jan apoštol . . .	27. XII.	817
Jan (před lat. br.)	6. V.	319
Jan Bosco	31. I.	81
Jan Boží	8. III.	163
Jan Damašský . .	27. III.	213
Jan Eudes	19. VIII.	564
Jan z Fakundy . .	12. VI.	406
Jan Gualbert . .	17. VI.	472
Jan z Jenštejna .	12. VII.	419
Jan Kapistrán . .	28. III.	216
Jan Kentský . .	20. X.	693
Jan Kolombini . .	30. VII.	517
Jan z Kříže . . .	24. XI.	759
Jan Křtitel (stětí)	29. VIII.	589
Jan Křtitel	24. VI.	435
Jan Křt. de la Salle	15. V.	340
Jan Leonardi . .	9. X.	—
Jan z Mathy . . .	8. II.	101
Jan Nepomucký .	16. V.	344
Jan Nep. Neumann	5. I.	20
Jan a Pavel . . .	26. VI.	439
Jan z Perosy . . .	3. IX.	600
Jan poustevník . .	27. III.	215
Jan Sarkander . .	17. III.	188
Jan Trpaslík . . .	15. IX.	621
Jan Vianney . . .	9. VIII.	540
Jan Zlatoústý . .	27. I.	71
Jana Fr. Chantalová	21. VIII.	571
Jana z Kříže . . .	13. IX.	618
Jana Maria z Kříže	26. III.	212
Januar	19. IX.	629
Jarmil (Gerard) .	24. IX.	640
Jaromír (Gerard) .	24. IX.	640
Jaroslav, kníže . .	21. V.	—
Jenovéfa Pařížská	3. I.	16
Jermán (Pařížský)	28. V.	371
Jeroným	30. IX.	652
Jeroným Emiliani .	20. VII.	490
Jiljí z Ass. . . .	22. IV.	278
Jiljí, opat	1. IX.	479
Jindřich, císař . .	15. VII.	59
Jindřich Suso . .	25. I.	67
Jiří	24. IV.	287
Jitka (Judita) Joachim	16. VIII.	556
Jodok (Jošt) . . .	12. XII.	792
Jordán	13. II.	114
Josafat, (Indický)	27. XI.	763
Josafat Kuncevič .	14. XI.	741

Jméno	Den	Str.
Josef	19. III.	193
Josef Benedikt Kottolengo	(29. IV.) 30. IV.	305
Josef Cafasso	23. VI.	433
Josef Kalasanský	27. VIII.	584
Josef z Palerma	1. I.	12
Josef Kupertinský	18. IX.	627
Josef Mukasa, muč.	9. VI.	400
Jošt (Jodok)	12. XII.	792
Jovita	15. II.	117
Juda Tadeáš	28. X.	708
Juliána Falkonieri	19. VI.	425
Juliána Kornelionská	6. IV.	238
Juliána z Nikomedie	16. II.	121
Julie, panna, muč.	21.(22.) V.	355
Julita a Kyrikus	7. (16.) VI.	394
Justin, filosof	14. IV.	255
Justina, muč.	26. IX.	643
Juvenal	3. V.	—
Kajetán	7. VIII.	536
Kajus	22. IV.	277
Kalixt (Kallist) pap., muč.	14. X.	680
Kamil de Lellis	18. VII	485
Kanut	19. I.	51
Karel Boromejský	4. XI.	719
Karel de Foucauld	1. XII.	770
Karel Spinola	10. IX.	613
Karpofor	8. II.	726
Karpus	12. IV.	250
Kasián	13. VIII.	551
Kateřina Emmerichová	9. II.	104
Kateřina Janovská	22. III.	201
Kateřina, mučednice	25. XI.	761
Kateřina de Ricci	13. II.	113
Kateřina Sienská	30. IV.	302
Kazimír	4. III.	155
Klára	12. VIII.	548
Klára Feyová	8. V.	323
Klement I., papež	23. XI.	758
Kletus, papež	25. IV.	292
Kletus (Anakletus)	13. VII.	474
Kliment Maria Hofbauer	15. III.	181
Klotilda	3. VI.	384
Konrád z Parzhamu	21. IV.	275
Konrád, poustevník (z Piacenzy)	19. II.	127
Konstancie Augusta	18. II.	125
Kordula, p. muč.	22. X.	—
Kornelius	2. II.	—
Kosma a Damián	27. IX.	647
Krasava (Pulcheria)	15. VI.	415
Krescencia, muč.	9. IV.	244
Krescencia Hösová	18. IV.	268
Krescentius (Rostislav	25. X.	703
Krišpín, Krišpinián	13. III.	178
Kristina, mučednice	15. XII.	797
Kristina	3. III.	154
Kunhuta	3. I.	—
Květoslav (Florens)	31. III.	384
Kvido	4. VI.	224
Kvirin	27. VI.	—
Ladislav, král	8. VIII.	538
Largus	2. X.	655
Leodegar	15. XI.	—
Leopold		

Jméno	Den	Str.	Jméno	Den	Str.
Lev Dupont . . .	23. VII.	498	Maria Magdalena .	22. VII.	495
Lev II.	3. VII.	452	Maria Magdalena	27. VII.	722
Lev Veliký	11. IV.	248	z Martinengo . .	(5. XI.)	
Liberatus	23. III.	204	Maria Magdalena		
Libor	23. VII.	—	z Pazzis	27. V.	373
Lidvina	14. IV.	257	Maria Salesia Chappuis	6. X.	665
Linus	23. IX.	638	Maria od Vtělení		
Lubomír (Irenej) .	28. VI.	441	(z Akarie) . . .	19. IV.	269
Lucián	7. I.	25	Maria Wardová . .	30. I.	78
Lucián a Marcián .	26. X.	705	Marinus	3. III.	153
Lucie	12. XII.	793	Marius	19. I.	—
Ludger	24. III.	205	Marketa, mučednice	20. VII.	492
Ludmila	16. IX.	623	Marketa Kortonská	22. II.	134
Ludvík, král . . .	25. VIII.	579	Marketa Maria Ala-		
Ludvík Maria Grignon	12. IX.	616	coque	17. X.	688
Ludvík Toul. . . .	18. VIII.	562	Markéta Skotská .	10. VI.	402
Lukáš	18. X.	690	Markéta Uherská .	18. I.	49
			Maura	19. I.	—
Macedonius . . .	24. I.	64	Marta, sestra Lazarova	29. VII.	514
Makarius mladší .	2. I.	14	Martin, biskup . .	11. XI.	732
Makarius veliký .	15. I.	43	Martin, papež . .	12. XI.	734
Maksim	17. VIII.	555	Martina	30. I.	—
Mamert	11. V.	329	Matěj	24. XII.	138
Mansuet	18. II.	127	Matouš, apoštol .	21. IX.	634
Marcel, papež . .	16. I.	44	Maturus, muč. . .	2. VI.	383
Marcellinus . . .	2. VI.	381	Menas	19. XII.	803
Marcellus	7. X.	666	Mechtilda Elpedská	10. IV.	247
Marcián	26. X.	705	Mechtilda, řeholnice	26. II.	142
Marek	25. IV.	288	Melanie mladší . .	30. XII.	821
Marek, papež . .	7. X.	666	Melchiades, pap.		
Maria, Matka Boží	25. III.	207	muč.	10. XII.	787
Maria, Nep. poč. .	8. XII.	783	Melichar Grodecky	7. IX.	606
Maria od Bož.			Menas	10. XII.	789
Srdce	8. VI.	397	Metoděj	5. VII.	456
Maria Egyptská . .	8. IV.	242			
Maria, kajícnice .	16. III.	187			

Jméno	Den	Str.
Michael	29. IX.	651
Mikuláš	6. XII.	779
Mikuláš z Tolent	10. IX.	612
Milan (Amandus)	6. IV.	—
Miloslav	18. II.	127
Miroslav (Irenej)	28. VI.	441
Miroslav (Pacifik)	25. IX.	641
Miroslav (Alfréd)	28. X.	—
Mláďátka	28. XII.	819
Modestus, muč.	15. VI.	415
Mojmír (Irenej)	28. VI.	441
Monika	4. V.	315
Montán	24. II.	138
Naděžda (Nadejka, Spes)	1. VIII.	—
Narcis, biskup, muč.	18. III.	—
Natalie	8. IX.	608
Nathanael	24. VIII.	577
Nazarius	28. VII.	511
Nereus	12. V.	333
Nikefor	20. II.	130
Nikodém	15. IX.	621
Nilus	26. IX.	645
Nina (Kristina)	15. XII.	797
Norbert	6. VI.	391
Notker Balbulus	19. V.	352
Nuncio Sulpricio	11. V.	330
Oda	28. XI.	765
Odrau	19. II.	129
Oldřich (Ulrich)	20. II.	—
Olympias	17. XII.	801
Ondřej, apoštol	30. XI.	767
Ondřej Avellinus	10. XI.	730
Ondřej Bobola	23. V.	358
Ondřej Faulhaber	28. VII.	512
Ondřej Fournet	13. V.	336
Ondřej Kim-Kiei, mučedník	22. VIII.	574
Ondřej Korsini	4. II.	91
Onesimus	16. II.	531
Osvald	5. VIII.	120
Otilie	13. XII.	794
Otmar	16. XI.	—
Otokar	27. VIII.	—
Otto	3. VII.	452
Pacifik	25. IX.	641
Pachom	15. V.	343
Pambo	1. VII.	447
Pankrác	12. V.	332
Pantaleon	27. VII.	508
Papylus	12. IV.	250
Paschál Baylon	17. V.	346
Patricia (Vlasta)	13. III.	178
Patrik (Vlastimil)	16. III. 17. III.	185
Paulinus	22. VI.	430
Pavel	30. VI.	445
Pavel (obrácení)	25. I.	66
Pavel Thebský	15. I.	42
Pavel Ginhac	10. I.	31
Pavel od Kříže	28 IV.	299
Pavla, vdova	28 I.	74
Pelagia	7. (8.) X.	667
Perpetua	6. III.	158
Petr, apoštol	29. VI.	443
Petr, Alex.	26. XI.	762
Petr z Alkantary	19. X.	692
Petr Armengaudus	1. IX.	598
Petr Exorcista	2. VI.	381
Petr Damiani	23. II.	136
Petr Dondero	6. I.	24

Jméno	Den	Str.
Petr Faber	1. VIII.	520
Petr Fourier (Forrerský)	9. XII.	785
Petr Gonzalez . .	15. IV.	259
Petr Chrysoleg . .	4. XII.	776
Petr Julián Eymard	3. VIII.	525
Petr Kanisius . .	27. IV.	294
Petr Klaver . . .	20. XII.	805
Petr Lieú	6. IX.	604
Petr Nolaskus . .	28. I.	73
Petr ze Sasso-Fer.	3. IX.	600
Petr ze Sebasty . .	9. I.	29
Petr Veronský . .	28. IV. 29. IV.	300
Pius I.	11. VII.	471
Pius V.	5. V.	317
Pius	20. VIII.	569
Placidus	5. X.	662
Polykarp	26. I.	68
Pothinus muč. . .	2. VI.	382
Pravoslav (Justus)	14. VII.	—
Praxedis	21. VII.	404
Primus a Felician	9. VI.	399
Prokop	4. VII.	454
Protus a Hyacint .	11. IX.	615
Přemysl (Euthemius)	20. I.	—
Rafael, archanděl .	24. X.	701
Radegunda	13. VIII.	552
Radim (Gaudencius)	5. I.	—
Radislav (Eubul) .	7. III.	—
Radmila (Hilaria)	12. VIII.	—
Radomil (Hilarius)	14. I.	39
Radomiv (Raymund)	23. I.	60
Radovan (Gaudencius)	5. I.	—
Raymund Nonnátus	31. VIII.	594
Rajmund Pennafortský	23. I.	60
Remigius	1. X.	654
Richard	3. IV.	231
Rita	22. V.	357
Robert Bellarmin .	13. V.	334
Roch	16. VIII.	557
Román	18. XI.	750
Romuald opat. . .	7. II.	99
Rostislav	18. IV.	268
Rudolf	17. IV.	266
Růžena Limanská	9. X.	670
Rustikus	30. VIII.	591
Řehoř VII.	25. V.	363
Řehoř Divotvůrce .	17. XI.	747
Řehoř Naziánský .	9. V.	324
Řehoř Veliký . .	12. III.	174
Sabas	5. XII.	778
Sabina	29. VIII.	589
Salvator de Pantellaria	29. XI.	765
Sanctus, muč. . .	2. VI.	383
Saturnin, kněz. muč.	11. II.	108
Saturnin, bisk. muč.	29. XI.	766
Satyr	17. IX.	626
Sáva, arcib. . . .	8. II.	—
Sennen	30. VII.	515
Serafin	11. X.	675
Serapion	23. III.	203
Sergius	7. X.	666
Servitě	12. II.	110

Jméno	Den	Str.
Servulus	23. XII.	810
Severián	8. XI.	726
Sever	8. XI.	726
Severin	8. I.	27
Scholastika . . .	10. II.	106
Silver	20. VI.	426
Silvestr	31. XII.	823
Silvestr, opat . . .	26. XI.	702
Simeon jerusalem.	18. II.	125
Slavomil (Ludolf)	24. I.	—
Slavomir (Bedřich)	29. III.	—
Smaragd	18. VII.	387
Smaragd	8. VIII.	538
Soběslav (Autonom), bisk. . . .	12. IX.	—
Soter	22. IV.	277
Spiridion (Dušan)	14. XII.	796
Spytihněv (Mansuet)	18. II.	127
Stanislav, biskup, mučedník . . .	7. V.	321
Stanislav Kostka .	13. XI.	738
Svatava (Olga) .	11. VII.	—
Svatopluk (Gotšalk)	7. VII.	—
Světluška (Lucie) .	12. XII.	93
Symforián	22. VIII.	574
Symforosa . . .	17. VII.	484
Šebestián	20. I.	53
Šimon, apošt. . . .	28. X.	708
Štěpán, jáhen . . .	26. XII.	815
Štěpán, král . . .	2. IX.	590
Terezie z Avily . .	15. X.	682
Terezie Eustochium Verzeri	29. VIII.	590
Terezie Ježíškova .	3. X.	657
Thekla	23. IX.	638
Theodelinda Dubouchě	31. VIII.	595
Theodor	9. XI.	728
Theodosius . . .	11. I.	33
Theodul	3. V.	—
Tiburc	11. VIII.	546
Timotej, bisk. a muč.	24. I.	63
Timotej, muč. . .	22. VIII.	574
Timotheus, muč. .	19. XII.	803
Titus	6. II.	98
Tomáš Akvinský .	7. III.	161
Tomáš, apoštol . .	21. XII.	807
Tomáš Kanterburský	29. XII.	820
Tomáš Morus . .	7. VII.	461
Tomáš z Villanovy	22. IX.	635
Urban I. pap. . .	25. V.	—
Václav	28. IX.	648
Valentin, věrozvěst.	14. I.	26
Valentin, kněz. m.	14. II.	115
Vasil	14. VI.	411
Vavřinec, jáhen, mučedník . . .	10. VIII.	543
Vavřinec z Brindisi	9. VII.	466
Vavřinec Justiniáni	5. IX.	602
Venantius	18. V.	348
Veronika	4. II.	—
Věnceslav (Štěpán)	20. XII.	815
Věra (Fides) . .	1. VIII.	—
Věroslav-Fidelis .		—
Vilfrik	20. II.	129
Viktor (Vítězslav) .	21. VII.	495

Jméno	Den	Str.
Viktor I.	28. VII.	511
Viktorie	24. XII.	811
Viktorin	8. XI.	726
Vincenc	22. I.	58
Vincenc Ferrerský	5. IV.	236
Vincenc de Paul .	19. VII.	487
Vintíř	9. X.	671
Vít, mučedník . .	15. VI.	415
Vítězslav viz Viktor	21. VII.	495
Vítěslava Viktorie	24. XII.	178
Vítězslava (Agathonika)	12. IV.	252
Vladimír, král . :	22. VIII.	—
Valdislav (Romuald)	7. II.	90
Vlasta	13. III.	178
Vlastimil (Patrik)	16. III.	185
Vojmír (Manfred)	28. I.	—
Vojen (Martin) .		
Vojtěch	23. IV.	280
Volfgang	31. X.	712
Vratislav (Anastas)	27. IV.	—
Vunibald	18. XII.	802
Wardová Maria . .	30. I.	78
Xystus	6. VIII.	—
Zbyněk (Benno) .	16. VI.	416
Zdeněk (Sidonius)	23. VIII.	—
Zdislav (Honorát)	16. I.	45
Zdislava	30. V.	—
Zefyrin	26. VIII.	581
Zikmund	2. V.	312
Zita, služebná . . .	26. IV.	292
Zuzana	11. VIII.	547

Autor	Rudolf Schikora C. Ss. R.
Titul	NAŠE SVĚTLA, čtení ze životů svatých
Ilustrovali	Arnošt Hrabal Jan Obšil
Nakladatel	Exerciční dům Frýdek 1947
Tiskárna	H. Lüdemann, národní správa Český Těšín
Náklad	40.000
Cena váz.	96 Kčs